ISABEL ALLENDE

Planul infinit

Scriitoarea chiliana Isabel Allende este o povestitoare fabuloasă, ale cărei cărţi, traduse în peste treizeci de limbi, se vând în milioane de exemplare şi au devenit bestselleruri pe patru continente.

„Purtăm fiecare planul în noi, numai că e o hartă neclară şi greu de descifrat, de aceea dăm atâtea ocoluri şi ne mai şi rătăcim." Viaţa zbuciumată a lui Gregory Reeves, protagonistul *Planului infinit,* se transformă într-o poveste despre iubire şi singurătate, despre prietenie şi trădare, despre moarte, speranţă şi puterea de a-ţi împlini destinul.

„Fără nici o îndoială, acest roman ambiţios marchează deplina maturizare artistică a lui Isabel Allende."

El Mundo

„Un amestec ingenios de realism necruţător şi meditaţie profundă."

Booklist

„Cu această carte, Isabel Allende pătrunde într-un nou teritoriu al ficţiunii sale.”

New York Times Book Review

„Cititorii vor descoperi în noua carte a lui Allende acelaşi stil magic care transformă cotidianul într-o palpitantă aventură emoţională."

Daily Mail

„Stilul lui Allende are o eleganţă inegalabilă.”
Independent on Sunday

Partenerului meu, William C. Gordon, şi celorlalţi care mi-au încredinţat secretele din viaţa lor. Cât şi mamei mele, pentru dragostea sa necondiţionată şi pentru implacabilul creion roşu cu care m-a ajutat să corectez povestea asta.

I.A.

Mulţumesc vieţii, care mi-a dăruit atâtea, care mi-a dat
râsul, care mi-a dat plânsul.

VIOLETA PARRA, Chile

Sunt singur pe creasta muntelui în zori. În ceaţa lăptoasă zăresc la picioarele mele trupurile prietenilor, unii au alunecat pe coastă în jos precum nişte marionete roşii dezarticulate, alţii par palide statui surprinse de eternitatea morţii. Umbre tăcute se caţără spre mine. Tăcere. Aştept. Se apropie. Trag în

siluetele întunecate în pijamale negre, fantome fără chip, simt reculul puştii-mitralieră, tensiunea îmi frige mâinile, în aer se încrucişează liniile incandescente ale focurilor de armă, dar n-aud nimic. Atacatorii au devenit transparenţi, gloanţele trec prin ei fară să-i oprească, înaintează implacabil. Mă încon-joară... tăcere.

Mă trezesc ţipând şi continui să strig, să strig.

GREGORY REEVES

Partea întâi

Mergeau pe drumurile din Vest fără grabă şi fără o ţintă anume, schimbând traseul după un impuls de moment, după semnul premonitoriu al unui stol de păsări, lăsându-se tentaţi de un nume necunoscut. Cei din familia Reeves se opreau din acest pelerinaj când oboseau sau când dădeau peste cineva dispus să le cumpere marfa intangibilă. Vindeau speranţă. Au străbătut astfel deşertul în lung şi-n lat, au trecut munţii şi, într-o dimineaţă, răsăritul soarelui i-a prins pe o plajă a Pacificului. Patruzeci şi ceva de ani mai târziu, într-o lungă mărturisire în care şi-a trecut în revistă viaţa cu greşelile şi succesele sale, Gregory Reeves mi-a descris prima lui amintire: un copil de patru ani, el însuşi, făcând pipi pe o colină în fapt de seară, orizontul pictat în roşu şi chihlimbariu de ultimele raze ale soarelui, în spate, culmile muntoase, iar mai jos, o câmpie întinsă cât vezi cu ochii. Lichidul cald curge de parcă ar fi un element esenţial al corpului şi spiritului, fiecare

picătură dispare în pământ, marcând teritoriul cu semnătura sa. Prelungeşte plăcerea, se joacă cu jetul, desenează un cerc de culoarea topazului în ţărână, percepe pacea deplină a serii, imensitatea lumii îl emoţionează şi-l face să fie euforic, căci e şi el o parte a acestui peisaj curat şi plin de minuni, a acestei geografii nemărginite ce trebuie explorată. Ceva mai încolo îl aşteaptă ai lui. Totul e perfect, e prima dată când are conştiinţa fericirii; e o clipă pe care n-o s-o uite nicicând. De-a lungul vieţii, Gregory Reeves va mai simţi de câteva ori această uluire în faţa surprizelor lumii, senzaţia că face parte dintr-un loc splendid unde totul este posibil, de la sublim la abject, şi totul are noima sa, nimic nu se petrece întâmplător şi nimic nu e inutil, aşa cum predica răcnind tatăl său, arzând de un foc mesianic şi cu şarpele încolăcit la picioare. Şi de fiecare dată când l-a copleşit fulgerul înţelegerii şi-a amintit asfinţitul acela de pe deal. Copilăria lui a fost o perioadă prea lungă de confuzie şi penumbră, cu excepţia acelor ani de pribegie cu familia. Tatăl, Charles Reeves, îşi conducea micul trib cu severitate şi reguli clare, fiecare cu îndatoririle sale, cu recompense şi pedepse, cauză şi efect, o disciplină bazată pe o scală de valori imuabilă. Tatăl veghea precum ochiul Domnului. Drumurile determinau soarta familiei Reeves fără să le altereze stabilitatea, căci rutina şi normele erau precise. A fost singura perioadă în care Gregory s-a simţit sigur. Furia a venit mai târziu, când tatăl n-a mai fost, iar realitatea a început să se deterioreze în mod ireparabil.

Soldatul s-a aşternut la drum de dimineaţă, cu raniţa în spate, iar după prânz îi părea deja rău că nu luase autobuzul. O pornise fluierând vesel, dar după câteva ore îl durea mijlocul şi-şi întrerupea cântecul cu înjurături. Era prima permisie după un an de serviciu militar în Pacific şi se-ntorcea în satul lui cu o cicatrice pe burtă, sechelele unei crize de malarie şi la fel de

sărac ca întotdeauna. Îşi agăţase cămaşa într-un băţ ca să-şi facă oarece umbră, era asudat şi pielea îi strălucea ca o oglindă întunecată. Avea de gând să profite de fiecare clipă din cele două săptămâni de libertate, să-şi petreacă nopţile jucând biliard cu prietenii şi dansând cu fetele care-i răspunseseră la scrisori, să doarmă dus, să se trezească în nări cu aroma cafelei fierbinţi şi a clătitelor făcute de mama, singurul fel apetisant care-i reuşea, orice altceva mirosea a cauciuc ars, însă cui îi păsa de talentele culinare ale celei mai frumoase femei pe o rază de o sută de mile, o legendă vie, cu membre lungi de statuie şi ochi galbeni de leopard. De mult mergea fără să vadă nici ţipenie prin pustietăţile acelea, când a auzit în spate zgomotul unui motor şi a zărit silueta neclară a unui camion care tremura ca un miraj chinuit în reverberaţia luminii. A aşteptat să-l ajungă din urmă, vrând să-i roage să-l ia şi pe el o bucată de drum, dar s-a răzgândit imediat, speriat de apariţia aceea bizară: un vehicul vopsit în culori bălţate, încărcat până în vârf cu un munte de troace peste care tronau o colivie cu găini şi un câine priponit cu o frânghie, iar pe capotă un megafon şi un afiş pe care scria cu litere mari „Planul Infinit". S-a dat într-o parte ca să-i lase să treacă, i-a văzut oprindu-se câţiva metri mai departe şi pe geam s-a aplecat o femeie cu părul roşu care i-a făcut semn să se apropie. N-a ştiut dacă să se bucure sau nu, s-a apropiat prudent, socotind că ar fi fost imposibil să aibă loc în cabina în care călătoreau înghesuiţi trei adulţi şi doi copii şi că ar fi trebuit să fie acrobat ca să se caţere în spate. S-a deschis portiera şi şoferul a sărit jos.

— Charles Reeves, s-a prezentat el politicos, dar autoritar.

— Benedict... domnule... King Benedict, a răspuns tânărul, ştergându-şi fruntea.

— O să fim cam înghesuiţi, după cum vezi, dar unde încap cinci încap şi şase.

Au coborât şi ceilalţi pasageri, femeia cu laţe roşii s-a dus către nişte arbuşti, urmată de o fetiţă de vreo şase ani, care, ca să câştige timp, cobora începând să-şi dea jos chiloţii, în timp ce copilul mai mic scotea limba la el, ascuns după fustele maică-sii. Charles Reeves a desfăcut o scară de pe o latură a camionului, s-a căţărat agil pe încărcătură şi a dat drumul câinelui, care a coborât cu o săritură temerară şi s-a apucat să alerge în cerc, amuşinând tufele.

— Copiilor le place să meargă în spate, dar e periculos, nu pot sta singuri acolo. Olga şi dumneata o să aveţi grijă de ei. O să-l punem pe Oliver în faţă, ca să nu ai probleme, e încă puiandru, dar deja are apucături de câine bătrân, a spus omul, făcându-i semn să urce.

Soldatul şi-a aruncat raniţa peste muntele de bagaje şi s-a căţărat, apoi s-a întins ca să-l apuce pe mezinul pe care tatăl îl ridicase în braţe, un puşti slab, cu urechi clăpăuge şi un zâmbet irezistibil care-i umplea faţa de dinţi. Femeia şi fetiţa s-au urcat tot în spate, ceilalţi doi au intrat în cabină şi camionul a luat-o din loc.

— Mă cheamă Olga, iar ei sunt Judy şi Gregory, s-a prezentat femeia cu păr imposibil, întinzându-şi fustele şi împărţind mere şi biscuiţi. Nu te aşeza pe cutia aia, acolo e şarpele boa şi nu trebuie să-i astupi găurile prin care respiră, a mai spus ea.

Micul Gregory a încetat să mai scoată limba de cum a aflat că omul venea de la război: o expresie respectuoasă a luat locul strâmbăturilor obraznice; l-a descusut despre avioanele de luptă până l-a cuprins somnul. Soldatul a încercat să intre în vorbă cu roşcata, însă femeia răspundea monosilabic, aşa că n-a insistat. S-a apucat să fredoneze cântece din satul lui, uitându-se pe furiş la cutia cea misterioasă, până când ceilalţi au adormit şi i-a putut cerceta în voie. Copiii aveau părul aproape alb şi ochi atât de deschişi la culoare, încât văzuţi din profil păreau orbi, în schimb femeia avea

tenul măsliniu al unor rase mediteraneene. Bluza îi era deschisă la primii nasturi, picături de sudoare i se scurgeau pe decolteu şi coborau într-un firicel lent pe şanţul dintre sâni. Ridicase un braţ ca să-şi sprijine capul de o ladă, lăsând vederii părul negru al axilei şi pata umedă de la subsuoară. S-a uitat repede în altă parte, de teamă să nu fie surprins şi curiozitatea sa să fie prost interpretată, până acum oamenii ăştia au fost amabili, prea amabili, dar cu albii nu ştii niciodată. A dedus că cei mici erau copiii celeilalte perechi, deşi, după cum arăta, cuplul Reeves ar fi putut să le fie chiar bunici. S-a uitat la încărcătură şi a ajuns la concluzia că oamenii nu se mutau, cum crezuse initial, ci călătoreau cu casă cu tot. A observat un butoi de câteva galoane cu apă şi altul cu combustibil şi s-a întrebat cum se descurcau cu benzina, raţionalizată de ceva vreme din cauza războiului. Totul era aşezat într-o ordine meticuloasă, de cârlige şi atârnători spânzurau unelte şi ustensile, existau compartimente speciale pentru valize, totul era bine prins, fiecare bagaj era marcat şi existau mai multe lăzi cu cărţi. În scurt timp, căldura şi legănatul camionului l-au copleşit şi a adormit sprijinit de cuşca găinilor. S-a trezit la jumătatea după-amiezii, când au oprit. Băieţelul pe care-l ţinuse pe genunchi era uşor, dar din cauza nemişcării îi amorţiseră muşchii şi-şi simţea gâtul uscat ca iasca. Câteva clipe n-a ştiut unde se află, a dus mâna la buzunar după bidonul cu whisky şi a tras o duşcă de trezire. Femeia şi copiii erau plini de praf, sudoarea le lăsase dâre pe obraz şi pe gât. Charles Reeves ieşise de pe drum şi acum se aflau într-un pâlc de copaci, singura sursă de umbră în pustietatea aceea, acolo aveau să facă popas ca să se răcească motorul, dar mâine putea să-l ducă până acasă la el, i-a spus soldatului, care între timp se mai liniştise, familia asta ciudată începea să-i fie simpatică. Reeves şi Olga au dat jos o parte din calabalâc şi au montat două corturi cam uzate, în timp ce cealaltă femeie, care s-a

prezentat Nora Reeves, pregătea mâncarea pe o sobă cu kerosen, ajutată de fiică-sa Judy, iar băiatul căuta lemne de foc, cu câinele după el.

— Vânăm iepuri, tati! l-a implorat în timp ce-l trăgea de pantaloni.

— Azi n-avem timp de asta, Greg, a răspuns Reeves, în timp ce scotea un pui din cuşcă şi-i sucea gâtul cu un gest hotărât.

— Nu se găseşte carne. Puii îi păstrăm pentru ocazii, a explicat Nora, parcă scuzându-se.

— Astăzi e o ocazie, mami? a întrebat Judy.

— Sigur că da, domnul King Benedict e musafirul nostru. Pe seară tabăra era gata, pasărea fierbea în oală şi fiecare îşi vedea de treabă la lumina lămpilor cu carbid şi a focului: Nora făcea temele cu copiii, Charles Reeves frunzărea un exemplar hărtănit din *National Geographic* şi Olga înşira mărgele colorate.

— Ca să poarte noroc, l-a lămurit pe musafir.

— Şi ca să nu te faci nevăzut, a adăugat fetiţa.

— Cum aşa?

— Păi, dacă începi să devii invizibil, îţi pui un şirag din ăsta şi aşa lumea te poate vedea.

— N-o lua în seamă, poveşti de-ale copiilor, a râs Nora Reeves.

— Dar e adevărat, mami!

— N-o contrazice pe maică-ta, i-a retezat-o scurt Charles Reeves.

Femeile au pus masa, o scândură lată acoperită cu o faţă de masă, farfurii de faianţă, pahare de sticlă şi şervete impecabile. Desfăşurarea asta nu i s-a părut soldatului practică pentru acest gen de camping, la el acasă mâncau în străchini de tablă, dar s-a abţinut să comenteze. A scos din buzunar o conservă de carne şi i-a întins-o timid amfitrionului; nu voia să se creadă că-şi plăteşte cina, dar nici nu putea să profite de ospitalitatea oamenilor fără să contribuie cu ceva. Charles Reeves a pus conserva în mijlocul mesei, alături

de fasole, de orez şi de oala cu puiul. S-au luat de mâini şi tatăl a binecuvântat pământul care îi primea şi darul hranei. Nu se vedea băutură alcoolică pe masă, iar oaspetele s-a ferit să scoată whisky-ul, poate că familia Reeves era abstinentă din motive religioase. Observase că în scurta rugăciune tatăl nu pomenise de Dumnezeu. A constatat că mâncau cu multă delicateţe, mânuiau tacâmurile cu vârful degetelor, deşi în gesturile lor nu era nimic pretenţios. După masă au pus vasele într-un lighean cu apă pentru a fi spălate a doua zi, au acoperit maşina de gătit şi au dat resturile câinelui Oliver. Se înnoptase de-acum, bezna nu făcea faţă lămpilor, familia s-a aşezat în jurul focului din mijlocul taberei. Nora Reeves a luat o carte şi a citit cu glas tare o istorie complicată cu egipteni, pe care pesemne copiii o cunoşteau, pentru că Gregory a întrerupt-o:

— Nu vreau ca Aida să moară închisă în mormânt, mami.

— E doar o operă, fiule.

— Nu vreau să moară!

— De data asta n-o să moară, Greg, a decis Olga.

— De unde ştii?

— Am văzut în globul meu.

— Eşti sigură?

— Absolut sigură.

Nora Reeves a rămas cu ochii în carte, un pic consternată, ca şi cum schimbarea deznodământului ar fi depăşit-o.

— Despre ce glob e vorba? a întrebat soldatul.

— E globul de cristal în care Olga vede ce nu poate vedea nimeni altul, a explicat Judy ca pentru un redus mintal.

— Nu totul, doar anumite lucruri, a lămurit Olga.

— Poţi să-mi vezi viitorul? a întrebat Benedict pe un ton atât de îngrijorat, că până şi Charles Reeves şi-a ridicat ochii din revistă.

— Ce anume vrei să stii?

— Am să apuc sfârşitul războiului? Am să mă întorc întreg?

Olga s-a dus la camion şi după puţin timp a revenit cu o sferă de sticlă şi o bucată de catifea decolorată pe care le-a pus pe masă.

Omul a simţit un fior superstiţios şi s-a întrebat dacă nu cumva nimerise peste o sectă blestemată, precum cele care răpeau copii ca să le smulgă inima în ceremoniile lor sataniste, mai ales copii negri, după cum se jurau cumetrele din satul lui. Judy şi Gregory s-au apropiat curioşi, dar Nora şi Charles Reeves s-au întors la lecturile lor. Olga i-a spus soldatului să vină în faţa ei, şi-a pus unghiile cu oja ciobită în jurul globului, a scrutat o vreme sfera, apoi i-a luat clientului mâinile într-ale ei şi a cercetat atent palmele deschise la culoare, străbătute de linii întunecate.

— Dumneata ai să trăieşti de două ori, i-a spus în cele din urmă.

— Cum adică de două ori?

— Nu ştiu. Pot doar să-ţi spun că ai să trăieşti de două ori, sau două vieţi.

— Adică n-am să mor în război.

— Dacă moare, precis o să învie, a intervenit Judy.

— Mor sau nu?

— Bănuiesc că nu, a spus Olga.

— Mulţumesc, doamnă, mulţumesc mult... Chipul i s-a luminat de parcă ar fi primit un certificat indiscutabil care-l făcea să rămână pe lumea asta.

— Bun, acum trebuie să dormim, că mâine plecăm devreme, i-a întrerupt Charles Reeves.

Olga i-a ajutat pe copii să-şi pună pijamalele, apoi s-a retras cu ei în cortul cel mic, cu Oliver după ei. Nora Reeves a intrat de-a buşilea să se uite la copii, după care s-a dus şi ea la culcare. Întins în faţa focului, King Benedict le-a ascultat glasurile.

— Mami, mie mi-e frică de omul ăsta, a şoptit Judy.

— De ce, fetiţo?

— Pentru că e negru ca un pantof.

— Dar nu e primul pe care-l vezi, Judy, ştii doar că există oameni de toate culorile şi e bine să fie aşa. Noi, albii suntem cei mai puţini.

— Dar eu văd mai mulţi albi decât negri, mami.

— Aici e doar o bucăţică de lume, Judy. În Africa sunt mai mulţi negri decât albi. Iar în China oamenii au pielea galbenă. Dacă noi am trăi la sud de graniţă, am fi nişte păsări ciudate, lumea ar rămâne cu gura căscată văzând părul tău alb.

— Oricum, tot mi-e frică de omul ăsta.

— Pielea nu contează. Uită-te la ochii lui. Pare om bun.

— Are ochii lui Oliver, a constatat Greg, căscând.

Către sfârşitul celui de-al Doilea Război Mondial viaţa era grea. Bărbaţii continuau să plece pe front cu oarece entuziasm aventuros, însă femeilor propaganda patriotică nu le uşura defel singurătatea, pentru ele Europa era un coşmar îndepărtat, se saturaseră să muncească pentru a ţine casa, să-şi crească singure copiii şi să îndure raţionalizările. Prosperitate nu se vedea de nici un fel, drumurile erau încă bătute de ţărani în căutare de pământuri noi, gunoaie albe, cum li se spunea ca să-i deosebească de alţii, la fel de săraci, dar mult mai umiliţi: negrii, indienii şi zilierii mexicani, *braceros.* Cu toate că singura avuţie a familiei Reeves erau camionul şi încărcătura sa, oamenii ăştia aveau o situaţie mai bună, păreau mai puţin aspri şi disperaţi, n-aveau mâinile bătătorite, iar pielea, deşi arsă de viaţa în aer liber, nu semăna cu o talpă uscată, ca a lucrătorilor agricoli. La trecerea în alt stat poliţiştii îi tratau fără aroganţă, căci ştiau să facă deosebirea între subtilele grade de sărăcie, iar în călătorii aceştia nu detectau nici urmă de umilinţă. Nu-i obligau să descarce camionul şi să deschidă bagajele, aşa cum procedau cu ţăranii izgoniţi de la casele lor de furtunile de praf, de secetă

sau de maşinile progresului, nu-i provocau cu jigniri, căutând vreun pretext ca să fie violenţi, precum cu *los latinos* mexicani, negrii şi puţinii indieni care supravietuiseră masacrelor şi alcoolului, se mulţumeau doar să-i întrebe încotro se duc. Charles Reeves, un tip cu chip ascetic şi privire arzătoare ce impunea, răspundea că era artist şi se ducea să-şi vândă tablourile într-un oraş din apropiere. Nu pomenea de cealaltă marfă ca să nu işte confuzie şi să fie în situaţia de a da explicaţii mai lungi. Se născuse în Australia şi, după ce străbătuse o jumătate de lume pe vase de contrabandişti şi traficanţi, debarcase într-o noapte la San Francisco. De aici nu mai plec, şi-a zis, însă firea sa rătăcitoare nu-l lăsa să stea liniştit într-un singur loc şi, odată epuizate noutăţile, a început să bată ţara. Taicăsău, un hoţ de cai care-şi ispăşea pedeapsa deportat la Sidney, îi transmisese pasiunea pentru aceste animale şi pentru spaţiile deschise, cerul liber îl porţi în sânge, obişnuia el să spună. Îndrăgostit de peisajele vaste şi de legenda eroică a cuceririi Vestului, picta întinderi nesfârşite, indieni şi cowboy. Familia subzista din mica industrie de tablouri şi din ghicitul Olgăi.

Charles Reeves, Doctor în Ştiinţe Divine, după cum se prezenta el însuşi, descoperise sensul vieţii într-o revelaţie mistică. Spunea că era singur în deşert, precum Isus din Nazaret, când un Maestru i s-a înfăţişat sub formă de viperă şi l-a muşcat de gleznă, uitaţi cicatricea. A agonizat două zile, iar când frigul morţii i-a urcat din pântec la inimă, mintea i s-a luminat şi în faţa ochilor arşi de febră s-a arătat harta perfectă a Universului, cu toate legile şi tainele sale. S-a trezit vindecat de venin şi cu mintea care intrase într-un plan superior şi din care nu mai voia să coboare. În timpul delirului strălucitor, Maestrul îi poruncise să propovăduiască Singurul Adevăr al Planului Infinit, iar el a făcut-o cu disciplină şi dedicaţie, în ciuda serioaselor inconveniente pe care le implica misiunea aceasta, după

cum avea grijă să sublinieze pentru cei ce-l ascultau. Repetase povestea de atâtea ori, că ajunsese s-o creadă şi nu-şi mai amintea că cicatricea era de pe urma unei căzături cu bicicleta. Predicile şi cărţile aduceau puţini bani, atât cât să închirieze un local public pentru adunări şi să-şi editeze operele în ediţii restrânse şi ieftine. Predicatorul nu-şi întina lucrarea spirituală cu grosolane scopuri comerciale, aşa cum făceau atâţia şarlatani care băteau pe atunci ţara terorizând lumea cu mânia lui Dumnezeu şi storcându-le ultimii bănuţi. Nu recurgea nici la mijlocul infam de a isteriza audienţa, incitând oamenii să se lepede de Cel Rău zvârcolindu-se pe jos şi făcând spume la gură, mai întâi pentru că nega existenţa Satanei, apoi pentru că detesta astfel de manifestări. Cerea un dolar la intrare şi alţi doi la ieşire, căci uşa era păzită de Nora şi Olga cu un teanc de cărţi înainte şi nimeni n-avea curaj să treacă de ele fără să cumpere un exemplar. Trei dolari nu erau o sumă prea mare, având în vedere foloasele cu care plecau ascultătorii, care ieşeau consolaţi cu certitudinea că nenorocirile lor făceau parte dintr-un scop divin, la fel cum sufletele lor erau particule din energia universală, că nu erau părăsiţi, Cosmosul nu era o zonă neagră unde sălăşluia haosul, că exista un Mare Spirit Unificator care conferea sens existenţei. Ca să-şi pregătească predicile, Charles Reeves se folosea de crâmpeiele de informaţie la care avea acces, de experienţa şi de intuiţia proprii, başca lecturile nevestii şi propriile căutări în Biblie şi în *Reader's Digest.*

În timpul Marii Crize îşi câştigase pâinea pictând panouri la oficiile poştale, cunoscuse astfel aproape toată ţara, de la zonele umede şi calde unde se mai auzeau ecourile planşetelor sclavilor şi până la munţii de gheaţă şi pădurile înalte, dar se întorcea negreşit în Vest. Îi promisese soţiei că peregrinarea lor avea să se termine la San Francisco, unde aveau să ajungă într-o luminoasă zi de vară într-un viitor ipotetic, aveau să

descarce pentru ultima oară camionul şi se vor instala definitiv. Deşi munca la panourile pentru poştă se terminase de mult, uneori tot mai primea câte o comandă: să picteze un afiş comercial pentru magazine sau un car alegoric pentru o parohie, caz în care călătorii se opreau pentru o vreme şi copiii aveau prilejul să-şi facă prieteni. Atâta se împăunau faţă de aceştia, încurcându-se în exagerări şi minciuni, că-i prindea chiar şi pe ei tremuratul povestind de urşi şi coioţi care-i atacau noaptea, de indieni care-i urmăreau ca să le ia scalpul şi tâlhari cu care tatăl lor se lupta trăgând cu puşca. Din pensulele şi penelul lui Charles Reeves se năşteau uimitor de repede ba o blondă opulentă cu o sticlă de bere în mână, ba un Moise fioros ridicând Tablele Legii, dar lucrări atât de importante erau rare, de regulă reuşea să vândă doar modestele tablouri la care contribuia şi Olga. Prefera să picteze natura care îl pasiona, catedrale roşii de rocă vie, întinderi uscate din deşert şi maluri abrupte, numai că nimeni nu cumpăra ceea ce putea să vadă şi singur şi în plus îi aducea aminte de soarta cea aspră. La ce bun să atârne pe perete ceea ce putea vedea privind pe fereastră? Drept care clientul alegea din *National Geographic* peisajul cel mai apropiat de fantezia sa sau pe cel ale cărui culori se armonizau cu mobilierul uzat din sufragerie. Alţi patru dolari îi dădeau dreptul la un indian sau un cowboy, iar rezultatul era o piele-roşie cu pene situată pe culmile glaciale ale Tibetului sau doi văcari cu pălării cu boruri largi şi cizme cu toc duelându-se pe nisipurile portocalii ale unei plaje polineziene. Olga copia rapid peisajul din revistă, Reeves desena în câteva minute din memorie siluetele omeneşti, clientul plătea în bani peşin şi pleca acasă cu pânza încă neuscată.

Gregory Reeves ar fi putut să jure că Olga fusese dintotdeauna cu ei. Mult mai târziu a întrebat el ce rol

avea ea în familie, dar nimeni n-a putut să-l lămurească, pe atunci tatăl murise şi despre subiectul ăsta nu se vorbea. Nora şi Olga se cunoscuseră pe vaporul cu refugiaţi care le-a adus din Odessa în America de Nord, pe Oceanul Atlantic, s-au pierdut din vedere nişte ani şi s-au reîntâlnit întâmplător, când Nora era deja măritată, iar cealaltă îşi consolidase darul de vindecătoare. Între ele vorbeau ruseşte. Nu semănau deloc: prima, introvertită şi timidă, a doua, exuberantă. Nora, lungă şi cu mişcări lente, avea un chip ca de pisică şi-şi strângea lungile plete blonde într-un coc, nu folosea nici un fel de machiaj sau de podoabe şi părea mereu proaspăt îmbăiată. În lungile drumuri pline de praf, cu atât de puţină apă ca să te speli şi unde era imposibil să-ţi calci o rochie, ea reuşea să fie la fel de impecabilă precum faţa de masă albă şi scrobită. Firea ei rezervată s-a accentuat cu anii, încet-încet s-a desprins de pământ, ridicându-se la o dimensiune de neatins de către alţii. Olga, mai mică decât ea cu câţiva ani, era o brunetă scundă şi îndesată, cu forme rotunde, talie marcată şi picioare scurte, dar bine strunjite şi nervoase. O coamă de păr vopsit cu henna îi bătea umerii ca o perucă aiuristică în toate nuanţele de roşu, îşi punea atâtea mărgele că semăna cu un idol plin de zdrăngănele, aspect care o ajuta în activitatea ei divinatorie, globul de cristal şi cărţile de tarot îi ţâşneau ca nişte prelungiri naturale din mâinile cu inele pe toate degetele. N-avea nici o curiozitate intelectuală, citea doar crime din presa de senzaţie şi câte un roman siropos, nu-şi cultiva talentele de clarvăzătoare prin studiu sistematic, considerându-le un dar visceral. Îl ai sau nu-l ai, n-are sens să-l iei din cărţi, obişnuia să spună. Habar n-avea de magie, astrologie, Cabala şi alte subiecte legate de meseria ei, de-abia ştia semnele zodiacului, dar când îşi scotea globul de ghicitoare sau cărţile însemnate devenea nemaipomenită. Ce făcea ea nu era o ştiinţă ocultă, ci o artă fantezistă, bazată mai ales pe intuiţie şi

isteţime. Era sincer convinsă că are puteri supranaturale, şi-ar fi pus capul pentru profeţiile pe care le făcea, iar dacă acestea nu se îndeplineau avea mereu la îndemână o scuză rezonabilă, de regulă omul îi interpretase greşit spusele. Cerea un dolar înainte ca să ghicească sexul copilului din burta mamei. O punea să se întindă pe jos, cu capul spre nord, îi punea o monedă pe buric şi îi balansa deasupra pântecului o bucată de plumb legată de un fir de aţă pescărească. Dacă pendulul improvizat se mişca în sensul acelor ceasornicului, avea să se nască un băiat, dacă se mişca invers, avea să fie fată. Folosea acelaşi sistem la vacile şi iepele care trebuiau să fete, ţinând aţa în dreptul crupei animalului. Dădea verdictul, îl nota pe o hârtie şi-l păstra pe post de dovadă imbatabilă. Odată au revenit într-un cătun în care fuseseră cu cinci luni mai devreme şi a venit o femeie, urmată de o liotă de gură-cască, pentru a-i cere înapoi dolarul:

— Ai spus c-o să fac băiat şi uite, a fost din nou fată. Am deja trei!

— Imposibil, eşti sigură că am zis băiat?

— Sigur că da, cum să nu fiu, doar de asta te-am plătit!

— Ai înţeles greşit, a spus Olga pe un ton tranşant.

S-a căţărat pe camion, a scotocit în cufăr şi a scos o bucăţică de hârtie pe care a arătat-o celor prezenţi şi pe care era scris un singur cuvânt: fată. Un suspin adânc de admiraţie a ieşit din toate piepturile, inclusiv din cel al mamei, care s-a scărpinat în cap, intimidată. Olga n-a trebuit să restituie dolarul şi, în plus, reputaţia ei de ghicitoare a ieşit consolidată; nu i-a ajuns toată seara şi o bună parte din noapte ca să servească şirul de clienţi doritori să-şi afle norocul. Între amuletele şi poţiunile pe care le oferea, cea mai cerută era „apa magnetizată", un lichid miraculos îmbuteliat în nişte sticluţe grosolane de sticlă verde. Femeia declara că era vorba de apă obişnuită, dar dotată cu proprietăţi curative pentru că

era impregnată cu fluide psihice. Operaţiunea se efectua în nopţile cu lună plină şi consta, după cum constataseră Judy şi Gregory, în a umple pur şi simplu sticlele, a le astupa cu un dop şi a lipi etichetele, însă ea asigura că în timpul ăsta încărca apa cu forţă pozitivă şi pesemne că aşa şi era, căci sticlele se vindeau precum pâinea caldă şi nimeni nu se plângea de rezultate. După modul de folosire, rezultatele erau în fel şi chip: dacă era băută, spăla rinichii, dacă te frecai cu ea, uşura durerile produse de artrită, iar pusă în păr sporea concentrarea minţii; totuşi, n-avea efect în dramele pasionale precum gelozia, adulterul sau burlăcia involuntară, de asta avea ea grijă să-i prevină pe cumpărători. La fel de scrupuloasă ca în cazul reţetelor era şi în problemele financiare: susţinea că nu există remediu gratuit care să fie şi eficient, cu toate astea nu lua nici un ban când ajuta la vreo naştere, îi plăcea să aducă copii pe lume, nimic nu se putea compara cu clipa în care căpşorul nou-născutului se iţea în despicătura însângerată a mamei. Îşi oferea serviciile de moaşă în fermele izolate şi în zonele cele mai sărace ale satelor, mai ales în cartierele negrilor, unde ideea de a naşte la spital era încă ceva nou. În timp ce aştepta alături de viitoarea mămică, cosea scutece şi tricota botoşei pentru plod şi doar atunci chipul ei boit de vrăjitoare se îndulcea. Glasul i se schimba în timp ce încuraja femeia în orele cele mai grele şi atunci când cânta primul cântec de leagăn pentru făptura atunci venită pe lume. După câteva zile, când lăuza şi bebeluşul se obişnuiau unul cu altul, se întorcea în familia Reeves, care-şi avea tabăra în apropiere. La plecare nota într-un caiet numele copilului - lista era lungă şi pe toţi îi considera finii ei. O naştere aduce noroc, explica ea cu bruscheţe faptul că nu voia să primească bani pentru serviciile prestate. Cu Nora avea o relaţie frăţească, iar pe Judy şi Gregory îi trata ca pe nepoţii ei şi o făcea pe mătuşa certăreaţă. Pe Charles

Reeves îl trata ca pe un partener de afaceri, cu un amestec de ironie şi bună dispoziţie, nu se atingeau, ai fi zis că nici măcar nu se uitau unul la celălalt, însă acţionau în echipă, nu numai în afacerea tablourilor, dar şi în tot ce întreprindeau împreună. Administrau împreună banii şi resursele familiei, se uitau pe hartă şi hotărau traseul, plecau să vâneze, dispărând cu orele în desişul pădurii. Se respectau reciproc şi râdeau de aceleaşi lucruri, ea era independentă, aventurieră şi la fel de hotărâtă ca şi predicatorul, era plămădită din acelaşi aluat, drept care nu era impresionată nici de carisma, nici de talentul artistic al omului. Doar forţa bărbătească a lui Charles Reeves, pe care avea s-o moştenească mai târziu şi fiul său, Gregory, o subjuga uneori.

Nora, nevasta lui Charles Reeves, era o fiinţă predestinată tăcerii. Părinţii ei, evrei ruşi, îi dăduseră cea mai bună educaţie de care fuseseră în stare, ajunsese învăţătoare şi, deşi renunţase la profesie când se măritase, se ţinea la curent cu istoria, geografia şi matematica pe care le preda copiilor, căci era cu neputinţă să-i dea la şcoală cu viaţa de ţigani nomazi pe care o duceau. Pe drum citea reviste şi cărţi ezoterice; n-avea pretenţia să aprofundeze aceste lecturi, se mulţumea să-i transmită informaţia Doctorului în Ştiinţe Divine, s-o folosească el. N-avea nici o îndoială că omul era dotat cu puterea psihică de a vedea cele ascunse şi a descoperi adevărul acolo unde ceilalţi oameni nu găseau decât întunericul. Se cunoscuseră când nici unul nu mai era foarte tânăr şi legătura lor fusese întotdeauna educată şi matură. Nora era inaptă pentru o viaţă practică, mintea i se pierdea în vise de pe altă lume, o interesau mai mult posibilităţile spiritului decât problemele zilnice. Iubea muzica — clipele cele mai înălţătoare ale anodinei sale existenţe fuseseră spectacolele de operă la care asistase în tinereţe, păstra

ca pe o comoară fiecare amănunt, închidea ochii şi auzea vocile superbe, retrăia pasiunile tragice ale personajelor, aprecia culorile şi textura decorului şi ale costumelor. Citea partiturile imaginându-şi fiecare scenă ca pe propria-i viaţă, primele poveşti spuse copiilor fuseseră despre iubirile blestemate şi morţile inevitabile din teatrul liric universal. În această ambianţă exagerată şi romantică se refugia atunci când o copleşea realitatea vulgară. În ce-l priveşte, Charles Reeves străbătuse toate mările, practicase tot felul de meserii, avusese mai multe aventuri decât putea povesti, câteva iubiri eşuate şi mai mulţi copii semănaţi prin lume şi despre care nu mai ştia nimic. Văzându-l predicând unui grup de enoriaşi uluiţi, Nora se amorezase de el. Se resemnase cu singurătatea, la fel ca atâtea femei din generaţia ei cărora soarta nu le adusese un logodnic pe tavă şi care n-avuseseră curajul de a-l căuta singure, iar această îndrăgostire subită la o vârstă coaptă o făcuse să treacă peste timiditate. Predicatorul închiriase o sală aproape de şcoala unde ea preda şi împărţea afişe pentru conferinţă: atunci l-a privit ea prima dată. A fost impresionată de chipul lui nobil şi de atitudinea sa hotărâtă, aşa că s-a dus să-l asculte din curiozitate, aşteptându-se să vadă un şarlatan ca atâţia alţii care treceau pe acolo şi de pe urma cărora nu rămâneau decât nişte hârtii decolorate lipite de ziduri, dar a avut o mare surpriză. În picioare în faţa sălii, lângă o portocală agăţată cu o sfoară de tavan, Reeves explica poziţia omului în Univers şi în Planul Infinit. Nu amenința cu pedepse, nu propunea mântuirea veşnică, se limita să propună soluţii practice menite a ameliora convieţuirea, a linişti spaimele şi a păstra resursele planetei. Toate fiinţele pot şi trebuie să trăiască în armonie, spunea el şi, ca s-o demonstreze, scotea şarpele boa din coş şi şi-l înfăşură în jurul corpului, ca pe un furtun de pompieri, spre mirarea celor prezenţi, care nu văzuseră nicicând o reptilă atât

de lungă şi de groasă. În seara aceea, Charles Reeves a pus în cuvinte sentimentele confuze pe care Nora nu le putea exprima. Descoperise învăţăturile lui Bahá'u'lláh şi adoptase religia Bahá'i. Conceptele orientale de toleranţă iubitoare şi unitate între oameni, de căutare a adevărului şi respingere a prejudecăţilor se ciocneau de educaţia ei evreiască rigidă şi de limitele provinciale ale mediului ei, dar ascultându-l pe Reeves totul i s-a părut uşor; nu mai trebuia să-şi frământe creierii cu contradicţiile fundamentale pentru că omul acela ştia toate răspunsurile şi îi putea fi călăuză. Entuziasmată de elocvenţa discursului, nici n-a mai fost atentă la conţinutul vag. Şi-a învins timiditatea şi s-a apropiat de el doar atunci când l-a văzut singur, ca să-l întrebe dacă era la curent cu credinţa Bahá'i şi, dacă nu, să-i ofere operele liderului spiritual Shogi Effendi. Doctorul în Ştiinţe Divine cunoştea efectul excitant pe care predicile sale îl aveau asupra femeilor şi nu ezita să profite de acest avantaj, însă învăţătoarea l-a atras într-un mod diferit, avea ceva pur, o transparenţă ce nu era numai inocenţă, ci rectitudine, o trăsătură luminoasă, rece şi imaculată, ca gheaţa. Nu i-a venit numai s-o ia în braţe, deşi acesta a fost primul impuls în faţa straniului chip triunghiular şi a pielii pistruiate, ci şi să pătrundă în materia cristalină a necunoscutei şi să-i aprindă jarul mocnit al spiritului. I-a propus să-l urmeze în călătorie, ea a acceptat imediat, cu senzaţia că fusese luată de mână o dată pentru totdeauna. Atunci, în timp ce-şi imagina posibilitatea de a-i încredinţa sufletul, a început procesul de abandon care avea să-i marcheze destinul. A plecat fără să-şi ia rămas-bun de la nimeni, doar cu un sac cu cărţi. Câteva luni mai târziu, descoperind că era însărcinată, s-au căsătorit. Dacă chiar avea un foc ascuns sub aparenţa ei flegmatică, doar bărbatul ei a ştiut. Gregory a fost la rândul lui mânat de aceeaşi curiozitate care îl purtase pe Charles Reeves în sala închiriată dintr-o aşezare sărmană din Vestul Mijlociu, a

încercat de mii de ori să dărâme zidurile între care se izola maică-sa şi să-i descopere sentimentele; n-a reuşit, drept care a fost convins că era goală în interior, incapabilă de iubire, cel mult manifestând o vagă simpatie pentru omenire în general.

Nora s-a obişnuit să depindă de bărbatul ei, s-a transformat într-o făptură pasivă, care-şi îndeplinea sarcinile din reflex, în timp ce mintea-i evada din cele materiale. Atât de puternică era personalitatea bărbatului, încât, ca să-i lase loc, ea s-a şters cu totul, devenind o umbră. Lua parte la rutina convieţuirii, dar contribuia prea puţin la energia grupului, intervenea doar la studiile copiilor şi în problemele de igienă şi sănătate. Ajunsese în ţară pe un vapor de imigranţi, în primii ani, duri, mâncase puţin şi prost, rămăsese de atunci cu sfredelul foamei în amintire, avea o adevărată manie pentru alimentele hrănitoare şi vitaminele în formă de pilule. Le vorbea copiilor de credinţa Bahá'i pe acelaşi ton cu care-i învăţa să citească sau să cunoască stelele, deloc pornită să-i şi convingă, o pasiona doar muzica, numai atunci glasul îi creştea şi se îmbujora la chip. Mai târziu a fost de acord să-şi crească copiii în religia catolică, cum se făcea în cartierul hispanic în care se aşezaseră, înţelegând că era nevoie ca Judy şi Gregory să se integreze. Aveau de suportat destule deosebiri de rasă şi obiceiuri ca să se mai chinuie şi cu nişte credinţe necunoscute, precum Bahá'i-ul ei. Pe de altă parte, religiile i se păreau esenţialmente la fel, o preocupau doar valorile morale, oricum, Dumnezeu era mai presus de înţelegerea oamenilor, era de-ajuns să ştii că Raiul si Iadul erau simbolurile relaţiei sufletului cu Cel de Sus: apropierea de Creator duce la bunătate şi la bucuria calmă, depărtarea produce răutate şi suferinţă. În contrast cu toleranţa ei religioasă, nu ceda nici un pic atunci când era vorba de bună credinţă şi bună purtare, copiii erau frecaţi la gură cu săpun dacă vorbeau urât, erau lăsaţi nemâncaţi dacă nu foloseau corect furculiţa,

însă alte pedepse erau lăsate pe seama tatălui, ea se mulţumea să-i acuze. Într-o zi l-a prins pe Gregory în timp ce şterpelea un creion dintr-o prăvălie, i-a spus soţului, acela l-a obligat pe copil să restituie obiectul şi să-şi ceară scuze, după care i-a ars podul palmei cu chibritul, sub privirile impasibile ale Norei. O săptămână întreagă copilul a avut o rană vie, a uitat repede motivul pedepsei şi autorul acesteia, dar a fost furios pe maică-sa. După zeci de ani, când s-a împăcat cu imaginea ei, i-a mulţumit în gând pentru cele trei bunuri esenţiale pe care i le lăsase: dragostea pentru muzică, toleranţa şi simţul onoarei.

E îngrozitor de cald, pământul e uscat, n-a mai plouat de o veşnicie şi lumea e acoperită de o pulbere roşiatică. O lumină nemiloasă distorsionează liniile, orizontul se pierde în prăfaraie. Într-un sat fără nume, ca atâtea, o stradă lungă, o cârciumă, o pompă singuratică de benzină, un post de poliţie, aceleaşi prăvălii mizere şi case din lemn, o şcoală pe care flutură un steag decolorat de soare. Praf şi iar praf. Părinţii mei s-au dus la magazin să cumpere proviziile pentru o săptămână, Olga a rămas să aibă grijă de Judy şi de mine. Nimeni pe stradă, obloanele trase, oamenii aşteaptă să se răcorească înainte de a reveni la viaţă. Soră-mea şi Olga picotesc pe o bancă din faţa prăvăliei, toropite de căpuşeală, muştele le sâcâie, dar ele nici nu le gonesc, le lasă să li se plimbe pe obraz. Aerul miroase neaşteptat a zahăr ars. Lungi şopârle albastre şi verzi se soresc nemişcate, dar când încerc să le prind fug la adăpost sub case. Sunt desculţ şi simt pământul cald sub tălpi. Mă joc cu Oliver, îi arunc o minge hărtănită din cârpe, mi-o aduce, o arunc din nou, astfel mă depărtez, trec de colţul străzii, ajung într-o fundătură îngustă, umbrită într-o parte de streşinile rustice ale acoperişurilor. Văd doi bărbaţi, unul e grăsuliu şi roşu la faţă, celălalt e blond, poartă salopete de lucru, asudă,

au cămaşa şi părul ude. Grasul a imobilizat o fetiţă neagră, nu cred să aibă mai mult de zece sau doisprezece ani, cu o mână îi acoperă gura, cu cealaltă o ţine ridicată în aer, ea dă un pic din picioare apoi stă liniştită, are ochii înroşiţi de efortul de a respira pe sub mâna care o sufocă. Celălalt e cu spatele la mine şi se luptă cu pantalonii. Amândoi sunt foarte serioşi, concentraţi, tensionaţi şi gâfâie. E linişte, n-aud decât răsuflările acelea străine şi bătăile propriei mele inimi. Căţelul Oliver a dispărut, tot aşa şi casele, numai ei au rămas în praf, parcă suspendaţi, mişcându-se cu încetinitorul, şi eu, încremenit. Blondul scuipă de două ori în mână, se apropie, desface picioarele fetiţei, două beţe slabe şi negre care atârnă inerte, acum pe ea n-o mai văd, e strivită între trupurile masive ale violatorilor. Aş vrea să fug, mi-e frică, dar vreau şi să mă uit, ştiu că se petrece ceva fundamental şi interzis, că particip la o taină violentă. Îmi pierd respiraţia, încerc s-o strig pe mama, deschid gura şi nu iese nici un sunet, parcă înghit foc, mă sufocă un urlet interior. Trebuie să fac ceva, totul depinde de mine, o decizie corectă ne va salva pe amândoi, pe fetiţa neagră şi pe mine, simt că mor, dar n-am nici o idee, nici nu mă pot mişca, parcă sunt o piatră. Atunci îmi aud de departe numele, Greg, Greg şi în fundătură apare Olga. Se produce o pauză lungă, un minut etern în care nu se întâmplă nimic, totul rămâne încremenit. Apoi aerul vibrează de strigătul prelung, răguşit şi teribil al Olgăi, se aude lătratul lui Oliver şi imediat glasul soră-mii, ca un chiţăit de şoarece, reuşesc să respir şi să strig şi eu, disperat. Surprinşi, cei doi îi dau drumul fetei, care atinge pământul şi o ia la goană ca un iepure. Se uită la noi, blondul are ceva negricios în mână, pare să fie o parte din corpul lui, încearcă să şi-o îndese în pantaloni, cei doi se răsucesc şi pleacă, nu par deloc tulburaţi, râd şi fac gesturi obscene, tu nu vrei, târfă nebună, îi strigă Olgăi, hai să ţi-o vârâm. Pe străduţă au rămas chiloţii

fetiţei. Olga ne trage de mână pe Judy şi pe mine, strigă câinele şi plecăm în grabă, de fapt fugim spre camion. Satul s-a trezit şi oamenii se uită la noi.

Doctorul în Ştiinţe Divine se resemnase să-şi prezinte ideile ţăranilor inculţi şi muncitorilor săraci care nu prea erau în stare să-i urmărească discursul complicat; cu toate astea, adepţii nu-i lipseau. Puţini îi urmăreau predicile din credinţă, majoritatea veneau din pură curiozitate, pe-acolo cam lipseau distracţiile şi sosirea Planului Infinit nu trecea neobservată. Aşeza tabăra şi pornea să caute un local. Îl obţinea gratis dacă dădea de nişte cunoscuţi, altminteri trebuia să închirieze sala sau să aranjeze o cârciumă sau un hambar. Cum bani nu avea, punea în gaj colierul de perle şi diamante al Norei, singura moştenire de la mama ei, angajându-se să plătească după spectacol. Între timp, nevastă-sa îi apreta vesta şi gulerul cămăşii, îi călca costumul negru, lucios de atâta purtare, îi lustruia pantofii, îi peria jobenul şi îi pregătea cărţile, iar Olga şi copiii mergeau să distribuie din casă în casă nişte foi volante care invitau la *„Cursul Care Vă Va Schimba Viaţa, Charles Reeves, Doctor în Ştiinţe Divine, Vă Ajută să Dobândiţi Fericirea şi Prosperitatea".*

Olga le făcea baie copiilor, îi îmbrăca în hainele de duminică, Nora îşi punea rochia albastră cu guler de dantelă, severă şi demodată, dar încă pasabilă. Războiul schimbase înfăţişarea femeilor, acum se purtau fuste strâmte până la genunchi, sacouri cu umeri, pantofi cu platformă, cocuri complicate şi pălării împodobite cu pene şi voaluri. În rochia ei mănăstirească Nora parcă era o bunicuţă simpatică de la începutul secolului. Nici Olga nu urma moda, dar pe ea n-o puteai acuza de prefăcătorie deghizată, căci semăna cu un papagal. Oricum, satele acelea habar n-aveau de rafinamentele modei, viaţa le trecea muncind de dimineaţa până seara, plăcerile însemnau câteva duşti de alcool, încă prohibit în unele state, rodeo, cinema, din când în când

un bal, ascultatul la radio al amănuntelor războiului şi ale meciurilor de baseball, astfel că orice noutate atrăgea curioşii. Charles Reeves era în competiţie cu revivaliştii, care anunţau renaşterea creştinismului, întoarcerea la principiile fundamentale ale celor doisprezece apostoli şi la cuvântul Bibliei, evanghelişti care străbăteau ţara cu corturi, orchestre, focuri de artificii, uriaşe cruci luminate, coruri de fraţi şi surori îmbrăcaţi precum îngerii şi megafoane prin care strigau în cele patru zări numele Nazarineanului, îndemnând păcătoşii să se căiască pentru că Isus era pe drum cu biciul în mână ca să-i biciuiască pe fariseii din templu şi chemând la luptă împotriva doctrinelor Satanei, precum teoria evoluţionistă, o invenţie malefică a lui Darwin. Sacrilegiu! Omul e făcut după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu, nu a maimuţelor! Cumpăraţi un tichet pentru Isus! Aleluia, aleluia! urlau megafoanele. Corturile erau luate cu asalt de credincioşi doritori de mântuire şi circ, se cânta, mulţi dansau, uneori vedeai pe câte unul contorsionându-se în extaz, iar donaţiile celor care cumpărau bilete pentru Rai umpleau coşurile. Charles Reeves nu oferea ceva atât de grandilocvent, dar avea carismă, putere de convingere şi discurs înflăcărat. Era imposibil să-l ignori. Uneori cineva se apropia de tribună rugându-l să-l scape de dureri sau de remuşcări de nesuportat, iar atunci Reeves, fără s-o facă deloc pe vraciul, cu simplitate dar şi cu multă autoritate, îşi aşeza mâinile pe capul penitentului şi se concentra ca să-l uşureze. Mulţi credeau că văd scântei în acele mâini, cei la care tratamentul avea efect spuneau că le trecuse un fel de curent electric prin cap. Celor mai mulţi le era de-ajuns să-l audă o dată ca să urmeze cursul, să-i cumpere cărţile şi să-i devină adepţi.

— Creaţia e guvernată de Planul Infinit. Nimic nu se petrece întâmplător. Noi, oamenii suntem o parte esenţială a acestui plan pentru că suntem plasaţi pe scara evoluţiei între Maeştri şi celelalte fiinţe, suntem

intermediari. Trebuie să ne cunoaştem locul în Cosmos — începea Charles Reeves, electrizându-şi publicul cu glasul său adânc, îmbrăcat în negru de sus şi până jos şi solemn, alături de portocala agăţată de tavan şi de şarpele boa încolăcit la picioare ca un odgon marinăresc. Animalul era total abulic, dacă nu-l provocai era cuminte. Fiţi foarte atenţi ca să înţelegeţi principiile Planului Infinit, dacă nu înţelegeţi nu-i bai, ajunge să-mi urmaţi poruncile. Întregul Univers aparţine Inteligenţei Supreme, care l-a creat şi e atât de imensă şi desăvârşită încât o minte omenească n-o poate cuprinde nicicând. Sub ea se găsesc Logii, delegaţi ai luminii şi însărcinaţi să ducă particule din Inteligenţa Supremă în toate galaxiile. Logii comunică cu Maeştrii Funcţionari prin care mesajele şi normele Planului Infinit ajung la oameni. Fiinţa omenească e formată din Corpul Fizic, Corpul Mental şi Suflet. Cel mai important este Sufletul, care nu aparţine de atmosfera terestră, ci operează de la distanţă, nu e în noi, dar ne domină viaţa.

Ajuns aici, în timp ce ascultătorii, oarecum zăpăciţi, începeau să schimbe priviri temătoare sau batjocoritoare, Reeves electriza din nou audienţa arătând portocala: aşa pluteşte Sufletul în eter, ca o ectoplasmă înceţoşată pe care doar experţii ocultişti o pot vedea. Pentru demonstraţie, chema câţiva oameni din sală şi îi ruga să privească atent portocala şi s-o descrie. Invariabil, aceştia descriau o sferă galbenă, adică o portocală obişnuită, dar el vedea Sufletul. Îi prezenta apoi pe Logi, care se găseau în sală în stare gazoasă, deci invizibilă, şi le spunea că ei ţineau în funcţiune maşinăria exactă a Universului. În fiecare epocă şi în fiecare regiune, Logii alegeau Maeştrii Funcţionari ca să comunice cu oamenii şi să le împărtăşească scopurile Inteligenţei Supreme. El, Charles Reeves, Doctor în Ştiinţe Divine, era unul din ei. Misiunea sa era să transmită căile simplilor muritori şi,

odată îndeplinită această etapă, avea să facă parte din privilegiata categorie a Logilor. Spunea că orice faptă şi orice gând omenesc îşi au importanţa lor, căci apasă balanţa echilibrului perfect din Univers, prin urmare orice om trebuie să urmeze negreşit poruncile Planului Infinit. Enumera apoi regulile înţelepciunii minime, prin care se evitau greşelile mari care-ar putea da peste cap proiectul Inteligenţei Supreme. Cine nu pricepea toate astea în timpul conferinţei putea urma cursul de şase lecţii, învăţând normele vieţii bune, incluzând dietă, exerciţii fizice şi mentale, vise dirijate şi diferite sisteme de a-ţi reîncărca bateriile Corpului Fizic şi Corpului Mental, astfel îţi asigurai un destin frumos şi pacea Sufletului după moarte.

Charles Reeves era un înaintaş pentru epoca sa. Douăzeci de ani mai târziu, mentaliştii aveau să-i popularizeze o parte din idei de-a lungul şi de-a latul Californiei, ultima frontieră, unde se adunau aventurieri, *desperados,* nonconformişti, genii necunoscute, oameni care fugeau de justiţie, păcătoşi fără leac şi nebuni sadea şi unde continuă să prolifereze şi acum tot felul de formule menite a scăpa omul de supărările vieţii. Totuşi, nu Charles Reeves e cel care a iniţiat aceste mişcări trăsnite. E ceva aici care răscoleşte spiritele. Sau poate că cei care au venit să populeze regiunea erau atât de zoriţi să facă avere sau să uite, că sufletul le-a rămas undeva în urmă şi-l caută şi acum. Nenumăraţi şarlatani s-au îmbogăţit vânzând formule magice menite a umple golul dureros lăsat de absenţa sufletului. Atunci când Reeves îşi ţinea prelegerile, mulţi descoperiseră deja modalitatea de a se îmbogăţi vânzând leacuri pentru trup şi suflet, însă el nu era dintr-aceştia, el avea respect pentru austeritate şi decenţă, prin asta îşi cucerea auditoriul. În schimb, Olga a văzut posibilitatea de a-i folosi pe Logi şi pe Maeştrii Funcţionari pentru ceva mai rentabil, eventual să dobândească un sediu şi să formeze o biserică

proprie, însă nici Charles şi nici Nora n-au îmbrăţişat hrăpăreaţa idee: pentru ei, propovăduirea adevărului era doar o anevoioasă şi inevitabilă sarcină morală, în nici un caz o afacere mercantilă.

Nora Reeves putea indica precis ziua când îşi pierduse încrederea în bunătatea omenească şi când începuseră îndoielile ei tăcute asupra sensului existenţei. Era în stare să-şi amintească amănunte lipsite de orice importanţă, cu atât mai mult i s-au gravat în memorie cele două bombe de proporţii cataclismice care au pus capăt războiului cu Japonia. În anii care au urmat se îmbrăca în doliu, în zilele acelea, în timp ce restul ţării petrecea. I s-a stins interesul faţă de oamenii cei mai apropiaţi — ce-i drept, instinctul matern nici nu fusese trăsătura ei principală —, dar din acel moment a început să se desprindă complet de cei doi copii ai ei. S-a depărtat şi de bărbat, cu atâta linişte şi discreţie că n-aveai ce-i reproşa. S-a izolat într-o lume secretă, a reuşit să fugă de realitate până la sfârşitul zilelor, patruzeci şi ceva de ani mai târziu, când a murit, prinţesă din Urali, fără a fi trăit niciodată. În ziua aceea se sărbătorea înfrângerea definitivă a inamicului cu ochi oblici şi piele galbenă, aşa cum cu câteva luni mai devreme se sărbătorise înfrângerea Germaniei. Era finalul unei lupte grele, japonezii fuseseră învinşi de arma cea mai zdrobitoare din istorie, care în doar câteva minute ucisese treizeci de mii de fiinţe omeneşti şi condamnase la o lungă agonie pe atâţia alţii. Ştirea produsese o tăcere îngrozită în toată lumea, însă învingătorii aşternuseră peste imaginea cadavrelor arse şi a oraşelor pulverizate o hărmălaie de muzică, defilări şi steaguri, anticipând întoarcerea soldaţilor.

— Îţi aduci aminte de soldatul negru pe care l-am luat pe drum? O mai trăi? Oare şi el se întoarce acasă? a întrebat-o Greg pe maică-sa înainte de a pleca să vadă artificiile.

Nora n-a răspuns. Se aflau în trecere prin oraş şi, în timp ce ai ei dansau în mulţime, ea a rămas singură în camion. Veştile venite din Europa în ultimele luni îi minaseră sistemul nervos, prăpădul atomic îi pusese capac. La radio se vorbea numai despre asta, ziarele şi cinematografele arătau imagini danteşti din lagărele de concentrare. Urmărea pas cu pas relatarea minuţioasă a atrocităţilor comise şi a suferinţelor acumulate, se gândea că în Europa trenurile nu se mai opreau, purtându-şi implacabil încărcătura spre cuptoare, în vreme ce în Japonia piereau tot calcinaţi mii de oameni în numele altei ideologii. Nu trebuia să fac copii, şoptea înspăimântată. Când Charles Reeves a venit euforic aducând vestea bombei, i s-a părut obscen să se bucure de masacru, parcă şi el îşi pierduse minţile, laolaltă cu ceilalţi.

— Nimic nu va mai fi ca înainte, Charles. Omenirea a comis ceva mai grav decât păcatul originar, e sfârşitul lumii, a spus adânc tulburată, dar fără a-şi pierde bunele maniere.

— Prostii! Trebuie să aplaudăm progresele ştiinţei. Noroc că bombele n-au fost inamice, ci ale noastre. De-acum nimeni nu ne va mai sta în cale.

— Le vor folosi iarăşi, vor distruge viaţa pe pământ!

— Războiul s-a terminat, s-au evitat astfel pierderi mai grele. Ar fi murit mult mai mulţi dacă n-am fi lansat bombele.

— Dar au murit sute de mii, Charles.

— Ăia nu contează, erau japonezi, a râs bărbatul ei.

A fost prima dată când Nora s-a îndoit de calitatea lui sufletească şi s-a întrebat dacă Charles chiar era un Maestru, cum pretindea. Mai târziu, seara, familia s-a întors. Gregory adormise în braţele tatălui, Judy aducea un balon pictat cu stele şi dungi.

— În sfârşit, s-a terminat războiul. Vom avea unt, carne şi benzină, a anunţat triumfătoare Olga, agitând resturile unui steguleţ de hârtie.

Deşi trecuse aproape un an, Gregory avea să-şi amintească depresia mamei şi agonia tatălui ca pe un singur eveniment, în memoria sa ambele aveau să rămână legate, căci fusese începutul sfârşitului perioadei fericite a copilăriei. Ceva mai târziu, când Nora îşi mai revenise şi nu mai vorbea de lagăre de concentrare şi de bombe, Charles Reeves s-a îmbolnăvit. Simptomele au fost alarmante de la bun început, dar el se ştia puternic şi n-a vrut să admită trădarea corpului. Se simţea tânăr, încă mai era în stare să schimbe roata camionului în câteva minute sau să stea cu orele pe o scară, pictând un perete fără să-i înţepenească spatele. Când i s-a umplut gura de sânge a pus-o pe seama unui os de peşte care pesemne i se înfipsese în gât; a doua oară n-a mai spus nimănui, a cumpărat un flacon de antiacid şi bea din el când îşi simţea stomacul în flăcări. În curând n-a mai putut mânca, se ţinea cu pâine muiată în lapte, supe lungi şi terci de bebeluş, a slăbit, privirile i s-au înceţoşat, nu mai vedea limpede drumul, Olga a trebuit să se aşeze la volan. Femeia ghicea când bolnavului îi era rău şi nu mai rezista, atunci oprea şi aşezau tabăra. Orele deveneau lungi, copiii alergau pe aproape, căci mama lor pusese bine caietele şi nu-i mai învăţa nimic. Nora nu se gândise că bărbatul ei ar fi putut muri şi nu pricepea de ce i se topea energia, care era şi a ei. Ani în şir el se ocupase de toate aspectele vieţii ei şi a copiilor, de regulamentele minuţioase ale Planului Infinit, pe care le administra cu o siguranţă fără dubii. Alături de el nu se bucurau, firește, de libertate, dar nici nu căpeau pradă neliniştii sau fricii. Nu trebuie să-mi fac griji, îşi spunea, adevărul e că Charles n-a avut niciodată un păr bogat, iar ridurile astea nu i-au apărut acum, arşiţa soarelui i le-a săpat de mult, sigur, e mai slab, dar o să-şi revină el dacă începe să mănânce ca înainte, precis că are o indigestie, nu-i aşa că azi se simte mai bine? Olga

observa şi nu spunea nimic. N-a încercat să-l vindece pe Reeves cu fierturi sau cataplasme, se mulţumea să-i pună comprese ude pe frunte ca să-i scadă febra. Pe măsură ce starea bolnavului se înrăutăţea, teama a pătruns inexorabil în mijlocul acestei familii, a fost prima dată când s-au simţit în derivă şi au priceput cât sunt de săraci şi de vulnerabili. Nora s-a ghemuit ca un câine bătut, incapabilă de a se gândi la vreo soluţie, a căutat alinare în credinţa ei Bahá'i şi a lăsat toate treburile pe seama Olgăi, inclusiv îngrijirea bărbatului. N-avea curaj să-l atingă pe bătrânul suferind, care îi devenise necunoscut, nu-l mai recunoştea pe bărbatul care o sedusese prin vitalitate. Admiraţia şi dependenţa de el, bazele iubirii, s-au prăbuşit; n-a fost în stare să ridice altele, drept care respectul pe care-l nutrise pentru el s-a transformat în silă. A găsit o scuză oarecare şi s-a dus să doarmă în cortul copiilor. Lângă Charles dormea acum Olga, ca să aibă grijă de el pe timp de noapte. Gregory şi Judy s-au obişnuit s-o vadă aproape despuiată în pat cu tatăl lor, dar Nora nu dădea importanţă situaţiei şi se prefăcea că nimic nu se schimbase.

O vreme prezentarea Planului Infinit s-a suspendat, căci Doctorul în Ştiinţe Divine nu mai avea putere să le dea speranţe altora, el însuşi începuse să şi-o piardă şi se întreba dacă spiritul transcende cu adevărat sau ajunge o durere de burtă ca să-l facă ţăndări. Nici să picteze nu mai putea. Drumurile au continuat cu lipsuri mari şi fără ţintă, de parcă ar fi căutat ceva ce se găsea tot mai departe. Olga a luat firesc locul tatălui, fără ca ceilalţi să se întrebe dacă asta era soluţia cea mai bună, hotăra traseele, conducea camionul, făcea treburile cele mai grele, repara motorul, vâna iepuri şi păsări, îi comanda autoritar Norei ce avea de făcut şi le dădea câte o bătaie copiilor dacă se răzvrăteau. Evita oraşele mari pentru că se temea de competiţie şi de poliţie, se aşezau doar în zonele industriale sau în preajma

porturilor, acolo găseau tot timpul clienţi. Lăsa familia Reeves în corturi, înhăţa instrumentarul de chiromanţie şi-o pornea să-şi ofere talentele. Dacă pe drum purta pantaloni ordinari, tricou şi caschetă, pentru a-şi exercita darurile de clarvăzătoare îşi scotea din cufăr o fustă înflorată ţipătoare, o bluză decoltată, mărgele clinchetitoare şi cizmele galbene. Se boia neglijent şi grosolan: obrajii de paiaţă, gura roşie, pleoapele albastre, îmbrăcămintea şi părul ca para focului stârneau frică şi puţini îndrăzneau s-o refuze, de teamă să nu-i prefacă în stâlp de sare. Deschideau uşa, dădeau cu ochii de apariţia grotescă ce ţinea un glob de cristal în mâini şi rămâneau cu gura căscată, iar ea profita de momentul de ezitare ca să-i împingă înăuntru. Putea să fie şi foarte simpatică la nevoie, atunci se întorcea acasă cu o bucată de plăcintă sau de carne, daruri de la clienţii mulţumiţi nu numai de viitorul promis de cărţile de joc, dar mai ales de scânteia de bună dispoziţie aprinsă în viaţa lor plicticoasă. În perioada aceea incertă Olga şi-a rafinat talentul, silită de împrejurări şi-a dezvoltat puteri necunoscute şi a devenit muierea formidabilă care avea să exercite o mare influenţă asupra lui Gregory la tinereţe. Dacă intra într-o casă, îi era suficient să adulmece aerul ca să cunoască totul, să simtă prezenţe invizibile, să capteze semnele nenorocirii, să ghicească visele, să audă şoaptele celor morţi şi să afle nevoile celor vii. A învăţat repede că istoriile se repetă aproape identic, că oamenii se aseamănă teribil de mult, cu toţii trăiesc aidoma dragostea, ura, lăcomia, suferinţa, bucuria şi frica. Negri, albi, galbeni, sub piele sunt toţi la fel, cum spunea Nora Reeves, iar globul de cristal nu vedea rasele, doar durerea. Toţi voiau să audă că vor avea noroc, nu pentru că ar fi crezut că era posibil, dar ca să se mângâie imaginându-şi cum ar fi fost. A mai descoperit Olga şi că există doar două feluri de boli: cele mortale şi cele care se vindecă singure atunci când

le vine timpul. Împărţea cu dărnicie celor pe care-i considera recuperabili pastile de zahăr în diverse culori, ierburi şi amulete, convinsă că dacă pacientul se mobiliza întru vindecare, cel mai probabil avea să reuşească. Lumea avea mai multă încredere în ea decât în chirurgii reci şi scorţoşi de la spital. Intervenţiile ei erau aproape toate ilegale: avorturi, măsele scoase, răni pe care le cosea, însă avea ochi buni şi mână bună, astfel că n-a avut parte de nenorociri. O privire îi era de ajuns ca să vadă semnele morţii, atunci nu prescria nimic, în parte din scrupul, în parte ca să nu-şi strice reputaţia de vindecătoare. Practica în ale sănătăţii nu i-a fost de folos în ceea ce-l priveşte pe Charles Reeves: îi era prea aproape, iar dacă văzuse semnele fatidice n-a vrut să le recunoască.

Din mândrie sau teamă, predicatorul a refuzat să vadă un medic, propunându-şi să învingă suferinţa prin tenacitate, dar într-o zi a leşinat şi Olga a început să hotărască absolut totul. Erau la răsărit de Los Angeles, în zona unde trăia masiv populaţia latino, iar ea a decis că trebuia dus la un spital. Pe atunci oraşul era deja caracterizat printr-o anume coloratură mexicană, în ciuda obsesiei atât de americane pentru o viaţă trăită într-o sănătate perfectă, în frumuseţe şi fericire. Sute de mii de imigranţi marcau locul cu dispreţul lor pentru durere şi moarte, cu sărăcia, fatalismul şi neîncrederea lor, cu pasiunile lor violente, dar şi cu muzica, mâncarea picantă şi culorile îndrăzneţe. Hispanicii vieţuiau retraşi într-un ghetou, însă influenţa lor se simţea pretutindeni, nu făceau parte din ţara asta şi aparent nici nu doreau asta, dar în taină visau ca urmaşii lor să se integreze. Învăţau engleza pe jumătate şi o transformau într-o *spanglish* cu rădăcini atât de adânci, încât cu timpul aceasta a fost acceptată ca limba *chicano.* Cramponaţi de tradiţia lor catolică şi de cultul animist, de un patriotism vetust şi de machism, nu se lăsau asimilaţi şi preţ de una sau două generaţii au făcut muncile cele mai

umile. Americanii îi considerau răi, imprevizibili, periculoşi; mulţi se întrebau cum dracu' nu puteau fi ţinuţi dincolo de graniţă, la ce e bună poliţia asta afurisită, dar îi foloseau ca mână de lucru ieftină, dar sub pază. Imigranţii îşi asumau rolul de marginali cu o anumită doză de orgoliu: ne plecăm capul, frate, dar nu ne lăsăm înfrânţi. Olga fusese de multe ori în cartierul lor, se simţea acolo ca acasă, începuse să prindă spaniola şi inventa fără probleme jumătate din cuvinte. S-a gândit că acolo-şi putea câştiga pâinea cu talentele sale.

Camionul a oprit în faţa spitalului, Nora şi Olga l-au coborât pe bolnav, copiii, speriaţi, înfruntau privirile curioase ale oamenilor opriţi să se uite la vehiculul bizar pictat cu simboluri ezoterice în culori bălţate.

— Ce-i asta? a întrebat cineva.

— Planul Infinit, nu vezi, a răspuns Judy, arătând numele vopsit pe partea de sus a parbrizului. Nimeni n-a mai întrebat nimic.

Charles Reeves a fost internat, după câteva zile i s-a scos o jumătate de stomac şi i s-au suturat găurile pe care le avea în cealaltă jumătate. Între timp, femeile se cazaseră împreună cu copiii, şarpele boa, câinele şi calabalâcul în curtea lui Pedro Morales, un mexican generos, care urmase cu ani în urmă cursul complet al doctrinelor lui Charles Reeves şi-şi agăţase plin de mândrie pe perete diploma care-l acredita ca suflet superior. Omul era masiv ca o cărămidă, cu trăsături clare de metis şi un rictus orgolios care se transforma într-o expresie blajină atunci când era binedispus. Surâsul arăta vederii câţiva dinţi de aur pe care şi-i pusese de frumuseţe, după ce-i scosese pe cei sănătoşi. N-a admis ca familia Maestrului său să rămână pe drumuri — femeile nu pot rămâne fără protecţie, pe aici mişună bandiţii, spusese el -, dar în casă n-avea loc pentru atâtea suflete, avea şase fii, o soacră ţăcănită şi mai multe neamuri. A dat o mână de ajutor la ridicarea

corturilor şi la montarea maşinii de gătit cu kerosen a familiei Reeves în curte, ajutându-i fără să-i jignească. Pe Nora o trata cu deferenţă şi îi spunea *doña,* însă Olga, pe care o considera mai apropiată de propria lui condiţie, era doar *señorita.* Inmaculada Morales, nevastă-sa, rămăsese impermeabilă la obiceiurile străine şi, spre deosebire de multe compatrioate ajunse aici, care se machiau, se cocoţau pe tocuri cui şi-şi ardeau cârlionţii cu soluţie de permanent şi cu apă oxigenată, era credincioasă tradiţiilor indigene. Mărunţă, subţire şi puternică, cu un chip placid şi neridat, îşi împletea părul într-o coadă care-i trecea de mijloc, purta şorţuri şi espadrile, doar în zilele de sărbătoare religioasă îşi punea o rochie neagră şi cercei de aur. Inmaculada era stâlpul casei şi sufletul familiei Morales. Văzându-şi curtea plină de oaspeţi, nu s-a pierdut cu firea, pur şi simplu a înmulţit mâncarea prin trucuri numai de ea ştiute - pretindea că mai adaugă apă la fasole — şi-i poftea zilnic la masă pe nou-veniţi: hai, cumătră, cheamă plozii şi veniţi să gustaţi frigăruile astea, hai că e destulă mâncare, slavă Domnului, e păcat să se irosească. Cam ruşinaţi, musafirii se aşezau la masa ospitalieră din casa Morales.

Luni de zile le-a luat copiilor Gregory şi Judy să se obişnuiască cu viaţa sedentară. S-au văzut înconjuraţi de un trib cald de puşti bruneţi care bălmăjeau engleza şi n-au întârziat în a-i învăţa limba lor, începând cu înjurătura *chingada,* cuvântul cel mai sonor şi mai des folosit din vocabularul lor, dar pe care era mai prudent să nu-l pronunţi în faţa Inmaculadei. Cu ei au învăţat să se orienteze în labirintul străzilor, să se tocmească, să recunoască dintr-o privire copiii din bandele duşmane, să se ascundă şi să scape. Cu ei mergeau să se joace în cimitir şi să se uite la prostituate, de departe, şi la victimele accidentelor fatale, de aproape. Juan José, de aceeaşi vârstă cu Gregory, avea un miros infailibil pentru nenorociri, ştia unde se ciocniseră două maşini,

unde fusese călcat un om, unde era o bătaie cu cuţitele şi unde se murea. Aflase în doar câteva minute locul în care un bărbat pe care-l părăsise nevasta, care plecase după un comis-voiajor, se sinucisese aruncându-se în faţa trenului, nesuportând ideea de a i se spune încornorat. Cineva îl văzuse fumând calm între două şine, îl strigase să se dea la o parte că venea trenul, dar omul nici nu se clintise. Juan José auzise povestea înainte ca tragedia să aibă loc. Copiii Morales şi Reeves au ajuns primii la locul nenorocirii şi, după ce le-a trecut spaima, au ajutat la strângerea bucăţilor, asta până i-a gonit poliţia. Juan José a păstrat ca amintire un deget, dar după ce-a început să-l vadă pe defunct peste tot şi-a spus că trebuie să scape de trofeu. Era prea târziu să-l restituie proprietarului, căci rămăşiţele sinucigaşului fuseseră îngropate.

Speriat de stafie, băiatul nu mai ştia ce să facă: să arunce degetul la gunoi sau să-l dea şarpelui boa nu i se părea tocmai cuviincios. Gregory a întrebat-o pe ascuns pe Olga, care a sugerat soluţia perfectă: degetul să fie lăsat discret pe altarul bisericii, un loc consacrat unde nici o fantomă zdravănă la cap nu s-ar simţi ofensată. Acolo l-a găsit părintele Larraguibel, căruia toţi îi spuneau simplu „padre", fiindu-le greu să-i pronunţe numele, un preot basc cu suflet chinuit, dar cu simţ practic, care l-a aruncat la closet fără alte comentarii. Avea el destule probleme cu enoriaşii ca să-şi mai piardă timpul cu provenienţa unui deget stingher.

Fraţii Reeves s-au dus la şcoală pentru prima dată în viaţa lor. Erau singurii blonzi cu ochi albaştri într-o populaţie de imigranţi latino unde legea supravieţuirii era să vorbeşti spaniola şi să fugi repede. Elevii n-aveau voie să folosească limba maternă, ideea era să înveţe engleza pentru a se integra cât mai repede. Dacă unul scotea un cuvânt spaniolesc care ajungea la urechile învăţătoarei, primea două la fund. Dacă lui Isus i-a fost

de ajuns engleza ca să scrie Biblia, nu-i nevoie de altă limbă pe lume, suna explicaţia ei pentru drastica măsură. Dinadins, copiii vorbeau spaniolă ori de câte ori aveau ocazia, cel care n-o făcea era numit pupincurist, jignirea supremă a repertoriului şcolăresc. Judy şi Gregory au perceput repede ura de rasă şi le-a fost teamă ca, la primul moment de neatenţie, să nu fie luaţi la bătaie. În prima zi de şcoală Gregory era atât de speriat, că n-a fost în stare să spună nici cum îl cheamă.

— Avem doi elevi noi, a zâmbit învăţătoarea, încântată să aibă doi albi între atâţia negricioşi. Să vă purtaţi frumos cu ei, să-i ajutaţi să înveţe şi să cunoască regulile acestei şcoli. Cum vă cheamă, dragilor?

Gregory a rămas mut, cu mâna încleştată de rochiţa soră-sii. Tot Judy a rezolvat situaţia:

— Eu sunt Judy Reeves, iar tontul ăsta-i frate-meu, a anunţat ea după o pauză. Toată clasa, cu învăţătoarea în frunte, s-a prăpădit de râs. Gregory a simţit ceva cald şi lipicios în pantaloni.

— Bine, staţi jos.

După două minute, Judy a început să strâmbe din nas şi să-i arunce priviri asasine. Gregory şi-a pironit privirile în pământ şi-a încercat să-şi imagineze că nu era acolo, că se afla în camion, pe drum, în aer liber, că tatăl lor nu se îmbolnăvise şi blestemata asta de şcoală nu exista, că totul era un coşmar. Mirosul s-a împrăştiat în toată clasa şi a început vacarmul.

— Ia să vedem, copii, de cine e vorba, a spus învăţătoarea cu zâmbetul ei mieros. Nu trebuie să vă fie ruşine, a fost un accident, se poate întâmpla oricui... Cine a fost?

— Eu nu m-am căcat pe mine şi nici frate-meu, jur! a strigat Judy pe un ton sfidător, declaraţie primită de un cor de hohote batjocoritoare.

Învăţătoarea s-a apropiat de Gregory şi i-a spus la ureche să părăsească clasa, dar băiatul s-a încleştat de bancă şi şi-a băgat capul între umeri, cu pleoapele

strânse şi stacojiu de ruşine. Femeia a încercat să-l tragă de braţ, mai întâi cu blândeţe, apoi cu violenţă, dar copilul stătea lipit de scaun cu forţa disperării.

— Du-te-n *chingada* mă-tii! a urlat Judy în spaniola ei recentă, apoi a spus în engleză: Şcoala asta e de căcat!

Femeia a încremenit, iar clasa a amuţit.

— *Chingada, chingada, chingada!* Hai să mergem, Greg. Şi-au părăsit clasa ţinându-se de mână, ea cu bărbia ridicată, el cu capul în piept. Judy l-a dus la o staţie de benzină, l-a ascuns după nişte butoaie şi l-a spălat cu un furtun, fără să fie văzuţi. Apoi s-au întors acasă.

— Ei, cum a fost? a întrebat Nora, mirată să-i vadă înapoi atât de repede.

— Doamna a spus că nu mai trebuie să ne ducem. Suntem mult mai inteligenţi decât ceilalţi elevi, ăia nici să vorbească nu ştiu, habar n-au de engleză, mami, a spus fata.

— Ce e povestea asta? a intervenit Olga. Şi de ce are Greg hainele ude?

Astfel că a doua zi au fost siliţi să se întoarcă la şcoală, târâţi de Olga, care i-a dus în clasă, i-a obligat să-şi ceară scuze pentru jignirile proferate şi, cu aceeaşi ocazie, i-a prevenit pe copii să nu-i supere pe copiii Reeves. La plecare, a înfruntat masa compactă de ochi negri făcând spre ei gestul blestemului: pumnul strâns şi arătătorul şi degetul mic ieşite precum două coarne. Aspectul ei ciudat, accentul rusesc şi gestul au avut darul de a potoli fiarele, cel puţin pentru o vreme.

O săptămână mai târziu Gregory împlinea şapte ani. Nu i-au serbat ziua, adevărul este că nu şi-a amintit nimeni, preocupaţi cum erau de starea tatălui. Olga, singura care se ducea zilnic la spital, a venit cu vestea că Charles Reeves era în afară de pericol, fusese mutat în salon şi putea primi vizite. Nora şi Inmaculada Morales i-au spălat pe copii până le-au scos luciu, i-au

îmbrăcat în hainele cele mai bune, băieţilor le-au dat cu briantină în păr, fetiţelor le-au pus funde. Procesiunea a pornit spre spital cu buchete modeste de margarete din grădină şi cu un castron cu pui prăjit şi fasole cu brânză pe care le pregătise Inmaculada. Salonul era mare cât un hangar, cu paturi identice de o parte şi de alta şi un culoar în mijloc, pe care l-au străbătut pe vârfuri până l-au găsit pe Charles Reeves. Avea numele scris pe un carton în faţa patului, doar aşa l-au identificat, altfel ar fi fost imposibil să-l recunoască. Era total schimbat, îmbătrânise cu o mie de ani, era galben ca ceara, avea ochii înfundaţi în orbite şi mirosea a migdale. Înghesuiţi unii într-alţii, copiii au rămas cu florile în mână, neştiind ce să facă cu ele. Inmaculada Morales s-a înroşit, a acoperit castronul cu şalul, pe Nora a apucat-o tremuratul. Gregory a presimţit că în viaţa lui se petrecuse ceva ireparabil.

— E mult mai bine, în curând va putea să mănânce, a spus Olga, verificând acul cu ser din vena bolnavului.

Gregory a mers de-a-ndăratelea până pe culoar, a coborât în fugă scările şi a ieşit în stradă. La poarta spitalului s-a ghemuit cu capul între genunchi şi, strângându-şi picioarele în braţe, ca o minge, a repetat în neştire: *chingada, chingada...*

Imigranţii mexicani trăgeau la rude sau prieteni, se adunau acolo familii întregi. Legile ospitalităţii erau inviolabile, în primele zile nimănui nu i se refuza casă şi masă, după aceea trebuiau să se descurce singuri. Veneau din toate satele de dincolo de graniţa din sud în căutare de lucru, doar cu hainele de pe ei, cu o legăturică în spate şi cele mai bune intenţii de a se descurca pe acest Pământ al Făgăduinţei, unde, se spunea, banii cresc în copaci şi oricine, dacă era isteţ, putea ajunge om de afaceri, cu un Cadillac şi o blondă agăţată de braţ. Ce nu aflaseră era că, pentru fiecare norocos, cincizeci rămâneau pe drum şi alţi cincizeci se

întorceau învinşi, că nu ei aveau să fie învingătorii, doar le vor deschide calea copiilor şi nepoţilor născuţi aici. Nu bănuiau necazurile exilului, abuzurile patronilor, nu ştiau că vor fi urmăriţi de autorităţi, cât de greu va fi să-şi reîntregească familia, să-şi aducă bătrânii şi copiii, cât de greu va fi să se despartă de prieteni şi să lase în urmă mormintele celor dragi. Nu li se spusese nici c-aveau să-şi piardă curând tradiţiile şi memoria, c-aveau să fie cei mai umili dintre umili. Dar, chiar dacă ar fi ştiut, poate că tot ar fi luat drumul nordului. Inmaculada şi Pedro Morales îşi ziceau *alambristas mojados* combinaţie între *alambre* (sârmă ghimpată) şi *lomo mojado* (spinare udă), denumirile care-i desemnau pe imigranţii ilegali, şi povesteau, prăpădindu-se de râs, cum trecuseră adesea graniţa, ba traversând înot Rio Grande, ba tăind sârma ghimpată. Se întorseseră acasă nu doar o dată, trecând graniţa în ambele sensuri cu copii de toate vârstele, ba chiar şi cu bunica, adusă din sat după ce rămăsese văduvă şi se ţăcănise. În câţiva ani reuşiseră să-şi facă acte legale, iar copiii lor erau cetăţeni americani. La masa lor era mereu loc pentru nou-veniţi, copiii crescuseră auzind poveşti despre cei care treceau graniţa ascunşi precum bagajele într-un camion cu fund dublu, sărind dintr-un tren în mers sau târându-se pe sub pământ prin canalizări scoase din uz, terorizaţi în permanenţă de gândul că vor fi descoperiţi de poliţie, temuta „Migra", şi trimişi înapoi în ţară cu cătuşe la mâini, după ce li se făcuse cazier. Mulţi mureau împuşcaţi de grăniceri, dar şi de foame şi sete, alţii se asfixiau în compartimentele secrete ale camioanelor „coioţilor", care se ocupau cu transportul disperaţilor din Mexic până la un sat de pe partea cealaltă. Când Pedro Morales făcuse primul său drum, printre mexicani exista încă pornirea de a recupera un teritoriu care fusese al lor. Pentru ei, a trece ilegal frontiera nu era un delict, ci o aventură justiţiară. Pe atunci Pedro Morales avea douăzeci de ani, terminase

armata şi, nedorind să urmeze soarta tatălui şi a bunicului, ţărani săraci din Zacatecas, plecase în nord. Ajunsese la Tijuana, unde spera să se angajeze ca zilier în agricultură, căci fermierii americani aveau nevoie de mână de lucru ieftină, dar a rămas fără bani, n-a mai putut aştepta formalităţile şi nici să mituiască un funcţionar sau un poliţai, nici nu i-a plăcut locul ăsta de trecere, unde bărbaţii n-aveau onoare iar femeile nici atât. Obosise să tot caute de lucru, n-a acceptat nici milă, nici pomană. Astfel a trecut graniţa, tăind cu cleştele sârma ghimpată şi a mers întins către soare, urmând indicaţiile unui prieten cu mai multă experienţă. Aşa a ajuns în sudul Californiei. Primele luni a dus-o greu, nimic nu semăna cu ce auzise. A mers din fermă în fermă, culegând fructe, fasole sau bumbac, dormind sub cerul liber, în gări, în cimitire de maşini, hrănindu-se cu pâine şi bere, la fel ca mii de oameni în aceeaşi situaţie. Patronii plăteau mai puţin decât promiseseră, dacă cineva făcea plângere, poliţia îi urmărea ca imigranţi ilegali. Pedro nu rămânea mult timp în acelaşi loc, „Migra" era pe urmele lui, dar în cele din urmă şi-a lepădat sombreroul şi sandalele mexicane, a adoptat blugii şi şapca şi a învăţat ceva engleză. După ce s-a stabilit cât de cât, s-a întors în sat ca să-şi aducă logodnica. Inmaculada îl aştepta în rochia de mireasă scrobită.

— Americanii sunt trăsniţi cu toţii, mănâncă friptura cu caise şi ouăle prăjite cu marmeladă, îşi duc câinii la frizer, nu cred în Fecioara Maria, bărbaţii spală vasele în casă şi femeile spală maşina pe stradă, doar în sutien şi pantaloni scurţi, li se vede tot, dar dacă n-avem treabă cu ei putem să trăim mai bine, a pus-o el la curent.

S-au căsătorit după obicei, au făcut chef, prima noapte şi-au petrecut-o în patul socrilor, a doua zi au luat autobuzul spre nord. Pedro avea ceva bani şi era expert în trecerea graniţei, era într-o situaţie mai bună

decât înainte, dar tot speriat era, mai ales că nu voia s-o expună pe nevastă-sa la pericole. Se spuneau poveşti înfiorătoare despre bandiţi care furau şi ucideau, despre corupţia poliţiei mexicane şi abuzurile celei americane, istorii de natură să-i înspăimânte chiar şi pe cei mai duri. Dar Inmaculada păşea fericită cu un pas în urma soţului, cu legătura cu haine pe cap, apărată de ghinion de scapularul Fecioarei din Guadalupe, cu o rugăciune pe buze şi ochii larg deschişi ca să vadă lumea care i se întindea înainte precum un sipet plin de surprize. Nu ieşise până acum din satul ei, nu bănuia că drumurile pot fi fără de capăt, însă nimic n-a descurajat-o, nici umilinţele, nici oboseala, nici dorul, iar când s-a văzut cu omul ei într-o cămăruţă mizeră de partea cealaltă a graniţei i s-a părut că ajunsese în Rai. După un an li s-a născut primul fiu, Pedro a găsit o slujbă la o fabrică de cauciuc din Los Angeles şi a urmat la seral un curs de mecanic. Ca să-l ajute, Inmaculada s-a angajat în industria de confecţii, apoi a fost menajeră, până când sarcinile şi copiii au silit-o să rămână acasă. Erau oameni ordonaţi şi lipsiţi de vicii, trăgeau de bani şi au învăţat să folosească beneficiile acestei ţări în care ei aveau să rămână mereu străini, dar copiii lor aveau să-şi facă un rost. Astăzi mie, mâine ţie, mai dai, dar mai şi primeşti, asta e viaţa, spunea Inmaculada. Au constatat că e bine să fii generos, nu le-a lipsit nici norocul, au avut de lucru, copiii au crescut sănătoşi, au avut prieteni, au depăşit sărăcia din primii ani. La cinci ani după venirea în oraş, Pedro şi-a deschis propriul atelier auto. La instalarea familiei Reeves în curtea sa, Morales era familia cea mai de vază din cartier, Inmaculada era un fel de mamă a tuturor, iar Pedro trecea drept un om drept şi era consultat în treburile comunităţii. Într-un mediu în care nimănui nu-i trecea prin minte să apeleze la poliţie sau la justiţie ca să-şi rezolve conflictele, el era arbitru şi judecător.

Olga avusese dreptate, măcar în parte. După o lună de la operaţie, Charles Reeves a ieşit din spital pe picioarele lui, însă nici nu se punea problema să-şi reia călătoriile, era limpede că avea să fie o convalescenţă lungă. Medicul a recomandat linişte, regim şi control permanent, nici gând de viaţă nomadă nişte ani de-acum încolo. Economiile li se terminaseră de mult, datorau o sumă frumuşică familiei Morales. Pedro nici n-a vrut să audă de bani, faţă de Maestrul său avea o datorie morală. Dar Charles nu era omul care să accepte milă, fie ea şi de la un bun prieten şi discipol, dar nici nu mai putea să vieţuiască în cort în curtea aceea şi, în pofida rugăminţilor copiilor, care sperau să scape de şcoală, camionul a fost vândut după ce i s-au scos firma şi megafonul. Cu banii primiţi şi alţii împrumutaţi, şi-au cumpărat o coşmelie la marginea cartierului mexican.

Familia Morales şi-a mobilizat neamurile şi prietenii la reconstrucţia casei. A fost un sfârşit de săptămână pe care Gregory n-avea să-l uite niciodată, muzica şi mâncarea latino vor fi mereu legate în mintea lui de ideea de prietenie. Sâmbătă dimineaţa a apărut o caravană de vehicule diverse, de la o camionetă condusă de o matahală zâmbitoare, frate cu Inmaculada, până la un şir de biciclete pe care au venit veri, nepoţi şi prieteni, aducând cu toţii unelte şi materiale de construcţie. Femeile au întins mese lungi, şi-au suflecat mânecile şi s-au pornit să gătească. Capetele puilor tăiaţi, bucăţi de porc şi de vită zburau, în oale clocoteau porumb, fasole şi cartofi, se coceau tortillas, cuţitele dansau tocând, curăţând şi tăind în bucăţi, castroanele cu fructe străluceau în soare, la umbră aşteptau străchinile cu sos de roşii cu ceapă, sos picant şi pastă de avocado. Aerul mirosea a mâncare gustoasă, tequila şi berea curgeau în valuri, din chitară se înălţau cântece de pe tărâmul cald de dincolo de graniţă. Copiii şi câinii alergau printre mese, fetele

ajutau serioase la servitul mesei, un văr cam retardat cu chip asiatic spăla vasele, bunica cea ţicnită stătea sub un copac şi-şi unea glasul de sticlete cu corul care cânta balade *rancheras,* Olga servea bărbaţii şi ţinea la respect mucoşii. Două zile la rând, până seara târziu, s-a lucrat cu tragere de inimă sub ordinele lui Charles Reeves şi ale lui Pedro Morales, s-a dat la rindea, s-au bătut cuie, s-a sudat. A fost o clacă în care au curs cântecele şi sudoarea, iar luni dimineaţa casa avea pereţii bine consolidaţi, ferestrele la locul lor, acoperiş de tablă pus şi duşumele noi de scânduri. Mexicanii au demontat mesele prazniculuі, şi-au strâns uneltele, chitările şi plozii, s-au urcat în camion şi pe biciclete şi au plecat discret, fără să aştepte mulţumiri.

Odată intraţi în noul lor cămin, Gregory a întrebat dacă locuinţa nu putea fi demontată, nevenindu-i să creadă că pereţii erau atât de solizi. Cele două camere modeste erau un adevărat palat pentru copiii care n-avuseseră niciodată un acoperiş deasupra capului, doar o pânză de cort sau cerul liber. Nora şi-a instalat maşina de gătit cu kerosen, şi-a pus în odaie maşina de scris, iar în camera mare, la loc de onoare, patefonul cu manivelă la care asculta opere şi muzică clasică, pregătită să înceapă o viaţă nouă.

Fără multe explicaţii, Olga s-a hotărât să nu mai stea cu ei. A rămas mai întâi în curte la Morales, pretextând că muşteriii ei n-ar veni atât de departe la noua casă, pe urmă a închiriat un spaţiu deasupra unui garaj, în celălalt capăt al cartierului, pe care a pus o pancartă prin care-şi anunţa serviciile de ghicitoare, moaşă şi vindecătoare. Vestea talentului ei s-a împrăştiat rapid, reputaţia i-a fost confirmată atunci când a reuşit s-o scape definitiv de barbă şi mustăţi pe patroana magazinului. Într-un loc în care nici măcar bărbaţii nu erau prea păroşi pe obraz, femeia era ţinta celei mai nemiloase bătăi de joc, dar Olga a scăpat-o cu o alifie de invenţie proprie, aceeaşi pe care o folosea în

cazul râiei. Fosta femeie cu barbă a apărut apoi în lume cu obrazul curat, dar gurile rele au zis atunci că părul îi dădea măcar un aer interesant, aşa era doar o cucoană cu mutră de pirat. Dar s-a zvonit că, aşa cum vindecătoarea tămăduia cu leacuri şi unguente, tot astfel putea face rău cu vrăjile ei, iar lumea a privit-o cu mult respect. Judy şi Gregory o vizitau des, venea şi ea uneori să mănânce la familia Reeves, duminica, apoi a venit tot mai rar şi n-a mai venit deloc. Treptat, numele nu i-a mai fost pomenit acasă, căci atunci atmosfera devenea încărcată. Judy, prinsă cu atâtea noutăţi, nici n-a băgat de seamă, dar Gregory a continuat s-o viziteze.

Charles Reeves s-a întors la pictura lui. Având ca model o fotografie, reproducea o imagine destul de corectă în cazul bărbaţilor şi mult îmbunătăţită în cel al femeilor, cărora le ştergea semnele vârstei, le atenua originea indigenă sau africană, le albea pielea şi le deschidea culoarea părului şi le îmbrăca de gală. De cum s-a mai înzdrăvenit s-a reapucat să predice şi să scrie cărţi şi să le tipărească singur. În ciuda piedicilor economice, Planul Infinit a continuat cu hopuri, dar cu tenacitate. Publicul era format mai ales din muncitori şi familiile lor, mulţi abia pricepeau engleza, dar predicatorul a învăţat cuvintele cheie spaniole, iar când era depăşit îşi desena pe o tablă ideile. La început veneau mai ales prietenii şi rudele familiei Morales, mai interesaţi de şarpele boa decât de aspectele filozofice ale conferinţei, dar curând s-a dus zvonul că Doctorul în Ştiinţe Divine vorbea bine şi făcea la iuţeală „nişte caricaturi cât se poate de haioase, trebuie să vezi cu ochii tăi, desenează uite-aşa, aproape fără să se uite", drept care n-a mai fost nevoie ca familia Morales să îndemne lumea să se ducă. Constatând că vecinii săi trăiau în condiţii precare, Reeves a petrecut câteva săptămâni la bibliotecă, unde a studiat legile, după care publicul său a primit, în afară de sprijin spiritual, sfaturi pentru a naviga pe apele necunoscute ale sistemului.

Graţie lui, imigranţii au aflat că, deşi ilegali, aveau şi drepturi civile, să se ducă la spital, să-şi îngroape morţii în cimitirul comunal - ei preferau să-i trimită acasă, în satul lor — plus multe alte avantaje de care habar n-aveau. În cartier, Planul Infinit se afla în competiţie cu fastul ceremonialului catolic, cu surlele şi trâmbiţele Armatei Salvării, cu noutatea poligamiei mormonilor şi cu riturile celor şapte biserici protestante din vecinătate, printre care baptiştii care se scufundau îmbrăcaţi în râu, adventiştii care împărţeau duminica tort de lămâie şi penticostalii care umblau cu mâinile în sus ca să primească Duhul Sfânt. Cum nu era necesar să se renunţe la religia proprie, căci la cursul lui Charles Reeves era loc pentru toate credinţele, părintele Larraguibel de la biserica din Lourdes şi parohii celorlalte religii n-au avut obiecţii, cu toate că s-au pus de acord şi l-au acuzat pe predicator, fiecare de la amvonul său, că e un şarlatan lipsit de orice bază.

De la bun început, din clipa în care camionul familiei Reeves a fost descărcat în curte, Gregory şi Carmen, mezina familiei Morales, au devenit prieteni la cataramă. O simplă privire le-a fost de-ajuns ca să stabilească o complicitate care-avea să ţină toată viaţa. Fetiţa era cu un an mai mică decât el, dar mult mai isteaţă în cele practice, de la ea a învăţat băiatul cum să supravieţuiască în cartier. Gregory era înalt, slab, foarte blond, ea era mică, îndesată şi de culoarea zahărului ars. El dobândise cunoştinţe neobişnuite, ştia să povestească subiectele operelor, să descrie peisaje din *National Geographic* şi să recite versuri de Byron; ştia să vâneze o raţă, să eviscereze un peşte şi să calculeze într-o clipită ce distanţă străbate un camion în patruzeci şi cinci de minute dacă merge cu treizeci de mile pe oră - toate, absolut inutile în noua situaţie. Ştia să bage un boa în sac, dar nu era în stare să se ducă după colţ să cumpere o pâine, nu se jucase cu alţi copii şi nu fusese

niciodată la şcoală, nu bănuia răutatea copiilor şi n-avea habar de teribilele bariere de rasă, pentru că Nora îi băgase în cap că toţi oamenii sunt buni — contrariul e o greşeală a naturii — şi egali între ei. Iar Gregory a crezut-o, până când a mers la şcoală. Albeaţa pielii şi lipsa totală de iniţiativă îi enervau pe ceilalţi copii, care năvăleau peste el ori de câte ori aveau prilejul, mai ales la closet, şi-l zăpăceau în bătaie. Nu chiar inocent, uneori provoca confruntările. Împreună cu Juan José şi Carmen Morales punea la cale glume proaste, extrăgea de exemplu cu o seringă umplutura de mentă din bomboanele de ciocolată şi o înlocuia cu sos picant şterpelit din bucătăria Inmaculadei, apoi le oferea celor din banda lui Martínez pe post de pipa păcii, hai să fim prieteni, OK? După care trebuiau să se ascundă o săptămână întreagă.

Zilnic, cum suna clopoţelul la sfârşitul orelor, Gregory fugea ca o nălucă acasă, urmat de o haită de băieţi gata să-l facă fărâme. Era atât de bun la alergare, că uneori se oprea în drum şi îi insulta. Cât timp locuiseră în curtea Morales n-avusese probleme, casa era aproape, Juan José era cu el şi nimeni nu-l prindea, dar după ce s-au mutat, distanţa era de zece ori mai mare şi era tot mai greu să ajungă la timp. Schimba traseul, o lua pe scurtături, avea ascunzători unde se pitea şi aştepta ca urmăritorii să se plictisească. Odată s-a strecurat în biserică, pentru că la ora de religie părintele le spusese că încă din Evul Mediu exista tradiţia ca biserica să reprezinte un loc sigur, numai că banda lui Martínez l-a urmărit înăuntru, l-a fugărit printre bănci, l-a prins chiar în faţa altarului şi i-a tras o bătaie sub privirile netulburate ale sfinţilor cu aureole de carton poleit. La ţipetele lui a apărut preotul cel energic, l-a scos pe Gregory din ghearele duşmanilor şi i-a tras de păr.

— Dumnezeu nu m-a ajutat, se văicărea copilul, mai mult furios decât îndurerat, arătând spre Cristul însângerat de deasupra altarului.

— Cum să nu? Păi n-am venit să te salvez, nerecunoscătorule? a mugit parohul.

— Dar prea târziu! Uite ce mi-au făcut, urla copilul, arătându-şi vânătăile.

— Dumnezeu n-are timp de prostii. Ridică-te în picioare şi şterge-te la nas.

— Dumneata ai spus că aici e un loc sigur…

— Aşa e, cu condiţia ca şi duşmanul să ştie că e vorba de un loc sfânt, dar zurbagiii ăştia nici nu bănuiesc ce sacrilegiu au comis.

— Biserica asta afurisită nu foloseşte la nimic!

— Ia vezi ce vorbeşti, că-ţi sparg gura, nenorocitule, a ridicat părintele mâna.

— Sacrilegiu, sacrilegiu! i-a amintit Gregory, ceea ce l-a potolit pe preot, care a respirat adânc şi a revenit la un ton mai potrivit cu sfintele odăjdii.

— Ascultă, băiete, trebuie să înveţi să te aperi. Ajută-te şi Domnul te va ajuta, spune vorba cea veche.

Şi din ziua aceea, omul acela bun, care la tinereţe fusese un ţăran destul de bătăuş, se închidea cu Gregory în curtea sacristiei şi-l învăţa să boxeze fără prea mult respect pentru regulile cavalereşti. Prima lecţie a constat în trei principii fără drept de apel: contează să câştigi, cine dă primul dă de două ori şi dă-i la boaşe, fiule, ierte-ne Domnul. Oricum, băiatul a ajuns la concluzia că biserica era mai puţin sigură decât fustele Inmaculadei Morales şi şi-a pus speranţa atât în pumni, cât şi în intervenţia divină. De atunci, dacă era în pericol fugea acasă la prietenii săi, sărea gardul şi se ducea direct în bucătărie, unde o aştepta pe Judy să vină să-l salveze. Alături de soră-sa era în siguranţă, era fetiţa cea mai frumoasă din şcoală, toţi băieţii erau amorezaţi de ea, nimeni n-ar fi făcut prostia să-l atace pe Gregory în prezenţa ei. Carmen şi Juan José Morales

încercau să intermedieze între noul lor prieten şi restul copiilor, dar nu reuşeau întotdeauna, nu numai pentru că Gregory era de altă culoare, dar mai ales pentru că era mândru, încăpăţânat şi retras. Avea capul doldora de poveşti cu indieni, cu animale sălbatice, eroi de operă şi de teorii despre suflete în formă de portocală plutitoare, Logi şi Maeştri Funcţionari, de care nici părintele, nici profesoarele n-aveau chef să audă. În plus, la cea mai mică provocare îi sărea muştarul, se arunca înainte cu ochii închişi şi pumnii strânşi, se lupta orbeşte şi pierdea mai mereu, era cel mai bătut din toată şcoala. Râdeau de el, de câinele lui — o corcitură cu labe scurte şi cam pocit —, chiar şi de maică-sa, care se îmbrăca demodat şi răspândea reclame cu religia Bahá'i şi Planul Infinit. Dar cel mai mult îl batjocoreau pentru firea lui sentimentală. Ceilalţi băieţi asimilaseră machismul ambianţei: un bărbat trebuie să fie nemilos, curajos, dominant, singuratic, rapid în mânuirea armelor şi superior în toate sensurile femeilor. Cele două legi de bază, pe care orice copil le învaţă încă din leagăn, sunt că bărbatul n-are încredere în nimeni şi nu plânge, orice-ar fi. Numai că Gregory o asculta pe învăţătoare vorbind despre exterminarea focilor din Canada şi despre leproşii din Calcutta şi, cu ochii scăldaţi în lacrimi, se hotăra să plece imediat în nord să apere bietele animale, sau în Orientul îndepărtat să se facă misionar. Suporta, în schimb, bătăile colegilor cu ochii uscaţi, orgoliul îl împingea să se lase făcut chiseliţă fără să ceară îndurare, numai să nu-i zică fătălău. Una peste alta, era un băiat vesel, capabil să cânte la orice instrument, cu o memorie infailibilă pentru bancuri şi preferatul fetelor în recreaţie.

În schimbul lecţiilor de box, părintele îl rugase să-l ajute la slujbele duminicale. Aflând asta, Juan José Morales şi fraţii săi l-au luat în băşcălie în aşa hal, încât Inmaculada a hotărât că şi fiu-său va face pe ministrantul, pentru că-l luase în râs, aşa să ne ajute

Dumnezeu. Astfel că cei doi prieteni îşi petreceau fără chef câteva ceasuri în biserică, cădelniţând, sunând din clopoţel şi recitând litanii în latină, sub privirile atente ale preotului care-i ţinea sub observaţie cu cel de-al treilea ochi, faimosul ochi despre care lumea pretindea că-l are la ceafă ca să vadă păcatele celorlalţi. Preotul era mulţumit să aibă ca asistenţi un blond şi un brunet, credea că amestecul rasial era pe placul Domnului. Înainte de slujbă copiii pregăteau altarul şi făceau ordine în sacristie, iar la plecare primeau în dar o pâine cu anason, dar adevărata răsplată erau sorbiturile clandestine din vinul de împărtăşanie, o licoare veche, dulce şi tare precum xeresul. Într-o dimineaţă au dat gata toată sticla, rămânând fără vin pentru ultima slujbă. Gregory a avut inspiraţia să sustragă nişte bănuţi din cutia milelor şi să alerge într-un suflet ca să cumpere o Coca-Cola. Au agitat-o ca să iasă bulele şi au umplut recipientul liturgic. În timpul slujbei s-au purtat ca nişte paiaţe, şuşoteau, pufneau în râs, se împiedicau şi sunau din clopoţel când nu era cazul, în ciuda privirilor asasine ale preotului. Iar când părintele a ridicat cupa ca să binecuvânteze Coca-Cola, cei doi s-au aşezat pe treptele altarului că nu se mai ţineau de râs. După câteva minute, preotul a sorbit reverenţios din lichid, absorbit în formulele liturgice, şi-a dat seama că diavolul se vârâse în potir, asta dacă nu cumva sfinţirea ar fi modificat moleculele vinului, idee pe care simţul său practic a respins-o pe dată. Cum avea un antrenament îndelungat în vicisitudinile vieţii, şi-a continuat slujba imperturbabil, fără să trădeze prin nimic cele întâmplate. A terminat ritualul fără grabă, a plecat demn, urmat de cei doi ministranţi care se poticneau, iar ajuns în sacristie şi-a scos din picior una din sandalele sale grele din piele şi le-a tras o bătaie s-o ţină minte.

Acela a fost primul din mulţii ani grei pentru Gregory Reeves, o perioadă de teamă şi nesiguranţă în

care multe s-au schimbat, dar şi de năzbâtii, prietenie, surprize şi descoperiri.

După ce ai mei au intrat în rutina noii locuinţe şi tata s-a simţit mai înzdrăvenit, am început să aranjăm cabana. Graţie ajutorului dat de familia Morales şi de prietenii lor, casa nu mai era o ruină, dar mai lipseau câteva elemente de confort. Tata a încropit o instalaţie electrică, a construit o baracă pentru closet, eu l-am ajutat să curăţăm terenul de pietre şi bălării pentru ca maică-mea să-şi facă grădina de legume şi flori după care tânjise mereu. A mai ridicat şi o coşmelie chiar lângă râpă, în care-şi ţinea uneltele şi echipamentul pentru călătorii, căci spera să reînceapă într-o bună zi drumurile cu alt camion. Pe urmă mi-a spus să sap o groapă: după cum spusese un filozof grec, orice om, înainte de a muri, trebuie să procreeze, să scrie o carte, să ridice o casă şi să sădească un pom. Pe primele trei le realizase. Am săpat fără tragere de inimă acolo unde mi-a spus, nu doream să contribui la moartea sa, dar nici să las treaba făcută pe jumătate. „Odată, pe când călătoream în planul astral, am fost condus într-o încăpere mare cât o fabrică. Am văzut acolo multe maşinării interesante, unele neterminate, altele absurde, principiile mecanice erau greşite şi nici una nu funcţiona bine. L-am întrebat pe un Logi ale cui erau. Astea sunt operele tale incomplete, mi-a spus el. Mi-am amintit atunci că în tinereţe visam să devin inventator. Maşinăriile groteşti erau produsele acelei perioade, se adunau de atunci aşteptând să fac ceva cu ele. Gândurile prind formă, cu cât o idee e mai limpede, cu atât mai concretă este forma ei. Nu trebuie să lăsăm idei şi proiecte neterminate, ele trebuie distruse, altfel se iroseşte o energie care-ar fi mai bine folosită la altceva. Trebuie să gândim într-un mod constructiv, dar cu grijă", le spunea Charles Reeves ascultătorilor săi. Auzisem adesea povestea asta, mă plictisea obsesia de a

completa totul şi de a conferi fiecărui lucru şi gând un loc anume, căci din ce vedeam în jurul meu lumea era haos curat.

Tata a plecat devreme şi s-a întors cu Pedro Morales şi cu o salcie măricică în camionetă. Abia au târât-o în curte şi au sădito în groapă. M-am uitat zile în şir la copac şi la tatăl meu, aşteptându-mă ca primul să se usuce iar al doilea să pice ca secerat, dar nu s-a întâmplat aşa, drept care mi-am zis că filozofii antici erau nişte neisprăviţi. Teama să nu rămân orfan mă bântuia adesea. Îl visam pe Charles Reeves în chip de schelet sunător învăluit în negru şi cu un şarpe mare încolăcit la picioare, iar treaz, îl revedeam ajuns o cârpă, aşa cum îl văzusem la spital. Ideea morţii mă înspăimânta. De când venisem în oraş eram urmărit de presimţirea unui pericol, normele cunoscute se făcuseră ţăndări, până şi cuvintele îşi pierduseră sensul obişnuit, a fost nevoie să învăţ alte coduri, alte gesturi, o limbă ciudată, plină de *rr*-uri duble şi *h*-uri sonore. Drumurile lungi şi peisajele vaste au fost înlocuite de un labirint de străduţe gălăgioase, murdare, duhnitoare, dar şi fascinante, unde aventura răsărea la tot pasul. A fost imposibil să rezist atracţiei străzii, acolo-mi petreceam viaţa, acela era locul bătăilor, iubirilor şi afacerilor. Mă îmbibam cu muzică latino şi cu obiceiul de a spune poveşti. Oamenii vorbeau despre viaţa lor de parcă ar fi spus o legendă. Cred c-am învăţat spaniola doar ca să nu pierd nici un cuvând din poveştile alea. Locul meu predilect era bucătăria Inmaculadei Morales, loc plin de miresme de mâncare şi centrul treburilor familiei. Nu mă mai săturam de acel circ etern, dar în acelaşi timp simţeam nevoia secretă de a mă întoarce în liniştea naturii în care crescusem, să caut copaci, să merg ceasuri întregi ca să mă urc pe un deluşor şi să simt, măcar câteva minute, bucuria de a fi în propria-mi piele. În restul timpului corpul meu mă deranja, trebuia să-l apăr de ameninţări neîncetate, mă apăsau ca o piatră de

moară părul meu blond, culoarea pielii şi a ochilor, oasele mele de vrabie. Inmaculada spune că eram un copil vesel, plin de forţă şi energie, cu o teribilă poftă de viaţă, dar nu-mi amintesc să fi fost aşa, ghetoul acela mă făcea să mă simt diferit, nu mă integram, tânjeam să fiu la fel ca ei, să mă topesc în mulţime, să devin invizibil şi să mă pot mişca în largul meu pe stradă, să mă joc în curtea şcolii neameninţat de bande, de băieţii bruneţi care-şi descărcau pe mine agresiunile albilor de care sufereau de cum scoteau nasul în afara cartierului.

După ce tata a ieşit din spital am reînceput aparenţa unei vieţi normale, însă echilibrul familiei fusese rupt. Mai era şi absenţa apăsătoare a Olgăi, mi-era dor de cufărul ei cu comori, de instrumentarul ei de necromantă, de rochiile ei extravagante, de râsul ei neruşinat, de poveştile şi hărnicia ei inepuizabilă, fără ea casa era ca o masă şchioapă. Părinţii mei au aruncat vălul tăcerii asupra plecării ei, iar eu n-am avut curajul să cer explicaţii. Mama devenea şi mai tăcută şi absentă, tata, care mereu fusese stăpân pe sine, devenea nervos, imprevizibil şi violent. E din cauza operaţiei, chimia corpului său fizic s-a schimbat, de aceea aura i s-a întunecat, dar în curând o să fie bine, îl scuza mama în jargonul Planului Infinit, dar fără convingere. Niciodată nu m-am simţit bine cu ea, fiinţa asta decolorată şi amabilă era total diferită de mamele celorlalţi copii. Hotărârile, permisiunile şi pedepsele depindeau de tata, alinarea şi râsul veneau de la Olga, confidenţele mele erau cu Judy. De mama mă legau doar cărţile şi caietele de şcoală, muzica şi plăcerea de a privi stelele. Nu mă atingea niciodată, m-am obişnuit cu distanţa ei fizică şi firea-i rezervată.

Iar când am pierdut-o pe Judy, am simţit panica singurătăţii absolute, de care n-am scăpat decât după câteva decenii, când o dragoste neaşteptată a spart blestemul. Judy fusese copila deschisă şi dragă care mă apăra, mă conducea, mă ţinea agăţat de fustele ei.

Noaptea mă strecuram în patul ei şi-mi spunea poveşti sau îmi inventa vise, dându-mi instrucţiuni precise cum să le visez. Trupul adormit al soră-mii, căldura şi ritmul respiraţiei mi-au însoţit prima parte a copilăriei, alături de ea uitam frica, eram la adăpost. Într-o noapte de aprilie, când Judy urma să împlinească nouă ani iar eu aveam şapte, am aşteptat ca liniştea să se aştearnă în toată casa, am ieşit din sacul meu de dormit şi m-am strecurat în al ei, ca de obicei, dar m-am izbit de o rezistenţă feroce. Acoperită până la bărbie şi cu mâinile încleştate de marginea sacului de dormit, mi-a şuierat să plec, să nu mai dorm niciodată cu ea, s-a terminat cu poveştile, cu visele inventate şi toate celelalte, eram prea mare pentru prostiile astea.

— Ce te-a apucat, Judy? am implorat-o speriat, nu atât de vorbele ei cât de tonul ranchiunos al vocii.

— Pleacă naibii de aici şi să nu mă mai atingi câte zile-oi avea, a început ea să plângă, întorcându-se cu faţa la perete.

M-am aşezat pe jos lângă pat, neştiind ce să spun, mai întristat de plânsul ei decât de faptul că mă gonise. După o vreme am mers pe vârfuri până la uşă, l-am chemat pe Oliver şi de-atunci am dormit ţinând câinele în brate. În lunile următoare am avut senzaţia că în casă era o taină de la care eram exclus, un secret între tata şi soră-mea, sau poate între ei şi mama, sau între toţi şi Olga. Am intuit că era mai bine să nu cunosc adevărul şi nici n-am încercat să-l aflu. Atmosfera era atât de încărcată, încât făceam tot posibilul să lipsesc cât mai mult, mă duceam la familia Morales sau la Olga, făceam plimbări lungi pe câmpul din apropiere, mergeam mile întregi, mă întorceam seara, mă ascundeam în magazia de scule şi troace şi plângeam cu orele fără să ştiu de ce. Nimeni nu m-a întrebat nimic.

Imaginea tatălui a început să pălească, înlocuită de cea a unui necunoscut, un om nedrept şi furios, care-o mângâia pe Judy şi mă lovea cu orice prilej, mă gonea,

du-te să te joci afară, băieţii trebuie să se călească pe stradă, mârâia către mine. Nici o asemănare între predicatorul elegant şi carismatic de odinioară şi bătrânul scârbos, pe jumătate despuiat şi neras. Încetase să mai picteze, nici de Planul Infinit nu se putea ocupa, sărăceam văzând cu ochii şi din nou a apărut pe la noi Inmaculada Morales cu mâncărurile ei picante, zâmbetul generos şi talentul de a percepe nevoia semenilor. Olga îmi dădea bani şi-mi spunea să-i vâr pe ascuns în geanta maică-mii. Această modalitate neobişnuită de venit a continuat mulţi ani, fără ca mama să facă cel mai mic comentariu, de parcă n-ar fi băgat de seamă înmulţirea misterioasă a bancnotelor.

Olga avea darul de a-şi marca terenul cu pecetea ei inconfundabilă. O fi fost ea o pasăre migratoare şi aventurieră, dar, dacă se oprea undeva, chiar şi pentru câteva ore, reuşea să creeze iluzia unui cuib permanent. N-avea multe lucruri, dar ştia să le aranjeze în orice loc, cât să încapă într-un cufăr sau să pară mult mai multe, asta dacă spaţiul era mai generos. Într-un cort la margine de drum, într-o colibă sau la închisoare, unde a şi ajuns la un moment dat, era ca o regină în palatul ei. Plecând de la familia Reeves, închiriase pe mai nimic o cocioabă destul de sordidă, la fel de prăpădită şi emanând acelaşi aer melancolic tipic întregului cartier, dar a înveselit-o vopsind-o în culori bălţate, transformând-o în scurt timp în punct de referinţă pentru cei care căutau o adresă: o iei drept înainte preţ de trei străzi, faci la dreapta şi de la casa vopsită ca o brezaie faci la stânga şi-ai ajuns. Treptele de la intrare şi două ferestre le-a decorat în stilul ei, cu ghirlande de scoici şi de sticlă ce zăngăneau ca nişte clopoţei; luminiţe colorate ca de pom de Crăciun îi încadrau numele scris cu litere cursive pe bizara pagodă. Proprietarii au renunţat în cele din urmă să-i mai ceară discreţie şi s-au resemnat cu casa cea bălţată. În scurt timp, nimeni pe o rază de mai multe mile nu ignora sălaşul Olgăi. Iar dacă

intrai în casă, dădeai de un decor la fel de trăsnit, despărţit în două de o perdea, o parte pentru a-şi primi clienţii şi alta în care-şi pusese patul şi-şi atârnase hainele de cuie bătute în pereţi. Profitând de talentele ei artistice şi de cutia cu vopsele de ulei de pe vremea când umbla cu Charles Reeves, umpluse pereţii cu semne zodiacale şi cuvinte scrise cu caractere chirilice, care impresionau teribil vizitatorii. Cumpărase mobilă la mâna a doua şi, într-un moment de inspiraţie, o transformase în divane orientale; pe rafturi se aliniau statuete de sfinţi şi magi, borcane cu poţiuni, lumânări şi amulete; de tavan atârnau mănunchiuri de ierburi uscate şi trebuia să faci un adevărat slalom printre măsuţele joase pe care se îngrămădeau flacoane cu tămâie de calitate îndoielnică, procurată de la prăvăliile pakistanezilor. Aroma dulceagă se împletea cu cea a plantelor şi fierturilor medicinale, a elixirelelor de dragoste şi lumânărilor pentru descântece. Lămpile le-a acoperit cu şaluri franjurate, a trântit pe jos o piele de capră mâncată de molii, iar lângă geam trona un Buddha rotofei din ghips aurit. În văgăuna aia reuşea să gătească, să trăiască şi să-şi exercite meseria, totul într-un spaţiu redus la minimum, dar care se preta nevoilor şi capriciilor sale ca prin minune. Odată aranjată casa, a dat sfoară în ţară că există femei în stare să alunge nenorocirile şi să vadă în întunericul sunetului, iar ea era una dintre acestea. După care a aşteptat, dar nu mult, pentru că lumea ştia de-acum de vindecarea prăvăliaşei bărboase şi în curând clienţii făceau coadă.

Gregory o vizita adesea. Cum se terminau orele, o lua la fugă, urmărit de gaşca lui Martínez, un băiat mai mare, dar care nu trecuse de clasa a doua, nu învăţase să citească şi de care nu se lipea engleza, dar care avea un corp şi un aspect de zdrahon. Oliver îl aştepta lătrând la chioşcul de ziare, într-o pornire vitejească de a-i opri pe urmăritori şi a-i da oarece avans stăpânului şi a merge apoi la fel de repede acasă. Ca să scape de

Martínez, băiatul o cotea spre casa Olgăi. Vizitele erau prilej de sărbătoare. Dar o dată s-a strecurat sub pat nevăzut şi a asistat de acolo la una din extraordinarele ei consultaţii. Patronul cârciumii „La Trei Prieteni", afemeiat şi înfumurat, cu o mustăcioară de actor de cinema şi un brâu elastic în care-şi strângea burdihanul, venise tare agitat la vindecătoare ca să-l scape de un necaz tainic. Ea l-a primit în tunica de astrolog în încăperea abia luminată de beculeţe roşii şi trăsnind a tămâie. Omul s-a aşezat la masa rotundă şi i-a povestit, bâlbâindu-se şi implorând-o să nu mai spună nimănui, că de la o vreme avea nişte mâncărimi permanente acolo jos.

— Să văd, arată-mi, i-a poruncit Olga şi, la lumina unei lanterne de buzunar s-a uitat cu lupa, în vreme ce Gregory îşi muşca mâinile să nu pufnească în râs.

— Am luat ce mi-au dat la spital, şi nimic. De patru luni mă mănâncă de mor, coniţă.

— Există boli ale trupului şi boli ale sufletului, a diagnosticat vindecătoarea reluându-şi locul pe jilţ. Asta e una a sufletului, de aceea nu trece cu medicamente obişnuite. Trebuie să plăteşti cu ce ai păcătuit.

— Ăăă?

— Ţi-ai folosit prost organul; uneori greşelile se plătesc cu boli, alteori cu o durere morală, i-a explicat Olga, la curent cu toate bârfele din mahala şi cunoscând reputaţia proastă a omului, pentru că abia cu o săptămână în urmă îi vânduse prafuri de fidelitate disperatei de nevastă-sa. Pot să te ajut, dar te previn că fiecare şedinţă va costa cinci dolari şi foarte plăcut n-o să fie. Cred c-o să fie nevoie de cel puţin cinci şedinţe.

— Dacă mă fac bine...

— Îmi dai pentru început cincisprezece dolari, ca să fiu sigură că nu te răzgândeşti pe drum; vezi că odată începută vraja trebuie să o termin, dacă nu, ţi se usucă mădularul şi se face ca o prună afumată, pricepi?

— Cum să nu, coniţă, cum să nu, a bâiguit speriat omul.

— Leapădă tot, poţi să rămâi în cămaşă, i-a poruncit şi s-a dus după paravan să pregătească leacurile.

Apoi l-a pus în mijlocul camerei, l-a înconjurat cu un cerc de lumânări aprinse, i-a turnat nişte prafuri albe pe cap, în timp ce îngâna o litanie într-o limbă necunoscută, şi i-a uns zona în suferinţă cu o pomadă pe care Gregory n-a apucat s-o vadă, dar pesemne foarte eficientă, căci imediat nefericitul acela a început să sară ca o maimuţă şi să ţipe din rărunchi.

— Vezi să nu-mi ieşi din cerc, l-a prevenit Olga, aşteptând calmă să-i treacă usturimea.

— Aoleu, mamă, ce ustură! E mai rău ca sosul de ardei iute, a gemut pacientul într-un târziu.

— Dacă nu doare, nu trece, a decretat ea scurt, ca o bună cunoscătoare a foloaselor pedepsei care spală vina şi conştiinţa şi uşurează bolile de nervi. Acum îţi dau cu ceva mai răcoritor...

L-a badijonat cu albastru de metil, i-a legat o panglică şi i-a spus să vină după o săptămână, fără să-şi dea jos funda sub nici un motiv, şi să se ungă cu tinctura aceea în fiecare dimineaţă.

— Dar cum o să... mă înţelegi, cu panglica asta...?

— Păi o să fii cuminte ca un sfânt, simplu. Aşa-ţi trebuie dacă umbli pe acoperişuri, de ce nu te mulţumeşti cu nevastă-ta? Biata femeie o să ajungă în Rai, dar tu nu meriţi, l-a expediat ea cu această ultimă recomandare de bună purtare.

Gregory a făcut pariu cu Juan José şi cu Carmen pe un dolar că patronul cârciumii avea puţa albastră şi legată cu o fundă de aniversare. Copiii au stat cocoţaţi toată dimineaţa pe acoperişul cârciumii, spionând privata printr-o crăpătură până au văzut fenomenul cu ochii lor. La puţin timp după aceea toată mahalaua ştia

povestea, iar omul a fost poreclit Puţă-de-stânjenel şi aşa i s-a spus până a închis ochii.

Olga nu-i deschidea uşa de fiecare dată, când era ocupată cu un client Gregory se aşeza pe trepte şi inventaria noile decoraţiuni ale faţadei, minunându-se ce talent avea femeia asta să reînnoiască totul în fiecare zi. Uneori, Olga îi deschidea doar în halat, cu părul vâlvoi precum o claie de alge roşii, îi dădea nişte biscuiţi sau un bănuţ — azi n-am timp de tine, am de lucru, vino mâine — şi-l săruta grăbită pe obraz. Băiatul pleca mofluz, deşi înţelegea că era vorba de datorii care nu sufereau amânare. Clienţii erau de diferite feluri: femei însărcinate gata să facă orice ca să scape de plod, bolnavi dezamăgiţi de medicina tradiţională, amanţi înşelaţi şi dornici de răzbunare, singuratici închişi în ei şi chinuiţi sau oameni obişnuiţi care veneau pentru un masaj, o amuletă, să li se ghicească în palmă sau într-un ceai de flori din Orient şi să le treacă durerea de cap. Pentru fiecare, Olga avea doza necesară de magie sau de iluzie, nimeni nu-i punea la îndoială legitimitatea metodelor, căci în mahala nimeni nu pricepea şi nici nu punea mare preţ pe legile americanilor.

Cum n-avusese copii, ghicitoarea se ataşase de cei ai lui Charles Reeves. N-a fost jignită de toanele lui Judy, ştia că fata avea s-o caute de cum va avea iarăşi nevoie de ea, a primit recunoscătoare fidelitatea lui Gregory, pe care-l răsplătea cu răsfăţuri şi daruri. Prin el afla ce mai făcea familia Reeves. Dar ori de câte ori acesta o întreba de ce nu mai vine pe la ei, primea nişte răspunsuri în doi peri. Într-una din zilele în care ea nu-l putuse primi, a avut impresia că dincolo de uşa închisă auzise glasul tatălui său şi aproape că i se făcuse rău: parcă era pe buza unei prăpăstii fără fund, gata să deschidă o ladă cu orori. A luat-o la fugă, temându-se să vadă ce nu voia să vadă, dar curiozitatea a învins: la jumătatea drumului, făcuse cale întoarsă, se ascunsese şi aşteptase să plece clientul Olgăi. S-a înnoptat, n-a

ieşit nimeni, s-a dus acasă. Acolo l-a găsit pe Charles Reeves, care citea ziarul în fotoliul de răchită.

De fapt, cât a trăit tata? Când a început să moară? În ultimele luni nici nu mai era el, fizic era de nerecunoscut, nici sufletul nu-i mai era acolo. Un suflu malefic îl anima pe bătrânul care tot Charles Reeves se numea, dar nu mai era tatăl meu. De aceea, n-am amintiri urâte, dar Judy clocoteşte de ură. Am vorbit despre asta, dar nu ne-am pus de acord nici în ceea ce priveşte faptele, nici personajele, de parcă am fi trăit fiecare o poveste diferită. Deşi trăiam în acelaşi loc şi în acelaşi timp, memoria noastră a înregistrat lucruri diferite. Soră-mea nu pricepe de ce mă agăţ eu de imaginea unui tată înţelept şi de o perioadă fericită, când trăiam sub cerul liber şi plin de stele şi vânam raţe pitiţi în zori în stufăriş. Se jură că lucrurile n-au stat niciodată aşa, că violenţa a domnit veşnic în familia noastră, că Charles Reeves a fost un şarlatan care a crăpat de vicios ce era şi nu ne-a lăsat nimic bun. Mă acuză că m-am blocat în trecut, că prefer să-i ignor viciile, o fi ceva adevărat aici, pentru că nu-mi amintesc să fi fost alcoolic şi rău, cum pretinde ea. Ai uitat cum te altoia cu cureaua de piele pentru orice prostie? Nu, dar nu-i port pică pentru asta, pe atunci orice băiat era bătut, făcea parte din educaţie. Cu Judy se purta mai bine, fetiţele nu erau bătute, pare-se. Ce-i drept, eram foarte neastâmpărat şi încăpăţânat, mama n-o scotea la capăt cu mine, încercase în mod repetat să se depărteze de mine. Cu puţin înainte de a muri, într-una din rarele momente când am putut vorbi fără să ne rănim reciproc, m-a asigurat că n-o făcuse din lipsă de iubire, ţinea la mine, dar era greu cu doi copii şi preferase să se ataşeze de sora mea, care era mai docilă, pe mine nu era în stare să mă controleze. Judy era mai bună decât mine şi la şcoală, neîndoielnic, era o fetiţă simpatică, ascultătoare şi cochetă ca toate fetele frumoase. A fost

aşa până pe la treisprezece sau paisprezece ani, după aia s-a schimbat.

Mai întâi a fost mirosul de migdale. S-a întors pe furiş, aproape imperceptibil la început, o boare care trecea iute, atât de uşoară că mă-ntrebam dacă fusese reală sau era doar amintirea de la spital. Apoi zgomotul. Schimbarea cea mai notabilă a fost zgomotul, înainte, pe vremea drumurilor cu camionul, liniştea făcea parte din viaţa noastră, fiecare sunet avea rolul lui bine determinat. Pe drum n-auzeai decât zgomotul motorului, uneori glasul mamei care ne citea; când ridicam tabăra auzeam focul trosnind, lingura cu care se amesteca mâncarea din oală, lecţiile de şcoală, scurte dialoguri, râsul soră-mii care se juca cu Olga, lătratul lui Oliver. Iar noaptea tăcerea era atât de densă, încât ţipătul unei cucuvele sau urletul unui coiot păreau asurzitoare. Zicea tata că aşa cum fiecare obiect îşi are locul, tot aşa fiecare sunet îşi are momentul potrivit. Astfel, se supăra dacă era întrerupt; în timp ce-şi ţinea conferinţele trebuia să se audă musca, chiar şi o tuse involuntară îl făcea să se uite urât. Dar spre sfârşit totul s-a dat peste cap în mintea lui Charles Reeves. Pesemne că în peregrinările lui astrale găsise nu doar hangarul acela cu artefacte neisprăvite şi invenţii demenţiale, dar şi depozite doldora de mirosuri, gusturi, gesturi şi vorbe fără sens, altele pline de intenţii smintite şi de zgomote insuportabile şi puternice, precum bătăile neîncetate ale unui clopot. Nu mă refer la zgomotele cartierului - agitaţia străzii, strigătele, utilajele celor care ridicau benzinăria —, ci la vacarmul care i-a marcat ultimele luni de viaţă. Radioul, la care înainte ascultam doar muzică clasică şi ştiri despre război, urla zi şi noapte, potopindu-ne cu mesaje inutile, transmisii de la meci şi cântece vulgare. Peste toate astea se suprapunea glasul tatălui meu care cerea ba una, ba alta, dădea ordine contradictorii, citea din predicile lui sau din Biblie, tuşea, scuipa şi-şi sufla

nasul, bătea cuie în pereţi şi se agita cu tot soiul de unelte, de parcă ar fi vrut să repare ceva stricat, deşi toată frenezia n-avea nici un scop. Era zgomotos chiar şi în somn. Acest om, care fusese atât de curat şi atent în purtări, adormea brusc la masă, cu gura plină de mâncare, zgâlţâit de nişte sforăituri adânci şi murmurând vorbe fără sens, rătăcit în cine ştie ce labirint de vise obscene. Ajunge, Charles, îl trezea mama când îl prindea frecându-şi sexul în somn; e febra, copii, încerca să ne liniştească. Tata delira, asta e sigur, avea accese de febră de mai multe ori pe zi, dar nici noaptea n-avea linişte şi se trezea scăldat în sudoare. Mama spăla în fiecare dimineaţă cearşafurile pline de transpiraţie, sânge şi puroi. Pe picioare îi apăruseră furuncule purulente, pe care el şi le doftoricea cu arnică şi prişniţe calde. De atunci mama nu mai dormea cu el în pat, îşi petrecea noaptea pe un fotoliu învelită cu un şal.

Către sfârşit, când tata nu se mai ridica din pat, Judy refuza să intre la el în cameră, nu voia să-l vadă, nici o ameninţare sau recompensă n-o făceau să se apropie de bolnav; atunci m-am apropiat eu, încetul cu încetul, mai întâi privindu-l din prag, apoi aşezându-mă pe marginea patului. Era emaciat, pielea verzuie i se lipea de oase, avea ochii înfundaţi în orbite şi doar respiraţia astmatică arăta că mai trăieşte. Îi atingeam mâna, el deschidea ochii şi nu mă recunoştea. Uneori febra scădea, atunci parcă se trezea din moarte, bea puţină apă, cerea să dăm drumul la radio, se scula şi făcea câţiva paşi ezitanţi. Într-o dimineaţă a ieşit pe jumătate dezbrăcat în curte să se uite la salcie şi mi-a arătat ramurile fragede, o să crească şi-o să trăiască şi-o să mă plângă, mi-a spus.

În ziua aceea, întorcându-ne de la şcoală, eu şi Judy am văzut de departe ambulanţa pe stradă. Eu am luat-o la fugă spre casă, dar soră-mea s-a aşezat pe trotuar cu ghiozdanul în braţe. În curte se adunase deja lume,

Inmaculada Morales îi ajuta pe cei doi infirmieri să treacă prin uşa prea îngustă o targa. Am intrat în casă şi m-am agăţat de rochia maică-mii, care m-a împins de parcă i-ar fi fost rău. Atunci am perceput o boare puternică de migdale şi am dat cu ochii de bătrânul numai piele şi oase, doar cu un tricou pe el, desculţ, cu puţinul păr rămas în dezordine, ochii arzând de febră şi un firicel de salivă care-i curgea din gură. Cu mâna stângă se ţinea de perete, cu dreapta se masturba.

— Gata, Charles, ajunge, te rog, încetează, l-a rugat mama, ascunzându-şi faţa în mâini.

Inmaculada a luat-o în braţe în timp ce infirmierii puneau mâna pe tata, îl scoteau afară şi-l puneau pe targa, acoperindu-l cu un cearşaf şi legându-l cu două curele. Profera blesteme şi înjurături spurcate, niciodată nu-l auzisem vorbind aşa. L-am însoţit până la ambulanţă, mama nu m-a lăsat să merg mai departe, maşina a dispărut într-un nor de praf şi cu sirena urlând. Inmaculada a închis uşa, m-a luat de mână, l-a fluierat pe Oliver şi am plecat. Pe drum am cules-o pe Judy, care rămăsese pe loc, nemişcată, zâmbind într-un fel ciudat.

— Haideţi, copii, să vă iau vată de zahăr, şi-a şters Inmaculada lacrimile.

A fost ultima dată când l-am văzut pe tata în viaţă, a murit la spital după câteva zile de hemoragie internă. În noaptea aceea am dormit împreună cu Judy acasă la prietenii noştri mexicani. Pedro Morales era la noi, ajutând-o pe mama la pregătirile pentru înmormântare. Înainte de a ne aşeza la masă, Inmaculada ne-a luat deoparte şi ne-a explicat cum s-a priceput mai bine că nu trebuia să ne facem griji, Corpul Fizic al tatălui nostru încetase să mai sufere, iar Corpul Mental zburase în planul astral, unde precis că se-ntâlnise cu Logii şi Maeştrii Funcţionari dintre care făcea parte.

— Adică s-a dus la cer cu îngerii, a adăugat apoi, mai în largul ei printre termenii credinţei catolice decât ai Planului Infinit.

Am rămas să dormim cu copiii Morales, câte doi sau trei în pat şi în aceeaşi încăpere. Inmaculada l-a lăsat să intre şi pe Oliver, ca să nu facă scandal. Picoteam gata să adorm, răpus de emoţii contradictorii, când am auzit-o în întuneric pe Carmen, care-mi cerea să-i fac loc şi şi-a strecurat trupuşorul mic şi cald lângă al meu. Deschide gura şi închide ochii, mi-a spus şi mi-a pus pe buze un deget uns cu ceva vâscos şi dulce, pe care l-am supt ca pe o caramea. Era lapte condensat. M-am ridicat un pic şi mi-am vârât şi eu degetul în borcan şi-aşa, lingând şi sugând, am terminat borcanul. După care am adormit liniştit, îngălat de dulceaţă, lipicios pe mâini şi pe faţă, îmbrăţişând-o, cu câinele la picioare, în căldura şi respiraţiile celorlalţi copii şi în sforăiturile bunicii ţicnite, care dormea în camera de alături, legată cu o sfoară lungă de brâul Inmaculadei Morales.

Moartea tatălui a dat peste cap viaţa familiei, în scurt timp s-a pierdut direcţia şi fiecare a fost nevoit să înoate singur. Pentru Nora, văduvia a fost o trădare, s-a simţit abandonată într-un mediu barbar, cu doi copii şi lipsită de orice venit, dar în acelaşi timp şi o uşurare de nemărturisit după ultima perioadă, când bărbatul nu mai era cel pe care-l iubise şi convieţuirea cu el se transformase într-un chin. Cu toate acestea, la puţin timp după înmormântare a început să uite decrepitudinea finală şi să-şi amintească perioade anterioare, să-şi imagineze că erau legaţi printr-un fir invizibil, ca acela de care atârna portocala Planului Infinit; imagine care i-a redat siguranţa de atunci, când bărbatul ei domnea peste destinele familiei cu o fermitate de Maestru. Nora s-a lăsat pradă moliciunii ei caracteristice, războiul o impresiona prin ororile sale, voinţa i-a dispărut treptat în anii de văduvie. Nu vorbea

la trecut despre răposat, se referea la absenţa sa în termeni vagi, de parcă ar fi plecat într-o călătorie astrală mai lungă, iar mai târziu, când începu să comunice cu el în vis, vorbea despre asta ca şi cum tocmai ar fi avut o convorbire telefonică. Ruşinaţi, copiii nu voiau să audă aiurelile astea, se temeau să nu înnebunească. Era în continuare o străină, abia bălmăjea ceva spaniolă şi se deosebea mult de celelalte femei. Prietenia ei cu Olga se terminase, nu era legată de copii, nu se împrietenise cu Inmaculada Morales sau cu altă vecină, era amabilă, dar lumea o evita că prea era altfel, n-avea chef s-o audă trăncănind despre operă sau Planul Infinit. Se obişnuise să fie dependentă, pierderea lui Charles Reeves a fost ca o lovitură în moalele capului. A încercat de câteva ori să câştige un ban cu dactilografia şi croitoria, dar n-a reuşit, nici să facă traduceri din ebraică sau rusă nu putea, nimeni n-avea nevoie de aşa ceva în cartier, iar ideea de a se aventura în centru ca să caute de lucru o speria de-a binelea. Nici nu şi-a făcut prea multe probleme în legătură cu copiii, nu-i considera pe de-a-ntregul ai ei, avea o teorie cum că aceştia ţin de specie în general şi de nimeni în mod special. Se aşeza în pragul casei şi se uita cu orele la salcie, cu o expresie absentă şi blândă pe chipul slav ce începea să se decoloreze. I-au dispărut pistruii, trăsăturile parcă i s-au şters, se topea încetul cu încetul. Devenise o umbră la bătrâneţe şi, cum nimeni nu se gândise să-i facă fotografii, după moartea ei Gregory a avut impresia că nici nu existase vreodată. Pedro Morales a încercat o vreme s-o convingă să-şi găsească de lucru, i-a adus oferte de serviciu decupate din ziar, a şi însoţit-o la primele interviuri, până s-a convins şi el că era incapabilă de ceva concret. Trei luni mai târziu, când situaţia devenise gravă, a dus-o la biroul de asistenţă socială ca să-i facă rost de un ajutor de incapacitate, bucuros că maestrul său Charles Reeves nu mai trăia ca să asiste la această umilinţă.

Cecul caritățiı publice, din care se putea plăti minimul necesar, a fost singurul venit sigur al familiei timp de mai mulţi ani, restul venea de la copii, de la banii trimişi pe ascuns de Olga şi de la ajutorul discret al familiei Morales. A apărut un cumpărător pentru şarpele boa, jivina a ajuns sub privirile curioase ale unui teatru de doi bani, alături de nişte dansatoare despuiate, un ventriloc obscen şi alte numere „artistice" cu care se distra un public abrutizat. A stat acolo mai mulţi ani, hrănită cu şobolani şi veveriţe vii, plus resturile care i se aruncau în cuşcă doar ca s-o vadă cum cască fălcile de bestie plictisită, a crescut şi s-a îngroşat, a devenit fioroasă, dar a rămas la fel de blândă.

Copiii Reeves au supravieţuit fiecare în stilul lui. Judy s-a angajat la o brutărie, lucra patru ore după şcoală, iar seara avea grijă de alţi copii sau făcea curat în birouri. Era o elevă bună, imita perfect orice fel de scris şi, pentru o sumă rezonabilă, făcea temele altor elevi. A fost o afacere clandestină, n-a fost niciodată prinsă, se purta exemplar, era zâmbitoare şi cuminte, nelăsând să se vadă demonii din suflet până când pubertatea i-a schimbat radical caracterul. Când i s-au sumeţit sânii, i s-a desenat talia şi i s-au rafinat trăsăturile de copil, totul s-a schimbat pentru ea. În mahalaua de oameni bruneţi şi mai curând scunzi, culorile ei aurii şi proporţiile de walkirie au atras toate privirile. Drăguţă fusese mereu, dar, după ce-a lăsat în urmă copilăria şi bărbaţii de toate vârstele şi condiţiile au început să-i dea târcoale, copila cea dulce a devenit o fiară. Percepea privirile încărcate de dorinţă ca pe un viol, adesea ajungea acasă blestemând, trântind uşile sau plângând pentru că pe stradă era fluierată sau i se făceau gesturi lipsite de echivoc. A deprins un limbaj birjăresc ca să răspundă la complimente, iar dacă încerca cineva s-o atingă se apăra cu un ac lung de pălărie, pe care-l mânuia ca pe un pumnal şi nu ezita să-l înfigă în părţile cele mai vulnerabile ale admiratorilor.

La şcoală se bătea cu băieţii pentru c-o priveau într-un anume fel, dar şi cu fetele, care simţeau deosebirile de rasă şi erau geloase. Gregory o văzuse nu o dată bătându-se cu fetele — se tăvăleau pe jos, se împingeau, se trăgeau de păr, se insultau, cu totul altfel decât se băteau băieţii, rapid, tăcut şi dureros. Fetele încearcă să-şi umilească adversara, băieţii păreau gata să ucidă sau să moară. Judy nu avea nevoie de ajutor ca să se apere, devenise o luptătoare experimentată. În vreme ce alte fete de vârsta ei învăţau să se machieze, să practice sărutul franţuzesc şi abia aşteptau să poarte tocuri, ea se tunsese ca un puşcăriaş, purta haine băieţeşti şi devora tot ce putea acasă şi la brutărie, mai ales dulciuri. I-au ieşit coşuri pe faţă, iar când a intrat la liceu, se îngrăşase în aşa hal încât nu mai rămăsese nimic din păpuşa delicată de porţelan, semăna cu un leu de mare, după cum declara ea însăşi, auto-denigrându-se.

La şapte ani Gregory a plecat pe stradă. Nu era legat afectiv de maică-sa, abia dacă mai dăinuiau ceva obişnuinţe împărtăşite şi o tradiţie de onoare scoasă din poveştile moralizatoare cu copii plini de abnegaţie care sunt răsplătiţi şi copii ingraţi pe care-i ia vrăjitoarea şi îi aruncă în cuptor. Îi era milă de ea, ştia că dacă n-ar fi fost Judy şi el ar fi murit de foame în fotoliul de răchită, uitându-se în gol. Nici unul din ei nu credea că indolenţa femeii e o meteahnă, o considerau o boală a spiritului, pesemne Corpul ei Mental plecase în căutarea tatălui şi se rătăcise în labirintul vreunui plan cosmic sau într-un loc cu maşinării aiuristice şi suflete pierdute. Vechea intimitate cu Judy dispăruse, cale de întoarcere n-a mai fost, şi atunci Gregory şi-a înlocuit sora cu Carmen Morales, cu care împărtăşea o prietenie zvăpăiată, certurile şi loialitatea prietenilor adevăraţi. Era neastâmpărat şi indisciplinat, la şcoală se purta rău şi o jumătate din timp şi-o petrecea îndeplinind diverse pedepse, de la statul la colţ cu faţa la perete şi cu

urechi de măgar, până la a fi bătut la fund de directoare. Acasă venea ca la hotel, cât mai târziu posibil şi doar ca să doarmă, prefera casa Morales sau vizitele la Olga. Restul timpului şi-l petrecea în jungla cartierului, pe care ajunsese să-l cunoască amănunţit. I se spunea *gringo,* dar în ciuda deosebirilor de rasă mulţi îl iubeau pentru că era vesel şi amabil. Avea destui prieteni: bucătarul de la bufetul unde se făceau *tacos* şi unde găsea mereu ceva bun de mâncare, patroana magazinului, unde citea gratis revistele şi benzile desenate, plasatorul de la cinematograf, care-l lăsa să intre pe uşa din dos să vadă filmul. Până şi Puţă-de-stânjenel, care nu i-a bănuit niciodată rolul avut în apariţia poreclei, îi dădea câte un suc la bodega „La Trei Prieteni". Tot chinuindu-se să înveţe spaniola, a uitat bună parte din engleză, sfârşind prin a vorbi stricat ambele limbi. Într-o vreme îl apucase bâlbâială şi directoarea a chemat-o pe Nora Reeves şi a sfătuit-o să-l dea la şcoala pentru retardaţi a măicuţelor din cartier, noroc că a intervenit Miss June, învăţătoarea, angajându-se să-l ajute la lecţii. Însă lecţiile nu-l prea interesau, lumea lui era strada, unde învăţa mult mai mult. Cartierul era un fel de cetate închisă în oraş, un fel de ghetou aspru şi sărman, apărut spontan în preajma zonei industriale, unde imigranţii ilegali puteau lucra şi nimeni nu-i întreba de sănătate. Aerul duhnea a fum de la fabrica de cauciuc, în zilele de lucru se mai adăugau şi gazele de eşapament şi fumul bucătăriilor, toate formau un nor dens care plutea deasupra caselor ca o pătură vizibilă. Vineri şi sâmbătă era periculos să te aventurezi pe stradă după lăsarea întunericului, mişunau beţivii şi drogaţii, gata să se încleşteze în încăierări mortale. Noaptea auzeau certuri domestice, plâns de copii, hârâieli între bărbaţi, uneori împuşcături şi sirene de poliţie. Pe timp de zi, strada era un furnicar, pe la colţuri adăstau leneş şomerii, bând, luându-se de femei, jucând zaruri şi aşteptând să treacă timpul cu un

fatalism vechi de cinci veacuri. Prăvăliile vindeau aceleaşi produse ieftine pe care le găseai în orice sat mexican, restaurantele serveau feluri tradiţionale, în baruri se beau tequila şi bere, la salonul de dans se cânta muzică latino, iar la sărbători erau nelipsite grupurile de *mariachis,* cu pălăriile lor enorme şi costumele strălucitoare, cântând despre onoare şi trădare. Gregory, care-i cunoştea pe toţi şi era nelipsit de la aceste evenimente, îi însoţea ca o mascotă, le ţinea isonul şi slobozea eternul *ay-ay-ay* al baladelor *rancheras* ca un expert, trezind entuziasmul publicului care nu mai văzuse asemenea talente la un *gringo.* Tutuia o grămadă de lume şi, graţie expresiei sale de îngeraş, câştigase încrederea multora. Se simţea mai bine ca acasă în labirintul de străduţe şi pasaje înghesuite, pe maidan şi în clădirile părăsite, unde se juca împreună cu fraţii Morales şi vreo şase puşti de vârsta lui, având grijă să nu dea nas în nas cu găştile celor mai mari. La fel ca în cazul negrilor, asiaticilor şi albilor săraci din alte zone ale oraşului, şi pentru hispanici cartierul era mai important decât familia, era tărâmul lor inviolabil. Fiecare gaşcă avea limbajul ei de semne, culori şi graffiti pe ziduri. De departe păreau cu toţii la fel, nişte băieţi zdrenţăroşi, incapabili să articuleze un gând coerent; de aproape erau diferiţi, fiecare cu ritualurile şi îmbârligatul lor limbaj simbolic gestual. A fost esenţial pentru Gregory să înveţe aceste coduri, să deosebească găştile după haine şi şepci, după semnele prin care-şi transmiteau mesaje sau se provocau la bătaie, era de-ajuns să vadă o literă stin-gheră pe un zid ca să ştie cine o desenase şi ce însemna. Graffiti-urile marcau graniţele, iar cel ce se aventura într-un teritoriu străin, din neştiinţă sau îndrăzneală, o plătea scump, de aceea era preferabil să faci un ocol larg. Singura gaşcă de copii din şcoala primară era cea a lui Martínez, care se antrena pentru a accede într-o bună zi la cea a „Măcelarilor", cea mai

temută bandă din cartier. Membrii săi se identificau prin culoarea stacojie şi prin litera M, băutura lor era tequila cu suc de struguri (din cauza culorii sângerii), iar salutul lor era mâna dreaptă acoperind ca o gheară gura şi nasul. Într-un război permanent cu alte bande şi cu poliţia, menirea lor era să confere o identitate tinerilor, dintre care majoritatea abandonaseră şcoala, n-aveau de lucru şi-şi duceau zilele pe stradă sau vieţuind mai mulţi în câte o cameră. Membrii găştii stătuseră nu o dată la închisoare pentru hoţie, trafic de marijuana, beţie, jaf şi furt de maşini. Unii erau înarmaţi cu pistoale artizanale făcute dintr-o bucată de ţeava, un toc de lemn şi un detonator, dar de regulă foloseau cuţite, lanţuri, brice şi bâte, ceea ce însemna că după fiecare bătaie stradală ambulanţa căra doi sau trei în stare gravă. Găştile erau ameninţarea principală pentru Gregory, nu reuşise să intre în nici una, era şi o chestiune de rasă, iar să le înfrunte ar fi fost nebunie curată. Ideea era nu să dobândească faimă de viteaz, ci să supravieţuiască, dar nici să treacă de laş, că astfel ar fi fost pierdut. A mâncat de câteva ori bătaie, destul ca să priceapă că eroii singuratici triumfă doar în filme, că trebuie să înveţe să negocieze cu viclenie, să nu atragă atenţia, să cunoască duşmanul pentru a câştiga de pe urma slăbiciunilor acestuia şi să evite confruntarea deschisă: după spusele înţelepte ale părintelui Larraguibel, Dumnezeu îi ajută pe cei buni doar dacă sunt mai numeroşi decât cei răi.

Casa Morales devenise adevăratul cămin al lui Gregory, mergea acolo ca unul dintre copiii familiei. Era unul în plus între ceilalţi, până şi Inmaculada se întreba, distrată, când îl făcuse şi pe blondul ăsta. În tribul Morales nu era loc de singurătate sau plictiseală, totul era la comun, de la necazurile de zi cu zi şi până la singura baie, problemele neesenţiale se comentau în gura mare, însă cele importante rămâneau secrete,

conform unui milenar cod al onoarei. Autoritatea tatălui nu se discuta, „pantalonii îi port eu", urla Pedro Morales când se credea fentat, dar adevăratul şef al familiei era Inmaculada. Nimeni nu se confrunta direct cu tatăl, preferau să treacă prin birocraţia maternă. Chiar dacă nu-şi contrazicea bărbatul în public, făcea ea ce făcea ca să iasă cum voia ea. Când fiul lor cel mai mare a apărut înţolit ca un filfizon *pachuco,* Pedro Morales l-a bătut cu cureaua şi l-a gonit de acasă. Băiatul se săturase să muncească de două ori mai mult decât un american şi să fie plătit de două ori mai puţin, bătea cârciumile şi barurile deocheate, câştigând doar ce ieşea din pariuri şi ce-i strecura maică-sa pe ascuns. Ca să nu se certe cu nevastă-sa, Pedro închisese ochii, dar când l-a văzut costumat ca un peşte şi cu o lacrimă tatuată pe obraz, l-a bătut năprasnic. În noaptea aceea, după ce toată casa se dusese la culcare, şoaptele Inmaculadei s-au auzit până târziu şi l-au îmblânzit. A doua zi, Pedro s-a dus să-şi caute fiul, l-a găsit la un colţ de stradă unde vrăjea femeile, l-a luat de ceafă şi l-a dus la garaj, unde i-a smuls ţoalele de filfizon, i-a dat o salopetă unsuroasă şi l-a obligat să muncească zi-lumină ani în şir, până a ajuns cel mai bun mecanic din zonă şi a fost în stare să-şi deschidă un atelier propriu. În ziua în care Pedro Morales împlinea o jumătate de veac, fiu-său, însurat de-acum, cu trei copii şi la casa lui, şi-a scos lacrima de pe faţă ca dar pentru tatăl său; cicatricea a rămas singura amintire din perioada de revoltă.

Inmaculada îşi petrecea viaţa trudind precum o sclavă pentru bărbaţii familiei; o făcuse din copilărie pentru tatăl şi fraţii ei, apoi pentru bărbatul ei şi pentru copii. Se scula în zori, pregătea un mic dejun copios pentru Pedro, care deschidea atelierul dis-de-dimineaţă, şi niciodată nu i-a dat *tortillas* rămase de cu seară, aşa ceva ar fi fost sub demnitatea ei. Apoi robotea fără preget, pregătind trei mese complete şi diferite, convinsă că un bărbat trebuie să înghită porţii enorme

şi mereu alte feluri. Nu le-a cerut niciodată băieţilor, patru zdrahoni, s-o ajute la frecatul podelelor, scuturatul saltelelor sau la curăţatul salopetelor înţepenite de ulei de motor pe care le spăla de mână. Fetelor, în schimb, le cerea să-i servească pe băieţi, asta era obligaţia lor. A vrut Dumnezeu să ne naştem femei, ghinion, suntem sortite muncii şi durerii, spunea pe un ton pragmatic, dar fără umbră de autocompasiune.

Încă de pe-atunci Carmen Morales era un adevărat balsam pentru viaţa aspră a lui Gregory Reeves şi o lumină pentru clipele lui grele — şi-aşa avea să fie mereu. Fetiţa era un fel de nevăstuică zburdalnică, neobosită şi îndemânatică, cu un uriaş simţ practic care-o ajuta să ocolească severele obiceiuri familiale fără să intre în conflict cu tatăl, care avea nişte idei clare despre poziţia femeii — tăcută şi la cratiţă — şi nu ezita să le aplice o chelfăneală chiar şi fetelor dacă ieşeau din rând. Carmen era preferata sa, ceea ce nu înseamnă că-i menea altă soartă decât cea a fetelor cuminţi din satul său natal din Zacatecas; în schimb, muncea pe rupte ca să le dea o educaţie celor patru băieţi, în care-şi pusese speranţe exagerate nădăjduind să-i vadă mult mai sus decât umilii lor bunici şi chiar decât el însuşi. Cu o tenacitate inepuizabilă compusă din predici, pedepse şi exemplu bun, îşi ţinuse familia unită şi reuşise să-i scape pe băieţi de băutură şi delincventă, îi silise să termine liceul şi să-i îndrume spre câte o meserie. Cu excepţia lui Juan José, mort în Vietnam, ceilalţi au reuşit destul de bine. La bătrâneţe, înconjurat de nepoţi, Pedro Morales se felicita pentru stirpea sa, mândru că era şeful tribului şi plângându-se în glumă că nici unul nu devenise milionar sau celebru. Carmen a fost pe punctul de a reuşi, dar ei nu i-a recunoscut niciodată vreun merit de faţă cu alţii, asta ar fi însemnat să capituleze de la principiile macho. Pe fete le-a dat la şcoală pentru că era obligatoriu şi nu se punea problema să rămână analfabete, dar nu se aştepta ca

ele s-o ia în serios; urmau să înveţe cum se ţine o casă, să-şi ajute mama şi să rămână virgine până la măritiş, singura zestre pentru o fată cuminte.

— Eu n-am de gând să mă mărit, vreau să lucrez la un circ cu animale dresate şi cu un trapez destul de înalt ca să mă dau peste cap şi să-mi arăt chiloţii, îi şoptea în secret Carmen lui Gregory.

— Fetele mele vor fi mame şi soţii bune sau vor ajunge la mănăstire, replica Pedro Morales ori de câte ori cineva pomenea de o fată nemăritată care rămăsese gravidă înainte de a termina şcoala.

— Sfinte Anton, fă să găsească un bărbat bun, implora Inmaculada Morales, răsturnând statuia sfântului cu picioarele în sus, asta ca să-l silească să-i asculte rugămintea. Pentru ea era limpede că nici una din fiice n-avea vocaţie de călugăriţă şi nici nu voia să-şi imagineze ce-ar fi fost dacă ar fi ajuns precum dezmăţatele alea care nu se măritau şi de pe urma cărora în cimitir nu puteai călca de prezervative.

Dar toate astea s-au petrecut mai târziu. Pe vremea şcolii primare, când Carmen şi Gregory semnaseră un pact de frăţie, asemenea probleme nu se puneau încă şi nimeni nu invoca argumente virtuoase ca să-i împiedice să se joace nesupravegheaţi. Mai mult, într-atât se obişnuiseră să-i vadă împreună, încât mai târziu, la pubertate, aveau mai multă încredere în Gregory decât în fiii lor ca s-o însoţească pe Carmen la vreo petrecere: întrebau dacă merge şi el şi erau liniştiţi. Îl primiseră fără rezerve din prima zi, iar mai târziu nu luau în seamă bârfele vecinilor, siguri, împotriva oricărei logici şi experienţe, de puritatea sentimentelor celor doi. Treisprezece ani mai târziu, când Gregory a părăsit definitiv acel oraş, singurul regret era că plecase din casa Morales.

Lădiţa de lustragiu a lui Gregory conţinea cremă neagră, maro, galbenă şi roşu-închis, lipseau ceara incoloră pentru pielea gri sau albastră, şi acestea culori

la modă, şi vopseaua pentru rosături. Îşi propusese să strângă bani pentru a-şi completa materialele, dar bunele intenţii se făceau praf de cum venea un film nou. Cinemaul era viciul lui secret, în întunericul sălii era doar un puşti gălăgios în plus, nu scăpa nici un film mexican ce rula în cartier, iar sâmbăta mergea cu Juan José şi cu Carmen în centru, unde vedeau filme americane în serial. Povestea se termina cu eroul legat de mâini şi de picioare într-o magazie plină de dinamită, în timp ce răul tocmai aprinsese fitilul, dar în momentul culminant ecranul devenea negru şi un glas invita spectatorii să vină să vadă continuarea sâmbăta viitoare. Uneori pe Gregory îl apuca disperarea şi-i venea să moară, dar amâna sinuciderea până săptă-mâna viitoare, cum să părăsească această lume fără să afle dacă eroul scăpa cu bine din capcană? Adevărul e că scăpa mereu, era de mirare cum se târa printre flăcări şi ieşea nevătămat, cu pălăria pe cap şi hainele curate. Filmul îl transporta pe Gregory în altă dimensiune, timp de două ore devenea Zorro sau şeriful singuratic, toate visele i se împlineau, ca prin minune eroul pozitiv scăpa de frânghii sau cătuşe, îi învingea pe duşmani prin forţe proprii şi rămânea cu fata, cei doi se sărutau în prim-plan, în timp ce în fundal strălucea soarele sau luna şi o orchestră de corzi şi suflători cânta languros. N-aveai de ce te teme, la cinema nu era ca în cartier, acolo n-aveai decât surprize plăcute, răii erau învinşi de cei buni şi-şi plăteau crimele cu moartea sau închisoarea. Uneori răul se căia şi, după o umilinţă meritată, îşi recunoştea greşelile şi pleca în sunetele unei muzici batjocoritoare, de regulă alămuri şi trompete. Gregory simţea că viaţa e frumoasă şi că America era *pământul celor liberi şi căminul celor curajoşi,* unde cineva ca el putea să ajungă preşedinte, totul era să-ţi păstrezi sufletul curat, să-l iubeşti pe Dumnezeu şi pe mama ta, să rămâi credincios unei singure iubite, să respecţi legile, să-i aperi pe cei slabi

şi să dispreţuieşti banul, căci un adevărat erou nu se aşteaptă la răsplată. Toate incertitudinile i se topeau în universul cel formidabil în alb şi negru. Ieşea de la film împăcat cu viaţa, plin de bune intenţii care ţineau preţ de câteva minute, pentru că impactul cu strada îl readucea la realitate. Olga l-a informat că filmele alea se făceau la Hollywood, la doi paşi de propria sa casă, şi că totul era o minciună gogonată, singurele lucruri autentice erau dansurile şi cântecele comediilor muzicale, restul erau trucuri făcute cu aparatul de filmat, revelaţie care nu l-a zdruncinat defel.

Muncea departe de casă, într-un cartier de birouri şi mici magazine. Raza lui de acţiune erau cinci cvartale pe care le parcurgea în ambele direcţii, oferindu-şi modestele servicii, cu ochii plecaţi ca să observe încălţările oamenilor, la fel de uzate şi scâlciate ca în cartierul lui. Nici acolo n-aveau pantofi noi, cu excepţia unor şefi de bandă şi traficanţi, care purtau mocasini de lac, cizme cu ţinte de argint sau încălţări în două culori, tare greu de lustruit. Ghicea chipurile după mers şi tipul încălţămintei: hispanicii preferau pantofi roşii cu toc, negrii şi mulatrii preferau culoarea galbenă şi vârful ascuţit, chinezii aveau picioare mici, albii aveau vârfurile ridicate şi tocurile uzate. Să lustruieşti era uşor, greu era să găseşti clienţi dispuşi să plătească zece cenţi şi să piardă cinci minute. „Pantofi bine făcuţi, stăpân bine primit!", urla până răguşea, dar prea puţini îl luau în seamă. Dacă avea noroc făcea cincizeci de cenţi într-o zi, echivalentul unei ţigări cu marijuana. A fumat iarbă de câteva ori, dar a ajuns la concluzia că nu merita să munceşti atât ca să dai banii pe porcăria aia după care te durea burta şi-ţi bubuia capul, dar faţă de alţii se prefăcea că ajunge până la cer, ca să nu pice de prost. Pentru mexicani, care cunoşteau planta pentru că o văzuseră crescând ca o buruiană pe câmp, era doar o iarbă, dar pentru americani fumatul ei era un semn de mare bărbăţie. Din imitaţie şi ca să impresioneze blon-

dele, băieţii din cartier fumau în draci. Ca să se dea mare şi pentru că marijuana nu-i spusese nimic, Gregory se obişnuise să aibă veşnic o ţigară lipită de buze, ca răii din filme. Reuşise să vorbească şi să mestece gumă fără ca ţigara să-l deranjeze. Iar când voia să facă pe grozavul în faţa prietenilor, scotea o pipă rudimentară şi-o umplea cu un amestec inventat de el: tutun din chiştoacele găsite pe stradă, rumeguş şi aspirină pisată, care te făceau, chipurile, să decolezi la fel ca în cazul drogurilor cunoscute. Sâmbetele lucra toată ziua şi scotea un dolar şi-un pic, bani pe care i-i dădea mamei, oprindu-şi doar zece cenţi pentru filmul săptămânal, uneori şi cinci cenţi pentru cutia misionarilor din China. Dacă aduna cinci dolari, părintele îi dădea un certificat de adopţie a unei mici chinezoaice, dar hazul era să aduni zece, asta-ţi dădea dreptul să adopţi un băieţel. Domnul să te binecuvânteze, spunea preotul când Gregory îi aducea cei cinci cenţi, iar o dată i-a dat mai mult decât binecuvântarea: un portofel cu cincisprezece dolari pe care l-a ascuns în cimitir şi l-a trimis să-l găsească. Acela era locul predilect de întâlnire a perechilor clandestine, care veneau acolo pe seară să se ascundă printre morminte şi să se zbenguie în voie, spionate de copiii din cartier care nu scăpau nici un amănunt. Vai, mi-e frică, pe aici umblă sufletele celor morţi, se smiorcăiau femeile, crezând că râsetele înăbuşite ale copiilor erau şoaptele răposaţilor, dar tot lăsau să li se ridice fusta şi se tăvăleau printre lespezi şi cruci. Cimitirul nostru e cel mai bun din oraş, mult mai frumos decât cel al milionarilor şi al actriţelor de la Hollywood, care n-are decât iarbă şi copaci, parc-ar fi un teren de golf, şi nu un cimitir, unde s-a mai văzut ca mortul să n-aibă nici măcar o statuie lângă el, spunea Inmaculada Morales, cu toate că doar cei bogaţi îşi permiteau un mausoleu şi nişte îngeri de piatră, imigranţii abia reuşeau să plătească o lespede cu o inscripţie simplă. În noiembrie,

de Ziua Morţilor, mexicanii îşi vizitau răposaţii pe care nu apucaseră să-i trimită acasă aducându-le muzică, flori de hârtie şi dulciuri. Încă de dimineaţă răsunau chitările şi se închinau pahare, aşa că seara erau cu toţii pilii, inclusiv sufletele din Purgatoriu peste care se turnase tequila din belşug. Copiii Reeves mergeau la cimitir cu Olga, care le cumpăra hârci şi schelete din zahăr pe care le mâncau la mormântul tatălui. Nora rămânea acasă, spunea că nu-i plac aceste sărbători păgâne, simplu pretext pentru chef şi băutură, însă Gregory bănuia că adevăratul motiv era că voia s-o evite pe Olga. Sau poate credea că Charles nici nu se afla în pământ, era în altă zonă şi se ocupa mai departe de Planul Infinit. Portofelul cu cei cincisprezece dolari era ascuns sub nişte tufe. Gregory căuta gărgăuni şi păianjeni, pungile cu sute de pui minusculi lăsate de aceste insecte, asta-l interesa mai mult decât gemetele de neînţeles ale perechilor. Mai aduna şi nişte baloane albe de cauciuc găsite pe jos, le umfla şi se făceau ca nişte cârnaţi lungi. Aplecându-se peste o gaură de gărgăune, a dat cu ochii de portofel şi i-a sărit inima din piept, nu găsise niciodată ceva de valoare şi n-a ştiut dacă e un dar ceresc sau o ispită diavolească. S-a uitat în jur ca să se asigure că nu-l vedea nimeni, a fugit să se ascundă după un mausoleu. A deschis portofelul cu degete tremurânde şi a scos cele trei bancnote noi-nouţe de câte cinci dolari, mai mulţi bani decât văzuse în viaţa lui. S-a gândit că părintele Larraguibel i-ar spune că Dumnezeu lăsase banii acolo ca să-l pună la încercare, ca să vadă dacă păstra banii sau îi depunea în cutia misionarilor şi adopta dintr-un foc doi copii. Nimeni dintre colegii de şcoală n-avea atâţia bani ca să adopte un pui de chinez de orice sex, ar fi devenit celebru; pe de altă parte, o bicicletă ar fi fost ceva mult mai practic decât nişte plozi orientali pe care oricum n-avea să-i vadă nicicând. De luni de zile pusese ochii pe o bicicletă, un vecin al Olgăi îi ceruse douăzeci de dolari,

o sumă exorbitantă, dar poate ar fi lăsat-o mai ieftin văzând banii. Era bicicleta hărtănită şi ca vai de ea, dar încă funcţională, a unui indian dedat la rele, de care Gregory se temea pentru că obişnuia să-l atragă într-un garaj şi încerca să-i bage mâna în pantaloni, aşa că a rugat-o pe Olga să vină cu el.

— Nu-i arăţi banii şi nu deschizi gura, mă laşi pe mine să negociez.

S-a tocmit atât de bine, că a scos bicicleta la doisprezece dolari plus o amuletă împotriva deochiului.

— Cei trei dolari rămaşi îi dai maică-tii, ai priceput? i-a spus la plecare.

A pedalat fericit prin mijlocul străzii, fără să vadă maşina cu răcoritoare care venea din sens opus. S-a izbit din plin. A fost un miracol că n-a păţit nimic, dar din bicicletă n-au rămas decât nişte fiare răsucite şi spiţele. Şoferul a coborât înjurând, l-a apucat de cămaşă şi l-a ridicat în picioare, scuturându-l ca pe un preş, apoi i-a dat un dolar drept consolare.

— Zi mersi că nu te duc la poliţie că umbli cu capul în nori pe o arteră publică, afurisitule, a mârâit omul, mai speriat decât victima.

— Mare dobitoc eşti, trebuia să-i ceri măcar doi dolari, l-a certat Judy când a aflat povestea.

— Aşa-ţi trebuie dacă nu asculţi, ţi-am spus de o mie de ori că n-ai ce căuta în cimitir, banii găsiţi nu sunt buni, a decretat Nora Reeves în timp ce-i punea whisky pe juliturile de la genunchi şi coate.

— Slavă Domnului c-ai scăpat întreg, l-a îmbrăţişat Inmaculada Morales.

Să facă rost de bani a ajuns o obsesie pentru Gregory. Era gata să facă orice muncă, chiar şi să cureţe porumbul de pe ştiuleţi, o treabă neplăcută care-i jupuia mâinile şi-l ameţea ore bune din cauza mirosului. S-a apucat de furat, dar nu bani, asta era o aventură, un sport, nu o modalitate de a-ţi câştiga viaţa. Se strecura seara prin gardul şcolii, se căţăra pe acoperişul

chioşcului de dulciuri, ridica o foaie de tablă şi intra să fure îngheţată, mânca două sau trei şi una i-o ducea lui Carmen. Excursiile nocturne îi provocau un amestec de exaltare şi culpă, normele rigide impuse de maică-sa îi bubuiau în creier, se simţea ticălos nu atât pentru că le încălca, ci mai ales pentru că proprietara chioşcului era o bătrânică bună la suflet care-l îndrăgea şi îi oferea mereu ceva dulce. Într-o seară, femeia s-a întors să ia ceva, a deschis uşa, a aprins lumina şi l-a surprins cu corpul delict în mână. El a rămas încremenit, femeia s-a apucat să se jeluiască, să-mi faci aşa ceva, tocmai mie, care am fost aşa de bună cu tine! Gregory a izbucnit în plâns, i-a cerut iertare, s-a jurat c-o să-i dea banii pe tot ce furase. Cuum? Nu e prima dată??? I-a mărturisit că-i datora şase dolari pentru îngheţată. Din ziua aceea se apropia de chioşc doar ca să-i plătească datoria. Cu toate că femeia l-a iertat, în largul lui nu s-a mai simţit în preajma ei. N-a fost la fel de norocos în ce priveşte magazinul de efecte militare, de unde fura vechituri rămase de la război, care nu-i foloseau la nimic. Îşi aduna comorile într-un sac pe care-l ţinea în magazia de scule: bidoane, nasturi, chipie, chiar şi o pereche de cizme uriaşe pe care le-a pus în ghiozdan, nebănuind că stăpânul magazinului îl luase la ochi. Într-o seară a sustras o lanternă, a vârât-o sub cămaşă şi era la uşă când a venit maşina poliţiei. N-a putut să fugă, a fost dus la arest, băgat într-o celulă, de unde a asistat la bătaia cruntă pe care a încasat-o un

băiat brunet. Şi-a aşteptat rândul, îngrozit, dar cu el s-au purtat bine, s-au mulţumit să-i ia datele, să-i facă morală şi să-l oblige să restituie obiectele ascunse. Apoi s-au dus s-o aducă pe Nora Reeves, deşi el plângea isteric să n-o facă, asta avea să-i frângă inima. A venit în rochia ei albastră cu guler de dantelă, ieşită parcă dintr-un tablou vechi, a semnat în registru, a ascultat incriminările în tăcere şi la fel de tăcută a plecat urmată

de fiu-său. Zi mersi că eşti alb, dacă ai fi avut culoarea băieţilor mei ai fi încasat-o rău, i-a spus Inmaculada aflând ce păţise. Nora a amuţit de ruşine mai multe săptămâni, iar când a deschis gura a făcut-o ca să-i spună să se spele şi să-şi pună unicul costum, cel cu care fusese la înmormântarea tatălui şi care-i rămăsese mic, pentru că aveau să meargă pentru o afacere importantă. L-a dus la orfelinatul călugăriţelor şi a rugat-o pe maica stareţă să-l primească, căci nu se mai simţea în stare să se descurce cu acest copil rău. În picioare în spatele ei, cu ochii fixaţi în vârful pantofilor, repetând întruna „n-am să plâng, n-am să plâng", în timp ce lacrimile-i curgeau şiroaie, Gregory s-a jurat că dacă o să fie lăsat acolo se va căţăra pe clopotniţă şi se va arunca în cap. N-a fost nevoie, pentru că nu l-au primit, erau destui orfani de ajutat, iar el avea familie, o casă şi primea ajutor social, nu se încadra. Patru zile mai târziu, mama i-a făcut bagajul şi l-a dus cu autobuzul în afara oraşului, acasă la nişte fermieri dispuşi să-l adopte. S-a despărţit de fiu-său cu un sărut trist pe frunte, spunându-i c-o să-i scrie, şi a plecat fără să se uite înapoi. În seara aceea Gregory a luat cina cu noua sa familie, fără să scoată un cuvânt şi fără să ridice ochii din farfurie, gândindu-se că Oliver o să rămână nemâncat, că n-o s-o mai vadă niciodată pe Carmen Morales şi că-şi uitase briceagul.

— Singurul nostru fiu a murit acum unsprezece ani, a spus fermierul. Suntem oameni muncitori şi cu frica Iui Dumnezeu. N-o să ai timp de distracţii, doar şcoala, biserica şi să mă ajuţi la câmp. Dar mâncarea e bună şi dacă te porţi frumos o să-ţi fie bine.

— Mâine-ţi fac cremă de zahăr ars, a spus femeia. Trebuie că eşti obosit, poate vrei să te culci. Hai să-ţi arăt camera, a fost a băiatului nostru, n-am schimbat nimic de-atunci.

Era prima dată că Gregory avea o cameră numai pentru el şi un pat, până atunci avusese un sac de

dormit. Era o cameră mică cu fereastra către câmpul lucrat şi mobilierul strict necesar. Pe pereţi erau poze cu jucători de baseball şi vechi avioane de război, foarte diferite de cele pe care le vedea în jurnalele de actualităţi de la cinematograf. S-a uitat la toate fără să atingă nimic, şi-a amintit de tatăl său, de şarpele boa, de colierele Olgăi care te făceau invizibil, de bucătăria Inmaculadei, de Carmen Morales şi de gustul lipicios de lapte condensat, iar în piept simţea cum îi creşte un bulgăre de gheaţă. Aşezat pe pat cu sacul cu haine pe genunchi, a aşteptat ca oamenii să adoarmă, apoi a ieşit pe furiş şi a închis cu grijă uşa în urma lui. Câinii au lătrat, dar nu i-a băgat în seamă. A luat-o spre oraş pe drumul pe care veniseră cu autobuzul şi pe care-l ţinuse minte. A umblat toată noaptea, în zori a ajuns extenuat acasă. Oliver i-a făcut o primire zgomotoasă, Nora Reeves a ieşit în prag, i-a luat sacul şi a întins mâna să-l mângâie pe obraz, dar nu şi-a dus gestul până la capăt.

— Încearcă să creşti repede, a fost tot ce i-a spus.

În după-amiaza aceea lui Gregory i-a venit ideea să se lupte cu trenul.

Alerg pe deal în sus, cu Oliver după mine, caut copacii, gâfâi, crengile mă zgârie pe picioare, cad şi-mi rup genunchiul, paştele mă-sii, strig, şi câinele îmi linge sângele, nici nu mai văd pe unde calc, dar alerg mai departe până la refugiul cel verde unde mă ascund mereu. N-am nevoie să văd semnele pe copaci ca să găsesc drumul, am fost acolo de atâtea ori că nimeresc si cu ochii închişi, cunosc fiecare eucalipt, fiecare rug de mure, fiecare piatră. Ridic o creangă şi iată intrarea, un tunel îngust pe sub un arbore spinos, o fi fost o vizuină de vulpe, e exact pe măsura mea; dacă mă târăsc pe coate şi mă strecor atent, calculând bine curba şi cu capul între braţele întinse, ajung fără să mă blochez; afară Oliver aşteaptă să-l fluier, ştie rutina. A plouat săptămâna asta şi pământul e moale, e frig, dar

am febră în tot corpul de câteva ore, de dimineaţă, din cămăruţa cu mături de la şcoală, o arşiţă care cred că n-o să treacă niciodată. Ceva mă ţine pe la spate, scot un ţipăt, dar sunt doar crengile cu spini care mi s-au agăţat de haină. Aşa m-a luat şi Martínez, pe la spate, simt şi acum vârful cuţitului pe gât, dar aed că nu mai sângerez, dacă te mişti te omor, *gringo* afurisit, n-am putut să mă apăr, doar să plâng şi să blestem în timp ce mi-o trăgea. Şi-acum n-ai decât să fugi să-i spui lui Miss June, dacă vrei s-o tai pe soră-ta pe faţă, iar ţie ştii ce-ţi fac, mi-a spus apoi, în timp ce se încheia la pantaloni. Şi a plecat râzând. Dacă află ceilalţi, am încurcat-o, fătălău o să-mi zică toată viaţa. Nimeni nu trebuie să afle, niciodată! Dar dacă povesteşte chiar Martínez? O să-l omor! Sunt plin de noroi pe mâini, pe haine şi pe faţă, mama o să se supere, mai bine să inventez ceva: a dat o maşină peste mine sau m-a prins gaşca din nou, dar atunci îmi aduc aminte că nu e nevoie să inventez nici o scuză pentru c-am să mor, iar când o să-mi găsească trupul nu mai contează că e murdar de noroi, aşa sper, mama o să fie disperată, n-o să se mai gândească la răutăţile pe care le-am făcut, doar la părţile mele bune, cum spălam vasele şi-i dădeam aproape tot ce câştigam ca lustragiu, şi-o să-şi dea seama în sfârşit c-am fost un copil bun şi-o să-i pară rău că n-a fost mai drăgăstoasă cu mine, c-a vrut să mă dea la măicuţe şi la fermierii ăia şi nu mi-a făcut niciodată ouă la micul dejun, zău că nu-i greu, dona Inmaculada le face într-o clipită, chiar şi un înapoiat mintal poate să prăjească două ouă, o să regrete, dar va fi prea târziu, căci voi fi mort. La şcoală o să se ţină o adunare, o să vorbească frumos despre mine, ca atunci despre Zárate când s-a înecat în mare, vor spune c-am fost cel mai bun coleg şi că aveam un mare viitor, elevii încolonaţi vor trece prin faţa sicriului şi vor fi obligaţi să mă sărute pe frunte, cei mai mici vor plânge, fetele precis c-o să leşine, femeile nu suportă să vadă sânge, o să ţipe toate, în afară de Carmen, care îmi

va îmbrăţişa cadavrul fără teamă. Numai să nu-i vină ideea lui Miss June să citească scrisoarea pe care i-am scris-o, aoleu, de ce-am făcut-o, acum nu mai pot s-o privesc în ochi niciodată, e aşa de drăguţă, parcă-i o zână sau o actriţă de cinema, dac-ar şti ea ce-mi trece prin minte la oră în timp ce scrie la tablă şi ne explică adunarea, iar eu în bancă mă uit la ea ca un cretin, cu capul în nori, cine se poate gândi la cifre în prezenţa ei! Uite, când mi-a spus c-o să mă ajute la lecţii, ai nişte note catastrofale, Greg, şi rămâneam după ore, ceilalţi plecau şi rămâneam doar noi în toată clădirea, şi nu-i spuneam că o visam că se trânteşte pe jos ca o nebună iar eu făceam pipi între picioarele ei. Nici în ruptul capului, în viaţa mea n-o să-i mărturisesc părintelui porcăriile astea care-mi trec prin minte, sunt un degenerat, un scârbos. Ce idee, să-i scriu o scrisoare de despărţire lui Miss June! Mare cretin am fost. Noroc că o să scap de ruşinea de a da cu ochii de ea, c-am să fiu mort de-a binelea când o s-o citească. Şi Carmen, biata Carmen, îmi pare rău că mor doar pentru că n-am s-o mai văd. Dacă ar şti ce mi-a făcut Martínez, ar muri şi ea cu mine, dar n-am voie să spun nimănui, cu atât mai puţin ei.

E lucrul cel mai groaznic care mi s-a întâmplat vreodată, e răutatea cea mai mare pe care mi-a făcut-o nenorocitul ăsta de Martínez, ceva mai rău ca atunci când m-a obligat la prima comuniune să mănânc o bucată de pâine înainte de ceremonie, pentru ca în clipa în care primeam ostia să mă lovească trăsnetul şi să ajung direct în Iad; dar n-am păţit nimic şi n-am simţit nimic, pentru că păcatul nu era al meu, numai al lui, iar în cazanele Satanei o să fiarbă el, nu eu, pentru că m-a împins în păcat, ceea ce e mai grav decât păcatul în sine, cum ne-a explicat părintele Larraguibel când ne-a povestit despre Adam şi Eva. Atunci a trebuit să scriu de cinci sute de ori „nu trebuie să hulesc" pentru că-i spusesem preotului că păcatul era al Domnului, căci El

aşezase mărul în Grădina Raiului, ştiind că Adam avea să-l mănânce oricum, păi asta nu înseamnă împingere în păcat? Mai rău ca atunci când Martínez m-a dezbrăcat în sala de gimnastică şi mi-a ascuns hainele, dacă n-ar fi venit femeia de serviciu şi nu m-ar fi ajutat aş fi stat toată noaptea la duşuri şi-a doua zi m-ar fi văzut toată şcoala în pielea goală. Mai rău ca atunci când a strigat în recreaţie că mă văzuse la baie jucându-mă cu Ernestina Pereda de-a doctorul. Îl urăsc, îl urăsc din suflet, să moară, dar nu de boală, să-l omoare cineva, dar mai întâi să-i taie cocoşelul, ca să plătească ticălosul de Martínez, îl urăsc, îl urăsc.

Acum sunt în vizuina mea, îl fluier pe Oliver, îl aud strecurându-se în tunel, îl iau în braţe şi stă liniştit, gâfâind cu limba afară, se uită la mine cu ochii ăia de culoarea mierii şi înţelege, e singurul care-mi ştie toate secretele. E un câine destul de urât, Judy nu poate să-l sufere, e o corcitură de mai multe rase şi are o coadă lungă şi groasă ca o bâtă de baseball. Mai e şi hoţ, obişnuieşte să roadă îmbrăcămintea, să se tăvălească în rahatul altor câini şi-apoi să se urce în pat, îi place să se bată şi se întoarce muşcat tot, dar e cald şi dacă nu s-a vârât în mizerii miroase bine. Îmi îndes nasul în gâtul lui, deasupra are o blană aspră şi scurtă, dar dedesubt e un puf moale ca vata, acolo îmi place să-l miros, nimic nu miroase mai bine decât un câine. Soarele a apus, e întuneric şi frig ca iarna, deşi ard de febră simt că-mi îngheaţă urechile şi mâinile. N-o să-mi tai gâtul cu briceagul aşa cum mă hotărâsem, o să mor de frig, o să îngheţ şi de dimineaţă am să fiu ţeapăn, e o moarte lentă, dar mai liniştită decât dacă m-aş arunca înaintea trenului. Asta a fost prima idee, dar de fiecare dată când alerg în faţa trenului mă apucă frica şi sar într-o parte în ultima clipă, scăpând la mustaţă. Am încercat de multe ori, dar nu mă hotărăsc să mor aşa, trebuie că doare mult, lasă că mi-e silă de maţele care s-ar răspândi peste tot, nu vreau să mă adune cu o lopată

sau ca vreun ciudat să-mi păstreze degetele ca amintire. Îl împing pe Oliver mai încolo, nu vreau să mă încălzească, aşa nu mai îngheţ niciodată, zgârm un pic pământul ca să-mi fac loc şi mă întind cu faţa în sus. Rămân nemişcat, durerea aceea n-a trecut - blestematul de Martínez, scârbosul dracului — şi capul mi-e plin de gânduri, imagini şi cuvinte, dar după o vreme lacrimile se termină, respir normal, simt pământul moale care mă învăluie precum braţele donei Inmaculada, mă abandonez şi mă gândesc la planeta asta rotundă, care pluteşte uşor în abisul negru al Cosmosului, învârtindu-se neîncetat, şi la stelele Căii Laptelui, şi la cum va fi sfârşitul lumii, când totul o să explodeze şi particulele se vor împrăştia precum focurile de artificii de la 4 Iulie, şi simt că fac parte din acest pământ, că sunt făcut din acelaşi material, după ce-am să mor am să mă dezintegrez în firimituri ca de chec şi-am să devin o parte din pământul peste care vor creşte copaci. Îmi vine în minte că nu sunt singur în Univers, nici măcar nu sunt ceva deosebit, abia un boţ de noroi, poate că nici măcar n-am un suflet al meu, simt deodată că există un singur suflet mare pentru toate făpturile, inclusiv pentru Oliver, că nu există nici Rai, nici Iad şi nici Purgatoriu, aiureli de-ale părintelui, s-a zăpăcit la bătrâneţe, nu există nici Logii şi Maeştrii de care vorbea tata, iar singura persoană care se apropie cât de cât de adevăr e maică-mea, cu religia ei Bahá'i, deşi ideile astea ale ei or fi bune în Persia, aici nu se potrivesc. Îmi place ideea că sunt o particulă, un grăunte de nisip cosmic. Coada cometelor e formată din praf de stele, spune Miss June, miliarde de pietricele care reflectă lumina. Mă cuprinde o linişte adâncă, uit de Martínez, de frică, de durere şi de cămăruţa cu mături, m-am calmat, mă ridic şi mă văd zburând cu ochii deschişi spre hăul sideral, zburând împreună cu Oliver.

Carmen Morales avea încă de mică dibăcia, care avea s-o caracterizeze toată viaţa, de a-şi folosi mâinile astfel ca orice obiect să-şi piardă forma iniţială şi să devină altceva. Făcea coliere din tăiţeii pentru supă, soldăţei din hârtie igienică, jucării din mosoare de aţă şi cutii de chibrituri. Într-o zi, jucându-se cu trei mere, a văzut că le putea ţine în aer fără probleme, iar în curând făcea scamatorii cu cinci ouă, trecând apoi la obiecte mai exotice.

— Cu lustruitul pantofilor transpiri mult şi câştigi puţin, Greg, învaţă şi tu o scamatorie şi lucrăm împreună, am nevoie de un partener.

Dar după o grămadă de ouă sparte a fost limpede că Gregory era total neîndemânatic, n-a reuşit să facă nici un truc care să merite osteneala, ştia doar să-şi mişte urechile şi să mănânce muşte vii. În schimb, avea ureche muzicală şi cânta bine la muzicuţă. Mai talentat s-a dovedit Oliver, pe care l-au dresat să meargă în două labe cu o pălărie în bot şi să scoată bileţele dintr-o cutie. La început le mânca, apoi a învăţat să le paseze delicat clienţilor. Carmen şi Gregory au pregătit minuţios spectacolul, departe de privirile prietenilor şi ale vecinilor, ca afacerea să nu ajungă la urechile părinţilor ei, caz în care n-ar fi scăpat de o chelfâneală sănătoasă, ca atunci când avuseseră ideea să cearăde pomană prin cartier. Fata şi-a croit o fustă din cârpe colorate şi o bonetă cu pene de găină şi a împrumutat cizmele galbene ale Olgăi. Gregory a scos pe furiş jobenul şi papionul cu care predica tatăl său şi pe care Nora le păstra ca pe relicve. Tot Olga i-a ajutat la redactarea bileţelelor care prevesteau norocul. O asiguraseră că e pentru serbarea de sfârşit de an; i-a privit cercetător, dar n-a cerut explicaţii şi s-a pornit să le dicteze o droaie de profeţii în stilul răvaşelor chinezeşti ascunse în prăjituri. Şi-au completat instrumentarul cu ouă, lumânări şi cinci cuţite de bucătărie, au pus totul într-o sacoşă ca să poată pleca

fără a da naştere la bănuieli. Câinele a fost spălat cu furtunul şi i-au legat la gât o fundă, ca să-i îmblânzească oarecum înfăţişarea fioroasă. S-au instalat la un colţ de stradă, departe de casă, s-au costumat şi au început spectacolul. În curând, în jurul celor doi copii şi al câinelui s-a adunat o mică mulţime. Mărunţică, în costumaţia ei trăsnită şi cu talentul ei uimitor de a arunca în aer lumânări aprinse şi cuţite ascuţite, Carmen era irezistibilă, în timp ce Gregory o acompania la muzicuţă. într-o pauză de scamatorii, s-a oprit şi el şi i-a invitat pe cei prezenţi să-şi încerce norocul. Pentru o sumă modică Oliver scotea o hârtiuţă împăturită şi i-o pasa clientului, cam îmbăloşată, dar perfect lizibilă. În două ore copiii au strâns tot atâţia bani cât câştiga într-o zi întreagă un muncitor de la orice fabrică din zonă. Când a început să se întunece, s-au schimbat, şi-au strâns bagajele şi s-au întors la casele lor după ce s-au jurat să păstreze secretul. Carmen şi-a îngropat banii în curte, Gregory i-a dat maică-sii totul, puţin câte puţin, ca să nu fie luat la întrebări, oprindu-şi doar banii pentru cinema.

— Dacă aici am câştigat atât, gândeşte-te cât am face dacă ne-am duce în piaţa Pershing. Am deveni milionari! Acolo se adună multă lume ca să caşte gura la orice nebun şi e plin de bogătaşi care intră şi ies din hotel, a fost de părere Carmen.

Ceva atât de îndrăzneţ nu-i trecuse lui Gregory prin minte, pentru el exista încă bariera invizibilă pe care cei de condiţia sa nu trebuiau s-o treacă; dincolo lumea era altfel, oamenii mergeau repede pentru că aveau de lucru şi proiecte urgente, femeile purtau mănuşi, magazinele erau luxoase şi maşinile sclipeau. Fusese acolo doar de două ori, însoţindu-şi mama pentru nişte formalităţi birocratice, dar nici nu se gândise să meargă singur. Carmen i-a deschis ochii: lustruia de trei ani pantofii celor mai săraci dintre săraci pentru zece cenţi,

fără să ştie că ceva mai departe ar fi luat o sumă triplă şi ar fi avut clienţi mai mulţi.

— Eşti nebună, a refuzat el oferta.

— Vezi că eşti papagal? Fac pariu că nici n-ai văzut hotelul.

— Hotelul? Ai intrat tu în hotel?

— Sigur că da. E ca un palat, cu desene pe uşi şi pe tavan, perdele cu ciucuri şi nişte lămpi de nici nu pot să-ţi povestesc, parcă sunt bărcuţe luminate. Piciorul ţi se afundă în covoare, ca la plajă, toată lumea se îmbracă elegant şi bea ceai cu prăjituri.

— Ai băut tu ceai la hotel?

— Ei, nu chiar, dar am văzut tăvile. Trebuie să intri fără să te uiţi la nimeni, de parcă te-ar aştepta maică-ta la o masă, înţelegi?

— Şi dacă te prind?

— Nu spui nimic, din principiu. Dacă cineva îţi zice ceva, te faci că eşti un copil bogat, ridici nasul în sus şi răspunzi urât. Te duc eu acolo într-o zi. Oricum, e locul cel mai bun unde poţi lucra.

— Dar nu putem să mergem cu Oliver în tramvai.

— Mergem pe jos.

De atunci se duceau în piaţa Pershing ori de câte ori reuşea Carmen să scape de acasă. Atrăgeau un public mai numeros decât predicatorii cocoţaţi pe nişte lăzi şi care perorau cu o patimă inutilă despre nişte lucruri care nu interesau pe nimeni. Numai că fără scamatorii spectacolul n-aducea nimic nou, astfel că dacă fata nu putea veni Gregory se ducea să lustruiască pantofi, acum în cartierul comercial. Cei doi erau legaţi prin interese comune, secrete împărtăşite şi multe alte complicităţi.

La şaisprezece ani Gregory era la liceu împreună cu Juan José Morales, Carmen era cu o clasă mai în urmă iar Martínez abandonase şcoala şi făcea parte din banda Măcelarilor. Reeves nu-l mai avea în preajmă şi

se simţea mai sigur. Între timp îi mai trecuse neastâmpărul şi spiritul de revoltă, dar era chinuit de alte nelinişti ascunse. Acum majoritatea colegilor erau albi, nu-l mai arăta nimeni cu degetul şi nici nu mai trebuia s-o ia la goană de cum suna de ieşire ca să scape de urmăritori. Învăţământul obligatoriu nu era urmat de regulă de săraci şi cu atât mai puţin de mexicani, care terminau şcoala primară şi începeau să muncească. Tatăl său îi inculcase lui Gregory ambiţia de a studia, lucru pe care el nu-l putuse face, căci de la treisprezece ani bătea câmpiile Australiei şi tundea oile. Mama îl sfătuia şi ea să înveţe ca să nu-şi rupă spinarea făcând o meserie umilă, gândeşte-te, fiule, îi spunea, că o treime din viaţă o pierzi dormind, o treime mergând de colo-colo şi făcând treburi de rutină, iar treimea cea mai interesantă o vei irosi muncind, aşa că măcar să fie ceva ce-ţi place. O singură dată i-a spus Olgăi că ar fi vrut să lase şcoala şi să-şi caute de lucru, iar atunci femeia i-a ghicit în cărţi şi a ieşit Legea.

— Nici să nu te gândeşti. Vei fi bandit sau poliţist, iar în ambele cazuri e preferabil să ai şcoală.

— Dar nu vreau să fiu nici una, nici alta.

— Cartea spune limpede c-o să ai de-a face cu Legea.

— Dar c-o să fiu bogat nu zice?

— Uneori bogat, alteori sărac.

— Dar o să ajung cineva important, nu-i aşa?

— În viaţă nu se ajunge nicăieri, se trăieşte şi gata.

Împreună cu Carmen a învăţat să danseze pe ritmurile americane şi au ajuns adevăraţi experţi în paşi complicaţi, lumea făcea cerc în jurul lor şi-i aplauda când făceau demonstraţii de swing şi rock and roll. Ea zbura cu picioarele în sus, iar când ai fi zis că avea să cadă în cap, el o răsucea cumva peste umăr, şi-o trecea printre picioare măturând pământul şi-o lăsa bună-zdravănă în picioare, fără să-şi piardă ritmul sau dinţii. Gregory a economisit luni de zile ca să-şi cumpere o

haină de piele neagră, a încercat să-şi lase o meşă peste ochi, dar nici un gel nu reuşea să ţină părul, drept care a adoptat o tunsoare scurtă şi părul dat pe spate, mai comodă, dar cam nepotrivită cu imaginea de rebel la care fetele tremurau de frică şi de plăcere. Nici Carmen nu semăna cu eroinele filmelor pentru adolescenţi — blonde, virtuoase şi cam pros-tuţe - după care suspinau băieţii şi pe care încercau să le imite fără rezultat brunetele si bondoacele fătuci mexicane, care-şi decolorau părul cu apă oxigenată. Ea era argint viu. La sfârşit de săptămână, cei doi prieteni se găteau cu ce aveau mai bun, el mereu cu haina de piele, chiar dacă era caniculă, ea în pantaloni strâmţi pe care-i căra în geantă şi şi-i punea într-o toaletă publică, taică-său i-ar fi făcut zdrenţe dacă ar fi prins-o, şi se duceau la saloanele de dans la care erau de-acum cunoscuţi şi nu trebuiau să plătească biletul de intrare, fiind atracţia serii. Dansau fără pauză şi fără să bea nici măcar un suc, că n-aveau bani. Carmen devenise o junã dezgheţată şi veselă, cu plete negre şi mutriţă simpatică, cu sprâncene şi buze groase, curbe ferme şi sânii cam mari pentru statura şi vârsta ei, pe care-i detesta, dar la care Gregory se uita şi vedea cum devin mai plini pe zi ce trece. La dans o zgâlţâia doar ca să vadă cum sânii aceia de curtezană sfidau legile gravitaţiei şi ale decenţei, şi-a dat însă seama că nu era singurul admirator şi l-a cuprins o furie surdă. Prietena lui nu-i trezea vreo dorinţă concretă, era o idee care l-ar fi îngrozit, ar fi fost ca un incest. O considera sora lui, ca pe Judy, uneori, totuşi, bunele sale intenţii erau trădate de hormonii care-l ţineau într-o agitaţie permanentă. Părintele Larraguibel îi împuiase capul cu consecinţele apocaliptice ale preocupării pentru femei, şi mai ales ale atingerii propriului corp. Trăsnetul ar fi căzut asupra păcătoşilor, pe palme le-ar fi crescut păr, s-ar fi umplut de bube purulente, penisul li s-ar fi cangrenat şi-ar fi murit în chinuri groaznice, ajungând

direct în Iad dacă mureau fără să se spovedească. De treaba cu trăsnetul şi cu părul crescut în palmă Gregory se cam îndoia, de celelalte belele era sigur, doar văzuse cum tatăl său se umpluse de bube şi murise pentru că se masturba. Nu se punea problema să-şi caute alinare printre fetele de la şcoală sau din cartier şi nici la prostituatele care i se păreau la fel de temute ca Martínez. Rătăcea disperat, pus pe jar de o arşiţă brutală şi neînţeleasă, speriat de bătăile inimii, de mierea lipicioasă din sacul de dormit, de visele tulburi şi de surprizele trupului, oasele i se lungeau, făcea muşchi, îi creştea păr şi îi clocotea sângele. Un stimulent oricât de neînsemnat îl făcea să explodeze într-o plăcere subită, care-l lăsa consternat şi aproape leşinat. Atingerea unei femei pe stradă, imaginea unui picior feminin, o scenă de film, o frază dintr-o carte, chiar şi vibraţia tramvaiului, totul îl excita. Învăţa şi muncea, dar nici oboseala nu-i anula dorinţa inexplicabilă de a se cufunda într-o mlaştină, de a se pierde în păcat, de a simţi iar şi iar plăcerea ca o moarte scurtă, prea scurtă. Sportul şi dansul îl ajutau să elibereze energie, era însă nevoie de ceva mai mult ca să-şi potolească instinctele. Dacă în copilărie se amorezase ca un nebun de Miss June, în adolescenţă avea pasiuni bruşte pentru fete inaccesibile, de obicei mai mari, de care n-avea curajul să se apropie şi pe care le adora de la distanţă. Un an mai târziu ajunsese la înălţimea şi greutatea definitive, dar la şaisprezece ani era încă un adolescent costeliv, cu genunchii şi urechile prea mari, cam caraghios, deşi i se ghicea de-acum înfăţişarea plăcută.

— Dacă n-ajungi bandit sau poliţai, precis o să te faci actor de cinema şi femeile o să te adore, încerca să-l consoleze Olga când îl vedea cum fierbe în suc propriu.

Tot ea l-a salvat în cele din urmă de supliciile castităţii. De când îl prinsese Martínez în cămăruţa cu mături de la şcoala primară, Gregory era asediat de

îndoieli de nemărturisit în legătură cu propria-i virilitate. Nu se mai jucase de-a doctorul cu Ernestina Pereda sau cu altă fată, iar cunoştinţele sale despre acest aspect misterios al vieţii erau vagi şi contradictorii. Fărâmele de informaţie dobândite pe furiş la bibliotecă nu făceau decât să-l nedumerească şi mai abitir, căci se izbeau de ce vedea pe stradă, de glumele fraţilor Morales şi ale altor prieteni, de predicile părintelui, revelaţiile cinematografice şi de imaginaţia proprie. S-a închis în el, negându-şi cu hotărâre tulburarea inimii şi tânjirea trupului şi încercând să-i imite pe cavalerii căşti ai Mesei Rotunde sau pe eroii Vestului îndepărtat, dar natura impetuoasă îl trăda mereu. Durerea surdă şi confuzia nenumită îl martirizau, n-ar fi putut suporta chinul, dacă n-ar fi fost Olga să-l ajute, ar fi înnebunit. Femeia îl văzuse născându-se, asistase la toate momentele importante din copilăria lui, îl cunoştea ca pe un fiu, nimic nu-i scăpa, iar ce nu deducea prin bun-simţ afla prin talentul ei de ghicitoare, compus în bună măsură din buna cunoaştere a oamenilor, spirit de observaţie şi uşurinţă în a improviza sfaturi şi prevestiri. În cazul de faţă nu trebuia să fii clarvăzător ca să-ţi dai seama de starea băiatului. Olga trecuse de patruzeci de ani, formele apetisante ale tinereţii se transformaseră în osânză, rolurile de ghicitoare gitană îi zbârciseră pielea, dar rămăseseră intacte graţia şi stilul, pletele roşii, fustele înfoiate şi râsul. Locuia în aceeaşi casă, dar nu mai vieţuia într-o singură cameră, cumpărase proprietatea şi o transformase într-un fel de templu privat, cu o cameră pentru leacuri, apa magnetizată şi ierburi, alta pentru masaje terapeutice şi avorturi şi o sală destul de măricică pentru şedinţele de spiritism, magie şi ghicit. Pe Gregory îl primea în camera de deasupra garajului. În ziua aceea i s-a părut slăbit şi a fost din nou cuprinsă de o milă aspră, sentimentul pe care i-l trezea mai nou.

— Acum de cine te-ai mai amorezat? l-a întrebat râzând.

— Vreau să plec din locul ăsta de căcat, a mârâit el cu capul în mâini şi chinuit de duşmanul din pântece.

— Şi unde vrei să pleci?

— Oriunde, în mă-sa, nu-mi pasă. Aici nu se întâmplă nimic, nu pot să respir, mă sufoc.

— Nu e din cauza cartierului, e din cauza ta. Te înăbuşi în propria-ţi blană.

Ghicitoarea a scos din dulap o sticlă de whisky, a turnat în pahare, a aştepat ca el să bea, i-a umplut din nou paharul. Băiatul nu era obişnuit cu alcoolul, era cald, ferestrele erau închise, aerul era greu de aromele de paciuli, tămâie şi ierburi medicinale. A aspirat mirosul Olgăi, înfiorându-se. Într-o pornire caritabilă, femeia l-a îmbrăţişat pe la spate, sânii lăsaţi şi trişti s-au zdrobit de spinarea lui, degetele pline de inele i-au desfăcut nasturii de la cămaşă, în timp ce el încremenise, paralizat de mirare şi frică, atunci l-a sărutat pe gât, i-a vârât limba în urechi, şoptind cuvinte ruseşti, l-a cercetat cu gesturi experte, l-a atins unde nu fusese atins niciodată; el s-a abandonat cu un suspin, a căzut parcă într-un hău fără fund, tremurând de spaimă şi de o fericire anticipată, apoi s-a răsucit spre ea, fără să ştie cum şi de ce, disperat i-a smuls hainele, s-a repezit ca un animal în călduri, au ajuns pe jos, s-a încurcat în pantaloni, şi-a făcut drum printre fustele ei, a pătruns-o ca un descreierat şi s-a prăbuşit imediat cu un strigăt, golindu-se cu clăbuci, de parcă i-ar fi plesnit o arteră în măruntaie. Olga l-a lăsat să se odihnească, l-a frecat pe spate ca atunci când era copil, iar când a calculat că aveau să-l apuce remuşcările, s-a ridicat şi a tras perdelele. După care şi-a lepădat bluza şi fusta boţită.

— Iar acum o să-ţi arăt ce ne place nouă, femeilor, a spus cu un zâmbet nou. În primul rând nu trebuie să te grăbeşti...

— Trebuie să ştiu ceva, Olga, jură-mi că n-o să mă minţi.

— Ce vrei să ştii?

— E adevărat că tu şi tata... adică voi...

— Asta nu e treaba ta, n-are nici o legătură cu tine.

— Dar trebuie să ştiu... aţi fost amanţi, nu-i aşa?

— Nu, Gregory, n-am fost. Îţi spun o dată pentru totdeauna: nu. Şi nu mă mai întreba, că altfel nu mă mai vezi niciodată, ai priceput?

Gregory avea mare nevoie să creadă şi n-a mai întrebat nimic. Din ziua aceea lumea şi-a schimbat culorile pentru el, venea la Olga aproape zilnic şi, ca un elev silitor, a învăţat tot ce i-a predat, a scotocit-o peste tot, a îndrăznit să spună măscări şi a descoperit cu uimire că nu era singur pe lume şi nu mai avea nici un chef să moară. Sufletul şi corpul i-au crescut deopotrivă, după câteva săptămâni nu mai era copilandrul timid, pe chip i s-a aşternut o expresie de bărbat mulţumit. Iar când Olga şi-a dat seama că recunoştinţa lui se transforma în dragoste, l-a zgâlţâit furioasă şi l-a silit s-o privească goală şi să-i treacă în revistă grăsimea, firele albe şi ridurile, oboseala unei vieţi în care se luptase cu soarta şi l-a ameninţat cu toată seriozitatea că nu mai vorbeşte cu el dacă nu se potoleşte. I-a prezentat clar limitele relaţiei lor şi i-a spus că avusese un noroc porcesc, unde mai găsea el o femeie care să-i dea sex gratis, să-i calce cămăşile şi să-i strecoare bani în buzunar fără să-i ceară nimic în schimb, că era încă un mucos, iar când nu va mai fi, ea va fi o babornită, aşa că să pună mâna să înveţe, poate aşa o să iasă din gaura asta şi-o să ajungă cineva, doar trăia în ţara tuturor posibilităţilor şi dacă nu profita era un cretin fără leac.

A început să ia note mai bune, şi-a făcut prieteni noi, a început să colaboreze la ziarul şcolii, s-a pomenit dintr-odată scriind articole incendiare şi conducând demonstraţii ale elevilor care cereau diverse lucruri,

unele birocratice precum programul orelor de sport, altele de principiu, precum discriminarea negrilor şi mexicanilor. Asta ai moştenit-o de la taică-tău, suspina Nora, cam neliniştită, căci nu-i plăcea să-l vadă ajuns predicator. Calmat graţie Olgăi, a prins gustul cititului, în orice clipă liberă se ducea la biblioteca municipală, unde s-a împrietenit cu Cyrus, bătrânul liftier. Omul manipula comenzile cu o mână, în cealaltă ţinea o carte, drept care liftul mergea în voia lui, ca o maşinărie stricată. Ridica ochii doar când venea Gregory, atunci chipul de profet anemic i se lumina şi schiţa chiar şi un zâmbet, care dispărea repede, îl saluta cu un mormăit din care trebuia să deducă faptul că-i unea doar o oarecare afinitate intelectuală. De obicei, băiatul venea după ore şi rămânea doar o jumătate de ceas, pentru că trebuia să muncească. Bătrânul îl aştepta din timp, pe măsură ce se apropia ora se tot uita la ceas, încerca să nu sufere, dar dacă Gregory nu venea într-o zi era ca şi cum nu răsărise soarele. S-au împrietenit. Reeves îşi petrecea sâmbetele în tovărăşia lui, îl vizita la pensiunea unde locuia într-o cămăruţă sordidă, uneori ieşeau la plimbare sau la un film, dar seara se ducea să danseze cu Carmen. După o vreme, Cyrus i-a dat întâlnire în parc ca să discute filozofie şi să mănânce împreună. L-a aşteptat pe o bancă, alături de un coş din care răsărea o pâine şi gâtul unei sticle, l-a luat de braţ, l-a dus într-un loc izolat şi l-a anunţat în şoaptă că avea să-i încredinţeze un secret de viaţă şi de moarte. După ce l-a pus să jure că nu-l va trăda, i-a mărturisit solemn că făcea parte din Partidul Comunist. Băiatul nu înţelegea limpede semnificaţia declaraţiei, deşi trăia în plină perioadă a vânătorii de vrăjitoare pornite împotriva ideilor liberale, dar şi-a imaginat că trebuie să fie ceva contagios şi de proastă reputaţie, cam ca bolile venerice. A făcut oarece cercetări, care l-au băgat şi mai mult în ceaţă. Mama i-a spus ceva vag despre Rusia şi masacrarea unei familii regale într-un palat de iarnă,

totul prea îndepărtat ca să aibă vreo legătură cu locul şi timpul lui. Când a deschis subiectul acasă la familia Morales, Inmaculada s-a închinat speriată, iar Pedro i-a interzis să vorbească porcării în casa lui şi l-a prevenit să nu se bage în treburi care nu erau de nasul lui. Politica e un viciu, oamenii cinstiţi şi muncitori n-au nevoie de aşa ceva, a decretat părintele Larraguibel, căruia trecerea anilor îi accentua viziunile sumbre, i-a acuzat apoi pe comunişti că erau Anticristul în persoană şi duşmanii Statelor Unite, l-a asigurat că doar dacă stă de vorbă cu unul din ei trădează cultura creştină şi patria, căci orice ar fi vorbit s-ar fi transmis imediat la Moscova în scopuri diabolice. Ai grijă, poţi ajunge în conflict cu autorităţile şi să sfârşeşti pe scaunul electric, ai merita-o, de tâmpit ce eşti, roşiii sunt atei, bolşevici şi ticăloşi, n-au ce căuta în ţara asta, să se ducă în Rusia dacă le place, a trântit cu pumnul în masă de-a sărit cana de cafea cu coniac. Însă Gregory ştia că Cyrus îi făcuse dovada supremă de prietenie împărtăşindu-i secretul, aşa că n-a vrut să-l dezamăgească pe drumul intelectual tocmai început. Omul i-a cultivat pasiunea pentru anumiţi autori, iar dacă Gregory avea o nelă-murire, îl punea să caute singur răspunsul; astfel s-a deprins cu căutatul în enciclopedii, dicţionare şi alte cărţi din bibliotecă. Dacă tot nu găseşti, caută în ziarele vechi, l-a sfătuit. Şi astfel în faţa ochilor săi s-a deschis un orizont vast, a fost prima dată când i s-a părut posibil să iasă din cartierul lui, nu era condamnat să moară acolo, lumea era uriaşă, curiozitatea i s-a deşteptat, la fel dorinţa de a trăi aventuri şi altfel decât la cinema. Petrecea ore întregi cu maestrul său, urcând şi coborând cu liftul, până ameţea şi ieşea la aer.

Seara cina cu familia Morales, o mai ajuta şi pe Carmen la lecţii, că era o elevă slabă, pe urmă se ducea la Olga şi ajungea acasă după ce Judy şi maică-sa adormiseră. Încerca uneori, la sfârşit de săptămână, să vorbească cu Nora despre lecturile lui, însă relaţia lor

se răcea văzând cu ochii, trecută era plăcerea de pe vremurile camionului boem, când stăteau de vorbă şi ea-i descifra tainele stelelor. Cu soră-sa avea prea puţine în comun şi trebuia să fii orb ca să nu percepi ostilitatea ei declarată. Cu anii, şandramaua se dărăpănase din nou, lemnăria scârţâia, prin acoperiş ploua, însă terenul îşi sporise valoarea pentru că oraşul se întinsese într-acolo. Pedro Morales le-a sugerat să vândă şi să cumpere un mic apartament, unde cheltuielile ar fi fost modice şi întreţinerea mai uşoară, însă Nora se temea ca la mutare bărbatu-său să nu se piardă.

— Morţii au nevoie de un loc fix, nu se pot muta dintr-un loc într-altul. O casă are nevoie de un mort şi de o naştere. Într-o zi aici mi se vor naşte nepoţii.

În afară de Olga, cu care se bucura de intimitatea amanţilor lipsiţi de orice pudoare, Carmen Morales era persoana cea mai apropiată de Gregory. După ce Olga îi potolise instinctele, a fost în stare să contemple formele prietenei sale fără să-l apuce tremuratul, îi dorea o soartă mai bună decât a femeilor din cartier, bătute de soţi, preocupate de copii şi sărace lipite, credea că dacă o ajută va termina şcoala şi va învăţa o meserie. A încercat s-o facă să citească, dar fata se plictisea la bibliotecă, nu-i plăcea să înveţe şi nu vedea de ce-ar fi trebuit să citească ziarul.

— Dacă citesc mai mult de o jumătate de pagină mă apucă durerea de cap. Mai bine citeşti tu şi-mi povesteşti, se scuza ea când Gregory devenea prea insistent.

— Asta fiindcă are sânii mari. Ţâţe mari, creier mic, e o lege a naturii, de-aia sunt aşa nefericitele astea, i-a explicat Cyrus tânărului.

— E un moş cretin, a izbucnit Carmen, iar de-atunci a început să poarte sutiene cu burete, din simplu spirit de provocare, cu rezultate atât de spectaculoase, încât

tot cartierul vorbea ce frumos se dezvolta mezina Morales.

Nu atrăgea atenţia doar prin bust; încetase să semene cu un rozător agitat şi se transformase într-o fată atrăgătoare în jurul căreia roiau pretendenţii, ce-i drept, fără să depăşească delicata barieră a onoarei, căci de pază stăteau Pedro Morales şi cei patru fii, cu toţii zdrahoni, hotărâţi şi zeloşi. Aparent nu se deosebea de fetele de vârsta ei, îi plăceau petrecerile, avea un caiet în care scria panseuri romantice şi copia versuri, se amoreza de actorii de film şi cocheta cu toţi băieţii atunci când reuşea să scape de vigilenţa familiei şi a lui Gregory, pe post de cavaler rătăcitor. Ceea ce o deosebea de celelalte era o imaginaţie turbulentă, care mai târziu avea s-o salveze de o existenţă mediocră.

Într-o joi, ieşind de la şcoală, Gregory şi Carmen au dat nas în nas cu Martínez şi cu trei băieţi din banda lui. Elevii s-au oprit o clipă, apoi i-au ocolit ca să evite o provocare, dar Martínez o văzuse pe fată sâmbăta trecută la un salon de dans şi o aştepta cu siguranţa celui care se ştie cel mai tare. Carmen s-a oprit brusc, la fel şi ceilalţi elevi, care au simţit aerul ameninţător, dar n-au avut nici o reacţie. Martínez crescuse mult pentru vârsta lui, era un lungan insolent cu o mustăcioară de june prim, ceva tatuaje la vedere, două smocuri de păr geluite, îmbrăcat ca un filfizon cu pantaloni cu pense, haină de piele, cămaşă liliachie şi pantofi cu vârfuri metalice.

— Hai, gagico, dă-mi o sărutare, a luat-o el de bărbie pe Carmen.

Fata s-a scuturat furioasă, ochii lui s-au îngustat de furie ca două crăpături. Gregory a luat-o de braţ, încercând s-o scoată din mijlocul haitei laşe, dar băieţii l-au împiedicat; pe stradă se făcuse un gol, ceilalţi elevi se retrăseseră la o distanţă prudentă într-un arc de cerc, în mijloc rămăseseră doar ei şi agresorii.

— Te cunosc eu pe tine, papagalule. Asta e caraghiosul ăla de *gringo* fătălău de care v-am spus, l-a împins el uşor pe Gregory.

A încercat din nou să spargă cercul, ţinând-o în continuare pe Carmen de mână, dar Martínez devenea tot mai ameninţător; şi-atunci a ştiut că venise clipa de care se temuse, că nu mai era cu putinţă să evite o ameninţare care-l pândise întruna. A tras aer în piept, încercând să se controleze, să gândească, ştiind că el era unul singur, că nici un coleg n-avea să-i sară în ajutor, iar ei erau patru şi precis că aveau cuţite sau boxuri. Ura a revenit ca un val fierbinte, urcând din rărunchi până în gât, amintirile au năvălit şi l-au copleşit doar o clipă, orbindu-l şi prăbuşindu-l parcă într-o genune neagră. L-a readus la realitate glasul lui Carmen:

— Ia mâna de pe mine, ticălosule, se apăra fata în râsetele celorlalţi.

Gregory a împins-o într-o parte şi s-a proţăpit în faţa adversarului, aproape ochi în ochi, cu pumnii strânşi şi gâfâind.

— Ce vrei, păpuşă? Vrei să ţi-o trag iar sau preferi să ne batem? a susurat Martínez pe un ton blând şi drăgăstos.

— Du-te dracului! Adică patru contra unul, şi neînarmat, cred şi eu că e simplu.

— Aşa... Ia staţi voi deoparte, băieţi, e între noi doi.

— Nu vreau să ne batem ca doi puşti, vreau un duel pe viaţă şi pe moarte, a şuierat Gregory printre dinţi.

— Ce tâmpenie mai e şi asta?

— Ce-ai auzit, nefericitule. Peste trei zile, în spatele fabricii de cauciuc, la şapte seara, a spus apoi cu glas tare, ca să fie auzit de toată strada.

Martínez s-a uitat de jur împrejur, nepricepând foarte bine despre ce era vorba, băieţii din gaşcă au dat din umeri, hlizindu-se, cercul de curioşi se strângea în jurul lor, căci nimeni nu voia să piardă nici un cuvânt.

— Cuţit, bâtă, lanţ sau pistol? a întrebat Martínez, parcă nevenindu-i să creadă.

— Tren.

— Ce mă-sa de treabă are trenul?

— O să vedem cine are boaşele mai tari, a spus Gregory, apoi a luat-o pe Carmen de mână şi a plecat, întorcându-i spatele şi încercând să fie la fel de dispreţuitor ca un toreador care e pe cale să ucidă taurul; mergea însă repede, pentru ca nimeni să nu audă ce tare-i bătea inima.

De câţiva ani mă luam la întrecere cu trenul, mai întâi pentru că voiam să mă sinucid, apoi ca să prind gustul vieţii. Trecea vâjâind de patru ori pe zi, urlând ca un balaur furios, spărgând liniştea şi întrecându-se cu vântul. Îl aşteptam mereu în acelaşi loc, un maidan plat pe care se depozitau fier vechi şi gunoi, iar când era curăţat acolo se duceau băieţii să bată mingea. Mai întâi auzeam un şuierat de departe, apoi zgomotul locomotivei, pe urmă părea ca un şarpe de oţel şi zgomot. Pariul meu era să calculez momentul precis în care să traversez şinele prin faţa locomotivei, în ultima clipă, să traversez alergând ca un disperat şi să ajung dincolo dintr-un salt. Viaţa mea atârna de cea mai mică eroare, de o ezitare oricât de măruntă, de posibilitatea de a mă împiedica pe şine, de agilitatea picioarelor şi de sângele meu rece. Ajunsesem să deosebesc trenurile după zgomotul pe care-l făceau, ştiam că primul, cel care trecea dimineaţa, era mai lent, iar cel de la şapte seara, cel mai rapid. Eram destul de sigur pe mine, dar cum nu mai exersasem cam de mult, m-am dus să fac repetiţii cu fiecare în zilele rămase, însoţit de Carmen şi Juan José, care cronometrau rezultatele. Prima dată le-a căzut ceasul din mână şi Carmen s-a pornit să urle îngrozită, noroc că n-am auzit-o, precis că m-aş fi zăpăcit şi acum n-aş mai fi spus povestea asta. Am ales locul cel mai potrivit pentru cursă, de unde şinele se

vedeau clar, am scos pietrele şi am marcat traseul cu creta, scurtându-l la maximum, mai mult nu se putea, aproape că mă atingea pe spate. Seara era mai complicat, era aproape întuneric şi farurile locomotivei te orbeau. Bănuiesc că şi Martínez s-a antrenat undeva, pe ascuns, păstrându-şi orgoliul neştirbit: de faţă cu cei din gaşcă nu-şi permitea să se arate neliniştit, trebuia să afişeze un dispreţ suveran înaintea pericolului, să fie macho. Pe asta mă şi bazam ca să-l învingă, pentru că în anii petrecuţi în jungla cartierului învăţasem să accept cu umilinţă frica, arsura aceea din stomac de care nu scăpăm zile în şir.

În duminica stabilită pentru duel zvonul se întinsese la şcoală, de la şase şi jumătate maidanul era plin de maşini şi biciclete, cam cincizeci de colegi stăteau pe jos lângă calea ferată şi aşteptau spectacolul. Fabrica de cauciuc era închisă, dar în aer se mai simţea mirosul greţos. Era o atmosferă de sărbătoare, unii îşi aduseseră o gustare, alţii sticle de răcoritoare în care turnaseră whisky şi gin, mai erau câţiva care-şi aduseseră aparatele de fotografiat. Carmen stătea mai departe de mulţime şi se ruga. Mă implorase să renunţ, mai bine să treci drept laş decât să mori, în fond Martínez nu mi-a făcut nimic, duelul ăsta e o aberaţie, un păcat, Dumnezeu ne va pedepsi pe toţi, m-a rugat suspinând. I-am spus că asta n-avea nici o legătură cu incidentul de pe stradă, nu de ea era vorba, ea era doar pretextul, era vorba de o datorie mai veche, nu puteam să-i spun, afaceri de bărbaţi. Mi-a atârnat de gât un pătrat mic de pânză brodată.

— E scapularul Fecioarei din Guadalupe cu care a venit mama din Zacatecas. E făcător de minuni...

La şapte fix şi-au făcut apariţia patru maşini rablagite şi vopsite în purpuriul bandei Măcelarilor care veneau să-l susţină pe Martínez. Au venit la noi, făcându-ne semnul mâinii cu gheare şi atingându-şi

sexul într-un gest provocator. Dacă treburile n-aveau să iasă bine, o să iasă scandal, mi-am zis, iar colegii de şcoală, deşi mai numeroşi, n-ar fi fost un adversar serios pentru cei din bandă, obişnuiţi cu bătăile şi înarmaţi. A trebuit să mă uit de două ori ca să-l disting pe Martínez printre ceilalţi, erau la fel, toţi cu frizurile geluite, îmbrăcaţi în acelaşi stil, legănându-se provocator, purtând aceleaşi podoabe. Nu renunţase nici acum la costumaţia de filfizon, nici măcar la pantofii cu toc, pe când eu eram îmbrăcat comod — pe atunci nu-mi permiteam decât haine la mâna a doua de la bazarul de lângă biserică - şi-mi pusesem tenişii. Mi-am recapitulat avantajele: eram mai uşor şi mai iute, dacă ar fi fost o simplă alergare nu m-ar fi întrecut, numai că aici alergam împotriva morţii, în ultimă instanţă conta mai mult îndrăzneala decât iuţeala. La şcoală fusese cel mai bun Ia sport, pe când eu eram mediocru, dar am încercat să nu mă gândesc la asta.

— Expresul trece la şapte şi un sfert punct. Alergăm în acelaşi timp, la o distanţă de trei paşi lungi, asta ca să nu mă împingi, ticălosule, eu mai aproape de tren, îţi ofer avantajul ăsta, dacă vrei, am strigat ca să fiu auzit de toţi.

— N-am nevoie de avantaj, păpuşă.

— Atunci alege: ori mai aproape de tren, ori pleci în urma mea.

— Plec în urma ta.

Am trasat cu un băţ două linii pe jos, în timp ce trei din gaşca lui şi câţiva dintr-ai mei, în frunte cu Juan José Morales, traversau şinele ca să asiste de pe partea cealaltă.

— Atât de aproape? Ţi-e frică, fătălăule, a rânjit Martínez. Am şters liniile cu piciorul şi am trasat altele, ceva mai departe.

Juan José şi unul din gaşcă au măsurat paşii care trebuiau să ne despartă şi-n clipa aceea s-a auzit şuieratul trenului. Spectatorii s-au apropiat, gaşca lui la

stânga, un grup compact, colegii mei la dreapta. Carmen mi-a aruncat o ultimă privire încurajatoare, dar era moartă de frică. Ne-am ocupat locurile, am atins pe furiş scapularul şi nu m-am mai gândit la nimic, concentrându-mă, atent la matahala de fier care se apropia, numărând secundele, încordat, atent la zgomotul care sporea, aşa cum făcusem de atâtea ori. Trei, doi, unu - acum! Fără să ştiu ce fac, am auzit un urlet interior, picioarele au zburat singure, m-a străbătut parcă un curent formidabil, muşchii parcă mi-au plesnit de efort şi spaima m-a orbit ca un val de sânge. Zgomotul trenului şi urletul pe care l-am scos s-au confundat, m-au pătruns, m-au copleşit, devenisem eu însumi un strigăt. Am zărit farurile puternice peste mine, am simţit pe piele fierbinţeala motorului şi aerul despicat de săgeata cea gigantică, scânteile scoase de roţi mi-au atins faţa. A fost o clipă care a durat o mie de ani, o fracţiune de timp încremenită în eternitate, am rămas suspendat peste un hău fără fund în timp ce zburam prin faţa locomotivei, pasăre împietrită în zbor, cu fiecare părticică din mine întinsă în ultimul salt şi convins că mor.

Mai departe nu ştiu ce s-a întâmplat. M-am trezit de partea cealaltă a şinelor, ameţit, respirând adânc mirosul de metal fierbinte, zăpăcit de zgomotul puternic al bestiei enorme care trecea şi nu se mai termina, iar după ce s-a dus am perceput tăcerea neobişnuită, absolută şi am rămas în întuneric. După un secol, Carmen şi Juan José au tras de mine să mă ridic.

— Scoală, Gregory, să plecăm înainte de venirea poliţiei…

Abia atunci am avut o sclipire de luciditate şi-am apucat să zăresc în ultima geană de lumină a serii că băieţii o luau la fugă spre şosea, maşinile vişinii ale găştii demarau în trombă, rămâneam doar noi, Carmen, Juan José şi cu mine, stropit de sânge, iar mai încolo Martínez făcut bucăţi şi împrăştiat peste tot.

Partea a doua

Povestea duelului cu trenul, repetată din gură în gură şi înflorită până la proporţii legendare, l-a transformat pe Gregory Reeves într-un fel de erou pentru colegii de clasă. Atunci s-a schimbat ceva esenţial în caracterul său, a crescut deodată, şi-a pierdut candoarea angelică care-i adusese numai bătăi şi necazuri, a devenit sigur pe el şi pentru prima dată s-a simţit bine în pielea lui, nu mai tânjea să fie la fel ca bruneţii din cartier şi începea să calculeze avantajele de a fi diferit. La şcoală erau vreo patru mii de elevi din diverse zone ale oraşului, aproape toţi erau albi şi făceau parte din clasa mijlocie. Fetele purtau coadă de cal, nu vorbeau urât şi nu-şi vopseau unghiile, se duceau la biserică şi, la fel ca mamele lor, aveau un aer de matroane neclintite. Sigur că se mai pupau cu prietenul lor pe ultimul rând de scaune de la cinematograf sau pe bancheta din spate a maşinii, dar nu vorbeau despre asta. Visau la diamantul pus pe inelar, iar între timp băieţii profitau cât mai puteau de libertate, înainte ca amorul să-i lovească şi să-i domesticească. Se agăţau de ultima ocazie de a fi relaxaţi, de a se juca şi a practica sporturi violente, de a se îmbăta cu alcool şi viteză, era perioada lor de zburdălnicii virile, unele nevinovate, ca atunci când au furat bustul lui Lincoln din biroul directorului, altele mai puţin, de pildă când prindeau un negru, un mexican sau un homosexual şi-l ungeau cu excremente. Luau în râs

romantismul, dar îl foloseau ca să-şi găsească perechea. Între ei vorbeau întruna despre sex, dar prea puţini îl şi practicau. Din pudoare, Reeves nu le-a pomenit niciodată amicilor de Olga. La şcoală era în largul său, nu mai era segregat din cauza rasei, nimeni nu-i ştia casa şi familia, habar n-aveau că maică-sa primea lunar un cec de la protecţia socială. Se număra printre cei mai săraci, dar avea mereu un ban în buzunar pentru că lucra, îşi permitea să invite o fată la film, era în stare să plătească un rând de bere sau un pariu, iar în ultimul an i-a ajuns chiar şi pentru o maşină cam hodorogită, dar cu motor bun. Sărăcia i se vedea doar în pantalonii lucioşi de atâta purtare, în cămăşile obosite şi în lipsa de timp liber. Părea mai mare pentru vârsta lui, era slab, agil şi la fel de puternic cum fusese taică-său, se credea chipeş şi se purta ca atare. A profitat de legenda cu Martínez şi de cunoaşterea celor două culturi în care crescuse. Extravaganţele intelectuale ale familiei şi prietenia cu liftierul de la bibliotecă i-au dezvoltat curiozitatea; într-un loc în care bărbaţii abia de citeau pagina de sport din ziar iar femeile preferau bârfele despre actriţele de la Hollywood, el îi citise în ordine alfabetică pe toţi marii filozofi, de la Aristotel la Zoroastru. Viziunea lui despre lume era deformată, dar oricum mai vastă decât a colegilor, ba chiar şi a unor profesori. Fiecare idee nouă îl entuziasma, credea că descoperise ceva unic şi i se părea de datoria sa s-o împărtăşească omenirii. A constatat însă repede că etalarea cunoştinţelor le pica prost colegilor, era un fel de a da cu bâta-n baltă. Dacă în faţa băieţilor începuse să se reţină, nu astfel proceda în cazul fetelor, faţă de care era tentat să se dea mare. Discuţiile cu Cyrus îl învăţaseră să-şi pledeze ideile pătimaş, liftierul îi reteza scurt elocinţa, mai mult miez şi mai puţină retorică, băiete, îi repeta el, dar Gregory se prinsese că la alţii trucurile de orator aveau efect. Ştia să se plaseze în fruntea grupului, ceilalţi se obişnuiseră să-i deschidă

calea şi, dat fiind că modestia nu se număra printre virtuţile sale, se vedea făcând carieră în politică.

— Nu-i o idee atât de rea. Peste câţiva ani socialismul va fi triumfat în toată lumea şi poate c-o să fii primul senator socialist din ţara asta, îl îmboldea în şoaptă Cyrus în subsolul bibliotecii, unde încercase în ultimii ani, fără mari rezultate, să-i transmită discipolului pasiunea sa înflăcărată pentru Marx şi Lenin.

Lui Reeves ideile astea i se păreau imbatabile ca justiţie şi logică, dar intuia că n-aveau nici cea mai mică şansă de triumf, cel puţin în jumătatea asta de lume. Pe de altă parte, ideea de a face avere i se părea mai seducătoare decât aceea de a împărţi sărăcia în mod egal, dar nu îndrăznea să dea glas unor gânduri atât de meschine.

— Nu sunt sigur că vreau să fiu comunist, s-a apărat el prudent.

— Dar ce vrei să fii?

— Păi, să zicem democrat…

— Nu e nici o deosebire între democraţi şi republicani, de câte ori să-ţi repet? În fine, dacă vrei să ajungi senator trebuie să începi să te pregăteşti imediat. Crevetele care doarme e luat de val. Trebuie să devii preşedintele elevilor.

— Fii serios, Cyrus, sunt cel mai sărac din clasă şi vorbesc engleza ca un *chicano,* cine-o să mă voteze? Nu sunt nici *gringo,* nici latino, nu reprezint pe nimeni.

— Tocmai, îi reprezinţi pe toţi.

Şi i-a dat să citească *Principele* şi alte cărţi de Machiavelli, ca să înveţe despre natura umană. După trei săptămâni de lectură superficială Gregory era destul de nedumerit.

— Nu-mi foloseşte la nimic, Cyrus. Ce legătură poate fi între italienii din secolul al XV-lea şi golanii mei de la şcoală?

— Asta ai priceput tu din Machiavelli? N-ai înţeles nimic, eşti un ignorant. Nu meriţi nici măcar să fii secretar la grupa mică, darămite preşedinte peste liceeni.

Băiatul şi-a băgat din nou nasul în cărţi, de data asta mai conştiincios şi, încetul cu încetul, fasciculul de lumină al omului de stat florentin a traversat cinci secole de istorie, o jumătate de lume, barierele culturale şi ceaţa creierului juvenil şi i-a dezvăluit arta puterii. Şi-a luat notiţe într-un caiet, modest intitulat „Eu, Preşedinte", care s-a dovedit de-a dreptul profetic, pentru că, graţie strategiilor lui Machiavelli, sfaturilor liftierului şi manipulărilor de inspiraţie proprie a fost ales cu o majoritate covârşitoare. Acela a fost primul an lipsit de probleme rasiale la şcoală, căci profesorii şi elevii lucrau la unison, convinşi de Reeves că navigau pe aceeaşi barcă şi nu era cazul să vâslească în sensuri diferite. A fost şi organizatorul primului bal în şosete, spre oroarea conducerii, care prevedea o orgie romană, dar nu s-a întâmplat nimic scandalos, a fost o petrecere decentă, căci participanţii şi-au lepădat doar pantofii. Noul preşedinte era chitit să lase o amintire de neşters în analele instituţiei şi să-şi înceapă drumul către Casa Albă, sarcină mult mai dificilă decât îşi închipuise. Căci în afară de şcoală lucra până seara în bucătăria unui restaurant, în weekend repara cauciucuri în garajul lui Pedro Morales, iar vara se ducea să lucreze ca zilier la culesul fructelor. Era atât de ocupat că s-a salvat de alcool, droguri, pariuri şi de cursele de maşini în care mai mulţi colegi şi-au pierdut inocenţa, dacă nu sănătatea şi chiar viaţa.

Fetele deveniseră ideea lui fixă, care uneori se manifesta printr-o zăpăceală fericită, uita şi cum îl cheamă, dar de cele mai multe ori era doar o fierbinţeală în sânge şi mintea i se umplea de obscenităţile obişnuite. Fără duritate, pentru că ţinea mult la el, dar cu multă hotărâre, Olga l-a trimis la

plimbare: venise vremea să-şi găsească alinarea în alte locuri. I-a spus că era prea bătrână pentru astfel de activităţi, dar adevărul era că se amorezase de un camionagiu cu zece ani mai tânăr decât ea şi care o vizita între două drumuri. Neîmblânzita femeie a sfârşit prin a-i cârpi ciorapii şi a-i suporta bădărăniile ani în şir, până când omul şi-a găsit pe alta şi nu s-a mai întors. Oricum, relaţia între Olga şi Gregory îşi pierduse atracţia noutăţii şi şarmul secretului, degenerând într-o discretă gimnastică între o bunică şi un nepot. A înlocuit-o pe Olga cu Ernestina Pereda, fosta colegă de la şcoala primară, care lucra la un restaurant. Cu ea îşi imagina marea iubire, iluzie care se destrăma după câteva minute şi îi lăsa un gust vinovat. Pesemne că era singurul amant al Ernestinei bântuit de astfel de scrupule, dar nu renunţa la ele, căci asta ar fi însemnat să-şi trădeze natura romantică şi principiile cavalereşti inculcate de maică-sa şi de cărţile pe care le citea; nu voia să profite de fată, aşa ca ceilalţi, dar nici nu putea să-i spună că o iubeşte. Încă nu se profilau la orizont schimbările în moravuri care aveau să transforme sexul într-un exerciţiu fizic sănătos şi lipsit de riscurile unei sarcini şi de obstacolul culpei. Ernestina Pereda era menită să exploreze abisurile simţurilor, ghinionul ei a fost că se născuse cu cincisprezece ani mai devreme, când o femeie trebuia să aleagă între decenţă şi plăcere, iar ea n-avea curaj să renunţe la nici una din ele. De când se ştia trăise sub imperiul posibilităţilor propriului corp, încă de pe la şapte ani closetul şcolii îi devenise laborator, iar băieţii, cobai, cu ei a cercetat, a experimentat şi a ajuns la concluzii surprinzătoare. Nici Gregory nu scăpase de zelul ei ştiinţific, se strecurau în intimitatea sordidă a stabilimentului şi se pipăiau cu cele mai bune intenţii, jocul ar fi continuat dacă nu i-ar fi pus capăt Martínez şi gaşca sa. Într-o recreaţie, aceştia s-au cocoţat pe o ladă ca să-i spioneze, i-au prins jucându-se de-a doctorul şi i-au batjocorit atât de

gălăgios, că Gregory a căzut la pat o săptămână, bolnav de ruşine, şi n-a repetat aceste distracţii până în clipa când a fost salvat de Olga. Între timp, Ernestina Pereda avusese nenumărate experienţe, toţi băieţii din cartier să lăudau că o cunoscuseră, unii spuneau adevărul, alţii nu. Gregory încerca să nu se gândească la toată promiscuitatea asta, n-o copleşea cu sentimentalisme, dar se purta politicos întotdeauna. Dragostea i se năzărea întruna în pasiunile efemere pentru câte o fată din vecini, cu care nu putea să pună în practică piruetele savante învăţate de la Olga şi nici zvârcolirile frenetice ale Ernestinei Pereda. Nu-i era greu să facă rost de femei, dar niciodată nu se simţea destul de iubit, totul era o copie palidă a pasiunii adevărate de care era mistuit. Îi plăceau femeile subţiri şi înalte, deşi ceda cu uşurinţă oricărei tentaţii a sexului opus, chiar dacă erau bondoacele mexicane din cartier. Cu Carmen n-avea vise erotice, ea era prietena lui şi atributele ei feminine nu-i alterau camaraderia. Aveau însă firi diferite şi, treptat, între cei doi se căscase un abis intelectual. Îşi făceau confidenţe, se duceau să danseze sau la film, dar era inutil să-i împărtăşească lecturile sau preocupările sociale şi metafizice induse de Cyrus. Dacă încerca să-i vorbească despre aşa ceva, fata nici măcar nu se prefăcea că-l ascultă, îi arunca o privire de gheaţă şi îi spunea scurt să lase prostiile. Nici cu alte fete nu-i mergea mai bine, la început erau atrase de prestigiul lui de rebel şi de bun dansator, dar se săturau repede de asalturile lui şi îi spuneau că e un pedant plin de sine şi care nu ştie să-şi ţină mâinile acasă, aveţi grijă, fetelor, dacă vă plimbaţi singure cu el, întâi vă ameţeşte cu aiurelile lui de candidat la preşedinţie, după aia vrea să vă scoată sutienul; dar şi aşa, Reeves nu ducea lipsă de aventuri amoroase. Juan José Morales era de părere că nu merită să te străduieşti să înţelegi femeile, obiecte de desfrâu şi perdiţie, vorba cântecului şi a părintelui Larraguibel când predica pătruns de zel catolic. Pentru

băieţii din cartier femeile se împărţeau în două categorii, cele precum Ernestina Pereda şi cele de care nu te atingeai şi care erau menite maternităţii şi căminului, dar nu trebuia să te îndrăgosteşti ca să nu devii sclav sau încornorat. Gregory nu credea aşa; în următorii treizeci de ani a urmărit fără preget himera amorului perfect, împiedicându-se de nenumărate ori, ridicându-se şi căzând iar, într-o interminabilă cursă cu obstacole, până când a renunţat să mai caute şi a învăţat să trăiască singur. Iar atunci, printr-o surpriză ironică a sorţii, a găsit iubirea când renunţase s-o caute. Dar asta e altă poveste.

Aspiraţiile senatoriale ale lui Gregory Reeves au fost retezate brusc a doua zi după absolvire, când Judy l-a întrebat ce avea de gând să facă cu viaţa lui, pentru că venise timpul să plece din casa mamei.

— De mult trebuia să te muţi, aici n-avem loc, stăm prea înghesuiţi.

— Bine, o să-mi caut un loc unde să stau, a spus el trist că era gonit, dar şi cumva uşurat să părăsească un cămin în care nu se simţise niciodată dorit.

— Mama trebuie să-şi facă dinţii, nu mai poate amâna.

— Ai adunat suma?

— Da, dar mai e nevoie de trei sute de dolari. Şi i-am promis şi un televizor de Crăciun.

Judy depăşise o adolescenţă nefericită şi devenise o femeie roasă de o furie surdă. Chipul continua să-i fie surprinzător de frumos, părul, deşi tuns fără milă, avea aceeaşi nuanţă de aur alb ca în prima copilărie. Straturi de grăsime o învăluiau nemilos, încă n-o deformau, căci era foarte tânără, sub osânză se mai ghiceau formele, iar în rarele ocazii când înceta să se deteste şi râdea era chiar încântătoare. Avusese câteva legături cu bărbaţi albi din locurile unde lucra sau din alte cartiere, vecinii hispanici se lăsaseră păgubaşi de mult, convinşi că era o

pradă de neatins. Bieţii pretendenţi erau oricum intimidaţi de accesele ei de orgoliu şi de tăcerile lungi.

— Biata fată, n-o să se mărite niciodată, se vede că urăşte bărbaţii, a diagnosticat Olga.

— Până nu slăbeşte n-are nici o şansă, întărea şi Gregory.

— Grăsimea nu contează, nu rămâi fată bătrână pentru că eşti grasă, ci pentru că aşa vrei, de-a dracului.

Aici Olga s-a înşelat. Judy s-a măritat de trei ori şi a avut o droaie de amorezi, dintre care unii au luat-o razna căutând o iubire pe care ea nu le-o putea sau nu voia să le-o dea. A avut câţiva copii de la bărbaţii ei şi a mai adoptat şi alţii, crescându-i cu multă dragoste. Căldura şi tandreţea care marcaseră primii ani de viaţă ai lui Gregory şi pe care încercase de atâtea ori să le regăsească de-a lungul furtunoasei relaţii cu soră-sa îngheţaseră în ea până în clipa în care Judy a cunoscut maternitatea. Copiii proprii şi cei adoptaţi au ajutat-o să iasă din paralizia emoţională din tinereţe şi să depăşească teribilul secret din trecutul ei. Dar deocamdată abandonase şcoala şi muncea la o fabrică de confecţii, situaţia familiei era precară, banii aduşi de ea şi de Gregory n-ajungeau. După un an în care lucrase ca menajeră făcând curat în casele altora, cu mâinile jupuite de frecat şi cu certitudinea că aşa n-avea să ajungă nicăieri, s-a angajat cu normă întreagă ca muncitoare. Alături de alte femei prost plătite şi tratate, cosea într-o magherniţă întunecoasă şi neaerisită, unde foşgăiau gândacii. Legile nu se respectau, patronii le exploatau fără scrupule. Îşi aducea de lucru şi acasă, o bună parte din noapte şi-o petrecea la maşina de cusut a maică-sii. Orele suplimentare erau plătite la fel ca cele normale, dar avea nevoie de bani şi nu se punea problema să facă reclamaţie: ar fi pus-o pe liber, la poartă aşteptau altele, la fel de disperate.

Gregory era şi el obişnuit cu munca, de şapte ani contribuia la bugetul familiei. Din banii câştigaţi reuşise

să facă oarece schimbări, cumpărase un frigider nou, înlocuise maşina de gătit cu kerosen cu una pe gaze, gramofonul cu un pick-up electric, la care mama asculta muzica ei preferată. Nu-l speria gândul de a locui singur. Cyrus şi Olga au încercat să-l convingă să găsească o formă pentru a-şi plăti studiile la universitate, dar asta era o problemă de care se loveau mulţi din mediul lui, era un fel de tavan invizibil care-i silea să nu ridice privirile din pământ. După terminarea şcolii, Gregory s-a lovit şi el de orizontul limitat al cartierului. Timp de unsprezece ani făcuse tot posibilul pentru a fi acceptat de vecinii de cartier ca unul de-al lor — şi aproape că reuşise. Şi poate că, în fundul sufletului, adevăratul motiv pentru a deveni muncitor fusese dorinţa de a face parte din mediul în care crescuse, iar ideea de a se ridica deasupra celorlalţi prin studiu i se părea o trădare. În anii fericiţi ai liceului avusese vremelnica iluzie că scăpase de soarta care-i fusese scrisă, dar de fapt se împăcase cu condiţia de marginal, iar povara realităţii i-a căzut pe umeri în clipa când a trebuit să se confrunte cu viitorul. A închiriat o cameră, şi-a dus acolo câteva cutii cu haine şi cărţile împrumutate de la Cyrus, l-a luat şi pe Oliver. Câinele îmbătrânise şi era pe jumătate orb, îşi pierduse câţiva dinţi şi o parte din blană, abia de-şi mişca oasele, dar rămăsese acelaşi prieten de nădejde. Câteva săptămâni de muncă în chip de „spinare udă" l-au făcut pe Reeves să constate că visul american n-ajungea pentru toţi. Se întorcea seara extenuat, se trântea în pat cu ochii în tavan, îşi dădea seama cât de disperat era şi se simţea încătuşat. Toată vara a lucrat la o firmă de transport unde trebuia să ridice obiecte grele, a făcut muşchi pe care nici nu bănuia că-i are, s-a transformat într-un fel de gladiator forţos, dar un accident i-a schimbat destinul. Urca împreună cu altul un frigider pe nişte scări, ancorat de chingi petrecute pe după umeri, era înfiorător de cald, casa scărilor era îngustă, la fiecare

treaptă greutatea se lăsa pe o singură parte a corpului. Deodată a simţit un fel de arsură în piciorul drept, a făcut un efort uriaş ca să nu lepede greutatea care l-ar fi zdrobit pe celălalt. A gemut, a înjurat, iar când au lăsat frigiderul jos s-a uitat şi a văzut un fel de arbore mov cu trunchi şi crengi ramificate: îi plesniseră venele, în câteva minute piciorul era de nerecunoscut. S-a dus la spital, unde i s-a recomandat repaus absolut şi a fost prevenit că venele sparte vor deveni varice, numai chirurgia putea să le elimine. Angajatorul i-a plătit o săptămână şi Reeves şi-a petrecut convalescenţa în cameră, transpirând sub ventilator, consolat de credinciosul său Oliver, de masajele terapeutice ale Olgăi şi de felurile creole gătite de Inmaculada Morales. Plus cărţile de la Cyrus, muzică clasică şi câteva vizite. Carmen venea des, îi povestea filmele pe care le văzuse, avea darul povestirii, ascultând-o i se părea că se află în faţa ecranului. Juan José Morales, care împlinise şi el optsprezece ani, a trecut să-şi ia rămas-bun înainte de a se înrola în armată şi i-a lăsat ca amintire albumul său cu femei goale, la care a preferat să nu se uite, n-avea nevoie de un supliciu în plus, pe lângă caniculă, imobilitate şi plictiseală. Cyrus trecea şi el pe la el, zilnic, comentându-i pe un ton sepulcral noutăţile, omenirea e în pragul unei catastrofe, Războiul Rece punea în primejdie întreaga planetă, există prea multe bombe atomice gata să fie lansate şi prea mulţi generali aroganţi gata s-o facă, în orice clipă cineva poate apăsa butonul fatidic, lumea o să crape într-un pârjol final şi totul o să se ducă dracului.

— Nu mai există etică, trăim într-o lume a valorilor meschine, a plăcerilor fără bucurie şi a acţiunilor fără sens.

— Fii serios, Cyrus! Doar tu m-ai pus în gardă împotriva pesimismului burghez, l-a luat în râs discipolul.

A apărut şi maică-sa, aeriană şi discretă, aducându-i fursecuri şi un os pentru câine. Se aşeza pe marginea scaunului lângă uşă şi vorbea despre subiectele ei dintotdeauna: istoria, amintiri despre tatăl său, muzică. Pe zi ce trece era tot mai eterică şi mai ştearsă. Sâmbăta ascultau împreună muzică de operă la radio, iar Nora, emoţionată până la lacrimi, spunea că acestea erau glasuri de fiinţe supranaturale, oamenii nu ajungeau la asemenea perfecţiune. Cu politeţea sa înnăscută, se uita de departe la teancul de cărţi de lângă pat şi-l întreba ce citea.

— Filozofie, mamă.

— Nu-mi plac filozofii, Greg, sunt împotriva lui Dumnezeu, încearcă să raţionalizeze Creaţia, care e un act de iubire şi de magie. Ca să înţelegi viaţa e mai de folos credinţa decât filozofia.

— Sunt cărţi pe care le-ai citi şi dumneata cu plăcere, mamă.

— Presupun că da. Trebuie să citeşti mult, Greg, doar prin cunoaştere şi înţelepciune se poate învinge răul pe pământ.

— Cărţile astea spun în alte cuvinte exact ce m-ai învăţat dumneata: omenirea e una singură, nu trebuie să posezi nimic pentru că totul e al tuturor, într-o bună zi va fi dreptate şi egalitate între oameni.

— Parcă ziceai că nu sunt cărţi religioase.

— Nu sunt cărţi despre zei, ci despre oameni. Vorbesc de economie, politică, istorie…

— Sper că nu sunt cărţi comuniste, fiule.

La plecare îi lăsa o broşură Bahá'i sau despre ultimul guru la modă, schiţa un gest elegant, fără să-l atingă. Trecerea ei prin odaie era atât de imaterială, încât Gregory se întreba uneori dacă făptura cu părul ca ceaţa şi rochie demodată chiar fusese acolo sau era doar o iluzie. Avea pentru ea o iubire dureroasă, o vedea ca pe o făptură serafică, neatinsă de rele, fină şi delicată ca o zână. Uneori îl apuca furia, îi venea s-o

scuture şi s-o scoată din starea aceea de semitrezie, să-i spună să deschidă în sfârşit ochii şi să-l privească în faţă, uită-te la mine, mamă, sunt aici, mă vezi? Dar cel mai mult dorea s-o aibă în preajmă, s-o atingă, să râdă împreună şi să-i împărtăşească toate secretele.

Într-o zi Pedro Morales şi-a închis mai devreme garajul şi a venit să-l vadă. De la moartea lui Charles Reeves îşi asumase în mod tacit sarcina de a veghea asupra familiei maestrului său.

— E vorba de un accident de lucru, ar trebui să-ţi dea o indemnizaţie.

— Mi-au spus că nu am dreptul la nimic, don Pedro.

— Dar patronul are asigurare, nu?

— Patronul a spus că nu e patron, că noi nu suntem angajaţii lui, că lucrăm pe contract independent. Ni se dau banii în mână, ne pot da afară oricând şi n-avem asigurare. Ştii şi dumneata cum stau lucrurile.

— Dar e ilegal. Un avocat te poate ajuta, băiete.

Dar Reeves n-avea bani pentru un avocat şi nici chef să piardă ani de zile cu procesul. De cum s-a pus pe picioare a găsit o slujbă mai puţin dură, nu şi mai plăcută, la o fabrică de mobilă, unde pulberea fină de lemn care îmbâcsea aerul şi efluviile de lipici, lac şi dizolvant îi zăpăceau pe muncitori. Câteva luni în şir a făcut picioare de scaun, absolut identice. Accidentul de la picior îl pusese în gardă şi atâta l-a bătut la cap pe şef, cerând drepturile menţionate în contract şi nerespectate în practică, încât a fost luat la ochi ca revoltat incurabil şi dat afară. A mai trecut şi prin alte slujbe, de unde pleca în acelaşi mod după câteva săptămâni.

— Ce te agiţi atât, Greg? Nu mai eşti la liceu şi nici preşedinte de ceva. Dacă iei banul, stai liniştit, nu mai reclama, îl statuia Olga în zadar.

— Bine faci, fiule, trebuie să existe solidaritate de clasă. Unirea face puterea, îl aproba Cyrus, ridicând un deget tremurător către un invizibil steag roşu. Munca îl

ridică pe om, orice muncă e demnă şi trebuie plătită la fel, dar nu toţi oamenii au aceleaşi abilităţi. Dar tu nu eşti făcut pentru aşa ceva, Greg, e un efort inutil, nu te duce nicăieri, e ca şi cum ai arunca nisip în mare.

— De ce nu te apuci de ceva artistic? Taică-tău parcă era artist, nu? spunea Carmen.

— Da, şi a murit în mizerie, lăsându-ne la mila publică. Nu, mersi, m-am săturat de sărăcie, sărăcia e ceva groaznic.

— Dar nici nu te îmbogăţeşti lucrând într-o fabrică. Las' că nu asculţi de ordinele care ţi se dau şi te plictiseşti repede. Tu trebuie să fii propriul tău şef, doar la asta eşti bun, insista prietena lui, care aplica aceleaşi principii în cazul ei.

Nu mai era la vârsta la care să facă scamatorii pe stradă îmbrăcată în fuste bălţate, dar nici nu dorea să-şi câştige pâinea angajându-se, o îngrozea gândul de a sta o zi întreagă închisă într-un birou sau într-o hală la maşina de cusut; făcea ceva bani confecţionând obiecte de artizanat pe care le vindea magazinelor de cadouri şi la târguri. Ca multe fete din cartier, nici Judy nu terminase liceul, n-avea nici o pregătire, dar îi prisoseau talentul şi inventivitatea; în plus, se bucura de complicitatea tatălui pentru a scăpa de martiriul unei munci de rutină. Pedro Morales se topea în faţa voinţei extravagantei sale fiice şi îi permitea libertăţi pe care nu le tolera celorlalţi copii.

La fabrica de conserve munca era simplă, însă o neatenţie oricât de mică te putea lăsa fără degete. Maşina la care lucra Gregory Reeves sigila şirul nesfârşit de cutii care veneau pe banda rulantă. Zgomotul era înnebunitor, vacarm de pârghii şi plăci metalice, urlet de maşini de etanşat şi de roţi dinţate, scrâşnet de fiare neunse, bubuială de ciocane, hârşâit de cuţite şi clănţănit de rulouri compresoare. Cu dopuri de ceară în urechi, Gregory abia suporta gălăgia din

propriul cap, avea impresia că devenise un clopot în plină acţiune, zgomotul îl termina, când ieşea pe stradă era atât de zăpăcit, că nici traficul nu-l auzea, i se părea că era linişte ca pe fundul mării. Nu conta decât producţia, oamenii erau siliţi să dea totul şi să-şi depăşească limitele, dacă voiau să-şi păstreze locul de muncă. În zilele de luni veneau mahmuri după petrecerea din weekend şi abia se ţineau pe picioare. Iar seara, când se termina programul, zgomotul înceta brusc şi Gregory avea impresia că pluteşte în gol. Muncitorii se spălau la cişmeaua din curte, se schimbau şi plecau grămadă la cârciumă. La început a mers cu ei, cufundat în fum, bere neagră şi tequila ieftină, râzând de glumele ordinare şi cântând fals balade, mai curând plictisit decât vesel, îşi imagina poate că era între prieteni, dar odată ieşit la aer şi dezmeticit îşi dădea seama că se păcălea singur. N-avea nimic în comun cu ceilalţi, mexicanii n-aveau încredere în el, era doar un *gringo.* A renunţat repede la camaraderia aceasta iluzorie şi de la lucru se ducea direct acasă ca să citească şi să asculte muzică. Ca să le câştige încrederea, era în fruntea protestelor, era primul care făcea scandal când cineva se accidenta sau avea loc un conflict, dar îi era greu să pună în practică ideile despre dreptate socială ale lui Cyrus pentru că presupuşii beneficiari nu-l sprijineau defel.

— Ei vor siguranţă, Cyrus. Le e frică, fiecare îşi vede de ale lui, ceilalţi nici nu contează.

— Frica poate fi învinsă, Gregory, învaţă-i să-şi sacrifice interesele personale pentru o cauză comună.

— În viaţa reală fiecare e pentru el, îşi apără bucăţica lui; trăim într-o societate egoistă.

— Trebuie să le vorbeşti, Greg. Omul e singurul animal care se ghidează după o etică şi e capabil să-şi depăşească instinctele. Dacă n-ar fi aşa, am fi şi acum în Epoca de Piatră. Ne aflăm într-un moment crucial al istoriei, dacă scăpăm de un cataclism atomic avem toate

şansele să se nască omul nou, îl îndoctrina neobosit liftierul în jargonul său elaborat.

— O fi, dar mă tem că omul ăsta nou nu se va naşte aici, poate în altă parte. În cartierul ăsta nimeni nu se gândeşte la salturi biologice, doar la supravieţuire.

Era adevărat, nimeni nu voia să atragă atenţia asupra sa. Hispanicii, ilegali în marea lor majoritate, veniseră în nord trecând peste piedici nenumărate şi n-aveau nici cea mai mică intenţie de a intra în alte belele băgându-se în combinaţii politice care puteau să le aducă pe cap temuţii agenţi de la „Migra". Şeful de echipă de la fabrică, un zdrahon cu barbă roşcată, îl ţinea pe Reeves sub observaţie de câteva luni. Nu-l concediase pentru că era un admirator înfocat şi răbdător al lui Judy, pe care visa s-o dezbrace într-o bună zi pentru a se bucura de cărnurile ei generoase, scop în care încercase să se apropie de fratele ei. Îl tot invita la băutură, sperând să fie poftit acasă. Nici să nu te gândeşti, a tunat Judy când a aflat, nebănuind că roşcovanul avea să câştige partida prin pură tenacitate şi-avea să fie primul ei soţ. Într-o zi, acesta l-a surprins pe Gregory împărţind nişte foi scrise în spaniolă şi-a vrut să afle despre ce era vorba.

— Sunt articole din Codul Muncii, i-a răspuns sfidător Greg.

— Ce aiureală mai e şi asta?

— Condiţiile din hală sunt insalubre şi ne datoraţi multe ore suplimentare.

— Ia hai la mine în birou, Reeves.

Acolo l-a pus să stea jos şi l-a servit cu gin dintr-o sticlă scoasă din dulăpiorul pentru primul ajutor. L-a privit o vreme, în tăcere, căutându-şi cuvintele. Nu era un tip vorbăreţ, dacă n-ar fi fost Judy la mijloc nici nu şi-ar fi dat osteneala.

— Poţi ajunge departe, omule. Cred că în cinci ani ai putea ajunge şef de echipă. Ai educaţie şi ştii să comanzi.

— Şi mai sunt şi alb, nu?

— Da, eşti norocos.

— Adică ceilalţi n-o să scape nicicând de banda rulantă, vrei să spui…

— Indienii ăia păduchioşi sunt răi, Reeves, se bat, fură, nu sunt de încredere. Mai sunt şi tonţi, nu înţeleg nimic, nu învaţă engleza, sunt slabi.

— Nu ştii ce vorbeşti. Sunt mai dibaci şi au mai multă onoare decât dumneata şi cu mine. Ai trăit în cartierul ăsta o viaţă întreagă şi n-ai învăţat boabă de spaniolă, în schimb, ei învaţă englezeşte în câteva săptămâni. Nu sunt slabi, muncesc mai mult decât orice alb şi sunt plătiţi pe jumătate.

— Ce treabă ai tu cu ăştia? Tu eşti altfel. Crede-mă, tu o să ajungi şef de echipă, poate-o să ai propria ta fabrică, pentru că ai calităţi şi trebuie să te gândeşti la viitor. O să te ajut, dar nu vreau scandal, n-ai nevoie de aşa ceva. Şi-n fond, indienii ăştia nu se plâng de nimic, sunt cât se poate de mulţumiţi.

— Ia întreabă-i să vezi ce mulţumiţi sunt...

— Păi, dacă nu le place, să se întoarcă în ţara lor, nu i-a chemat nimeni…

Era o frază pe care Reeves o auzise de multe ori, aşa că a ieşit supărat din birou. În curtea în care se spălau muncitorii a văzut lada de gunoi plină de hârtiile pe care le împărţise, a răsturnat-o cu piciorul şi a plecat înjurând. Ca să se calmeze s-a dus să vadă două filme horror, apoi a mâncat un hamburger în picioare la un colţ de stradă şi a ajuns acasă aproape de miezul nopţii. Furia îi trecuse, acum era copleşit de o senzaţie de neputinţă. A găsit în uşă un bilet: Cyrus era la spital.

Bătrânul liftier a agonizat două zile, iar alături i-a stat doar Gregory Reeves. Rude nu avea, pe prieteni n-a vrut să-i anunţe, considerând că moartea e o afacere privată. Detesta sentimentalismele şi l-a avertizat pe Greg că dacă varsă o lacrimă n-are decât să plece, doar n-o să-şi petreacă ultimele clipe consolând un

plângăcios. Îl chemase, i-a spus apoi, pentru că mai avea să-i transmită nişte învăţături şi nu voia să plece lăsând lucrurile neterminate. În cele două zile inima i s-a stins treptat, erau ore în care sufletul se lupta să-i părăsească trupul. Avea şi perioade în care putea vorbi şi destulă luciditate pentru a-şi preveni încă o dată discipolul de primejdiile individualismului şi a-i dicta o listă de autori pe care era musai să-i citească, exact în ordinea aceea.

Pe urmă i-a dat cheia de la o căsuţă de valori de la gară şi, abia suflând, i-a dat ultimele dispoziţii.

— Vei găsi acolo opt sute zece dolari în bancnote. Nimeni nu ştie că-i am, aşa că spitalul n-o să mă pună la cheltuieli. De înmormântare se va ocupa municipalitatea sau biblioteca, că la gunoi nu ajung, fii sigur. Banii sunt pentru tine, ca să te duci la universitate. Se poate începe de jos, dar e mult mai bine s-o iei de sus, iar dacă n-ai o diplomă o să fie tare greu să ieşi din groapa asta. Cu cât ajungi mai sus, cu atât mai mult ai să poţi face ca să schimbi lucrurile în capitalismul ăsta blestemat, pricepi?

— Cyrus...

— Nu mă întrerupe, că mă lasă puterile. De ce ţi-am împuiat atâţia ani mintea cu lecturi? Ca s-o foloseşti. Dacă faci ceva ce nu-ţi place te simţi ca un sclav, dar dacă faci ce-ţi place eşti ca un prinţ. Ia banii şi pleacă departe de oraşul ăsta, ai avut note bune la şcoală, vei fi admis fără probleme în orice universitate. Jură-mi că aşa ai să faci.

— Dar...

— Jură!

— Jur c-am să încerc...

— Nu e bine. Jură-te c-o s-o faci.

— Bine, aşa am să fac.

Şi a ieşit afară ca să nu-l vadă că plângea. Brusc, vechea frică îl lovise din nou, ca o plesnitură de bici. După ce-l văzuse pe Martínez făcut bucăţi de tren

crezuse că scăpase de obsesia morţii, adevărul este că aşa fusese nişte ani buni, dar acum simţise stând lângă Cyrus aroma aceea de migdale amare şi îi revenise spaima din copilărie. S-a întrebat ce era cu aroma aceea, de ce-i făcea rău, dar nu şi-a amintit. Cyrus a murit noaptea, la fel de discret şi de demn cum trăise, avându-l alături pe cel pe care-l considera fiul său. Ceva mai devreme l-au scos din salonul comun şi l-au dus într-o rezervă. Anunţat de Carmen, părintele Larraguibel a venit să-l împărtăşească, dar omul era de-acum inconştient şi Gregory a fost de părere c-ar fi fost o dovadă de lipsă de respect faţă de acest agnostic declarat să mai fie tratat cu apă sfinţită şi rugăciuni.

— Asta nu face rău, ba poate că face chiar bine, a cugetat preotul.

— Regret, părinte, lui Cyrus nu i-ar face plăcere.

— Nu tu hotărăşti, băiete, a spus preotul, l-a împins fără menajamente, şi-a scos însemnele meseriei şi şi-a făcut datoria, profitând de faptul că bolnavul nu putea să se apere.

Moartea i-a fost liniştită, abia după câteva minute bune Gregory şi-a dat seama că omul îşi dăduse sufletul. A stat o vreme lângă prietenul său, i-a mulţumit, l-a rugat să nu-l părăsească, să vegheze asupra lui din cerul celor fără de credinţă: ca să vezi ce prost sunt, Cyrus, să-ţi cer asta tocmai ţie, care nu crezi nici în Dumnezeu, cu atât mai puţin în îngerii păzitori. A doua zi s-a dus la gară şi a scos modesta comoară, a mai pus bani de la el şi a plătit o înmormântare solemnă cu muzică de orgă şi belşug de gardenii, la care a invitat personalul de la bibliotecă şi alţi oameni, care nu-l cunoscuseră pe Cyrus, dar veniseră pentru că-i chemase el: mama, Judy şi tribul Morales în păr, inclusiv bunica cea ţicnită, care se apropia de o sută de ani şi era fericită că în sicriu era altul. Era o zi caniculară, Gregory fierbea în costumul negru închiriat. Mergând în urma sicriului pe drumul cimitirului s-a despărţit în

tăcere de bătrânul său maestru, de prima parte a vieţii sale, de oraş şi de prieteni. O săptămână mai târziu, lua trenul şi pleca la Berkeley. Avea nouăzeci de dolari în buzunar şi foarte puţine amintiri frumoase.

Am sărit din tren cu nerăbdarea celui ce începe un caiet nou, viaţa mea o lua de la început. Auzisem atâtea despre acel oraş profan, subversiv şi vizionar, în care convieţuiau tot felul de lunatici cu premianţii Nobel, încât mi s-a părut că aerul era încărcat de energie şi un suflu molipsitor îmi scutura de pe umeri douăzeci de ani de rutină, oboseală şi asfixie. Era şi cazul, Cyrus avusese dreptate, îmi mucezea sufletul. Am zărit în ceaţa lăptoasă un şir de lumini galbene, un peron nu tocmai impecabil, umbre de călători tăcuţi cărând valize şi colete, am auzit lătratul unui câine. Se simţea o răceală umedă şi un miros ciudat, un amestec de metal încins de la locomotivă şi aromă de cafea. Era o gară cam posomorâtă ca multe altele, ceea ce nu mi-a ştirbit entuziasmul; mi-am aruncat sacul de pânză de cort în spate şi am luat-o din loc ţopăind ca un puşti şi urlând din toţi bojocii „asta e prima seară din superbele zile pe care le voi avea într-o viaţă extraordinară". Nu s-a întors nimeni să se uite la mine, de parcă izbucnirea mea ar fi fost lucrul cel mai normal din lume, şi aşa şi era, cum am constatat a doua zi de dimineaţă ieşind din hotelul pentru tineri pentru a purcede la aventura de a mă înscrie la universitate, a-mi găsi ceva de lucru şi un loc unde să stau. Era o altă planetă. Pe mine, crescut într-un soi de ghetou, atmosfera cosmopolită şi dezinhibată de la Berkeley m-a îmbătat. Pe un zid cineva scrisese cu vopsea verde *totul se tolerează, în afară de intoleranţă.* Anii pe care i-am petrecut acolo au fost intenşi şi minunaţi, chiar şi acum când mă duc acolo în vizită, şi o fac des, simt că aparţin acelui oraş. Când am ajuns, la începutul anilor şaizeci, nu era nici pe departe circul de nedescris care devenise atunci când mă mutam pe

partea cealaltă a golfului, dar deja era extravagant, leagăn al mişcărilor radicale şi al revoltelor îndrăzneţe. Mi-a fost dat să asist la transformarea omidei în fluturele cu aripi mari şi colorate care a agitat o generaţie întreagă. Din cele patru zări soseau tineri în căutarea unor idei noi şi încă nenumite, dar care se simţeau în aer precum ecourile unei tobe în surdină. Era Mecca pelerinilor fără de Dumnezeu, era celălalt capăt al continentului unde veneai ca să laşi în urmă vechi dezamăgiri sau să cauţi o utopie, era esenţa însăşi a Californiei, sufletul unui vast teritoriu luminos şi lipsit de memorie, un Turn Babel compus din albi, asiatici, negri, ceva hispanici, copii, bătrâni, tineri, mai ales tineri — *să n-ai încredere în cineva trecut de treizeci de ani.* La modă era să fii sărac, sau măcar să te prefaci că eşti, şi a fost aşa şi în deceniile următoare, când ţara întreagă se deda beţiei succesului şi lăcomiei. Oamenii mi s-au părut zdrenţăroşi, adesea cerşetorul de la colţ de stradă era mai bine îmbrăcat decât trecătorul generos care-i dădea de pomană. Mă uitam la toate cu o curiozitate de provincial. În cartierul meu din Los Angeles nu văzusem nici un hippy, masculii mexicani l-ar fi făcut arşice, nici la plajă, în centru sau la televizor, dar aici spectacolul era incomparabil. În jurul universităţii urmaşii beatnicilor luaseră în stăpânire străzile cu pletele, bărbile, favoriţii, florile, colierele, bluzele indiene, blugii pictaţi şi sandalele lor de călugări rătăcitori. Mirosul de marijuana se contopea cu cel al gazelor de eşapament, al tămâii, al cafelei şi cu aromele mâncărurilor orientale. La universitate se mai purtau părul tuns şi îmbrăcămintea convenţională, cred însă că se prefigurau deja schimbările care-aveau să elimine după câţiva ani monotonia aceasta prudentă. În parcuri studenţii îşi lepădau încălţările şi cămăşile şi făceau plajă, anticipând epoca ce-avea să vină curând, când bărbaţi şi femei aveau să se despoaie cu totul, celebrând revoluţia amorului liber. *Tineri mereu,* suna

graffiti-ul de pe un zid, dar din oră în oră clopotul nemilos din campanilă ne aducea aminte că timpul trece inexorabil.

Îmi fusese dat să văd de aproape diverse chipuri ale rasismului, fac parte dintre puţinii albi care l-au simţit pe propria-i piele. Când fiica cea mare a familiei Morales s-a plâns de pometii ei indigeni şi de tenul ca scorţişoara, taică-său a înhăţat-o de o aripă, a dus-o în faţa oglinzii, i-a spus să se uite bine şi să mulţumească Sfintei Fecioare din Guadalupe că nu era „o negresă împuţită". Mi-am zis atunci că lui Pedro Morales nu prea-i folosise diploma Planului Infinit pe care o agăţase în perete şi care-i certifica superioritatea sufletului, că avea aceleaşi prejudecăţi ca şi alţi hispanici care-i detestau pe negri şi pe asiatici. Pe atunci la universitate nu erau primiţi hispanici, studenţii erau cu toţii albi, plus câţiva urmaşi de imigranţi chinezi. Nici negri nu vedeai în sălile de curs, doar câţiva în echipele sportive. Nu-i vedeai nici prin magazine, birouri sau restaurante, în schimb umpleau închisorile şi spitalele. Sigur că exista segregaţie, însă negrii nu erau consideraţi străini, condiţie atât de umilitoare pentru prietenii mei mexicani, ei măcar călcau pe pământul lor, iar unii începeau să calce apăsat.

Am mers din birou în birou, încercând să mă descurc în campusul labirintic, socotind câţi bani îmi trebuiau ca să trăiesc şi cum să găsesc de lucru. Eram trimis de la un ghişeu la altul, făceam coadă, birocraţia asta mă exaspera, nimeni nu ştia nimic, nou-veniţii erau un fel de rău inevitabil de care încercau să scape. Nu ştiu dacă ne tratau aşa ca să ne călească sau eu eram mai dezorientat, mi-a trecut prin minte că se purtau aşa din cauza accentului meu mexican. Din când în când, câte un student de bună-credinţă şi care trecuse peste tot felul de obstacole îmi sufla o informaţie valabilă, fără aşa ceva cred că m-aş mai fi învârtit o lună ca un titirez. La cămin nu erau locuri, într-o frăţie n-aveam chef să

intru, erau nişte comunităţi conservatoare şi snoabe în care unul ca mine n-avea ce căuta. Un băiat de care mă ciocnisem de mai multe ori pe parcursul formalităţilor plicticoase ale acelor zile mi-a spus că închiriase o cameră şi era dispus s-o împartă cu mine. Îl chema Timothy Duane şi, am aflat mai târziu, fetele îl considerau cel mai de comitet băiat din campus. Mulţi ani mai târziu, când l-a cunoscut, Carmen a spus că semăna cu o statuie grecească. De unde grec, e un irlandez cu ochi albaştri şi păr negru, la fel ca atâţia alţii. Mi-a povestit că bunicu-său fugise de la Dublin la începutul secolului pentru că era urmărit de justiţia engleză, ajunsese la New York sărac lipit şi după câţiva ani de afaceri necurate făcuse avere. La bătrâneţe devenise un protector al artelor şi nimeni nu-şi mai amintea de începuturile sale tulburi, iar la moarte le-a lăsat urmaşilor un purcoi de bani şi un nume curat. Timothy crescuse ca intern în colegii catolice pentru copii bogaţi, unde învăţase mai multe sporturi şi i se inculcase un sentiment apăsător de culpă, pe care, sunt sigur, îl avea din născare, în fundul sufletului visa să se facă actor, însă pentru tatăl său nu erau decât două profesii respectabile, medic sau avocat, restul erau mofturi, cât despre teatru, asta era ceva pentru homosexuali şi perverşi. Deşi îşi înjumătăţea impozitele graţie fundaţiei pentru arte înfiinţată de bunicul Duane, n-avea nici pic de simpatie pentru artişti. A trăit autoritar şi sănătos tun aproape un secol, privând omenirea de un mare actor de teatru sau film. Tim a ajuns un medic care-şi detestă profesia şi spune că s-a dedicat patologiei pentru că morţii nu se vaită şi nu vor să fie consolaţi. Renunţând la visele de actorie şi schimbând scena pe sălile reci de disecţie, devenise un tip singuratic, chinuit de demoni încăpăţânaţi. A fost dorit de multe femei, însă toate iubirile lui au eşuat, lăsându-l cu un gust amar şi facându-l sceptic, abia târziu, când îşi pierduse de-acum şi râsul, şi speranţa, şi

o bună parte din farmec, a apărut cineva care l-a salvat de sine însuşi. Dar să n-o iau înainte, toate astea s-au petrecut mult mai târziu. Pe vremea când l-am cunoscut eu îl mai păcălea pe tatăl său promiţându-i că va studia dreptul sau medicina, dar pe ascuns se ocupa de teatru, adevărata lui pasiune. Ajunsese de o săptămână în oraş şi era în faza de explorare, dar spre deosebire de mine avea experienţă în lumea şcolilor pentru albi, un tată bogat în spate şi talent să deschidă toate uşile. Avea atât de mult aplomb, c-ai fi zis că e stăpânul universităţii. Aici se studiază puţin, dar se învaţă multe, deschide ochii şi închide gura, mă sfătuia el, văzându-mă plutind cu capul în nori. Camera s-a dovedit a fi mansarda unei case vechi, o încăpere înaltă ca o catedrală, cu două luminatoare prin care se zărea turla campanilei. Tim mi-a demonstrat că se puteau vedea şi alte lucruri: dacă ne urcam pe un scaun vedeam baia unui cămin de fete, în fiecare dimineaţă defilau rânduri-rânduri spre duş îmbrăcate sumar. După ce s-au prins că le spionam, unele se fâţâiau în pielea goală. Ca mobilă, aveam strictul necesar, două paturi, o masă mare şi un raft pentru cărţi. Am pus o ţeava între două bârne ca să ne atârnăm hainele, restul a rămas în cutii de carton. Restul casei era ocupat de două femei adorabile, Joan şi Susan, cu care m-am împrietenit la cataramă. Avau o bucătărie mare în care pregăteau reţetele unei cărţi de bucate pe care aveau de gând s-o scrie, îmi ploua în gură, mulţumită lor am învăţat să gătesc. În curând aveau să devină celebre, dar nu pentru talentul lor culinar sau pentru cartea pe care n-au scris-o niciodată, ci pentru că au iniţiat moda arderii sutienelor în proteste publice. Gestul, iscat într-un acces de furie când li s-a interzis să intre într-un bar exclusiv pentru bărbaţi şi captat întâmplător de aparatul de fotografiat al unui turist japonez, a apărut la telejurnal, a fost imitat de alte femei şi a devenit imediat simbolul feministelor din lumea întreagă. Casa

s-a dovedit ideală, era la doi paşi de universitate şi cât se poate de comodă. Îmi plăcea şi aerul ei seniorial, în comparaţie cu locurile unde vieţuisem era un adevărat palat. După nişte ani acolo avea să se aciuiască o faimoasă comunitate hippy din oraş, douăzeci şi ceva de suflete convieţuind într-o promiscuitate amabilă sub acelaşi acoperiş, cu grădina transformată în plantaţie de marijuana, dar eu mă mutasem deja.

Tim m-a silit să renunţ la cămăşile cu care venisem, mi-a spus că parcă eram o pasăre tropicală cu moda asta din sudul Californiei, la Berkeley nimeni nu se îmbrăca aşa, nu puteam să merg să protestez astfel îmbrăcat. Dacă nu protestam eram un nimeni şi nici fete nu găseam, m-a lămurit el. Observasem afişele şi anunţurile dedicate multiplelor cauze: foamete, dictaturi şi revoluţii din ţări imposibil de găsit pe hartă, drepturile minorităţilor, ale femeilor, ale pădurilor şi ale speciilor în pericol, pace şi fraternitate. Era imposibil să faci doi paşi fără să-ţi pui semnătura pe un manifest sau să bei o cafea fără să donezi douăzeci şi cinci de cenţi pentru o colectă destinată unui scop pe cât de altruist pe atât de depărtat. Timpul pentru studiu era incomparabil mai mic decât cel dedicat protestului împotriva: guvernului, armatei, politicii externe, abuzurilor rasiale, crimelor ecologice şi nedreptăţilor eterne. Pentru mine, această preocupare obsesivă pentru problemele lumii, chiar şi cele mai trăsnite, a fost o revelaţie. Cyrus îmi sădise ani în sir în minte tot felul de întrebări, dar crezusem că era vorba de teme din cărţi şi exerciţii intelectuale fără aplicabilitate practică în viaţa de zi cu zi, nişte chestii pe care le puteam discuta doar cu el, pentru că restul muritorilor nu pricepea astfel de subiecte. Iar acum împărtăşeam neliniştea asta cu prietenii, ne simţeam parte a unei reţele complexe în care fiecare acţiune avea repercusiuni şi consecinţe imprevizibile asupra viitorului omenirii. După spusele comesenilor de la cafenea, exista o revoluţie în plină desfăşurare, pe care

nimeni nu putea s-o oprească, teoriile şi obiceiurile noastre aveau să fie în curând imitate la nivel planetar, aveam răspunderea istorică de a fi de partea celor buni, iar cei buni erau, fireşte, extremiştii. Nimic nu trebuia să rămână în picioare, terenul trebuia ras pentru societatea cea nouă. Cuvântul *politică* îl auzisem pentru prima dată, pronunţat în şoaptă, în liftul bibliotecii şi ştiam că a-i spune cuiva *liberal* sau *radical* era o insultă abia mai puţin gravă decât *comunist.* Iar acum mă aflam în singurul oraş din Statele Unite unde lucrurile stăteau pe dos, unde mai rău decât să fii *conservator* nu era decât să fii neutru sau indiferent. O săptămână mai târziu mă instalasem în mansardă cu prietenul meu Duane, mă duceam conştiincios la cursuri şi făcusem rost de două joburi ca să pot trăi. Studiul nu mă copleşea, universitatea n-ajunsese încă teribila sită de creiere de mai târziu, mi se părea tot un fel de liceu, doar un pic mai dezordonat. Exista obligaţia de a urma cursuri militare timp de doi ani. Îmi plăceau atât de mult exerciţiile şi taberele de vară şi uniforma, încât am făcut patru ani şi am ieşit cu grad de ofiţer. La înscriere m-au pus să semnez o declaraţie în care să jur că nu sunt comunist. În timp ce-mi puneam semnătura în josul paginii, am simţit privirea ironică a lui Cyrus în ceafa, atât de intens, că m-am întors să-l salut.

Managerul fabricii de conserve o visa întruna pe Judy Reeves, chiar şi în timpul zilei imaginea ei îl urmărea neîncetat. Nu era obsedat de grăsane, nici nu băgase de seamă că era aşa: pentru el era perfectă, nu-i lipsea şi nu-i prisosea nimic, iar dacă cineva i-ar fi zis că era practic de două ori mai grea decât ar fi fost normal s-ar fi mirat foarte. Nu-i vedea defectele, ci calităţile, îi iubea pieptul rotund şi fundul generos, foarte bine că erau mari, aveai pe ce pune mâna. Era entuziasmat de pielea ei ca de bebeluş, de mâinile împunse de ac şi obosite de treburile casnice, dar frumoase, de surâsul ei

radios pe care îl observase de vreo două ori şi de părul fin şi de un blond argintiu. Iar refuzul ei nu făcea decât să-i sporească dorinţa. Îi ieşea în cale în ciuda aroganţei cu care-l ignora. Proaspăt spălat, cu o cămaşă curată şi stropit cu apă de colonie ca să scape de mirosul acid din fabrică, se posta în staţia de autobuz aşteptându-şi iubita să se întoarcă de la lucru şi îi întindea mâna ca s-o ajute să coboare; nu se supăra dacă ea prefera să se dea jos poticnindu-se şi refuzând sprijinul. Păşea alături de ea vorbindu-i liniştit, pe un ton intim şi prietenos, nedescurajat de tăcerea ei obstinată, îi povestea amănunte de la lucru, îi dădea veşti despre oameni pe care Judy nici nu-i cunoştea, îi spunea rezultatele meciului de baseball. O însoţea până la uşă, o invita la cină — ştiind c-avea să fie refuzat - şi-şi lua rămas-bun, promiţându-i că a doua zi o va aştepta tot acolo. Acest asediu răbdător a durat două luni încheiate.

— Cine e bărbatul ăsta care te aduce în fiecare zi a întrebat-o Nora în cele din urmă.

— Nu e nimeni, mamă.

— Cum îl cheamă?

— Nu l-am întrebat şi nu mă interesează.

A doua zi, Nora le-a pândit sosirea la geam şi, înainte ca Judy să-i trântească uşa în nas mătăhălosului roşcat, a ieşit şi l-a invitat la o bere, în ciuda privirilor asasine ale fiică-sii. Aşezat pe un scăunel minuscul mult prea fragil pentru el, pretendentul a rămas tăcut, frământându-şi mâinile şi făcând să-i trosnească încheieturile. Din fotoliul ei de răchită Nora îl privea cercetător. Judy o ştersese în dormitor şi prin pereţii subţiri se auzea cum pufneşte furioasă.

— Permiteţi-mi să vă mulţumesc pentru atenţia pe care o purtaţi fiicei mele, a spus Nora Reeves.

— Îhî, a enunţat omul, incapabil de o frază mai elaborată şi neobişnuit cu vorbirea aleasă.

— Dumneata îmi pari o persoană cumsecade...

— Ăhă...

— Chiar eşti?
— Ce să fiu?
— Un om de treabă.
— Nu ştiu, cucoană.
— Cum te cheamă?
— Jim Morgan.
— Pe mine mă cheamă Nora Reeves şi bărbatu-meu e Charles Reeves, Maestru şi Doctor în Ştiinţe Divine, precis c-ai auzit de el, e foarte cunoscut...

Judy, care asculta conversaţia de dincolo, n-a mai suportat şi a năvălit ca un taifun, proţăpindu-se în faţa timidului său admirator cu mâinile în şolduri.

— Ce dracu' vrei de la mine? De ce nu mă laşi în pace?

— Nu pot... cred că m-am îndrăgostit... Îmi pare rău, zău aşa, a îngăimat bietul amorez cu chipul la fel de roşu ca şi părul.

— Foarte bine, atunci singurul chip în care poţi scăpa de obsesie e să te culci cu mine, ca să terminăm odată!

Nora a scos un strigăt de spaimă şi s-a ridicat brusc, răsturnând scaunul, pentru că niciodată n-o auzise vorbind astfel de fiică-sa. S-a ridicat şi Morgan, şi-a luat la revedere de la Nora, şi-a pus şapca şi a ieşit.

— Văd că m-am înşelat cu tine. Voiam să te iau de nevastă, i-a trântit sec din prag.

A doua zi, Judy n-a mai găsit pe nimeni în staţia de autobuz care să-i întindă mâna. A scos un suspin de uşurare şi-a luat-o spre casă legănându-se ca o fregată şi uitându-se la lumea de pe stradă, la pisicile care căutau prin lăzile de gunoi, la copiii care se alergau jucându-se de-a cowboy-ii şi de-a bandiţii. Drumul i s-a părut lung, ajunsă acasă toată veselia îi trecuse şi se simţea dezamăgită. N-a putut dormi în noaptea aceea, se răsucea în aşternut precum o balenă eşuată la mal, era disperată. S-a sculat în zori, a înghiţit două banane, o cană de ciocolată, trei ouă cu şuncă şi opt felii de

pâine prăjită cu unt şi gem. Maică-sa a găsit-o în pridvor cu mustăţi de ciocolată şi urme de gălbenuş la gură, plus două şiroaie de lacrimi care i se scurgeau pe obraji.

— Azi-noapte l-am văzut iar pe tatăl tău. Zice să îngropi ficaţi de pui la rădăcina sălciei.

— Nu-mi mai vorbi de el, mamă.

— Din cauza furnicilor. Zice că doar aşa vor ieşi din casă. În ziua aceea Judy nu s-a dus la lucru, ci în vizită la Olga.

Ghicitoarea a privit-o atent din cap până-n picioare, trecând în revistă colacii de grăsime, picioarele umflate, respiraţia greoaie, rochia oribilă cusută în grabă dintr-o stambă ordinară, tristeţea adâncă din ochii atât de albaştri: n-a avut nevoie de globul de cristal ca să-i dea un sfat.

— Ce ţi-ai dori mai mult şi mai mult, Judy?

— Copii, a spus ea fără să stea pe gânduri.

— Atunci ai nevoie de un bărbat. De preferinţă, un soţ. Fata s-a dus glonţ la cofetăria din colţ, a devorat trei prăjituri mille-feuilles, a băut două pahare de cidru, apoi la coafor, unde nu mai fusese niciodată şi unde în cele trei ore care au urmat o mexicană simpatică şi zglobie i-a făcut părul permanent, i-a vopsit unghiile de la mâini şi de la picioare într-un roz aprins şi i-a depilat picioarele cu ceară, în vreme ce clienta dădea gata, cu o hotărâre tacticoasă, un kil de bomboane. Pe urmă a luat autobuzul spre centru, ca să-şi cumpere ceva de la singurul magazin pentru grase existent pe vremea aceea în statul California. A ales o fustă albastră şi o bluză înflorată care-i mai ascundeau o parte din volum şi îi puneau în valoare prospeţimea tenului de copil şi ochii. Astfel gătită s-a dus să aştepte cu braţele încrucişate şi o expresie fioroasă la poarta fabricii la care lucra amorezul ei. S-a auzit sirena de plecare, a văzut gloata de muncitori hispanici năvălind afară, iar după câteva minute a apărut şi el, neras, transpirat şi

într-un tricou unsuros. A rămas cu gura căscată văzând-o.

— Cum ziceai că te cheamă, a întrebat ea cu glas apăsat ca să-şi disimuleze timiditatea.

— Jim... Jim Morgan... Eşti tare drăguţă.

— Mai vrei să te însori cu mine?

— Sigur că da!

Părintele Larraguibel a celebrat căsătoria în parohia Lourdes, cu toate că Judy era Bahá'i la fel ca maică-sa, iar Jim aparţinea parohiei Sfinţilor Apostoli, însă toţi prietenii lui erau catolici şi în cartier singura căsătorie valabilă era aceea oficiată în ritul Vaticanului. Gregory a venit special ca să-şi conducă sora la altar. Pedro Morales a plătit petrecerea, Inmaculada a pregătit timp de două zile cu fetele şi prietenele ei mâncăruri mexicane şi torturi pentru nuntă. Mirele a adus băutura şi muzica, au încins o petrecere în mijlocul străzii cu cel mai bun grup de *mariachis* şi peste o sută de invitaţi care au dansat toată noaptea în ritmurile latino. Nora Reeves i-a cusut fiică-sii o rochie de mireasă cu atâtea voaluri de organdi că de departe semăna cu un velier de piraţi, iar de aproape, cu leagănul unui prinţ moştenitor. Jim Morgan avea ceva economii, aşa că şi-a adus nevasta într-o casă mică, dar comodă, i-a cumpărat o mobilă de dormitor cu un pat de dimensiuni speciale, în care să încapă amândoi şi să reziste izbiturilor de rinoceri cu care s-au iubit în prima săptămână. Vinerea următoare soţul n-a ajuns acasă. Femeia l-a aşteptat până duminică, zi în care a ajuns atât de beat, că nici nu-şi amintea unde fusese şi cu cine. Judy a apucat o sticlă de lapte şi i-a spart ţeasta. Unul mai pirpiriu ar fi murit pe loc, dar Jim Morgan s-a ales doar cu o tăietură pe frunte care, departe de a-l supăra, i-a produs o stare de excitare frenetică. Şi-a şters cu mâneca sângele de pe ochi, s-a repezit la Judy şi, în ciuda protestelor sale, în acea noapte au conceput primul lor copil, un băieţel arătos care a avut cinci

kilograme la naştere. Judy Reeves, strălucind de o fericire pe care n-o crezuse posibilă, l-a pus la sân hotărâtă să-i dea toată dragostea de care ea n-avusese parte. Îşi descoperise vocaţia de mamă.

Pentru Carmen Morales plecarea lui Gregory a fost o ofensă personală. În fundul sufletului ştiuse dintotdeauna că locul lui nu era în cartier şi, mai devreme sau mai târziu, avea să plece de acolo, însă spera ca atunci să plece amândoi, poate să lucreze la un circ ambulant, cum plănuiseră de atâtea ori. Nu putea să-şi imagineze viaţa fără el. De când se ştia îl văzuse aproape zilnic, îi împărtăşise toate gândurile şi întâmplările, oricât de mărunte. Iar el îi adusese marile revelaţii ale copilăriei: Moş Crăciun nu există, iar copiii nu cresc într-o varză şi nici nu sunt aduşi de barză de la Paris, şi fusese primul care aflase la unsprezece ani că-şi găsise o pată roşie pe chiloţi. Era mai aproape de el decât de propria ei mamă sau de fraţi, crescuseră împreună, îşi mărturiseau chiar şi lucrurile interzise de educaţia primită acasă. La fel ca Gregory, şi ea se amoreza adesea, erau pasiuni fulminante şi trecătoare, dar spre deosebire de el era ţinută din scurt de tradiţiile patriarhale ale familiei şi ale mediului ei. Firea ei pătimaşă se izbea de dublul cod moral care făcea din femei prizoniere, dar dădea libertate bărbaţilor. Era obligată să aibă grijă de reputaţia ei, căci o umbră oricât de mică ar fi putut declanşa o tragedie, tatăl şi fraţii o controlau plini de zel, gata să apere onoarea familiei, chiar dacă în acest timp făceau cu alte femei ceea ce nu le-ar fi permis în ruptul capului celor din neamul lor. Carmen avea o fire neîmblânzită, dar pe atunci o mai ţinea în frâu frica de gura lumii. Se temea mai ales de taică-său, pe urmă de furiosul părinte Larraguibel şi de Dumnezeu, exact în ordinea asta, în fine, de gurile rele, în stare să-i distrugă viitorul. Ca atâtea femei din generaţia ei, crescuse cu axioma

conform căreia căsătoria şi maternitatea erau destinul perfect — *şi s-au căsătorit, şi-au avut mulţi copii, şi-au trăit fericiţi până la adânci bătrâneţi —,* numai că în jurul ei nu vedea pic de fericire domestică, nici măcar la părinţii ei, care rămâneau împreună pentru că altă alternativă nu-şi puteau imagina, dar erau departe de cuplurile romantice de la cinema. O dată nu-i văzuse mângâindu-se şi se zvonea că Pedro Morales mai avea un fiu cu altă femeie. Nu, nu asta îşi dorea ea. Visa, ca atunci când era mică, la o viaţă diferită şi aventuroasă, dar n-avea curajul să se smulgă din mediul ei şi să plece. Era la curent cu bârfele care se şopteau în spatele ei: da' ce se crede asta mică a lu' Morales, n-are o slujbă ca lumea, umblă singură seara, îşi face ochii, poartă o brăţară la gleznă, iese cam mult cu Gregory Reeves, că doar nu sunt rude, ai ei ar trebui să se ocupe mai mult de fată, e de-acum la vârsta măritişului, n-o să-i fie uşor să găsească un bărbat cu purtările astea de americancă zurlie. Dar Carmen nu ducea lipsă de pretendenţi. Prima propunere o primise la cincisprezece ani abia împliniţi, la nouăsprezece, cinci bărbaţi o ceruseră în căsătorie, de toţi aceştia se îndrăgostise plină de iluzii şi se plictisise după câteva săptămâni, imediat ce începea rutina. La plecarea lui Reeves avea primul iubit american, Tom Clayton, ceilalţi fuseseră hispanici din cartier. Era un ziarist ironic şi plin de viaţă, care o topise cu cunoştinţele sale despre lume şi cu teoriile lui despre amorul liber şi egalitatea între sexe, subiecte despre care n-ar fi îndrăznit să pomenească acasă, dar pe care le discutase îndelung cu Gregory.

— Vorbe goale, ăsta vrea să se culce cu tine şi pe urmă să-şi pună coada pe spinare, a decretat prietenul ei.

— Eşti mai înapoiat decât taică-meu, eşti veriga lipsă!

— Dar de măritiş ţi-a pomenit?

— Căsătoria omoară dragostea.

— Dar ce n-o omoară, Carmen, pentru Dumnezeu!

— Nu visez să intru în biserică îmbrăcată în alb, Greg. Eu sunt altfel.

— Fii sinceră, te-ai culcat cu el?

— Nu, încă nu... Spune-mi cum e, ce simţi a întrebat după o pauză plină de oftaturi.

— Ca un curent electric, doar atât. Adevărul e că sexul e supraevaluat, îţi faci o grămadă de iluzii şi la urmă rămâi cam dezamăgit.

— Mincinosule! Dacă ar fi aşa n-ai umbla în limbă după toate femeile.

— Păi tocmai aici e şpilul, Carmen: crezi mereu că va fi mai bine cu următoarea.

Gregory a plecat în septembrie, iar în luna ianuarie a anului următor Tom Clayton s-a dus la Washington cu intenţia de a intra în grupul de presă al celui mai carismatic preşedinte al secolului, de a cărui politică plină de idei emfatice era fascinat. Voia să atingă puterea şi să ia parte la mişcările istoriei, simţea că pe coasta de vest un ziarist ambiţios nu avea viitor, era prea departe de inima imperiului, după cum îi explicase lui Carmen. A lăsat-o plângând, căci era prima dată când se îndrăgostise cu adevărat, ceilalţi nu însemnaseră nimic în comparaţie cu sentimentul puternic care o copleşea acum. La telefon şi în misive scurte doldora de greşeli gramaticale îl ţinea zilnic pe Gregory la curent cu amănuntele romanticului ei supliciu, reproşându-i nu numai c-o lăsase singură într-un moment ca acela, dar şi c-o minţise în legătură cu curentul electric, că dac-ar fi ştiut cum stătea de fapt treaba n-ar fi amânat-o atât.

— Ce păcat că eşti atât de departe, Greg, n-am cu cine să mă descarc.

— Aici lumea e mai modernă, toţi se culcă cu toţi şi pe urmă mai şi povestesc.

— Dacă află ai mei, mă omoară.

Au aflat după trei luni, când a venit poliţia să-i ia la întrebări. Tom Clayton nu-i răspunsese la scrisori şi nici nu dăduse vreun semn de viaţă până când, după mai multe săptămâni, reuşise să-l prindă la telefon în zori de zi ca să-l anunţe îngrozită că era însărcinată. Omul a fost amabil, dar ferm: nu era problema lui, el voia să se dedice jurnalismului politic şi trebuia să se gândească la carieră, nici gând să se întoarcă, pe deasupra nici nu-i pomenise vreodată de căsătorie, el era adeptul relaţiilor spontane şi presupunea că şi ea îi împărtăşea ideile, doar le discutaseră de atâtea ori, nu-i aşa? Oricum, nu se deroba, îşi asuma responsabilitatea, chiar a doua zi avea să-i trimită nişte bani prin poştă ca să rezolve micul inconvenient aşa cum se cuvine. Carmen a plecat de la telefon păşind ca o somnambulă, a intrat într-o cafenea şi s-a prăbuşit pe un scaun. A stat aşa cu ochii în ceaşcă până la închidere. Apoi, întinsă în pat cu o durere surdă în tâmple, şi-a zis că lucrul cel mai important era să păstreze secretul cu orice preţ. În zilele care au urmat a vrut să-l sune pe Gregory, dar nici el nu trebuia să ştie ce nenorocire i se întâmplase. Venise ceasul adevărului pentru ea şi a vrut să-l înfrunte singură, una e să sfidezi lumea cu fanfaronade feministe vagi, cu totul altceva e să fii mamă singură într-un mediu ca acela. Şi-a dat seama că ai ei n-aveau să-i mai vorbească niciodată, c-o vor goni de acasă, din familie şi chiar din cartier, că părinţii şi fraţii aveau să moară de ruşine, că va trebui să crească de una singură copilul, muncind ca să aibă din ce trăi, că femeile o vor repudia, iar bărbaţii o vor trata ca pe o prostituată. Iar pruncul va purta de la bun început anatema asta. N-avea curaj pentru o bătălie atât de lungă, dar nici să ia o hotărâre. S-a zbătut în starea asta de incertitudine timp îndelungat, ascunzându-şi greţurile matinale şi somnolenţa care o dobora după-amiaza, evitându-şi familia şi reducând la minimum contactul cu Greg; dar într-o zi abia a reuşit să intre în fustă şi a ştiut că

trebuie să facă repede ceva. A încercat din nou să dea de Tom Clayton, dar i s-a spus că era plecat şi nu se ştia când se va întoarce. S-a dus apoi la biserica Lourdes, sperând să nu dea cu ochii de parohul basc, a îngenuncheat în faţa altarului, ca de atâtea ori, şi pentru prima dată a vorbit cu Fecioara ca de la femeie la femeie. De o bună bucată de vreme avea îndoieli în legătură cu religia, slujba duminicală era doar un ritual monden pentru ea, dar acum frica îi cerea să regăsească alinarea credinţei. Statuia Madonei în veşminte de mătase şi diademă de perle n-a ajutat-o, chipul de ghips privea în gol prin ochii de sticlă vopsită. Carmen i-a explicat de ce păcătuise, i-a cerut îndurare şi binecuvântare, după care s-a dus glonţ la Olga.

— Nu trebuia să aştepţi atât, a spus vindecătoarea după ce-a pipăit-o cu mâinile ei experte. În primele săptămâni nu e complicat, dar acum…

— Nici acum. Trebuie s-o faci.

— E foarte riscant.

— Nu contează. Ajută-mă, te rog, a izbucnit în plâns, aruncându-se în braţele ghicitoarei.

Olga o văzuse pe Carmen crescând sub ochii ei, familia Morales îi era apropiată, iar ea trăise destul în acest cartier ca să ştie ce-ar fi aşteptat-o pe fată din clipa în care ar fi început să-i crească burta. Aşa că i-a spus să vină în seara următoare, şi-a pregătit instrumentarul şi ierburile şi a lustruit statuia lui Buddha, căci de data asta avea nevoie de mult noroc. Carmen a spus acasă că pleca pentru două zile la plajă cu o prietenă şi s-a mutat la Olga. Nu mai era fata veselă şi dezinvoltă, frica de durere era mai puternică decât orice altceva, nu se gândea nici la riscuri, nici la consecinţe, tot ce dorea era să adoarmă adânc şi să se trezească scăpată de acest coşmar. Numai că, în ciuda poţiunilor Olgăi şi a jumătăţii de sticlă de whisky băute, a simţit tot şi n-a avut parte de un somn care s-o ajute să treacă peste această încercare, a trebuit s-o îndure

legată de mâini şi glezne de masa din bucătărie, cu o cârpă în gură pentru ca strigătele să nu se audă din stradă; la un moment dat, n-a mai suportat şi i-a făcut semn femeii s-o lase în pace, orice în afară de durere, dar vindecătoarea i-a spus că era deja prea târziu, trebuia mers până la capăt. În sfârşit, ghemuită ca un copil mic, cu o pungă cu gheaţă pe pântec, a plâns îndelung până când epuizarea, calmantele şi alcoolul au doborât-o şi a adormit. Treizeci de ore mai târziu tot mai dormea, delirând, iar un firicel de sânge, neabundent dar constant, îmbiba cearşafurile, şi-atunci Olga şi-a dat seama că de data asta steaua ei bună nu funcţionase. A încercat să-i scadă febra şi să-i oprească hemoragia în fel şi chip, dar starea fetei se înrăutăţea văzând cu ochii, era în pericol să-şi piardă viaţa. Olga a intrat în panică, dacă fata murea sub acoperişul ei era şi ea terminată, dar nici nu putea s-o scoată în stradă sau să-i anunţe familia. În timp ce se chinuia s-o facă să bea puţină apă, i s-a părut c-o aude murmurând numele lui Gregory şi a priceput că doar el o putea ajuta. L-a sunat şi l-a trezit din somn. Vino imediat, i-a spus, iar după tonul vocii Gregory a înţeles că era ceva urgent, n-a întrebat nimic, a sărit în primul avion, după câteva ceasuri o lua în braţe pe prietena sa şi o ducea cu taxiul la spitalul cel mai apropiat, înjurând că nu-i spusese nimic, că n-avusese încredere în el, de ce m-ai lăsat pe dinafară, doar ţi-am spus că Tom Clayton e un ticălos fără inimă, dar nu toţi bărbaţii sunt aşa, Carmen, nu toţi ţi-o trag şi o şterg, cum pretinde taică-tău, îţi jur că sunt şi alţii mai buni decât Clayton, de ce nu m-ai lăsat să te ajut mai devreme, poate că bebeluşul ar fi trăit, nu trebuia să treci singură prin aşa ceva, doar de-aia suntem prieteni, suntem ca fraţii, Carmen, ce viaţă de căcat, nu muri, te rog, nu muri.

În timp ce chirurgii operau, poliţia, pe care spitalul o anunţase în legătură cu starea în care venise pacienta, îl trăgea de limbă pe Gregory Reeves.

— Hai să facem o înţelegere, a spus ofiţerul exasperat după trei ore de interogatoriu inutil. Îmi spui cine i-a făcut avortul şi te las să pleci liniştit, nici măcar nu-ţi deschid dosar.

— Nu ştiu, v-am spus de o mie de ori. Nici măcar nu locuiesc aici, am luat avionul în dimineaţa asta, uitaţi biletul. Prietena mea m-a sunat şi am adus-o la spital, asta-i tot ce ştiu.

— Eşti tatăl copilului?

— Nu. Iar pe Carmen Morales n-am mai văzut-o de opt luni.

— De unde ai luat-o?

— Mă aştepta la aeroport.

— Imposibil, nu e în stare să meargă! Spune-mi de unde ai luat-o şi te las să pleci. Dacă nu, te închid pentru complicitate şi tăinuire.

— Va trebui s-o dovediţi.

S-a luat de la început acelaşi ciclu de întrebări, răspunsuri, ameninţări şi vorbe în doi peri. În cele din urmă, poliţia i-a dat drumul şi s-a dus să ia la întrebări familia Morales. Aşa au aflat Pedro şi Inmaculada de cele întâmplate şi, deşi bănuiau implicarea Olgăi, n-au spus nimic, pe de-o parte ghicindu-i bunele intenţii, iar pe de alta pentru că în cartierul mexican delaţiunea era un păcat de neconceput.

— A pedepsit-o Dumnezeu, eu nu mai trebuie s-o pedepsesc, a spus Pedro Morales cu glas spart, aflând starea gravă în care se găsea fiică-sa.

Gregory a stat alături de Carmen până când a trecut pericolul. Trei nopţi la rând a dormit iepureşte pe un scaun, pândindu-i respiraţia. În dimineaţa celei de-a patra zile, Carmen s-a trezit fără febră.

— Mi-e foame, a anunţat ea.

— Slavă Domnului, a zâmbit el şi a scos o cutie cu lapte condensat. Ca pe vremea când erau copii, au băut cu înghiţituri lente lichidul dulce şi lipicios, ţinându-se de mână.

Între timp, Olga îşi făcuse valiza şi plecase departe, în Puerto Rico, dând sfoară în cartier că se ducea să joace la cazinourile din Las Vegas pentru că spiritul unui indian îi şoptise o martingală la jocul de cărţi. Pedro Morales îşi legase o panglică neagră la mânecă, pe stradă anunţase că-i murise un prieten, în casă decretase că fiică-sa nu existase nicicând, interzicând să i se pronunţe numele. Inmaculada i-a promis Sfintei Fecioare rozariul spus în toate zilele cât va mai trăi, doar s-o ierte pe fată de păcatul comis, a scos banii ascunşi sub o scândură din duşumea şi s-a dus la Carmen pe ascuns de bărbatul ei. A găsit-o privind pe geam zidul de vizavi, îmbrăcată în cămaşa verde şi aspră a spitalului. Văzând-o atât de nefericită, şi-a înghiţit reproşurile şi lacrimile şi a îmbrăţişat-o. Carmen şi-a ascuns faţa la pieptul mamei şi s-a lăsat legănată, aspirând mirosul de rufă curată şi mâncare în care crescuse.

— Ia aici tot ce-am economisit, fata mea. E mai bine să pleci o vreme, până când lui taică-tău o să i se moaie sufletul de dor. Să-mi scrii, dar nu acasă, ci la Nora Reeves, e omul cel mai discret pe care-l cunosc. Ai grijă de tine şi Domnul să te ajute...

— Dumnezeu a uitat de mine, mamă.

— Să nu spui asta nici în glumă. Orice-ar fi, Dumnezeu te iubeşte, şi eu la fel. Noi doi vom fi mereu alături de tine, ai înţeles?

— Da, mamă.

Gregory Reeves a văzut-o pentru prima dată pe Samantha Ernst pe terenul de tenis; ea juca, iar el tundea arbuştii de pe marginea parcului. Unul din joburile lui era la cantina căminului de fete de vizavi de casa lui. Două bucătărese găteau, iar Gregory conducea un grup de cinci studenţi care serveau la mese şi spălau vasele, poziţie invidiată pentru că avea acces liber în clădirea în care locuiau fetele. În orele libere făcea pe

grădinarul. La început nu ştia decât să tundă gazonul şi să smulgă buruienile, dar a învăţat multe despre plante de la un adevărat maestru, un român pe nume Bălcescu, un tip cu înfăţişare barbară şi inimă bună, care se rădea în cap şi-apoi îşi lustruia ţeasta cu o bucată de fetru până o făcea să strălucească, se exprima într-un amestec rapid de limbi şi iubea plantele ca pe sine însuşi. În ţara sa fusese grănicer, dar cu prima ocazie fugise, profitând de buna cunoaştere a terenului, rătăcise îndelung, ajunsese în Statele Unite venind din Canada, fără acte, fără bani şi cunoscând doar două cuvinte englezeşti: bani şi libertate. Convins că la asta se reducea America, nu se străduise să-şi lărgească vocabularul şi se ajuta de mimică. De la el a învăţat Gregory să se lupte cu gândacii, larvele, melcii, furnicile şi alte jivine dăunătoare vegetaţiei, să fertilizeze, să altoiască şi să răsădească. Mai mult decât o corvoadă, orele petrecute în aer liber erau o adevărată plăcere, mai ales pentru că trebuia să descifreze instrucţiunile şefului său printr-un permanent exerciţiu de intuiţie. Tundea deci arbuştii când a remarcat-o pe una din jucătoare şi a rămas cu ochii la ea, nu atât pentru cum arăta — poate că dacă ar fi stat pe loc nici n-ar fi observat-o —, cât pentru precizia ei de atletă. Muşchi puternici, picioare iuţi, un chip alungit şi nobil, păr scurt şi bronzul acela un pic pământiu al celor care au stat la soare dintotdeauna. A fost atras de agilitatea ei de animal sănătos, a aşteptat să se termine meciul şi s-a dus s-o aştepte la ieşire. Nu ştia ce să-i spună, iar când a trecut prin faţa lui cu racheta pe umăr şi pielea strălucind de sudoare nu i-a venit în minte nici o frază memorabilă şi a rămas mut. A urmărit-o de departe şi a văzut-o urcându-se într-o maşină sport. Seara i-a povestit Iui Timothy Duane, pe un ton de indiferenţă studiată.

— Doar n-oi fi atât de cretin să te amorezezi, Greg.

— Sigur că nu. Îmi place, asta-i tot.

— Locuieşte la cămin?

— N-am văzut-o acolo.

— Ghinion, aveai ocazia să foloseşti cheia…

— Nu cred că e studentă, are o maşină decapotabilă roşie.

— O fi nevasta unui grangur.

— Nu cred că e măritată.

— Atunci o fi curvă.

— Unde-ai văzut tu curvă să joace tenis? Astea lucrează noaptea, iar ziua dorm. Nu ştiu cum să vorbesc cu o fată ca ea… e foarte diferită de cele pe care le cunosc.

— Nu vorbi. Joacă tenis cu ea.

— N-am ţinut în viaţa mea o rachetă în mână.

— Nu se poate! Ce-ai făcut toată viaţa?

— Am muncit.

— Şi ce naiba ştii să faci, Greg?

— Să dansez.

— Atunci, invit-o la dans.

— Nu îndrăznesc.

— Vrei să vorbesc eu cu ea?

— Nici să nu te gândeşti, a sărit Gregory, care nu voia să intre în competiţie cu prietenul lui în ochii nimănui, cu atât mai puţin în cei ai acestei fete.

A urmărit-o şi a doua zi în timp ce se prefăcea că se ocupă de arbuşti, dar nici de data asta n-a avut curajul s-o abordeze. Scena s-a repetat până când Bălcescu a constatat că într-un loc arbuştii fuseseră scurtaţi până la rădăcină şi s-a hotărât să intervină înainte ca tot parcul să ajungă aşa. Românul a intrat pe teren, a întrerupt partida cu un şuvoi de cuvinte în limba lui din Transilvania, iar văzând că fata speriată nu se uita la admiratorul care urmărea toate astea din afara terenului, a apucat-o de braţ şi a tras-o după el, bălmăjind ceva despre libertate şi bani, spre şi mai adânca uluire a jucătoarei de tenis. Astfel s-a aflat Gregory faţă în faţă cu Samantha Ernst, care, ca să

scape de Bălcescu, a rămas să stea de vorbă cu el şi s-au dus la o cafea, sub privirile aprobatoare ale pitorescului maestru grădinar. S-au aşezat la o masă rablagită de la cafeneaua cea mai căutată din oraş, o bombă dărăpănată şi ticsită de lume, unde mai multe generaţii de studenţi scriseseră mii de poezii şi discutaseră toate teoriile posibile şi imposibile, iar perechi precum ei începuseră anevoiosul drum al cunoaşterii reciproce. Gregory a încercat s-o impresioneze cu repertoriul său de teme literare, dar văzând-o neinteresată a căutat un teren comun. Pe fată n-o interesau nici dreptul civil, nici revoluţia cubaneză, nu părea să aibă nici o părere despre nimic, dar Gregory a luat pasivitatea ei drept profunzime spirituală şi n-a scăpat prada din mâini.

Ieşită de pe terenul de tenis, Samantha Ernst nu prezenta cine ştie ce interes, dar oricum era mai brează decât fetele de la liceu sau din cartierul hispanic. Voise să urmeze arheologia, îi surâdea ideea de a explora locuri exotice şi să caute civilizaţii milenare, în aer liber şi pantaloni scurţi, dar a renunţat constatând exigenţele acestei profesii. N-avea stofă pentru clasificarea meticuloasă a unor oase măcinate şi a unor pietricele care nu foloseau la nimic. A urmat o perioadă de indecizie, care avea să se răsfrângă asupra altor aspecte ale vieţii sale. Crescuse în frumoasa casă cu două piscine a unui producător de filme de la Hollywood, tatăl se căsătorise de patru ori şi vieţuia înconjurat de nimfe abia ieşite din găoace, cărora le promitea o carieră fulminantă în schimbul unor mici favoruri personale. Mama ei, o aristocrată din Virginia cu orgoliu de regină şi maniere de institutoare, a suportat cu stoicism rătăcirile soţului cu ajutorul unui arsenal de droguri şi al mai multor cărţi de credit, până în ziua în care, privindu-se în oglindă, nu şi-a mai zărit chipul anulat de singurătate. A fost găsită plutind în spuma roşiatică a căzii de marmoră în care-şi tăiase

venele. Samantha, pe atunci în vârstă de şaisprezece ani, a trecut neobservată în noianul de fraţi vitregi, foste soţii, iubite de moment, slujnice, prieteni şi câini de rasă din conacul patern. A continuat să înoate şi să joace tenis cu aceeaşi tenacitate, fără nostalgii fără rost şi fără să-şi judece mama. Nu-i era dor de ea, nu fuseseră apropiate, poate ar fi dat-o uitării de n-ar fi fost coşmarurile recurente cu spumă roşie. Ca atâţia alţii, venise la Berkeley atrasă de faima lui libertară, era sătulă de bunele maniere burgheze impuse de maică-sa şi de petrecerile cu efebi şi nimfete ale tatălui. Maşina ei sărea în ochi printre rablele celorlalţi studenţi, iar casa ei era un refugiu boem ascuns printre copaci şi verdeaţă, cu o superbă vedere spre golf şi chiria plătită de tatăl ei. Gregory Reeves a fost năucit de rafinamentul tinerei, nu mai ştia pe nimeni în stare să mănânce cu şase tacâmuri sau să identifice dintr-un foc o haină de caşmir autentic sau un covor persan adevărat, cu excepţia lui Tim Duane, dar lui nu-i păsa de nimic, mai ales de o haină de caşmir sau de un covor persan. A invitat-o la dans, fata a apărut strălucind într-o rochie galbenă decoltată şi cu un colier de perle la gât. S-a simţit caraghios în costumul împrumutat de la Duane şi şi-a dat seama că trebuia s-o ducă într-un loc mult mai scump decât crezuse. Samantha dansa prost, urmărea muzica atent şi-şi număra paşii, unu, doi, unu, doi, rigidă ca o coadă de mătură în braţele sale, bea suc de fructe, vorbea puţin şi era atât de distantă şi de rece, că Gregory şi-a imaginat-o plină de mister. Şi-a investit toată încăpăţânarea în acest amor şi şi-a spus că nu era musai să ai gusturi comune şi pasiune ca să întemeiezi o familie. Căci asta îi era intenţia, deşi n-o recunoştea încă în forul său interior şi nici n-o declara. Toată viaţa tânjise să aibă un cămin adevărat, precum cel al familiei Morales, şi era atât de îndrăgostit de aspiraţia domestică, încât s-a hotărât s-o pună în practică cu

prima femeie disponibilă, fără să se întrebe dacă ea dorea acelaşi lucru.

Reeves a absolvit cu menţiune la literatură, pesemne că bunul lui prieten Cyrus a sărbătorit pe lumea cealaltă, şi s-a înscris la Facultatea de Drept din San Francisco. Ideea de a deveni avocat îi venise ca să-l contrazică pe Timothy Duane, care pretindea că meseria asta era un soi de braconaj, dar apoi a luat-o în serios. Odată hotărârea luată, a sunat-o pe Olga ca să-i spună că se înşelase în previziuni, că nu va fi nici poliţist, nici bandit, cu oarece noroc. Ghicitoarea, care se întorsese de o vreme din Puerto Rico, unde dobândise cunoştinţe divinatorii şi medicinale noi, i-a replicat că văzuse cât se poate de corect, ca de obicei: avea să lucreze cu legea, în plus, un avocat nu-i decât un hoţ cu diplomă.

Alt motiv pentru a-şi continua studiile era să scape de armată cât mai putea. Războiul din Vietnam, iniţial un conflict mărunt de tot şi îndepărtat, luase o turnură alarmantă şi nu-l mai amuza defel să îmbrace uniforma de ofiţer de rezervă şi să se joace de-a războiul la sfârşit de săptămână. O amânare de trei-patru ani, până avea să-şi ia diploma, putea să-l salveze de plecarea pe front.

— Nu pot să-mi explic rezistenţa asta feroce a piticilor orientali. Chiar n-au aflat că noi suntem forţa militară cea mai copleşitoare din istorie? Câştigăm, fără doar şi poate. Pierderile lor sunt atât de mari, după calculele oficiale, încât n-au mai rămas duşmani în viaţă. Cei care trag sunt fantome, spunea batjocoritor Timothy Duane.

Dacă pentru Duane era vorba de un sarcasm, mulţi credeau că aşa şi era, mai era nevoie de un ultim efort şi fiinţele acelea iluzorii ar fi fost definitiv şterse de pe faţa pământului. Asta spuneau generalii la televizor, în timp ce camerele de luat vederi din spatele lor arătau şiruri de saci cu cadavre de soldaţi americani aliniate pe pista de aterizare. Imnuri, drapele şi defilări în oraşele

patriei. Lupte, haos şi praf de puşcă în sud-estul asiatic. Lista tăcută a celor morţi, nici una cu cei mutilaţi trupeşte şi sufleteşte. În protestele stradale tinerii pacifişti dădeau foc steagului şi livretelor militare. Trădătorilor, poponari comunişti ce sunteţi, dacă nu vă place America n-aveţi decât să plecaţi, nu vă vrem, strigau ceilalţi. Poliţia îi potolea cu bastoanele, uneori trăgea. Pace şi dragoste, frate, fredonau hipioţii, întinzând flori celor care-i ţineau în cătarea puştii şi prinzându-se în horă, cu ochii pierduţi într-un paradis de marijuana şi surâzând atât de fericiţi, că nu puteai să-i ierţi. Gregory ezita. Aventura războiului îl atrăgea, dar avea o neîncredere instinctivă faţă de entuziasmul belicos. Nebuni, au înnebunit cu toţii, ofta Timothy Duane, la adăpost de armată graţie unui teanc de certificate medicale îndoielnice care atestau o copilărie plină de suferinţă.

După o lungă perioadă de prietenie, pasiunea lui Gregory pentru Samantha s-a transformat în dragoste, neîncrederea ei s-a risipit şi relaţia lor a intrat în rutina şi riturile unor logodnici eterni. Se duceau la cinema, făceau excursii, mergeau la concerte şi piese de teatru, citeau împreună la umbra copacilor, după ore se plimbau precum turiştii prin San Francisco, străbătând mână în mână cartierul chinezesc. Planurile lui Reeves erau foarte burgheze, nu îndrăznea să i le împărtăşească Samanthei, vor avea o casă cu o grădină cu trandafiri, în timp ce el va lucra ca avocat, ea va face prăjituri şi va avea grijă de copii, totul atât de corect şi de decent. Amintirea vieţii din camion, pe când tatăl său era încă sănătos, îi rămăsese înfiptă în memorie ca singura perioadă fericită. Îşi imagina că dacă ar fi putut să reproducă micul trib ar fi fost din nou sigur şi liniştit, visa să se aşeze în capul unei mese lungi, cu copiii şi prietenii, aşa cum văzuse de atâtea ori la familia Morales. Se gândea des la ei: în ciuda sărăciei şi a limitelor din cartierul în care crescuse, ei erau exemplul

cel mai la îndemână, în epoca aceea a comunităţilor hippy şi a fast-food-ului, visul lui secret de patriarh era ceva suspect, nici nu era cazul s-o declare. Realitatea se modifica uluitor de rapid, nu mai era loc pentru mese în familie, lumea se învârtea iute, multe erau pe dos, viaţa devenise o gâlceava uriaşă şi nici măcar filmele, acel pământ sigur de până atunci, nu-l mai mângâiau nicicum. Cowboy-ii, indienii, îndrăgostiţii caşti şi bravii soldaţi în uniforme curate se mai vedeau doar la televizor, în filme vechi şi întrerupte din zece în zece minute de reclame la bere şi deodorant, iar în sălile de cinema în care se refugia pe vremuri căutând o linişte efemeră, acum puteai avea surprize neplăcute. John Wayne, eroul dur, curajos şi solitar, pe care încercase să-l imite fără succes, lăsase locul filmelor de avangardă. Captiv în scaunul sălii, spectatorul suporta războinici japonezi care-şi făceau harakiri pe ecran lat, lesbiene suedeze în plină acţiune şi extraterestri sadici punând stăpânire pe planetă. Nici măcar melodramele nu-l relaxau, căci nu se mai terminau cu sărutări şi viori, ci cu depresii sau sinucideri.

În timpul vacanţelor se despărţeau cu săptămânile, Samantha se ducea la tatăl ei, iar el îşi împărţea timpul între instrucţia militară obligatorie şi activitatea politică, distribuind împreună cu alţi studenţi materiale despre drepturile omului. Două realităţi cum nu se poate mai diferite: antrenamentele militare obositoare, unde albii şi negrii erau aparent egali sub ordinele sergentului, şi riscantele misiuni prin statele din sud, unde lucra cu comunităţile de culoare aproape în secret, ca să evite grupările de bătăuşi albi potrivnice ideii de dreptate rasială. Pe vremea aceea Panterele Negre, cu beretele, retorica duşmănoasă şi marşurile lor marţiale produceau teamă şi fascinaţie. Negri de atâta negritudine arogantă, negri îmbrăcaţi în negru, cu ochelari negri şi expresie provocatoare, ocupau toată lăţimea trotuarelor, mergând cot la cot cu femeile lor

negre cu sâni ţanţoşi, nu cedau trecerea albilor, nu mai priveau în pământ şi nu mai vorbeau pe un ton scăzut. Foştii timizi si umiliţi deveniseră sfidători. La sfârşitul verii cei doi se revedeau cu dor, dar fără o bucurie autentică, ca doi buni camarazi. Nu se certau, nu abordau subiecte contradictorii, dar nici nu se plictiseau, instalaţi într-o tăcere comodă. Gregory nu-i cerea părerea Samanthei, nu o punea la curent cu activitatea sa, căci ea parcă nici nu-l auzea sau se plictisea. Nimic n-o entuziasma, în afară de sport şi de noutăţile venite din Orient, precum dansurile dervişilor sau tehnicile meditaţiei transcendentale. Iar aici aveai de unde alege, oraşul oferea o puzderie de cursuri de lungă durată celor doritori să dobândească la sfârşit de săptămână complicata înţelepciune a marilor mistici din India. Reeves, crescut printre Logi şi Maeştri Funcţionari, care o văzuse pe maică-sa desprinzându-se de realitate şi evadând pe cărări spirituale şi care cunoştea vrăjile Olgăi, lua adesea în râs moda cea nouă. Samantha se plângea de lipsa lui de sensibilitate, dar nu era jignită şi nici nu încerca să-l schimbe, ar fi fost mult prea greu. Avea o energie limitată, poate nu era decât leneşă ca o pisică, numai că acolo şi atunci temperamentul ei abulic putea fi lesne confundat cu pacea budistă la modă. Placidă era şi în amor, dar Gregory se încăpăţâna să-i ia răceala drept timiditate şi persevera în a inventa virtuţi inexistente serbedei lor relaţii. Învăţase să joace tenis ca să-şi acompanieze iubita în singura ei pasiune, cu toate că detesta acest joc şi nu câştiga niciodată; jucau doar ei, astfel că înfrângerea era strict personală, n-o împărţea cu alţi jucători. Ea, în schimb, nu încercase să înveţe nimic din cele ce-i făceau lui plăcere. Singura dată când a mers cu el la operă a adormit la actul doi, iar când se duceau să danseze seara se termina cu nervi, ea fiind incapabilă să se relaxeze sau să vibreze în ritmul muzicii. La fel se petreceau lucrurile când făceau dragoste, aveau ritmuri

diferite şi rămâneau cu o senzaţie de gol, dar n-au fost în stare să perceapă în asta un semn de avertizare pentru viitor, au pus-o pe seama fricii ei de a nu rămâne însărcinată. Ea era împotriva mijloacelor contraceptive - ori erau inestetice sau incomode, ori se temea să nu-şi strice delicatul echilibru hormonal. Îşi îngrijea corpul într-un mod obsedant, făcea gimnastică ore în şir, bea doi litri de apă pe zi şi stătea goală la soare. În timp ce Gregory învăţa să gătească cu prietenele Joan şi Susan şi citea *Kamasutra* şi tot ce mai găsea ca manuale de erotism, ea ronţăia legume crude şi-şi apăra castitatea ca măsură igienică pentru trup şi disciplina sufletului.

Reeves şi-a pierdut entuziasmul iniţial pentru universitate în acelaşi ritm în care şi-a pierdut şi accentul mexican. La absolvire a ajuns şi el la concluzia că învăţase mai multe pe stradă decât în sălile de curs. Educaţia universitară îşi propunea să-i adapteze pe tineri la o existenţă productivă şi docilă, plan care se izbea de spiritul rebel al studenţilor. Profesorii nu luau în seamă semnele noului cutremur, prinşi în măruntele lor rivalităţi birocratice, nu percepeau gravitatea lucrurilor. În anii de studenţie Gregory n-avusese parte de profesori demni de a fi ţinuţi minte, nici un Cyrus nu-l silise să-şi aprofundeze ideile şi să se aventureze în explorarea intelectuală, cu toate că mulţi erau celebrităţi ştiinţifice sau umaniste. Orele treceau în cercetări fără rost, în memorare de date şi disertaţii pe care nu le citea nimeni. Toate ideile lui romantice despre viaţa de student au fost măturate de o rutină fără sens. Nici nu-i venea să plece din oraşul cel extravagant, cu toate că din raţiuni practice ar fi fost preferabil să trăiască la San Francisco. Republica Populară de la Berkeley îi intrase în piele, îi plăcea să rătăcească pe străzile pe care mişunau *swami* în tunici de bumbac, femei ce semănau cu spiritele renascentiste, înţelepţi aerieni, revoluţionari fără revoluţie, muzicanţi ambulanţi, predicatori, nebuni,

vânzători de dulciuri, artizani, poliţişti şi criminali. Printre tinerii doritori să se depărteze cât mai mult de părinţii lor burghezi se purta stilul indian. Pe străzi şi în pieţe se vindeau de toate: droguri, tricouri, discuri, cărţi vechi, podoabe ieftine. Iar traficul era compus din autobuze pline de graffiti, biciclete, vechi maşini Cadillac verde-lămâie sau roşu-pepene, başca rablele societăţii de taxiuri ieftine pentru oamenii de rând sau gratuite pentru cei speciali, precum vagabonzii sau manifestanţii protestatari.

Ca să-şi câştige pâinea, Gregory avea grijă de copii: îi lua de la şcoală şi stătea cu ei câteva ceasuri, până se întorceau părinţii de la lucru. La început au fost cinci, dar curând numărul lor a crescut şi a putut să-şi părăsească slujba de la căminul de fete şi pe cea de grădinar alături de Bălcescu, şi-a cumpărat un mic autobuz şi şi-a angajat două ajutoare. Câştiga mai mult decât colegii săi şi, văzută din afară, munca era simpatică, dar de fapt era epuizantă, căci copiii parcă erau fire de nisip, identici de departe, scăpându-i din mână când voia să-i potolească şi lipicioşi când i se urcau în cap, dar a prins drag de ei şi îi lipseau în timpul weekendului. Un băieţel avea talentul de a se face nevăzut şi o făcea atât de des, încât a fost singurul pe care nu l-a uitat în anii care au urmat. Iar într-o zi chiar s-a pierdut. De obicei, Gregory îi număra la plecare, dar de data asta era în întârziere şi a uitat. Ajunsese aproape de casa puştiului când şi-a dat seama că nu era în autobuz. Speriat, a făcut cale întoarsă spre parc, ajungând acolo pe când se însera. A alergat strigându-l din toţi bojocii, în timp ce ceilalţi copii se smiorcăiau în autobuz, obosiţi, în cele din urmă a sunat la poliţie după ajutor. Un sfert de oră mai târziu, un detaşament întreg, cu lanterne şi câini, câţiva voluntari, o ambulanţă pentru orice eventualitate, un fotograf, doi ziarişti şi vreo cincizeci de vecini şi gură-cască umpleau locul.

— Trebuie anunţaţi părinţii, a decretat ofiţerul.

— Aoleu, cum să le spun aşa ceva?

— Mergem împreună. Sunt lucruri care se întâmplă, am văzut de toate la viaţa mea. Şi pe urmă apare cadavrul, mai bine să nu vă spun, violaţi, torturaţi... Că perverşii mişună. Eu i-aş trimite pe toţi pe scaunul electric.

Lui Reeves i s-au muiat genunchii, i s-a făcut rău. Au ajuns acasă, au sunat, în prag era plodul, mânjit tot cu unt de arahide. Se plictisise şi venise singur acasă să se uite la televizor. Maică-sa nu se întorsese încă de la lucru şi habar n-avea de toată tărăşenia. De atunci Gregory îl lega pe băieţel cu o sfoară de brâu, exact cum făcea Inmaculada Morales cu bunica cea ţicnită; n-a mai avut probleme şi i-a vindecat şi pe ceilalţi copii de pornirile aventuroase. Excelentă idee, ce contează că după aia plătesc din greu un psihiatru ca să-i scape de complexul de căţel de companie, a râs Carmen când i-a povestit păţania la telefon.

Joan şi Susan s-au mutat într-o căsoaie destul de dărăpănată, dar încă solidă, unde au inaugurat un restaurant vegetarian şi macrobiotic, care avea să ajungă cel mai bun din oraş. În locul lor s-a instalat o colonie de hipioţi, care se înmulţea văzând cu ochii. La început au fost doar două perechi cu copiii lor, apoi tribul s-a tot mărit, uşile rămâneau deschise oricui voia să vină la oaza de droguri, meşteşuguri mărunte, yoga, muzică orientală, amor liber şi ciorbă la comun. Timothy Duane n-a mai suportat nebunia şi jegul şi şi-a închiriat un apartament în San Francisco, unde studia medicina. I-a propus lui Reeves să vină să stea la el, dar nu l-a convins să părăsească mansarda, cu toate că şi el studia în oraş şi se săturase de comunitatea hippy. Îl deranja să dea de necunoscuţi în camera lui, detesta litania monotonă de tamburine, fluier şi flaut, se înfuria când îi dispărea ceva. Pace şi iubire, frate, surâdeau blând Copiii Florilor când îl vedeau coborând spumegând de

furie să-şi ceară cămăşile înapoi. De cele mai multe ori se întorcea cu coada între picioare şi mâna goală, simţindu-se un capitalist împuţit. Berkeley devenise un cuib de droguri şi rebeliune, zilnic apăreau alţi nomazi în căutarea Paradisului, veneau pe motociclete zgomotoase, în maşini hărtănite şi autobuze transformate în locuinţă provizorie, campau în parcurile publice, copulau suav pe stradă, se hrăneau cu aer, muzică şi iarbă. Mirosul de marijuana acoperea toate celelalte arome. Două revoluţii erau în desfăşurare, una a hipioţilor care voiau să schimbe legile Universului cu rugăciuni în sanscrită, flori şi sărutări, alta a iconoclaştilor care pretindeau să schimbe legile ţării cu proteste, strigăte şi pietre. Cea de-a doua se potrivea mai mult firii lui Gregory, dar n-avea timp de ea şi tot entuziasmul său pentru mişcările de stradă s-a făcut praf când a constatat că acestea deveniseră un mod de viaţă, un fel de hobby răbduriu. A încetat să se mai simtă vinovat pentru că în loc să provoace poliţia stătea acasă şi învăţa, mai de folos i se părea activitatea tăcută cu negrii din Sud, mergând din casă în casă în vacanţa de vară. Dacă nu era o manifestaţie în sprijinul drepturilor civile, era una împotriva războiului din Vietnam, aproape că nu era zi lipsită de vreo altercaţie publică. Pentru a menţine un simulacru de ordine, poliţia folosea tactici şi material de luptă. S-a organizat şi o contraofensivă menită a păstra valorile Fondatorilor Patriei printre adepţii promiscuităţii, dezordinii şi dispreţului faţă de proprietatea privată. Un cor de glasuri s-a înălţat în apărarea sacrului *American Way of Life.* Vor să dărâme bazele civilizaţiei creştine occidentale! Ţara asta va ajunge o Sodomă comunistă şi psihedelică, asta vor nenorociţii ăştia! Negrii şi hipioţii vor face să se ducă dracului sistemul! îi parodia Timothy Duane pe tatăl său şi pe ceilalţi domni cu care era coleg de club. Dar nu numai ei îi vârau pe toţi disidenţii în acelaşi sac, în aceeaşi simplificare cădea şi presa, cu

toate că o simplă privire era de-ajuns ca să percepi diferenţele enorme. Pe măsură ce hipioţii se dezintegrau, drepturile cetăţeneşti se întăreau. Revoluţia împotriva rasismului avansa cu paşi fermi şi inevitabili, pe când cea a florilor era doar un vis. Plutitori într-un voiaj magic indus de ciuperci halucinogene, iarbă, sex şi rock, hipioţii nu-şi vedeau nici propria slăbiciune, nici forţa inamicului, credeau că omenirea intrase într-o etapă superioară şi nimic nu va mai fi ca înainte. Să nu subestimăm prostia omenească, spunea Duane, acum câţiva ţicniţi se pupă şi-şi pictează porumbei pe piept, dar te asigur că n-o să rămână nici urmă de ei, o să-i devoreze istoria. În lungile discuţii nocturne ale celor doi prieteni, el era scepticul de serviciu, convins că mediocritatea avea să înfrângă până la urmă marile idealuri, drept care n-avea nici un sens să te entuziasmezi pentru Era Vărsătorului sau vreo altă eră. Şi că era curată pierdere de vreme să-ţi pierzi vara ca să-i înscrii pe negri în listele electorale, pentru că oricum n-o să vină la vot, iar dacă da, vor vota cu republicanii; cu toate acestea, ori de câte ori era vorba să se strângă fonduri pentru campaniile pentru drepturile civile, avea grijă să-i ceară maică-sii un cec cu trei zerouri. Apăra feminismul ca pe o mare invenţie, care-l scăpa de obligaţia de a plăti consumaţia doamnei cu care avea întâlnire şi-o mai putea şi duce gratis în pat, dar în viaţa reală nu profita de avantajele astea. Cinismul său îl scandaliza pe Gregory, dar în acelaşi timp îl şi amuza.

Libertate şi bani, bani şi libertate, profetiza enigmatic Bălcescu, care între timp îşi lărgise vocabularul englezesc, îşi lăsase o coadă de mandarin pe ţeasta rasă, se îmbrăca precum un ţăran rus din feudalism şi îşi preda filozofia în parc unui grup de adepţi. Duane punea succesul maestrului grădinar pe seama faptului că nimeni nu înţelegea despre ce naiba vorbea şi a talentului extraordinar de a cultiva

marijuana în cada de baie şi ciuperci halucinogene în ghivece de flori ascunse prin dulapuri. Românul îşi instalase în garaj o făbricuţă de LSD, afacere înfloritoare care l-a îmbogăţit rapid. Deşi Gregory îl ştia de nişte ani, prietenia lor se bazase pe dragostea pentru trandafiri şi bucuria de a mânca ceva bun. Bălcescu avea un dar înnăscut pentru mâncăruri pe bază de usturoi cu denumiri imposibile, despre care zicea că sunt feluri tradiţionale din ţara sa. L-a mai învăţat să cultive trandafiri în hârdaie prevăzute cu roţi, ca să le poată transporta cu el în caz de mutare sau emigrare.

— N-am de gând să emigrez, râdea Gregory.

— Nu se ştie niciodată. Libertate nu, parale nu, ce faci? Emigrezi, suspina omul şi pe chip i se aşternea o nostalgie patetică.

Samantha Ernst studia literatura în timpul liber rămas după gimnastică şi sport. Nu lucrase niciodată şi nici nu avea s-o facă vreodată. În anul acela tatăl ei s-a ruinat cu un film despre Imperiul Bizantin care costase milioane, a fost un fiasco monumental şi i-a distrus curând propriul imperiu. La fel ca fraţii şi mamele ei vitrege care până atunci se bucuraseră de generozitatea producătorului de filme, Samantha a trebuit să se descurce singură, totuşi nu i-a lipsit nimic, avea Gregory grijă. Plănuiseră căsătoria după ce el avea să termine facultatea şi avea să aibă o slujbă sigură, însă ruina magnatului a precipitat lucrurile şi nunta s-a făcut mai devreme cu doi ani. S-au căsătorit într-o ceremonie atât de privată că a fost mai curând secretă, martori fiindu-le Timothy Duane şi instructorul de tenis, abia după aia le-au telefonat rudelor şi prietenilor. Nora şi Judy Reeves îl vedeau pe Gregory o dată pe an, de Ziua Recunoştinţei, se simţeau departe de el şi n-au fost mirate că nu fuseseră invitate, dar familia Morales a fost profund jignită şi o vreme nici n-au mai vorbit cu „fiul lor *gringo*", asta până s-a născut Margaret, ceea ce le-a muiat inima şi l-au iertat. Gregory s-a mutat la

Samantha, şi-a adus lucrurile şi hârdaiele cu trandafiri, chitit să trăiască visul familiei fericite. Viaţa conjugală nu s-a dovedit atât de idilică precum şi-o închipuise, în fapt, căsnicia n-a rezolvat nici o problemă din cele pe care le avusese logodna, ba chiar a adăugat altele, dar asta nu l-a demoralizat, era convins că avea să fie mai bine după ce va ajunge avocat, va avea un serviciu stabil şi mai puţine alergături. Afacerea de baby-sitting ajungea ca nevastă-sa să ducă o viaţă comodă, numai că el nu se alegea cu nimic. Zilele lui erau o cursă cu obstacole. Se trezea în zori, învăţa şi scria, o oră îi lua să ajungă la cursuri, alta ca să se întoarcă, iar după-amiaza muncea. Ducea copiii la muzeu, în parc sau la spectacol, cu un ochi îi supraveghea, cu celălalt citea. O dată pe săptămână ducea rufele la spălătoria automată şi făcea piaţa, serile mai făcea câţiva dolari ajutându-le pe Joan şi Susan la restaurant. Ajungea acasă târziu, rupt, îşi punea o bucată de carne pe grătar, mânca singur şi învăţa. Samantha nu suporta aspectul cărnii crude şi mirosul de frigare, prefera să nu fie acasă la ora cinei. Orarele lor nu coincideau, ea dormea până la prânz şi-şi începea activitatea pe seară, se ducea la tot felul de cursuri: de tobe africane, de yoga, de dansuri cambodgiene. În timp ce bărbatul ei alerga după treburi, ea parcă era pe altă lume, ca şi cum viaţa ar fi fost o încercare titanică pentru natura ei evazivă. Convieţuirea nu i-a sporit interesul pentru jocurile erotice, era la fel de indiferentă ca înainte, cu circumstanţa agravantă că acum aveau mai multe prilejuri de a fi împreună şi mai puţine pretexte pentru răceală. Gregory a încercat să pună în practică sfaturile din manualele de erotism, deşi se simţea cam caraghios şi Samantha nu-i aprecia defel exhibiţiile. Lipsa de rezultate l-a făcut să creadă că femeile nu sunt interesate de aşa ceva, excepţia fericită fiind Ernestina Pereda. N-a luat în seamă nenumăratele publicaţii care demonstrau contrarul, iar în timp ce Occidentul

descoperea tumultuosul libido feminin, el începea să înlocuiască pasiunea cu răbdarea, deşi fără să renunţe cu totul la ideea de a-şi duce nevasta în grădinile păcătoase ale desfrâului — aşa numea Timothy Duane, cu conştiinţa lui catolică contorsionată, activitatea sexuală.

Constatând că era însărcinată, Samantha a fost demoralizată de-a binelea. A simţit că trupul ei bronzat şi fără pic de grăsime devenise un recipient în care creştea un mormoloc lacom pe care nu-l recunoştea ca fiind al ei. În primele săptămâni a tras de ea până la epuizare, făcând exerciţii fizice dure, în speranţa inconştientă de a scăpa de servitutea cea pernicioasă, apoi oboseala a învins-o şi stătea întinsă în pat cu ochii în tavan, disperată şi furioasă pe Gregory, care părea încântat la gândul de a avea un urmaş şi o copleşea cu efuziuni sentimentale când se văita, când ea numai de asta nu avea nevoie. E vina ta, e doar vina ta, îi reproşa, eu nu vreau copii, cel puţin nu acum, numai tu îi dai întruna cu familia, auzi ce idee, şi uite, atât ai repetat stupizenia asta, că s-a întâmplat, naiba să te ia. Nu-i venea să creadă ce ghinion o lovise, credea că e sterilă, pentru că în toţi anii aceştia n-avusese surprize, deşi nu-şi luase nici un fel de precauţii. Dacă nu mi-l doresc nici n-o să vină, îşi repetase mereu ca o fetiţă răzgâiată, incapabilă să accepte o neplăcere impusă. Avea greţuri, mai curând pentru că-i era silă de ea însăşi şi de plodul pe care-l respingea, decât din cauza sarcinii. Bărbatu-său a cumpărat o carte de reţete naturiste şi le-a rugat pe Joan şi Susan să-i gătească feluri sănătoase, efort inutil, căci Samantha abia putea să ronţăie o tijă de ţelină sau o bucăţică de măr. După trei luni, văzând că i se îngroaşă talia şi i se umflă sânii, şi-a dat drumul cu un fel de furie vorace. Inapetenţa i s-a transformat în lăcomie, contrar principiilor vegetariene a început să devore metodic cotlete grase de porc şi cârnaţi, pe care

Gregory i le pregătea seara iar ea le mânca, reci, a doua zi. Într-o seară au luat cina cu nişte prieteni la un restaurant spaniol: acolo a descoperit specialitatea zilei, ciorba de burtă făcută ca la Madrid, o amestecătură cu aspect de cârpe muiate în sos tomat.

A revenit de atâtea ori şi la asemenea ore imposibile să comande acest fel, că bucătarul era de-a dreptul fericit şi îi oferea insalubra fiertură în casolete de plastic. S-a îngrăşat, s-a umplut de coşuri, a apucat-o depresia, se simţea bolnavă şi vinovată, otrăvită de alimente putrezinde şi cadavre de animale cu care continua să se îmbuibe, ca o pedeapsă. Dormea prea mult sau se uita la televizor în pat, cu pisicile lângă ea. Alergic la părul de pisică, Reeves s-a mutat în altă cameră, dar fără să-şi piardă buna dispoziţie şi nici răbdarea, o să-i treacă, mofturi de femeie borţoasă, zâmbea el. Samantha detesta treburile casnice, dar măcar păstrase casa într-o formă decentă, acum totul era haos curat. Oricât s-ar fi străduit Gregory să facă ordine, mirosul de mâţe ţinute în casă şi de ciorbă de burtă se înstăpânise pretutindeni.

Tocmai apăruse moda naşterii sub apă, o combinaţie originală de exerciţii de respiraţie, balsamuri, meditaţie orientală şi apă chioară. Era nevoie să te antrenezi din timp pentru a naşte într-o cadă, sprijinită de tatăl pruncului şi înconjurată de prieteni şi de oricine-ar mai fi vrut să asiste, pentru ca plodul să vină pe lume ferit de trauma ieşirii din mediul lichid, călduţ şi calm din pântecul matern şi aterizând brusc în acela spăimos al unui salon de naşteri, printre lămpi puternice şi instrumente chirurgicale. Ideea nu era rea, dar în practică se dovedea destul de complicată. Conform teoriei că, dacă nu-ţi doreşti ceva, nici n-o să se întâmple, Samantha refuzase să vorbească despre momentul naşterii, dar prin luna a şaptea a trebuit să se confrunte cu realitatea: nu după mult timp copilul avea să se nască, iar ea n-avea cum să nu

participe. Să nască într-o cadă cu apă călduţă, într-o lumină blândă, cu două moaşe suave alături, i s-a părut mai puţin grav decât pe o masă de spital, pradă unui bărbat cu şorţ şi mască pe faţă, ca să nu fie recunoscut, totuşi n-a fost de acord să transforme totul într-o reuniune mondenă, cu toate că moaşele naturaliste promiteau că nu trebuia să facă nimic, în costul naşterii intrau şi băutura, şi marijuana, şi muzica, şi fotografiile. Dacă ne-am căsătorit în particular, nu văd de ce-aş naşte în public şi nici n-am chef să mă pozeze cu picioarele desfăcute, a tranşat ea dilema. În cele din urmă s-a ridicat din pat şi a început să meargă cu soţul ei la cursuri, unde a văzut alte femei în aceeaşi stare şi a descoperit că maternitatea nu e neapărat o nenorocire. A constatat cu uimire că celelalte îşi afişau pântecul cu mândrie şi păreau chiar mulţumite. Ceea ce a avut un efect terapeutic, şi-a recăpătat parţial respectul pentru propriul trup şi s-a hotărât să se îngrijească, a renunţat la ciorba de burtă, a mâncat fructe şi legume, făcea plimbări lungi, se ungea cu ulei de migdale şi loţiune de salvie şi izmă, a cumpărat hăinuţe pentru copil şi, preţ de câteva săptămâni, s-a întors la vechea ei personalitate. Pregătirile au inclus şi instalarea unei căzi enorme de lemn în salon — acestea se închiriau, dar au convins-o s-o cumpere. După naştere o putea folosi mai departe, i s-a spus, căci venise şi moda băilor comune între prieteni, se despuiau cu toţii şi se bălăceau în apă caldă. Artefactul s-a dovedit însă inutil, pentru că Samantha a născut o fetiţă, botezată Margaret, după bunica maternă moartă într-o spumă roşiatică, cu cinci săptămâni înainte de termen. Venind seara acasă, Gregory şi-a găsit nevasta într-o baltă de lichid amniotic şi atât de nedumerită, încât nici nu-i trecuse prin minte să ceară ajutor şi uitase şi respiraţia de focă învăţată la cursul de naştere subacvatică. A urcat-o în autobuzul copiilor şi a dus-o la spital, unde a trebuit să i se facă cezariană ca să salveze

copilul. Margaret n-a ajuns pe lume într-o cadă, legănată de melodii blânde şi în nori de smirnă, cum era prevăzut, ci într-un incubator, biet peştişor în acvariu. Două zile mai târziu, când mama făcea primii paşi şovăitori pe culoarul spitalului, tatăl şi-a adus aminte să le sune pe moaşele spirituale, rudele şi prietenii, şi să le dea vestea. I-a părut rău că n-o avea alături pe Carmen, singurul om care l-ar fi putut sprijini în clipele acelea.

Pentru Margaret Ernst vântul aducător de dezastre a început să sufle chiar din ziua naşterii, când aristocratica sa mamă a lăsat-o în grija unei infirmiere şi nu s-a mai interesat niciodată de ea, iar mai târziu acest vânt s-a transformat într-un adevărat uragan care a aruncat-o în afara realităţii pe Samantha. Mai târziu aceasta îi mărturisea psihiatrului cu toată sinceritatea că făptura aceea mititică ce respira din greu într-o cutie de sticlă nu-i inspira decât un sentiment de respingere. În taină, era recunoscătoare faptului că nu avea lapte şi poate că, în fundul sufletului, îşi dorea să dispară rapid ca să nu fie nevoită s-o ţină în braţe. Cele învăţate la cursul pentru mame nu i-au folosit la nimic, îi era cu neputinţă s-o considere pe Margaret încă o fetiţă printre celelalte mii născute în aceeaşi zi şi la aceeaşi oră, n-a acceptat-o niciodată. N-a acceptat nici că era legată de mormolocul acela printr-o serie de responsabilităţi ineludabile. S-a uitat în oglindă şi a văzut cusătura cea lungă care-i brăzda pântecul, care nu mai era neted şi bronzat, ci fleşcăit şi plin de vergeturi, şi şi-a plâns neconsolată frumuseţea pierdută. Bărbatul ei încerca s-o ajute, ea îl respingea cu o virulenţă dementă. O să se obişnuiască, e încă devreme, e debusolată, îşi spunea Gregory, dar după trei săptămâni, când fetiţa trebuia adusă de la spital iar maică-sa tot se mai privea în oglindă şi se văita, i-a cerut ajutorul soră-sii. Poate că mama ar fi fost persoana mai indicată, numai că Samantha n-o putea

suferi, nu-i aprecia calităţile, o socotea o băbuţă aiurită în stare să scoată din pepeni până şi o broască ţestoasă. Se gândise şi la Olga, atât de pricepută la naşteri şi nou-născuţi, dar şi-a zis că dacă nevastă-sa n-o suporta nici pe Nora, cu atât mai puţin s-ar fi înţeles cu Olga.

— Judy, am nevoie de tine, Samantha e deprimată şi bolnavă şi nu se pricepe la copii mici, vino, te tog, a implorat-o la telefon.

— Îmi iau liber ziua de vineri şi vin să stau cu voi în weekend, e tot ce pot să fac.

Sătulă de bairamurile lui Jim Morgan, matahala roşcată cu care avusese doi copii, Judy divorţase şi se mutase înapoi cu maică-sa. Nora avea grijă de cei doi nepoţi, dintre care unul de ţinut încă în braţe, iar Judy muncea şi ţinea familia. Jim Morgan îşi iubea nevasta şi-avea s-o iubească tot restul zilelor sale, deşi femeia devenise o harpie care ţipa la el, venea la poarta fabricii şi-l jignea în faţa muncitorilor şi bătea cârciumile ca să-l găsească şi să-i facă scandal. Iar când l-a dat afară din casă şi a băgat actele de divorţ, omul a simţit că viaţa nu mai avea nici un rost, s-a aruncat într-o beţie năprasnică şi s-a trezit la închisoare. Habar n-avea cum se petrecuse nenorocirea, uitase tot, nu-şi amintea de bărbatul pe care-l ucisese. Au fost martori care au spus că fusese un accident, că Morgan nici n-avusese intenţia să-l lichideze, doar îl lovise nu prea tare şi acela murise, dar declaraţiile nu i-au folosit deloc acuzatului. Victima fusese trează, era un tip sfrijit, categoria pană, care când începuse bătaia se afla la colţul străzii, cu un clopoţel în mână, cerând pomană pentru Armata Salvării. Din carcera închisorii Jim Morgan nu-şi putea ajuta copiii, iar Judy a fost mulţumită: cu cât mai puţine contacte ar fi avut cu un tată criminal, cu atât mai bine pentru ei. Dar nu mai putea să ţină casa, aşa că s-a întors la maică-sa.

Gregory s-a dus să-şi aştepte sora la aeroport şi s-a speriat văzând-o cât era de grasă. N-a fost în stare să-şi disimuleze dezgustul, iar ea şi-a dat seama.

— Să nu spui nimic, ştiu ce gândeşti.

— Pune-te la regim, Judy!

— Uşor de zis, am făcut-o de atâtea ori, cred că până acum am dat jos vreo mie de kile în total.

Femeia s-a aburcat cu greu în autobuz şi s-au dus la spital s-o ia pe Margaret. Au primit un pachet acoperit cu un şal, atât de uşor că l-au deschis ca să verifice conţinutul. Printre lâneturi au zărit o făptură minusculă care dormea placidă. Judy şi-a apropiat chipul de nepoată-sa şi a început s-o sărute şi s-o miroasă precum o căţea care-şi linge puiul, transfigurată de o duioşie pe care Gregory n-o mai văzuse de decenii, dar n-o uitase. Tot drumul i-a vorbit şi a mângâiat-o, în timp ce Gregory se uita cu coada ochiului şi vedea uluit că Judy devenea alta, de parcă toată osânza i-ar fi dispărut, lăsând locul frumuseţii ascunse în interior. Ajunşi acasă au găsit mâţele în leagănul pregătit pentru copil şi pe Samantha stând în cap în camera ei, încercând să scape de stres cu acrobaţii de fachir. Gregory s-a apucat să scuture părul de pisică din leagăn, în timp ce Judy, ostenită de drum şi de statul în picioare, şi-a smuls cu o smucitură cumnata din Nirvana şi a repus-o în poziţie bipedă şi în viaţa plină de sarcini banale şi reale.

— Hai să-ţi arăt cum să-i pregăteşti biberonul şi cum să-i schimbi scutecele, i-a poruncit.

— Mai bine arată-i lui Greg, eu nu mă pricep la chestii din astea, a bâiguit Samantha, dând înapoi.

— El mai bine să nu se apropie prea mult de fetiţă, să nu-i vină nebuniile pe care le-a avut şi tata, a mârâit ea prost dispusă.

— Ce tot spui tu acolo? a întrebat Gregory cu fetiţa în braţe.

— Ştii tu bine, doar nu sunt idioată. Ce, crezi că n-am văzut că eşti tot timpul printre copii?

— Păi asta mi-e munca!

— Sigur, asta ţi-e munca. Din toate muncile posibile a trebuit s-o alegi pe asta. Poate nu întâmplător. Ia zi, nu-i aşa că ai grijă şi de fetiţe? Toţi bărbaţii sunt perverşi.

Gregory a aşezat-o pe Margaret pe pat, şi-a înhăţat sora de o aripă, a dus-o în bucătărie şi a închis uşa.

— Şi-acum explică-mi ce vrei să spui cu toate astea.

— Vai, ce bine ştii să faci pe prostul. Nu-mi vine să cred că nu ştii...

— Nu!

Iar atunci Judy şi-a vărsat veninul pe care-l suporta în tăcere din noaptea aceea în care nu-l mai lăsase să doarmă alături de ea, acum mai bine de douăzeci de ani, secretul apăsător pe care-l păstrase, bănuind că de fapt nici nu era o taină şi că o ştiau cu toţii, motivul tainic al viselor rele şi al ranchiunei, ruşinea de nemărturisit pe care o dezvăluia acum doar ca să-şi protejeze nepoata, biet suflet nevinovat, ca să nu se repete acelaşi păcat al incestului în familie, căci lucrurile astea le porţi în sânge, sunt blesteme genetice şi singura moştenire a lui Charles Reeves, porcul ăsta care mai bine nu ne-ar fi zămislit, şi dacă vrei mai multe amănunte îţi spun, pentru că n-am uitat nimic, totul mi-a rămas în memorie ca ars cu fierul roşu, dacă vrei îşi povestesc cum mă ducea în magazie cu tot felul de pretexte şi mă punea să-l desfac la pantaloni şi mi-o punea în mâini şi-mi spunea că e păpuşa mea, bomboana mea, să fac aşa, aşa, mai tare, până când...

— Ajunge, a urlat Gregory, acoperindu-şi urechile.

În fiecare luni dimineaţa Gregory Reeves o suna pe Carmen Morales, obicei pe care l-a păstrat până azi. După avortul care era s-o coste viaţa, prietena sa şi-a luat rămas-bun de la maică-sa şi a dispărut fără urmă.

În casa Morales numele ei nu se mai rostea, dar nimeni n-o uitase, mai ales tatăl, care o visa întruna, dar mândria nu-l lăsa să recunoască că se prăpădea de dorul fiicei absente. Fata nu le-a mai dat nici un semn de viaţă alor săi, dar după două luni Gregory a primit o carte poştală din Mexic, cu un număr de telefon şi o floricică desenată, semnătura ei inconfundabilă. A fost singurul care a primit veşti de la ea, de la el afla Inmaculada Morales despre paşii fiică-sii. În scurtele convorbiri de luni cei doi prieteni se puneau la curent cu viaţa şi proiectele lor. Vocile erau distorsionate de interferenţe şi de condiţiile convorbirilor la mare distanţă, le era greu să se recunoască în frazele întrerupte, începeau să uite chipul celuilalt, erau doi orbi care întindeau mâna în beznă. Carmen se instalase într-o cămăruţă de doi bani la marginea capitalei Mexicului şi lucra într-un atelier de bijuterii. Pierdea atâtea ore în autobuz ca să ajungă dintr-un capăt în celălalt al imensului oraş, că nu mai avea timp pentru nimic. Nu avea prieteni, nu avea iubiţi. Dezamăgirea produsă de Tim Clayton îi distrusese pornirea ingenuă de a se îndrăgosti la prima vedere, pe de altă parte îi era greu să găsească în mediul acela pe cineva care s-o înţeleagă şi să-i accepte firea independentă. Căci machismul tatălui şi fraţilor ei nici nu se putea compara cu ce vedea acolo; din prudenţă, se resemnase să fie singură, solitudinea i se părea răul cel mai mic. Nefericita intervenţie a Olgăi şi operaţia care urmase o făcuseră să nu mai poată avea copii, asta o făcuse mai liberă, dar şi mai tristă. Locuia la graniţa invizibilă care despărţea oraşul oficial de lumea inadmisibilă a marginalilor. Casa era un culoar îngust cu şiruri de cămăruţe de o parte şi de cealaltă, două cişmele, un spălător în mijloc şi closete comune în fund, atât de jegoase că încerca să le evite. Zona era mai violentă decât ghetoul în care crescuse, oamenii se luptau pentru fiecare bucăţică de spaţiu, supărările şi conflic-

tele colcăiau, speranţa lipsea, aceea era o zonă de coşmar ignorată de turişti, un labirint sinistru în afara frumoasei cetăţi întemeiate de azteci, un uriaş conglomerat de locuinţe mizere şi străzi nepavate şi neelectrificate, potopite de gunoaie, o periferie fără de sfârşit. Umbla printre indieni umiliţi şi metişi indigeni, copii despuiaţi şi câini flămânzi, femei cocârjate de naşteri şi muncă, bărbaţi fără ocupaţie şi resemnaţi cu ghinionul care nu se lăsa dus, dar cu mâna pe pumnal, gata să-şi apere demnitatea şi onoarea mereu ameninţate. Acum nu mai era apărată de familie şi a priceput repede că acolo o femeie tânără şi singură era precum un iepure încolţit de copoi. Seara nu ieşea, dormea cu uşa zăvorâtă, cu un drug la fereastră şi un cuţit de parlagiu sub pernă. Când se ducea să-şi spele rufele, celelalte femei o priveau cruciş, pentru că era altfel. O numeau „gringa", deşi le spusese de o mie de ori că ei ei erau din Zacatecas. Cu bărbaţii nu vorbea. Uneori cumpăra bomboane şi le dădea copiilor de pe străduţă, erau rarele ei clipe de bucurie. La atelierul de bijuterii lucrau câţiva indieni tăcuţi, cu mâini de aur, care nu-i adresau cuvântul, dar au învăţat-o tainele meşteşugului. Orele treceau în zbor, era ocupată să facă modele din ceară, să toarne metalul, să taie, să şlefuiască, să înşire pietrele şi să monteze piesele minuscule. Seara, în cămăruţa ei, desena cercei, inele şi brăţări, mai întâi le făcea din tablă şi cioburi de sticlă, ca să exerseze, mai apoi, după ce a strâns ceva bani, din argint şi pietre semipreţioase; le vindea din uşă în uşă, păzindu-se să nu prindă de veste patronii că le face concurenţă neloială.

Naşterea fetiţei a aruncat-o pe Samantha Ernst într-o depresie discretă dar adâncă: n-a făcut urât, aparent nu s-a schimbat, dar niciodată n-a mai fost aceeaşi. Tot la prânz se scula, a continuat să se uite la televizor şi să stea la soare ca o şopârlă, nu se opunea

realităţii, dar nici nu lua parte la ea. Mânca foarte puţin, era tot timpul adormită şi nu se trezea decât pe terenul de tenis, în timp ce Margaret vegeta în cărucior la umbră, atât de abandonată încât la opt luni nu era în stare să stea în fund şi nu ştia să zâmbească. Maică-sa o atingea doar ca să-i schimbe scutecele şi să-i pună biberonul la gură. Gregory era cel care îi făcea baie seara şi o legăna, mereu de faţă cu Samantha. Îşi iubea mult fetiţa, când o lua în brate simţea o duioşie dureroasă, o dorinţă covârşitoare de a o proteja, dar nu putea s-o răsfeţe aşa cum ar fi dorit.

Confesiunea soră-sii ridicase un zid între el şi fiică-sa. Nu mai era în largul său nici cu copiii de care avea grijă, se surprindea căutându-şi vreun semn revelator al vreunei trăsături moştenite de la tatăl său. Comparând-o pe Margaret cu fetiţele de vârsta ei, o găsea înapoiată în dezvoltare, precis că ceva nu era în regulă, dar nu i-a spus nimic Samanthei ca să n-o sperie şi s-o facă să se îndepărteze şi mai mult de bebeluş. Încerca să constate dacă auzea bine, poate că era surdă, de aceea era atât de liniştită, dar, când bătea din palme lângă leagăn, fetiţa tresărea. Credea că Samantha nu-şi dăduse seama, numai că într-o zi l-a întrebat cum se vede dacă un copil e retardât, şi-atunci a fost prima dată când şi-au dat glas temerilor. Dar după ce au examinat-o pe Margaret pe toate cusăturile, medicii de la spital au decretat că fetiţa era sănătoasă, doar că trebuia stimulată, era ca un animal închis într-o colivie, privat de propriile simţuri. Părinţii au urmat atunci un curs de stimulare precoce unde au fost învăţaţi să-şi mângâie copilul, să-i vorbească gângurind, să-i arate treptat lumea înconjurătoare şi alte lucruri elementare pe care le ştie orice urangutan, dar pe care ei le-au învăţat după un manual de instrucţiuni. Rezultatele au fost vizibile după puţine săptămâni, fetiţa a început să meargă de-a buşilea, iar un an mai târziu rostea primele două cuvinte, care n-au fost mama şi tata, ci pisica şi tenis.

Gregory învăţa pentru examenele finale, au fost ore, zile şi luni în care a stat cu nasul în cărţi, mulţumind cerului pentru memoria sa bună, singurul lucru care funcţiona bine într-o lume care părea să se prăbuşească iremediabil într-un proces rapid de descompunere. Războiul din Vietnam, departe de a se fi terminat, cum crezuse, căpăta proporţii catastrofale. Legat de uşurarea de a ieşi în sfârşit avocat era coşmarul inevitabil al plecării pe front, căci avea un contract cu armata şi nu putea amâna. Principalul motiv de nelinişte era familia sa, relaţia cu Samantha şchiopătă, o despărţire precis că ar fi dus la ruptură; în plus, se temea s-o părăsească pe Margaret, care creştea plină de ciudăţenii. Fetiţa vieţuia într-un mod atât de ascuns şi de misterios, încât maică-sa uita adesea de ea şi Gregory descoperea seara că nu mâncase nimic toată ziua. Nu se juca cu alţi copii, se uita cu orele la telenovele, n-avea poftă de mâncare, avea o adevărată obsesie cu spălatul — murdară, murdară, repeta întruna, târa un taburet în faţa chiuvetei, se cocoţa pe el şi-şi săpunea îndelung mâinile. Făcea pipi în pat şi plângea disperată când se trezea în aşternutul ud. Era foarte drăguţă şi aşa avea să fie mereu, în ciuda agresiunilor la care-avea să-şi supună corpul, avea graţia nobilă a bunicii din Virginia şi exoticul chip slav al Norei Reeves, aşa cum apare într-o fotografie de pe vaporul de refugiaţi care o adusese de la Odessa. Pentru că Margaret stătea pitită prin colţurile casei şi nu-i auzeai glasul, părinţii ei, mult prea ocupaţi cu ale lor şi înşelaţi de purtările ei de fetită cuminte, n-au văzut că în sufletul ei creşteau demoni.

Erau vremuri pline de schimbări şi mari surprize. Noutarea amorului liber, după secole de taină şi obroc, s-a răspândit rapid, iar ceea ce începuse ca o fantezie printre altele ale hipioţilor a devenit jocul predilect al burgheziei. Uluit, Gregory vedea cum aceleaşi persoane care cu puţin timp în urmă apăraseră ideile cele mai

puritane practicau acum libertinajul în mici orgii domestice. Cât timp fusese holtei îi fusese aproape imposibil să găsească o fată dispusă să se culce cu el fără promisiunea de a fi luată de nevastă, plăcerea fără de vină şi frică era de neconceput înainte de apariţia pilulei anticoncepţionale. Avea impresia că primii zece ani ai tinereţii sale fuseseră dedicaţi căutării femeilor, o vânătoare epuizantă în care-şi investise toată tenacitatea şi imaginaţia, de cele mai mute ori în van. Brusc, lucrurile se schimbaseră în mod radical, în nici doi ani castitatea încetase să mai fie o virtute, devenind un defect ce trebuia remediat înainte să prindă vecinii de veste. Virajul fusese atât de brusc, încât Gregory, ocupat cu ale lui, n-a avut timp să se adapteze schimbărilor dramatice, pentru el revoluţia asta venise prea târziu. În ciuda eşecului cu Samantha, nu a dat curs insinuărilor pe care i le făceau colegele mai îndrăz-neţe sau mamele copiilor de care avea grijă.

Într-o sâmbătă de primăvară, au fost invitaţi la cină acasă la nişte prieteni. Obiceiul de a sta la masă trecuse, mâncarea aştepta în bucătărie, fiecare se ducea să-şi umple o farfurie de carton şi încerca să se descurce cum putea ţinând în echilibru un pahar, o farfurie din care se scurgea sosul, o pâine, un şerveţel, uneori şi o ţigară. Se bea prea mult şi se fuma marijuana. Gregory avusese o zi grea, era obosit şi se gândea că parcă i-ar fi fost mai bine acasă decât încercând să mărunţească puiul pe genunchi fără să-l dea pe el. După desert a avut loc o manevră colectivă în care s-au despuiat cu toţii şi s-au vârât într-un bazin mare cu apă caldă, pus în grădină şi luminat de lună. Moda naşterilor subacvatice trecuse aşa cum venise, dar în multe case rămăseseră acele căzi monumentale. Şi ei o aveau pe a lor, rămăsese în living şi era curtea de joacă a lui Margaret şi locul în care depozitau tot felul de obiecte adunate de pe jos şi nenecesare. Alţii, mai îndrăzneţi, le transformaseră în elemente de atracţie,

inspiraţi de băile comunitare din Japonia, asta până când industria naţională a început să fabrice bazine mari special pentru acest scop. Gregory n-avea chef să iasă în frig cu burta plină, dar i s-a părut nelalocul lui să rămână îmbrăcat printre ceilalţi, să nu creadă cumva că ar fi avut ceva ruşinos de ascuns. S-a dezbrăcat şi el, uitându-se pe furiş la Samantha şi mirându-se cât de firesc se despuia. Nu era pudic, era mândru de corpul lui şi adesea se plimba gol prin casă, însă exhibiţia publică îl făcea nervos, deşi ceilalţi se simţeau la fel de bine precum băştinaşii din Amazonia. Femeile stăteau mai mult în apă, dar bărbaţii se foloseau de orice pretext ca să se pună în valoare, serveau băutura, aprindeau ţigări sau schimbau discurile, iar unii se lăsau chiar pe vine pe marginea bazinului la câţiva centimetri de obrazul unei femei, de regulă soţia altuia. Gregory şi-a dat seama că nu era prima dată că prietenii lor procedau aşa, s-a simţit trădat, era ca şi cum i-ar fi ascuns în mod intenţionat un secret al lor. A bănuit şi că Samantha mai fusese la astfel de petreceri şi nu-i spusese. Încerca să nu se uite la femei, dar ochii îi erau atraşi fără voia sa de sânii perfecţi ai mamei stăpânei casei, o matroană de aproape şaizeci de ani pe care nici n-o remarcase înainte să-i vadă plutind acele atribute neaşteptate pentru vârsta ei. De-a lungul nelinişti tei sale vieţi, Reeves avea să cunoască multe geografii feminine, de multe avea să uite, dar nu şi de sânii acestei bunici. În acest timp, Samantha, cu ochii închişi şi întinsă pe spate, mai relaxată şi mai mulţumită ca niciodată, fredona cu un pahar cu vin alb într-o mână şi cu cealaltă undeva sub apă, cam prea aproape de picioarele lui Timothy Duane, după cum i s-a părut. Pe drumul de întoarcere a vrut să deschidă subiectul, dar ea a adormit în maşină. A doua zi, în faţa cafelei aburinde în bucătăria scăldată în soare, petrecerea nudistă i s-a părut un vis îndepărtat şi n-au vorbit despre asta. De atunci, Samantha profita de orice prilej

ca să experimenteze senzaţii noi în grup, deşi în dormitorul matrimonial era la fel de rece ca înainte. De ce să te abţii? Trebuie să adaugi, nu să pierzi experienţe de viaţă, fiecare întâlnire te îmbogăţeşte, drept care ai mai mult de oferit perechii tale, dragostea ajunge pentru toţi, plăcerea e un puţ fără fund din care poţi sorbi pe săturate, spuneau profeţii căsniciilor deschise. Gregory bănuia ceva suspect în raţionamentul lor, dar nu îndrăznea să dea glas îndoielilor ca să nu fie luat de troglodit. Se simţea străin în mediul acela, promiscuitatea nu-l convingea şi, constatând entuziasmul celorlalţi, şi-a zis că îl apăsa trecutul din cartierul mexican, de-aia nu reuşea să se adapteze. Nu voia să recunoască cât îl deranja faptul că alţi bărbaţi o pipăiau pe Samantha cu pretextul că-i făceau un masaj de dezintoxicare, îi activau punctele holistice sau îi stimulau spiritul prin comuniunea corpurilor. Ea îl intimida, credea că îi ascunde o parte din personalitatea ei, că trăia o viaţă secretă, nu-şi arăta adevăratul chip, ci doar o succesiune de măşti. I se părea ceva pervers să mângâie o altă femeie sub ochii nevestei, dar nici nu voia să rămână de căruţă. In fiecare săptămână, sexologii la modă descopereau alte zone erogene şi, pare-se, trebuia să le explorezi pe toate dacă nu voiai să mori prost. Pe noptieră se îngrămădeau manualele, aşteptând să le vină rândul la citit. La un moment dat şi-a exprimat îndoiala asupra unei metode de a-ţi întâlni Eul şi a-ţi deştepta Conştiinţa prin masturbare colectivă, dar Samantha l-a făcut barbar, suflet primitiv şi nedezvoltat.

— Zău că nu înţeleg ce legătură e între calitatea sufletului şi faptul perfect normal că nu-mi place să văd degetele altuia între picioarele tale!

— Tipic pentru o cultură subdezvoltată şi străină, a rostit ea, sorbind impasibilă din sucul de ţelină.

— Poftim?

— Eşti la fel ca hispanicii printre care ai crescut. Nici nu trebuia să pleci de acolo.

Gregory şi i-a imaginat pe Pedro şi Inmaculada Morales despuiaţi într-un bazin cu apă caldă alături de vecinii lor şi scărpinându-şi reciproc Eul şi Conştiinţa. Furia i-a trecut pe loc şi a izbucnit în hohote, iar în prima zi de luni i-a povestit lui Carmen; de la mii de kilometri a auzit râsul de neoprit al prietenei sale, asemenea modernisme nu ajunseseră în ghetoul din Los Angeles şi cu atât mai puţin în Mexic.

— Nebuni, nebuni de legat, a spus Carmen. Nici moartă n-aş sta despuiată în faţa altor bărbaţi. N-aş şti unde să mă uit, Greg. Pe de altă parte, dacă unii mă pipăie chiar îmbrăcată fiind, închipuieşte-ţi ce mi-ar face dacă aş sta în pielea goală.

— Ce indiancă eşti, femeie! Aici nu s-ar uita nimeni la tine.

— Şi-atunci, de ce-o fac?

Nu mă simţeam bine nicăieri, cartierul în care crescusem ţinea de trecut, iar eu nu reuşisem să prind rădăcini în altă parte. Familia nu-mi era nici ea aproape, soţia şi fiica erau la fel de distante precum mai demult fuseseră mama şi Judy. Nici prietenii nu-mi erau de folos, Carmen era pe altă planetă, pe Timothy nu puteam conta pentru că Samantha îl plictisea şi cred că ne evita; până şi Bălcescu, un fel de caricatură impermeabilă la schimbare, se transformase într-un fel de guru. Era înconjurat de acoliţi care venerau până şi aerul pe care-l expira şi, tot oglindindu-se în ochii lor plini de adoraţie, românul cel trăsnit ajunsese să se ia în serios. Odată cu simţul umorului i-a dispărut şi cheful de a inventa feluri exotice şi de a cultiva trandafiri, aşa că nu mai aveam nimic în comun. Joan şi Susan erau la fel de încântătoare şi miroseau la fel de frumos a ierburi şi mirodenii, dar deveniseră inaccesibile, dedicate feminismului şi chimiei culinare pe bază de reţete

vegetariene, fiind în stare să facă din tofu plăcintă de rinichi. La Facultatea de Drept nu-mi făcusem prieteni, studenţii erau într-o competiţie acerbă, fiecare era băgat în propriile proiecte şi ambiţii, se studia pe rupte. N-aveam tragere de inimă pentru demonstraţii, chiar şi preocupările politice şi intelectuale trecuseră pe ultimul plan. Ar fi fost greu să-i explic lui Cyrus că pe acolo singura problemă cu stânga era că nimeni nu voia să fie de dreapta. Seara, ajungând acasă, eram doborât de o oboseală viscerală, pe drum mi se năzărea s-o iau în altă parte şi să dispar la orizont, exact cum făcea taică-meu pe vremea când străbăteam ţara fără ţintă sau scop. Haosul de acasă mă enerva, nu c-aş fi un fanatic al ordinii, că nu sunt. Probabil că eram epuizat de studiu şi de muncă, poate că nu mă purtam ca un soţ bun, de aceea era Samantha atât de distantă. Uneori păream mai curând duşmani decât aliaţi. În condiţiile astea devii orb, nu zăreşti ieşirea din fundătura în care ai intrat, ai impresia că n-o să ieşi în veci din tocătoarea în care eşti prins, că nu există scăpare. După ce-ţi iei diploma totul o să se schimbe, mă consola Carmen de la distanţă, dar ştiam că starea mea proastă mai avea un motiv. Mă uitam cu sfinţenie la un serial de televiziune în care un avocat îşi punea în joc reputaţia, ba chiar şi viaţa uneori, ca să scape de închisoare un om nevinovat sau să-l pedepsească pe unul vinovat. Nu pierdeam nici un episod, sperând ca personajul să-mi redea entuziasmul pentru Lege şi să mă scoată din plictiseala uriaşă pe care mi-o inspira această profesie. Nici nu începusem s-o exercit şi deja eram dezamăgit. Viitorul arăta cu totul altfel decât aventura pe care mi-o imaginasem în prima tinereţe, efortul final la facultate mă plictisea atât de mult, încât începusem să mă gândesc serios să las baltă totul şi să mă apuc de altceva. Plictiseala e furie fără obiect, m-a asigurat Timothy Duane, spunându-mi că eram supărat pe lume şi pe mine însumi - cred şi eu, viaţa mea n-a fost parfum de

roze. Mă sfătuia să scap de complicaţii, începând cu căsnicia mea cu Samantha, care i se părea o mare greşeală. Refuzam s-o admit, cu toate acestea a venit o clipă în care am fost nevoit să-i dau dreptate. S-a întâmplat la o petrecere din acelea la care mergeam des pe atunci, într-o casă ca toate celelalte, mobilă hârbuită, cuverturi indigene care acopereau petele sofalei, afişe cu Ho Shi Min şi Che Guevara alături de mantre brodate aduse din India, aceleaşi cupluri de amici, bărbaţii fără ciorapi şi femeile fără sutien, mâncare rece şi brânza care se sleia pe măsură ce orele treceau, prea multă băutură, ţigări şi marijuana de o calitate atât de proastă că gonea până şi ţânţarii. Aceleaşi conversaţii interminabile despre ultimele seminarii asupra strigătului primar, unde participanţii urlau de-şi rupeau bojocii ca să se elibereze de agresiune, sau despre întoacerea în uter, când publicul în pielea goală se ciucea în poziţie de fetus şi-şi sugea degetul. N-am înţeles niciodată terapiile astea şi nici n-am participat la ele, mi-era silă să vorbesc despre asta, eram sătul de schimbările transcendentale din viaţa cunoscuţilor mei. M-am dus pe terasă să beau. Recunosc, beam tot mai vârtos. Renunţasem la alcoolurile tari pentru că-mi produceau alergie, mi se inflamau mucoasele şi aveam o apăsare în piept. Descoperisem însă că vinul îmi provoca aceleaşi simptome, dar puteam să beau mai mult. Cu câteva ore mai devreme iar avusesem o ceartă cu ţipete cu Samantha, începeam să cred sincer că treaba era sortită eşecului. Băgam maşina în garaj când am văzut că un vecin venea cu Margaret de mână. Fetiţa avea pe atunci ceva mai mult de doi ani. Cred că e a voastră, am găsit-o la vreo două mile de aici, ca să ajungă aşa departe o fi plecat încă de dimineaţă, mi-a zis omul fără să-şi ascundă dezaprobarea şi dispreţul. Am luat-o în braţe, speriat. Sângele îmi bubuia în tâmple şi abia puteam vorbi când m-am dus la Samantha s-o întreb unde era când a plecat fetiţa şi cum de nu-şi dăduse seama că

lipsea de atâta timp. Şi-a pus mâinile în şolduri, la fel de furioasă ca mine, spunând că vecinul ăla era un nenorocit şi o ura pentru că pisicile îi mâncaseră canarul, că nu-mi datora nici un fel de explicaţii, că nici ea nu mă întreba unde stătusem toată ziua, că Margaret era foarte independentă pentru vârsta ei şi n-avea de gând s-o păzească precum un gardian şi nici s-o ţină legată de o sfoară, cum făceam eu, şi tot aşa până n-am mai suportat şi am ieşit trântind uşa. Am făcut un duş rece ca să nu mă gândesc la ce i s-ar fi putut întâmpla fetiţei pe parcursul celor două mile, dar la petrecere tot mai eram supărat pe Samantha. M-am dus deci pe terasă cu un pahar de vin, m-am trântit pe un scaun, prost dispus, cam ameţit şi sătul de muzica monotonă din Katmandu care se auzea din casă. Mi-am dat seama cât timp pierdeam cu petrecerea asta plicticoasă, peste o săptămână aveam ultimele examene şi fiecare minut era preţios. Atunci a apărut Timothy Duane, şi-a tras un scaun lângă mine şi s-a aşezat. Nu prea aveam ocazia să vorbim între patru ochi. Am constatat că slăbise, trăsăturile i se accentuaseră ca trase cu penelul, nu mai avea aerul acela de inocenţă care, în ciuda fanfaronadelor sale, era şarmul său principal pe vremea când îl cunoscusem. A scos din buzunar un flaconaş de sticlă, şi-a pus cocaină pe dosul mâinii şi a aspirat zgomotos, apoi mi-a oferit şi mie, dar eu nu folosesc aşa ceva, singura dată când am încercat am simţit un pumnal de gheaţă între ochi, am avut migrenă trei zile la rând şi de extazul promis nici că-mi aduc aminte. Tim mi-a zis să intrăm pentru că se organiza un joc, dar n-aveam nici un chef să-i văd din nou pe toţi în pielea goală.

— De data asta e altceva. Ne schimbăm nevestele între noi.

— Dar tu n-ai nevastă, din câte ştiu.

— Am venit cu o prietenă.

— Cam are mutră de curvă prietena asta a ta.

— Păi, asta şi e, a râs el, târându-mă în salon.

Bărbaţii se adunaseră în jurul mesei, am întrebat unde erau femeile şi mi-au spus că aşteptau în maşini. Păreau nervoşi, se băteau pe spinare, făceau glume în doi peri şi râdeau în hohote. Ni s-au expus regulile: nu e voie să dai înapoi, să regreţi sau să încerci să schimbi perechea. Au stins lumina, şi-au pus cheile pe o tavă, cineva le-a amestecat şi fiecare participant a apucat una la întâmplare. În ciuda aburilor de băutură şi a descumpănirii care m-a oprit să mă reped la tavă laolaltă cu ceilalţi, când lumina s-a aprins am văzut limpede cheile mele în mâna unui dentist burtos şi pedant, considerat o mică celebritate pentru că scotea măselele cu ace chinezeşti înfipte în laba piciorului pe post de anestezie. Am luat ultima legătură de chei, dorind să-l apuc pe dentist de piepţii cămăşii şi să-i sparg faţa cu o lovitură de pumn zdravănă, din acelea învăţate de la părintele Larraguibel în biserica Lourdes, dar m-a oprit teama de ridicol. Ceilalţi s-au bulucit afară, râzând şi glumind, eu m-am dus la bucătărie şi mi-am pus capul sub robinetul cu apă rece ca să mă dezmeticesc. Apoi mi-am turnat restul de cafea dintr-un termos şi m-am aşezat pe un taburet, evocând vremurile când viaţa era mai simplă şi fiecare cunoştea regulile. Acolo m-a găsit femeia pe care mi-o alesese soarta, o blondină pistruiată şi simpatică, mamă a trei copii şi profesoară de matematică la o şcoală particulară, ultima persoană cu care mi-ar fi trecut prin minte să comit adulterul. Hai, că te aştept de o bucată de vreme, mi-a spus cu un zâmbet timid. Am încercat să-i explic că nu mă simţeam bine, a crezut c-o respingeam pentru că nu-mi plăcea şi s-a făcut mică lângă uşă ca o fetiţă prinsă că a făcut ceva rău. I-am zâmbit cum m-am priceput mai bine, s-a apropiat, m-a luat de mână şi m-a dus la maşină cu un amestec de pudoare delicată şi fermitate absolut dezarmant. A condus până acasă la ea. Copiii adormiseră în faţa televizorului, i-am luat în braţe şi i-

am dus în dormitorul lor. Femeia le-a pus pijamalele, i-a sărutat pe frunte, i-a învelit şi-a stat cu ei până au adormit la loc. Pe urmă ne-am dus în dormitorul conjugal, unde fotografia soţului, în togă de absolvent, trona pe comodă. M-a anunţat că se duce să-şi pună ceva mai comod pe ea şi a intrat în baie, în vreme ce eu desfăceam patul simţindu-mă ca un idiot, pentru că nu puteam să-mi scot din minte imaginea Samanthei şi a dentistului, întrebându-mă de ce dracu' nu eram în stare să particip la jocurile astea cu dezinvoltura celorlalţi şi de ce eram atât de furios. Blonda a revenit, demachiată şi periindu-şi părul, într-un capot capitonat de culoarea îngheţatei de căpşuni, perfect pentru o mamă care se scoală de dimineaţă să pregătească familiei micul dejun, dar nepotrivit pentru împrejurarea dată. Nu era pic de cochetărie în gesturile ei, de parcă am fi fost un cuplu vechi, care îndeplinea rutina băgatului în pat după o zi de muncă. Mi s-a aşezat pe genunchi şi s-a apucat să-mi descheie cămaşa. Avea un zâmbet atrăgător, un năsuc cârn şi răspândea o aromă proaspătă de săpun şi pastă de dinţi, dar nu mă excita defel. Am rugat-o să mă ierte, băusem prea mult şi mă supăra alergia.

— Adevărul e că nici nu ştiu de ce-am mai venit. Nu-mi plac jocurile astea şi cred că nici Samanthei.

— Ce vorbeşti, a râs ea cu poftă, nevastă-ta se culcă cu destui prieteni de-ai tăi şi pare-se că şi cu câteva femei, tu de ce nu te distrezi un pic?

Perioada aceea n-a fost bună pentru mine. Viaţa toată mi-a fost un şir de obstacole, dar acum, la cincizeci de ani, când privesc înapoi şi fac socoteala străduinţelor şi ghinioanelor, cred că perioada aceea a fost cea mai rea pentru că atunci în inima mea s-a răsucit ceva fundamental şi n-am mai fost acelaşi. Sigur, mai devreme sau mai târziu îţi pierzi candoarea; poate că e mai bine, nu poţi umbla prin lume ca un inocent lipsit de apărare. Am crescut pe stradă, în mijlocul bătăilor. Ar fi trebuit să mă întăresc cu mult înainte, dar

n-a fost aşa. Acum, după ce-am dat ocol durerii de câteva ori şi-mi pot citi destinul ca pe o hartă plină de greşeli, când nu-mi mai plâng de milă şi-mi pot privi viaţa fără sentimentalism, pentru că mi-am găsit o anumită pace, tot ce regret e pierderea inocenţei. Mi-e dor de idealismul tinereţii, epocă în care pentru mine mai exista o linie clară ce despărţea binele de rău şi credeam că se poate acţiona conform unor principii imuabile. Nu era o atitudine nici practică nici realistă, dar încă mă emoţionez când o văd la alţii. Nu pot spune când anume am început să mă schimb şi când am ajuns bărbatul dur care sunt acum. Ar fi uşor s-o pun pe seama războiului, adevărul e că a început mai devreme. Sau aş putea să spun că profesia de avocat cere o doză serioasă de cinism — nu cunosc vreunul care să nu fie aşa —, dar şi aici răspunsul e incomplet. Carmen zice să nu-mi fac griji, oricât de cinic aş fi tot nu e de-ajuns ca să trăieşti în lumea asta şi, de altfel, nu fac decât să mă răsfăţ, că în ciuda aparenţelor sunt aceeaşi namilă cu inimă de aur pe care a adoptat-o pe post de frate cu mult timp în urmă, dar eu mă cunosc mai bine şi ştiu cum sunt pe dinăuntru.

M-au trădat colegi, femei, prieteni şi clienţi, dar nici o trădare nu m-a durut mai mult decât aceea a Samanthei, pentru că nu mă aşteptam. De-atunci nu mai am încredere şi nu mă mai mir când sunt înşelat. În seara aceea nu m-am mai întors acasă. I-am scos capotul profei de mate şi ne-am prăbuşit pe patul matrimonial. Pesemne că n-a păstrat o amintire plăcută, s-o fi aşteptat la un amant versat şi inventiv, dar a avut parte de unul pornit să scape cât mai repede. După aceea m-am îmbrăcat şi m-am dus pe jos la Joan şi Susan, unde am ajuns la trei dimineaţa, epuizat şi băut. Am sunat în disperare până au apărut desculţe şi în cămaşă de noapte. M-au primit fără să pună întrebări, de parcă ar fi fost obişnuite să primească musafiri la ora aceea. Una mi-a făcut un ceai de muşeţel, cealaltă îmi

făcea patul pe canapeaua din salon. Or fi pus ceva în ceai, pentru că m-am trezit după douăsprezece ore, cu soarele bătându-mi din plin în ochi şi cu căţelul lor la picioare. Cred că în ceasurile acelea tinereţea mea a luat sfârşit.

Când m-am ridicat din pat, în minte şi în suflet aveam deja hotărârile ce-aveau să-mi conducă viitorul, desi nu ştiam încă. Dar acum, când pot să-mi privesc trecutul de la distanţă, ştiu că în clipa aceea am început să fiu omul care am fost o perioadă îndelungată: arogant, frivol şi lacom, un om pe care l-am detestat şi de care mi-a fost atât de greu să mă despart.

Am rămas cinci zile la prietenele mele, fără s-o sun pe Samantha. Stăteau cu mine pe rând, mi-au ascultat de nu ştiu câte ori nostalgiile, disperările şi văicărelile. Vineri m-am prezentat fără emoţii la examenul final: nu mai visam să ajung avocat, titlul nu mă mai interesa, viitorul îmi era profund indiferent. Două luni mai târziu eram înştiinţat, în capătul celălalt al lumii, că obţinusem diploma din prima, lucru rar în profesia asta îmbârligată. De la examen m-am dus glonţ la centrul de recrutare. Antrenamentul dura iniţial şaisprezece săptămâni, dar războiul ajunsese la apogeu şi perioada de instrucţie se redusese la doar douăsprezece. Într-un fel, acele trei luni au fost mai rele decât războiul însuşi, dar am ieşit cu nouăzeci de kile de muşchi, rezistenţă de cămilă şi perfect abrutizat, gata să mă lupt şi cu propria-mi umbră, dacă mi s-ar fi ordonat. Cu două zile înainte de îmbarcare, computerul m-a selecţionat pentru Institutul de Limbi Străine din Monterrey. Presupun că faptul de a fi crescut în cartierul mexican şi de a fi familiarizat cu rusa maică-mii şi italiana din operele pe care le tot asculta mi-a ascuţit urechea. Am stat două luni într-un paradis cu coaste abrupte şi foci zăcând la soare pe stânci, cu case victoriene şi asfinţituri de carte poştală, studiind vietnameza intensiv, cu profesori care se schimbau din oră în oră şi ameninţarea că dacă nu

învăţ Curtea Marţială mă mănâncă, pentru trădare de patrie. La sfârşitul cursului o rupeam pe vietnameză mai bine decât colegii mei. Am plecat în Vietnam cu speranţa secretă că o să mor ca să nu mai trebuiască să înfrunt povara vieţii. Numai că e mult mai greu să mori decât să trăieşti mai departe.

Partea a treia

Oameni. Războiul înseamnă oameni. Primul cuvânt care-mi vine în minte când mă gândesc la război e oameni: noi, prietenii mei, fraţii mei, uniţi în aceeaşi fraternitate disperată. Camarazii mei. Şi ceilalţi, oamenii aceia mici, cu chipuri indescifrabile, pe care trebuie să-i urăsc, dar nu pot, pentru că de câteva săptămâni încoace am început să-i cunosc. Aici totul e în alb şi negru, nu există nuanţe intermediare şi nici ambiguităţi, gata cu manipularea, cu ipocrizia, cu înşelăciunea. Viaţă sau moarte, ucizi sau mori. Noi suntem ăia buni, ei sunt ăia răi, fără certitudinea asta te-ai ars, într-un fel aiureala asta e înviorătoare, face parte dintre virtuţile războiului. În gaura asta ajung tot felul de oameni, negri care vor să scape de mizerie, ţărani săraci care mai cred în visul american, câţiva hispanici înfierbântaţi de o furie seculară, tipi care vor să fie eroi, psihopaţi, sau oameni ca mine, care fug de eşecuri sau de culpă, dar în luptă toţi suntem la fel, trecutul nu contează, marea experienţă democratică e glonţul. Zi de zi trebuie să dovedim că suntem bărbaţi, luptători, să rezistăm, să suportăm durerea şi neajunsurile, să nu ne văităm niciodată, să ucidem, să

strângem din dinţi şi să nu gândim; nu cerceta, ascultă, de-aia ne-au domesticit ca pe cai, ne-au antrenat cu şuturi în dos, cu insulte şi umilinţe. Nu mai suntem indivizi, în acest teatru tragic al violenţei suntem maşini în slujba afurisitei de patrii. Ca să supravieţuieşti faci orice, mă simt bine dacă ucid, măcar de data asta am rămas în viaţă. Accept nebunia asta şi nu încerc să mi-o explic, doar încleştez mâna pe armă şi trag. Nu gândi, ca să nu te zăpăceşti şi să eziţi, dac-o faci mori, asta e legea lipsită de echivoc a războiului. Inamicul nu are chip, nu e om, e un animal, un monstru, un demon, dac-aş putea crede asta sincer ar fi mai simplu, dar Cyrus m-a învăţat să pun totul sub semnul întrebării şi m-a silit să spun lucrurilor pe nume: a ucide, a asasina. Am venit să mă scutur de indiferenţă şi să mă cufund într-o chestie pasionantă, am venit mânat de cinism şi dispus să colecţionez experienţe temerare ca să dau un sens vieţii. Am venit din cauza lui Hemingway, ca să caut bărbăţie, mitul macho, o definiţie a masculinităţii, mândru de muşchii făcuţi la instrucţie, gata să-mi demonstrez forţa, pentru că sunt sătul să mă trădeze sentimentele. Un rit de iniţiere tardiv. La douăzeci şi opt de ani nu mai vine nimeni în nebunia asta. Primele patru luni au fost ca un joc fatidic, ca un permanent pariu cu mine însumi, mă observam cumva din afară şi mă judecam ironic, trecutul mă bântuia şi căutam limitele riscului, ale durerii, ale epuizării, ale abrutizării, iar când ajungeam la ele nu le suportam. Drogurile ajută. Dar într-o zi m-am trezit şi m-am simţit viu, cât se poate de viu, mai viu ca niciodată şi îndrăgostit de rugul ăsta care e viaţa. Am înţeles că eram muritor, o biată coajă de ou, o gâză pe care o striveşti într-o clipită şi din care nu rămâne nici măcar amintirea. Când ajung contingente proaspete mă uit atent la oameni, îi privesc cercetător, mi s-a dezvoltat un al şaselea simţ: percep semnele, ştiu cine o să moară şi cine poate că nu. Cei mai viteji şi mai îndrăzneţi vor

muri primii pentru că se cred invincibili, îi omoară aroganţa. Cei mai speriaţi vor muri şi ei, pentru că se zăpăcesc sau o iau razna, trag orbeşte şi pot nimeri un camarad, nu e bine să stai lângă ei, aduc ghinion, nu-i vreau în plutonul meu. Cei mai buni sunt calmi, nu riscă fără rost, nu încearcă să câştige sau să atragă atenţia, au o teribilă dorinţă de a trăi. Îmi plac hispanicii, pe dinafară posaci şi tăcuţi, pe dinăuntru dinamită curată, moartea nu-i înspăimântă. Nu sunt doar curajoşi, sunt şi buni camarazi.

Înghit amfetamine cu pumnul, toate pastilele la un loc, un nod în stomac, un gust amar în gură, vorbesc atât de repede, că nu mai ştiu ce spun, apoi tac şi mestec gumă ca să nu-mi mestec limba, apoi mă îndop cu alcool şi somnifere ca să dorm un pic. Visez râuri de sânge, lacuri de benzină în flăcări, răni deschise, buze de femeie, vulve, grămezi de morţi, capete tăiate, copii arzând în napalm, fotografiile astea scârboase pe care le colecţionează soldaţii, totul în roşu, totul e roşu. Am învăţat să dorm iepureşte, pe bucăţele, cinci sau zece minute ori de câte ori pot, trântit unde dă Domnul, sub foaia de plastic, dar cu simţurile treze. Mi s-au dezvoltat auzul, pot percepe o insectă târându-se pe pământ, şi mirosul, îi miros pe luptătorii de gherilă la câţiva metri distanţă, mănâncă sos de peşte, iar când sunt speriaţi şi transpiră mirosul se simte de departe. Oare noi a ce mirosim? A loţiune după ras, presupun, căci o bem ca pe whisky, are patruzeci de grade. Dacă reuşesc să dorm două ore fără să am coşmaruri sunt ca nou, dar asta nu se poate mereu. Dacă nu sunt de gardă sau în misiune, îmi petrec noaptea în tabără, dârdâind sub o prelată udă de ploaie într-un cort care duhneşte a urină, cizme, umezeală, resturi de mâncare în descompunere şi sudoare, ascultând mersul harnic al şobolanilor şi mişcările soldaţilor, cu ţânţari chiar şi în gură. Uneori mă trezesc plângând ca un idiot, ce-ar mai râde de mine Juan José, de câte ori nu m-a dus într-un colţ din curtea

şcolii ca să nu fiu văzut plângând, taci, naibii, *gringo* pămpălău ce eşti, bărbaţii nu plâng, mă scutura el furios, dar era şi mai rău, şi-atunci începea să se roage de mine, mă implora, taci, mă, că vin ăştia şi ne iau la bătaie ca pe două fetiţe. Ca să mă pun în mişcare înghit aspirine cu cafea rece, fireşte, fumez prima ţigară cu iarbă a zilei şi, înainte de plecare, iau amfetamine cu duiumul. Mi-e dor de o mâncare caldă, de un duş, de o bere la gheaţă, m-am plictisit de raţiile astea care ni se aruncă din avion în pachete albastre şi galbene, fasole cu porc şi salată de fructe. Aici redevin cumva copil, e o senzaţie ciudată, nu ai nici un fel de responsabilităţi faţă de tine însuţi, nu trebuie să întrebi, doar să asculţi, deşi mi-e destul de greu, sunt bun să comand, dar nu să ascult orbeşte, n-am să fiu niciodată un bun militar. E uşor să treci neobservat, să dispari ca o umbră. Dacă nimeni nu face vreo prostie gogonată, zilele trec una după alta cu singurul scop de a supravieţui, maşinăria asta teribilă şi invincibilă se ocupă de toate, superiorii iau deciziile şi e de presupus că se pricep la asta, n-am nici o treabă, mă pierd printre ceilalţi, sunt aidoma lor, un număr lipsit de chip, de trecut şi viitor. Poţi să înnebuneşti, pluteşti într-un limb al timpului etern şi al unui spaţiu răsucit, nimeni nu-mi cere socoteală pentru nimic, e de-ajuns să îndeplinesc ordinele, după care pot face ce-mi tună. Nu-i nimic mai primejdios decât să te simţi superior, rămâi singur cuc, m-a prevenit Juan José prin fumul ţigării de marijuana cu opiu în ziua aceea pe plajă. Desigur, singurul lucru care te salvează e fraternitatea încăpăţânată a soldaţilor. Mă copleşeşte o jale furioasă, îmi vine să plâng de atâta durere adunată, a mea şi a altora, să înhaţ o mitralieră şi să ies de nebun şi să ucid, abia mă abţin să nu urlu până crapă tot Universul, un muget surd mi se opreşte în gât. Eşti nebun, nene, la război nu există milă. M-am întâlnit cu Juan José pe plajă în timpul unei permisii de două zile, a fost un adevărat miracol să dau de el în mijlocul a o

jumătate de milion de combatanţi. Ne-am îmbrăţişat fără să ne credem ochilor, ce întâmplare, nene, să ne vedem tocmai aici, fantastic, şi ne căram pumni în spinare şi râdeam fericiţi, uitând pentru o clipă unde ne aflam şi de ce. Am încercat să ne punem la curent, lucru imposibil, căci nu ne văzuserăm de zece ani, din ziua în care intrase în armată şi umbla ţanţoş, împăunându-se în uniforma cea nouă, iar eu lucram cu ziua pentru un dolar jumate. Fiecare îşi urmase soarta, el să fie soldat, eu, să muncesc ca *spinare udă* timp de un an, până când Cyrus mă silise să plec din cartier. N-am de gând să mă îngrop în garajul ăsta afurisit al lui tata, îmi spusese Juan José, bătrânul e un stăpân de sclavi, armata e lucrul cel mai bun pe care-l pot face, stau până Ia treizeci sau patruzeci de ani, după care ies cu o pensie bună şi a mea e lumea, frate, ce altceva să fac cu culoarea asta de piele şi cu mutra mea de indian, las' că femeile se dau în vânt după uniformă. Stăteam pe plajă şi râdeam ca nebunii. Mai ţii minte când i-am furat trabucurile lui Puţă-de-stânjenel şi vinul de împărtăşanie de la popa Larraguibel? Dar luptele cu baligă de cal? Dar când l-am bărbierit pe Oliver şi l-am uns cu mercurocrom şi l-am dus la şcoală spunând că avea ciumă bubonică? Ce mă-sa e ciuma bubonică, frate? râdeam noi, vorbind ca pe vremea când eram copii, cu o duioşie ascunsă sub sudălmi şi bune intenţii. Mi-a spus că se amorezase de o fată vietnameză, mi-a arătat poza ei pe care o păstra într-un plic de plastic în portofel, a devenit serios şi glasul i s-a schimbat. Era un instantaneu de proastă calitate, supraexpus, chipul ei era ca o lună palidă încadrată de părul negru. Mi-au atras atenţia ochii ei, restul era aidoma chipurilor asiatice pe care le vedeam de câteva luni încoace.

— O cheamă Thui, a adăugat.

— E un nume de spiriduş.

— Înseamnă apă.

Despre prietenul meu auzisem anumite zvonuri, soldaţii vorbesc, bârfesc în şoaptă. Mi-a confirmat ceea ce se auzise în secret: o misiune grea, comandantul plutonului era nou, s-au pomenit înconjuraţi, a început focul, au căzut cinci şi ofiţerul a ordonat retragerea lăsând răniţii acolo. Ca să vezi ce ticălos, frate, cum era să-i lăsăm acolo, imaginează-ţi că ai fi fost tu, cum să te las în mâinile inamicului, am încercat să-i explic, dar puiul de lele era isterizat, a scos pistolul şi m-a ameninţat, ţipa şi dădea din mâini ca dementul. N-am aşteptat să se calmeze, nu era timp, l-am împuşcat de aproape. A căzut fără să ştie ce s-a întâmplat. Ne-am retras, cărându-ne răniţii, cum se cuvine, frate. I-am salvat pe toţi în afară de unul, ăla n-avea scăpare, îi ieşiseră maţele. Săracul, îşi ţinea intestinele cu mâna şi se uita la mine disperat, nu mă lăsa în viaţă, Steaua cea Bună, nu mă lăsa, mă implora... A trebuit să-i trag un glonţ în tâmplă, să mă ierte Dumnezeu, mare porcărie, frate.

Leşurile ar trebui băgate în saci, cu numele scris pe o etichetă, dar asta nu se poate face mereu, ori nu e timp, ori nu sunt saci, şi-atunci morţii sunt apucaţi de mâini şi de picioare şi aruncaţi în elicopter, sau legaţi ca nişte colete, înveliţi în poncho şi bâzâiţi de muşte; în câteva ore cadavrele se umflă, se deformează, mâncate de viermi, fierbând într-o zeamă putridă. Elicopterele sunt păsări care fac vânt, aterizează într-o tornadă ce ridică praful, gunoaiele şi noroiul scârbos pe o rază de treizeci de metri. Dacă morţii au stat mai multe ore în căldură sau ploaie, zboară bucăţi de carne, dacă eşti aproape te pomeneşti cu o bucată în plină faţă. Pe munte am refuzat să încarc morţii. Îi ajutam pe răniţi, dar după aia am împietrit şi nimeni n-a avut curajul să-mi poruncească, pare-se că eram dincolo de moarte şi de viaţă, parcă eram lovit cu leuca în cap. Criză de nervi, acces psihotic, nu mai ştiu cum au zis. Elicopterele sunt spălate cu furtunul, dar mirosul nu

dispare. Şi nici ecoul urletelor, morţii nu dispar niciodată cu totul. Nu, nu plâng, e alergia asta blestemată sau fumul, ce ştiu eu, am tot timpul ochii iritaţi, dacă respir întruna mizeria asta. Mulţumesc că mai sunt în viaţă, că nu sunt printre cei care pleacă în saci de plastic, sau, mai rău, printre cei care au pieptul despicat ca un fruct copt, cioturi roşii în loc de braţe sau picioare, dar mai trăiesc şi e posibil să trăiască încă mulţi ani de-aici încolo, bântuiţi de amintiri groaznice. Mulţumesc că mai sunt în viaţă, mulţumescu-ţi, Doamne, strigam în engleză acolo, pe munte, înger-îngeraşul meu, dulce companie, păzeşte-mă noapte şi zi, adăugam în spaniolă, dar nu mă auzea nimeni, nu mă auzeam nici eu în focul luptei şi urletele răniţilor, Maica Domnului, scoate-mă viu de-aici, strigam eu cu scapularul Fecioarei din Guadalupe la gât, o cârpiţă neagră şi ţeapănă de sângele uscat al lui Juan José. Mi-l dăduse un capelan la câteva săptămâni după moartea fratelui meu. Apucase să-i închidă ochii, mi-a spus că devenise cenuşiu precum fantomele; şi-a scos scapularul de la gât şi l-a rugat să mi-l dea să-mi poarte noroc, poate eu aveam să scap cu viaţă. Care au fost ultimele lui cuvinte? am vrut să aflu de la capelan. Ţine-mă, părinte, că mă prăbuşesc şi acolo jos e tare întuneric, asta ai spus, frate, iar eu nu eram acolo ca să te aud şi să te ţin tare şi să te smulg morţii, maica mă-sii de porcărie! La ce ţi-a folosit scapularul, frate? Aici îţi pierzi credinţa, dar devii superstiţios şi începi să vezi peste tot semne fatidice: zilele de marţi sunt cu ghinion, se fac exact şapte zile de când nu s-a mai întâmplat nimic, e liniştea de dinaintea furtunii, avioanele cad câte trei, azi au căzut deja două... Ai să mori bătrân, Greg, vei avea timp să faci multe greşeli, să te căieşti pentru unele şi să suferi ca un câine, n-o să fie o viaţă uşoară, dar îţi garantez că va fi lungă, aşa ţi-e scris în palmă şi în cărţile de tarot, îmi jurase Olga, dar poate c-a inventat, ce ştie ea, e o şarlatană mai rea decât tata,

mai rea decât toţi ghicitorii şi vânzătorii de amulete din ţara asta afurisită. Lui Juan José Morales i-a spus tot aşa, iar el a crezut-o, ce papagal eşti, măi frate. Era convins de steaua lui bună, de-aia nu se ferea, era atât de contagioasă încrederea sa, că doi tipi din plutonul lui nu se dezlipeau de lângă el, convinşi că erau la adăpost. Iar acum nici unul din cei trei nu mai poate merge la Olga să-i ceară socoteală.

Jungla zumzăie de zgomote, de ţipete de animale, râcâit de labe, şoapte, dar pădurea e tăcută, de o tăcere opacă. Probabil că din aer totul pare purificat de foc şi curat, însă jos e un infern. Cu timpul, te obişnuieşti: chestia cea mai perversă şi mai obscenă în război este că ajunge să ţi se pară normal. La început am fost năucit, pe urmă euforic, dar mereu cu conştiinţa adormită. Acum, în sat, am reînceput să gândesc. Când te lupţi nu trebuie să gândeşti, te transformi într-o maşină de distrus şi omorât. Nu-i nevoie de tipi educaţi, critici, cu conştiinţă, folosesc doar masculii plesnind de testosteron, negrii analfabeţi, banditii hispanici, criminalii scoşi din închisori; cei ca mine sunt un balast. După fiecare misiune, muşchii îmi zvâcnesc, nu-mi pot controla mâinile, am dinţii strânşi si obrazul chinuit de un tic, un soi de zâmbet dement, şi alţii îl au, trece, zic ei. În lunile astea m-am obişnuit cu umezeala care-mi intra în oase, cu picioarele transformate în carne vie în cizme, cu degetele încleştate pe armă, cu senzaţia constantă de a fi înconjurat de umbre, aşteptând glonţul care poate veni oricând şi de oriunde, numărând paşii până la arbustul acela, minutele până să ajungi la râu, orele pe care le mai ai de stat, zilele rămase până la întoarcerea acasă. Numeri secundele vieţii şi te gândeşti că, dacă ai noroc, următoarea rafală de mitralieră va secera viaţa unui camarad, nu pe a ta. Şi te întrebi ce dracu cauţi tu acolo, şi nu recunoşti în ruptul capului strania fascinaţie a violenţei, beţia asta a războiului. În dimineaţa aceea pe munte, când s-a

luminat, am constatat că rămăseserăm doar nouă în viaţă, morţii şi răniţii erau nenumăraţi. Luptaserăm toată noaptea, în zori apăruseră bombardierele şi făcuseră prăpăd pe coaste, silindu-i pe luptători să se retragă, apoi au aterizat elicopterele. Zgomotul motoarelor e pentru mine ca o muzică, ca bătăile inimii mamei înainte de a mă fi născut, tic-tac, toc-tac, viaţă. Să ne rugăm, spune capelanul metodist, toţi cântă Aleluia, eu cânt Oh, Susanna; spovedeşte-te, fiule, îmi spune capelanul catolic, iar eu îi spun să se ducă s-o spovedească pe curva de mă-sa, dar pe urmă îmi pare rău, să nu care cumva să mă lovească trăsnetul, cum zicea părintele Larraguibel, pentru că am păcătuit. Nu te teme, Dumnezeu e cu tine. La slujba de duminică s-a citit povestea lui Iov. Copleşit de nenorocirile cu care Dumnezeu îl pune la încercare, Iov spune: „de ceea ce mă tem, aceea mi se întâmplă; de ceea ce mi-e frică, tocmai de aceea am parte; n-am nici tihnă, nici odihnă, nu-mi găsesc nici o pace şi zbuciumul mă stăpâneşte". Nu te gândi la lucruri rele, frate, că atunci se întâmplă, nu chema moartea cu gândul, mă sfătuia Juan José Morales, dar râdea. Steaua cea Bună i se zicea, Steaua cea Bună Morales.

Şi pe urmă fumul, desigur. Mintea mi-e înceţoşată. Fum de tutun, de iarbă, de haşiş şi alte porcării pe care le fumez, pâcla dimineţilor reci pe munte şi aburul arzător care se lasă în văi la prânz, poluarea motoarelor şi praful, fumăraia fetidă de napalm, fosfor, explozibili de tot felul şi de la incendiul fără de sfârşit care transformă ţara asta într-un deşert brăzdat de cicatrici negre. Fum de tot felul şi de toate culorile. De sus poate că se vede ca norii, mai sunt şi nori, e adevărat, dar aici, jos, înseamnă frică. Nu ne putem opri nici o clipă, nimeni nu poate, dacă ne mişcăm avem iluzia că păcălim mdartea, alergăm precum şoarecii. Pe când inamicul stă liniştit, nu-şi iroseşte teama, aşteaptă

tăcut, are în spate câteva generaţii antrenate pentru durere, e imposibil să descifrezi expresia de pe aceste chipuri. Ticăloşii ăştia nu simt nimic, sunt ca broaştele de laborator, mi-a spus un puşcaş marin specializat în smulgerea mărturiilor. Noi ne zbatem ca nebunii ca să trăim şi pe drum ne întâlnim cu moartea. Ei se târăsc tăcuţi în tunelele lor, se confundă cu frunzişul, se fac nevăzuţi într-o clipă, ochii lor ştiu să vadă în întuneric. Niciodată nu suntem în siguranţă. Fă şi tu socoteala, mi-a spus odată Juan José Morales, câţi am venit în porcăria asta şi ce pierderi am avut? Procentul e infim, frate, o să scăpăm întregi, nu-ţi face griji. Presupun că are dreptate şi că majoritatea vom scăpa cu viaţă şi vom povesti ce-a fost, numai că aici ne gândim doar la morţi şi la poveştile groaznice ale supravieţuitorilor. Da, aparent mulţi scapă nevătămaţi, dar nimeni nu mai e cel care a fost, suntem marcaţi pe vecie, dar cui îi pasă, oricum suntem un fel de gunoi, ăsta e un război de negri şi albi săraci, băieţi de la ţară, din aşezări mărunte şi cartiere mizerabile, domnişorii nu se află în primele rânduri, tăticu' a avut grijă să-i ţină acasă sau unchiul colonel i-a trimis în zone sigure. Mama susţine că ticăloşia supremă e rasismul, Cyrus spunea că nedreptatea de clasă, cred că amândoi au dreptate, pentru că nu suntem egali nici în război. Interzis mexicanilor şi câinilor, scria până nu demult pe uşa restaurantelor, numai pentru albi, scria pe toaletele publice; în schimb, aici, cei de culoare sunt bine-veniţi, foarte bine-veniţi, dar în spatele camaraderiei de faţadă mocneşte ura de rasă, albii cu albii, negrii cu negrii, hispanicii cu hispanicii, asiaticii cu asiaticii, fiecare cu limbajul său, cu muzica, riturile şi superstiţiile sale. Tabăra e împărţită în cartiere delimitate de graniţe inviolabile, n-am curaj să mă duc neinvitat în cel al negrilor, e la fel ca în ghetoul în care am crescut, nu s-a schimbat nimic. Fiecare îşi are povestea sa, dar nu vreau s-o cunosc, nu vreau să am prieteni, nu-mi permit

luxul să mă leg de cineva şi pe urmă să-l văd murind, ca pe Juan José sau pe băiatul ăla din Kansas, acolo, pe munte, tot ce-mi doresc e să-mi fac treaba, să-mi termin misiunea şi să scap viu. Mă rog pentru o rană serioasă care să mă trimită acasă, dar nu atât de gravă încât să rămân invalid. Numai în boaşe să nu mă nimerească, repeta la fiecare zbor un pilot de elicopter, un mulatru vesel din Alabama, care s-a întors în satul său plin de medalii şi într-un scaun cu rotile. Mie n-o să mi se întâmple asta, adică partea cu medaliile, îmi ziceam, dar uite că am primit una fiindcă am luat-o razna, sunt erou de război, am o afurisită de stea de argint, intenţia mea era să nu fac nimic în plus faţă de ce aveam de făcut, mereu am spus că mai bine să trăieşti ca un laş decât să mori ca un prost, dar iată-mă, printr-o ironie a sorţii, ditamai eroul. Prima lecţie învăţată în cartier: eroismul n-are nici o valoare, marele merit e să supravieţuieşti. Vai, Juan José, să fi uitat lecţia pe care chiar tu mi-ai predat-o pe când nu eram decât nişte mucoşi? Şi-acum ce le spun părinţilor şi fraţilor tăi, cum dracu să mă uit în ochii
maică-tii şi ai lui Carmen, cum să le spun adevărul, va trebui să mint, frate, să mint mereu pentru că n-am inimă să le spun că te-au rupt în două şi că decoraţiile astea pe care le-ai câştigat pentru vitejie şi pe care precis că maică-ta le-a primit şi le-a atârnat în camera cea mare nu sunt decât tinichele colorate şi că în clipa când mori ţipând n-au nici o valoare.

Cunosc violenţa, această fiară scoasă din minţi, nu te poţi înţelege cu ea, trebuie să încerci s-o păcăleşti. Îi invidiez pe piloţi, acolo sus dispari elegant, cazi ca o piatră sau explodezi într-un milion de bucăţele, nici să te rogi n-ai timp, ca atunci când l-a călcat trenul pe Martínez, împuţitul dracului, nici măcar nu-l mai urăsc, dar aici jos e infanteria şi poţi să crapi în fel şi chip, înfipt în ţepuşele ascuţite ale unei capcane, decapitat de o lovitură de macetă, călcând pe o grenadă sau pe o

mină, despicat de o rafală de mitralieră, transformat într-o torţă vie, başca nenumăratele feluri ingenioase de moarte dacă eşti luat prizonier. Să-mi sap o groapă în pământ şi să mă ascund acolo până se termină totul, să mă pitesc într-o vizuină, cum făceam cu Oliver când eram copil. De ce n-am avut parte de o muncă de birou, doar atâţia fac războiul sub un ventilator. Dacă aş fi fost ceva mai inspirat nici n-aş fi aici, aş fi făcut armata imediat după liceu, pe atunci încă nu se vorbea de război. Dar sunt aici ca un idiot, la o vârstă la care nu vine nimeni în nebunia asta, mă simt ca un bunic printre copiii ăştia în uniformă de camuflaj. Nu vreau să-mi putrezească oasele sub o cruce în cimitirul militar, printre alte mii de cruci identice, prefer să mor de bătrâneţe în braţele lui Carmen. Ia te uită, de mult nu m-am mai gândit la ea. Şi de ce-am zis Carmen în loc de Samantha? De ce mi-a venit în minte? În ultima scrisoare îmi spunea că are un nou pretendent, chinez sau japonez, parcă aşa zicea, n-a spus cum îl cheamă, oare cine-o fi de data asta? Are un adevărat talent să aleagă ce i se potriveşte mai puţin, o fi vreun fluturaş zdrenţăros şi pletos, e plin de ei şi în Europa. În ultima poză pe care mi-a trimis-o stă în faţa Catedralei din Barcelona, îmbrăcată ca o dansatoare de flamenco, nu c-aş fi puritan, dar mi-am adus aminte de Pedro Morales şi i-am scris că nu mai e la vârsta la care să se dea în spectacol, să-şi lepede cârpele alea şi să-şi pună sutien, dar, mă rog, e treaba ei, facă ce-o vrea. Carmen... aş vrea să-ţi aud glasul, Carmen.

Mi-e teamă că am luat-o razna cu totul, că am pierdut noţiunile de bine şi de rău, chiar şi decenţa. M-am obişnuit într-atât cu infamia asta, că nici nu-mi mai pot imagina viaţa în afara ei. Încerc să-mi amintesc cum ne distram cu prietenii, cum decurge un prânz în familie, cum vorbeşti cu o fată la prima întâlnire, dar toate astea s-au topit şi nu cred să mai vină. Trecutul e un vârtej de rafale neclare, concursurile de dans cu

Carmen, mama ascultând operă în fotoliul de răchită, duelul cu Martínez care m-a transformat în eroul şcolii, la dracu', ca să vezi ce prostii făceam la vârsta aia, iar după ce mi-am cumpărat Buickul fetele se dădeau în vânt după mine, eram sărac lipit pământului, dar la volanul hârbului ăluia mă simţeam ca un şeic şi câte nebunii nu făceam pe bancheta din spate! Erau mai mult pipăieli, fireşte, eu o asaltam pe fată, ea se apăra fără entuziasm, nu trebuia să se lase sedusă, deşi murea de poftă, parcă eram pisici în călduri, rămâneam storşi, termină afară ca să n-o laşi borţoasă, că după aia trebuie s-o iei de nevastă, doar eşti un domn, nu? Numai Ernestina Pereda o făcea cu toţi, binecuvântată să fii, Ernestina Pereda, să-ţi dea Dumnezeu sănătate, Ernestina, ţie-ţi plăcea la nebunie, dar după aia plângeai şi ne puneai să jurăm că păstrăm secretul, era un secret în cor, căci toţi ştiam şi profitam de ardoarea şi generozitatea ta, dacă n-ai fi fost tu mi s-ar fi otrăvit sângele de atâtea obsesii. Aici femeile sunt precum fetele impubere, micuţe, o grămăjoară de oase, lipsite de sâni şi n-au păr nicăieri, şi sunt triste tot timpul, mai curând inspiră milă decât poftă, singurul lucru pe care-l au din belşug sunt pletele lungi şi drepte, cu sclipiri albăstrii. M-am culcat cu una într-o cameră plină de lume, familia ei mânca într-un colţ, un copilaş plângea într-o ladă în care fuseseră efecte militare, noi, în pat, despărţiţi de ceilalţi printr-o perdea roasă, ea turuia o litanie de obscenităţi în engleză, învăţate pe de rost, precis că după un manual de porcării, Marele Stat Major se gândeşte la toate amănuntele, dacă există manuale pentru folosirea latrinelor, de ce n-ar fi şi pentru şcolirea prostituatelor, în fond sunt băieţi buni, sufletul patriei, nu? Taci, nefericito, am rugat-o, dar n-a înţeles sau nu voia să tacă, dincolo de perdea ai ei vorbeau şi bebeluşul plângea. Mi-am amintit deodată de o scenă văzută pe când aveam cinci ani, într-un sat prăfos din Sud, doi bărbaţi care violau o mică negresă,

două huidume înghesuind o fiinţă la fel de slabă şi de micuţă ca aceea care era lângă mine, şi m-am simţit la fel ca ei, uriaş şi satanic, şi mi-a pierit tot cheful, m-am dezumflat, nu ştiu de ce-mi venise tocmai atunci în minte ceva petrecut cu mai bine de douăzeci de ani în urmă şi la capătul celălalt al planetei. Leo Galupi, zăpăcitul ăsta atât de simpatic, m-a dus la Bunica, una din curiozităţile locului, o bătrână zbârcită care se bagă sub mesele localului oferindu-şi serviciile, e o adevărată maestră, zic oamenii care au trecut prin mandibulele ei de cimpanzeu; îi dai zece dolari şi nu-ţi mai pasă de nimic, face ea totul, la urmă te şi spală şi-ţi trage fermoarul, merge pe rând pe la toţi, făcându-şi treaba acolo sub masă, în timp ce bărbaţii beau şi joacă cărţi şi spun bancuri porcoase. Eu n-am putut, m-a învins scârba sau mila. Bunica e aproape căruntă, e o babă deloc venerabilă cu bicepşi de Charles Atlas şi dinţi ascuţiţi precum dinţii de fierăstrău, în orice clipă ar putea face lucrul de care se tem cu toţii, să-i reteze cuiva scula dintr-un foc, riscul face parte din joc, fiecare client se teme să nu fie chiar el cel la care baba să facă haţ!

Aci, în sat, am început să mă simt din nou om. Sunt invitat zilnic în altă casă, mi se găteşte, familia se aşază în jurul meu şi se uită cum mănânc, zâmbesc şi sunt mândri că mă hrănesc din puţinul pe care-l au. Am învăţat să primesc şi să mulţumesc fără exagerare, ca să nu-i jignesc. Nimic nu-i mai greu decât să primeşti ceva cu simplitate, aproape că uitasem, de pe vremea când în casa Morales primeam ceva fără a trebui să dau altceva în schimb, pentru mine aceea fusese o lecţie de iubire şi umilinţă, nu poţi trece prin viaţă fără să datorezi ceva cuiva. Uneori câte un bărbat mă apucă de mână, ca o iubită, am învăţat să nu mi-o retrag. La început mi se făcea ruşine, bărbaţii nu se ating, bărbaţii nu plâng, bărbaţii nu se emoţionează, bărbaţii, bărbaţii... De când nu m-a mai atins cineva din pură simpatie, din

prietenie? Nu trebuie să mă înduioşez, să mă deschid, să mă încred, dacă nu eşti atent, mori. Mai ales să nu gândesc e cel mai important, să nu mă frământ, dacă te gândeşti la moarte, ea chiar vine, e ca o premoniţie, dar mi-e imposibil, am capul plin de imagini ale morţii şi de cuvintele ei. Vreau să mă gândesc la viaţă...

La sfârşitul lui februarie compania se găsea pe vârful unui munte şi ordinele erau să apere poziţia cu orice preţ. La ancheta ulterioară n-a rezultat limpede de ce trebuiau să reziste aşa cum au făcut-o, însă birocraţia şi timpul au avut grijă să muşamalizeze afacerea. O să murim până la unul, i-a spus băiatul din Kansas lui Gregory Reeves, tremurând. Pentru el nu era botezul focului, era pe front de câteva luni, dar a avut intuiţia clară a sfârşitului şi s-a gândit că abia apucase să simtă gustul vieţii, împlinise de o săptămână douăzeci de ani. N-ai să mori, nu mai spune asta, l-a scuturat Reeves. Soldaţii aşteptau, săpau tranşee şi îngrămădeau saci cu nisip ca să ridice o baricadă, nu atât să se apere, cât să treacă timpul, să scape de frică şi să aibă o ocupaţie, dar şi aşa aşteptarea devenea eternă, iar ei erau încordaţi şi speriaţi, cu mâinile încleştate pe arme, dârdâind de frig după apusul soarelui şi topindu-se de căldură în timpul zilei. Atacul s-a produs noaptea şi au ştiut imediat că inamicul era de zece ori mai numeros şi că n-aveau scăpare. Câteva ore mai târziu, tabăra lor era o enclavă de disperare în care doar câţiva mai trăgeau, înconjuraţi de peste o sută de camarazi morţi răspândiţi pe coaste. În lumina portocalie a unei explozii, Gregory Reeves l-a zărit pe băiatul din Kansas zburând peste baricadă şi, fără să ştie ce face şi de ce, a sărit peste saci şi s-a târât după el într-un infern de focuri încrucişate, explozii şi fum. A apucat să-l ţină în braţe, l-a strigat pe nume, nu te speria, sunt aici, nu s-a întâmplat nimic, i-a simţit degetele care i se încleştau de haină, i-a auzit glasul în agonie, a mirosit

frica, sângele şi carnea sfâşiată, la lumina altei explozii a văzut moartea din ochii lui, şi culoarea pielii, şi că nu mai avea picioare, în locul lor era o baltă negricioasă. Nu e nimic, te duc înapoi, imediat o să vină şi elicopterele şi în curând o să bem o bere şi-o să sărbătorim, curaj. Nu mă lăsa singur, te rog, nu mă lăsa, Reeves a simţit că-i cuprindea bezna pe amândoi, a vrut să-l scape de disperare, dar i s-a scurs printre degete ca nisipul, s-a topit, s-a risipit ca fumul, iar când capul băiatului i-a căzut la piept, când degetele i s-au descleştat şi ultimul şuvoi de sânge cald i-a curs pe gât, a ştiut că în el ceva se spărsese în mii de bucăţi, ca o oglindă pulverizată. Şi-a întins camaradul pe jos şi şi-a aruncat arma cât colo. Un clopot uriaş i-a răsunat în cap, un răcnet metalic i-a ieşit din rărunchi, cutremurând noaptea şi acoperind pentru o clipă vacarmul exploziilor, îngheţând timpul şi oprind mersul lumii. Şi a urlat până n-a mai avut aer şi nici glas. Clopotul a tăcut în cele din urmă, dar timpul a rămas încremenit, iar din clipa aceea şi până în zori totul n-a fost decât o unică imagine nemişcată, o fotografie în alb şi negru şi roşu, în care evenimentele acelei nopţi au rămas imortalizate pe veci. El nu se află în pictura însângerată. Se caută printre morţi şi răniţi, printre sacii cu pământ şi brazdele tranşeelor, dar nu se găseşte. A dispărut din propria-i memorie. Un supravieţuitor a povestit după aceea că-l văzuse aruncând arma şi urlând în picioare, cu braţele ridicate, de parcă ar fi chemat următoarea ploaie de gloanţe, după care s-a întors către un camarad care se golea de sânge la doi metri de el, l-a luat în spate şi s-a întors, fără să se ferească şi mergând în linie dreaptă, până pe culme, unde patru mâini s-au întins să primească rănitul. Gregory Reeves s-a întors apoi să aducă alt rănit, şi încă unul, şi toată noaptea i-a cărat sub gloanţe, cu convingerea că dacă face asta nu i se poate întâmpla nimic, că era invulnerabil. Niciodată nu avusese şi nici

n-avea să mai aibă vreodată senzaţia aceea de putere absolută.

În zori au venit ajutoarele. Elicopterele au transportat mai întâi răniţii, apoi pe cei nouă supravieţuitori, iar la urmă au descărcat sacii de plastic pentru morţi. Dintre cei salvaţi, opt erau epuizaţi de tensiune şi teroare, tremurau atât de tare, că nu puteau ţine sticla de whisky în mână ca să tragă o duşcă, dar mai târziu, aduşi acasă pe o plajă pentru ca după trei zile de odihnă şi distracţie să se refacă, vorbeau deja de cele întâmplate şi povesteau cu toate amănuntele. Murdari şi excitaţi la demenţă, cot la cot precum o familie de bandiţi disperaţi, s-au repezit la berile reci şi la hamburgerii fierbinţi pe care nu-i mai văzuseră de luni de zile, iar când cineva le-a atras atenţia să se poarte ca lumea au făcut un scandal care era să se termine cu încă un măcel. A venit poliţia militară, s-a uitat la ei, a priceput prin ce trecuseră, le-a luat armele şi i-a lăsat în pace, pentru ca apa mării şi nisipul să-i readucă în lumea celor vii. Cel de-al nouălea supravieţuitor, Gregory Reeves, s-a urcat ultimul în elicopter, după ce-i ajutase pe ceilalţi. A rămas mut şi ţeapăn pe scaun, privind fix înainte, cu chipul brăzdat de riduri adânci de epuizare, fără nici o zgârietură şi acoperit de sângele altora. Era cu nervii la pământ. Nu l-au trimis pe plajă, i-au făcut o injecţie, s-a trezit după două zile într-un spital de campanie, legat de pat ca să nu-şi facă rău în zbuciumul coşmarelor. I-au spus că-şi salvase unsprezece camarazi şi că pentru actele sale de mare vitejie primise una dintre cele mai înalte decoraţii. Conform legilor superstiţioase ale războiului, cei nouă scăpaţi din masacru se salvaseră de la moarte, dar erau marcaţi. Împreună n-ar mai fi avut norocul să scape a doua oară, dar separaţi poate că ar fi păcălit din nou soarta. Au fost trimişi în companii diferite, cu promisiunea de a nu se vedea o vreme. Adevărul e că nici nu doreau, euforia de a fi scăpat cu viaţă a fost

urmată de teroarea de a nu-şi explica de ce tocmai ei fuseseră norocoşii dintre cei peste o sută de oameni. Doi dintre răniţi s-au refăcut în câteva săptămâni, Gregory Reeves i-a văzut. Nici n-au vorbit cu el, s-au prefăcut că nu-l cunosc, datoria faţă de el era mult prea mare, de neplătit, le era ruşine.

Trecuseră câteva luni de când pusese piciorul în Vietnam şi, în sfârşit, superiorii şi-au amintit că Reeves vorbea limba; serviciile l-au trimis atunci într-un sat de munte, pe post de om de legătură cu gherilele aliate. Misiunea oficială era să predea engleza la şcoală, însă localnicii n-aveau nici o îndoială asupra adevăratului scop al venirii sale, aşa că nici el nu s-a ostenit să se prefacă. În prima zi de curs a venit cu mitraliera într-o mână şi cu mapa cu cărţi în cealaltă, a traversat încăperea privind drept înainte, a pus cărţile pe masă şi s-a întors spre elevii săi. Douăzeci de bărbaţi de vârste diferite, înclinaţi într-o reverenţă adâncă, îl salutau. Nu înaintea lui se aplecau ei, ci în faţa învăţătorului, din respectul ancestral al acestui popor pentru cunoaştere. Tot sângele i-a năvălit în obraz, niciodată de când era în război nu se simţise atât de responsabil. Încet, şi-a dat jos de pe umăr arma, s-a dus şi a agăţat-o în cuier, s-a întors la tablă şi s-a înclinat şi el ca să-şi salute elevii, mulţumind în gând celor doisprezece ani de şcoală şi celor şapte de facultate. Cursul de engleză, în principiu un paravan pentru a aduna informaţii, a devenit încă din prima zi o datorie urgentă, singura modalitate de a-i răsplăti cumva pe săteni pentru mult mai multul pe care-l primea de la ei.

Era cazat într-o casă modestă, dar răcoroasă şi confortabilă, ce fusese a unui funcţionar al guvernului francez, una dintre puţinele pe o rază de câteva mile care dispuneau de o latrină în fundul curţii. S-a obişnuit cu întrecerile dintre şoareci şi pisici de pe acoperiş, dacă noaptea era linişte se trezea speriat. Avea destul timp să-şi pregătească orele, adevărul era că avea

puţine de făcut, misiunea militară era un fel de glumă, gherila aliată s-a dovedit a fi o umbră imprevizibilă. Contactele sporadice erau suprarealiste, rapoartele lui au devenit un fel de exerciţii divinatorii. Comunica zilnic prin radio cu batalionul său, dar rareori era în stare să le furnizeze vreo noutate. Se găsea în plină zonă de luptă, cu toate acestea uneori avea impresia că războiul era o poveste de departe. Mergea printre casele cu acoperiş de paie, călca în noroi şi mizerie de porci, îi saluta pe nume pe toţi, îi ajuta pe ţărani să are viitoarele plantaţii de orez cu plugurile grele de lemn trase de bivoli, ajuta femeile înconjurate de liota de plozi să care apa, dădea o mână de ajutor copiilor la înălţatul zmeielor şi confecţio-natul mingilor de cârpă. Serile erau străbătute de cântecele de leagăn ale femeilor şi de murmurele şi trilurile glasurilor bărbăteşti. Sunetele acestea marcau ritmul orelor, erau muzica satului. A avut prilejul să-şi asculte şi muzica sa, după mult timp, îşi punea benzile cu înregistrări din concert şi preţ de câteva ceasuri îşi imagina că războiul era doar un vis urât. Avea impresia că era de când lumea printre oamenii aceştia blânzi şi toleranţi, în stare, totuşi, să pună mâna pe armă şi să-şi apere glia cu preţul vieţii, în curând le vorbea limba fluent, dar cu un accent aspru care stârnea râsul, niciodată însă în sala de clasă. Aceiaşi oameni care-l invitau la masă şi-l tratau familiar se înclinau adânc în faţa lui la şcoală. Seara juca cărţi într-un grup de bărbaţi, unde obiceiul era să porţi adevărate dueluri verbale pline de umor şi sarcasm, pe care nu le pricepea, până să apuce să i le traducă se trecea deja la altul. Trebuia să fie foarte atent cum se comporta cu ei, exista o graniţă nu foarte clară între glumele obişnuite şi un protocol inviolabil impus de respect şi buna-cuviinţă. Aparent erau egali între ei, dar exista un sistem de ierarhii complex şi subtil, fiecare-şi apăra onoarea cu o hotărâre plină de mândrie. Erau ospitalieri şi prietenoşi şi, aşa cum toate

casele aveau uşa deschisă pentru Reeves, tot aşa veneau în vizită la el pe neanunţate, zăbovind cu orele în discuţii agreabile. Talentul de a spune poveşti era calitatea supremă; era acolo un bătrân povestaş în stare să-şi poarte auditoriul în Ceruri şi în Iad, să-i emoţioneze pe cei mai duri cu istoriile lui sentimentale, despre domniţe la ananghie şi copii loviţi de nenorocire. După ce tăcea, lumea rămânea cufundată în tăcere, într-un târziu moşul pufnea în râs, luându-i în batjocură pe ascultătorii care se lăsaseră amăgiţi de magia vorbelor sale ca nişte ţânci. Reeves se simţea înconjurat de prieteni, un membru în plus al unei vaste familii. A încetat să se perceapă ca un uriaş alb, a dat uitării deosebirile de mărime, cultură, rasă, limbă şi scopuri şi s-a abandonat plăcerii de a fi ca ei. Într-o noapte s-a pomenit privind bolta neagră a cerului şi zâmbind la gândul că doar aici, în depărtatul cătun asiatic, se simţise acceptat ca o parte a comunităţii în aproape treizeci de ani de viaţă.

I-a scris lui Timothy Duane, cerându-i o listă de material didactic, pentru că textele după care preda erau infantile şi învechite, a contactat o şcoală din San Francisco pentru ca elevii lui să poarte corespondenţă cu băieţii americani. Elevii şi-au povestit viaţa pe câte două pagini scrise în engleza lor chinuită şi după câteva săptămâni au primit scrisorile de răspuns din Statele Unite. Seara au făcut o petrecere ca să sărbătorească evenimentul. Printre altele, Timothy Duane îi trimisese şi o mască pentru Halloween, era de cauciuc şi reprezenta un cap de gorilă, cu păr verde, dinţi de rechin şi urechi ascuţite care tremurau ca piftia. Reeves şi-a pus-o pe cap, s-a acoperit cu un cearşaf şi a ieşit pe stradă ţopăind şi purtând o torţă aprinsă, neimaginându-şi că gluma avea să aibă un efect terifiant. S-a iscat o zarvă comparabilă cu semnele unui atac aerian, femeile şi copiii au rupt-o la fugă în junglă ţipând îngroziţi, bărbaţii mai curajoşi au pus mâna pe

bâte şi au dat să-l atace. Gorila a fost silită s-o ia la goană ca să-şi scape pielea, încurcată în cearşaf şi chinuindu-se să-şi scoată masca. S-a eliberat la timp, dar nu înainte de a fi izbit de câteva pietre. Masca a devenit trofeul cel mai apreciat, oamenii făceau coadă ca s-o vadă de aproape şi s-o atingă cu un deget ezitant. Reeves a spus c-o va da drept premiu elevului cel mai silitor, promisiune care i-a făcut pe mulţi să ia nota maximă, astfel că până la urmă a donat comoara comunităţii. Mutra lui King Kong a ajuns la Casa Municipală, alături de un drapel însângerat, o cutie pentru prim ajutor, un radioemiţător şi alte relicve. Ca răsplată, profesorul de engleză a primit un mic dragon de lemn, simbol de prosperitate şi noroc, aproape un înger în comparaţie cu monstrul de cauciuc.

Calmul iluzoriu al lunilor petrecute în cătun s-a terminat pe neaşteptate pentru Reeves. Primele simptome semănau cu cele ale dizenteriei, a dat vina pe apa contaminată şi pe mâncarea mai ciudată şi s-a mulţumit să ceară prin radio un medicament. I s-au trimis o cutie cu mai multe flacoane şi un prospect. A început să fiarbă apa, să refuze invitaţiile fără bruscheţe şi a luat metodic leacurile. Câteva zile s-a simţit mai bine, apoi răul a revenit şi mai violent. Şi-a zis că era doar efectul secundar al primei crize şi nu s-a alarmat, chitit să omoare virusul prin indiferenţă, doar nu era cazul să se smiorcăie ca o babă, bărbaţii nu se vaită, frate, dar starea i se înrăutăţea văzând cu ochii, slăbea, îl dureau toate oasele, îi era extrem de greu să se ridice din pat şi să vadă literele ca să-şi pregătească lecţia sau să corecteze lucrările. Rămânea cu creta în mână, incapabil să-şi mişte mâna, cu ochii la tabla neagră, nepricepând ce voiau să spună literele strâmbe pe care tot el le scrisese şi ce era cu arşiţa asta care-l pârjolea. *Is this pencil red? No, this pencil is blue,* şi nu-şi amintea despre ce creion era vorba şi cui putea să-i pese că era roşu sau albastru. În nici două luni a slăbit

optsprezece kilograme, iar când cineva a remarcat că se făcea tot mai mic şi avea culoarea dovleacului a zâmbit palid şi a spus că un bun spion trebuia să se confunde cu mediul înconjurător. Pe atunci tot satul era la curent cu mesajele sale codate, el însuşi îşi permitea să facă glume pe acest subiect. Lumea îl socotea o consecinţă inevitabilă a războiului, dacă n-ar fi fost Reeves, ar fi fost altul, era fatal. Dintre nenumăraţii străini care defilaseră pe aici, prieteni sau duşmani, el era singurul cu care se simţeau bine, îl îndrăgiseră. Uneori venea un băieţel şi-i sufla la ureche că în noaptea aceea se apropia o furtună, să stingă lumina, să închidă bine uşile şi să nu iasă sub nici un motiv. În general, vremea nu părea să se schimbe, Reeves privea secera palidă a lunii printr-o crăpătură a ferestrei, asculta ţipetele păsărilor de noapte şi se făcea că nu aude ce se petrece în sat. Nu dădea informaţii asupra acestor episoade, superiorii n-ar fi înţeles că, pentru a supravieţui, oamenii erau siliţi să se plece înaintea celor mai puternici, de oricare parte ar fi fost aceştia. Un singur cuvânt să fi spus despre nopţile ciudate cu mişcări tăcute, şi o expediţie punitivă i-ar fi lichidat pe prietenii săi şi-ar fi transformat cătunul într-o grămadă de colibe calcinate, tragedie care oricum n-ar fi schimbat planurile gherilei. Lipsa de informaţii le-a părut suspectă celor din batalionul său şi au venit după el să-l ia la întrebări. În drum spre bază a leşinat în jeep, la destinaţie doi bărbaţi l-au scos pe braţe şi l-au aşezat la umbră. I-au dat o sticlă cu apă pe care a băut-o pe nerăsuflate şi a vomitat-o imediat. Analizele de sânge n-au detectat nici o boală obişnuită, doctorul s-a temut să nu fie ceva contagios, l-a pus în avion şi l-a trimis direct la un spital în Hawaii.

Experienţa spitalului a fost hotărâtoare pentru Gregory Reeves, pentru că s-a gândit la viitor, un lux pe care până atunci nu-l cunoscuse. De mult nu mai

avusese parte de un timp atât de lung în care să nu trebuiască să facă nimic, era ca într-o băşică suspendată în vid, orele se eternizau. În lunile petrecute în război simţurile i se ascuţiseră, iar acum, în liniştea relativă a patului de spital, tresărea când un termometru era lăsat pe o tavă metalică sau se închidea o uşă. Mirosul de mâncare îi făcea rău, cel de medicamente îi producea greaţă, dacă vedea o rană îi venea să verse. Atingerea cearşafului era un adevărat chin, tot ce mânca avea gust de nisip. În primele zile a fost hrănit prin perfuzii, apoi răbdarea unei infirmiere care i-a dat cu linguriţa terci pentru bebeluşi i-a redat pofta de mâncare. Dacă la început se gândea numai la el, îşi concentra cele cinci simţuri în scopul vindecării, depinzând de oscilaţiile stării de rău şi de reacţiile propriului organism, după ce s-a simţit ceva mai bine s-a uitat şi în jur. Odată dezintoxicat de drogurile pe baza cărora funcţionase de când ajunsese acolo, i s-a ridicat ceaţa de pe creier şi s-a văzut pe sine însuşi cu o luciditate nemiloasă. Culcat pe spate, cu ochii la ventilatorul din tavan, îşi spunea că îi fusese dat să se nască printre cei de jos şi că până atunci viaţa lui fusese doar trudă şi sărăcie. Reuşise să plece din cartierul în care crescuse şi să ajungă avocat, era mai mult decât reuşiseră să facă toţi prietenii lui din copilărie, dar de stigmatul sărăciei nu scăpase. Căsătoria nu ajutase nici ea, mofturile şi abulia nevesti-sii, care la început îl stimulau, acum îl plictiseau de-a dreptul. Timothy Duane obişnuia să spună că lumea se împarte în regine menite plăcerii şi lucrătoare a căror misiune este să le întreţină pe primele. Cei precum Timothy şi Samantha primiseră totul încă înainte de a se naşte, nu trebuiau să-şi facă griji, tot timpul era cineva gata să le plătească facturile, asta dacă moştenirea n-ar fi fost de-ajuns. Blestemaţii, bombănea, comparându-se cu ei. Jur să forţez mâna destinului, îşi spunea, încercând să nu se gândească că acelaşi destin putea să-l ducă direct la

cimitir. Nu, asta nu mi se poate întâmpla, mi-au mai rămas mai puţin de două luni, doar n-o să mă trimită înapoi pe front. Îi privea cu simpatie pe ceilalţi pacienţi, perdanţi ca şi el, dar îl deranjau gemetele lor, paşii târşâiţi pe linoleum, meschinăriile şi mizeriile lor. Le asculta rarele conversaţii şi văicărelile şi-şi spunea că erau o cantitate neglijabilă, simple numere de pe o listă administrativă, neimportanţi, dacă dispăreau mâine n-ar fi rămas nici urmă de trecerea lor pe acest pământ.

Dar eu? De mine şi-ar aminti cineva? Nimeni, n-am eu nevastă şi fată care să mă plângă, nici mamă care s-o facă. Dar Carmen? Probabil că mai suferă după moartea fratelui, îl adora pe Juan José, singurul cu care rămăsese în legătură după ce ceilalţi au repudiat-o. Atenţie, iar devin sentimental. Adevărul e că mi se fâlfâie dacă o să-şi amintească sau nu cineva de mine, tot ce-mi doresc e să devin bogat, să am putere. Tata o avea în lumea marginalilor în care se mişca, era în stare să hipnotizeze o sală ticsită şi să convingă lumea că era reprezentantul Inteligenţei Supreme, ne-a făcut să credem că avea cunoştinţă de planurile şi legile Universului, dar tot a murit legat de un pat şi scoţând o spumă sângerie pe gură şi pe vreo douăzeci de cratere deschise în piele, nebun de legat. Ştiu ce mormăi tu acolo, Cyrus, că doar puterea morală contează. Iar tu eşti un exemplu perfect, numai că ai stat cu anii într-un lift fără aer şi lumină, citind pe furiş, şi cred că şi acum sufletul tău caută prin hârţoage. La ce ţi-a folosit c-ai fost atât de bun? Mi-ai dat multe, recunosc, dar tu n-aveai nimic, trăiai singur şi ca vai de tine. Alt om bun şi drept e Pedro Morales. Când eram mic credeam că e puternic, mi-era teamă de glasul acela de patriarh şi de chipul de indian dăltuit în piatră şi cu dinţi de aur, bietul Pedro Morales, incapabil să omoare o muscă, încă o victimă a acestei societăţi de belea, se spune că de când a plecat Carmen e terminat, a îmbătrânit, şi a mai venit şi moartea lui Juan José. Eu voi avea adevărata

putere, cea a banului şi a prestigiului, puterea asta pe care n-am văzut-o niciodată în cartier, şi nimeni n-o să mă privească de sus şi nici n-o să ridice vocea la mine. Cred că spiritul tău se zvârcoleşte la atâta cinism, Cyrus, dar încearcă să înţelegi, lumea e a celor puternici şi eu m-am săturat să fac parte dintre cei slabi. Ajunge. Mai întâi trebuie să mă fac bine, acum nici braţele nu pot să le ridic ca să mă pieptăn, mi-e greu să respir şi-mi fierb creierii, dar asta n-are nimic de-a face cu boala asta afurisită, vine de demult, e vorba de alergiile astea care mă sfârşesc. N-am să mai iau droguri, că mă omoară, cel mult un pic de marijuana ca să treacă ziua mai uşor, nici gând de pastile sau porcării în venă, trebuie să revin în lumea celor sănătoşi. N-am să fiu încă un veteran într-un scaun cu rotile, alcoolic, drogat şi înfrânt, că sunt deja destui. Am să fiu bogat, ce mă-sa.

Gândurile i se învălmăşeau în cap, închidea ochii şi vedea o spirală de imagini care se învârteau neîncetat, îi deschidea şi-şi proiecta amintirile pe tavanul cenuşiu. Îi era greu să adoarmă, noaptea rămânea treaz, chinuindu-se să respire.

Infecţia i-a fost descoperită, i s-au administrat antibiotice, peste trei săptămâni era pe picioare. Luase şi în greutate, dar forţa de dinainte n-avea s-o mai aibă nicicând şi a priceput că musculatura n-avea nimic de-a face cu bărbăţia. Efectele alergiei s-au diminuat, migrena a cedat, nu mai respira cu întreruperi şi ochii nu-i mai erau injectaţi, dar tot slăbit se simţea şi ochii i se împăienjeneau la cel mai mic efort. Nu i-a venit să creadă auzindu-l pe medic că era liber să se întoarcă pe front. Nu-şi închipuise c-avea să mai pună mâna pe armă, spera să-şi termine săptămânile de serviciu militar la un birou sau înapoi în satul acela. L-au dus la Saigon, i-au dat două zile de permisie şi ordinul de a profita de aceste patruzeci şi opt de ore ca să se înzdrăvenească. Le-a folosit ca s-o caute pe Thui, iubita

lui Juan José Morales. Graţie unor indicii aflate de la prietenul Leo Galupi, pentru care lumea nu avea secrete, a găsit-o la telefon şi i-a dat întâlnire la un mic restaurant. Gregory era neliniştit, habar n-avea cum să îndulcească lovitura care ar fi fost pentru ea vestea că îi murise iubitul. Thui îi spusese că va purta o rochie albastră şi un şirag de mărgele albe. A văzut-o intrând în local, a avut timp s-o cerceteze de la distanţă şi să-şi potolească bătăile inimii. Femeia nu era frumoasă, tenul îi era lipsit de lumină, de parcă ar fi fost bolnavă, avea un nas turtit şi picioare scurte, singurul lucru remarcabil erau ochii foarte distanţaţi şi oblici, două migdale perfecte şi negre. I-a întins o mână micuţă, care a dispărut într-a lui, l-a salutat cu glas murmurat şi fără să-l privească în ochi. S-au aşezat la o masă acoperită cu un plastic, ea a aşteptat impasibilă, cu mâinile în poală şi privirile lăsate, în timp ce el citea meniul cu o atenţie absurdă, întrebându-se de ce dracu' o mai chemase, încurcat şi nedo-rindu-şi decât să scape cât mai repede de acolo. Chelnerul le-a adus bere şi o farfurie cu o tocătură greu de identificat, dar neîndoielnic fatală pentru convalescentul de infecţie intestinală. Tăcerea devenise apăsătoare, Gregory îşi pipăia scapularul Fecioarei din Guadalupe de sub cămaşă. În cele din urmă, Thui a ridicat ochii şi l-a privit alb.

— Ştiu, a rostit în engleza ei bolovănoasă.

— Ce? a întrebat Gregory, regretând imediat.

— Despre Juan José. Am aflat.

— Îmi pare rău. Nu ştiu ce să-ţi spun, nu sunt bun la astfel de lucruri... ştiu că vă iubeaţi mult. Şi eu l-am iubit, s-a bâlbâit el, tristeţea i-a întrerupt vorbele, se simţea năpădit de lacrimi care nu puteau să curgă, a trântit cu pumnul în masă.

— Ce pot să fac pentru dumneata? a întrebat ea.

— Eu ar trebui să întreb asta. Exact pentru asta te-am chemat. Iartă-mă, nu vreau să par indiscret. Juan José ţi-a vorbit de mine?

— Mi-a vorbit de familia şi de ţara lui. Dumneata eşti fratele lui, nu-i aşa?

— Să zicem că da. Mi-a vorbit şi el de tine, Thui, mi-a spus că era îndrăgostit prima dată în viaţă şi că eşti drăguţă şi dulce şi că la terminarea războiului voia să vă căsătoriţi şi să te aducă în America.

— Da.

— Ai nevoie de ceva? Lui Juan José i-ar plăcea să...

— Nimic, mulţumesc.

— Bani?

— Nu.

Au rămas tăcuţi o vreme, pe urmă ea a spus că trebuie să se întoarcă la lucru şi s-a ridicat. Era doar cu câţiva centimetri mai înaltă decât Gregory, care rămăsese pe scaun. I-a pus o mână de copil pe umăr şi a surâs, un zâmbet palid şi un pic jucăuş, care-i accentua aerul de spiriduş.

— Nu trebuie să-ţi faci griji, Juan José mi-a lăsat tot ce-mi trebuie.

Frică. Groază. Mă înăbuş de frică, n-am mai simţit aşa ceva în primele luni, e ceva nou. Înainte vreme eram programat pentru porcăria asta, ştiam ce trebuie să fac, corpul mă asculta, eram în alertă, încordat, un soldat adevărat. Acum sunt un biet om bolnav, crispat de neputinţă, o cârpă. Mulţi mor în ultimele zile de misiune pentru că se relaxează sau se sperie. Mi-e frică să nu mor într-o clipă, fără să am timp să-mi iau rămas-bun de la lumină, mi-e şi mai frică să nu mor încet. Frică de sânge, de propriul meu sânge ţâşnind ca un şuvoi; de durere, să nu rămân mutilat, să nu înnebunesc, de sifilis şi alte boli care ne pasc, să nu cad prizonier şi să nu mor în chinuri într-o cuşcă pentru maimuţe, să nu fiu înghiţit de junglă, să nu adorm şi să visez, să nu mă

obişnuiesc să ucid, să nu mă familiarizez cu violenţa, cu drogurile, cu jegul şi curvele, cu docilitatea stupidă, cu urletele, iar apoi — dacă va exista un apoi - să nu ajung să merg pe stradă ca un om normal, dar să violez babe prin parcuri sau să trag cu puşca în copiii care se joacă în curtea şcolii. Mi-e frică de tot ce mă aşteaptă. Curajos e cel care-şi păstrează seninătatea în faţa primejdiei, mi-ai subliniat tu pe o carte, Cyrus, mă îndemnai să nu fiu temător, pentru că un bărbat nobil nu se descurajează şi-şi învinge teama, numai că aici e altfel, aici nu e vorba de primejdii iluzorii, nu e vorba de umbrele sau monştrii din închipuirea mea, aici e pârjolul sfârşitului lumii, Cyrus.

Şi furie. Ar fi trebuit să simt ură, dar în ciuda instrucţiei, a propagandei, a celor pe care le văd şi mi se spun, nu pot să simt ura asta necesară; poate c-o fi vina mamei, care mi-a umplut capul de predici Bahá'i, sau a prietenilor mei din sat, care m-au învăţat să văd asemănările şi să uit deosebirile. Nici un fel de ură, doar furie, multă furie, o furie tenace împotriva tuturor, împotriva inamicului, afurisiţii ăştia care merg pe sub pământ precum cârtiţele şi devin tot mai mulţi pe măsură ce-i exterminăm, atât de asemănători cu bărbaţii şi femeile care mă invitau la masă în sat. Furie împotriva tuturor ticăloşilor corupţi care se îmbogăţesc de pe urma războiului, împotriva politicienilor şi generalilor cu mapele şi maşinile lor de calculat, cu cafeaua lor fierbinte, cu greşelile lor criminale şi aroganţa lor nemăsurată; împotriva birocraţilor cu listele lor de pierderi, cifre înşirate, saci de plastic în şiruri interminabile; împotriva celor care-au rămas acasă şi şi-au ars livretele militare, dar şi împotriva celor care flutură steaguri şi ne aplaudă când apărem la televizor şi nu ştiu nici ei de ce ne omoram. Carne de tun sau apărători eroici ai libertăţii, ne numesc nenorociţii ăştia, nici unul nu e în stare să pronunţe numele locurilor unde ne lăsăm viaţa, însă cu toţii îşi

dau cu părerea şi au idei în legătură cu asta. Idei! Numai de aşa ceva n-avem nevoie aici, de ideile lor afurisite. Şi furie împotriva apei, a ploii care îmbibă şi putrezeşte totul, a acestei clime de pe altă lume unde când ne congelăm, când fierbem, împotriva acestei ţări distruse şi a junglei sale sfidătoare. Învingem, fireşte, îmi tot repetă Leo Galupi, regele pieţei negre, care şi-a terminat cei doi ani reglementari, după care s-a întors şi nici c-ar vrea să plece, pentru că nebunia asta îi place şi s-a mai făcut şi milionar, vânzându-ne nouă fildeş de contrabandă, iar celorlalţi, ciorapi şi deodorant. În fiecare luptă ieşim învingători, pretinde Galupi, şi-atunci de unde senzaţia asta de înfrângere? Binele învinge mereu, ca la cinema, iar noi suntem ăia buni, nu? Controlăm cerul şi marea, putem transforma ţara asta în cenuşă, lăsând pe hartă un mare crater, un imens crematoriu pe care n-o să crească nimic un milion de ani de-acum încolo, e vorba doar să apăsam pe faimosul buton, mai lesne decât la Hiroshima, mai ţii minte, mamă, sau ai uitat? N-ai mai pomenit de asta de ani de zile, despre ce vorbeşti acum cu fantoma tatei? Bombele alea sunt demodate, avem altele, care ucid mai mult şi mai bine, ce zici de asta? Numai că războaiele nu se câştigă în aer şi nici în apă, se câştigă pe pământ, palmă după palmă, soldat lângă soldat. O brutalitate extremă. De ce nu lansăm un atac nuclear, poate aşa ne întoarcem în sfârşit acasă, zic puşcaşii marini la a doua bere. N-aş vrea să fiu pe-aici când o s-o facă. Nu trebuie să mă gândesc la prietenii dispăruţi, la cei care-au murit, la satele incendiate, la masele de refugiaţi, la călugării care-şi dau foc cu benzină; nici la Juan José Morales sau la bietul băiat din Kansas, nici să-mi aduc aminte de fiică-mea ori de câte ori văd o făptură plină de cicatrici, oarbă şi arsă. Singurul lucru la care trebuie să mă gândesc e cum să scap viu, nu e loc de sentimentalisme, să scap viu, doar asta. Nu pot să mă uit în ochii nimănui, suntem însemnaţi de moarte, mă

înspăimântă privirile goale ale acestor băieţi de optsprezece ani în care vezi un abis negru.

Ne înconjoară, ne cunosc cele mai mici intenţii, ne ascultă şoaptele, ne miros, ne urmăresc, ne ţin sub observaţie, aşteaptă. Ei nu au alternativă: ori câştigă, ori mor, nu se întreabă ce caută acolo, s-au născut pe acest pământ de mii de ani şi luptă pentru el de cel puţin o sută. Băieţelul care ne vinde fructe, femeia fără urechi care ne duce la bordel, bătrânul care arde gunoaiele - toţi sunt duşmani. Sau poate că nici unul. În cele trei luni petrecute în sat am redevenit un om, nu un luptător, un om, dar acum iar sunt un animal încolţit. Şi dacă nu e decât un coşmar? Un vis urât... din care mă voi trezi repede, într-un deşert curat, de mână cu tata şi privind apusul. Aici cerurile sunt extraordinare, e singurul lucru pe care nu l-a distrus războiul. Dimineţile sunt lungi, soarele se mişcă alene, oranj, purpură, galben, soarele e un disc uriaş de aur curat.

Nu mi-am imaginat că mă vor trimite înapoi în infernul ăsta, mai am doar o lună, mai puţin de o lună, douăzeci şi cinci de zile. Nu vreau să mor, ar fi un final stupid, nu se poate să fi scăpat de bătăile găştilor de cartier, de întrecerea cu un tren în plină viteză, de masacrul de pe munte şi de treisprezece luni sub foc şi să sfârşesc fără glorie într-un sac de plastic, ucis în ultima clipă, ca un idiot. Nu se poate. Poate că Olga are dreptate, poate că sunt altfel decât ceilalţi, poate de-aia am scăpat neatins din lupta de pe munte, poate că sunt invincibil şi nemuritor. Asta credem cu toţii, dacă n-ar fi aşa n-am putea să luptăm mai departe, şi Juan José se credea nemuritor. Noroc, karma, destin... Atenţie, foloseşti prea des cuvintele astea, nu există nimic din toate astea, aiureli cu care tata şi Olga îi îmbobinau pe ignoranţi. Destinul ţi-l faci singur, cu eforturi şi muncă, şi eu o să fac cu viaţa mea ce vreau... asta dacă scap viu şi mă întorc acasă. Şi asta înseamnă noroc, nu? Întoarcerea nu depinde de mine, nimic din ceea ce fac

sau nu fac nu-mi poate da siguranţa că n-o să-mi pierd picioarele sau braţele sau viaţa în aceste douăzeci şi cinci de zile.

Inmaculada Morales şi-a dat seama că bărbatul ei nu era bine încă înainte de prima criză, îl cunoştea bine şi vedea schimbările pe care el nici nu le ghicea. Pedro avea o sănătate de invidiat, singurul medicament pe care-l folosise era esenţa de eucalipt cu care-şi fricţiona spinarea înţepenită de prea multă muncă, singura dată când fusese anesteziat fusese atunci când îşi înlocuise dinţii sănătoşi cu unii de aur. Nu-şi cunoştea vârsta exactă, certificatul de naştere i-l făcuse un falsificator din Tijuana când trebuise să-şi legalizeze documentele de imigraţie, iar acela scrisese data din burtă. Nevastă-sa socotea că avea în jur de cincizeci şi cinci la data la care plecase Carmen de acasă. De atunci, Pedro Morales n-a mai fost acelaşi om, a devenit taciturn, cu o expresie închisă, cu care era greu de trăit. Copiii nu-i puseseră niciodată la îndoială autoritatea, nici prin gând nu le trecea să-l înfrunte sau să-i ceară socoteală. Mai târziu, când cei mari erau de-acum la casa lor şi îi făcuseră şi nepoţi, firea i s-a mai îmblânzit, iar la vederea plozilor care vorbeau pe limba lor şi umblau ca gândacii de-a buşilea pe lângă picioarele lui zâmbea ca în vremurile bune. Inmaculada nu vorbea niciodată de Carmen. Încercase o singură dată şi era s-o plesnească — uite ce mă sileşti să fac, femeie, răcnise el atunci, văzându-se cu mâna ridicată. Spre deosebire de mulţi bărbaţi din cartier, i se părea o laşitate să-şi bată nevasta, cu fetele e altă treabă, trebuie educate, obişnuia să spună. Dar, în ciuda severităţii lui de modă veche, Inmaculada ştia cât îi lipsea Carmen şi inventase o modalitate de a-l ţine la curent. Era vorba de o corespondenţă sporadică pe care o stabilise cu Gregory Reeves şi al cărei unic subiect era fiica absentă. Ea îi trimitea ilustrate cu flori şi porumbei în care-i dădea

veşti despre familie, iar „fiul *gringo*" îi răspundea relatând ultima convorbire telefonică avută cu Carmen; a aflat astfel amănunte din viaţa fiică-sii, că stătuse în Mexic, că fusese în Europa, amorurile şi munca ei. Lăsa cărţile poştale la vedere, pentru ca tatăl să le poată citi fără ca orgoliul lui să aibă de suferit. În anii aceia obiceiurile se schimbaseră în mod drastic, pasul greşit al lui Carmen ajunsese monedă curentă, ar fi fost de-a dreptul exagerat să continue s-o vadă ca pe o odraslă a Satanei. Sarcinile în afara căsătoriei erau subiectul predilect al filmelor, serialelor de televiziune şi romanelor, în viaţa reală actriţe celebre aveau copii cărora nu li se cunoştea tatăl, feministele predicau dreptul la avort, hipioţii copulau în parcuri publice sub ochii cui voia să se uite, astfel încât nici măcar părintele Larraguibel nu mai era de acord cu intransigenţa lui Pedro Morales.

În miercurea aceea funestă, doi tineri ofiţeri au venit la casa Morales, doi băieţi speriaţi care încercau să-şi ascundă jena în spatele absurdei rigidităţi soldăţeşti şi al unui discurs des repetat. Aduceau vestea morţii lui Juan José. Va avea loc o slujbă religioasă, dacă familia era de acord, au spus, corpul va fi înhumat peste o săptămână în cimitirul militar, după care le-au înmânat părinţilor decoraţiile pe care fiul lor le dobândise prin eroismul său mai presus de datorie. În noaptea aceea Pedro a avut cea de-a treia criză. A simţit o moliciune în oase, de parcă tot trupul i s-ar fi muiat precum ceara, şi s-a prăbuşit livid la picioarele nevestii, care n-a avut putere să-l pună în pat şi nici n-a vrut să-l lase singur ca să fugă după ajutor. Văzând că nu respiră, Inmaculada l-a stropit cu apă rece pe faţă, fără nici un rezultat, şi-a amintit apoi de o emisiune de la televizor şi a început să-i sufle aer în gură şi să-l izbească cu pumnii în piept. Un minut mai târziu, omul se trezea ud leoarcă, iar după ce i-a trecut ameţeala a tras două pahare cu tequila şi a devorat o jumătate de

tavă de plăcintă cu mere. A refuzat să se ducă la spital, e de la nervi, dacă doarme o să-i treacă, a zis, şi aşa a şi fost. A doua zi s-a sculat devreme ca de obicei, a deschis atelierul, le-a spus mecanicilor ce aveau de făcut şi s-a dus să-şi cumpere un costum negru pentru funeraliile fiului. Nu mai simţea decât o durere în coastele în care primise pumnii soţiei. Nefiind chip să-l ducă la spital, Inmaculada s-a dus să se sfătuiască cu Olga, cu care se împăcase după tărăşenia cu Carmen, căci pricepuse că vindecătoarea nu dorise decât s-o ajute, îi cunoştea experienţa îndelungată, ştia că n-ar fi riscat un avort tardiv dacă n-ar fi fost vorba de fata pe care o iubea ca pe o nepoată. Sigur, lucrurile ieşiseră prost, dar o fi fost vrerea Domnului. Olga aflase de moartea lui Juan José şi se pregătea, laolaltă cu toţi vecinii, să se ducă la slujba părintelui Larraguibel. S-au îmbrăţişat cu putere, apoi s-au aşezat la o cafea şi au vorbit de leşinurile lui Pedro Morales.

— Nu mai e cel care a fost. Slăbeşte. Bea litri întregi de limonadă, cred că atâtea lămâi i-au făcut găuri în stomac. Nu mai are putere nici să mă certe, iar în ultimele zile nici la atelier nu s-a mai dus.

— Altceva?

— Plânge în somn.

— Don Pedro e ditamai bărbatul, de-aia nu-şi permite să plângă când e treaz. Are sufletul plin de lacrimi pentru că i-a murit băiatul, e normal să-i iasă când doarme.

— Dar asta a început înainte de a afla despre Juan José, ţină-l Dumnezeu la dreapta Sa.

— Una din două: ori i s-a stricat sângele, ori e din cauza mâhnirii.

— Eu cred că e foarte bolnav. Aşa a fost şi cu mama, ţii minte?

Olga şi-o amintea bine, făcuse senzaţie când apăruse la televizor pentru că împlinise o sută de ani. Bunica cea ţicnită, de obicei veselă, se trezise într-o

dimineaţă scăldată în lacrimi şi n-a fost chip s-o potoleşti, avea să moară şi îi era greu să plece singură, îi era drag să stea cu familia. Credea că mai e şi acum în satul ei din Zacatecas, habar n-avea că era de treizeci de ani în Statele Unite, că nepoţii erau americani de origine mexicană şi că dincolo de cartier se vorbea engleza. Îşi călcase rochia cea mai bună în care voia să fie îngropată, ceruse să fie dusă la cimitir ca să-şi vadă mormântul strămoşilor. Băieţii Morales comandaseră în mare grabă o piatră de mormânt cu numele părinţilor bătrânei doamne şi o plasaseră strategic ca să-i sară în ochi. Ce se mai înmulţesc morţii, spusese femeia văzând ce mare era cimitirul. Continuase să-şi jelească anticipat propria moarte preţ de câteva săptămâni, apoi se topise ca o lumânare.

— Am să-i dau siropul de la biserica Magdalena, e foarte bun în astfel de cazuri. Şi dacă don Pedro nu se face bine, trebuie să-l duci la doctor. Şi, nu te supăra că-ţi spun, drăguţă, dar amorul face bine la sănătate şi la suflet. Te sfătuiesc să fii drăgăstoasă cu el.

Inmaculada s-a îmbujorat la faţă. Era un subiect despre care nu vorbea cu nimeni.

— În locul tău aş chema-o şi pe Carmen acasă. A trecut destulă vreme şi taică-său are nevoie de ea. E momentul să se împace.

— Bărbatu-meu n-o să mi-o ierte, dona Olga.

— Don Pedro tocmai şi-a pierdut un fiu, nu crezi că i-ar face bine să-i renască fiica pe care o considera moartă? Carmen a fost mereu preferata lui.

Inmaculada a luat siropul de la Magdalena ca să nu pară nerecunoscătoare. Nu punea mare preţ pe licorile ghicitoarei, în schimb se încredea orbeşte în sfaturile sale. Ajunsă acasă, a aruncat sticluţa la gunoi şi a căutat în cutia în care păstra cărţile poştale de la Gregory ultima adresă a fiică-sii.

Carmen Morales trăise patru ani în Ciudad de México. În primii doi fusese atât de singură şi de săracă încât prinsese gustul cititului, lucru pe care nu şi-l imagina posibil. La început, citea romanele în engleză pe care i le trimitea Gregory, pe urmă s-a înscris la o bibliotecă publică şi a citit în spaniolă. Acolo a cunoscut un antropolog cu douăzeci de ani mai mare ca ea, de la care a aflat despre alte culturi şi a prins respect pentru moştenirea ei indigenă. Pe cât de fascinat era el de decolteul fetei, pe atât de impresionată era ea de cunoştinţele noului ei prieten. La început a fost de-a dreptul îngrozită de trecutul violent şi sângeros al acestui continent, nu i se părea nimic de admirat la sacerdoţii plini de sânge uscat care smulgeau inima celor sacrificaţi, dar antropologul i-a explicat semnificaţia acelor ritualuri, i-a povestit legende vechi, a învăţat-o să descifreze hieroglife, a dus-o la muzeu şi i-a arătat atâtea cărţi de artă, tapiserii, mantii din pene, basoreliefuri şi sculpturi, până a început să preţuiască şi ea estetica aceea feroce. Cel mai mult o interesau modelele şi culorile ţesăturilor, picturilor, ceramicii şi ornamentelor, stătea cu orele desenându-le pe caiet ca să le adapteze la bijuteriile pe care le făcea. De atâta umblat după mumii şi statui aztece înfricoşătoare, antropologul şi eleva lui au devenit amanţi. Omul i-a cerut să se mute la el, să împartă frăţeşte amorul şi cheltuielile, aşa că ea şi-a părăsit cămăruţa duhnitoare în care-şi dusese zilele până atunci şi s-a mutat în apartamentul iubitului, în plin centru al oraşului. Poluarea din aer era alarmantă, uneori vedeai cum pică pasărea din zbor, dar măcar avea o baie cu apă caldă şi o încăpere însorită în care şi-a făcut atelierul de bijuterii. Credea că-şi găsise fericirea, îşi imagina că înţelepciunea se poate dobândi prin contact fizic, era avidă să înveţe, era topită de admiraţie şi uimire în faţa iubitului, orice fărâmă de cunoaştere cădea pe un teren fertil. În schimbul măreţelor învăţături ale

antropologului era dispusă să-l slujească, să-l spele şi să-l calce, să gătească, să facă curat în casă, chiar şi să-i taie unghiile şi pletele, başca să-i dea tot ce ieşea de pe urma podoabelor de argint pe care le vindea turiştilor. Tipul nu se pricepea doar la indieni fantasmagorici şi cimitire de chiupuri ciobite, mai era şi expert în filme, cărţi şi restaurante; el hotăra felul în care Carmen trebuia să se îmbrace, să vorbească, să facă dragoste, ba chiar şi să gândească. Supuşenia ei a durat mai mult decât era de aşteptat la temperamentul ei, timp de aproape doi ani l-a ascultat cu sfinţenie, a suportat nu numai faptul că mai avea şi alte femei şi îi povestea cu lux de amănunte scabroase ce făcea cu ele - „pentru că între noi nu trebuie să fie secrete" -, dar şi că o mai bătea când bea un pahar în plus. După fiecare scenă violentă, eruditul ei partener venea acasă cu flori, îi plângea pe umăr implorând iertare - diavolul pusese stăpânire pe el - şi se jura că fusese pentru ultima dată. Carmen ierta, dar nu uita, iar între timp absorbea cunoştinţe precum un burete. Îi era ruşine să admită că omul o bate, se simţea umilită, deşi uneori îşi zicea că poate aşa era normal: doar mâncase bătaie şi de la taică-său, şi încă des. Într-un târziu şi-a luat inima în dinţi şi i-a spus lui Gregory Reeves într-una din convorbirile lor telefonice de luni; acesta a fost profund indignat, a făcut-o proastă, a speriat-o cu nişte statistici inventate pe loc şi a convins-o că tipul n-avea să se schimbe în veci, ba dimpotrivă, abuzurile vor ajunge la extrem. După zece zile îi trimitea un transfer bancar ca să-şi plătească biletul de întoarcere şi o scrisoare în care îi oferea ajutorul şi o ruga să revină în State. Darul a ajuns a doua zi după o ceartă în care antropologul răsturnase pe ea oala cu supă fierbinte. Un accident, au recunoscut amândoi, dar în următoarele două zile Carmen a fost nevoită să se dea pe piept cu lapte şi ulei de măsline. De cum a putut să-şi pună o bluză pe ea, s-a dus la agenţia de voiaj hotărâtă să ia avionul spre casă,

dar în timp ce aştepta, răsfoind ofertele turistice, şi-a amintit de furia tatălui şi şi-a zis că n-avea curaj să-l înfrunte. Într-o clipă de inspiraţie a întors foaia şi a cumpărat un bilet de avion pentru Amsterdam. A plecat cu inima uşoară, fără să-şi ia rămas-bun de la iubitul ei, uitând chiar şi să-i lase un bilet. În bagaje îşi luase uneltele şi materialele de lucru şi două cutii cu lapte condensat ca să-i aline neplăcerile drumului.

Europa a entuziasmat-o. A străbătut-o toată cu rucsacul în spate, câştigându-şi viaţa fără probleme — preda engleza, vindea bijuterii dacă avea timp să le facă, iar în caz de forţă majoră apela la Gregory. Nu i-a scăpat catedrală, castel sau muzeu nevizitat, până când, sătulă, a părăsit definitiv acele temple ale turismului şi a bătut străzile pline de viaţă. Într-o vară, coborând din tren la Barcelona, s-a văzut înconjurată de un grup de ţigănci gureşe care insistau să-i ghicească şi să-i vândă amulete. S-a uitat mirată la ele şi a hotărât că acela era stilul vestimentar care i se potrivea, nu numai pentru meseria ei de creatoare de podoabe, dar şi pentru a se îmbrăca pe stradă. Mai apoi a descoperit influenţa maură din sudul Spaniei şi culorile din nordul Africii, pe care le-a adoptat într-o combinaţie reuşită. S-a instalat într-o pensiune în cartierul gotic lipsită de lumină naturală şi în care gemea neîncetat ţevăraia veche, dar odaia era mare, înaltă şi avea o masă enormă pe care putea lucra. Şi-a cusut fuste cu volane, care-i aminteau de costumaţia Olgăi din tinereţe şi de propria-i ţinută de pe vremea când se dădeau în spectacol în piaţa Pershing. N-avea să-şi lepede niciodată cârpele acelea, mai târziu le-a rafinat şi le-a perfecţionat, neştiind că la un moment dat aveau s-o facă celebră şi bogată.

După ce umblase de la Oslo la Atena cu rucsacul în spate şi bani pe sponci, şi-a zis că era de-ajuns şi că venise clipa să se aşeze. Era convinsă că singura ocupaţie care i se potrivea era confecţionarea bijuteriilor, dar competiţia era nemiloasă în acest do-

meniu, ca să-ţi faci un nume nu era suficient să vii cu desene originale, în primul rând trebuia să stăpâneşti tainele meseriei. Iar pentru asta Barcelona era locul ideal. A urmat mai multe cursuri unde a învăţat tehnici milenare şi, încet-încet, s-a născut stilul ei propriu, o combinaţie de artă veche şi accent gitan îndrăzneţ, cu sugestii din Africa, America Latină, ba chiar şi din India, atât de la modă în deceniul acela. A fost cursanta cea mai originală, creaţiile ei se vindeau ca pâinea caldă, nu pridideа cu comenzile. Totul mergea peste aşteptări până când i-a ieşit în cale un june japonez, un pic mai tânăr decât ea şi tot creator de bijuterii. Carmen îşi plasase marfa în magazine prestigioase, dar el tot pe stradă le vindea pe ale lui şi nu cu mare succes, ceea ce îl umilea. Ca să-l consoleze, a ieşit şi ea să vândă pe stradă, declarând că acolo se simţea sufletul oraşului. S-au mutat împreună în pensiunea ei crepusculară. Foarte curând, deosebirile culturale au prevalat asupra atracţiei comune, dar Carmen era însetată de companie şi n-a luat în seamă simptomele. Japonezul n-a renunţat la obiceiurile sale ancestrale, intra primul pe uşă şi aştepta să fie servit. Stătea cu orele în baia caldă, când venea rândul ei apa se răcise. Proceda la fel cu mâncarea, cu patul, uneltele şi materialele de lucru, pe stradă ea trebuia să meargă cu doi paşi în urma lui. Dacă era soare, junele ieşea să vândă şi Carmen rămânea să lucreze în odaia întunecată, dar dacă ploua era rândul ei să plece, căci iubitul suferea de un reumatism oportun din cauza climei. La început mofturile astea i s-au părut amuzante, chestii de-ale orientalilor, şi-a zis ea cu umor, dar cu timpul şi-a pierdut răbdarea şi au început neînţelegerile. Omul nu-şi ieşea niciodată din fire şi afişa o tăcere de gheaţă, ea se simţea prinsă într-un cerc apăsător, dar nu se plângea, măcar ăsta n-o plesnea şi nu-i azvârlea în faţă supa clocotită. Până la urmă ceda, ca să nu fie singură şi pentru că tipul era fascinat de pletele ei lungi şi

negre, de trupul micuţ şi musculos, de accentul straniu şi mişcările ei precise. Se apropia de el cu timiditate, îi torcea la ureche şi reuşea să-l îmblânzească, iar în pat, unde el era un adevărat expert, se împăcau. Din inerţie ar fi rămas împreună, dacă n-ar fi venit telegrama în care Inmaculada o anunţa că Pedro Morales era bolnav şi o implora să vină acasă, căci doar ea putea să-şi salveze tatăl care se topea de tristeţe. De-abia atunci şi-a dat ea seama cât îl iubea pe bătrânul încăpăţânat, cât dorea să-şi afunde capul la sânul primitor al măică-sii şi să redevină, măcar pentru o clipă, copila răsfăţată de pe vremuri. Crezând că va lipsi doar câteva săptămâni, şi-a aruncat grăbită în sac câteva ţoale, lăsând restul acolo. Japonezul a condus-o la aeroport, i-a urat noroc şi s-a înclinat uşor în faţa ei, niciodată n-o atingea în public.

Tot înfruntându-mă cu moartea am învăţat să preţuiesc viaţa. Viaţa e tot ce avem şi nici una nu e mai valoroasă decât alta. Cea a lui Juan José Morales nu preţuieşte mai mult decât a celor pe care i-am ucis eu, cu toate acestea morţii nu mă apasă, sunt mereu cu mine, sunt camarazii mei. Ucizi sau mori, simplu ca bună ziua, asta nu reprezintă pentru mine o chestiune de moralitate, îndoielile şi nedumeririle mele sunt de alt gen. Sunt unul dintre norocoşii care-au scăpat nevătămaţi din război.

Când m-am întors, de la aeroport m-am dus direct la un motel şi n-am sunat pe nimeni. San Francisco era înnorat şi bătea un vânt iernatic, aşa cum se întâmplă frecvent în timpul verii, aşa că am aşteptat să iasă soarele ca s-o sun pe Samantha, nu ştiu de ce mi s-a năzărit că vremea ne-ar fi putut îndulci revederea, adevărul e că ne despărţiserăm hotărâţi să divorţăm, nu ne-am scris niciodată, iar când am sunat-o din Hawaii era limpede că n-aveam ce să ne spunem. Eram obosit, n-aveam chef de certuri sau reproşuri, cu atât mai puţin să-i povestesc, ei sau altuia, experienţa mea din război.

Sigur că mi-era dor de Margaret, dar poate că fiică-mea nici nu m-ar mai fi recunoscut, la vârsta asta copiii uită repede, iar ea nu mă văzuse de luni de zile. Mi-am lăsat lucrurile în cameră şi am ieşit să caut o cafenea, aveam nevoie de o cafea bună din San Francisco, cea mai bună cafea din lume. Am umblat prin delirul ăsta urban de unde arareori zăreşti marea, linii drepte ce urcă şi coboară, trasate după un desen geometric indiferent la topografia celor unsprezece coline, am căutat colţurile cunoscute, dar totul era desfigurat de ceaţă. Mi s-a părut un loc străin, n-am recunoscut clădirile, m-am învârtit dezorientat prin oraşul plin de contradicţii şi arome, depravat ca orice port şi zglobiu precum o fată uşuratică. Nu-mi explic de unde vine eleganţa oraşului San Francisco, în definitiv a fost întemeiat de o mână de aventurieri înfierbântaţi să găsească aur, de prostituate şi bandiţi. Un chinez m-a atins pe braţ şi am sărit de parcă m-ar fi muşcat un scorpion, am strâns pumnii şi am dat să pun mâna pe arma pe care n-o aveam. Omul mi-a zâmbit, să aveţi o zi bună, mi-a spus, şi s-a dus mai departe, eu am rămas încremenit, având impresia că toată lumea era cu ochii pe mine, adevărul e că nimeni nu se uita la mine, treceau tramvaiele clopoţind, treceau elevi, secretare, nelipsiţii turişti, muncitori hispanici, negustori asiatici, hipioţi, prostituate negre cu peruci platinate, homosexuali ţinându-se de mână, păreau cu toţii actori dintr-un film scăldat în lumină artificială, în timp ce eu rămăsesem dincoace de ecran, nepricepând nimic, marginalizat, la mii de ani distanţă. Am mers prin cartierul italian, prin Chinatown, pe străzile unde marinarii vând băutură, droguri şi pornografie — ultima noutate erau nişte oi gonflabile —, alături de medalioane cu Sfântul Cristofor care te apără de primejdiile navigaţiei. M-am întors la motel, am luat câteva somnifere şi n-am mai ştiut de mine timp de douăzeci de ore, când m-a trezit soarele care bătea în geam. Am ridicat telefonul ca s-o sun pe Samantha, dar

uitasem numărul propriei mele case, aşa că mi-am zis să mai aştept puţin, să-mi ofer câteva zile ca să-mi revin, trebuia să mă spăl pe dinăuntru şi pe dinafară de atâtea păcate şi amintiri atroce. Mă simţeam contaminat, murdar şi sfârşit de oboseală. Nu i-am sunat nici pe Morales, ar fi trebuit să mă duc imediat la Los Angeles şi n-aveam curaj, încă nu puteam să vorbesc de Juan José, să mă uit în ochii Inmaculadei şi ai lui Pedro şi să le spun că fiul lor murise pentru patrie ca un erou, împărtăşit şi fără durere, când el murise urlând şi în groapă îi băgaseră doar o jumătate de corp. Nu puteam să le spun că ultimele sale cuvinte nu fuseseră pentru ei, când el spusese ţine-mă, părinte, că mă prăbuşesc în adânc. Nimic nu e ca în filme, nici măcar moartea, nu murim curat, ci plini de spaimă într-o baltă de sânge şi excremente. În filme nimeni nu moare de-adevăratelea, în război nimeni nu trăieşte cu adevărat. Când eram în Vietnam aşteptam cumva să se aprindă lumina în sală şi să ies în stradă să beau o cafea, după care să uit repede. Acum, când am învăţat să convieţuiesc cu ravagiile memoriei, nu mai spun că viaţa e ca o poveste, o accept cu toată durerea pe care o implică.

De soră-mea mă depărtasem, de la naşterea lui Margaret nu ne mai văzuserăm, n-am vrut s-o sun şi nici pe mama, despre ce-am fi putut vorbi? Ea era împotriva războiului, i se părea mai corect să dezertezi decât să ucizi, orice formă de violenţă e ruşinoasă şi perversă, adu-ţi aminte de Gandhi, spunea, o cultură nu se apără cu armele, am venit pe lume ca să celebrăm viaţa şi să promovăm mila şi dreptatea. Săraca bătrână, era pe altă lume, rătăcea prin Planul Infinit pe urmele tatălui meu, cu minţile cam duse, dar dovedind o luciditate imbatabilă în divagaţiile ei. Plecasem în Vietnam fără să-mi iau rămas-bun de la ea ca să n-o rănesc, pentru ea era o chestiune de principiu, n-avea nici o legătură cu siguranţa mea personală. Presupun că în felul ei mă iubea, numai că între noi a fost mereu un abis. Dar tata

ce m-ar fi sfătuit? Nu mi-ar fi spus niciodată să aleg închisoarea sau exilul, m-ar fi invitat la vânătoare şi în liniştea îngheţată a zorilor, în timp ce pândeam raţele, m-ar fi bătut pe umăr şi ne-am fi înţeles fără cuvinte, ca între bărbaţi.

Mi-am petrecut primele trei zile închis în camera de motel, în faţa televizorului şi cu câteva lăzi de bere şi sticle de whisky, după care mi-am luat sacul de dormit şi m-am dus pe plajă, unde am stat două săptămâni, privind marea, fumând iarbă şi vorbind cu fantoma lui Juan José. Apa era rece, dar tot am înotat până-mi îngheţa sângele în vine şi mintea mi se golea de amintiri. Marea de acolo e caldă, pe nisip mişună soldaţii, o permisie de trei zile cu joc de cărţi, bere şi rock compensează luni de luptă. În cele două săptămâni n-am pronunţat o frază întreagă, scoteam doar nişte mârâituri ca să cer o pizza sau un hamburger, cred că în fundul sufletului doream să mă întorc în Vietnam, măcar pe front aveam camarazi şi ceva de făcut, aici n-aveam prieteni, eram singur, nu-mi găseam locul. În viaţa civilă nimeni nu vorbea limbajul războiului, nu exista un vocabular cu care să povesteşti experienţele de pe front şi, chiar de-ar fi existat, nu cred că cineva ar fi fost dispus să-mi asculte istoria, nimeni nu are chef să audă veşti rele. Numai printre foştii combatanţi aveam încredere să vorbesc despre lucruri pe care nu le-aş fi spus nicicând unui civil, ei înţelegeau de ce te închizi în tine şi ţi-e teamă să te apropii de alţii, ştiau că e mult mai uşor să ai curaj fizic decât emoţional, pentru că şi ei îşi pierduseră prieteni dragi ca fraţii şi hotărâseră să scape de durerea asta insuportabilă, e preferabil să nu mai iubeşti pe nimeni atât de intens. Pe nesimţite, am început să mă cufund în hăul în care se pierd atâţia, să văd latura spectaculoasă a violenţei, să cred că niciodată de-acum înainte n-aveam să trăiesc ceva atât de pasionant, că restul zilelor mele avea să fie poate un pustiu cenuşiu.

Cred c-am aflat secretul prin care se explică persistenţa războaielor. Joan şi Susan susţin că e vorba de o invenţie a masculilor maturi ca să-i elimine pe cei tineri pe care-i urăsc, de care se tem, cu care nu doresc să împartă nimic, nici femei, nici bani sau putere, ştiind că mai devreme sau mai târziu aceia îi vor înlocui, drept care-i trimit la moarte, chiar dacă e vorba de propriii lor fii. Dacă o fi vreo logică în ceea ce-i priveşte pe bătrâni, de ce se duc tinerii la război, de ce nu s-au revoltat de atâtea milenii încoace împotriva acestor masacre rituale? Am un răspuns. Mai există ceva în afară de instinctul primordial al luptei şi de beţia sângelui: plăcerea. Am descoperit-o acolo pe munte. Nu îndrăznesc să pronunţ cuvântul cu glas tare, să nu atragă ghinionul, dar îl repet în gând, plăcere, plăcere. Cea mai intensă dintre toate, mai puternică decât sexul, setea potolită, prima dragoste împărtăşită sau revelaţia divină, zic cei care se pricep.

În noaptea aceea de pe munte am trecut la mustaţă pe lângă moarte. Glonţul aproape că mi-a atins faţa şi l-a nimerit în mijlocul frunţii pe soldatul din spatele meu. Panica m-a paralizat imediat, pentru o clipă am rămas încremenit în fascinaţia propriei mele spaime, dar pe urmă am avut un fel de sfâşiere de conştiinţă şi am început să trag frenetic, urlând şi înjurând, incapabil să mă opresc sau să raţionez, gloanţele şuierau, lumea exploda într-un zgomot de cataclism, eram în plin pârjol, învăluit în fum, oxigenul era supt la fiecare explozie, nu mai ştiu cât a durat totul, nici ce-am făcut, nici de ce am făcut-o, îmi amintesc doar miracolul de a fi viu, descărcarea de adrenalină şi durerea aceea în tot corpul, o durere senzuală, o plăcere atroce, diferită de cele cunoscute, mult mai intensă decât cel mai lung orgasm, o plăcere care m-a inundat pe de-a-ntregul, caramelizându-mi sângele şi muindu-mi oasele, până când m-am prăbuşit într-un gol negru.

Vieţuiam de aproape două săptămâni în motelul de pe plajă când într-o noapte m-am trezit ţipând. În coşmarul meu eram singur pe munte, în zori, vedeam leşurile camarazilor morţi la picioarele mele şi umbrele inamicului urcând spre mine în ceaţă. Se apropiau. Totul se petrecea foarte lent şi în tăcere, ca într-un film mut. Trăgeam, simţeam reculul armei, mă dureau mâinile, vedeam focul, dar nu auzeam nimic. Gloanţele treceau prin ei fără să-i oprească, luptătorii erau transparenţi, parcă desenaţi pe o suprafaţă de sticlă, înaintau inexorabil, mă înconjurau. Deschideam gura să strig, dar eram atât de terorizat, că în loc de glas îmi ieşeau bucăţi de gheaţă. Speriat de inima care-mi bătea nebuneşte, n-am mai putut dormi. M-am ridicat, mi-am luat haina şi am plecat să mă plimb pe plajă. Gata, ajunge cu lamentările, le-am spus pescăruşilor când s-a luminat de ziuă.

Carmen Morales n-a avut curaj să se ducă direct acasă, neştiind cum avea să reacţioneze tatăl ei, pe care nu-l mai văzuse de şapte ani. De la aeroport a luat un taxi şi s-a dus la familia Reeves. În timp ce trecea pe străzile cartierului s-a mirat cât de mult se transformase acesta: părea mai puţin sărăcăcios, mai curat, mai organizat şi mult mai mic decât îşi amintea. Îl compara şi cu imensitatea periferiei din Ciudad de México, dincolo de schimbările reale. A zâmbit la gândul că străzile acestea fuseseră timp de mulţi ani universul ei, din care fugise ca o exilată, plângând după familia şi locurile pierdute. Acum se simţea o străină. Şoferul o privea curios în oglinda retrovizoare şi până la urmă a întrebat-o de unde era. Nu mai văzuse niciodată o femeie cu fuste atât de colorate şi brăţări zăngănitoare, parcă nu semăna cu hipioatele somnambule îmbrăcate în cârpe asemănătoare, afişa o hotărâre de femeie de afaceri.

— Sunt ţigancă, i-a răspuns Carmen cu aplomb.

— Unde vine asta?

— Noi, ţiganii, nu avem patrie, suntem de pretutindeni.

— Vorbiţi bine engleza, a observat omul.

A găsit destul de greu cabana familiei Reeves, bălăriile înghiţiseră grădina şi salcia acoperea casa cu totul. A luat-o pe cărarea din curte. A recunoscut locul unde-l îngropase pe Oliver, urmând instrucţiunile lui Gregory, care dorise ca rămăşiţele prietenului său din copilărie să odihnească acasă, să nu ajungă la gunoi precum un câine de pripas. Aşezată pe verandă, în acelaşi balansoar dărăpănat de răchită în care o ţinea minte dintotdeauna, stătea Nora Reeves. Ajunsese o bătrânică prăpădită, cu un coc alb ca neaua în vârful capului şi un şorţ la fel de decolorat precum propria-i făptură. Se micşorase şi avea o expresie dulce şi vag idioată, de parcă sufletul îi plecase aiurea. S-a ridicat şovăitor şi a salutat-o pe Carmen, nerecunoscând-o.

— Eu sunt, dona Nora, Carmen, fiica lui Pedro şi a Inmaculadei Morales...

I-a trebuit aproape un minut s-o localizeze pe nouvenită în harta confuză a memoriei, a privit-o cu gura căscată, neputând stabili o legătură între imaginea codanei brunete cu care se juca fiu-său şi apariţia scăpată parcă din haremul unui şeic. În cele din urmă i-a întins mâinile şi i-a dat o îmbrăţişare tremurătoare. Au băut ceai cald în pahare de sticlă şi s-au pus la curent cu cele petrecute între timp. Au venit în goană de la şcoală şi copiii lui Judy, patru ţânci de vârstă nedefinită, doi roşcaţi şi doi de tip hispanic. Nora i-a spus că primii erau ai lui Judy, iar ceilalţi doi locuiau cu ea, deşi erau copiii din prima căsătorie a celui de-al doilea soţ al ei. Bunica le-a dat lapte cu pâine cu gem.

— Şi stau cu toţii aici? s-a mirat Carmen.

— Nu. Am grijă de ei după şcoală până seara, când vine mama lor să-i ia.

Pe la şapte a apărut şi Judy, care n-a recunoscut-o nici ea pe prietena ei. Carmen şi-o amintea enormă, dar nu credea că poate atinge asemenea dimensiuni, femeia nu încăpea în nici un scaun, s-a revărsat cu greu pe treptele verandei, aveai impresia că ar fi fost nevoie de o macara ca s-o ridice de-acolo. Cu toate astea, strălucea.

— Nu e doar grăsime, sunt însărcinată din nou, a anunţat plină de mândrie.

Copiii proprii şi cei străini s-au căţărat veseli pe matahala cea drăgăstoasă, primiţi cu râsete şi găsindu-şi locul printre colacii de osânză şiroind de iubire, în timp ce mama lor le împărţea gogoşi pudrate cu zahăr, devorând şi ea câteva. Privind-o cum se juca cu ei, Carmen a înţeles că maternitatea era starea naturală a prietenei sale şi a simţit o înţepătură de invidie.

— După cină te conduc acasă, dar mai întâi o sunăm pe dona Inmaculada, ca să-l pregătească pe taică-tău. N-ai nişte ţoale mai normale? Ştii că bătrânul nu suportă muierile extravagante. Asta e moda din Europa? a întrebat-o Judy fără pic de ironie.

Pedro Morales îşi aştepta fiica în costumul de la înmormântare, dar înveselit cu o cravată roşie şi o garoafa din grădină la butonieră. Inmaculada îi dăduse vestea cu multă grijă, aşteptându-se la o reacţie violentă, dar a fost mirată văzând cum i se luminează chipul de parcă ar fi întinerit cu douăzeci de ani.

— Perie-mi costumul, femeie, a spus în timp ce-şi sufla nasul ca să-şi ascundă emoţia.

— Fetiţa trebuie că s-a schimbat mult, cu ajutorul lui Dumnezeu, l-a avertizat ea.

— Stai fără grijă, băbuţo. Am s-o recunosc chiar de-ar avea părul vopsit în albastru.

Dar tot nu se aştepta la femeia care i-a trecut pragul o jumătate de oră mai târziu şi, la fel ca Nora şi Judy, a rămas cu gura căscată preţ de câteva clipe. A crezut că se înălţase, abia după aceea a observat

sandalele cu toc înalt şi cocul vălătucit din vârful capului, care o înălţau cu o palmă. Se împodobise precum un idol, avea ochii făcuţi cu negru şi felul cum era îmbrăcată îi aducea aminte de un afiş turistic pentru Maroc, lipit pe peretele barului „La Trei Prieteni". Una peste alta, i s-a părut că fata era foarte frumoasă. S-au îmbrăţişat îndelung şi au plâns împreună pentru Juan José şi pentru cei şapte ani de absenţă. Pe urmă ea s-a aşezat lângă el şi i-a povestit ce făcuse, omiţând esenţialul ca să nu-l scandalizeze. În acest timp, Inmaculada îşi făcea de lucru în bucătărie, repetând în neştire mulţumescu-Ţi Ţie, Doamne, iar Judy era călare pe telefon şi suna la fraţii Morales şi la prieteni, anunţându-i că se întorsese Carmen, transformată într-o ţigancă extravagantă şi pletoasă, dar de fapt era tot aia, şi să vină cu bere şi chitare pentru că Inmaculada pregătea *tacos.*

Prezenţa fiicei i-a redat buna dispoziţie lui Pedro Morales. La insistenţele lui Carmen şi ale celorlalţi din familie a acceptat în cele din urmă să se ducă la un medic, care i-a diagnosticat un diabet avansat. Nimeni dintr-ai mei n-a avut aşa ceva, asta e o noutate americănească, n-am de gând să mă înţep întruna ca un caraghios, doctorul ăla nu ştie ce vorbeşte, or fi schimbat analizele la laborator, ăia greşesc, bombănea jignit pacientul, dar de data asta Inmaculada şi-a impus punctul de vedere, l-a obligat să ţină regim şi îi dădea medicamentele la timp. Mai bine să mă cert cu tine în fiecare zi decât să rămân văduvă, mi-ar fi greu să îmblânzesc alt soţ, a hotărât ea. Nu-i trecuse prin minte că ar putea fi înlocuit în inima nevesti-sii de care nu se îndoise niciodată, astfel că i-a trecut orice încăpăţânare. Nu admitea că e bolnav, dar tratamentul îl urma „ca să-i fac pe plac nebunei", obişnuia el să spună.

În scurt timp cartierul i-a rămas mic lui Carmen Morales, după cele câteva săptămâni petrecute cu ai ei

simţea că se sufocă, în anii în care fusese plecată îşi idealizase trecutul, în clipele de singurătate ducea dorul iubirii materne, protecţiei paterne şi vieţii de familie, însă uitase cât de strâmt şi limitat era locul în care venise pe lume. Anii aceştia o schimbaseră, văzuse lumea. Se învârtea prin casă ca un leu în cuşcă, agitând aerul paşnic cu foşnetul fustelor şi cu zăngănitul brăţărilor, cuprinsă de nerăbdare. Pe stradă, oamenii întorceau capul după ea, copiii se apropiau s-o atingă. Auzea fără să vrea şoaptele dezaprobatoare care se rosteau în spatele ei, ia te uită cum se îmbracă mezina Morales, cred că nu s-a pieptănat de o veşnicie, precis că s-a făcut hipioată sau curvă. Nici de lucru nu găsea, n-avea chef să muncească într-o fabrică precum Judy Reeves, iar cartierul nu era o piaţă bună pentru bijuteriile ei, femeile purtau tinichele vopsite şi diamante false, nici una nu şi-ar fi atârnat cerceii ei de aborigen. Poate că şi-ar fi putut vinde produsele în magazinele din centru, unde cumpărau actriţe, femei sofisticate şi turiste, numai că în casa părintească nimic nu-i stimula creativitatea, îi secau ideile şi îi trecea cheful de muncă. Se învârtea prin odăi exasperată de bibelourile de porţelan, florile de mătase, fotografiile de familie şi mobilele îmbrăcate în catifea roşie cu huse de plastic, care simbolizau noua eleganţă a casei Morales. Toate obiectele astea, motiv de mândrie pentru maică-sa, îi dădeau coşmaruri, prefera de mii de ori locuinţa din copilărie în care ea şi fraţii ei crescuseră atât de modest. Nu suporta nici emisiunile de la radio şi televiziune care urlau zi şi noapte, numai poveşti siropoase de amor şi tragedie sau reclame pentru mărci de săpun, de maşini şi jocuri cu câştiguri. Dar lucrul cel mai rău era vocaţia generală pentru bârfa, toată lumea ştia ce face toată lumea, orice mărunţiş era comentat de toti vecinii. Se simţea ca un marţian venit în vizită, singura consolare erau bucatele gătite de maică-sa, care se adaptase la dieta strictă a lui Pedro fără a face rabat de

la savoarea reţetelor tradiţionale şi robotea cu orele în bucătărie învăluită în aroma savuroasă a sosurilor şi mirodeniilor. Carmen se plictisea, singurele distracţii erau jocul de dame cu tatăl ei, ajutorul dat maică-sii la bucătărie şi duminicile când se aduna tot neamul la prânz. S-a gândit să se întoarcă în Spania, dar nici acolo nu era locul ei, în plus, de la distanţă parcă nici dor nu-i era de iubitul ei. Îi scrisese şi îl sunase, dar răspunsurile lui erau glaciale. Departe de muşchii lui de culoarea alunei şi de coama neagră ca pana corbului îşi amintea cu fiori de băile reci şi alte umilinţe şi n-avea nici o tragere de inimă să se întoarcă lângă el. Olga a sfătuit-o să încerce la Berkeley: cu un pic de noroc, Gregory avea să revină curând şi putea s-o ajute, iar judecând după ce spunea presa, era un loc perfect pentru o persoană originală ca ea, nu trecea săptămână fără să se vorbească de încă un scandal din parcul universităţii. Carmen a fost de acord, încercarea moarte n-are. Şi-a sunat iubitul ca să-i ceară să-i trimită economiile şi uneltele, acela a spus c-o va face când va avea timp, au mai trecut săptămâni şi a mai sunat de patru ori, a înţeles că era tare ocupat şi a renunţat. Era gata să se arunce în aventură fără un chior, ca înainte vreme, dar Pedro Morales, aflând de planurile ei, nu numai că nu s-a opus, dar i-a dat şi un cec şi i-a plătit biletul. Îşi redobândise fiica, era fericit, dar nu orb în faţa nevoilor ei şi îi era milă s-o vadă izbindu-se de pereţi precum o pasăre cu aripile frânte.

La Berkeley, Carmen Morales a înflorit, oraşul parcă era făcut pentru ea. Pe străzile aglomerate nimeni nu se uita la fustele ei, bustul generos nu provoca fluierături neruşinate ca în cartierul hispanic. A găsit acolo provocări similare celor de care fusese fascinată în Europa şi o libertate până atunci necunoscută. Chiar şi peisajul de apă şi coline era pe măsura ei. Şi-a zis că dacă făcea economii banii de acasă i-ar fi ajuns câteva

luni, dar trebuia să-şi găsească de lucru, voia să facă bijuterii şi avea nevoie de materiale şi unelte. Gregory Reeves precis că i-ar fi oferit cazare o vreme, însă nici gând să se aştepte la aceeaşi generozitate din partea Samanthei. N-o cunoştea, dar a intuit c-avea s-o primească rece, mai ales acum, când era în plin proces de divorţ. A stabilit la telefon o întâlnire, ca s-o cunoască pe Margaret, de la care avea câteva fotografii trimise de Gregory, dar când a ajuns Samantha nu era acasă, i-a deschis uşa o fetiţă atât de delicată şi de fragilă, încât nu-i venea să creadă că era fiica lui Gregory şi a atleticei sale mame. În comparaţie cu nepoţii ei de aceeaşi vârstă, copila părea o făptură ciudată, miniatura perfectă a unei femei frumoase şi triste. Margaret a poftit-o în casă, anunţând-o pe un ton afectat că mama era la tenis şi va veni în curând. A arătat iniţial un interes vag pentru brăţările lui Carmen, după care s-a aşezat tăcută picior peste picior şi cu mâinile în poală. N-a fost chip s-o facă să vorbească, au rămas amândouă faţă în faţă, fără să se privească, precum două străine într-o sală de aşteptare. Într-un târziu a apărut şi Samantha cu racheta într-o mână şi o baghetă franţuzească în cealaltă; după cum se aştepta, a primit-o cu multă răceală pe Carmen. S-au cercetat pe furiş, fiecare se aştepta la altceva din descrierile lui Gregory şi s-au simţit uşurate să vadă că realitatea era diferită. Carmen se aşteptase la o femeie mai frumoasă, nu la genul ăsta băieţesc cu pielea arsă de soare, s-o vezi peste câţiva ani, americancele îmbătrânesc urât, şi-a zis. La rândul ei, Samantha s-a bucurat s-o vadă îmbrăcată în zdrenţele astea bălţate, precis că are de ascuns nişte kilograme în plus, era limpede că nu făcuse sport în viaţa ei, în curând o să fie o matroană dolofană, hispanicele îmbătrânesc urât, şi-a zis plină de satisfacţie. Au ştiut amândouă imediat că nu pot fi prietene, astfel că vizita s-a scurtat considerabil. Părăsind casa, Carmen s-a bucurat că prietenul ei cel

mai bun dădea divorţ de campioana de tenis, iar Samantha s-a întrebat dacă, în cazul că Gregory avea să se întoarcă, va deveni amantul acestei tipe durdulii, idee la care precis că se gândiseră cei doi de ani de zile. Să-i fie de bine, a mârâit, neînţelegând de ce perspectiva o înfuria.

Carmen avea nevoie de bani pentru camera de la motelul la care trăsese, trebuia să găsească de lucru şi o locuinţă. S-a aşezat într-o cafenea de lângă universitate cu un ziar în faţă; printre puzderia de reclame pentru masaje holistice, aromaterapie, cristale miraculoase, triangluri de cupru care îmbunătăţeau calitatea aurei şi alte noutăţi care ar fi încântat-o pe Olga, a găsit ofertele de serviciu. A sunat în câteva locuri, până când un restaurant a chemat-o la interviu a doua zi: trebuia să aducă cârdul de asigurări sociale şi o scrisoare de recomandare, două lucruri pe care nu le avea. Primul a fost uşor de rezolvat, a aflat unde trebuia să se înscrie, a completat un formular şi a primit un număr, dar cu cea de-a doua era mai complicat. Gregory Reeves i-ar fi dat-o pe loc, păcat că era departe, dar nu era o piedică de netrecut. A găsit o dugheană unde puteai închiria o maşină de scris şi a redactat o scrisoare în care îi erau lăudate competenţa la îngrijit copiii, cinstea şi talentul de a se înţelege cu oamenii. Stilul a ieşit cam înflorit, dar când ochii nu văd, nici inima nu cere, ar fi spus maică-sa. Gregory n-avea cum afla de asemenea amănunte. Iar semnătura i-o ştia pe dinafară, nu degeaba îşi scriseseră atâţia ani. A doua zi s-a prezentat la adresă: era o casă veche împodobită cu plante şi funii de usturoi. A primit-o o femeie cu păr cărunt şi chip tineresc, în pantaloni bufanţi şi papuci de călugăr franciscan.

— Interesant, a spus după ce-a citit scrisoarea de recomandare. Prin urmare, îl cunoşti pe Gregory Reeves?

— Am lucrat pentru el, s-a îmbujorat Carmen.

— Din câte ştiu, e în Vietnam de mai bine de un an, cum se face că scrisoarea poartă data de ieri?

Era Joan, vechea prietenă a lui Gregory, iar acela era restaurantul macrobiotic la care se ducea să mănânce hamburgeri vegetarieni şi să caute alinare. Cu genunchii tremurând şi un firicel de voce, Carmen şi-a recunoscut vina şi a povestit adevărul relaţiei sale cu Reeves.

— Bine, se vede că eşti un om plin de resurse, a râs Joan. Gregory e ca un fiu pentru mine, deşi nu sunt chiar atât de bătrână să-i fiu mamă, nu te lua după părul meu alb. A dormit pe canapeaua din salon în noaptea dinaintea plecării la război. Mare prostie a făcut! Susan şi cu mine ne-am răcit gura degeaba spunându-i să nu plece. Sper să se întoarcă la fel de zorit cum a plecat, ar fi păcat să păţească ceva, mi s-a părut mereu o minune de băiat. Iar dacă eşti prietena lui, a noastră eşti. Poţi începe chiar de azi, pune-ţi un şorţ şi o basma pe cap, ca să nu-ţi pice vreun fir de păr în farfuriile clienţilor, şi du-te la bucătărie, îţi spune Susan ce ai de făcut.

În scurt timp, Carmen nu numai că servea masa, dar ajuta şi la bucătărie, având mână bună la dresul mâncării, ba venea şi cu idei noi. S-a împrietenit la cataramă cu Joan şi cu Susan, care i-au închiriat mansarda casei, un spaţiu vast plin de troace, dar, odată eliberat şi curăţat, transformat într-un refugiu ideal. Avea două ferestre de la care aveai o vedere superbă spre coline şi un luminator în tavan numai bun să priveşti stelele. Pe timp de zi, Carmen avea lumină naturală, seara aprindea două lămpi victoriene cumpărate la talcioc. După-amiaza şi seara lucra la restaurant, dar dimineţile erau libere. Şi-a cumpărat unelte şi materiale şi a reînceput să confecţioneze podoabe, constatând cu uşurare că nu-şi pierduse inspiraţia şi nici pofta de lucru. Primii cercei i-a dăruit patroanelor, cărora a trebuit să le facă găuri în urechi, le-a cam durut, dar şi-i scoteau doar la culcare, convinse

că le puneau în valoare personalitatea, să fim feministe fără să renunţăm la feminitate, râdeau ele. O considerau pe Carmen colaboratoarea lor cea mai bună, dar au sfătuit-o să nu-şi irosească talentul servind la masă şi amestecând în oală, trebuia să se dedice bijuteriilor.

— E ceea ce ţi se potriveşte. Fiecare om se naşte cu un singur dar, iar fericirea e să-l descoperi la timp, îi spuneau când se aşezau să-şi bea ceaiul de mango şi să-şi povestească viaţa.

— Nu vă faceţi griji, sunt fericită, le spunea Carmen cu toată convingerea. Îi spunea inima că perioada de penurie aparţinea trecutului şi acum începea partea cea mai bună din viaţa ei.

Întors în lumea celor vii, Gregory Reeves a adunat toate amintirile războiului — fotografii, scrisori, benzi de muzică, haine şi medalia de erou -, le-a stropit cu benzină şi le-a dat foc. A păstrat doar micul dragon de lemn vopsit, amintire de la prietenii din sat, şi scapularul lui Juan José. Voia să i-l dea înapoi Inmaculadei Morales, dar curăţat de sângele uscat. Îşi jurase să nu se comporte la fel ca veteranii încremeniţi definitiv în nostalgia după singura perioadă grandioasă a vieţii lor, invalizi spiritual, incapabili să se adapteze la o viaţă obişnuită şi să renunţe la multiplele dependenţe dobândite în război. Evita ştirile de pe front, protestele stradale, pe foştii camarazi întorşi şi ei şi care se adunau să retrăiască aventurile şi prietenia din Vietnam. Nu voia să ştie nici de cei ajunşi în scaune cu rotile sau pe jumătate nebuni, nici de sinucigaşi. În primele zile s-a bucurat de fiecare amănunt, un hamburger cu cartofi prăjiţi, apa caldă de la duş, patul cu cearşafuri, hainele civile atât de comode, conversaţia cu lumea de pe stradă, liniştea şi intimitatea camerei sale, dar şi-a dat seama că şi asta putea fi periculos. Nu, nu trebuia să se bucure de nimic, nici măcar de faptul

că era întreg. Trecutul exista, era undeva în urmă, totul era să şi-l şteargă din memorie. Ziua reuşea să-l uite, dar noaptea avea coşmaruri şi se trezea scăldat în sudoare, auzea explozii şi vedea roşu. Visa un copil rătăcit într-un parc, copilul era chiar el, visa mai ales muntele acela unde trăgea în umbre transparente. Întindea mâna după pastile sau iarbă, bâjbâia pe noptieră, aprindea lumina, nu ştia unde se află. Ţinea sticla de whisky în bucătărie, ca să aibă timp să se gândească înainte de a trage o duşcă. Inventa mici obstacole care să-l ajute: nici o picătură până nu mă îmbrac şi nu mănânc ceva, în zilele fără soţ nu beau, până nu iese soarele nu beau, mai întâi fac douăzeci de flotări şi ascult un concert de la cap la coadă. Astfel amâna clipa deschiderii dulapului în care ţinea sticla, de obicei reuşea să se controleze, dar nu renunţa de tot, trebuia să aibă băutura la îndemână în caz de urgenţă. Când a sunat-o pe Samantha nu i-a spus că stătea de mai bine de două săptămâni la doar douăzeci de mile de casă, i-a dat de înţeles că tocmai sosise şi a rugat-o să-l ia de la aeroport, unde a aşteptat-o proaspăt îmbăiat, bărbierit şi nebăut, în haine civile. S-a mirat ce mult crescuse Margaret şi ce drăguţă era, semăna cu prinţesele în peniţă din cărţile vechi de poveşti, cu ochii ei albaştri ca marea, buclele blonde şi feţişoara triunghiulară cu trăsături fine. A constatat şi ce puţin se schimbase nevastă-sa, purta până şi aceiaşi pantaloni albi în care-o văzuse ultima dată. Margaret i-a întins o mână moale, nu i-a zâmbit şi n-a vrut să-l sărute. Avea gesturi cochete copiate de la actriţele din telenovele şi mergea dând din funduleţul minuscul. Gregory s-a simţit intimidat, n-o vedea ca pe fetiţa care era de fapt, ci ca pe o parodie indecentă a unei femei fatale, i s-a făcut ruşine, poate că Judy avea dreptate, poate că natura perversă a tatălui exista în formă latentă în sângele lui, ca un blestem ereditar. Samantha i-a făcut o primire căldicică, se bucura să-l vadă într-o formă atât

de bună, era mai slab, dar mai puternic, îi stătea bine bronzat, era limpede că pentru el războiul nu fusese chiar atât de dur, în schimb ea nu se putea lăuda, regreta că trebuia să-i spună asta, situaţia economică era cât se poate de rea, economiile se terminaseră, era imposibil să trăieşti dintr-o soldă de soldat, sigur, nu se plângea, înţelegea situaţia, dar nu era obişnuită cu penuria, şi nici Margaret. Nu, nu continuase cu creşa, era o muncă grea şi plicticoasă, şi-n fond trebuia să aibă grijă de fetită, nu? Urcându-se în maşină, i-a comunicat suav că-i rezervase o cameră la hotel, dar nu era nici o problemă să-i ţină lucrurile în garaj până-şi găseşte o locuinţă. Dacă Gregory mai avusese oarece iluzii de împăcare, cele câteva fraze au fost de ajuns ca să vadă încă o dată prăpastia care-i despărţea. Samantha nu-şi pierduse politeţea obişnuită, îşi controla perfect emoţiile şi era în stare să poarte o conversaţie interminabilă în care să nu spună nimic. Nu i-a pus întrebări, nu voia să cunoască situaţii dezagreabile, reuşise, printr-un efort ieşit din comun, să rămână într-o lume de fantezie, în care nu era loc pentru durere şi urâţenie. Fidelă sie înseşi, ignora războiul, divorţul, destrămarea familiei şi tot ce era de natură să-i afecteze programul de tenis. Uşurat într-un fel, Gregory şi-a zis că femeia asta a lui era o pagină albă şi putea începe o viaţă nouă fără remuşcări şi fără ea. Pe drum a încercat să vorbească cu Margaret, însă fiică-sa n-a uşurat nicicum lucrurile. Aşezată pe bancheta din spate, îşi rodea unghiile vopsite în roşu, îşi răsucea o şuviţă de păr şi se admira în oglinda retrovizoare, răspunzând monosilabic întrebărilor maică-sii şi printr-o tăcere înverşunată celor pe care i le punea el.

Şi-a închiriat o casă pe partea cealaltă a golfului, a cărei atracţie principală o constituia un debarcader căzut în ruină. Avea de gând să-şi cumpere o barcă, mai curând din fanfaronadă decât din plăcerea de a naviga: ori de câte ori ieşea pe mare în ambarcaţiunea lui

Timothy Duane era tot mai convins că efortul ăsta nu se justifica decât ca să scapi cu viaţă dintr-un naufragiu, nu ca distracţie. Şi-a cumpărat şi un Porsche ca să provoace admiraţia bărbaţilor şi să atragă atenţia femeilor. Maşinile erau simboluri falice, nu pricep de ce a ta e atât de mică, nespaţioasă, joasă şi şubredă, a râs Carmen când a aflat. A avut prudenţa de a nu-şi cumpăra mobilă înainte de a avea o slujbă sigură şi s-a mulţumit cu un pat mare cât un ring de box, cu o masă multifuncţională şi două scaune. Odată instalat, a plecat la Los Angeles, unde nu mai călcase de câţiva ani, de când o dusese pe Margaret s-o arate familiei Morales.

Nora Reeves l-a primit firesc, de parcă nu l-ar mai fi văzut de ieri, i-a oferit un ceai şi l-a pus la curent cu veştile din cartier şi despre tatăl său, care intra săptămânal în legătură cu ea şi îi spunea cum mai merg treburile cu Planul Infinit. N-a spus o vorbă de război şi a fost prima dată când Gregory a văzut asemănările dintre mama sa şi Samantha - erau la fel de reci, indolente şi politicoase, la fel de decise să ignore realitatea, deşi pentru Nora viaţa fusese mult mai aspră. Nora Reeves avea nevoie de ceva mai mult decât simpla indiferenţă, îi trebuia o voinţă de fier pentru a rămâne neatinsă de toate problemele existenţiale. Pe Judy a găsit-o în pat, cu nou-născutul în braţe şi ceilalţi copii jucându-se în jurul ei. Sub cearşaf nu părea atât de grasă, semăna cu o opulentă matroană renascentistă. Ocupată cu progenitura, n-a catadicsit să-l întrebe cum îi merge, faptul că-l vedea întreg era suficient. Cel de-al doilea soţ al ei era un taximetrist, văduv, tată al celor doi copii mai mărişori şi al bebeluşului. Era un hispanic născut aici, un *chicano* care vorbea stricat spaniola, dar care purta pecetea indigenă inconfundabilă a strămoşilor săi, mărunţel, slab, cu o mustaţă căzută pe oală precum a războinicilor mongoli. În comparaţie cu predecesorul său, uriaşul Jim Morgan, părea un ţâşti-bâşti nemâncat. Gregory s-a întrebat cât o iubea pe Judy

şi cât se temea de ea, şi-a imaginat o ceartă între soţi şi a zâmbit la gândul că soră-sa i-ar fi putut sparge capul la supărare la fel de lesne ca pe un ou, cu o singură mână. Oare cum or face amor ăştia doi? s-a întrebat el.

La casa Morales a avut parte de o altfel de primire, l-au îmbrăţişat îndelung şi au plâns. La început a crezut că plângeau pentru că în loc de Juan José venise el, dar apoi bucuria curată de pe chipurile lor l-a făcut să-şi schimbe părerea. Au scos husa de plastic de pe un fotoliu, l-au aşezat şi l-au întrebat amănunţit despre război. Îşi propusese să evite subiectul, dar s-a pomenit spunându-le tot ce voiau ei să ştie. Şi-a dat seama că asta făcea parte din doliu: cei trei îl îngropau abia acum pe Juan José. Inmaculada n-a aprins lumina şi n-a adus de mâncare, au stat aşa până s-a înnoptat, abia atunci Pedro Morales a plecat să aducă bere. Rămas singur cu Inmaculada, Gregory şi-a scos de la gât scapularul şi i l-a dat. Renunţase să-l spele de sânge, temându-se să nu se rupă, dar n-a fost nevoie să-i explice ce erau petele alea întunecate şi scorţoase. L-a primit fără un cuvânt şi şi l-a pus la gât, sub bluză.

— Ar fi un păcat să-l arunc la gunoi, căci a fost sfinţit de un episcop, dar dacă nu l-a apărat de fiu-meu nu e bun la nimic, a suspinat femeia.

Abia atunci au putut vorbi de ultimele clipe ale lui Juan José. Părinţii, aşezaţi în faţa lui pe canapeaua oribilă rubinie şi ţinându-se de mână pentru prima dată în prezenţa unui străin, au ascultat înfioraţi lucrurile pe care Gregory se jurase să nu le spună. Le-a spus de faima de norocos şi viteaz pe care şi-o făcuse fiul lor, le-a povestit cum îl găsise întâmplător pe plajă şi cât ar fi dorit să fie doar el ca să-l ţină în braţe în ultimele clipe, ţine-mă, părinte, că mă prăbuşesc în adânc.

— A avut timp să-şi amintească de Dumnezeu? a întrebat Inmaculada.

— Era cu capelanul.

— A suferit mult? a vrut să ştie Pedro.

— Nu ştiu, totul s-a petrecut foarte repede...

— I-a fost frică? Era disperat? A ţipat?

— Nu, mi s-a spus că era liniştit.

— Bine că măcar te-ai întors tu, slavă Domnului, a spus Inmaculada şi Gregory s-a simţit absolvit de orice vină, scăpat de nelinişte, de propriile amintiri urâte şi l-a copleşit un val de recunoştinţă.

Nu l-au lăsat să plece la hotel, i-au făcut patul de holtei al lui Juan José şi l-au trimis la culcare. În sertarul noptierei a găsit un caiet de şcoală în care prietenul său scrisese cu creionul poezii. Erau poezii de dragoste.

Înainte de a lua avionul înapoi s-a dus s-o vadă pe Olga. Anii o potopiseră, nimic nu mai rămăsese din vechea ei înfăţişare de papagal colorat, semăna cu o vrăjitoare ciufulită, dar îşi păstrase intactă energia de vindecătoare şi clarvăzătoare. La vârsta ei era absolut convinsă de prostia omenească, se baza mai mult pe vrăjile ei decât pe plantele medicinale, căci primele se potriveau mai bine cu credulitatea inepuizabilă a oamenilor. Totul e în cap, imaginaţia face adevărate minuni, spunea ea. Casa se schimbase şi ea, era dărăpănată, părea un bazar de vraci ticsit de obiecte prăfuite, era mai dezordonată şi mai puţin colorată decât şi-o amintea. Din tavan atârnau şi acum ramuri uscate, rădăcini şi mănunchiuri de scoarţă de copac, erau şi mai multe rafturi cu sticluţe şi cutii, dar vechea aromă de smirnă de la prăvăliile pakistanezilor dispăruse, înlocuită de mirosuri mai tari. Mai erau borcane inscripţionate cu nume sugestive, Nu-mă-uita, Afacere-sigură, Cuceritor-irezistibil, Răzbunare-discretă, Te-scapă-de-toate. Cu vechiul ei talent de a vedea nevăzutul, Olga a constatat imediat cum se schimbase Gregory, cercul ermetic din jurul lui, privirea dură, râsul strident şi lipsit de bucurie, glasul mai sec şi rictusul care la o gură cu buze mai fine ar fi părut dispreţuitor, dar la el părea mai curând batjocoritor. Radia o forţă de animal furios, însă sub platoşa aceasta

ea vedea zdrenţele unui suflet sfâşiat. Şi-a dat seama că nu era momentul să-i dea sfaturi pentru că era ermetic, aşa că i-a vorbit despre ea.

— Am mulţi duşmani, Gregory. Vrei să faci bine şi eşti răsplătită cu invidie şi ranchiună. Mai nou pretind că sunt în legătură cu diavolul.

— Chestie care îţi afectează afacerile, presupun.

— Ba deloc, cât timp există oameni speriaţi sau îndureraţi meseria mea nu are de suferit, i-a făcut Olga cu ochiul. Şi apropo, te pot ajuta cu ceva?

— Nu cred, Olga. Ce am eu nu se vindecă cu farmece.

Gregory aflase de la familia Morales adresa lui Carmen. El o credea încă în Europa şi nu i-a venit să creadă că locuia la un pod distanţă. Convorbirile telefonice din fiecare luni se opriseră, scrisorile din Vietnam întârziau cu lunile, ultimul contact fusese o carte poştală din Barcelona în care îi spunea de iubitul ei japonez. I s-a părut o coincidenţă ciudată că prietena sa locuia acasă la Joan şi Susan, uneori realitatea semăna cu telenovelele absurde pe care Inmaculada le urmărea cu sfinţenie.

De-a lungul destinului său aventuros, mai ales când era copleşit de singurătate după ce se combina cu o femeie şi descoperea că nici aceasta nu era ceea ce căuta, Gregory Reeves s-a întrebat adesea de ce el şi Carmen nu fuseseră amanţi. Când a îndrăznit într-un târziu s-o întrebe, ea i-a răspuns că pe atunci el era opac faţă de singurul fel de dragoste pe care l-ar fi putut împărtăşi, că se apăra în spatele unui văl de cinism care nu i-a folosit la mare lucru, căci orice boare de vânt îl lăsa descoperit, dar inima tot i-o ferecase.

— Pe atunci nu umblai decât după sex şi după bani, erai aproape obsedat. Dacă vrei, să zicem că a fost vina războiului, deşi cred că au fost şi alte motive, târai după tine lucruri din copilărie. Însă era de-ajuns să zgârii un

pic suprafaţa, ca să constaţi că de fapt ţipai după ajutor. Însă nici eu nu eram pregătită pentru o legătură ca lumea, nu mă maturizasem şi nu-ţi puteam oferi dragostea uriaşă de care aveai nevoie, i-a spus Carmen după mulţi ani, după ce ambii îşi străbătuseră propriile labirinturi şi se întâlniseră la ieşire.

După vizita la familia Morales, Gregory a tot amânat sub diverse pretexte reîntâlnirea cu prietena lui. Gândul revederii îl intimida, se temea să nu se fi schimbat amândoi şi să nu se recunoască, mai rău, să nu se mai placă. În cele din urmă n-a mai găsit scuze şi s-a dus s-o vadă. A preferat să vină pe neaşteptate, nu şi-a anunţat vizita, dar când a ajuns la restaurant Joan şi Susan i-au spus că încetase lucrul la ele de câteva zile. L-au primit entuziasmate, l-au cercetat din cap până-n picioare ca să se convingă că era întreg, l-au îndopat cu lasagna vegetariană şi prăjituri cu fistic şi miere, în sfârşit i-au indicat strada unde-ar fi putut da de Carmen. El a constatat noua înfăţişare a celor două femei: purtau nişte cercei care se vedeau de departe, se tunseseră, Joan era fardată, judecând după îmbujorarea inexplicabilă a obrajilor. I-au spus râzând că nu mai ţinea să poarte cozi de piele-roşie sau cocuri de bunicuţă, bijuteriile lui Tamar cereau oarece cochetărie, lucru care nu era chiar aşa de rău, după cum îşi dăduseră ele seama cam târziu, dar aveau de gând să recupereze timpul pierdut. Poţi să fii feministă şi cu zdrăngănelele astea în urechi şi un pic de fard, nu te speria, că n-am renunţat la principiile noastre. Gregory a vrut să ştie cine era Tamar, s-au repezit să-i explice că era noul nume al lui Carmen, care se ocupa acum exclusiv de bijuterii, voia să impună un stil şi un nume, iar al ei nu i se părea destul de exotic. Se ducea în fiecare dimineaţă pe strada hipioţilor ca să-şi vândă marfa pe o măsuţă pliantă. Locurile se trăgeau la sorţi zilnic, sistem care eliminase conflictele din anii anteriori, când vânzătorii ambulanţi îşi apărau cu

pumnii locul preferat. Ca să prinzi un loc bun trebuia să te scoli devreme, dar ea era foarte disciplinată, aşa că mai mult ca sigur o va găsi la primul colţ, locul cel mai bun, aproape de universitate, unde te puteai duce la toaletă.

Pe ambele trotuare, strada era ticsită de comercianţi şi artizani care-şi câştigau pâinea cu ce reuşeau să vândă şi trăiau din iluzii metafizice, naivitate politică şi droguri. Printre ei mişunau şi câţiva nebuni, atraşi acolo de cine ştie ce magnet misterios. Guvernul tăiase fondurile pentru asistenţa medicală, lăsând fără resurse oricum sărăcitele spitale psihiatrice, care se vedeau silite să dea drumul pacienţilor. Aceştia trăiau din mila publică pe timp de vară, iarna erau aduşi înapoi, ca să nu rămână cadavre degerate pe stradă. Poliţia nu-i băga în seamă pe bieţii nebuni, cu excepţia celor agresivi, lumea se obişnuise cu ei, nu se temea şi îi hrănea când îi vedea flămânzi. Aproape că nu-i puteai deosebi de hipioţii drogaţi, însă unii erau de neconfundat şi faimoşi, de exemplu balerinul în maiou străveziu şi mantie flamboaiantă de înger căzut, care aluneca tăcut în poante şi îi speria pe trecătorii neatenţi. Printre cei mai cunoscuţi se număra un vizionar nefericit, care citea viitorul în nişte cărţi de el inventate şi se văicărea întruna de răutăţile acestei lumi. Disperat de atâta răutate şi lăcomie, într-o zi n-a mai suportat şi şi-a scos ochii cu o lingură în plină stradă. L-a adunat o ambulanţă, dar nu după multă vreme era înapoi, liniştit şi surâzător, pentru că nu mai vedea cruda realitate. Cineva i-a marcat cărţile cu nişte găurele, ca să le poată deosebi, aşa că a continuat să le ghicească trecătorilor, cu şi mai mult succes, căci ajunsese legendar. În fauna asta şi-a căutat Gregory prietena. Şi-a făcut drum prin mulţime fără s-o vadă, era perioada Crăciunului şi trotuarele gemeau de lumea care făcea ultimele cumpărături. Iar când a zărit-o i-a luat ceva timp să suprapună imaginea ei peste cea din

amintirile sale. Stătea pe o băncuţă în spatele unei măsuţe pliante pe care erau expuse bijuteriile sclipitoare, pletele îi căzeau pe umeri în devălmăşie, purta un ilic de odaliscă brodat cu arabescuri, avea braţele pline de brăţări, iar rochia de bumbac întunecat în formă de tunică era strânsă în talie cu un lanţ de care atârnau monede de cupru şi argint. Servea un cuplu de turişti care precis că venise de la ferma din Vestul Mijlociu ca să vadă de aproape grozăviile de la Berkeley de care aflase de la televizor. Nu l-a văzut pe Gregory, care a rămas pe loc, urmărind-o de la distanţă. Au fost câteva minute în care a trecut în revistă tot ce împărtăşise cu ea, visele calde ale adolescenţei, când credea că o iubea încă de când dormeau în acelaşi pat, ziua morţii tatălui său. I s-a părut foarte schimbată, gesturile ei vădeau siguranţă şi forţă, iar trăsăturile hispanice i se accentuaseră: avea parcă ochii mai negri, mişcările mai ample, râsul mai îndrăzneţ. Călătoriile îi ascuţiseră intuiţia, o făcuseră mai abilă, de aici şi schimbarea de nume şi stil. Termenul „etnic" tocmai se încetăţenise pentru a desemna ceva venit din locuri pe care nimeni nu le putea găsi pe hartă, iar ea l-a adoptat, pricepând imediat că pe aici nimeni n-ar fi purtat cu mândrie bijuteriile făcute de o biată *chicana.* Astfel că pe masa ei trona un afiş ce anunţa: *Tamar, bijuterii etnice.* Din locul unde se afla, Gregory a ascultat ce vorbea cu clienţii: le spunea că e ţigancă, iar ei ezitau, temându-se să nu fie păcăliţi la tranzacţie. Vorbea cu un accent necunoscut. Gregory o ştia incapabilă de prefăcătorie, dar poate că-l adoptase din şmecherie, la fel cum îşi inventa un trecut misterios, mai curând în glumă decât din vocaţia înşelătoriei. Dacă cineva i-ar fi reamintit că era fiica repudiată a unor imigranţi ilegali din Zacatecas, s-ar fi mirat până şi ea. În scrisorile pe care le primise de la ea, îi povestea o autobiografie extravagantă pe care o crea pe capitole, ca o telenovelă, iar el o avertizase nu doar o dată să fie atentă, că de

atâtea minciuni inventate risca să le creadă până la urmă. Acum, la câţiva metri de ea, înţelegea că devenise protagonista propriului ei roman şi că Tamar se potrivea perfect rolului pitoresc de vânzătoare de podoabe. Exact atunci, ea şi-a ridicat privirile, l-a văzut şi a scos un ţipăt.

S-au îmbrăţişat îndelung ca doi copii care se rătăciseră, într-un târziu şi-au căutat gura şi s-au sărutat tremurând de patima la care visaseră în anii de tainice fantasme. Carmen a strâns repede totul, a pliat măsuţa şi au luat-o din loc, împingând căruţul cu cutiile cu bijuterii, privindu-se lacom şi căutând un loc unde să facă dragoste. Asta era prima urgenţă, nu era timp de vorbă, trebuiau să se atingă, să se exploreze şi să vadă dacă erau aşa cum îşi imaginaseră. N-a vrut să-l împartă pe Gregory cu Joan şi Susan, dacă mergeau acasă la ele precis că întâlnirea ar fi fost inevitabilă şi, oricât de discrete ar fi fost cele două, tot ar fi aflat de el; asta era şi părerea lui, aşa că a dus-o direct la un motel sărăcăcios. S-au dezbrăcat smulgându-şi hainele de pe ei şi s-au prăbuşit în pat, flămânzi şi nerăbdători. Prima îmbrăţişare a fost intensă şi violentă, lipsită de orice preambul, o gâfâială între cearşafuri, după care a urmat o somnolenţă de câteva minute. Prima care s-a dezmeticit a fost Carmen. S-a ridicat într-un cot ca să se uite la acest bărbat cu care crescuse, dar care acum i se părea străin. Îl visase de atâtea ori, iar acum stătea gol lângă buzele ei. Războiul îl strunjise violent, era mai slab şi mai musculos, tendoanele i se vedeau sub piele precum odgoanele, pe un picior se vedeau venele albastre şi în relief, urmare a unui accident de pe vremea când muncea cu ziua. Chiar şi în somn era încordat. L-a sărutat cu melancolie, îşi imaginase altfel de întâlnire, nu acest soi de viol reciproc, această trântă, ce făcuseră ei nu era dragoste, era ceva ce-i lăsase un gust de păcat. A avut impresia că nu era acolo cu totul, că sufletul îi umbla în altă parte, n-o

îmbrăţişase pe ea, ci cine ştie ce fantomă din trecut sau din coşmarurile lui, lipsiseră tandreţea, complicitatea şi bucuria, nu-l auzise şoptindu-i numele şi n-o privise în ochi. Nici ea nu fusese la înălţime, lipsise ceva, Gregory impusese ritmul şi totul se petrecuse mult prea repede, se cufundase într-o junglă întunecată, iar acum ieşea la lumină, caldă, umedă, un pic îndurerată şi tristă. Eşecurile în dragoste nu-i distruseseră capacitatea de tandreţe. Deschisă pentru a-l primi, se lovise de nebănuita rezistenţă a prietenului pe care-l aştepta încă din copilărie, dar a pus-o pe seama privaţiunilor războiului şi nu şi-a pierdut speranţa de a găsi un locşor prin care să-i ajungă la suflet. S-a aplecat şi l-a sărutat din nou, el s-a trezit tresărind şi în defensivă, dar a recunoscut-o şi a zâmbit, acum părea relaxat. L-a luat de umeri şi l-a tras spre ea.

— Eşti singuratic şi luptător, ca un cowboy din filmele western, Greg.

— N-am călărit în viaţa mea, Carmen.

Nu ştia cât de exact era diagnosticul ei şi cât de profetic. Singurătatea şi lupta i-au marcat destinul. Deodată, în minte i s-au bulucit toate amintirile pe care încercase să le ţină departe şi l-a cuprins o amărăciune adâncă, imposibil de împărtăşit cu cineva, nici măcar cu ea în acea clipă de intimitate. Crescuse ca o buruiană din curte, fără apă şi mână de grădinar, printre aiurelile metafizice ale tatălui, tăcerile inflexibile ale mamei, ranchiuna tenace a surorii şi violenţa cartierului, suportând agresiuni din cauza culorii pielii şi a ciudăţeniilor alor săi, sfâşiat în permanenţă între imboldurile inimii sale sentimentale şi febra bătăioasă, energia sălbatică care făcea să-i clocotească sângele şi să-şi piardă capul. Una îl făcea să se topească de milă, alta îl îndemna la neînfrânare. Era prins între nehotărârea eternă a celor două forţe opuse, care-l tăiau în două jumătăţi ireconciliabile, era ca şi cum o gheară l-ar fi sfâşiat pe dinăuntru, despărţindu-l de

ceilalţi. Se simţea condamnat la singurătate. Obişnuieşte-te cu ideea şi nu te mai gândi la asta, Gregory, ne naştem şi murim singuri, îi spusese Cyrus, viaţa e confuzie şi suferinţă, dar mai ales singurătate; există explicaţii filozofice, dar, dacă tu preferi povestea cu Grădina Raiului, gândeşte-te că asta e pedeapsa rasei umane pentru că a muşcat din fructul cunoaşterii. Idee care-i provoca o furie rebelă, căci Reeves nu renunţase la visul din copilărie, când spera că angoasa de a trăi ar putea pieri ca prin farmec. Pe vremea aceea, când se ascundea în pivniţa casei cuprins de o frică iraţională, îşi imagina că într-o bună zi se va trezi eliberat de durerea surdă din centrul fiinţei sale, că totul era o chestiune de principii şi decenţă. Dar nu fusese aşa. Trecuse prin riturile de iniţiere şi prin succesivele etape ale drumului virilităţii, se formase singur, îndurase tăcut toate loviturile, credincios mitului naţional al tipului independent, orgolios şi liber. Se considera un bun cetăţean, gata să-şi plătească impozitele şi să-şi apere patria, numai că undeva exista o capcană insidioasă şi în locul presupusei recompense tot mlaştina aia era. Degeaba îşi făcuse datoria, viaţa era ca o iubită nesăţioasă, care cerea tot mai mult efort şi curaj. În Vietnam învăţase că pentru a supravieţui e nevoie să calci în picioare multe reguli, că lumea nu era a celor timizi, ci a celor îndrăzneţi, că în viaţa reală ticăloşii o duceau mai bine decât eroii. Războiul nu avea o rezolvare morală, nu erau nici învingători, cu toţii făceau parte din aceeaşi înfrângere teribilă, iar acum, în viaţa reală, parcă era tot aşa, însă era hotărât să scape de blestem. Am să mă caţăr cât mai sus, chiar de-ar fi să-mi calc mama în picioare, îşi spunea în oglindă în timp ce se bărbierea, doar-doar o reuşi să scape de senzaţia deprimantă cu care se trezea în fiecare dimineaţă. Iar despre asta nu voia să vorbească cu nimeni, nici măcar cu Carmen. I-a simţit atingerea părului pe buze, i-a aspirat aroma de sirenă curajoasă şi

s-a lăsat pradă dorinţei. I-a zărit în semiîntuneric trupul cambrat, i-a auzit râsul şi suspinele, i-a simţit sfârcurile tremurătoare în palmă şi timp de o clipă mult prea scurtă s-a crezut mântuit de anatema de om singur, dar apoi bătăile nebuneşti ale sângelui şi bubuiturile inimii au distrus himera, s-a cufundat tot mai mult în abisul absolut al plăcerii, în ultima şi cea mai adâncă izolare.

S-au îmbrăcat mult mai târziu, când nevoia de a respira aer curat şi de a mânca şi altceva decât pizza rece şi bere călduţă, singurele lucruri pe care le oferea motelul, i-a readus la realitate. Avuseseră timp să se mângâie cu mai mult calm şi să se pună la curent cu trecutul, să termine convorbirile începute la telefon câţiva ani la rând, să-l evoce pe Juan José, să-şi povestească iluziile pierdute, amorurile eşuate, proiectele neterminate, aventurile şi suferinţele adunate. Au fost ceasurile în care Carmen şi-a dat seama că nu doar la corp se schimbase Gregory, ci şi la suflet, dar a continuat să spere că timpul îi va şterge amintirile urâte şi va redeveni cel de dinainte, bunul prieten sentimental şi amuzant cu care câştiga concursurile de rock-and-roll, confidentul, fratele. Nu, frate niciodată, şi-a zis cu tristeţe. Odată potolită curiozitatea carnală, s-au îmbrăcat şi au ieşit în stradă, lăsând căruţul cu podoabe în cameră. În faţa cănilor cu cafea fierbinte şi a tartinelor crocante, s-au privit în lumina roşiatică a asfinţitului şi s-au simţit stânjeniţi. Nu înţelegeau ce voia să însemne umbra care se lăsase între ei, dar îi percepeau efectele nefaste. Îşi potoliseră o dorinţă urgentă, dar aceea nu fusese o întâlnire adevărată, nu se contopiseră într-un singur spirit şi nici nu găsiseră dragostea aceea în stare să le dea viaţa peste cap, aşa cum îşi imaginaseră. Îmbrăcaţi şi potoliţi, înţelegeau că drumurile lor erau divergente, că prea puţine erau lucrurile despre care aveau aceeaşi părere, că interesele lor erau diferite, că nu împărtăşeau aceleaşi planuri şi valori. Când Gregory i-a expus

ambiţia sa de a deveni un avocat de succes şi de a face bani, a crezut că glumea, lăcomia asta nu i se potrivea, unde-i erau idealurile, cărţile şi discursurile lui Cyrus cu care o bătea la cap în adolescenţă şi pe care ea le lua în derâdere ca să-l necăjească, dar apoi le asimilase şi le făcuse şi ale ei? Ani în şir se considerase frivolă, apoi îl văzuse ca pe îndrumătorul ei, iar acum se vedea trădată. La rândul său, Gregory n-avea răbdare să-i asculte părerile despre subiectele importante, de la război până la hipioţi, i se păreau nişte aiureli de fată răsfăţată şi boemă, care nu suferise niciodată cu adevărat. Iar faptul că se simţea realizată pe deplin vânzând podoabe pe stradă şi că avea de gând să-şi petreacă toată viaţa ca o vagaboandă, împingându-şi căruţul şi vieţuind alături de nebuni şi perdanţi, era o dovadă suficientă a lipsei ei de maturitate.

— Ai ajuns un capitalist, l-a acuzat Carmen, îngrozită.

— Şi de ce nu? Habar n-ai ce-i aia un capitalist!

Iar ea n-a fost în stare să-i spună ce avea pe suflet, s-a încurcat în nişte fraze care au sunat copilăreşte.

Plătiseră hotelul pentru încă o noapte, dar, după ce şi-au terminat tăcuţi cafeaua, fiecare cufundat în singurătatea lui, şi după ce s-au plimbat puţin pe înserat, ea a spus că trebuia să-şi ia lucrurile şi să se întoarcă acasă, pentru că avea de lucru. Asta l-a scăpat pe Reeves de jena de a inventa el o scuză. S-au despărţit cu un sărut scurt pe buze şi cu promisiunea de a se revedea curând. Nu s-au văzut decât doi ani mai târziu, când Carmen Morales l-a sunat ca să-i ceară ajutorul: avea de salvat un copil de pe partea cealaltă a lumii.

Timothy Duane l-a invitat pe Gregory Reeves la o cină acasă la părinţii lui şi, fără să-şi propună, i-a dat impulsul de care avea nevoie în carieră. Şi-a primit prietenul cu obişnuita strângere de mână, de parcă

tocmai s-ar fi întors dintr-o scurtă vacanţă, şi doar strălucirea ochilor îi trăda emoţia de a-l revedea; ca toţi ceilalţi, nici el n-a vrut să afle amănunte despre război. Gregory avea impresia că făcuse ceva ruşinos, a reveni din Vietnam echivala cu a ieşi din închisoare la capătul unei lungi condamnări, lumea se prefăcea că nu se întâmplase nimic, îl trata exagerat de politicos sau îl ignora cu totul: locul combatanţilor era pe câmpul de luptă. Cina din casa Duane a fost plicticoasă şi formală. I-a deschis uşa o negresă bătrână şi frumoasă în uniformă nouă şi l-a condus în salon. Uluit, a constatat că nu era nici măcar un centimetru pătrat de perete sau podea liber, abundenţa de tablouri, covoare, sculpturi, mobilă, draperii şi plante nu lăsa privirii nici o clipă de odihnă. Erau acolo mese cu incrustaţii de sidef şi filigran de aur, jilţuri din mahon cu perne îmbrăcate în mătase, colivii de argint pentru păsări îmbălsămate şi o colecţie de porţelanuri şi cristaluri demnă de un muzeu. Timothy i-a ieşit în întâmpinare.

— Ce lux, a exclamat Gregory în chip de salut.

— Ea e singurul lux din toată casa. Aceasta e Bel Benedict, faceţi cunoştinţă, a arătat el spre negresa care semăna cu o sculptură africană.

Atunci l-a cunoscut în sfârşit Gregory pe tatăl prietenului său, despre care acesta îi vorbise atât de des, un patriarh uscăţiv şi plin de ştaif, care-şi făcea simţită autoritatea la fiecare două fraze. Seara ar fi fost un adevărat chin pentru Gregory dacă n-ar fi fost orhideele, care au salvat reuniunea şi i-au deschis uşile carierei de avocat. Amicul Bălcescu îl iniţiase în viciul fără scăpare al botanicii, care începuse cu trandafirii, apoi se extinsese şi la alte specii, în micul palat ticsit de obiecte de preţ, atenţia i-a fost atrasă cel mai mult de orhideele mamei lui Timothy. De toate formele şi culorile, plantate în ghivece, atârnate de tavan, ţâşnind din scoarţă de copac sau crescând în chip de junglă în grădina interioară în care doamna reprodusese clima

amazoniană. În timp ce ceilalţi erau la cafea, Gregory s-a strecurat în seră să admire florile şi a dat de un bătrân cu sprâncene mefistofelice şi ţinută dreaptă, la fel de entuziasmat. Au făcut comentarii despre plante, mirându-se reciproc de cunoştinţele celuilalt. Omul era unul dintre avocaţii cei mai faimoşi din ţară, un fel de caracatiţă ale cărei tentacule îmbrăţişau întreaga Coastă de Vest, iar aflând că Gregory căuta de lucru i-a dat cartea de vizită şi l-a invitat să vină să stea de vorbă. O săptămână mai târziu îl angaja la firma sa.

Gregory Reeves era unul dintre cei mai bine de şaizeci de avocaţi, toti la fel de ambiţioşi, dar nu la fel de hotărâţi, care lucrau sub ordinele celor trei fondatori ce deveniseră milionari pe seama nenorocirilor altora. Biroul de avocatură ocupa trei etaje ale unui zgârie-nori de oţel şi sticlă din centru cu vedere spre golf. Ferestrele nu se deschideau, se respira aer condiţionat, iar un sistem de lumini disimulate în tavan crea iluzia unei zile polare eterne. Numărul de ferestre din fiecare birou determina importanţa ocupantului său: la început n-a avut nici una, iar când s-a retras după şapte ani se putea mândri cu câte două pe colţ, prin care abia de zărea clădirea de vizavi şi o bucăţică de cer, dar care reprezentau ascensiunea sa în firmă şi pe scara socială. Mai beneficia şi de câteva hârdaie cu plante şi de o mândreţe de sofa de piele englezească, în stare să suporte multe fără a-şi pierde stoica demnitate. Pe această mobilă au defilat destui colegi şi un număr nedeterminat de secretare, prietene şi cliente, care au făcut mai suportabile cazurile plicticoase de moşteniri, asigurări şi impozite pe care i-a fost dat să le rezolve. Nu după multă vreme, şeful a venit la el cu pretextul de a se sfătui cu el în legătură cu o varietate rară de ferigă, după care l-a invitat de vreo două ori la prânz. Observându-l de la distanţă, detectase agresivitatea şi energia noului angajat şi în curând i-a dat pe mână cazuri mai interesante pe care să-şi încerce ghearele.

Excelent, Reeves, dă-i înainte tot aşa şi mai repede decât te aştepţi ai să ajungi asociatul meu, îl felicita el. Gregory bănuia că acelaşi lucru îl spunea şi altora, deşi în douăzeci şi cinci de ani extrem de puţini reuşiseră performanţa aceasta în cadrul firmei. Nu-şi făcea speranţe vane, ştia că era exploatat, lucra între zece şi cincisprezece ore pe zi, dar le considera un antrenament necesar pentru a zbura cu aripile lui într-o bună zi şi nu plângea. Legea era un păienjeniş de birocraţie şi şpilul era să fii păianjen, nu muscă, iar sistemul juridic se transformase într-o sumă de regulamente atât de încâlcite, încât nici nu mai servea scopului pentru care fusese creat şi, în loc să facă dreptate, complica lucrurile până la demenţă. Scopul nu era să descopere adevărul, să-i pedepsească pe vinovaţi şi să răsplătească victimele, aşa cum învăţase la universitate, ci să câştigi procesul prin orice mijloace, iar pentru a avea succes trebuia să cunoşti cele mai absurde chichiţe legale şi să le foloseşti în favoarea ta. Ascunderea documentelor, intimidarea martorilor şi falsificarea datelor erau practici curente, totul era s-o faci eficient şi discret. Pedeapsa legii nu trebuia să cadă niciodată asupra clienţilor în stare să-i plătească pe abilii avocaţi ai firmei. Viaţa lui a intrat pe un făgaş care i-ar fi îngrozit pe maică-sa şi pe Cyrus, şi-a pierdut o mare parte din entuziasmul pentru profesie, şi-a zis că e doar o şansă de a se căţăra pe scara socială. Nu mai avea iluzii nici în alte aspecte ale vieţii, mai ales în dragoste sau familie. Divorţul de Samantha s-a produs fără agresiuni inutile, printr-o înţelegere perfectată între ei la un restaurant italienesc, între două pahare de Chianti. N-aveau valori de împărţit, Gregory a acceptat să-i plătească o pensie alimentară şi să se ocupe de cheltuielile pentru Margaret. La plecare a întrebat-o dacă putea să-şi ia hârdaiele cu trandafiri, uscaţi acum, dar pe care el se credea dator să-i reînvie. Ea n-a avut nimic împotrivă, ba i-a oferit şi cada de lemn de pe

vremea naşterii acvatice eşuate, în care putea să cultive o mică junglă domestică. La început, Gregory se ducea săptămânal să-şi vadă fiica, apoi vizitele s-au rărit; fetiţa îl aştepta cu o listă de lucruri pe care le voia, iar odată capriciile satisfăcute nu-l mai băga în seamă, ba chiar părea deranjată de prezenţa lui. O bună bucată de timp n-a sunat nici acasă, la maică-sa şi la Judy; nici pe Carmen n-a sunat-o, îşi spunea că e prea ocupat cu serviciul.

Relaţiile sociale erau un aspect esenţial al succesului în carieră, prietenii servesc la deschisul uşilor, spuneau colegii de birou. Trebuia să fii la locul potrivit şi la momentul potrivit şi alături de oamenii potriviţi. Judecătorii împărţeau acelaşi club cu avocaţii cu care se întâlneau pe urmă la tribunal, se înţelegeau ca între prieteni. Sportul nu era punctul său forte, dar s-a silit să joace golf pentru că aşa îşi făcea relaţii. Şi-a cumpărat şi o ambarcaţiune, conform planului, în ideea de a se îmbrăca în alb şi a naviga însoţit de colegi invidioşi şi femei de invidiat, dar n-a reuşit să dezlege tainele vântului şi ale velelor, orice ieşire în golf era un dezastru, astfel că barca a rămas părăsită la chei, cu cuiburi de pescăruşi pe catarge şi acoperită cu un strat de alge putrezite. Gregory avusese o copilărie săracă şi o tinereţe plină de lipsuri, dar prinsese din filme gustul unei vieţi îmbelşugate. La cinematograful din cartier văzuse bărbaţi în smoching, femei în rochii de lamé şi mese cu patru sfeşnice la care slujeau servitori în uniformă. Toate astea ţineau de un ipotetic trecut al Hollywoodului şi nu aveau aplicaţie practică, dar tot l-au fascinat. Poate de aceea se amorezase de Samantha, uşor de imaginat în rolul unei blonde glaciale şi distinse de pe marele ecran. A început să-şi comande costumele la croitorul chinez cel mai scump din oraş, la care se îmbrăcau şi bătrânul său şef amator de orhidee şi alţi magnaţi, îşi cumpăra cămăşi de mătase şi butoni de aur cu iniţialele sale. Croitorul i-a fost un bun sfătuitor şi i-a

interzis să poarte pantofi în două culori, cravate cu picăţele, pantaloni cadrilaţi şi alte tentaţii, până când, treptat, Reeves şi-a rafinat gustul în materie vestimentară. A avut noroc de o sfătuitoare eficientă şi în ce priveşte decorarea casei. La început cumpăra pe credit tot ce-i sărea în ochi, cu cât mai mare şi mai încărcat obiectul, cu atât mai bine, încercând să imite la scară mică ce văzuse în casa părinţilor lui Timothy Duane, căci credea că aşa trăiesc bogaţii, numai că se îndatora şi tot nu reuşea să plătească asemenea extravaganţe. Colecţiona mobilă veche la mâna a doua, candelabre cu ciucuri de cristal, vaze înalte, chiar şi doi abisinieni din bronz, în mărime naturală, cu turban şi papuci. Căminul era pe cale să i se transforme într-un bazar exotic, când i-a ieşit în cale o tânără decoratoare care l-a salvat de consecinţele prostului gust. O cunoscuse la o petrecere şi chiar în noaptea aceea au început o legătură pasională şi de scurtă durată, dar care s-a dovedit extrem de importantă pentru el, căci n-a uitat niciodată cele învăţate de la ea. Femeia l-a învăţat că ostentaţia e duşmanul eleganţei, idee care se bătea cap în cap cu preceptele din cartierul hispanic şi la care nu s-ar fi gândit în ruptul capului, după care s-a apucat să elimine fără milă aproape tot ce adunase el în casă, inclusiv abisinienii, pe care i-a vândut la un preţ exorbitant hotelului San Francis, unde se pot vedea şi astăzi la intrarea barului. Au scăpat doar patul imperial, hârdaiele cu trandafiri şi cada pentru naşteri transformată în răsadniţă. În cele cinci săptămâni de trai în comun i-a transformat casa într-un spaţiu simplu şi funcţional, pereţii au fost zugrăviţi în alb, podelele au fost acoperite cu o mochetă nisipie, după care a mers cu Gregory şi au cumpărat mobilă modernă. Instrucţiunile ei erau categorice: puţin, dar bun, culori neutre, elemente decorative reduse la minimum, dacă ai vreo îndoială, mai bine te abţii. Graţie sfaturilor sale, casa a

dobândit o austeritate monahală şi aşa a rămas până când stăpânul ei s-a recăsătorit, câţiva ani mai târziu.

Reeves nu vorbea niciodată despre experienţa sa din Vietnam, pe de o parte pentru că nimeni nu dorea să audă aşa ceva, pe de alta pentru că-şi imagina că tăcerea avea să-l vindece în cele din urmă de amintiri. Plecase să apere interesele patriei sale având în cap imaginea eroilor, se întorsese învins, fără să priceapă de ce ai lui mureau cu miile şi ucideau fără milă oameni pe un pământ străin. Între timp, războiul, care la început se bucurase de sprijinul euforic al opiniei publice, ajunsese un coşmar naţional, protestele pacifiştilor se înmulţiseră şi sfidau guvernul. Nimeni nu pricepea cum de era posibil să trimiţi oameni în spaţiu, dar să nu poţi pune capăt acestui conflict fără de sfârşit. Întorşi acasă, soldaţii se loveau de o ostilitate mai feroce decât cea a inamicului, nici gând de respectul şi recunoştinţa care li se promiseseră în momentul recrutării. Erau priviţi ca nişte criminali, nimeni nu voia să ştie ce înduraseră acolo. Mulţi dintre cei care suportaseră fără crâcnire rigorile frontului cedau odată întorşi, constatând că nu era loc pentru ei.

— Asta e o ţară de învingători, Greg, nimeni nu iartă eşecul. Nu e vorba de morala sau de justeţea acestui război, nimeni nu vrea să ştie de morţi, nici de ai noştri şi cu atât mai puţin de ai celorlalţi, ce ne enervează e că nu am învins şi c-o să plecăm de acolo cu coada între picioare, i-a spus Timothy Duane.

— Aici nu se prea ştie ce înseamnă războiul, Tim. N-am fost niciodată invadaţi de inamic, nici bombardaţi, ne luptăm de atâta amar de vreme, numai că de la Războiul Civil încoace în ţara noastră nu s-a auzit o bubuitură de tun. Oamenii habar nu au cum arată un oraş sub bombardament. Şi-ar schimba imediat părerea dacă copiii lor ar muri loviţi de o bombă sau casa lor s-ar face scrum sau n-ar mai avea ce mânca, i-a răspuns

Reeves singura dată când vorbiseră despre acest subiect.

Dar nu şi-a cheltuit energia cu lamentări inutile şi, cu aceeaşi hotărâre cu care scăpase cu viaţă din Vietnam, s-a apucat să înlăture piedicile din calea sa. Şi-a urmat cu străşnicie decizia luată pe patul spitalului din Hawaii, atât de bine, încât după doi ani, când războiul se sfârşise, se transformase în paradigma bărbatului de succes şi-şi conducea viaţa cu abilitatea îndrăzneaţă a unui scamator cu care pe vremuri Carmen jongla cu cinci cuţite deodată. Dobândise aproape tot ce-şi dorea, avea bani, femei şi un prestigiu la care nici nu visase, dar tot nu avea pace. Nimeni nu bănuia neliniştea care-l apăsa pe umeri precum un sac cu pietre, pentru că afişa o veselie şi o dezinvoltură de pungaş fericit, doar Carmen şi-a dat seama, dar nici ea n-a putut să-l ajute.

— Parcă te-ai afla în arenă ca să te lupţi cu taurul, doar că îţi lipseşte instinctul de a ucide, a sunat diagnosticul ei.

În fond, ce căutam eu la o femeie? Nici acum nu ştiu. Nu-mi căutam jumătatea cealaltă a sufletului ca să mă simt întreg, nici vorbă de aşa ceva. Pe atunci nu ajunsesem la acest grad de maturitate, umblam după ceva cât se poate de pământesc. Le ceream partenerelor ceva ce nici eu nu eram în stare să definesc, mă întristam neputându-l obţine. După divorţ, război şi la vârsta la care ajunsesem eu, un om normal ar fi scăpat de orice intenţie romantică; n-a fost însă şi cazul meu. Pe de o parte, încercam să-mi vâr în pat toate femeile din pură dorinţă sexuală, pe de alta, mă îmbufnam că nu răspundeau pretenţiilor mele sentimentale. Totul era o mare confuzie. Au fost decenii în care eram frustrat, după fiecare întâlnire amoroasă mă copleşea o melancolie furioasă, o dorinţă de a pleca repede. Chiar şi cu Carmen fusese aşa, a avut dreptate

să nu vrea să mă vadă doi ani, cred că m-a detestat. Femeile sunt precum păianjenii devoratori, dacă nu scapi de ele nu mai poţi fi tu însuţi şi ajungi să trăieşti doar ca să le faci pe plac, mă prevenea Timothy Duane, care se întâlnea săptămânal cu alţi tipi ca să vorbească de masculinitatea ameninţată de mofturile feminismului. Nu l-am luat în seamă, dar am avut noroc pentru că la urechile lui n-au ajuns nici plângeri şi nici bârfe. Aveam o zi fixă de ieşit cu el la chefuri, schimbam date şi liste de candidate. Pentru el era un sport, pentru mine, un soi de delir. Amicul meu era băiat bun, galant şi bogat, însă eu dansam mai bine, cântam după ureche la câteva instrumente şi ştiam să gătesc, aiurelile astea după care se prăpădesc femeile. Împreună ne credeam irezistibili, însă cred că eram aşa doar pentru că ne interesa cantitatea, nu calitatea, ieşeam cu orice femeie care era de acord, nu pot spune că eram selectivi. Ne-a căşunat în aceeaşi zi pe o fllipineză dezinvoltă şi pretenţioasă, am copleşit-o cu atenţii întrecându-ne să vedem pe cine alege, numai că tipa era mult mai emancipată decât noi şi ne-a anunţat clar că avea de gând s-o facă cu amândoi. Solomonica ei alegere a eşuat atunci, nu puteam suporta competiţia. De atunci ne împărţeam fetele într-un mod atât de prozaic, încât, dacă ele ar fi ştiut, nu ar fi acceptat niciodată. Aveam mai multe nume în agendă, le sunam în mod regulat, nici una nu era o legătură stabilă, nici uneia nu-i promiteam nimic, aranjamentul ăsta mi se părea comod, dar nu îmi era destul, cum apărea alta mai interesantă, cum o asaltam cu aceeaşi grabă cu care o părăseam apoi. Presupun că mă mâna iluzia de a găsi într-o bună zi partenera ideală care să justifice căutarea, la fel cum continuam să beau vin, deşi îmi provoca alergii, sperând să găsesc marca perfectă, sau cum făceam vara turism, alergând dintr-un oraş în altul, într-o căutare epuizantă a locului minunat în care să mă simt perfect. Căutam, căutam întruna, dar căutam undeva în afara mea.

În acea etapă a vieţii mele sexul echivala cu violenţa războiului, era o formă malignă de a stabili un contact care mă lăsa stors şi gol. Nu ştiam atunci că din fiecare întâlnire învăţam câte ceva, că nu umblam orbeşte în cerc, ci într-o lentă spirală ascendentă. Mă maturizam cu un efort colosal, exact cum prevăzuse Olga. Eşti un animal puternic şi încăpăţânat, n-o să ai o viaţă uşoară, o să înduri destule lovituri, spusese ea atunci. Fusese prima mea profesoară într-o materie care avea să-mi determine un capitol important al caracterului meu. La şaisprezece ani nu-mi oferise doar aventuri erotice, lecţia cea mai importantă fusese despre ceea ce înseamnă un cuplu adevărat. M-a învăţat că în dragoste amândoi se deschid, se acceptă, se predau. Am avut noroc, puţini bărbaţi au ocazia să înveţe asta la prima tinereţe, dar eu n-am ştiut să înţeleg şi am uitat repede. Dragostea e muzica, sexul e doar instrumentul, spunea Olga, dar mi-a trebuit mai bine de o jumătate de viaţă să-mi găsesc centrul, de aceea mi-a fost atât de greu să învăţ muzica. Am căutat cu tenacitate dragostea acolo unde n-o puteam găsi, iar în rarele ocazii când am avut-o înaintea ochilor n-am recunoscut-o. Legăturile mele au fost furioase şi trecătoare, nu puteam să mă predau în faţa unei femei şi nici s-o accept. Carmen a intuit asta singura dată când am împărţit patul, însă nici ea nu trăise încă o relaţie plenară, era la fel de ignorantă ca mine, nici unul din noi nu-l putea conduce pe celălalt pe drumurile iubirii. Nici ea nu cunoscuse intimitatea absolută, partenerii o jigniseră sau o părăsiseră, n-avea încredere în nimeni, iar când a fost să fie cu mine am dezamăgit-o. Sunt sigur că încercase atunci cu bună-credinţă să mă primească în suflet şi în corp, Carmen e toată tandreţe, instinct şi compasiune, e drăgăstoasă fără efort, dar eu nu eram pregătit, iar mai târziu, când am vrut să mă apropii, a fost prea târziu. N-are rost să plângi pentru laptele vărsat, vorba Inmaculadei, viaţa ne rezervă

multe surprize şi, judecând după situaţia mea de acum, poate că a fost chiar mai bine aşa. Pe atunci femeile, la fel ca maşinile sau hainele, erau simboluri ale puterii, se schimbau fără să lase urme, licurici în noaptea unui delir prelungit şi inutil. Dacă vreo prietenă o fi plâns pe ascuns pentru că nu reuşise să mă atragă într-o relaţie serioasă, nu ţin minte, la fel cum nu ţin minte lista partenerelor întâmplătoare. Nu doresc să evoc chipurile iubitelor din perioada aceea de dezmăţ, dar, chiar dacă aş vrea, cred că aş da de foi albe.

Familia Morales a primit scrisoarea care-avea să schimbe destinul lui Carmen şi i-au citit-o la telefon:

Domnişoară Carmen, vi-l încredinţez pe fiul meu pentru că fratele dumneavoastră Juan José voia ca el să crească în Statele Unite. Copilul se numeşte Dai Morales, are un an şi nouă luni şi e foarte sănătos. Va fi un fiu bun şi un nepot bun pentru onorabilii săi bunici. Vă rog să veniţi să-l luaţi repede. Sunt bolnavă şi n-am să mai trăiesc mult.

Vă salută cu respect, Thui Nguyen.

— Ştiai că Juan José avea o femeie acolo, departe? a întrebat Pedro Morales cu glasul spart de efortul de a încerca să pară neafectat, în timp ce, în bucătărie, Inmaculada îşi răsucea batista în mână, ezitând între fericirea de a mai avea un nepot şi îndoielile bărbatului care mirosea o înşelăciune.

— Da, şi ştiam şi de copil, a minţit Carmen, căreia îi luase mai puţin de cincisprezece secunde ca să-şi adopte sufleteşte nepotul.

— Nu avem nici o dovadă că Juan José e tatăl.

— Dar mi-a spus la telefon.

— Poate că femeia l-a păcălit. N-ar fi prima dată când un soldat cade în mrejele unei astfel de poveşti.

Dacă mama e ceva sigur, nu tot aşa se poate spune despre tată.

— Atunci nici de mine nu poţi fi sigur că sunt fata ta.

— Nu fi obraznică! Şi, dacă ştiai, de ce nu ne-ai spus?

— N-am vrut să vă faceţi griji. Am crezut că nu vom cunoaşte niciodată copilul. Am să mă duc să-l iau pe micul Dai.

— N-o să fie uşor, Carmen. De data asta nu-l mai putem trece graniţa ascuns sub o grămadă de lăptuci, cum au procedat prietenii mei mexicani cu copiii lor.

— O să-l aduc, tată, fii sigur.

După care l-a sunat pe Gregory, cu care nu mai vorbise de mult, şi i-a dat vestea imediat, atât de emoţionată şi entuziasmată la gândul de a deveni mamă adoptivă, că a uitat să-şi arate mila pentru femeia bolnavă şi pe moarte şi să-l întrebe pe prietenul ei cum îi mersese în anii de când nu mai ştiau nimic unul de altul. Şase ore mai târziu, el o suna să-i spună că venea s-o pună la curent cu amănuntele: făcuse cercetări şi Pedro Morales avea dreptate, era destul de complicat să aducă copilul în ţară. S-au întâlnit la restaurantul lui Joan şi Susan, acum atât de faimos, că apărea în ghidurile turistice. Mâncarea nu se schimbase, numai că pe pereţi nu mai vedeai funii de usturoi, ci afişe feministe, portrete semnate de ideoloagele mişcării, caricaturi pe aceeaşi temă, iar la loc de onoare, faimosul sutien în vârf de băţ, din care patroanele localului îşi făcuseră simbol în urmă cu câţiva ani. Celor două le mergea bine financiar, dar îşi păstraseră manierele pline de căldură. Joan era în amor cu cel mai căutat guru din oraş, românul Bălcescu, care nu mai predica în parc, ci în propria sa şcoală, iar Susan moştenise de la taică-său o bucată de pământ pe care cultivau legume organice şi creşteau nişte pui fericiţi, care în loc să stea câte patru într-un coteţ şi să

mănânce hrană sintetică umblau liberi şi ciuguleau grăunţe adevărate până să fie tăiaţi şi să ajungă în oală. Tot acolo Bălcescu cultiva marijuana hidro-ponică, ce se vindea ca pâinea caldă, mai ales în perioada Crăciunului. Aşezaţi la masa cea mai bună, lângă fereastra deschisă spre grădina sălbăticită, Carmen i-a repetat că voia să adopte acel nepot, chiar de-ar fi să-şi petreacă restul zilelor cultivând orez în sud-estul asiatic. Nu voi avea niciodată un copil al meu, dar acesta e ca şi al meu, pentru că în vinele lui curge şi sângele meu, plus că am datoria spirituală de a avea grijă de fiul lui Juan José şi nici un serviciu de imigraţie din lume n-o să mă împiedice. Gregory i-a explicat calm că viza nu era singura problemă, formalităţile treceau printr-o agenţie de adopţii care avea să-i pună viaţa sub lupă ca să vadă dacă era o mamă potrivită şi dacă-i putea oferi copilaşului un cămin stabil.

— Îţi vor pune întrebări incomode. Nu vor fi de acord că stai toată ziulica printre hipioţi, drogaţi, dementi şi cerşetori, că n-ai un venit fix, asigurare medicală şi socială, program normal. Unde stai acum?

— Mă rog, deocamdată dorm în maşina mea în curtea unui amic. Mi-am luat un Cadillac galben din '49, o adevărată relicvă, trebuie să-l vezi.

— Minunat, cei de la agenţia de adopţii vor fi încântaţi!

— E ceva temporar, Greg. Îmi caut un apartament.

— Ai nevoie de bani?

— Nu, îmi merge bine cu vânzările, câştig cel mai bine de pe toată strada şi cheltuiesc puţin. Am nişte economii la bancă.

— Şi-atunci de ce trăieşti ca o cerşetoare? Sincer, mă îndoiesc c-o să-ţi dea copilul, Carmen.

— De ce nu-mi spui Tamar? Aşa mă cheamă acum.

— O să încerc, dar mi-e greu, pentru mine vei fi întotdeauna Carmen. Te vor întreba şi dacă eşti măritată, sunt preferate cuplurile.

— Ştiai că acolo copiii americanilor făcuţi cu femei vietnameze sunt trataţi mai rău decât câinii? Nu le place sângele nostru. Dai o s-o ducă mult mai bine cu mine decât într-un orfelinat.

— Sigur, dar nu pe mine trebuie să mă convingi. Vei avea de completat formulare, de răspuns la întrebări şi de demonstrat că e vorba de nepotul tău. Te previn că asta poate dura luni de zile, poate chiar ani.

— Nu putem aştepta atât, de-aia te-am sunat, Gregory. Tu cunoşti legea.

— Dar nu pot face minuni.

— Nu-ţi cer minuni, doar nişte scurtături inofensive pe altarul unei cauze drepte.

Au pus la cale un plan. Carmen avea să-şi folosească o parte din economii ca să se mute într-un apartament într-un cartier decent, va renunţa la vândutul pe stradă şi-şi va instrui prietenii şi cunoştinţele cum să răspundă întrebărilor încuietoare ale autorităţilor. Ea l-a întrebat dacă era de acord să se căsătorească în caz că un soţ ar fi fost un element indispensabil, el a asigurat-o amuzat că legile nu erau chiar atât de drastice şi, cu un pic de noroc, nu trebuia să meargă atât de departe. S-a oferit s-o ajute cu bani, pentru că aventura asta avea să coste.

— Ţi-am zis doar că am economii. Mersi, oricum.

— Păstrează-le pentru copil, dacă reuşeşti să-l aduci. Eu îţi plătesc avionul şi-ţi dau ceva pentru drum.

— Aşa de bogat eşti?

— Am mai ales datorii, dar pot oricând obţine încă un împrumut, nu-ţi face griji.

Trei luni mai târziu, la capătul unor formalităţi plicticoase pe la autorităţi publice şi consulate, Gregory îşi însoţea prietena la aeroport. Ca să elimine bănuielile birocratice, Carmen îşi lepădase măştile şi deghizările, purta un taior gri lipsit de orice haz şi părul strâns, singurul semn al focului nestins cu totul erau ochii machiaţi din plin cu *kohl,* la asta nu putuse renunţa.

Părea mai scundă, mai bătrână şi aproape urâtă. Sânii ei mari, care sub bluzele gitane păreau atrăgători, sub sacoul posomorât semănau cu două baloane. Gregory s-a văzut silit să admită că personajul exotic pe care ea şi-l crease depăşea cu mult noua versiune şi şi-a promis să nu-i mai sugereze niciodată vreo schimbare de stil. Nu te speria, imediat ce copilul va fi cu mine voi redeveni eu însămi, i-a spus Carmen, îmbujorându-se. Se privea în oglindă şi nu se regăsea. Îşi pusese în valijoară micul dragon pe care Gregory i-l dăduse în ultima clipă, „ca să-ţi poarte noroc, ai nevoie de aşa ceva". Îşi mai luase şi o serie de documente, rod al inspiraţiei şi al îndrăznelii, fotografii şi scrisori de la fratele ei Juan José şi pe care avea de gând să le folosească călcând în picioare normele onestităţii. Reeves luase legătura cu Leo Galupi, convins că bunul său prieten cunoştea toată lumea şi că nu existau piedici în stare să-l oprească. A asigurat-o pe Carmen că putea avea perfectă încredere în simpaticul italian din Chicago, deşi se zvonea că era un escroc. I se imputa că făcuse avere pe piaţa neagră, de aceea nu se întorcea în Statele Unite. Adevărul era altul, omul îşi terminase misiunea de o vreme şi rămăsese în Vietnam nu ca să facă bani, ci pentru că-i plăceau dezordinea şi lipsa de siguranţă, era făcut pentru o viaţă plină de emoţii şi se simţea ca peştele în apă. Nu avea bani, era un bandit învins de sufletul său generos. E drept, câştigase bine făcând afaceri la limita legală, dar cheltuise banii ţinându-şi nişte neamuri depărtate, ajutându-şi prietenii la nevoie şi deschizând larg baierile pungii de cum vedea pe cineva la restrişte. Războiul îi dădea posibilitatea să facă bani din afaceri tulburi, dar îl obliga, pe de altă parte, să-i cheltuiască în scopuri de binefacere. Locuia într-un subsol ticsit de lăzi cu marfă, produse americane pe care le vindea vietnamezilor şi ciudăţenii orientale pe care le vindea compatrioţilor: de la aripioare de rechin pentru vindecarea impotenţei până la cozi lungi pentru peruci,

prafuri chinezeşti dătătoare de vise frumoase şi statuete de zeităţi străvechi din aur şi fildeş. Într-un colţ îşi instalase o maşină de gătit cu gaz pe care pregătea suculente reţete siciliene ca să-şi aline nostalgiile şi să hrănească vreo şase copii cerşetori pe care-i ţinea în viaţă. După cum îi promisese lui Gregory, a venit la aeroport s-o aştepte pe Carmen cu un buchet de flori care se cam pleoştise. N-a identificat-o uşor, se aştepta la un vârtej de fuste, coliere şi brăţări, nu la femeia anodină epuizată de drumul lung şi topită de căldură. Nici ea nu l-a recunoscut, Gregory îl descrisese ca pe un mafiot în toată regula, dar s-a pomenit cu un fel de trubadur scăpat dintr-un tablou, numai că ţinea în mână un carton pe care scria Tamar, aşa s-au găsit în mulţime. Nu-ţi face griji pentru nimic, frumoaso, începând din clipa asta mă ocup eu de tine şi de toate problemele tale, i-a spus, sărutând-o pe amândoi obrajii. Şi s-a ţinut de cuvânt. Trebuia să jure strâmb în faţa unui notar că Thui Nguyen nu avea familie, să imite scrisul lui Juan José Morales în scrisori măsluite în care să pomenească de sarcina iubitei sale, să trucheze fotografii în care cei doi apăreau braţ la braţ în diferite locuri, să falsifice certificate şi ştampile, să-i implore pe funcţionarii incoruptibili şi să-i mituiască pe cei care se lăsau mituiţi, demersuri pe care le făcea cu naturaleţea cuiva care se bălăcise dintotdeauna în aceste ape. Era un tip chipeş, vesel şi bine făcut, cu trăsături clare mediteraneene şi o coamă neagră şi lucioasă pe care şi-o lega la spate într-o coadă scurtă. Carmen l-a rugat să vină cu ea la Thui Nguyen, căci tot aşteptând această clipă şi pregătindu-se pentru întâlnire îşi cam pierduse dezinvoltura şi doar la gândul că avea să vadă copilul îi tremurau genunchii. Femeia locuia într-o cameră închiriată într-o casă mare, care înainte de război aparţinuse pesemne unor negustori bogaţi, dar acum era împărţită şi dată cu chirie la vreo douăzeci de suflete. Era atâta agitaţie de oameni care-şi vedeau de

treburi, de copii care alergau dintr-un loc într-altul, de radiouri şi televizoare deschise, că le-a luat ceva timp să găsească locul pe care-l căutau. Le-a deschis usa o mânută de femeie, o umbră palidă cu o basma pe cap şi o rochie de o culoare nedefinită. O simplă privire i-a fost de ajuns ca să vadă că Thui nu minţise: era foarte bolnavă. Scundă fusese mereu, dar acum parcă intrase la apă, era ca şi cum i s-ar fi micşorat scheletul nelăsând timp pielii să se adapteze noilor dimensiuni, iar vârsta nu i-o puteai ghici, pentru că avea o expresie milenară pe un corp de adolescentă.

I-a salutat sobru, s-a scuzat pentru camera neconfortabilă şi i-a poftit să se aşeze pe pat; apoi le-a oferit ceai şi, fără să aştepte vreun răspuns, a pus apa la fiert pe un reşou instalat pe singurul scaun disponibil. Într-un colţ se vedea un fel de altar domestic cu fotografia lui Juan José înconjurată de flori, fructe şi smirnă. Mă duc să-l aduc pe Dai, le-a spus şi a plecat cu paşi înceţi. Carmen simţea că inima îi spărgea pieptul şi tremura în ciuda căldurii umede care radia din pereţi şi făcea să crească o vegetaţie verzuie pe la colţuri. Leo Galupi a intuit că pentru femeia asta era vorba de clipa cea mai importantă din viaţă, a vrut s-o îmbrăţişeze, dar n-a avut curaj s-o atingă.

Dai Morales a intrat de mână cu maică-sa. Era un copil slăbuţ şi brunet, destul de înăltuţ pentru cei doi ani ai săi, cu părul ţepos ca de arici şi un chip foarte serios în care ochii negri şi migdalaţi şi fără pleoape vizibile reprezentau singura trăsătură orientală. Semăna leit cu poza pe care Inmaculada şi Pedro Morales o aveau de la fiul lor la aceeaşi vârstă, doar că nu zâmbea. Carmen a dat să se ridice, dar n-au ţinut-o picioarele şi a căzut la loc. Şi-a spus cu o hotărâre dementă că acesta era copilul care se dusese pe ţeava în bucătăria Olgăi acum zece ani, că băieţelul acesta îi era menit dintotdeauna. Pentru o clipă a pierdut noţiunea timpului şi s-a întrebat ce caută fiul ei în

cămăruţa asta mizerabilă. Thui a rostit ceva ce semăna cu un ciripit de pasăre şi micuţul a făcut câţiva paşi timizi şi i-a strâns mâna lui Leo Galupi. Thui l-a corectat cu alt ciripit, iar el s-a întors spre Carmen, schiţând un gest similar, dar atunci ochii lor s-au întâlnit şi s-au cercetat preţ de câteva secunde eterne, de parcă s-ar fi recunoscut după o lungă despărţire. Ea a întins braţele, s-a ridicat şi l-a luat pe genunchi. Era uşor ca o pisică. Dai stătea liniştit, tăcut şi o privea cu o expresie solemnă.

— De-acum înainte ea este mama ta, a spus în engleză Thui Nguyen, după care a repetat în limba ei, pentru ca fiul să înţeleagă.

Unsprezece săptămâni a petrecut Carmen Morales îndeplinind formalităţile de adopţie a nepotului ei şi aşteptând viza pentru a-l putea duce în ţară. Ar fi putut-o face într-un timp mai scurt, numai că n-a ştiut asta niciodată. Leo Galupi, care iniţial se dăduse peste cap ca s-o ajute să învingă obstacole aparent imposibil de trecut, la un moment dat începuse să complice lucrurile şi să întârzie ultimele formalităţi, încurcându-se într-un păienjeniş de scuze şi amânări inexplicabile. Oraşul s-a dovedit mult mai scump decât îşi imaginase Carmen, astfel că după nici o lună a rămas fără bani. Gregory Reeves făcuse un transfer bancar care se topise repede în peşcheşuri şi pentru a plăti hotelul, dar, exact când se hotărâse să-şi atace economiile, Galupi s-a repezit s-o salveze. I-a spus că avea o nouă afacere cu fildeşi de elefanţi şi că îi prisoseau banii, drept care n-avea nici un motiv să-i refuze ajutorul, căci o făcea pentru Juan José Morales, prietenul lui de suflet pe care-l iubise atât de mult şi de la care nu apucase să-şi ia rămas-bun. A bănuit ea că de fapt Galupi habar n-avusese de fratele ei până să-l roage Gregory s-o ajute, dar nici n-a insistat. Nu l-a lăsat să-i plătească hotelul, dar a acceptat să locuiască la el ca să facă economie. A venit cu valiza şi

cu o sacoşă cu mărgele şi pietre, pe care le cumpărase în clipele libere, împreună cu nişte mici insecte fosilizate din neolitic, din care avea de gând să facă broşe şi spelci. Nu-şi imaginase că omul acesta, pe care-l văzuse conducând o maşină de adevărat magnat şi cheltuind cu două mâini, trăia într-un fel de subsol, un labirint de lăzi şi rafturi metalice plin cu de toate. La o rapidă privire a zărit un pat de campanie, teancuri de cărţi, cutii cu discuri şi benzi, o staţie excelentă de muzică şi un televizor portabil cu o agăţătoare de rufe pe post de antenă. Galupi i-a arătat bucătăria şi celelalte facilităţi ale casei şi i-a prezentat copiii, care tocmai veneau să mănânce, prevenind-o să nu le dea bani şi să nu-şi ţină geanta la vedere. În toată dezordinea aia de tabără, baia a fost o surpriză: o încăpere impecabilă de lemn, cu cadă, oglinzi mari şi prosoape pluşate roşii. E lucrul cel mai bun de care am dat, nici nu-ţi închipui ce greu e să faci rost de prosoape bune, a zâmbit amfitrionul, mângâindu-le plin de mândrie. După care a condus-o pe Carmen în celălalt capăt al subsolului, unde amenajase un spaţiu despărţit printr-un zid de lăzi puse una peste alta şi cu un impresionant paravan Coromandel în chip de uşă. Înăuntru Carmen a văzut un pat mare acoperit cu o plasă de ţânţari albă, mobilier delicat de lac negru pictat de mână cu egrete şi flori de cireş, covoare de mătase, broderii pe pereţi şi lămpi mici cu abajur din hârtie de orez care răspândeau o lumină difuză. Leo Galupi îi pregătise o odaie demnă de o împărătească chineză. Acesta avea să-i fie refugiul timp de mai multe săptămâni, acolo nu pătrundeau zarva străzii şi nici zgomotul războiului. Se întreba uneori ce-o fi fost în lăzile misterioase care o înconjurau, îşi imagina obiecte de preţ, fiecare cu istoria sa, simţea în aer spiritul acestor obiecte. Era un loc unde trăia confortabil şi în plăcută tovărăşie, dar chinuită de nerăbdarea aşteptării.

— Răbdare, răbdare, îi spunea Leo Galupi când o vedea stând ca pe jar, gândeşte-te că dacă Dai ar fi fost copilul tău ar fi trebuit să aştepţi nouă luni. Nouă săptămâni nu înseamnă nimic.

În lungile ceasuri în care nu se ducea să-i vadă pe Thui şi pe copil, Carmen bătea pieţele şi cumpăra materiale pentru bijuterii sau desena modele noi, inspirate din ciudata călătorie. I se părea absurd să umble prin bazar precum o turistă în mijlocul unui conflict de asemenea proporţii. Deşi cea mai mare parte a trupelor americane se retrăsese, conflictul continua să fie în toi. Îşi imaginase că oraşul era o uriaşă tabără militară, în care ar fi trebuit să-şi caute nepotul strecurându-se printre soldaţi şi târându-se prin tranşee, dar iată că se plimba pe străduţe înguste şi se tocmea într-un puhoi de lume pestriţă care părea să n-aibă nimic de-a face cu războiul. Dacă ai vorbi cu oamenii ţi-ai schimba părerea, i-a spus Galupi, însă ea nu ştia decât engleza, astfel că era izolată de popor. În mod nedeliberat a sfârşit prin a ignora realitatea şi s-a dedicat celor două probleme care o interesau, micuţul Dai şi munca ei. Gândurile i-au fost atrase de alte dimensiuni, Asia i-a intrat în piele, a invadat-o, a sedus-o. Şi-a dat seama că mai avea multe de văzut pe lumea asta şi, dacă voia să aibă succes şi siguranţă în viitor ca să-l îngrijească pe Dai, trebuia să călătorească în fiecare an în alte locuri depărtate şi exotice în căutare de materiale rare şi idei noi.

— Am să-ţi trimit ce vrei, am relaţii, pot să-ţi fac rost de orice, s-a oferit Galupi, care nu pricepea exact natura meseriei ei, dar îi bănuia posibilităţile comerciale.

—Trebuie să-mi aleg eu însămi materialele. Fiecare pietricică, scoică, bucăţică de lemn sau de metal îmi sugerează ceva diferit.

— Aici n-ar purta nimeni chestiile astea pe care le desenezi. N-am văzut nici o femeie elegantă cu bucăţi de oase sau pene la urechi.

— Acolo se bat pe ele. Femeile sunt gata să facă şi foamea ca să-şi cumpere nişte cercei ca aceştia. Şi, cu cât le dau mai scump, cu atât le plac mai mult.

— Măcar tu faci ceva legal, a râs Galupi.

Zilele i se păreau lungi, căldura şi umezeala o făceau să sufere, îşi punea hainele respectabile de matroană doar când avea de mers la oficialităţi, în rest purta un fel de tunici simple din bumbac şi sandale ţărăneşti cumpărate în piaţă. Petrecea multe ore singură, citind sau desenând, în zumzetul marilor ventilatoare din subsol. Galupi se întorcea pe seară cu plasele cu cumpărături, făcea un duş, îşi trăgea un şort pe el, punea muzică şi se apuca să gătească. Nu după mult timp, apăreau comesenii, mai ales copii, care umpleau hangarul acela cu alergăturile şi râsetele lor, apoi mâncau şi plecau fără să spună la revedere. Câteodată Galupi invita prieteni americani, soldaţi sau corespondenţi de presă, cu care stătea până târziu, bând şi fumând marijuana. Cu toţii acceptau prezenţa lui Carmen fără să pună întrebări, de parcă ar fi fost o parte din viaţa lui Galupi. Uneori o invita să cineze în oraş, iar când era liber o însoţea pe străzi, îi arăta locuri şi cartiere, de la zonele populare aglomerate şi pestriţe, unde era viaţa cea autentică, până la cele rezidenţiale, unde locuiau europenii şi americanii şi unde se trăia în aer condiţionat şi se bea apă îmbuteliată. Hai să-ţi cumpăr o ţinută de regină, avem o cină la ambasadă, i-a spus într-o zi; a dus-o la magazinul cel mai elegant şi a lăsat-o acolo, cu un teanc de bancnote în mână. Carmen s-a simţit dezorientată, ani în şir îşi cususe singură rochiile şi nu bănuia că nişte ţoale pot costa atât de mult. După trei ore, când a venit s-o ia, a găsit-o pe trepte, cu pantofii în mână şi bombănind.

— Ce s-a întâmplat?

— Totul e oribil şi fioros de scump. Acum femeile sunt plate ca o scândură, pepenii ăştia ai mei nu încap în nici o rochie, a mârâit ea, arătându-şi sânii.

— Mă bucur, a râs Galupi şi a dus-o în cartierul hindus, unde au găsit un superb sari de mătase roşie cu broderii de aur, în care Carmen s-a învăluit imediat, simţindu-se mult mai la locul ei decât în rochiile strâmte franţuzeşti pentru femei costelive.

Seara, intrând în salonul ambasadei, a dat cu ochii de omul la care se gândea adesea şi pe care credea că nu-l va mai vedea niciodată. Făcând conversaţie cu un pahar de whisky în mână, în smoching şi cu părul încărunţit, dar cu chipul neschimbat, acolo era Tom Clayton. Ziaristul renunţase vremelnic la articolele politice şi venise în Vietnam ca să scrie o carte. Îşi petrecea timpul mai mult la petreceri şi în cluburi decât pe front, fidel teoriei sale conform căreia războiul se poartă de fapt în saloane. Avea acces în locuri în care corespondenţii nu erau primiţi, cunoştea pe cine trebuia în Marele Stat Major, în corpul diplomatic, în guvern şi în cercurile mondene, drept care a fost imediat atras de apariţia exotică a acestei femei pe care n-o mai văzuse. Tenul măsliniu, ochii machiaţi intens şi sariul strălucitor l-au făcut să creadă că venea din India. A observat că şi ea se uita la el şi a căutat prilejul să se apropie, Carmen i-a întins mâna şi s-a prezentat cu numele pe care îl folosea mereu, Tamar. Se gândise adesea la reacţia pe care ar fi avut-o întâlnindu-se cu primul ei iubit, care-i marcase existenţa într-un mod definitiv, dar nu-şi imaginase că n-avea ce să-i spună. Trecerea anilor îi şterse supărarea, a constatat cu surprindere că bărbatul acesta arogant pe care nu şi-l mai amintea dezbrăcat nu-i trezea decât indiferenţă. L-a ascultat în timp ce vorbea cu Galupi şi o cerceta pe furiş, vizibil impresionat, s-a mirat că putuse să-l dorească atât. Nu s-a mai întrebat, aşa cum făcuse adesea în singurătate, cum ar fi fost copilul lor, pentru că nu-şi mai putea

imagina alt copil al ei decât pe Dai. A suspinat uşurată constatând că n-o recunoscuse şi de-a dreptul enervată că-şi pierduse atât de mult timp suferind din amor.

— Nu v-am mai văzut pe aici, de unde veniţi? s-a întors Tom Clayton spre ea.

— Din trecut, a spus Carmen şi i-a întors spatele, ducându-se să privească din balcon oraşul care sclipea la picioarele ei de parcă războiul ar fi fost în altă parte.

Întorşi acasă, Carmen şi Leo Galupi s-au aşezat sub ventilator să comenteze serata la lumina care venea de afară, fără să aprindă lămpile. El i-a oferit un pahar, ea l-a întrebat dacă n-are cumva o cutie cu lapte condensat. A dat două găuri cu vârful cuţitului şi s-a aşezat pe jos pe nişte perne mari să savureze dulcea consolare a atâtor momente critice din viaţa ei. În cele din urmă el a întrebat-o de Clayton, îşi dăduse seama că era ceva ciudat cu ei doi. Atunci Carmen i-a povestit totul, cu toate amănuntele, a fost prima dată când vorbea de experienţa din bucătăria Olgăi, de durere şi frică, de coşmarul din spital şi de lungul purgatoriu în care ispăşise un păcat care nu era doar al ei, dar pe care acela refuzase să-l împărtăşească. Dintr-una-ntr-alta, i-a povestit întreaga ei viaţă. Se crăpase de ziuă şi ea tot mai vorbea, ca în transă, stăvilarul secretelor şi al plânsului pe ascuns se rupsese, descoperea bucuria de a-şi deschide sufletul în faţa unui confident discret. A sorbit ultimii stropi de lapte condensat, s-a întins căscând, ruptă de oboseală, apoi s-a aplecat şi l-a sărutat pe frunte pe noul ei prieten. Galupi a apucat-o de mână şi a tras-o spre el, dar ea a întors obrazul şi gestul s-a pierdut în aer.

— Nu pot.

— De ce?

— Pentru că nu mai sunt singură, acum am un fiu.

În noaptea aceea Carmen Morales s-a trezit la un moment dat şi i s-a părut că-l vede pe Leo Galupi lângă paravanul Coromandel uitându-se la ea, dar era încă

întuneric şi a crezut că imaginea făcea parte din vis. Avea acelaşi coşmar care o bântuise ani în şir, numai că de data asta Tom Clayton nu mai era prezent, iar copilul care întindea braţele spre ea nu mai avea capul ascuns într-o pungă de hârtie şi se vedea limpede că are chipul lui Dai.

Convieţuirea lor era liniştită şi plăcută ca o căsătorie veche. Carmen se obişnuia să fie mamă, scotea copilul la plimbări din ce în ce mai lungi, a învăţat câteva vorbe vietnameze şi l-a învăţat altele englezeşti, i-a descoperit gusturile, temerile, poveştile familiei. Thui a luat-o două zile la ţară ca să-şi vadă părinţii, iar aceştia să-şi ia rămas-bun de la Dai. Oamenii voiseră să-l ia ei în grijă pe băiat, speriaţi la gândul că unul de-ai lor avea să plece peste ocean, însă Thui ştia bine că în sat fiul ei avea să fie veşnic un bastard cu sânge amestecat, un cetăţean de rangul doi, sărac şi fără şanse de a ajunge mai departe. Nici adaptarea în America n-avea să fie uşoară, dar cel puţin acolo Dai avea alte posibilităţi decât să lucreze bucăţica de pământ a clanului. Leo Galupi a insistat să vină şi el, nu erau vremuri în care două femei şi un plod să umble neapăraţi. Atunci Carmen a constatat încă o dată un lucru pe care-l ştia din copilărie şi pe care Joan şi Susan i-l confirmaseră adesea, şi anume că bărbaţii şi femeile pot trăi în acelaşi loc şi în acelaşi timp, dar în dimensiuni diferite. Ea trăia privind tot timpul peste umăr, păzindu-se de primejdii reale şi imaginare, tot timpul în defensivă şi muncind dublu faţă de un bărbat ca să obţină jumătate din cât câştiga acela. Dacă pentru un bărbat lucrurile erau simple şi banale, pentru ea totul însemna un risc, totul cerea calcul şi strategie. Un lucru atât de simplu precum o plimbare la ţară putea însemna o provocare pentru o femeie, ba chiar un posibil dezastru. I-a spus asta lui Galupi, care nu se gândise niciodată la asemenea diferenţe. Rudele lui Dai erau ţărani săraci şi neîncrezători, care i-au primit pe

aceşti străini cu ură în priviri, în pofida lungilor explicaţii ale lui Thui Nguyen. Bolnava era din ce în ce mai rău, era ca şi cum şi-ar fi ţinut în frâu cancerul până la venirea lui Carmen şi, odată convinsă că băiatul era pe mâini bune, ar fi depus armele. Se despărţea de lumea asta cu discreţie. Cu puţin înainte de moarte, s-a îndepărtat cu blândeţe pentru ca Dai să înceapă s-o uite, de parcă nici n-ar fi fost, astfel ruptura ar fi fost mai uşor de suportat. I-a explicat toate astea lui Carmen, care n-a îndrăznit s-o contrazică. Îi cerea tot mai des să-l ia pe Dai peste noapte, nu mă simt prea bine şi aş fi mai liniştită singură, îi spunea, dar când plecau îşi întorcea capul ca să n-o vadă plângând, iar când se revedeau i se lumina privirea. Abia mai putea merge, durerile n-o lăsau nici o clipă, dar nu se văita. A renunţat la medicamentele care o lăsau sfârşită şi cu greţuri şi nici n-o ajutau, prefera să se ducă la un bătrân care-i făcea acupunctură. Carmen a însoţit-o de câteva ori la acele şedinţe care aveau loc într-o cămăruţă întunecoasă şi mirosind a scorţişoară. Întinsă pe o saltea îngustă, cu ace înfipte în diverse părţi ale bietului ei corp, Thui închidea ochii şi dormita. La întoarcere, Carmen o ajuta să se culce, îi pregătea o pipă cu opiu, iar când o vedea toropită de drog ieşea cu copilul să-i cumpere îngheţată. Spre sfârşit, bolnava nu se mai putea ridica din pat, Dai s-a mutat cu totul la mama cea nouă, cu care împărţea marele pat chinezesc. Italianul a angajat o femeie să aibă grijă de muribunda pe care o ducea zilnic cu maşina la acupuncturist. Cu o nerăbdare crescândă Thui Nguyen întreba de stadiul în care erau actele de adopţie, voia să se asigure că Dai avea să ajungă în siguranţă în ţara tatălui său, fiecare amânare era un chin.

Într-o duminică, micuţul a fost dus să-şi ia rămas-bun de la mama sa. Actele ieşiseră în sfârşit, în ele copilul apărea ca fiu legitim al lui Carmen Morales, avea un paşaport cu viză în regulă şi a doua zi urma să plece

în America, unde aveau să-i crească alte rădăcini. L-au lăsat câteva minute singur cu Thui. Dai s-a aşezat pe marginea patului cu presimţirea că aceasta era o clipă deosebită şi unică, şi pesemne că aşa a fost, pentru că mulţi ani mai târziu, când el ajunsese un geniu în matematici şi i se luau interviuri în reviste de ştiinţă, mi-a spus că singura amintire clară din copilăria sa din Vietnam era o femeie lividă cu ochi arzători care îl săruta pe obraz şi îi dădea un pacheţel galben. Mi-a arătat obiectul: un vechi album de fotografii învelit într-un şal de mătase. Carmen şi Galupi au aşteptat afară până când bolnava i-a chemat. Au găsit-o culcată pe pernă, liniştită şi zâmbitoare. Şi-a sărutat pentru ultima dată fiul şi i-a făcut semn lui Galupi să-l ia. Carmen s-a aşezat lângă ea şi a strâns-o de mână, în timp ce lacrimile îi curgeau pe obraji.

— Mulţumesc, Thui. Mi-ai dat ce-mi doream mai mult în viaţă. Să fii liniştită, voi fi o mamă bună pentru Dai, la fel ca tine, îţi jur.

— Facem ce putem, a spus încet femeia.

Ceva mai târziu, în timp ce familia Morales sărbătorea printr-o petrecere sosirea lui Dai în America, Leo Galupi însoţea rămăşiţele pământeşti ale lui Thui Nguyen la ceremonia funerară. În unsprezece săptămâni se schimbase soarta mai multor persoane, inclusiv aceea a petrecăreţului din Chicago, care de câteva zile simţea o durere surdă în pieptul în care până atunci fusese loc doar pentru un spirit inconstant şi fanfaron.

Dai a adus un vânt de schimbare în viaţa lui Carmen Morales, care a dat uitării eşecurile amoroase din trecut, penuria economică, singurătatea şi nesiguranţa. Viitorul i se arăta limpede şi curat, de parcă l-ar fi privit pe un ecran; avea să se dedice acestui copil, îl va ajuta să crească, îl va ţine de mână ca să nu

se lovească şi să fie apărat de orice suferinţă, inclusiv de dor şi tristeţe.

— Presupun că mai întâi şi mai întâi va trebui să-l botezăm pe chinezuţul ăsta, ca să fie de-al nostru şi să nu rămână păgân, a grăit bătrânul părinte Larraguibel la petrecere, îmbrăţişând copilaşul cu o duioşie care se aflase mereu ascunsă în trupul său mătăhălos de ţăran basc, dar pe care la tinereţe nu îndrăznise s-o arate. Totuşi, Carmen a amânat evenimentul: nu dorea să-l zăpăcească pe Dai cu prea multe noutăţi şi, pe de altă parte, buddhismul i se părea o disciplină absolut respectabilă şi poate chiar mai suportabilă decât religia creştină.

Proaspăta mamă a îndeplinit riturile familiale indispensabile, adică şi-a prezentat fiul rudelor şi prietenilor din cartier şi a încercat cu răbdare să-l facă să pronunţe numele complicate ale noilor săi bunici şi ale puzderiei de verişori, însă Dai părea speriat şi nu rostea nici un cuvânt, observând totul cu ochii lui negri şi ţinând-o strâns de mână pe Carmen. L-a dus şi la închisoare, la Olga, acuzată de practica magiei negre, în speranţa că i-ar fi dat o idee ca să-l facă să mănânce, căci de când plecase din ţara lui copilul nu se hrănea decât cu sucuri de fructe şi slăbise, de-ai fi zis că-l ia vântul. Carmen şi Inmaculada erau neliniştite, îl duseseră şi la un doctor, care l-a examinat minuţios, l-a declarat sănătos şi i-a prescris vitamine. Bunica adoptivă se dădea peste cap să prepare feluri mexicane cu gust asiatic, i-a administrat şi tonicul din untură de peşte cu care-şi chinuise cei şase copii, dar nimic n-a dat rezultate.

— Îi e dor de maică-sa, a decretat Olga de cum l-a zărit de dincolo de zăbrelele vorbitorului.

— Am aflat ieri că maică-sa a murit.

— Explică-i plodului că ea se află alături de el chiar dacă n-o vede.

— E prea mic, n-o să priceapă, la vârsta asta nu se înţeleg ideile abstracte. Şi nici nu vreau să-i bag superstiţii în cap.

— Of, fato, nu pricepi nimic, morţii merg de mână cu viii, a suspinat vindecătoarea.

Olga se acomodase în închisoare cu aceeaşi adaptabilitate cu care, pe vremuri, se instala la fiecare popas al camionului rătăcitor, de parcă ar fi rămas acolo o veşnicie. Recluziunea n-a afectat-o defel, era doar o neplăcere minoră, singurul lucru care a înfuriat-o a fost verdictul fals: magia neagră n-o interesase niciodată, nu era o afacere bună, câştiga mult mai bine ajutându-şi clienţii decât blestemându-le duşmanii. Nu se temea pentru reputaţia ei, nedreptatea precis că i-ar fi sporit faima, îşi făcea griji doar pentru pisicile pe care le dăduse în grija unei vecine. Gregory Reeves o asigurase că nici un judecător n-avea să creadă în efectele malefice ale presupuselor rituri vrăjitoreşti, numai că trebuia să se ferească să nu se afle în ruptul capului de adevărata natură a meseriei sale, în care caz legea ar fi fost implacabilă. Astfel că s-a resemnat să-şi ducă la capăt sentinţa fără să facă scandal, numai că nu cumpătarea era calitatea ei fundamentală, drept care în mai puţin de o săptămână îşi transformase celula într-o anexă a cabinetului de acasă. Clienţii nu-i lipseau. Deţinutele o plăteau ca să primească sfaturi dătătoare de speranţă, masaje terapeutice, hipnotizări liniştitoare, talismane puternice şi să beneficieze de arta ei divinatorie, iar nu după mult timp au început s-o caute şi gardienii. A făcut ce a făcut şi i s-au adus pe rând ierburile medicinale, flacoanele cu apă magnetizată, cărţile de tarot şi statuia de ipsos aurit a lui Buddha. Din celula devenită bazar îşi practica farmecele eficiente şi-şi întindea subtilele tentacule ale puterii. Ajunsese nu numai persoana cea mai respectată din toată închisoarea, ci şi cea mai vizitată, întreg cartierul mexican se perinda pe la ea.

Temându-se ca Dai să nu moară de inaniţie, Carmen s-a hotărât să pună în aplicare sfatul Olgăi. Într-un amestec de engleză, vietnameză şi mimică, i-a explicat copilului că maică-sa se urcase în alt plan, unde corpul nu-i mai era de folos, acum devenise un fel de mică zână transparentă care zbura întruna deasupra capului său ca să aibă grijă de el. Copiase ideea părintelui Larraguibel, care descria îngerii în acest fel. După el, fiecare om purta un demon la stânga şi un înger la dreapta; îngerul măsura fix treizeci şi trei de centimetri, numărul anilor de viaţă pământească a lui Christos, umbla gol şi nici gând să aibă aripi, zbura prin propulsie cu reacţie, sistem de navigaţie divină mai puţin elegant, dar mult mai logic decât acele aripi de pasăre descrise în textele sfinte. Cu vârsta, omul devenise cam excentric, dar în acelaşi timp i se ascuţise cel de-al treilea ochi, existau dovezi irefutabile că era în stare să vadă pe întuneric şi să perceapă ce se petrece în spatele său, drept care nimeni nu mai vorbea în timpul slujbei. Descria, cu o autoritate morală de netăgăduit, demonii şi îngerii atât de amănunţit, că nici măcar Inmaculada Morales, foarte conservatoare în materie de religie, nu îndrăznea să-i pună spusele la îndoială. Pentru că n-o ajutau cuvintele, Carmen a făcut un desen în care Dai era în prim-plan, iar pe lângă el zbura o siluetă mititică cu o elice în cap şi o trâmbă de fum la spate, având inconfundabilii ochi de migdale negre ai lui Thui Nguyen. Băieţelul l-a privit îndelung, apoi l-a împăturit cu grijă şi l-a pus în albumul de fotografii măsluite de Leo Galupi, alături de pozele părinţilor săi la braţ în locuri unde nu fuseseră niciodată. Imediat după aceea a mâncat primul hamburger american.

După săptămâna atât de intensă petrecută cu ai săi, Carmen a plecat cu fiul ei la Berkeley, unde-şi organizase viaţa cea nouă. Înainte de a pleca să-l ia pe Dai închiriase un apartament şi îi rezervase o cameră cu

mobilă albă şi ticsită de jucării. N-avea decât două camere, una pentru băiat, alta care-i servea drept atelier şi dormitor. Acum nu-şi mai vindea bijuteriile la colţ de stradă, ci prin mai multe magazine, dar comerţul stradal continua s-o atragă. La sfârşit de săptămână se urca în maşină şi se ducea în satele în care aveau loc târguri de artizanat. Făcuse aşa ani în şir, neluând în seamă disconfortul acestor deplasări în care stătea în picioare optsprezece ore, se hrănea doar cu arahide şi ciocolată, dormea în maşină şi nu avea baie, numai că prezenţa copilului a obligat-o la nişte schimbări. Şi-a vândut Cadillacul galben şi hodorogit şi şi-a cumpărat o camionetă solidă şi spaţioasă, în care putea întinde doi saci de dormit în nopţile în care nu găseau cameră. Călătoreau alături ca doi asociaţi, Dai o ajuta să scoată lucrurile şi să aşeze masa, apoi stătea cu ea în timp ce servea clienţii sau se juca singur, dacă se plictisea o lua prin târg, dacă era obosit se aşeza să doarmă pe jos, lângă maică-sa. Cum prin localităţile acelea se întâlneau cam aceiaşi meşteşugari, fiul lui Tamar era cunoscut de toţi şi în deplină siguranţă în iarmaroacele prin care mişunau hoţii, drogaţii şi beţivii. În timpul săptămânii Carmen lucra acasă, cu băieţelul lângă ea. Îşi făcea timp să-l înveţe engleză, să-i arate lumea în cărţile împrumutate de la bibliotecă, să-l plimbe prin oraş, să-l ducă la piscină şi în parc. Când se va simţi mai sigur în noua sa patrie avea de gând să-l dea la grădiniţă, ca să se apropie de alţi copii de vârsta sa, dar deocamdată nu-i venea să se despartă de el, nici măcar câteva ore, îşi revărsa asupra lui Dai toată duioşia pe care anii în care-şi regretase sterilitatea o făcuseră să şi-o reprime. Habar n-avea cum se creşte un copil şi nici n-avea răbdare să citească manuale pentru aşa ceva, dar nu asta era problema. Între ei se stabilise o legătură indestructibilă bazată pe o acceptare reciprocă totală şi pe buna dispoziţie. Copilul s-a obişnuit astfel să-şi stabilească, în virtutea acestor precepte minunate,

spaţiul de joacă în care ridica un castel din cuburi de plastic pe aceeaşi masă pe care ea monta pe nişte cercei fini de aur mărgele minuscule de ceramică precolumbiană. Noaptea Dai venea la ea în pat şi dimineaţa se trezeau îmbrăţişaţi. După un an a început să zâmbească timid, dar îşi recăpăta expresia absentă în rarele momente în care Carmen îl lăsa singur. Ea îi vorbea întruna, fără s-o neliniştească faptul că băiatul nu scotea o vorbă - cum să vorbească, sărăcuţul, dacă nu ştie încă engleza, iar limba lui a uitat-o, e în limbul surdomuţilor, dar când va avea ceva de spus va spune, îi explica ea lui Gregory în convorbirile telefonice din fiecare luni. Şi a avut dreptate. La patru ani, când aproape că nu mai avea speranţa ca băiatul să vorbească, Carmen a cedat rugăminţilor unanime şi l-a dus la un specialist; după ce acesta l-a examinat pe îndelete fără a obţine nici un sunet articulat, a ajuns la o concluzie pe care o ştia şi ea: băiatul nu era surd. Aşa că şi-a luat fiul de mână şi l-a dus în parc. Pe banca de lângă iazul cu raţe i-a spus că dacă trebuia să plătească un logoped care să-l facă să vorbească vacanţa de anul ăsta avea să se ducă dracului, că n-avea atâţia bani.

— Între noi doi nu e nevoie de cuvinte, Dai, dar ca să te descurci pe lumea asta trebuie să comunici. Desenele nu ajung, încearcă să vorbeşti un pic, ca s-avem şi noi o vacanţă, că dacă nu, o să ne fie al dracului de greu...

— Nu mi-a plăcut de doctorul ăsta, mami, mirosea a sos de soia, i-a răspuns copilul într-o engleză impecabilă.

N-a fost niciodată vorbăreţ, dar a fost limpede că nici mut nu era.

Timpul liber a devenit luxul ei suprem, Carmen nu-şi mai vedea prietenii şi refuza invitaţiile aceloraşi pretendenţi care nu cu mult timp în urmă o entuziasmau. Până atunci amorul îi adusese mai multă suferinţă decât amintiri bune, Gregory spunea că ăsta

era darul ei, să-i aleagă pe cei mai răi, de parcă nu se putea amoreza decât de un bărbat care o chinuia; acum era sigură că perioada de ghinion trecuse, totuşi, trebuia să fie atentă. Ani în şir Inmaculada Morales se rugase la Sfântul Anton din Padova, ocrotitorul femeilor singure, să-i aducă un bărbat acestei fiice extravagante, care trecuse de treizeci de ani şi încă nu era la casa ei. Să-şi găsească omul potrivit fusese şi obsesia tainică a lui Carmen, când îi lipsea un bărbat avea vise desfrânate, avea nevoie de o îmbrăţişare puternică, de o apropiere caldă, de nişte mâini zdravene pe corp şi un glas răguşit care să-i şoptească la ureche; însă acum nu era doar vorba să-şi găsească un partener, trebuia să fie şi un tată potrivit pentru Dai. S-a gândit la toţi bărbaţii pe care-i cunoscuse şi n-a simţit decât furie. S-a întrebat dacă ar fi admis să fie lovită de faţă cu fiul ei sau dacă s-ar fi resemnat să-l îmbăieze într-o apă rece deja folosită de altul şi s-a îngrozit de cât de supusă putuse fi. Şi-a trecut în revistă iubiţii recenţi, nici unul n-a ieşit bine din examenul sever, mai bine singură, a hotărât. Maternitatea o potolise, iar în ce priveşte nevoile trupului şi-a zis să urmeze exemplul lui Gregory şi să se mulţumească cu amoruri pasagere. S-a mai întrebat şi de ce n-avusese curaj să aibă copilul acela de acum zece ani, de ce se lăsase învinsă de frică şi de povara tradiţiilor inutile, în definitiv nici nu era atât de greu să fii mamă singură. Noile responsabilităţi îi ţineau energia trează, avea chef de muncă, din mâinile ei ieşeau modele tot mai originale, ideile şi materialele exotice aduse de departe căpătau viaţă sub cleştii, pensetele şi pistolul ei de lipit. Se trezea dimineaţa cu imaginea clară a unui desen nou, mai adăsta câteva minute în pat, învăluită în căldura şi aroma copilului, se scula, îşi punea halatul de mătase brodată, cadou de la Leo Galupi, punea apa la fiert pentru ceaiul de mango, aprindea lămpile victoriene de pe masă şi punea mâna pe unelte cu o hotărâre veselă. Din când în când arunca

o privire spre fiul care dormea şi zâmbea mulţumită. Viaţa mea e împlinită, niciodată n-am fost mai fericită, îşi spunea.

Partea a patra

Ai grijă ce ceri, s-ar putea ca pronia cerească să-ţi îndeplinească dorinţa, obişnuia să spună Inmaculada Morales, iar în cazul lui Gregory Reeves lucrul acesta se întâmpla precum o glumă fatală. În anii care au urmat, planurile pe care şi le propusese cu atâta înverşunare au prins viaţă, dar cu toate astea continua să se perpelească mânat de un neastâmpăr copleşitor. Era într-o activitate permanentă, cât timp era ocupat era bine, îşi punea între paranteze neliniştea sufletească, însă de cum avea câteva minute libere şi era singur percepea focul nestins care-l pârjolea pe dinăuntru cu o intensitate care-l făcea să creadă că nu era numai al lui, că venea de la nesăbuitul său tată şi de la bunicul acela care fusese hot de cai, ba chiar dinainte, de la cine stie câţi străbunici marcaţi de acelaşi stigmat al neliniştii. Ardea în focul unui şir infinit de generaţii. Iar asta îl făcea să meargă tot înainte, să se transforme în emblema triumfătorului exact atunci când detaşarea bucolică şi inocenţa eternă a hipioţilor erau zdrobite de maşinăria implacabilă a sistemului. Nimeni nu-i putea reproşa ambiţia, pentru că ţara avea să intre în curând într-o perioadă de lăcomie nestăvilită, semnele deja începuseră. Eşecul războiului lăsase în urmă un sentiment neplăcut, o dorinţă colectivă de a-şi scoate pârleala prin alte mijloace. Nu se vorbea despre asta,

aveau să treacă mai bine de zece ani până când istoria şi arta să îndrăznească să exorcizeze demonii dezastrului. Carmen a asistat la decăderea lentă a străzii pe care-şi câştigaseră viaţa prietenii ei cei mai buni, s-a despărţit de artizanii expulzaţi de presiunea celor care vindeau acum produse ieftine făcute în Taiwan, a văzut cum dispar pe rând nebunii cei blânzi, murind de inaniţie sau luându-şi câmpii după ce lumea a uitat să-i hrănească. Au venit în schimb alţi nebuni, mult mai disperaţi, veteranii de război distruşi de amintirile lor oribile. După revolta stradală de pe vremuri a urmat molima conformismului, care i-a molipsit până şi pe studenţii de la universitate. A crescut numărul cerşetorilor şi al bandiţilor, pretutindeni vedeai beţivi, prostituate, traficanţi de droguri şi hoţi. Lumea se duce naibii, se văita Carmen. Gregory Reeves, care oricum nu fusese adeptul iluziilor ingenue ale celor care vesteau Era Vărsătorului pe vremea de pace a presupusei frăţii, venea cu exemplul pendulului, care merge în ambele direcţii. Schimbarea nu-l afecta pentru că se aruncase în cursa nebunească, o luase un pic înainte de explozia materialistă ce-avea să marcheze anii optzeci. Se lăuda cu succesele lui în timp ce colegii săi se întrebau cum reuşea să facă rost de procesele cele mai grase şi de unde mai avea putere să fie nelipsit de la toate petrecerile, să se învârtească o săptămână prin Mediterana şi să poarte cămăşi de mătase. Nu ştiau nimic de uriaşele împrumuturi bancare şi de manevrele pe muchie de cuţit pe care le făcea cu cărţile de credit. Iar Reeves prefera să nu se gândească la datoriile pe care, mai devreme sau mai târziu, trebuia să le plătească: când i se terminau banii cerea alt credit, socotind că în caz de faliment sau dacă l-ar fi băgat la închisoare tot n-ar fi putut plăti şi că, în definitiv, banii atrag alţi bani, ca un magnet. Viitorul nu-l speria, era mult prea ocupat cu prezentul. Spunea că nu avea scrupule şi că niciodată nu se simţise mai puternic şi

mai liber, însă tot nu-şi explica tendinţa aceea de fugă ce nu-i dădea pace. Era din nou burlac, purtând doar crucea inimii sale. Locuia la o jumătate de oră de fiică-sa, totuşi o vedea doar de două ori pe an, când o lua cu maşina sa de crai şi o ducea la plimbare, încercând să-i ofere în patru ceasuri tot ce nu-i dăduse în cele şase luni de absenţă. După plimbările astea o ducea acasă încărcată de cadouri, mai potrivite pentru o femeie cochetă decât pentru o elevă impuberă, şi îngreţoşată de prea multe prăjituri şi îngheţată. Margaret nu i-a spus niciodată „tati", Gregory era un apelativ mai potrivit pentru acest bărbat aproape necunoscut care trecea prin viaţa ei de două ori pe an ca un Moş Crăciun exagerat. Nici „mami" nu spunea. Samantha a fost o dată chemată la şcoală şi întrebată dacă era adevărat că Margaret fusese adoptată după oribilul asasinat al adevăraţilor ei părinţi de către o bandă de răufăcători. Profesoara a sfătuit-o să consulte un psihiatru pentru copii, dar mama n-a putut să-şi ducă fiica la cabinet, pentru că tocmai atunci avea curs de yoga. N-am nevoie de cineva care să-mi spună cine sunteţi voi, ştiu foarte bine, dar mă amuză s-o bag în ceaţă pe profesoară, e tare proastă, a explicat Margaret cu calmul ei obişnuit. Părinţii au conchis că fata era un model de fantezie şi simţ al umorului. Nu i-a alarmat nici faptul că făcea noaptea pipi în pat ca un bebeluş, dar insista să se îmbrace ca o femeie, îşi vopsea unghiile şi cocheta cu aere de curtezană. Exceptând faptul că trebuia să i se pună pamperşi la vârsta la care la şcoală li se predau primele lecţii de educaţie sexuală, nu făcea probleme, creştea precum o făptură misterioasă şi aeriană a cărei principală însuşire era că trecea neobservată. Era atât de uşor să uiţi de ea, încât tatăl ei glumea că parcă ar fi purtat la gât mărgelele acelea ale Olgăi, care te făceau invizibil.

În cei şapte ani cât a lucrat la biroul de avocatură, Gregory Reeves a dobândit deprinderile şi viciile

profesiei. Şeful lui l-a evidenţiat între ceilalţi avocaţi ai firmei şi i-a predat personal trucurile esenţiale ale meseriei. Era un om meticulos şi tipicar, care ţinea să fie la curent cu cele mai mici amănunte, un tip greu de suportat, dar un avocat excepţional, căruia nu-i scăpa nimic, care avea atât un miros de copoi cu care găsea soluţia oricărei probleme, cât şi elocinţa irezistibilă cu care convingea orice juriu. L-a învăţat să studieze minuţios cazurile, să caute portiţele cele mai mici şi să-şi stabilească strategia precum un general.

— Asta e un joc de şah, câştigă cel care anticipează cele mai multe mutări. E nevoie de agresivitatea unei fiare, dar trebuie să-ţi păstrezi mintea limpede. Dacă-ţi pierzi calmul te-ai ars, învaţă să te controlezi dacă vrei să ajungi printre cei mai buni, Reeves. Ai stofă bună, dar prea te arunci în luptă cu ochii închişi.

— Exact asta-mi spunea şi părintele Larraguibel.

— Cine?

— Profesorul meu de box.

Reeves era tenace, neobosit, greu de învins, imposibil de zdrobit şi feroce în orice înfruntare, numai că se lăsa pradă patimilor. Bătrânului îi plăcea că e energic, aşa fusese şi el în tinereţe, mai era şi acum, dar ştia să aprecieze şi energia celorlalţi. Îi mai aprecia şi ambiţia, căci era pârghia care-l punea în mişcare, era de-ajuns să-i pui înainte un morcov ca să-l faci să alerge ca un iepure. Iar dacă şi-a dat seama că Reeves îi fura meseria ca să avanseze în firmă, asta nu l-a mirat. La fel făcuse el însuşi la început, cu singura deosebire că nu avusese parte de un şef abil în stare să-l domolească la timp. Se considera un bun cunoscător al caracterului uman, era convins că-l va putea ţine pe Reeves în frâu şi-l va exploata în folosul lui mult timp aşa cum îmblânzeşti un cal: îi slăbeşti hăţurile, îl laşi să alerge, îl oboseşti, dar cum şi-o ia în cap îl tragi înapoi şi-l faci să muşte zăbala, ca să ştie cine e stăpânul. Nu era prima dată când făcea asta şi mereu avusese succes, în rarele

clipe de slăbiciune era tentat să se sprijine de braţul acestui tânăr avocat care-i semăna atât de mult, fiul pe care i-ar fi plăcut să-l aibă. Crease un mic imperiu, iar acum, la aproape optzeci de ani, se întreba cine avea să-l moştenească. Îi rămăseseră puţine plăceri, corpul nu mai răspundea impulsurilor imaginaţiei, nu mai putea să savureze o masă rafinată fără s-o plătească cu dureri de burtă şi nici să vorbească despre femei, era un subiect mult prea dureros. Se uita la Reeves cu un amestec de invidie şi de înţelegere părintească, însă nu era un moş sentimental şi nu era dispus să-i cedeze nici o fărâmă de putere. Era mândru că se născuse cu o inimă de piatră, după cum le repeta celor care apelau la bunăvoinţa sa ca să-i ceară o favoare. Obişnuinţa îndelungată a egoismului şi carapacea indestructibilă a meschinăriei erau mai puternice decât licăririle acelea de simpatie. Era maestrul perfect pentru ucenicia laborioasă întru lăcomie.

Timothy Duane nu şi-a iertat tatăl că-l adusese pe lume, că nu murise devreme şi continua să-i pună beţe în roate cu dorinţa lui de viaţă, sănătatea perfectă şi caracterul nesuferit. Ca să-i facă în ciudă se dedase la toate răutăţile posibile, având mereu grijă ca tatăl să prindă de veste, şi astfel au trecut cincizeci de ani de ură înverşunată care l-au costat liniştea sufletească. Au fost şi cazuri când spiritul de contradicţie l-a salvat, de pildă când a refuzat să facă armata doar pentru că taică-său sprijinea războiul, nu atât din patriotism, ci pentru că avea interese economice în fabricile de armament, dar în general toate revoltele lui se întorceau împotriva lui. Se hotărâse să nu se însoare şi să n-aibă copii, chiar şi în rarele cazuri în care fusese îndrăgostit, doar pentru a-i distruge tatălui ambiţia de a forma o dinastie. Cu el avea să moară numele de familie pe care-l detesta atât, mai rămânea o ramură a neamului Duane în Irlanda, de care nu vorbea nimeni,

căci le amintea de originile lor modeste. Cult şi rafinat, cu eleganţa firească a celor născuţi între cearşafuri brodate, era pasionat de artă şi avea darul de a-şi face o grămadă de prieteni, dar îşi ascundea aceste calităţi şi de faţă cu tatăl său se purta ca un ţărănoi, ca să-l provoace. Dacă patriarhul Duane organiza o masă cu crema societăţii, el venea neinvitat, la braţul unei muieruşti şi chitit să calce în picioare toate regulile bunei-cuviinţe. Dacă tatăl îi şuiera printre dinţi că nu mai voia să-l vadă în viaţa lui, mama îi lua apărarea pe faţă, chiar riscând o înfruntare cu soţul. Du-te la un psihiatru care să te ajute să-ţi îndrepţi caracterul, fiule, îl implora adesea, la care Timothy îi răspundea că în cazul acesta ar fi rămas fără caracter cu totul. Ducea o existenţă mizerabilă, nu pentru că i-ar fi lipsit mijloacele, ci pentru că aşa poftea. Avea un apartament în cartierul cel mai select, o casă veche pe care o aranjase cu mobilă modernă şi oglinzi plasate în mod strategic, avea o rentă viageră, ultimul cadou făcut de bunicul său. Cum nu-i lipsise niciodată nimic, banii n-aveau importanţă pentru el şi râdea de numeroasele fundaţii pe care familia sa le crease nu numai ca să scape de impozite, dar şi ca să-i taie orice moştenire. Demonii personali îl împungeau neîncetat, îndemnându-l la vicii care nu-i făceau nici o plăcere, dar la care se deda doar ca să-şi rănească tatăl, deşi îi dăunau. Îşi petrecea zilele în laboratorul de patologie, îngreţoşat de fragilitatea umană şi de infinitele căi ale durerii şi ale descompunerii, dar şi minunându-se de posibilităţile ştiinţei. Deşi n-ar fi recunoscut în ruptul capului, acela era singurul loc în care îşi găsea un fel de pace. Se cufunda în cercetarea meticuloasă a unei celule bolnave, iar când părăsea plăcile fotografice, eprubetele şi razele laser, de obicei seara târziu, îl dureau muşchii gâtului şi ai spatelui, dar era mulţumit. Senzaţia ţinea până ajungea pe stradă, se urca la volan şi-şi dădea seama că n-avea unde să se ducă, nu-l aştepta nimeni

nicăieri, iar atunci recădea în ura de sine însuşi. Bătea barurile cele mai sinistre, se amesteca în bătăile marinarilor şi se trezea la urgenţă, provoca homosexualii în toalete publice şi scăpa la mustaţă, fugind în ultimul moment, agăţa prostituate, cumpărând o plăcere abjectă agrementată de pericolul unei infecţii mortale. Se rostogolea pe o pantă abruptă cu un amestec de groază şi plăcere, blestemându-l pe Dumnezeu şi chemând moartea. După două săptămâni de abjecţie îl apuca o criză de culpabilitate şi se oprea tremurând pe buza prăpastiei care i se deschidea la picioare. Se jura să nu mai pună gura pe băutură, se închidea ca un schivnic în casă să-şi citească autorii preferaţi şi să asculte jazz până în zori, îşi făcea analizele de sânge, căutând semnele unei boli pe care poate că şi-o dorea, ca pedeapsă a păcatelor sale. Începea o perioadă de linişte, se ducea la concerte şi la teatru, îşi vizita mama ca un fiu cuminte, îşi revedea iubitele răbdătoare care-l aşteptau fără a-şi pierde speranţa de a-l aduce pe calea cea bună. Făcea lungi excursii în munţi, sperând să audă în şuierul vântului glasul Domnului. Singurul om pe care-l vedea şi la bine, şi la rău era prietenul Gregory Reeves, care-l scotea din tot felul de încurcături şi-l ajuta să se repună pe linia de plutire. Duane nu făcea un mister din existenţa sa zbuciumată, dimpotrivă, o prezenta pe tavă exagerându-şi blestemăţiile şi cultivându-şi faima de suflet pierdut, cu toate acestea era în viaţa lui un aspect pe care şi-l ascundea cu grijă şi de care nu se prea ştia. În timp ce batjocorea cinic orice scop nobil, contribuia la mai multe cauze idealiste, având însă grijă să nu-i apară numele. Dădea bani pentru mulţi nenorociţi pe care-i cunoştea şi pentru opere de binefacere din ţări îndepărtate menite a ajuta de la copiii flămânzi până la deţinuţii politici. Contrar aşteptărilor sale atunci când alesese acest domeniu al medicinei, munca printre cadavre îi sporise compasiunea pentru cei vii, era

interesat de toată omenirea în suferinţă, dar nu mai avea resurse emoţionale pentru a fi afectat de animalele pe cale de dispariţie, de pădurile distruse şi de apele poluate. Despre toate astea făcea bancuri feroce, la fel cum râdea de rase, religii şi femei, pe de o parte pentru că erau subiecte la modă, iar plăcerea lui supremă era să scandalizeze cu orice preţ. Îi făcea silă falsa virtute a celor care se văicăreau de mila unui delfin prins în plasa pescarilor de ton, dar care treceau indiferenţi pe lângă cerşetorii de pe stradă sau se făceau că nu-i văd. Lumea asta e un mare căcat, spunea el întruna.

— Tu ai nevoie de o femeie care pe dinafară să fie blândă şi dulce, dar pe dinăuntru să fie de oţel curat, care să te ia de ceafa şi să te salveze de tine însuţi. O să ţi-o prezint pe Carmen Morales, i-a spus Gregory Reeves după ce şi-a dat seama că prietena lui nu-l mai voia şi trebuia s-o iubească precum un frate.

— E prea târziu, Greg, nu mai funcţionez decât cu curvele, i-a răspuns Timothy Duane, de data asta fără urmă de sarcasm în glas.

Shanon a apărut în viaţa lui Reeves precum o boare de aer proaspăt. El se străduia de câţiva ani buni să se caţere pe scara socială, dar în ciuda succeselor simţea că rămăsese pe loc, era ca atunci când alergi în vis şi nu te clinteşti. Cu artificii de magician trăia printre datorii, călătorii aiurite, petreceri monstruoase, un program nebunesc şi o liotă de femei, având zilnic impresia că la cea mai mică neatenţie totul se va prăbuşi într-un zgomot asurzitor. Avea mai multe procese decât putea să ducă, mai multe datorii decât putea să plătească şi mai multe amante decât putea satisface. Îl ajutau memoria bună ca să pună lucrurile cap la cap, bafta ca să nu facă vreo încurcătură fatală şi sănătatea ca să nu crape de epuizare ca o vită de jug. Shanon a apărut într-o dimineaţă de luni, îmbrăcată în alb nupţial şi mirosind a flori, cu cel mai frumos surâs văzut vreodată în

clădirea de sticlă şi oţel a firmei. Avea douăzeci şi doi de ani, dar atitudinea copilărească şi simpatia răvăşitoare pe care o provoca o făceau să pară mai tânără. Era prima ei slujbă de telefonistă, până atunci fusese vânzătoare în câteva magazine, chelneriţă şi cântăreaţă amatoare, ocupaţii fără viitor, după cum a spus cu un glas adorabil de adolescentă răsfăţată. Entuziasmat de buna ei dispoziţie radioasă şi de diversitatea meseriilor încercate de o persoană atât de tânără, Gregory a întrebat-o ce avantaje vedea ea în a răspunde la telefon aşezată în spatele unei tejghele de marmură, la care fata a răspuns pe un ton enigmatic că măcar o să cunoască oameni potriviţi. Reeves i-a notat adresa în carneţel şi n-a trecut o săptămână şi a invitat-o să iasă cu el la dans. Ea a acceptat cu un calm încrezător de leoaică odihnită, îmi plac bărbaţii maturi, a spus zâmbind, cuvinte pe care el nu le-a înţeles exact, obişnuit fiind cu fetele tinere şi nepunându-şi problema diferenţei de vârstă. Nu după mult timp avea să se confrunte cu abisul generaţional care-i separa, numai că atunci avea să fie prea târziu ca să mai dea înapoi. Shanon era o fată modernă. Ca să scape de un tată violent şi de o mamă care-şi dădea cu fard pe vânătăile apărute în urma bătăilor pe care i le administra bărbatu-său, plecase pe jos din satul ei natal din Georgia. După două mile de mers a fost culeasă de primul camionagiu care a zărit-o precum o apariţie de basm pe panglica fără sfârşit a şoselei, iar la capătul multor aventuri a ajuns la San Francisco. Amestecul ei de ingenuitate şi dezinvoltură cucerea oamenii şi o făcea să plutească pe deasupra realităţii sordide a lumii, în faţa ei uşile se deschideau singure, piedicile dispăreau, ochii ei vegetali le dezarmau pe femei şi-i cucereau pe bărbaţi. Dădea impresia că nu-şi cunoaşte propria putere, se deplasa cu uşurinţa unui duh celest, de-a pururea mirată că toate-i ieşeau bine. Firea ei inconstantă o purta dintr-un loc într-altul cu jovialitate,

nu se gândea deloc la problemele şi suferinţele celorlalţi muritori, prezentul n-o neliniştea, cu atât mai puţin viitorul. Reuşise, printr-un exerciţiu permanent de uitare, să treacă peste amintirile sordide ale copilăriei, peste penuria şi sărăcia adolescenţei, peste trădările iubiţilor care se saturau de ea şi o părăseau şi peste faptul incontestabil că nu poseda nimic. Incapabilă să păstreze ceva de pe o zi pe alta, supravieţuia din slujbe mărunte la limita subzistenţei, dar nu se considera săracă pentru că dacă-şi dorea ceva nu trebuia decât să ceară, mereu se găseau câţiva pretendenţi fascinaţi şi gata să-i satisfacă orice capriciu. Nu se folosea de bărbaţi din răutate sau perversiune, ci pentru că, pur şi simplu, nu-i trecuse prin minte că ar fi fost buni şi la altceva. Ignora neliniştea dragostei sau orice alt sentiment profund, se entuziasma trecător pentru fiecare nou amorez, dar se plictisea repede şi îl părăsea fără milă. Fără s-o ştie, a făcut ca mai mulţi dintre aceştia să treacă prin chinurile geloziei şi ale disperării, căci ea însăşi era incapabilă de acest tip de suferinţă, iar dacă ea era cea părăsită îşi vedea de drum fără supărare, lumea avea o rezervă inepuizabilă de bărbaţi disponibili. Iartă-mă, doar ştii că sunt precum o anghinare, o frunză pentru ăsta, alta pentru ăla, dar inima mea e a ta, i-a spus lui Gregory Reeves cu toată seriozitatea doi ani mai târziu, în timp ce-i bandaja degetele rupte după ce-i dăduse un pumn unui amorez de-al ei. De la prima întâlnire a fost limpede cine era cel mai puternic. Reeves era bătut pe teren propriu, nu i-au folosit la nimic experienţa şi nici fanfaronada de mare crai. A fost cucerit pe loc, nu de farmecele fizice ale noii telefoniste — avusese şi iubite mai frumoase —, ci de râsul ei spontan şi de candoarea ei aparentă. În seara aceea s-a întrebat realmente preocupat cum putea s-o salveze de ea însăşi pe splendida făptură, pe care şi-o imagina expusă la tot felul de primejdii şi neplăceri şi pe care şi-a propus s-o protejeze.

— Nu degeaba mi-a adus-o destinul; conform Planului Infinit al lui tata, nimic nu e întâmplător. Fata asta are nevoie de mine, i-a spus el lui Carmen.

Carmen n-a putut să-l pună în gardă, antenele intuiţiei sale erau ocupate cu Dai, tocmai îi făcea un costum de Rege Mag pentru serbarea de Crăciun de la şcoală. În timp ce ţinea telefonul între umăr şi ureche, lipea nişte pene pe turbanul de culoarea smaraldului, sub privirile atente ale fiului.

— Sper măcar că nu e vegetariană, a comentat.

Nu era. Juna savura fripturile suculente ale noului său iubit cu un entuziasm molipsitor şi un apetit insaţiabil, era de necrezut cum putea să devoreze asemenea cantităţi de mâncare şi să-şi păstreze silueta. De asemenea, bea precum un matroz. La al doilea pahar ochii începeau să-i strălucească şi fata angelică se transforma într-o mahalagioaică destrăbălată. Pe vremea aceea, Reeves încă nu ştia care din cele două personalităţi îl atrăgea mai tare: candida telefonistă care se prezenta luni de dimineaţă la birou în bluză scrobită, sau bacanta despuiată şi turbulentă din zilele de duminică. Femeia era fascinantă, iar el nu înceta s-o exploreze ca un geograf şi s-o cunoască în sens biblic. Se vedeau zilnic la firmă, unde afişau o indiferenţă suspectă, date fiind faima lui de afemeiat şi cochetăria ei structurală. Se vedeau de câteva ori pe săptămână şi făceau amor nebuneşte, întâlniri pe care le confundau cu dragostea, uneori se închideau şi la slujbă într-o cameră goală, riscând să fie descoperiţi, iubindu-se în picioare cu o urgenţă adolescentină. Reeves s-a amorezat ca niciodată, poate că şi ea, deşi ar fi exagerat să spunem asta. Pentru el începuse o etapă similară celei din tinereţe, când explozia hormonilor îl făcea să urmărească toate fetele, doar că acum patima era îndreptată către un singur obiectiv. Nu şi-o putea scoate pe Shanon din minte, se ridica întruna de la birou ca s-o privească de departe, gelos pe toţi bărbaţii în general şi

pe colegii de la firmă în mod special, incluzându-l aici şi pe bătrânul iubitor de orhidee, care se oprea şi el în faţa recepţiei, tentat poate să mai culeagă un trofeu în plus, dar frânat de simţul ridicolului şi de conştiinţa limitelor vârstei. Nimeni nu putea trece prin faţa recepţiei fără să primească din plin şocul zâmbetului strălucitor al tinerei. Dacă nu se puteau vedea, Gregory Reeves şi-o imagina inevitabil în braţele altuia şi bănuiala asta îl scotea din minţi. A copleşit-o cu cadouri absurde, sperând s-o impresioneze, nevăzând că ea nu aprecia defel casetele ruseşti pictate manual, copacii în miniatură sau cerceii cu perle şi că prefera pantalonii de piele cu care se urca pe motocicleta prietenilor de vârsta ei. A încercat s-o iniţieze în preferinţele proprii, mânat de dorinţa îndrăgostiţilor de a împărtăşi totul cu persoana iubită. Când a dus-o prima dată la operă, a fost uluită de eleganţa publicului, iar la ridicarea cortinei a crezut că era vorba de un spectacol umoristic. A rezistat până la actul al treilea, când, văzând o doamnă corpolentă costumată în gheişă care-şi înfigea un cuţit în burtă în timp ce fiu-său flutura un steag al Japoniei într-o mână şi unul al Statelor Unite în cealaltă, a izbucnit în hohote de râs; orchestra s-a oprit şi au fost siliţi să părăsească sala.

În august a dus-o în Italia. Nu-şi terminase încă primul an de muncă şi n-avea dreptul la concediu, dar asta n-a reprezentat un inconvenient: îsi dăduse demisia de la firma de avocatură. Primise o ofertă de lucru ca model pentru fotografii publicitare. Gregory a suferit anticipat pe tot timpul călătoriei, ura ideea de a o vedea expusă privirilor străine în paginile unei reviste, n-a avut însă curajul de a aborda subiectul ca să nu pară înapoiat. N-a comentat nici cu Carmen, care l-ar fi batjocorit crunt. În timp ce se plimbau pe o alee cu flori pe malul lacului Como, fără să vadă oglinda diafană a apei şi nici vilele galben-portocalii cocoţate pe coline, pentru că n-avea ochi decât pentru inventarul miraculos

al celei de lângă el, i-a venit în minte soluţia prin care s-o păstreze alături: i-a propus să trăiască împreună, aşa nu trebuia să mai lucreze şi putea să intre la universitate să studieze ceva, doar era inteligentă şi creativă, cam ce i-ar fi plăcut să înveţe? Deocamdată nimic, a răspuns Shanon cu râsul acela dezinvolt provocat de paharele de vin, dar o să se gândească. Seara, Gregory a sunat la Carmen ca să-i spună noutatea, dar n-a găsit-o. Prietena sa plecase împreună cu Dai în Extremul Orient.

Bel Benedict nu-şi cunoştea vârsta exactă şi nici nu voia s-o afle. Anii îi ruginiseră puţin oasele şi îi întunecaseră pielea de zahăr ars într-un ton ciocolatiu, dar nu-i modificaseră strălucirea de topaz din ochii migdalaţi şi nici nu-i ostoiseră cu totul dorinţele pântecului. Erau nopţi în care visa căldura singurului bărbat pe care-l iubise în viaţă şi se trezea umedă de dorinţă. Să mă ierte Domnul, pesemne că sunt singura babă în călduri din istorie, îşi spunea fără urmă de ruşine, mai curând cu o mândrie secretă. Ruşine simţea când se privea în oglindă şi constata că trupul ei de iapă neagră devenise o grămadă de cărnuri fleşcăite, dac-ar fi văzut-o bărbatu-său s-ar fi uitat în altă parte, speriat. Nu se gândea că, dacă el ar fi fost în viaţă, anii ar fi trecut şi pentru el şi n-ar mai fi fost bărbăţoiul mlădios şi vesel care o sedusese când avea cincisprezece ani. Numai că Bel nu putea să-şi permită luxul de a sta în pat gândindu-se la trecut sau în faţa oglinzii, jelindu-şi nurii ofiliţi; trebuia să se scoale zilnic în zori si să se ducă la muncă, doar duminica se ducea la biserică şi la piaţă. În ultimul an n-avusese nici o clipă de răgaz, căci de cum îşi termina treaba zbura acasă ca să aibă grijă de fiul ei. Reîncepuse să-l strige Baby, ca atunci când era mic, îl purta în braţe şi îi cânta cântece de leagăn. Nu-mi mai spune aşa, mamă, râd prietenii de mine, o ruga el, dar adevărul e că nu mai avea prieteni, îi

pierduse pe toţi, aşa cum îşi pierduse serviciul, nevasta, copiii şi memoria. Bietul Baby, suspina Bel Benedict, dar adevărul e că nu-l căina, mai curând îl invidia un pic; avea de gând să trăiască mulţi ani de-acum încolo, cât timp era ea în viaţă el avea să fie în siguranţă. Trebuie s-o luăm pas cu pas, încetul cu încetul, era filozofia ei de viaţă, nu merită să plângi pentru ce va fi mâine. De la bunicul ei, sclav din Mississippi, ştia că trecutul ne stă în faţă, doar acela e real, din trecut scoatem învăţăminte şi experienţă de viaţă; prezentul e o iluzie, pentru că în mai puţin de o clipă ajunge să facă parte din trecut, iar viitorul e o gaură neagră care nu se vede şi poate că nici nu există, căci moartea ne poate veni oricând. Muncise ca slujnică la părinţii lui Timothy Duane atâţia ani, că era cu neputinţă să concepi conacul fără ea acolo. Începuse pe vremea când încă era femeia aceea legendară, o negresă cu talie unduioasă şi mers de parcă ar fi înotat sub apă.

— Mărită-te cu mine, îi spunea Timothy în bucătărie, în timp ce ea-l îndopa cu clătite, singurul ei talent culinar. Eşti aşa de frumoasă, că ar trebui să fii stea de cinema, nu servitoarea maică-mii.

— Singurii negri de la cinema sunt albi vopsiţi cu negru pe fată, râdea ea.

Era foarte tânără atunci când îi apăruse în cale un vagabond cu râs răsunător care căuta un loc umbrit unde să se aşeze. Se îndrăgostiseră pe loc cu o patimă toridă în stare să schimbe clima şi să dea timpul peste cap şi l-au conceput pe King Benedict, cel care avea să trăiască două vieţi, aşa cum îi ghicise Olga atunci când îl văzuse singura dată, când camionul Planului Infinit îl culesese pe un drum prăfos în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. La puţin timp după naştere, Bel dădea uitării cele nouă luni de sarcină şi durerea venirii copilului pe lume şi îşi urmărea bărbatul prin colţurile grajdului. Au făcut amor într-o baltă de sânge menstrual alături de vacile din grajd, păsările care ciuguleau

porumbul şi scorpionii din hambar. Când micuţul King făcea primii paşi şovăitori, tatăl, epuizat de atâta amor şi temându-se să nu-şi piardă sufletul şi bărbăţia între picioarele acestei hurii nesătule, a fugit luând ca amintire o şuviţă de păr pe care i-o tăiase lui Bel în timp ce aceasta dormea. În vâltoarea amorului nestăvilit nu aplecase urechea la insistenţele pastorului Bisericii Baptiste de a purcede la legătura sfântă a căsătoriei sub ochii Domnului, după cum se exprima acela. Pentru Bel, o semnătură în catastiful parohiei nu ar fi însemnat nimic în plus, ea se considera căsătorită. Tot restul vieţii a folosit numele de familie al iubitului ei, iar numeroşilor bărbaţi care i s-au perindat prin braţe în următoarea jumătate de secol le spunea că soţul ei era plecat în călătorie. A repetat-o de atâtea ori, că a ajuns să creadă chiar ea, de aceea o apucau toate furiile când se privea goală în oglindă, dacă nu te întorci repede o să găseşti doar o piele uscată, îi repeta ea amintirii celui absent.

În dimineaţa aceea de ianuarie oraşul era măturat de un vânt rece dinspre mare. Bel Benedict şi-a pus costumul turcoaz, pălăria, pantofii şi mănuşile în acelaşi ton, ţinuta ei de duminică şi de sărbătoare. Observase că regina Elisabeta se îmbrăca în aceeaşi culoare de sus până jos şi se dăduse peste cap să aibă şi ea ceva asemănător. Timothy Duane o aştepta în maşină în faţa casei modeste.

— Nu eşti nemuritoare, Bel. Ce-o să se întâmple cu fiul tău când tu n-o să mai fii?

— King n-o să fie singurul băiat de paisprezece ani care se descurcă singur.

— Dar n-are paisprezece, are cincizeci şi trei.

— În mod practic are paisprezece.

— Tocmai de asta e vorba: o să fie mereu un adolescent.

— Poate că nu, poate c-o să se maturizeze…

— Cu ceva bani, totul poate fi mai uşor pentru voi, nu te încăpăţâna, femeie.

— Doar ţi-am spus, Tim, nu e nimic de făcut. Avocatul companiei de asigurări la care am fost a fost cât se poate de clar: n-avem nici un drept. O să ne dea zece mii de dolari, dar şi asta durează, trebuie îndeplinite o grămadă de formalităţi.

— Nu mă pricep la chestiile astea, dar am un prieten care ne poate sfătui.

Gregory Reeves i-a primit în jungla de plante din biroul său. Bel şi-a făcut o intrare triumfală îmbrăcată ca o regină, s-a aşezat pe canapeaua de piele mult încercată şi s-a apucat să-i povestească ciudatul caz al fiului său, King Benedict. Reeves o asculta atent, scotocindu-şi memoria imbatabilă ca să afle de unde cunoştea acest nume, care-i suna ca un ecou îndepărtat venit din trecut. Imposibil să uite un nume atât de sonor, dar unde-l auzise? King era un bun creştin, spunea femeia, însă Dumnezeu nu-i dăduse o viaţă uşoară. Fuseseră tot timpul săraci, la început umblau de colo-colo ca să găsească de lucru, părăsindu-şi prietenii şi schimbând şcoala. King crescuse temându-se mereu că maică-sa s-ar fi putut duce după un bărbat, părăsindu-l într-o cameră dintr-un sat fără nume. Fusese un copil melancolic şi timid, pe care anii de război din Pacific nu-l scăpaseră de nesiguranţă. Se întorsese din război, se însurase, făcuse doi copii şi-şi câştiga pâinea ca muncitor în construcţii. În ultimii ani căsnicia nu mai mergea bine, femeia îl ameninţa că-l lasă, copiii îl considerau un amărât. Bel vedea că e încordat şi trist şi se temea să nu se reapuce de băut, cum se mai întâmplase şi înainte, lucrurile mergeau tot mai prost şi totul s-a dus naibii după accident. King Benedict se afla la etajul doi când schela a cedat şi el a căzut la pământ. Şocul l-a zăpăcit preţ de câteva clipe, a reuşit să se ridice în picioare, aparent avea doar nişte contuzii uşoare, dar tot l-au dus la spital, i-au făcut un

examen de rutină şi i-au dat drumul acasă. Dar după ce i-a trecut durerea de cap şi a început să vorbească a fost limpede că nu-şi mai amintea nimic, nu-i recunoştea pe ai lui şi se credea întors în perioada adolescenţei. Maică-sa a descoperit în curând că memoria lui se oprea la vârsta de paisprezece ani, mai departe era un abis de fund de mare. L-au cercetat pe toate părţile, i-au pus sonde în toate orificiile, i-au descărcat electricitate în creier, l-au interogat săptămâni în şir, l-au hipnotizat şi i-au fotografiat până şi sufletul, fără a descoperi un motiv logic pentru o asemenea amnezie dramatică. Analizele nu au detectat nici un defect organic. A început să se comporte precum un băieţandru şmecher, născocea minciuni grosolane ca să-şi păcălească fiii, despre care credea că erau colegii lui de joacă, şi ca să scape de ochiul grijuliu al nevesti-sii, pe care o confunda cu maică-sa. N-o recunoştea pe Bel Benedict, care nu mai era femeia tânără şi superbă de care-şi amintea, totuşi, în lunile care au urmat, s-a ataşat de bătrâna necunoscută ca de un colac de salvare, era singurul element sigur într-o lume plină de confuzie. Rudele şi prietenii au refuzat să accepte amnezia, luând-o ca pe o glumă isterică, iar în scurt timp s-au plictisit să-i scotocească mintea după vreun semn de recunoaştere. Nu l-a crezut nici societatea de asigurări, acuzându-l că inventase toată tărăşenia asta ca să facă rost de o pensie pe viaţă din care să trăiască precum un invalid, când de fapt abia dacă se lovise şi făcea pe şarlatanul. Se simţea părăsit ori de câte ori nevastă-sa pleca de acasă, iar când a început să-şi aducă amantul acasă, Bel Benedict şi-a spus că era momentul să intervină şi şi-a adus fiul să stea cu ea. În acele luni îl observase atent şi nu descoperise nici o amintire ulterioară vârstei de paisprezece ani. King se mai liniştise, convieţuiau calm, mama era mulţumită să-l aibă lângă ea, singurele ciudăţenii din comportamentul lui erau vocile şi vedeniile pe care le avea, dar s-au obiş-

nuit amândoi cu prezenţa acelor fantome iscate din imaginaţia lui şi cărora doctorii nu le dădeau nici cea mai mică importanţă. Timothy Duane adusese certificatele de la spital şi scrisorile avocaţilor de la societatea de asigurări; Reeves s-a uitat la ele rapid, simţind în corp furnicăturile bine cunoscute, anticiparea luptei, partea cea mai frumoasă a profesiei sale: îi plăceau cazurile complicate, pariurile dificile, înfruntările.

— Dacă vă decideţi pentru proces trebuie s-o facem repede, până nu trece anul de când a avut loc accidentul.

— Dar atunci pierd cei zece mii de dolari!

— Face mult mai mult decât atât, doamnă Benedict. Pesemne că v-au oferit această sumă ca să câştige timp şi să vă pierdeţi dreptul de a-i chema în judecată.

Femeia a acceptat speriată, zece mii de dolari era mai mult decât câştigase într-o viaţă de trudă, dar omul i-a inspirat încredere şi Timothy Duane avea dreptate, trebuia să-şi protejeze fiul de un viitor incert. În aceeaşi seară Reeves i-a expus cazul şefului său, atât de însufleţit, că i se învălmăşeau cuvintele, povestindu-i despre negresa cea superbă şi despre fiul ei ajuns la o vârstă matură şi rearuncat brusc în adolescenţă, gândiţi-vă că dacă avem succes viaţa acestor oameni sărmani se va schimba, dar s-a izbit de sprâncenele mefistofelice ridicate peste măsură şi de o privire ironică. Ia nu-ţi mai pierde vremea cu prostii, Gregory, nu merită să te vâri în ciorba asta. I-a explicat că posibilitatea de a câştiga era minimă, era nevoie de ani de investigaţii, zeci de experţi, multe ore de muncă, iar rezultatul putea fi nul, în absenţa unei leziuni cerebrale care să justifice pierderea memoriei nici un tribunal din lume n-ar lua în serios amnezia. Un sentiment de zădărnicie l-a copleşit atunci pe Reeves, era sătul să asculte de ce hotărau alţii, din ce în ce mai neliniştit şi mai păcălit în munca pe care o făcea şi care îndepărta

tot mai mult ceasul când ar fi putut deveni independent. A profitat de acest refuz pentru a-i arunca în faţă iubitorului de orhidee discursul de demisie pe care-l repetase adesea de unul singur. Seara, ajuns acasă, a dat de Shanon, care se uita la televizor întinsă pe jos în salon. A sărutat-o cu un amestec de mândrie şi nelinişte.

— Mi-am dat demisia de la firmă. Începând de azi zbor cu aripile mele.

— Trebuie să sărbătorim, Greg. Şi cu aceeaşi ocazie, să închinăm un pahar şi pentru bebeluş.

— Ce bebeluş?

— Cel pe care-l aşteptăm, a zâmbit Shanon, umplându-i un pahar din sticla care se afla la îndemână.

După ce a divorţat de al doilea soţ, Judy Reeves a rămas cu copiii, chiar şi cu cei pe care bărbatu-său îi făcuse cu prima soţie.

Cu timpul, căsnicia lor devenise un adevărat coşmar de certuri şi ranchiună, din care bărbatul ieşea mereu înfrânt. Iar venind clipa despărţirii definitive, nici măcar nu s-a pus problema ca omul să-şi ia copiii, afecţiunea dintre Judy şi cei doi plozi bruneţi era atât de solidă, încât nimeni nu-şi mai amintea că nu erau ai ei. Dar singurătatea nu i-a ţinut mai mult de câteva luni. Într-o călduroasă zi de sâmbătă, Judy şi-a dus familia la plajă şi a cunoscut un zdrahon de veterinar din nordul Californiei, care făcea turism într-o rulotă împreună cu cei trei copii ai săi şi o căţea. Animalul fusese călcat de o maşină şi picioarele din spate îi rămăseseră paralizate, dar în loc să-l eutanasieze, după cum i-ar fi dictat experienţa profesională, stăpânul i-a improvizat un harnaşament, copiii îi susţineau astfel labele din spate şi căţeaua alerga voios doar cu cele din faţă. Spectacolul acestei invalide care se juca în valuri lătrând de bucurie i-a atras pe copiii lui Judy. Aşa s-au cunoscut. Ea stătea pe cearşaf umplând până la refuz costumul de baie şi mâncând îngheţată după îngheţată,

fără să-şi tragă sufletul. Veterinarul a rămas privind matahala de grăsime despuiată cu un amestec de oroare şi fascinaţie, dar s-au împrietenit rapid şi când soarele începea să asfinţească a invitat-o la masă. Cele două familii şi-au terminat ziua devorând pizze şi hamburgeri.

Omul s-a întors cu ai săi în Napa Valley, unde locuia, iar Judy a rămas să-l cheme cu gândul. De pe vremea lui Jim Morgan, primul ei soţ, nu mai găsise un bărbat cu care să se potrivească atât de bine la pat şi care să-i ţină piept. Jim Morgan ieşise din închisoare pentru bună purtare şi, cu toate că pe atunci ea era măritată cu mustăciosul ei, o sunase să-i spună că se gândise zilnic la ea cu toată dragostea. Numai că ea o apucase pe alt drum. În plus, Morgan intrase într-o sectă de creştini fundamentalişti, un fanatism pe care ea, crescută în religia tolerantă a credinţei Bahá'i a maică-sii, nu-l putea înţelege, drept care n-a vrut să-l vadă după ce a rămas din nou singură. Chemările lui Judy au trecut munţii şi podgoriile întinse, iar nu după mult timp veterinarul s-a întors la ea. Au petrecut o săptămână de miere împreună cu toţi copiii şi cu Nora, care pe atunci devenise total dependentă de fiică-sa. Cabana pe care Charles Reeves o cumpărase în urmă cu treizeci de ani se dărăpănase ca la început. Termitele, praful şi trecerea timpului lucraseră încet în pereţii de lemn, fără ca Nora să mişte un deget ca să salveze casa de la dezastru. Într-o după-amiază, Judy şi cel de-al doilea soţ al ei au venit în vizită şi au găsit-o pe bătrână stând în fotoliul de răchită sub salcie: acoperişul verandei se prăbuşise, căci stâlpii putreziseră.

— Bun, acum vii să stai la noi, a decretat ginerele.

— Mulţumesc, fiule, dar nu se poate. Gândeşte-te ce nedumerit o să fie Doctorul în Ştiinţe Divine dacă vine joi şi nu mă găseşte.

— Ce zice acolo maică-ta?

— E convinsă că fantoma tatălui meu vine la ea în fiecare joi, de-asta n-a vrut să plece de aici, l-a lămurit Judy.

— A, păi nu-i bai, cucoană: îi lăsăm un bilet cu noua adresă, a rezolvat el problema.

Nimeni nu se gândise la o soluţie atât de simplă. Nora s-a sculat, a scris biletul cu caligrafia ei perfectă de învăţătoare, şi-a luat şiragul de perle salvat din atâtea necazuri, o cutie cu fotografii vechi şi două tablouri pictate de bărbatul ei şi s-a urcat calmă în maşina fiică-sii. Judy a pus în portbagaj fotoliul de răchită, a încuiat casa şi au plecat fără să se uite înapoi. Pesemne că Charles Reeves a găsit mesajul, aşa cum le găsise şi pe celelalte de fiecare dată când văduva lui se muta la altă adresă, căci n-a lipsit în nici o zi de joi de-atunci încolo şi Nora a văzut mereu firul de care atârna portocala care o lega de lumea cealaltă. În anul în care Gregory se căsătorea cu Shanon, soră-sa trăia cu veterinarul, cu mama şi o liotă de copilaşi de toate vârstele, culorile şi numele de familie, aştepta să-l nască pe al optulea şi se declara îndrăgostită. N-avea deloc o viaţă uşoară, o jumătate din casă era cabinet veterinar, trebuia să suporte alaiul permanent al câinilor bolnavi, aerul duhnea a creolină, copiii se băteau precum fiarele, iar Nora Reeves se cufundase în universul milostiv al închipuirii; la o vârstă la care bătrânele împletesc botoşei pentru strănepoţi, ea se întorsese la anii tinereţii. Cu toate astea, Judy era fericită prima dată în viaţa ei, avea în sfârşit un partener bun şi nu mai trebuia să muncească. Omul făcea nişte frigări monumentale ca să-şi hrănească tribul şi cumpăra biscuiţi cu ciocolată angro. În ciuda sarcinii, a meselor consistente şi a uriaşei pofte de mâncare, Judy începea să slăbească treptat şi după câteva luni de la naştere îşi recăpătase greutatea de pe când era fată. A venit la nunta fratelui într-o rochie de voal, cu o pălărie fină de paie, la braţ cu cel de-al treilea soţ, cu cei şapte copii în

straie de duminică şi cel de-al optulea în braţe, cu maică-sa îmbrăcată ca o şcolăriţă şi căţeaua paralitică susţinută de un harnaşament, dar vioaie şi cu o expresie de animal mulţumit.

— Salută-le pe mătuşa ta Judy şi pe bunica ta Nora, i-a spus Gregory lui Margaret, care ajunsese la unsprezece ani şi tot micuţă de statură era, dar se purta ca o femeie adultă. Fetiţa n-auzise până atunci de femeia cea grasă şi nici de băbuţa aiurită cu o fundă pe cap şi a crezut că tot circul acela era o glumă. Nu aprecia deloc simţul umorului de care dădea dovadă tatăl ei.

Mirele şi-a dorit o nuntă în stil latino, a angajat pentru asta un grup de *mariachis* din cartierul Misión, iar de mâncare s-a ocupat Rosemary, o fostă iubită, o femeie frumoasă care nu-i păstra ranchiună pentru că nu şi-l dorise niciodată de soţ. Scrisese câteva cărţi de bucate şi trăia din pregătirea banchetelor, împreună cu echipa ei organiza cu aceeaşi uşurinţă o petrecere mexicană, un prânz pentru oameni de afaceri japonezi sau o cină franţuzească. Shanon era sufletul petrecerii, gătită într-o rochie inocentă de organdi alb a dansat pasodoble, bolerouri şi *corridos* până când băutura i s-a suit la cap şi s-a dus să se culce. Până dimineaţa Gregory Reeves şi Timothy Duane au dansat cu Carmen, ca în vremurile bune ale swingului şi rockului, în timp ce Dai privea cu ochii mari acest aspect insolit al personalităţii mamei sale.

— Copilul e leit Juan José, a remarcat Gregory.

— Ba seamănă perfect cu mine, a spus Carmen. Revenise din călătoria în Thailanda, Bali şi India încărcată de materiale şi cu capul plin de idei noi. Nu pridea cu comenzile, închiriase un atelier şi angajase doi refugiaţi vietnamezi pe care-i şcolise ca s-o ajute. În orele în care Dai era la şcoală avea liniştea necesară pentru a desena bijuteriile pe care lucrătorii ei le reproduceau. I-a spus lui Gregory că avea de gând să-şi

deschidă propriul magazin imediat ce-avea să strângă destui bani.

— Nu se face aşa. Tu ai o mentalitate de ţărancă. Trebuie să iei un împrumut, afacerile se fac pe bază de credit, Carmen.

— De câte ori ţi-am zis să-mi spui Tamar?

— Am să te prezint bancherului meu.

— Nu vreau să ajung ca tine, Gregory, nici într-un secol n-o să-ţi poţi plăti toate datoriile.

Era adevărat. Bancherul prieten îi mai dăduse un împrumut ca să-şi deschidă biroul, dar nu se plângea, pentru că în anul acela dobânzile săriseră la un nivel de neimaginat în ţara asta, trebuia să profite de clienţi precum Gregory Reeves pentru că nu mai rămăseseră mulţi în stare să le plătească. Pleaşca asta nu putea să dureze la infinit, experţii pronosticau că nesiguranţa economică avea să-l coste realegerea pe preşedinte, un om bun pe care-l acuzau că e slab şi prea liberal, două păcate de neiertat acolo şi atunci.

Şi-a instalat biroul deasupra unui restaurant chinezesc şi şi-a pus pe uşă numele şi titulatura scrise cu litere mari şi aurite, aşa cum văzuse în filmele cu detectivi: Gregory Reeves, avocat. Afişul acela îi simboliza triumful. Se vede că eşti de joasă condiţie, omule, în viaţa mea n-am văzut ceva mai vulgar, i-a spus Timothy Duane, dar lui Carmen i-a plăcut ideea şi a decis s-o aplice la magazinul ei, cu o caligrafie cu arabescuri. Era un apartament vast în plin centru al oraşului San Francisco, prevăzut cu un ascensor direct şi cu o ieşire de urgenţă, care avea să-şi dovedească utilitatea nu doar o dată. Intrând în clădire, Reeves a fost vizitat de patronul restaurantului, de baştină din Hong Kong, care urcase pentru a-l saluta şi a i-l prezenta pe fiul său, un tinerel miop, scund şi delicat, geolog de profesie, dar absolut neinteresat de minereuri şi pietre, căci pasiunea lui erau cifrele. Se numea Mike

Tong şi venise de mic în această ţară, atunci când tatăl îşi adusese toată familia în noua patrie. A întrebat dacă domnul avocat nu avea nevoie de un contabil care să-i ţină registrele şi Gregory i-a spus că deocamdată avea un singur client, drept care n-avea cum să-i plătească un salariu, doar câteva ore pe săptămână. Nu bănuia atunci că Mike Tong avea să ajungă omul lui de încredere şi-avea să-l salveze de la disperare şi faliment.

Între timp, numărul muncitorilor hispanici crescuse simţitor. Peste treizeci de ani albii vor fi în minoritate în ţara asta, prevestea Timothy Duane. Reeves s-a gândit să-şi folosească experienţa cartierului în care crescuse şi cunoaşterea limbii spaniole şi să-şi caute clienţi dintre ei, având în vedere că în celelalte sectoare competiţia era mare, trei sferturi din totalul avocaţilor din lume activau în Statele Unite, era unul la trei sute şaptezeci de locuitori. Dar motivul cel adevărat era că voia să-i ajute pe cei mai umili: înţelegea mai bine decât oricine necazurile imigranţilor hispanici, fusese şi el o *spinare udă.* Avea nevoie de o secretară care să vorbească ambele limbi, Carmen l-a pus în contact cu o anume Tina Faibich. Candidata s-a prezentat la birou chiar în ziua când trebuia adusă mobila, se găseau acolo doar canapeaua de piele englezească, martoră a atâtor cuceriri, zecile de ghivece cu plante şi arhivele şi dosarele aruncate de-a valma pe jos. Femeia s-a strecurat prin haosul acela şi s-a aşezat pe o ladă cu cărţi. Gregory a dat de o doamnă placidă şi drăguţă, care vorbea perfect spaniola şi-l privea cu nişte ochi blânzi de viţică cu o expresie indescifrabilă. S-a simţit bine cu ea, radia o seninătate care lui îi lipsea. Nici măcar nu s-a ostenit să citească scrisorile de recomandare, n-a luat-o la întrebări, abia s-a uitat la ea, s-a bazat pe instinct. La plecare, femeia şi-a scos ochelarii şi i-a zâmbit: nu mă recunoaşteţi? Atunci Gregory a privit-o mai atent: era Ernestina Pereda, veveriţa zburdalnică a jocurilor erotice din toaleta

şcolii, lupoaica arzătoare care-l salvase în adolescenţă din supliciile dorinţei, din hormonii în clocot, cea care plângea cuprinsă de remuşcări după încleştările grăbite, sfânta Ernestina, acum o matroană respectabilă şi potolită. După un şir întreg de amanţi ocazionali, se căsătorise la maturitate cu un tip care lucra la o companie de telefoane, nu avea copii şi nici n-avea nevoie, soţul îi era de ajuns, a spus şi i-a arătat fotografia domnului Feibich, un chip atât de comun şi neinteresant, că-l uitai imediat. Gregory Reeves a rămas cu poza în mână şi ochii în pământ, neştiind ce să spună.

— Sunt o secretară bună, a spus ea înroşindu-se.

— Situaţia asta poate fi jenantă pentru amândoi, Ernestina.

— N-o să aveţi motive să vă plângeţi de mine, domnule Reeves.

— Spune-mi Gregory.

— Nu. E preferabil s-o luăm de la început, trecutul nu contează, a răspuns ea şi s-a apucat să-i spună cum i se schimbase viaţa după ce-l cunoscuse pe soţul ei, un tip aparent neînsemnat, dar foc şi pară în particular, amant nesătul şi fidel, care reuşise să-i potolească poftele. Din trecutul tumultuos abia dacă mai păstra o imagine neclară, pentru că n-o mai interesa ce se petrecuse atunci, dar şi pentru că era perfect mulţumită cu fericirea de acum.

— Dar eu nu v-am uitat: aţi fost singurul care nu mi-a făcut promisiuni deşarte, a adăugat la urmă.

— Te aştept mâine-dimineaţă la ora opt, a zâmbit Gregory şi i-a strâns mâna.

Bun banc mi-ai făcut, a certat-o apoi la telefon pe Carmen, care era la curent cu întâlnirile sale tainice cu Ernestina Pereda, dar prietena l-a asigurat că nu era nici un fel de banc, credea pe bune că avea să fie secretara ideală pentru el. Şi nu se înşelase: Tina Faibich şi Mike Tong aveau să se dovedească singurii

stâlpi solizi ai fragilului edificiu al biroului lui Gregory Reeves. Tot Carmen a fost cu ideea de a atrage clientelă hispanică făcând publicitate la televiziunea în spaniolă în timpul telenovelelor: şi-o amintea pe maică-sa, hipnotizată în faţa micului ecran şi mai îngrijorată pentru soarta personajelor fictive decât pentru cea a propriei familii. Nu şi-au imaginat ce impact va avea anunţul. La fiecare pauză a melodramei apărea Gregory Reeves în costumul său bine croit şi cu ochii lui albaştri, imaginea unui respectabil avocat anglo-saxon, dar când deschidea gura ca să-şi ofere serviciile o făcea într-o sonoră spaniolă de cartiet, cu expresiile şi accentul acela cântat şi inconfundabil al hispanicilor care-l priveau de pe partea cealaltă a ecranului. E de încredere, hotărau aceşti clienţi potenţiali, e de-al nostru, doar că de altă culoare, în curând îl cunoşteau toţi ospătarii, şoferii de taxi, muncitorii de la construcţii şi alţi purtători de piele creolă. Dacă la început singurul său caz era cel al lui King Benedict, după nici o lună avea atâţia, că şi-a zis că era momentul să-şi ia un asociat.

— Subalterni da, asociaţi niciodată, l-a sfătuit Mike Tong, care stătea toată ziua la birou, deşi era plătit doar pentru câteva ore pe săptămână.

Doi ani mai târziu, la firmă lucrau şase avocaţi, o recepţionistă şi trei secretare, Reeves avea dosare în toată California, era mai mult în avion decât pe pământ, câştiga bani cu grămada şi cheltuia mai mult decât avea. Mike Tong vieţuia practic în haosul acela compus din arhive, documente, registre contabile, acte bancare, un xerox, o maşină de făcut cafea, mături, provizii de hârtie igienică şi pahare de unică folosinţă, pe care le contabiliza cu strășnicie. Ceilalţi îşi băteau joc de meschinăria chinezului, pretinzând că se întorcea noaptea pe furiş, scotea paharele de carton de la gunoi, le spăla şi le punea la loc în cutie ca să fie refolosite a doua zi, dar Mike Tong nu-i lua în seamă, era prea ocupat cu socotelile lui la abac.

Rutina şi monogamia au copleşit-o repede pe Shanon, care avea impresia că se târăşte printr-un deşert nesfârşit de dune, lăsând în urmă zdrenţe de tinereţe. Râsul cu clopoţei, principalul ei punct de atracţie, a coborât cu un ton şi a ieşit la lumină firea ei indolentă. Se plictisea vârtos, legată de un bărbat pe care-l luase ca să aibă siguranţă, idee sugerată de mama ei, care îi insinuase şi că modalitatea cea mai sigură de a pune gheara pe Gregory Reeves era o sarcină oportună. Sigur că dorise să se mărite, însă nu din raţiuni meschine, ci pentru că omul chiar îi plăcea. Alături de el a fost prima dată când s-a simţit apărată. Mă bucur, fata mea, pentru că Reeves o să se îmbogăţească foarte repede, dacă n-a şi făcut-o deja, după cum am auzit. Shanon nu-şi făcea calcule, nu arăta un interes special pentru bani, în ciuda sfaturilor familiei de a pune mâna pe un tip bogat graţie căruia să trăiască precum o regină a frumuseţii, aşa cum merita. Pe de altă parte, ideea de a-şi câştiga viaţa, de a se supune unui program de lucru şi a trăi dintr-un buget limitat îi era nesuferită, încercase o dată, dar nu rezistase. Un soţ prosper ar fi rezolvat problema, dar nu s-a gândit la preţul care trebuia plătit. Acum era prizonieră în propria ei casă şi legată de fiinţa care-i creştea în pântec. În primele săptămâni s-a distrat făcând plajă pe ponton lângă corabia fantomă, apoi l-a convins pe Gregory să schimbe casa şi tot căutându-şi conacul visurilor ei au mai trecut câteva luni. N-a găsit ce căuta şi nici n-a avut energie s-o aranjeze pe aceea ca lumea, a cumpărat la iuţeală mobilă şi decoraţiuni după catalog, iar după ce au fost livrate le-a îngrămădit cum s-a nimerit. Umbla prin camerele ticsite, vorbea la telefon cu prietenii, îşi suna în glumă foştii iubiţi la ore nepotrivite şi le şoptea măscări, excitându-i şi excitându-se până la demenţă. Avea nevoie să-şi exercite cochetăria înnăscută ca să nu se acrească, tot

aşa cum avea nevoie de alcool. Din pură plictiseală a început să bea tot mai mult, ajun-gându-şi din urmă tatăl. În primele luni, înainte să se vadă sarcina, venea la Gregory şi fuma cu picioarele pe biroul tinerilor avocaţi, doar ca să-i vadă agitaţi. Poate că pe Mike Tong nici nu l-ar fi băgat în seamă dacă nu s-ar fi dovedit absolut impermeabil la farmecele ei, o trata cu politeţea distantă cu care te porţi cu o bunică străină, situaţie care îi producea o furie surdă, care s-a agravat după ce contabilul chinez i-a restricţionat folosirea cărţilor de credit şi-şi oprea şeful de la cheltuieli nesăbuite menite doar să-i facă ei poftele. Nu-i plăcea nici Timothy Duane, îl invitase la cină sub pretextul că voia să se sfătuiască în legătură cu ziua de naştere a soţului, dar el venise însoţit de o turistă austriacă cu care ieşea atunci şi se făcuse că nu vede cât de frumoasă şi disponibilă era Shanon. Ai grijă de nevastă-ta, l-a avertizat a doua zi pe Gregory, care s-a dus acasă ca să-i ceară explicaţii, dar n-a avut cu cine se certa, căci a găsit-o căzută pe jos în bucătărie, iar când a dat s-o mişte a vomitat pe el. E din cauza sarcinii, a spus, dar trăsnea a băutură. A ajutat-o să se culce, iar mai târziu, privind-o cum dormea între cearşafurile roz, şi-a spus că era foarte tânără, cam naivă şi poate că cinicul de Timothy Duane interpretase greşit o invitaţie nevinovată. Totuşi, nu se mai putea minţi mult timp, în lunile care au urmat a văzut limpede semnele decăderii, aşa cum le văzuse înainte vreme la Samantha, cu toate astea şi-a zis că avea mai multe lucruri în comun cu ea decât cu prima soţie şi s-a agăţat de acest gând ca să nu sufere. Cel puţin aveau în comun gustul pentru mâncarea bună şi pentru amorul fizic. Ca şi el, Shanon era neliniştită şi aventuroasă, îi plăceau călătoriile, cumpărăturile şi petrecerile. O să sfârşiţi rău, nevastă-ta îţi seamănă doar la defecte, l-a pus în gardă Carmen, dar el vedea altfel lucrurile. Poate că pe aceste baze ar fi putut clădi o căsnicie adevărată, numai că patima de la început s-a

răcit şi oricât au scurmat în tăciunii focului trecut n-au mai găsit dragostea. Gregory continua să-i admire tinereţea, frumuseţea şi veselia, dar era foarte ocupat şi n-avea destul timp pentru viaţa de familie. Iar Shanon ardea de nerăbdare ca o adolescentă răsfăţată. Nici unul din ei nu s-a străduit să ţină barca pe linia de plutire, e de mirare că atunci când aceasta s-a scufundat cei doi şi-au păstrat atâta ranchiună.

Chiar dacă lui Gregory i-a trecut repede entuziasmul, asta nu s-a văzut, pentru că în timpul sarcinii a înconjurat-o cu o duioşie protectoare, un amestec de milă şi tandreţe. A stat lângă ea la naştere, încurajând-o, ştergându-i fruntea transpirată, vorbindu-i ca s-o liniştească, în timp ce medicii se agitau sub lămpile puternice din sala de naşteri. Mirosul sângelui i-a adus aminte de război, l-a revăzut pe băiatul din Kansas pe care-l visase adesea implorându-l să nu-l lase singur. Shanon s-a încleştat de el în timp ce se trudea să expulzeze copilul, în clipele acelea Gregory a crezut că o iubeşte. Îi plăceau copiii, abia aştepta să fie din nou tată, de data asta o să fie altfel, şi-a promis, bebeluşul n-o să fie un străin, ca Margaret. A vrut să fie primul care să-l aducă pe lumea asta şi a întins mâinile să-l primească de cum a scos căpşorul. L-a ridicat ca să-l arate mamei, n-a fost în stare să spună nimic, emoţia îi luase glasul. Mai târziu avea să-şi amintească această clipă ca pe singura de fericire totală alături de soţia sa, însă strălufgerarea aceea a pierit în doar câteva zile, ea nu avea vocaţia maternităţii, cum n-o avea nici pe aceea de soţie şi gospodină, iar de cum a încăput iar în blugii strâmţi de fată nemăritată a încercat să scape din capcana căsniciei. Primul ei amant a fost medicul cu care născuse, au urmat repede alţii, în vreme ce bărbatul ei, cufundat în muncă, n-avea ochi să vadă. Shanon se transforma cu fiecare nouă legătură după chipul şi asemănarea amantului respectiv, azi o vedeai cu părul făcut permanent şi lenjerie intimă neagră,

peste două săptămâni portjartierul franţuzesc zăcea în fundul unui sertar, pentru că pusese ochii pe un vecin scriitor şi Gregory o găsea nemachiată, cu un sacou de-al său pe umeri şi citindu-l pe Jung cu ochelari cu rame groase. În acest timp David, bebeluşul, creştea în legea lui în curte, atât de agitat, plângăcios şi mofturos, încât nici maică-sa nu voia să stea cu el.

Într-o zi, Tina i-a relatat cuprinsă de ruşine şefului că o văzuse pe Shanon cum se săruta în parcare cu unul din avocaţii firmei, iertaţi-mă că mă bag, domnule Reeves, dar e obligaţia mea să vă spun, a adăugat cu glas tremurător. Gregory a văzut roşu în faţa ochilor, l-a înhăţat pe tip de guler, l-a luat la pumni, omul a reuşit să intre în lift ca să fugă, dar el a luat-o pe scările de serviciu şi l-a prins în stradă, cu atâta scandal, că a venit poliţia şi au ajuns cu toţii la arest, inclusiv Mike Tong, care tocmai se întorcea de la poştă şi a fost martorul final al bătăii, când amorezul zăcea pe trotuar cu nasul spart. Seara, Shanon a pus totul pe seama unui pahar în plus şi a încercat să-l convingă că astfel de zburdălnicii nu aveau nici o importanţă, doar pe el îl iubea. Gregory a întrebat-o ce dracu făcea în parcare, ea s-a jurat că fuseseră o întâlnire întâmplătoare şi un sărut prietenesc.

— Se vede că ai o vârstă, Gregory, eşti tare demodat.

— Se vede treaba că m-am născut ca să fiu încornorat, a urlat Reeves şi a plecat trântind uşa.

S-a dus să doarmă la un motel, Shanon i-a dat de urmă şi l-a implorat să se întoarcă acasă, jurându-i că-l iubeşte şi că alături de el se simte în siguranţă şi apărată, că singură era pierdută, după cum l-a asigurat printre suspine. Adevărul e că Gregory o aşteptase. Nu închisese un ochi toată noaptea, chinuit de gelozie, imaginându-şi represalii inutile şi soluţii imposibile. A mimat o supărare pe care de fapt nu o simţea, numai ca

s-o umilească, dar s-a întors lângă ea aşa cum avea s-o mai facă de câteva ori în lunile care au urmat.

Margaret a dispărut de acasă când avea treisprezece ani. Samantha a aşteptat două zile şi de-abia atunci m-a sunat, credea c-o să se întoarcă, doar nu avea unde să se ducă, precis că e o escapadă fără importanţă, toţi puştii de vârsta asta fac astfel de nebunii, nu e ceva de pe altă lume, doar ştii că Margaret nu creează probleme, e tare cuminte, mi-a zis ea. Capacitatea ei de a ignora realitatea e aidoma cu cea a maică-mii, n-am încetat niciodată să mă minunez. Am anunţat imediat poliţia, care a pus în mişcare o operaţiune masivă de căutare, am pus anunţuri în toate localităţile din jurul golfului, am chemat-o prin radio şi televiziune. M-am dus şi la şcoală, unde mi s-a spus că nu mai călcase pe acolo de luni de zile, se plictisiseră să trimită bilete acasă şi mesaje la telefon. Fiică-mea era o elevă extrem de slabă, nu avea prieteni, nu făcea sport şi lipsea de la ore, pe urmă n-a mai venit deloc. I-am luat la întrebări pe colegii ei, dar nu ştiau mai nimic despre ea, sau nu voiau să-mi spună, am avut impresia că n-o simpatizau defel, o fetiţă mi-a spus că era agresivă şi vulgară, două adjective imposibil de asociat cu Margaret, care se purta mereu ca o doamnă de pe vremuri într-un salon de ceai. Am vorbit cu vecinii şi astfel am aflat că fusese văzută plecând de acasă la ore târzii din noapte, uneori venea s-o ia un tip pe motocicletă, dar se întorcea cu maşina, mereu cu alta. Samantha a fost de părere că astea erau bârfe rău intenţionate, ea nu observase nimic ciudat. Dar cum putea să observe că fata lipsea, dacă n-o vedea nici când era de faţă? m-am întrebat. În fotografia pe care o dusesem la televiziune Margaret părea o fetiţă drăguţă şi inocentă, dar m-am gândit la gesturile ei provocatoare şi mi-au venit în minte tot felul de posibilităţi oribile. Lumea e plină de perverşi, îmi

spusese un ofiţer de poliţie pe vremea când aveam grijă de copii şi căutam prin parc băieţelul care se rătăcise. Au urmat zile chinuitoare în care am bătut posturile de poliţie, spitalele şi redacţiile ziarelor.

— Asta e un caz pentru Sfântul Iuda Tadeu, patronul cauzelor pierdute, m-a sfătuit Timothy Duane cu toată seriozitatea când am poposit în laboratorul lui în căutarea unei vorbe prieteneşti. Trebuie să te duci la Biserica Dominicanilor, să laşi douăzeci de dolari în cutia milelor şi să aprinzi o lumânare sfântului.

— Tim, ai înnebunit.

— Da, dar nu asta e problema. Tot ce mi-a rămas după doi ani la colegiul religios sunt sentimentul de culpă şi credinţa neclintită în Sfântul Iuda. Nu pierzi nimic dacă încerci.

— Doctorul Duane are dreptate, încercarea moarte n-are. Vin cu dumneavoastră, s-a oferit secretara mea când a aflat, şi aşa m-am pomenit eu stând în genunchi într-o biserică şi aprinzând lumânări, cum nu mai făcusem de pe vremea când eram ministrant la părintele Larraguibel, alături de inefabila Ernestina Pereda.

În aceeaşi noapte cineva m-a sunat să-mi spună că la un bar fusese văzută o persoană care semăna cu poza, numai că părea mult mai mare. M-am dus împreună cu doi poliţişti şi acolo am găsit-o pe Margaret, deghizată în femeie, cu unghii false, pantofi cu toc, pantaloni strâmţi şi cu un strat gros de fard pe chipul de păpuşă. Văzându-mă, a dat să fugă, iar când am prins-o m-a îmbrăţişat plângând şi mi-a spus „tati" pentru prima dată. Examenul medical a detectat urme de ac în braţe şi o infecţie venerică. Când am încercat să vorbesc cu ea în rezerva clinicii particulare în care am internat-o, m-a primit cu un puhoi de măscări spuse cu un glas bărbătesc, pe unele nu le auzisem nici măcar în mahalaua în care crescusem sau în perioada când fusesem soldat. Îşi smulsese sonda din braţ, scrisese

nişte obscenităţi oribile pe pereţi cu rujul, îşi spintecase perna şi aruncase totul pe jos. A fost nevoie de trei oameni s-o ţină şi să i se administreze un tranchilizant. A doua zi am venit cu Samantha şi am găsit-o senină şi surâzătoare în pat, cu chipul curat şi o panglică în păr, înconjurată de buchete de flori, cutii cu bomboane şi animale de pluş pe care i le trimiseseră angajaţii mei. Din îndrăcită care fusese cu o zi înainte nu rămăsese nici urmă. Am întrebat-o de ce făcuse toate astea şi a început să plângă, părând că se căieşte, nu ştia ce se întâmplase, n-o mai făcuse niciodată, de vină era anturajul rău, dar nu trebuia să ne facem griji, îşi dădea seama de pericol şi n-o să-i mai vadă pe nenorociţii ăia, iar injecţiile au fost un experiment, n-o să se repete, s-a jurat.

— Mă simt bine. Tot ce-mi doresc e un pick-up ca să ascult muzică.

— Ce fel de muzică să-ţi aduc? a vrut să ştie maică-sa în timp ce-i aranja pernele.

— Un prieten mi-a adus cântecele mele preferate, a miorlăit pe un ton sfârşit. Şi-acum lăsaţi-mă să dorm, că sunt cam obosită.

Când dădeam să ieşim ne-a rugat să-i aducem ţigări, fără filtru, vă rog. Am fost mirat că fumează, dar mi-am amintit că la aceeaşi vârstă eu îmi făcusem o pipă şi, oricum, în comparaţie cu celelalte probleme, cea a nicotinei era pe ultimul plan. Parcă nu avea sens să-i vorbesc despre pericolele fumului în plămâni când ar fi putut muri de o supradoză de heroină. Când am revenit după-amiază, n-am mai găsit-o. Reuşise s-o păcălească pe infirmiera de serviciu, îşi pusese hainele de curvă în care venise şi fugise. Când s-a făcut curat în cameră, sub saltea s-a găsit o seringă de unică folosinţă, alături de o bandă cu muzică rock şi ce mai rămăsese din ruj. O pierdusem pe Margaret — de atunci n-am mai văzut-o decât la închisoare sau pe un pat de spital -, dar asta n-o ştiam încă, mi-au trebuit nouă ani să-i spun adio, nouă

ani de speranţe deşarte, căutări inutile, remuşcări false, nenumărate mârşăvii, trădări, vulgarităţi, bănuieli şi umilinţe, până când am acceptat în sfârşit, în fundul sufletului, că era cu neputinţă să fie ajutată.

Primul butic Tamar a apărut pe o stradă centrală din Berkeley, între o librărie şi un salon de frumuseţe, douăzeci şi cinci de metri pătraţi cu o vitrină mică şi o uşă îngustă, care ar fi trecut neobservată printre toate magazinele din zonă dacă nu ar fi beneficiat de principiile decorative de la casa Olgăi, dar pe care Carmen le-a aplicat exact pe dos. Casa vindecătoarei era decorată şi colorată ca o pagodă de operetă, drept care sărea în ochi în arhitectura cenuşie şi sărăcăcioasă a cartierului hispanic. Localul lui Carmen era înconjurat de prăvălii făţoase, de restaurante chinezeşti, cu dragoni fioroşi, şi mexicane, cu cactuşi de ipsos, de bazare indiene, hanuri pentru turişti şi de înfloritoarea industrie pornografică, cu firme de neon care arătau cupluri despuiate în poziţii neverosimile. Într-o asemenea competiţie i-ar fi fost greu să atragă clienţi, aşa că a vopsit totul în alb, a pus şi o copertină tot albă deasupra uşii şi lămpi puternice care accentuau aspectul de laborator al locului. A expus bijuteriile pe nişte tăvi simple de culoarea nisipului şi pe bucăţi de cuarţ transparent, care scoteau în evidenţă modelul elaborat şi materialele preţioase. Într-un colţ a atârnat nişte fuste gitane la fel ca acelea pe care le purta şi ea de multă vreme, singurele elemente de căldură în albeaţa aceea de zăpadă. În aer plutea o aromă subtilă de mirodenii şi se auzeau acordurile monotone ale unei lăute orientale.

— În curând am să expun şi cordoane, genţi şi eşarfe, l-a anunţat mândră pe Gregory la petrecerea de deschidere. N-o să fie o varietate mare, dar toate obiectele astea se pot combina, astfel ca o clientă să poată pleca îmbrăcată din cap până-n picioare.

— Nu ştiu cine o să se dea în vânt după deghizările astea, a râs Gregory, care era ferm convins că trebuia să fii cam ţăcănit ca să porţi creaţiile prietenei sale, însă a trebuit să-şi înghită cuvintele după doar câteva minute, când Shanon l-a rugat să-i cumpere nişte cercei „etnici", care lui i s-au părut nejustificat de scumpi, şi a mai văzut-o şi pe Joan, la braţ cu Bălcescu, plimbându-se într-o fustă gitană din petice de toate culorile. Femeile sunt un mare mister, şi-a zis în barbă.

Carmen Morales îşi administra afacerea cu o prudenţă de grădinar. Făcea socotelile săptămânal, rezerva o parte pentru cheltuielile atelierului, alta pentru impozite, restul ca să trăiască decent, fără lux, şi să pună ceva deoparte. Se baza pe credincioşii ei vietnamezi pentru reproducerea modelelor şi pe nişte cumetre mexicane din cartier, care coseau acasă hainele, urmându-i instrucţiunile, şi i le trimiteau prin poştă. Ea alegea toate materialele şi, o dată pe an, vara, pleca la cumpărături în Asia sau în nordul Africii, călătorii hazardate care ar fi umplut de frică orice altă femeie, numai că ea era incapabilă să-şi imagineze răutatea omenească. Putea pleca doar în vacanţa lui Dai, care s-a obişnuit repede cu aceste safariuri cu trenul, jeepul, pe măgar sau pe jos prin sate ascunse în jungla thailandeză, tabere de păstori nomazi din munţii Atlas sau cartiere mizerabile din oraşele pestriţe ale Indiei. Trupul lui slăbuţ şi brunet rezista fără probleme Ia orice fel de mâncare, la apa contaminată, la pişcăturile de ţânţari, la oboseală şi la căldura infernală, dovedea o putere de fachir în faţa tuturor neajunsurilor. Era un băiat liniştit, care învăţase cele patru operaţii aritmetice jucându-se cu mărgelele pentru coliere şi care înainte să împlinească zece ani descoperise câteva reguli matematice pe care în van încerca să i le explice maică-sii sau învăţătoarei. Mai târziu, când i s-a descoperit talentul extraordinar pentru cifre de către profesorii de la universitate, s-a dovedit că acelea erau

principii de trigonometrie. Avea o mică tablă metalică de şah cu piese magnetice şi, în trenurile aglomerate, pe jumătate strivit de omenet, cuşti cu animale, valize jupuite de carton şi coşuri cu mâncare, Dai juca impasibil şah împotriva lui însuşi, fără să trişeze. Nu întotdeauna trăgeau la hotel sau la casele prietenilor, călătoreau şi în mici caravane sau conduşi de o călăuză şi nu o dată se opreau să doarmă în mijlocul pustietăţii.

Pe un mindir întins pe jos sau într-un hamac agăţat sub o plasă de ţânţari improvizată, înconjurat de ţipetele ameninţătoare ale păsărilor de noapte sau de zgomotul unor paşi tainici de animale, scăldat în mirosul neliniştitor de vegetaţie în descompunere şi de magnolii, Dai se simţea în siguranţă alături de corpul cald al mamei sale, pe care o credea invulnerabilă. Trecuseră împreună prin multe aventuri, iar în rarele daţi când o văzuse speriată simţise şi el frica, dar atunci se gândea la mama lui de demult, cea cu ochii precum două migdale negre, iar ea venea în zbor să-l apere de toate relele. Într-un bazar din Maroc ticsit de o mulţime pestriţă, Dai a lăsat mâna lui Carmen ca să se uite la nişte pumnale încovoiate cu mâner din piele lucrată. Stăpânul dughenei, o matahală zdrenţăroasă cu mutră patibulară, l-a ridicat în aer şi i-a tras o palmă, dar n-a mai apucat să repete gestul pentru că peste el a năvălit o adevărată fiară, care l-a atacat cu ghearele şi cu dinţii. Sub ochii lui Dai maică-sa şi arabul s-au încleştat într-un haos de fuste sfâşiate, coşuri răsturnate, marfă împrăştiată şi îndemnuri batjocoritoare ale celorlalţi prăvăliaşi. Carmen a primit un pumn în obraz care a zăpăcit-o, dar furia a pus-o pe picioare şi, pe neaşteptate, a pus mâna pe un pumnal scos din teacă. Exact atunci a venit poliţia, a fost dezarmată, arabul a scăpat de atac, în timp ce bărbaţii făceau cerc în jurul lor şi o insultau pe străină strigând straşnic. Carmen şi Dai au ajuns în arestul poliţiei, după gratii, împreună cu tot felul de răufăcători care n-au îndrăznit să-i

deranjeze: în ochii femeii se citea moartea. Consulul american a venit să-i elibereze, apoi, la plecare, a sfătuit-o să nu mai pună piciorul în ţara asta. Ne vedem la anul, i-a răspuns Carmen, dar fără să zâmbească, căci avea faţa umflată şi buza ruptă. Din explorările acestea se întorceau cu bagajele doldora de mărgele, corali, sticlă şi metale vechi, pietre semi-preţioase, sfarâmături de os, scoici perfecte, gheare şi colţi de animale necunoscute, frunze şi insecte pietrificate de pe vremea gheţarilor. Mai aduceau şi ţesături brodate şi piele lucrată pentru centuri sau genţi, panglici decolorate pentru fuste, nasturi sau catarame vechi descoperite în dughene uitate de lume. Între timp, Carmen nu mai lucra acasă. La atelier îşi ţinea toate comorile în cutii de plastic transparent, puse pe căprării, după materiale şi culori, acolo se închidea cu orele să-şi conceapă modelele, combinând mărgele, lucrând metalele, tăind şi lustruind, muncindu-şi imaginaţia. Inventase moda motivelor astrologice cu lună şi stele, pe cea a cristalelor purtate pentru noroc, pe cea a bijuteriilor de inspiraţie africană, a cerceilor diferiţi sau a unuia singur, prins în ureche într-o cascadă de pietre şi argint, care aveau să fie copiate până la saturaţie. Anii i-au conferit siguranţă şi i-au cizelat trăsăturile, dar nu i-au ştirbit cu nimic veselia şi gustul aventurii. Îşi conducea afacerea ca un expert, dar îi plăcea ce face şi n-o considera o muncă. Îi era imposibil să se ia în serios. Nu vedea nici o diferenţă între prospera ei întreprindere şi vremurile când făcea artizanat acasă ca să vândă în cartierul hispanic sau când îşi punea nişte ţoale bălţate şi făcea jonglerii în piaţa Pershing. Totul făcea parte din acelaşi timp al vieţii, iar faptul că se înmulţeau zerourile din contul ei bancar nu-i clintea defel natura jucăuşă a ocupaţiei. Era prima care se mira de succesul ei, nu-i venea să creadă că lumea era dispusă să dea atâţia bani pe nişte podoabe inventate într-un acces de inspiraţie sau ca să se amuze. Viaţa şi succesul

nu-i modificaseră firea plăcută, continua să fie un om deschis, încrezător şi generos. Călătoriile îi arătaseră nenumăratele necazuri şi suferinţe ale lumii şi, prin comparaţie, se simţea foarte norocoasă. Nu trăgea linie între talentul ei comercial şi milă, de la bun început se străduise să-i ajute pe cei mai loviţi de soartă, iar mai târziu, când afacerea ei crescuse, angajase atâţia mexicani săraci, refugiaţi din Asia şi din America Centrală, invalizi, chiar şi doi retardaţi mintal pe care-i pusese să aibă grijă de plante şi de grădină, încât Gregory se referea la afacerea ei ca la „ospiciul lui Tamar". Cheltuia timp şi bani pentru ca lucrătorii ei, de regulă veniţi ca să scape dintr-o mizerie de nedescris şi de nemărturisit, să înveţe engleza. Această milă spontană s-a dovedit a fi vizionară, la fel cum au fost cantina gratuită, pauzele obligatorii, muzica ambientală, scaunele comode, orele de gimnastică la locul de muncă pentru relaxarea muşchilor înţepeniţi de efortul minuţios al montării bijuteriilor, plus alte inovaţii, pentru că lucrătorii ei îi răspundeau cu o fidelitate şi o eficienţă uimitoare.

Mai învăţase ceva Carmen în călătoriile ei, anume că lumea nu e albă şi nici nu va fi vreodată, drept care-şi exhiba cu mândrie pielea creolă şi trăsăturile hispanice. Atitudinea arogantă reuşea să păcălească, părea mai înaltă şi mai tânără, plină de aplomb în fustele ei largi şi zăngănind din brăţări, astfel că lumea nu avea ochi să vadă că e scundă, cu sâni mari şi siluetă de pară, că-i apăruseră riduri şi fire albe. La şcoală, într-o recreaţie, Dai a câştigat concursul pentru mama cea mai frumoasă.

— N-o să te căsătoreşti niciodată, mami?

— Ba da, după ce te faci mare o să mă mărit cu tine.

— Când eu voi fi mare tu vei fi cam bătrână, a spus copilul, pentru care cifrele erau adevăruri irefutabile.

— Atunci va trebui să-mi caut un bărbat la fel de decrepit ca mine, a râs Carmen şi brusc i-a venit în minte chipul lui Leo Galupi, aşa cum şi-l amintise des în aceşti ani şi cum îl văzuse pentru prima dată, pe jumătate ascuns în spatele unui buchet de flori ofilite, aşteptând-o pe aeroportul din Saigon.

S-a întrebat dacă o mai ţinea minte şi a hotărât că va trebui să verifice asta într-o bună zi, căci Dai creştea rapid şi în curând nu va mai avea nevoie de ea. Pe de altă parte, se plictisise de iubiţii trecători pe care şi-i alegea printre bărbaţii mai tineri decât ea, căci avea nevoie de trupuri armonioase şi frumoase, dar vidul sentimental începea s-o apese.

În timp ce Gregory trăia pe picior mare, acumulând datorii şi dureri de cap, ea trăia ca o lucrătoare, însă culegea bani şi laude, în curând numele Tamar a fost simbolul stilului original şi al calităţii impecabile. Fără să-şi propună, s-a pomenit conducând defilări de modă şi ţinând conferinţe pe post de expert, dar a luat totul în glumă. Într-o zi o să mă prindă că de fapt nu ştiu nimic, că păcălesc lumea ca să mă dau mare, îi spunea lui Gregory când apărea în reviste pentru femei sau de artă sau în reviste economice pe post de exemplu de întreprindere cu dezvoltare rapidă. Câţiva ani mai târziu, când se găseau sucursale Tamar în mai multe capitale, când sub ordinele ei lucrau mai bine de două sute de suflete, başca vânzătorii care străbăteau mai multe continente ca să-i plaseze produsele în magazinele de lux, şi când departamentul de contabilitate ocupa un etaj întreg al fabricii, ea tot mai călătorea călare pe măgari prin deşert în căutare de material şi trăia modest împreună cu fiul ei, nu din meschinărie, ci pentru că nu ştia că viaţa poate fi mai comodă.

Cel mai mult şi mai mult King Benedict îşi dorea un trenuleţ electric pe care să-l monteze în sufrageria

maică-sii. Construise de-acum gara, un cătun din căsuţe din lemn, copaci din carton şi o natură de dealuri şi tunele în miniatură, care se întindea de la un perete la altul, împiedicând trecerea. Acum aştepta trenul, pentru că Bel îi promisese că va fi prima cumpărătură după ce vor veni banii după proces. Se simţea ca un invalid şi se agăţa de fustele acestei femei cu gâtul lung şi ochi galbeni, care-l asigura că e mama lui şi reprezenta singura busolă în noianul de incertitudini. După accident memoria lui era în ceaţă, patruzeci de ani se şterseseră în clipa când se izbise cu capul de pământ. Şi-o amintea pe maică-sa tânără şi frumoasă, când oare se transformase în bătrâna deşelată de muncă şi de ani? Cine era de fapt Bel? Măcar să-mi cumpere trenuleţul... Îşi dădea seama că parcă nu mai era făcut pentru jocuri de copii, dar nici nu-l interesau lucrurile care-i preocupau pe bărbaţi. Stătea cu orele în faţa televizorului, invenţia asta pe care n-o cunoştea, iar când vedea sărutările pătimaşe de pe ecran simţea o nelinişte oarbă, ceva i se zbătea înlăuntru, dar din fericire nu dura mult. Catalogul cu trenuri electrice îl atrăgea mult mai mult decât revistele cu femei goale pe care i le oferea chioşcarul din colţ. Uneori se vedea ca de departe, de parcă ar fi fost la cinema şi şi-ar fi văzut propriul chip într-un scenariu inexorabil. Nu-şi recunoştea corpul. Maică-sa îi spusese de accident şi de amnezie, tont nu era, ştia că nu avea paisprezece ani. Se privea îndelung în oglindă şi nu-l recunoştea pe bunicul acela care se uita la el, îşi trecea în revistă schimbările şi se întreba când se petrecuseră oare, cum de se dărăpănase în asemenea hal. Habar n-avea când îi căzuse părul, când se îngră-şase şi îi apăruseră riduri, ce se întâmplase cu nişte dinţi, de ce-l dureau oasele când arunca mingea, de ce n-avea aer când încerca să urce în fugă scările şi de ce nu putea citi fără ochelari. Nu-şi amintea să-şi fi cumpărat ochelari. Acum era aşezat la o masă mare într-un birou plin de plante şi de

cărţi, între doi bărbaţi care-i puneau tot felul de întrebări, la unele îi era imposibil să răspundă, în timp ce o secretară scria la maşină fiecare cuvânt. Cine era preşedinte în anul în care te-ai căsătorit? Maică-sa îl punea să se ducă zilnic la bibliotecă să citească ziare vechi ca să afle ce se petrecuse pe lume în cei patruzeci de ani care-i zburaseră din minte. Datele abstracte erau mai uşor de înţeles decât artefactele de uz cotidian, precum cuptorul cu microunde şi alte obiecte fascinante şi misterioase. King ştia numele preşedinţilor, pe ale baschetbaliştilor faimoşi, ştia de călătoriile pe lună, de războaie, de asasinarea lui John Kennedy şi Martin Luther King, însă n-avea nici cea mai mică idee unde fusese el în timpul acestor evenimente şi putea să jure că nu se însurase niciodată. În flecare seară mama îi povestea întâmplări din viaţa lui, în speranţa că, tot repetându-le, ceaţa uitării avea să se risipească, dar aceste exerciţii obligatorii de memorie erau pentru el un calvar plictisitor şi interminabil. Îi era greu să creadă că viaţa lui fusese atât de neînsemnată, că nu făcuse nimic important, că nu-şi îndeplinise nimic din ce visase când era copil. Îl neliniştea timpul pierdut în acest şirag de rutine mărunte şi cu atât mai mult se bucura de cea de-a doua şansă pe care o avea. După cum spunea mama, viitorul nu era o gaură neagră, ci o pagină albă. Putea s-o umple cu lucrurile pe care şi le propusese, să retrăiască anii deja trăiţi. Să ducă o viaţă aventuroasă, să descopere comori, să facă fapte de eroism, să plece în Africa şi să-şi caute rădăcinile, să nu se însoare şi să nu îmbătrânească niciodată. Măcar dac-ar putea să-şi amintească greşelile şi succesele... Dintotdeauna îşi dorise un tren electric, nu era un capriciu de moment, era dorinţa lui cea mai veche, visul său din copilărie. I-a spus asta lui Reeves, omul a zâmbit cu ochii lui albaştri şi i-a mărturisit că exact asta îşi dorea şi el cel mai mult, dar nu avusese aşa ceva niciodată. Minciuni, dacă-şi poate plăti biroul ăsta cu litere de aur la geam, precis

că-şi poate cumpăra şi un tren, ba chiar două dacă are chef, şi-a spus King Benedict, dar n-a zis nimic ca să nu pară obraznic. Şi de ce se dusese maică-sa la un avocat alb? Nu-i spusese chiar ea de atâtea ori că nu trebuie să ai încredere în albi, din principiu? Acum celălalt tip îi punea pe masă tot felul de fotografii, trebuia să le recunoască, dar nu recunoştea pe nimeni, cu excepţia femeii frumoase prinse în faţa unei ferestre, cu o jumătate de obraz în plină lumină şi cealaltă în umbră, cu siguranţă mama lui, deşi arăta cu totul altfel decât bătrâna de acum. Apoi i-au pus în faţa ochilor reviste ilustrate, ca să identifice oraşe şi peisaje, necunoscute şi acestea. Dar asta? Ce era cu plantaţia asta de bumbac şi cu camionul ăsta? Nu reuşea să-şi aducă aminte, dar era sigur că fusese într-un loc asemănător. Unde e, mami? Dar, înainte să apuce să rostească întrebarea, a simţit ca nişte cuie în tâmple şi durerea l-a doborât. A dat să-şi apere capul cu mâinile, să scape, dar s-a prăbuşit în genunchi.

— Domnule Benedict, domnule Benedict, vă e rău, a auzit el ca de departe, apoi a simţit mâinile mamei pe frunte şi s-a răsucit să o ia de după mijloc şi să se refugieze la pieptul ei, copleşit de ciocanele care-i bubuiau în creier şi de valul de greaţă care-i umplea gura de salivă şi-l făcea să tremure.

Un an i-a luat lui Gregory Reeves să admită că n-avea rost să se mai lupte pentru o căsnicie care nici nu trebuise să existe, şi încă unul ca să se hotărască pentru divorţ, pentru că nu voia să-l părăsească pe David şi îi era greu să accepte un al doilea eşec.

— Problema nu e Shanon, eşti tu, a diagnosticat Carmen. Nici o femeie nu-ţi poate rezolva problemele, Greg. Tu nici nu ştii ce vrei. Dacă nici pe tine nu te poţi iubi, cum vrei să iubeşti pe cineva?

— I-auzi, vorbeşte experienţa, a ironizat-o el.

— Cel puţin eu nu m-am măritat de două ori!

— O să-l coste o avere, s-a jeluit Mike Tong aflând că şeful voia să divorţeze pentru a doua oară.

Reeves s-a mutat o vreme la Timothy Duane. Tocmai avusese un scandal monstru cu Shanon, cu ţipete şi jigniri, ea îi aruncase o sticlă în cap. Şi-a pus hainele în două valize şi s-a jurat că de data asta nu se mai întoarce. Ajuns la apartamentul prietenului său, l-a găsit la o cină formală cu alţi medici şi soţiile lor. A intrat în sufragerie şi şi-a aruncat bagajele pe jos cu un gest dramatic.

— Asta-i tot ce-a mai rămas din Gregory Reeves, a spus pe un ton posomorât.

— Avem supă de ciuperci, i-a răspuns Timothy imperturbabil.

Mai târziu, când au rămas singuri, i-a oferit camera de oaspeţi şi i-a declarat că se bucură că se despărţise de scorpia aia:

— Chiar aveam nevoie de un tovarăş de chefuri.

— Nu te baza pe asta, vezi că am ghinion la femei.

— Vorbeşti prostii, Greg. Trăim într-un paradis. Nu numai că e plin de femei frumoase, dar nici nu avem rivali, cred că suntem ultimii heterosexuali din San Francisco.

— Uite că până acum statistica asta nu prea m-a ajutat... Shanon a rămas cu copilul, iar nu după multă vreme s-a mutat într-o casă situată pe o colină cu vedere spre golf. Gregory s-a întors la a sa, golită acum de mobilă, dar în care rămăseseră hârdaiele cu trandafiri. Nu şi-a bătut capul s-o aranjeze la loc, ultimele evenimente îl făcuseră să se închidă în el, iar camerele pustii erau cadrul adecvat pentru dispoziţia lui de soţ trădat. După ce supărarea i s-a transformat în dorinţă de revanşă, a pornit să-şi caute amante de umplutură, ca înainte, dar a constatat că, departe de a-l uşura, această soluţie nu făcea decât să-i complice programul şi să-i sporească furia. S-a cufundat în muncă, n-

avea nici timp şi nici chef să-şi vadă de casă, s-a mulţumit doar să ţină plantele în viaţă.

Nici Shanon n-o ducea mai bine din acest punct de vedere: camionul descărcase lucrurile în salonul noii case, şi acolo au rămas, abia a reuşit să aşeze paturile şi oarece ustensile de bucătărie, restul era o îngrămădeală dezordonată. Era incapabilă să-l stăpânească pe David, lucru care se dovedea o sarcină supraomenească. Copilul ar fi avut nevoie de un îmblânzitor de fiare mai curând decât de o dădacă, se născuse cu un organism care funcţiona accelerat şi se purta ca un sălbatic. Fusese dat afară de la toate grădiniţele unde petrecea câteva ore pe zi, se purta atât de barbar, că mama stătea ca pe ace să nu producă o catastrofă la cea mai mică neatenţie. Învăţase să atragă atenţia asupra lui oprindu-şi respiraţia, perfecţionase metoda până la a scoate spumă pe gură, a-şi da ochii peste cap şi a intra în convulsii ori de câte ori i se refuza un capriciu. Refuza să folosească periuţa de dinţi, pieptenele sau lingura, mânca pe jos, lingând direct din farfurie, nu putea fi lăsat cu alţi copii pentru că-i muşca, nici cu adulţii, pentru că slobozea nişte ţipete stridente de natură să-l scoată din minţi chiar şi pe cel mai curajos. Shanon se dăduse bătută încă de când copilul începuse să meargă de-a buşilea, etapă ce-a coincis cu conflictele cele mai dure cu bărbatul ei, şi-şi căutase alinarea în gin. În timp ce tatăl se spetea cu munca şi drumurile şi era mai tot timpul absent, iar mama apela la alcool şi frivolitate, situaţie care-i plasase pe ambii într-un război ireconciliabil, micuţul David aduna furia surdă a copiilor abandonaţi. Cel puţin divorţul a pus capăt bătăliilor zilnice după care toată familia cădea răpusă, inclusiv servitoarea mexicană care venea să-l spele şi să aibă grijă de David, dar care a sfârşit prin a prefera să rămână pe drumuri decât să mai stea la acest balamuc. Pentru Shanon plecarea ei a fost mult mai dureroasă decât cea a soţului. Din clipa aceea s-a lăsat în voia

sorţii, şi-a neglijat căminul, a lăsat să se strângă praful şi dezordinea în casă şi în propria-i viaţă, în jurul ei se adunau rufe şi farfurii murdare, facturi neplătite, aparatură stricată şi sarcini pe care încerca să le ocolească. Aşa a început existenţa ei de femeie divorţată, n-a mai vrut să fie nici mamă, nici gospodină, n-a mai avut energie decât pentru a fugi de naufragiu, mai întâi preţ de câteva clipe, apoi timp de câteva ore, în cele din urmă definitiv.

Reeves a rămas în casa pustie, cu ambarcaţiunea care putrezea lent la chei şi trandafirii care supravieţuiau în hârdaiele lor. Nu era o soluţie practică pentru un bărbat singur, aşa îi spuneau toţi, dar într-un apartament s-ar fi simţit prizonier, avea nevoie de spaţii ample în care să se simtă în largul său şi să poată respira în voie. Lucra şaisprezece ore pe zi, dormea cel mult cinci ore pe noapte şi bea câte o sticlă de vin la fiecare masă. Tot e bine că nu fumezi, măcar n-o să faci cancer pulmonar, îl consola Timothy Duane. Biroul semăna cu o fabrică de făcut bani, în realitate abia rezista într-un echilibru precar, în timp ce contabilul chinez reuşea în mod miraculos să facă plăţile cele mai urgente. Degeaba încerca Mike Tong să-i explice şefului său principiile de bază ale contabilităţii, ca să-l determine să se uite pe şirurile de cifre şiroind de sânge din registrele sale şi să vadă ce echilibristică trebuia să facă. Stai liniştit, omule, o să ne descurcăm, nu suntem în China, aici totul merge înainte, asta e ţara celor îndrăzneţi, nu a celor prudenţi, îl liniştea Reeves. Se uita în jur şi vedea că nu era singurul în situaţia asta, întreaga naţie sucomba zăpăcelii risipei, lansată într-o bacanală de cheltuieli şi într-o zgomotoasă propagandă patriotică menită să recupereze orgoliul umilit de eşecul războiului. El urma ritmul epocii, dar pentru asta trebuia să reducă la tăcere vocea lui Cyrus, cel cu pletele de înţelept şi enciclopediile lui clandestine, pe a tatălui, cel cu blândul şarpe boa, pe a soldaţilor pierduţi

în sânge şi groază şi pe ale altor fantome care-l luau la întrebări. De pe vremea Imperiului Roman nu s-a mai văzut atâta egoism, corupţie şi aroganţă, obişnuia să spună Timothy Duane. Iar când Carmen l-a pus în gardă în legătură cu capcanele lăcomiei, Gregory i-a reamintit că prima lecţie de viaţă de la ea o primise, în copilărie, când îl scosese din „ghetou" şi-l silise să facă un ban în cartierul burgheziei. Mulţumită ţie am traversat strada şi am descoperit avantajele de a mă afla dincolo; e mult mai bine să fii bogat, dar, dacă nu pot, măcar să trăiesc ca şi cum aş fi. Ce nu reuşea ea era să împace această bravadă a prietenului ei cu alte trăsături ale sale, care ieşeau la iveală în convorbirile lor telefonice de fiecare luni, de pildă tendinţa sa tot mai accentuată de a-i apăra doar pe cei săraci, niciodată firmele sau companiile de asigurări, de unde ar fi câştigat substanţial şi fără atâtea riscuri.

— Eşti inconsecvent, Greg, vorbeşti de făcut bani, dar prin biroul tău se perindă doar sărăntocii.

— Hispanicii aşa sunt, o ştii la fel de bine ca mine.

—Tocmai. Cu astfel de clienţi nu se îmbogăţeşte nimeni. Dar mă bucur că esti acelaşi tont sentimental dintotdeauna, de-aia te iubesc eu. Mereu ai grijă de ceilalţi, zău că nu ştiu de unde mai ai putere.

Era vorba de o trăsătură de caracter care nu fusese vizibilă pe vremea când era doar o rotiţă din complexul angrenaj al celuilalt birou de avocatură, dar care ieşise la iveală din clipa în care devenise propriul său patron. Era incapabil să-i închidă uşa cui îi cerea ajutorul, atât la birou, cât şi în viaţa privată. Era copleşit de oameni la nevoie, abia avea timp de toţi, Ernestina Pereda făcea adevărate minuni cu programările. Adesea foştii clienţi îi deveneau prieteni şi nu o dată găzduise în casa lui oameni care n-aveau unde să doarmă. O privire recunoscătoare i se părea o răsplată suficientă, dar o mai lua şi în barbă. N-avea ochi să-i descopere pe farsori, iar când voia să scape de ei era prea târziu, tipii

se transformau în adevărate vipere şi-l acuzau de toate cele. Ai grijă să nu te pomeneşti cu un proces de malpraxis, îl punea în gardă Mike Tong, văzând că şeful lui avea prea multă încredere în clienţi, printre care se găseau destui ticăloşi care abuzau de sistemul legislativ şi erau procesomani experţi, munceau câteva luni, făceau să fie daţi afară şi-apoi dădeau firma în judecată pentru pierderea locului de muncă, iar alţii îşi provocau diverse răni ca să primească asigurarea. Reeves se păcălea şi la angajări, majoritatea aveau probleme cu băutura, unul avea patima jocurilor de noroc în care-şi lăsa nu numai banii lui, dar şi tot ce putea să fure de-acolo, altul suferea de depresie cronică şi îşi tăiase de vreo două ori venele în baie. De-abia după nişte ani şi-a dat seama că prin atitudinea sa atrăgea toţi nevropaţii. Secretarele cedau nervos în faţa atâtor emoţii, puţine rezistau mai mult de două luni. Mike Tong şi Tina Faibich erau singurele persoane normale din circul acela de aiuriţi. Iar pentru Carmen, faptul că prietenul ei încă nu capotase era dovada irefutabilă a tăriei sale, în vreme ce Timothy Duane punea minunea doar pe seama norocului chior.

A intrat pe uşa de serviciu, aşa cum făcea mereu, ca să evite clienţii din sala de aşteptare. Biroul său era un munte de hârţoage, pe jos erau maldăre de acte şi cărţi de specialitate, pe canapea zăceau o haină şi cutii cu clopoţei şi cerbi de sticlă. Haosul sporea, ameninţând să-l înghită. În timp ce-şi lepăda pardesiul cerceta plantele, preocupat de aspectul funebru al ferigilor. N-a apucat să sune, Tina îl aştepta cu agenda zilei.

— Trebuie să facem ceva cu instalaţia de încălzire, îmi omoară plantele.

— Azi aveţi o înfăţişare la unsprezece şi nu uitaţi că după masă trebuie să mergeţi la tribunal. Pot să fac un pic de ordine? Parcă e o groapă de gunoi, nu vă supăraţi că vă spun, domnule Reeves.

— De acord, dar nu te atinge de dosarul Benedict, că lucrez la el. Şi scrie-le din nou celor de la club să nu-mi mai trimită fleacurile astea. Îmi dai o aspirină, te rog?

— Cred că aveţi nevoie de două. A sunat sora dumneavoastră Judy de câteva ori, e ceva urgent, i-a spus Tina şi a ieşit.

Reeves a ridicat telefonul şi şi-a sunat sora, care i-a comunicat scurt că Shanon trecuse dimineaţa devreme să i-l lase pe David şi plecase nu se ştie unde.

— Vino cât mai repede să-ţi iei băiatul pentru că nu pot să mă ocup şi de monstrul ăsta, am destule pe cap cu copiii şi cu mama. Ştii că acum are nevoie de pamperşi?

— David?

— Mama. Văd că nu ştii nimic de fiul tău.

— Trebuie internată la un azil de bătrâni, Judy.

— Sigur, cea mai uşoară soluţie, s-o aruncăm ca pe un pantof vechi, tu aşa ai face, dar nu eu. A avut grijă de mine când eram mică, m-a ajutat să-mi cresc copiii şi a fost mereu alături de mine. Cum îţi închipui c-am s-o duc la azil? Pentru tine o fi doar o babă nefolositoare, dar eu o iubesc şi sper să moară în braţele mele, nu abandonată ca un câine. Ai o oră ca să vii să-ţi iei fiul.

— Nu pot, Judy, mă aşteaptă trei clienţi.

— Atunci îl predau poliţiei. În scurtul răstimp de când e la mine a băgat pisica în uscătorul de rufe şi a tuns-o pe bunică-sa, a spus Judy, încercând să-şi stăpânească tonul isteric.

— Shanon nu ţi-a spus când se întoarce?

— Nu. A spus că e dreptul ei să-şi trăiască viaţa, ceva de genul ăsta. Duhnea a băutură şi era foarte nervoasă, aproape disperată, zău dacă o acuz, biata femeie nu-şi poate controla propria viaţă, cum să-l mai controleze şi pe fiu-său?

— Şi ce-o să facem acum?

— Ce-o să faci tu! Trebuia să te gândeşti mai de mult, nu ştiu de ce-ai mai adus copii pe lume dacă n-ai de gând să-i creşti. Ai deja o fiică drogată, nu era de-ajuns? Sau vrei ca David să o ia pe urmele soră-sii? Dacă nu eşti aici fix într-un ceas, du-te să-l iei de la poliţie, a spus şi i-a închis telefonul.

Reeves a sunat-o pe Tina şi a rugat-o să-i anuleze întâlnirile din ziua aia. Ea l-a ajuns din urmă la uşă, îmbrăcându-se din mers şi cu umbrela în mână, convinsă că într-o astfel de situaţie va fi nevoie de ea.

— Ce părere ai de o femeie care-şi părăseşte fiul de patru ani? a întrebat-o el în maşină.

— Aceeaşi ca despre un tată care-l părăseşte la trei, i-a replicat Tina pe un ton pe care nu-l mai folosise niciodată, punând punct conversaţiei.

Au rămas tăcuţi, ascultând un concert la radio şi încercând să nu se gândească la nimic rău. Căci de la David te puteai aştepta la orice.

Judy aştepta cu bagajele nepotului în uşă, în timp ce copilul, îmbrăcat în soldat, fugea prin grădină dând cu pietre după căţeaua invalidă. Tina şi-a deschis umbrela uriaşă şi a învârtit-o ca pe un carusel, ceea ce l-a oprit în loc pe David. Tatăl lui a dat să-l ia de mână, dar plodul a aruncat cu o piatră spre el şi a rupt-o la fugă spre stradă. N-a apucat să ajungă. Cu o manevră de circar, Tina a închis umbrela, i-a agăţat un picior cu mânerul, l-a trântit la pământ, după care l-a apucat de haine, l-a ridicat în aer şi l-a vârât în maşină, toate acestea fără să-şi piardă zâmbetul. L-a ţinut liniştit pe drumul de întoarcere în oraş. În după-amiaza aceea Gregory Reeves s-a prezentat la tribunal mai bătăios ca niciodată, în timp ce invincibila lui secretară îl ţinea afară din scurt pe David cu poveşti, cartofi prăjiţi şi scatoalce.

Aşa a început convieţuirea lui Gregory cu fiul său. Nu era pregătit pentru urgenţa asta şi nici nu avea timp pentru un copil mic, cu atât mai puţin pentru unul atât

de necăjit ca acesta. David era extrem de neliniştit şi nesigur, nu putea sta singur nici o clipă, noaptea venea în patul tatălui său şi dormea încleştat de mâna lui. În primele zile Gregory a fost nevoit să-l ia după el peste tot, era prea mic ca să fie lăsat singur şi nimeni nu era dispus să aibă grijă de el, nici măcar Judy, în ciuda talentului înnăscut pentru copii şi a sumei frumuşele pe care i-o oferise. Dacă în câteva minute a chelit-o pe maică-mea, într-o oră îi taie gâtul, a sunat răspunsul ei. Casa şi maşina lui Reeves s-au umplut de jucării, mâncare stricată, gumă de mestecat folosită şi haine murdare. Neavând încotro, îl lua cu el la birou, unde iniţial angajaţii au încercat să se împrietenească cu băieţelul, dar în curând s-au dat bătuţi, recunoscând deschis că-l urau. David o lua la fugă peste mese, îşi umplea gura de agrafe, apoi le scuipa peste acte, scotea calculatorul din priză, inunda baia, smulgea firele telefonului şi se plimba întruna cu liftul, reuşind să-l strice. La sugestia secretarei sale, Gregory a angajat o imigrantă ilegală din Salvador, însă femeia n-a rezistat decât patru zile. A fost prima dintr-o listă lungă de bone care s-au perindat prin casă fără să lase amintiri. Mai dă-le încolo de traume, în locul tău i-aş trage o bătaie s-o ţină minte, l-a sfătuit la telefon Carmen, care însă nu ridicase niciodată mâna asupra lui Dai. El a preferat să consulte un psihiatru de copii, care l-a sfătuit să-l dea la o şcoală specială pentru copii cu probleme de comportament, i-a prescris pastile calmante şi tratament psihiatric neîntârziat, explicându-i că traumele emoţionale din primii ani de viaţă lasă urme de neşters.

— Şi, dacă tot suntem aici, vă sfătuiesc să urmaţi şi dumneavoastră o terapie, aveţi nevoie de aşa ceva în mai mare măsură decât David. Dacă nu vă rezolvaţi problemele, nu-l veţi putea ajuta pe copil, a conchis, însă Reeves nici n-a vrut să audă. Doar crescuse într-un mediu în care o astfel de soluţie nici nu se putea

închipui şi mai credea că un bărbat trebuie să se descurce singur.

A fost un an greu pentru Gregory Reeves. E cel mai rău din viaţa ta, dar nu trebuie să te sperii, viitorul va fi mult mai uşor, l-a asigurat Olga mai târziu, încercând să-l convingă de puterea cristalelor care ţineau ghinionul la distanţă. Dar ghinioanele se adunau, clătinând serios fragilul echilibru existenţial. Într-o dimineaţă, Mike Tong a intrat la el întors pe dos ca să-l anunţe că datora băncii o sumă cu neputinţă de plătit şi că dobânzile sufocau funcţionarea firmei, la care se adăugau cheltuielile pentru divorţ. Femeile cu care ieşea au dispărut treptat, pe măsură ce-l cunoşteau pe David: nici una nu avea destulă tărie de caracter pentru a-şi împărţi amantul cu făptura imposibil de îmblânzit. Nu era prima dată când era copleşit de probleme, numai că acum mai avea şi grija copilului. Se scula în zori ca să aibă timp să facă ordine prin casă, să pregătească micul dejun, să asculte ştirile, să-şi hrănească şi să-şi îmbrace fiul, după ce pastilele îşi făceau efectul îl ducea la şcoală, după care venea în oraş. Cele patruzeci de minute de drum cu maşina erau singura clipă de pace a zilei, trecând printre superbele turnuri ale podului Golden Gate, aidoma clopotniţelor chinezeşti de lac roşu, cu golful de o parte, oglindă întunecată străbătută de vaporaşe de croazieră şi bărci pescăreşti, şi silueta elegantă a oraşului San Francisco în faţă, îşi amintea de tatăl său. E locul cel mai frumos din lume, spunea el. Asculta muzică şi încerca să nu se gândească la nimic, lucru imposibil, căci problemele care-l asaltau erau nesfârşite. Tina îi stabilea devreme întâlnirile, ca să-l poată lua pe David la ora patru, îşi lua dosarele acasă, ca să le studieze, dar n-avea timp, nu-şi închipuise că un copil poate ocupa atâta spaţiu, face atâta gălăgie şi cere atâta atenţie. A fost prima dată când i-a fost milă de Shanon şi a înţeles de ce fugise. În

plus, plodul aduna toate jivinele şi mai trebuia să cureţe acvariul peştilor, să hrănească şoriceii, să cureţe colivia papagalilor şi să plimbe câinele, un ciobănesc gălbui pe care l-au botezat Oliver în amintirea primului prieten al lui Gregory.

— Aşa-ţi trebuie dacă eşti prost, n-aveai de ce să cumperi grădina aia zoologică, l-a certat Carmen.

— De ce nu mi-ai spus mai devreme, acum nu mai am ce face.

— Ba ai, dăruieşte câinele, eliberează păsările şi rozătoarele şi aruncă peştii în golf. Va fi spre binele lor.

Vrafurile de dosare creşteau pe lăzile pe post de noptieră. S-a văzut silit să renunţe la călătorii şi să încredinţeze procesele din alte oraşe angajaţilor săi, care ori nu erau treji, ori nu erau sănătoşi şi făceau greşeli costisitoare. S-a terminat şi cu cinele de afaceri, partidele de golf, spectacolele de operă, ieşirile la dans cu femeile de pe listă şi chefurile cu Timothy Duane, nici măcar la film nu mai putea să meargă, ca să nu-l lase singur pe David. Nici acasă nu le putea vedea, pe video, căci copilul nu admitea decât filme cu monştri şi foarte violente, cu cât curgea mai mult sânge, cu atât mai bine. Scârbit de atâţia morţi, torturaţi, zombi, vârcolaci şi extraterestri perfizi, Gregory a dat să-l iniţieze în comedii muzicale şi desene animate, dar se plictiseau în parte. Nu putea să-şi cheme prietenii acasă, David nu suporta pe nimeni, orice străin care se apropia de taică-său era o ameninţare, făcea crize de gelozie care grăbeau, invariabil, plecarea musafirilor. Din când în când, dacă avea o sărbătorire sau o întâlnire cu o nouă cucerire, punea pe câte cineva să-i păzească copilul câteva ore, dar la întoarcere găsea casa măturată ca de uragan şi pe bonă în lacrimi sau într-o criză de nervi. Singurul care avea destulă răbdare şi rezistenţă era King Benedict, care s-a dovedit dotat pentru rolul de dădacă şi căruia îi plăceau jocurile video şi filmele horror, însă locuia prea departe şi, pe de altă

parte, era la fel de neajutorat ca David. Dacă-i lăsa singuri, Gregory stătea ca pe ace şi revenea iute, imaginându-şi tot felul de catastrofe care s-ar fi putut petrece în absenţa sa. Sfârşitul de săptămână şi-l dedica pe de-a-ntregul băiatului, curăţeniei, cumpărăturilor şi reparaţiilor, schimba paiele din cuşca şoarecilor şi spăla acvariul peştilor, care pluteau leşinaţi pentru că plodul le arunca în apă tot felul de porcării. Chiar şi în somn era urmărit de datoriile neplătite, de impozitele amânate şi de posibilitatea de a se pomeni într-o situaţie fără ieşire pentru că n-avea încredere în avocaţi şi-şi neglijase, la rândul lui, nişte clienţi. Peste toate astea s-a văzut silit să-şi suprime asigurarea profesională din lipsă de fonduri, spre groaza lui Mike Tong, care prevestea tot soiul de catastrofe financiare şi susţinea că a lucra în acest sector fără protecţia unei asigurări era sinucidere curată. Lui Reeves nu-i ajungeau banii, puterile şi timpul, era epuizat, tânjea după un pic de singurătate şi de linişte, ar fi avut nevoie măcar de o săptămână de vacanţă pe o plajă, dar era cu neputinţă să plece cu David. Fă-l cadou unui laborator, ăştia au mereu nevoie de copii pentru experimente, i-a sugerat Timothy Duane, care nici el nu-şi mai vizita prietenul de frica plodului. Gregory auzea bubuituri în creier, ca în perioada cea mai rea a războiului, dezastrul creştea în jurul său, imposibil de oprit, a început să bea prea mult, i-au revenit alergiile, se sufoca de parcă plămânii i-ar fi fost umpluţi cu vată. Alcoolul îi provoca o scurtă perioadă de veselie, pe urmă-l arunca în tristeţe, a doua zi se trezea cu pielea înroşită, un zumzet în urechi şi ochii umflaţi. A fost prima dată când a constatat că-l trădează corpul, până atunci luase în batjocură fanatismul californienilor de a se menţine în formă, credea că sănătatea e precum culoarea pielii, ceva irevocabil cu care te naşti şi despre care nu merită să vorbeşti. Nu se gândise niciodată la colesterol, la zahărul rafinat şi grăsimile saturate, era indiferent la

alimentele organice şi la fibre, precum şi la mania uleiului de bronzat şi a joggingului, alerga doar când trebuia să ajungă repede într-un loc. Era convins că nu va avea timp să se îmbolnăvească şi că nu va muri de bătrâneţe, ci dintr-un accident.

Pentru prima dată i-a scăzut interesul pentru femei, asta-l cam neliniştea, dar îl şi uşura, se temea să nu-şi piardă virilitatea, dar îşi spunea şi că fără obsesia asta viaţa i-ar fi fost mai uşoară. Şi-a rărit întâlnirile, acum erau pe fugă şi în timpul prânzului, căci serile trebuia să stea cu David. Ca şi foamea sau somnul, sexualitatea era o urgenţă ce trebuia satisfăcută imediat, nu avea nevoie de lungi preambuluri, dorinţa lui era o condiţie disperată.

— Devin năzuros, trebuie că e vârsta, i-a spus lui Carmen.

— Slavă Domnului. Nu pricep cum un om ca tine, atât de pretenţios la îmbrăcăminte, muzică şi cărţi, care ştie să aprecieze un restaurant bun, să cumpere vinul cel mai bun, călătoreşte la clasa întâi şi trage la hoteluri de lux, putea să umble cu vagaboandele alea.

— Nu exagera, unele nu erau rele deloc, a sărit el, dar în adâncul sufletului îi dădea dreptate, mai avea multe de învăţat în domeniul acela. Singura plăcere la care nu renunţa şi cu care se recrea neîncetat era muzica. Noaptea, când nu putea să doarmă şi neliniştea îl împiedica să citească, se trântea în pat şi privea întunericul ascultând un concert.

La sfârşitul lui martie Nora Reeves a murit de pneumonie. Sau poate că murea treptat de patruzeci de ani încoace şi nimeni nu prinsese de veste. În ultimii ani, mintea-i rătăcea pe încurcate cărări spirituale şi, ca să nu se piardă de tot, umbla întruna cu portocala invizibilă a Planului Infinit în mână. Judy o ruga să o lase acasă când plecau, ca să nu creadă lumea că ţine mâna întinsă pentru pomană. Nora se credea de şaptesprezece ani, într-un palat alb unde venea s-o

viziteze logodnicul ei, Charles Reeves, care-şi făcea apariţia la ora ceaiului cu pălăria sa de cowboy, un şarpe blând şi o lădiţă cu scule ca să dreagă stricăciunile lumii, aşa cum venise cu sfinţenie în fiecare joi din ziua depărtată când îl luase ambulanţa şi-l dusese în altă lume. Agonia a început cu o febră intermitentă, iar când starea i s-a agravat, Judy şi bărbatul ei au dus-o la spital, unde a rămas două săptămâni, într-o stare de slăbiciune de ziceai c-o să se volatilizeze în orice clipă. Însă Gregory era convins că nu era agonie: îi adusese o instalaţie ca să-şi asculte operele şi observase că-şi mişca uşor picioarele sub cearşaf în ritmul muzicii şi că un soi de surâs copilăros i se aşternea pe buze, dovadă limpede că nu avea de gând să plece.

— Dacă o mai mişcă muzica, asta înseamnă că nu e pe moarte.

— Îţi faci iluzii, Greg. Nu mănâncă, nu vorbeşte, aproape că nu respiră, îi răspundea Judy.

— O face dinadins. Ai să vezi că mâine o să fie bine, se încăpăţâna el, agăţându-se de amintirea maică-sii la tinereţe.

Dar într-o dimineaţă a fost chemat la spital, unde a doua zi i-a prins pe el şi pe soră-sa alături de patul în care zăcea trupul uşor al unei femei fără vârstă. Mama lor se apropia de optzeci de ani, însă se desprinsese de mult de viaţă, căzând într-o nebunie paşnică ce o ajutase să scape de necazurile existenţiale, dar fără să-i ştirbească purtările elegante şi delicateţea spiritului. Pe măsură ce sporea decrepitudinea trupului, Nora Reeves se întorcea în alt timp şi alt loc, până la uitarea completă. Către sfârşit se credea o prinţesă din Urali şi cânta arii rătăcind prin încăperile albe ale unui loc fermecat. De multă vreme n-o recunoştea decât pe Judy, dar o confunda cu bunică-sa şi îi vorbea în rusă. Se întorsese într-o tinereţe imaginară, unde nu existau datorii şi suferinţă, doar distracţii calme cu muzică şi

lecturi. Citea din plăcerea de a vedea infinitele variaţii ale celor douăzeci şi patru de litere tipărite pe hârtie, dar nu-şi amintea frazele şi nu înţelegea despre ce era vorba, răsfoia cu acelaşi interes un roman clasic sau instrucţiunile de folosire ale unui aparat electrocasnic. Cu trecerea anilor se micşorase cât o păpuşă străvezie, dar cosmeticalele miraculoase ale imaginaţiei, sau poate pur şi simplu inocenţa morţii, îi redaseră prospeţimea pierdută, astfel că în clipa morţii era exact cum şi-o amintea Gregory din copilărie, când mama îi arăta constelaţiile firmamentului. Săptămânile de febră, zilele în care nu mai mâncase nimic şi părul pe care i-l tunsese nepotul şi care nu mai crescuse nu reuşiseră să distrugă acea frumuseţe iluzorie. Şi-a dat sufletul cu blândeţea care o caracteriza, ţinându-şi fiica de mână. Au îngropat-o fără vaiete şi lacrimi într-o zi ploioasă. Judy a pus într-o pungă puţinele lucruri rămase după ea, două rochii foarte purtate, o cutie de tablă cu actele care dădeau seamă de trecerea ei prin această lume, două tablouri pictate de Charles Reeves şi colierul de perle îngălbenite. Gregory a luat doar două fotografii.

În seara aceea, după ce i-a făcut baie lui David şi s-a luptat cu el ca să-l bage în pat, Gregory a hrănit jivinele, a pus rufele murdare în maşina de spălat, a adunat jucăriile azvârlite peste tot şi le-a pus în dulap, a dus gunoiul, a spălat bucătăria, a pus la loc în rafturi cărţile din care copilul construise o fortăreaţă, în fine a rămas singur cu maldărul de dosare de citit până a doua zi. A pus o simfonie de Mahler, şi-a turnat un pahar de vin alb şi s-a aşezat pe marginea patului, singura mobilă din camera sa. Se făcuse miezul nopţii şi mai avea nevoie de cel puţin două ore ca să descurce un caz, dar nu mai avea putere. A băut vinul din două înghiţituri, şi-a mai turnat un pahar, apoi încă unul, până a terminat toată sticla. A dat drumul la apă în baie, s-a dezbrăcat şi s-a privit în oglindă: gât puternic, spinare lată, picioare ferme. Era atât de obişnuit cu ideea că trupul îi

răspundea precum o maşină bine unsă, încât nu putea să se imagineze bolnav. Singurele dăţi când stătuse la pat fuseseră când îi plesniseră venele de la picior şi în spitalul acela din Hawaii, dar aproape că le uitase. Ignora tăcut semnalele de alarmă care îi spuneau să se cuminţească — alergiile, migrenele, oboseala, insomnia. Şi-a trecut mâna prin păr şi a constatat nu numai că-i încărunţea, dar şi că începea să-i cadă. Şi-a amintit de King Benedict, care-şi vopsea ţeasta cu cremă neagră de ghete ca să disimuleze calviţia care-l nedumerea, pentru că se credea în plină tinereţe. S-a privit din nou, căutând urmele maică-sii, pe care le-a găsit în mâinile cu degete lungi şi în fineţea picioarelor, restul era moştenirea solidă a tatălui. Margaret avea trăsăturile bunică-sii, chip pisicesc cu pometi înalţi, priviri angelice şi gesturi suave. Ce-o mai fi făcând? Ultima oară o văzuse la închisoare. De pe stradă la închisoare, din închisoare pe stradă, dintr-o nebunie în alta, asta era viaţa ei de când fugise prima dată de acasă. Era foarte tânără, însă străbătuse de-acum toate cercurile Infernului şi ajunsese ca o cobră gata de atac. În ciuda evidenţei, voia să creadă că în spatele carapacei de vicii mai avea urme de puritate. Poate că, aşa cum Nora Reeves se transfigurase înainte de moarte, Margaret avea să scape şi ea de depravare şi să renască ca prin farmec din propria-i cenuşă. Mama lui vegetase decenii la rând neatinsă de grosolăniile acestei lumi, iar acum precis că avea să se transforme în ceaţă acolo sub pământ, scăpând de lucrarea harnică a viermilor. Aşa va fi şi cu fiică-sa, poate că lungul calvar care o dusese atât de departe pe un drum degradant nu apucase să distrugă complet fondul ei frumos, poate că ar fi fost de-ajuns o curăţenie radicală din acelea prescrise de Olga şi de o baie zdravănă cu mult săpun şi perie ca să rămână curată, fără urme, fără înţepături de ac, răni, vânătăi sau zgârieturi, cu pielea luminoasă, dinţii

nepătaţi, pletele strălucitoare şi vii şi sufletul spălat definitiv de orice vină.

Era ameţit, nu vedea bine. S-a băgat în cadă şi s-a lăsat învăluit de plăcerea apei calde, încercând să-şi relaxeze membrele înţepenite de tensiune şi să nu se gândească la nimic, numai că evenimentele de peste zi năvăleau grămadă, formalităţile la spital, scurta slujbă religioasă, înmormântarea stingheră unde singura pată de culoare erau buchetele mari de garoafe roşii pe care le cumpărase din remuşcare că nu se ocupase de maică-sa atâţia ani. Şi-a amintit ploaia, tăcerea încăpăţânată şi fără lacrimi a lui Judy, propria lui stânjeneală, de parcă moartea ar fi fost ceva indiscret, singura lipsă de curtoazie şi bune maniere de care dădea dovadă Nora Reeves. În drum spre cimitir se gândise la treburile de la birou, la dosarul King Benedict, pe care trebuia să-l rezolve sau să deschidă procesul riscând să piardă totul, urmărise ca un copoi fiecare pistă, oricât de neînsemnată, dar n-avea nimic concret de care să se agate. Prinsese drag de clientul său, era ca un copil cuminte ascuns în învelişul anacronic al unui cincuagenar, dar şi mai mult o admira pe Bel Benedict, această femeie extraordinară care merita să scape de sărăcie. Pentru ea trebuia să anticipeze mişcările celorlalţi avocaţi şi să-i învingă pe teren propriu, nu câştigă cel ce are dreptate, ci cel care se luptă mai bine, sunase prima lecţie primită de la bătrânul iubitor de orhidee. Uite la ce se gândeşte când cadavrul mamei sale încă nu se răcise de tot, şi-a zis înciudat. Şi-a amintit de ultimii ani ai Norei Reeves, ajunsă un fel de fetiţă retardată pe care Judy o îngrijea cu un devotament repezit şi nerăbdător, de parcă ar fi fost un copil în plus din liota ei de opt copii. Măcar soră-sa fusese alături de ea, pe când el găsea tot felul de scuze ca să n-o vadă, se mulţumea să plătească ce era de plătit şi s-o viziteze scurt de două ori pe an. Era supărat că nu-l recunoştea, că mintea ei nu mai înregistra

existenţa unui fiu pe nume Gregory, se simţea pedepsit de amnezia senilă a mamei, de parcă uitarea ar fi fost încă un pretext ca să şi-l şteargă din inimă. Bănuise mereu că nu-l iubea, iar când încercase să scape de el dându-l la orfelinat sau fermierilor ălora o făcuse nu mânată de sărăcie lucie, ci de indiferenţă. Apa era prea caldă, îi ardea pielea şi îi bubuiau tâmplele, ce-ar fi să mai bea ceva, a ieşit din cadă, şi-a pus halatul şi s-a dus în bucătărie după altă sticlă, pe drum a închis căldura, se sufoca. A aruncat o privire în camera lui David şi a văzut că dormea liniştit, de-a curmezişul în cortul de indian. Şi-a mai turnat un pahar cu vin alb şi s-a aşezat pe marginea patului; discul se terminase, a ascultat liniştea, un lux rar de când vieţuia cu fiul său. Mama s-a întors ca o amintire persistentă, îi şoptea ceva, încerca să-i spună ceva; şi-a dat seama că n-o cunoştea, era o străină. În copilărie o adorase, dar apoi se depărtase, adesea crezuse c-o urăşte, mai ales în anii cei mai grei, când se instalase în fotoliul de răchită, resemnată în sărăcie şi neputinţă, în timp ce el îşi făcea veacul pe stradă. S-a uitat la vechile fotografii îngălbenite, crâmpeie dintr-un trecut îndepărtat care într-un fel era şi al lui, a încercat să recompună din bucăţi bătrâna suavă şi blândă. N-a reuşit s-o vadă aşa, în schimb i-a apărut imaginea ei din tinereţe, cu o rochie cu guler de dantelă şi părul adunat într-un coc, în picioare la ieşirea dintr-un sat înecat în colb, s-a văzut şi pe el, un copil pirpiriu, cu trăsături clare, ochi albaştri şi gură mare, în spatele lui doi bărbaţi înghesuiau o fetiţă neagră, el ţipa şi ăia râdeau, dar fetiţa scăpa din teribila încleştare şi acum era lângă Nora Reeves, care-i întindea o broşură cu Planul Infinit. Pe urmă a văzut-o mergând cu paşi mari pe un drumeag solitar, ea înainte, el încercând s-o ajungă din urmă, dar, cu cât alerga mai tare, cu atât se mărea distanţa dintre ei şi silueta pe care o urmărea devenea mai mică şi mai ştearsă la orizont, asfaltul frigea şi se muiase, i se lipeau tălpile, oboseala era prea

mare, nu mai putea înainta, cădea, se târa pe genunchi, zăpuşeala îl împiedica să respire. I s-a făcut o milă imensă de copilul acela, de el însuşi. Mamă! a strigat-o mai întâi în gând, apoi cu un strigăt sfâşietor, iar atunci imaginile neclare s-au concentrat, liniile difuze au dobândit fermitatea clară a trăsăturilor de penel şi Nora Reeves a apărut întreagă, reală şi prezentă şi i-a întins mâinile surâzătoare. A dat să se ridice ca s-o îmbrăţişeze cum n-o făcuse niciodată, n-a reuşit să se mişte şi a rămas aşa, repetând „mamă", în timp ce încăperea era inundată de o lumină incandescentă şi apăreau pe rând alţi vizitatori: Cyrus, Juan José Morales de mână cu Thui Nguyen, băiatul din Kansas care-i murise în braţe şi alţi soldaţi livizi, Martínez lipsit de vechea lui aroganţă, dar în ţinuta lui de filfizon, cât şi mulţi alţii, care intrau în linişte şi umpleau locul. Gregory Reeves era scăldat în zâmbetul Norei, de care avusese atâta nevoie când era copil şi pe care-l căutase în van ca adult. A rămas nemişcat în tăcerea unui timp care încremenise, până când alaiul morţilor a dispărut treptat. Ultima plecată a fost mama, care s-a retras plutind şi s-a topit în perete, lăsându-i certitudinea unei iubiri pe care nu ştiuse s-o exprime în viaţă, dar i-o purtase mereu.

Rămas singur, după plecarea tuturor, ceva parcă i-a explodat în inimă, o durere teribilă pornită din piept şi cuprinzându-i în valuri tot corpul, arzându-l, sfâşiindu-l, rupându-i oasele şi jupuindu-i pielea, şi-a pierdut controlul, nu mai era el însuşi, ci doar suferinţa aceea insuportabilă, o meduză speriată zdrobin-du-se de pereţii odăii, o rană sângerândă. A încercat din nou să se ridice, braţele nu-l ascultau, s-a încovoiat şi a căzut în genunchi, nu putea să respire. Preţ de câteva minute a gâfâit prăbuşit pe duşumea, căutând aerul şi cu tâmplele bubuind. O parte lucidă a minţii înregistra ce se petrecea şi a ştiut că trebuia să ceară ajutor dacă nu voia să moară pe loc, dar n-a putut să ajungă la telefon

şi n-avea glas să strige, s-a ghemuit ca un nou-născut, tremurând, încercând să-şi amintească ce ştia despre o criză cardiacă. S-a întrebat cât timp va trece până la moarte, idee care mai întâi l-a înspăimântat, dar pe urmă şi-a imaginat pacea de a nu mai fi, de a nu se mai lupta cu umbrele, de a nu se mai târî pe un drum după femeia aceea care se tot îndepărta şi, la fel cum făcea în copilărie când se pitea cu câinele în vizuina de vulpe, s-a lăsat în voia tentaţiei de a nu fi. Extrem de încet, durerea a trecut, luând cu ea o parte din sfârşeala uriaşă. A avut impresia că mai trăise clipa aceea. A putut din nou să respire, şi-a pipăit pieptul verificând dacă-i mai bătea inima, dacă nu-i plesnise. A început să plângă cum n-o mai făcuse din timpul războiului, un lamento visceral care venea de departe, poate dinainte de a se naşte, un izvor alimentat de toate lacrimile pe care şi le reprimase în ultimii ani, un torent de neoprit. A plâns pentru copilăria lui trecută, pentru luptele şi înfrângerile imposibil de transformat în victorii, pentru datoriile neplătite şi trădările de care avusese parte în viaţă, pentru absenţa mamei şi târzia înţelegere a dragostei sale. A văzut-o pe Margaret prăbuşindu-se într-o prăpastie şi a vrut s-o oprească, dar i-a scăpat din mâini. A murmurat numele lui David, atât de vulnerabil şi de rănit, întrebându-se de ce erau marcaţi copiii lui de acest stigmat de suferinţă, de ce viaţa era atât de grea pentru ei, dacă nu cumva le transmisese în gene un blestem şi trebuiau să plătească pentru păcatele lui. A plâns pentru toate greşelile pe care le făcuse şi pentru dragostea ideală la care visa şi care i se părea de neatins, pentru tatăl mort parcă de secole şi pentru soră-sa Judy, prizoniera atâtor amintiri urâte, pentru Olga, ghicitoarea care inventa viitorul cu cărţi măsluite, şi pentru clienţii lui, nu cei ticăloşi şi şnapani, ci victime precum King Benedict şi alţi nefericiţi, negri, mexicani, ilegali, săraci, marginalizaţi şi umiliţi, care veneau după ajutor la acea Curte a Miracolelor care ajunsese să fie

biroul lui, a plâns apoi pentru amintirile din război, pentru camarazii în saci de plastic, pentru Juan José Morales şi fetiţele de doisprezece ani care se vindeau soldaţilor, pentru cei o sută de morţi de pe munte. Iar când şi-a dat seama că de fapt plângea pentru el însuşi, a deschis ochii şi s-a pomenit faţă în faţă cu fiara, şi-a trebuit s-o privească în ochi, şi a ştiut că monstrul care-l pândea, răsuflarea aceea pe care o simţise în ceafa dintotdeauna, era propria sa groază de singurătate, care-l chinuise de când era copil şi de care se ascundea tremurând. Frica l-a cuprins din nou în îmbrăţişarea ei fatidică, i-a pătruns în gură, în urechi, în ochi, l-a invadat în timp ce şoptea vreau să trăiesc, vreau să trăiesc...

Atunci s-a auzit o sonerie şi asta l-a smuls din transă. I-a luat o veşnicie să-şi dea seama că era telefonul, să priceapă unde era şi să se vadă pe jos, gol, ud de urină, vomă şi lacrimi, beat şi terorizat. Telefonul suna precum o chemare urgentă din altă dimensiune, a reuşit să ajungă la el şi să ridice receptorul.

— Greg? Sunt Tamar. Azi nu m-ai sunat şi e luni...

— Vino, Carmen, vino, te rog, a bâiguit el.

O jumătate de oră mai târziu se afla la el, după ce venise de la Berkeley depăşind viteza legală. I-a deschis uşa doar cu un prosop pe el, descompus, a îmbrăţişat-o încercând să-i explice învălmăşit că-l durea aici, în piept, şi capul, şi spatele, peste tot. Carmen i-a pus halatul, l-a înşfăcat pe David încă adormit, i-a urcat pe amândoi în maşină şi a zburat până la cel mai apropiat spital, unde în câteva minute Gregory Reeves era întins pe un pat, conectat la o sondă şi cu o mască de oxigen pe faţă.

— O să moară tăticul meu? a întrebat David.

— Da, dacă nu dormi, i-a răspuns Carmen, feroce.

A rămas în sala de aşteptare lângă copilul adormit până în dimineaţa următoare, când cardiologul i-a spus că era în afară de pericol, nu-i cedase inima, fusese doar

o criză de anxietate, pacientul putea pleca acasă, dar trebuia să se ducă la medic, să-şi facă analizele şi bine ar fi să consulte şi un psihiatru, că o cam lua razna. S-au întors, Carmen l-a ajutat pe Gregory să facă duş şi să se culce, a făcut cafea, l-a îmbrăcat pe David, l-a hrănit şi l-a dus la şcoală. Apoi a sunat-o pe Tina Faibich şi i-a spus că şeful nu putea veni la lucru, după care s-a întors lângă el şi s-a aşezat pe marginea patului. Gregory era epuizat şi zăpăcit de tranchilizante, însă respira uşor şi chiar îi era puţin foame.

— Ce s-a întâmplat?

— A murit mama.

— Şi de ce nu m-ai anunţat?

— S-a petrecut foarte repede, n-am vrut să deranjez pe nimeni, în plus n-ai fi putut face nimic.

Şi i-a povestit în devălmăşie, haotic, dezordonat, în fraze neterminate, ţinând-o de mână pe femeia asta care îi era mai mult decât o soră, era iubirea lui cea mai veche şi mai loială, prietena şi camarada lui, o parte din el însuşi, atât de apropiată şi atât de diferită, Carmen cea brunetă şi esenţială, Carmen cea vitează şi înţeleaptă, cu cinci sute de ani de tradiţie indigenă şi hispanică în spate şi un solid bun-simţ anglo-saxon care o ajutase să umble cu paşi apăsaţi prin lume.

— Mai ţii minte când eram copii şi eu traversam prin faţa trenului? M-am vindecat de ideea fixă a morţii şi mulţi ani nici nu m-am mai gândit la asta, dar acum s-a întors şi mi-e frică. Sunt prins în chingi, nu voi putea să-mi plătesc datoriile la bancă, fiică-mea se droghează, încă cincisprezece ani de-acum încolo o să mă lupt cu David. Viaţa mea e o catastrofa, sunt un eşec pe două picioare.

— Eşecul şi succesul nu există, Greg, sunt invenţii ale americanilor. Viaţa e viaţă, trăieşti şi atât, cum poţi mai bine, câte puţin în fiecare zi, e ca o călătorie fără ţintă, ceea ce contează e drumul. Mai trebuie să te şi

opreşti, ce atâta agitaţie? Bunică-mea zicea că nu trebuie să fim robii grabei.

— Bunică-ta era ţicnită, Carmen.

— Nu tot timpul, uneori era cea mai lucidă din casă.

— Sunt la pământ şi singur ca un câine.

— Trebuie să ajungi la fund, să-l atingi, pe urmă să revii la suprafaţă. Crizele astea sunt bune, sunt singura posibilitate de creştere şi de schimbare.

— Dar eu sunt ăsta pe care-l vezi, nimic mai mult. Toate mi-au ieşit prost, începând cu copiii mei. Sunt precum turnul din Pisa, Carmen, am axul strâmb, de-aia-mi ies aşa toate.

— Şi cine ţi-a spus că viaţa e uşoară? Are şi suferinţă, şi efort. Dacă e nevoie, îndreaptă axul... Uite ce e, Greg, eşti ca o cârpă, încetează să te jeleşti şi ridică-te. Până acum n-ai făcut decât să fugi, dar nu poţi alerga veşnic, la un moment dat trebuie să te opreşti şi să te înfrunţi cu tine însuţi. Oricât ai fugi, tot în aceeaşi piele eşti.

Lui Gregory i-a venit în minte imaginea tatălui său nomad, mereu pe drum, traversând graniţele, încercând să atingă orizontul, să ajungă la capătul curcubeului şi să găsească acolo ceva ce nu putea avea aici. Ţara asta îţi oferă spaţii vaste ca să fugi, să-ţi îngropi trecutul, să laşi totul în urmă şi s-o iei de la zero de câte ori vrei, fără povara culpei sau a nostalgiei, poţi oricând să-ţi tai rădăcinile şi s-o iei de la început, ziua de mâine e o pagină albă. Asta era şi povestea lui, veşnic în neastâmpăr, un trecător etern, numai că rezultatul fusese singurătatea.

— Ţi-am mai spus-o, Carmen, îmbătrânesc.

— Nu eşti singurul. Mie-mi plac ridurile mele.

S-a uitat la ea de aproape, era prima dată când o privea atent, a văzut că nu mai era o fată tânără şi i-a plăcut că nu făcea nimic ca să-şi ascundă ridurile, urme ale trecerii ei prin lume, şi nici firele albe care-i

înspicau coama de păr negru. Greutatea pieptului îi trăgea umerii în jos şi, fidelă stilului pe care şi-l impusese, purta o fustă amplă, sandale, cercei şi brăţări — toate astea făceau parte din Carmen, din Tamar. Şi-a imaginat-o goală, pesemne că ar fi arătat precum o pisică udă, dar oricum i s-a părut mult mai drăguţă ca în copilărie, când era o fetiţă durdulie şi neastâmpărată, cu sârme de îndreptat dinţii în gură, sau în adolescenţă, când era fata cea mai cu vino-ncoa' din toată şcoala, sau când devenise femeie şi umbla cu un japonez prin cartierul gotic al Barcelonei. I-a zâmbit, ea i-a întors zâmbetul, s-au privit cu o imensă simpatie, cu o complicitate pe care o împărtăşeau de când erau copii. Gregory a luat-o de umeri şi a sărutat-o uşor pe buze.

— Te iubesc, a şoptit, conştient de banalitatea acestor cuvinte, care însă exprimau un adevăr absolut. Crezi că am putea fi un cuplu?

— Nu.

— Vrei să faci dragoste cu mine?

— Cred că nu. Oi avea o problemă de personalitate, a râs ea. Odihneşte-te şi încearcă să dormi. Mike Tong o să-l ia pe David de la şcoală şi-o să vină să stea cu tine câteva zile. Eu mă întorc diseară, am o surpriză pentru tine.

Surpriza era Daisy, nouăzeci de kile de negresă frumoasă şi veselă, ciocolată strălucitoare, de baştină din Republica Dominicană, care străbătuse pe jos Mexicul pe jumătate şi apoi trecuse graniţa împreună cu alţi optsprezece refugiaţi în fundul dublu al unui camion care transporta pepeni verzi, chitită să-şi câştige pâinea în Nord. Daisy avea să le schimbe viaţa lui Gregory şi lui David. L-a luat pe copil în grijă fără să facă mofturi şi fără să se plângă, cu acelaşi stoicism cu care trecuse peste necazurile din trecut. Nu vorbea deloc engleza, drept care Gregory făcea pe translatorul. Metoda ei de a creşte copii a dat rezultate, deşi nu e mai puţin adevărat că meritul poate că n-a fost pe de-a-ntregul al

ei, David încăpuse pe mâna unei echipe costisitoare de profesori, medici şi psihologi. Ea nu credea în modernismele acelea, nici măcar nu învăţase să pronunţe cuvântul „hiperactiv" în spaniolă. Era convinsă că purtarea lui avea o cauză mai simplă: puştiul era posedat de diavol, lucru destul de frecvent, spunea, ea însăşi cunoscuse personal destule persoane care o păţiseră la fel, dar asta se vindeca mai lesne decât o simplă răceală, orice bun creştin putea s-o facă. Aşa că încă din prima zi s-a apucat să scoată demonii din corpul lui David printr-o combinaţie de voodoo, rugăciuni către sfinţii în care credea, feluri savuroase din bucătăria caraibiană, multă dragoste şi oarece palme sonore pe care i le administra fără să ştie tatăl şi fără ca împricinatul să o pârască, pentru că perspectiva de a trăi fără Daisy îi era de neconceput. Cu o răbdare de lăudat femeia s-a apucat să-l domesticească, iar dacă-l vedea zburlit ca un porc-spinos, gata să se urce pe pereţi, îl lua în braţele ei groase şi creole, îl lipea de pieptul ei mămos şi-l scărpina în cap, cântându-i într-o limbă însorită până se liniştea. Prezenţa calmantă a lui Daisy, cu aroma ei de ananas şi zahăr, râsul spontan, spaniola lipsită de consoane şi istorisirile interminabile despre sfinţi şi vrăjitori, pe care David nu le înţelegea, dar al căror ritm îl adormea, i-au dat în cele din urmă siguranţă băiatului. Graţie acestui ajutor într-un aspect esenţial al vieţii de zi cu zi, Gregory Reeves şi-a putut începe lentul şi durerosul drum către sine însuşi.

Timp de un an de zile, în fiecare noapte Gregory Reeves credea că moare. Când copilul dormea, casa era scufundată în tăcere şi rămânea singur, simţea apropierea sfârşitului. Se încuia în camera lui ca să nu-l vadă David dacă s-ar fi trezit, nu voia să-l sperie, şi se lăsa pradă suferinţei. Care era cu totul alta decât angoasa vagă de odinioară, cu care se obişnuise mai mult sau mai puţin. În timpul zilei funcţiona normal, se simţea puternic şi activ, lua decizii, îşi conducea biroul

şi casa, se ocupa de fiu-său şi chiar avea uneori impresia că totul merge bine, însă de cum se lăsa noaptea şi era singur îl copleşea o frică iraţională. Se vedea prizonier într-o încăpere capitonată total, o celulă pentru nebuni unde n-avea rost să urli sau să baţi în pereţi, lipsită de ecou şi răspuns, cutremurător de vidă. Nu ştia să dea nume acestui coşmar alcătuit din nesiguranţă, nelinişte, culpă, senzaţie de abandon şi adâncă singurătate, astfel că l-a numit simplu: „fiara", încercase s-o evite mai bine de patruzeci de ani, dar acum pricepea că n-avea să-i dea pace nicicând, doar dacă o învingea într-o luptă faţă în faţă. Să strângă din dinţi şi să reziste ca în noaptea aceea de pe munte i se părea singura strategie posibilă împotriva acestui duşman implacabil, care-l chinuia încleştându-i pieptul, lovindu-l cu ciocane în tâmple, dându-i arsuri de rug aprins în stomac şi îndemnându-l s-o rupă la fugă spre linia orizontului şi să se piardă undeva unde nimeni şi nimic nu-l putea ajunge din urmă, mai ales propriile sale amintiri. Uneori îl prindeau zorile ghemuit ca un animal încolţit, alteori adormea răpus după câteva ore de luptă surdă şi se trezea transpirat într-un tunel de vise pe care nu şi le putea aminti. De vreo două ori a mai avut senzaţia că o grenadă îi explodează în piept şi-l lasă fără aer, dar de-acum cunoştea simptomele şi aştepta să treacă, încercând să ţină disperarea la distanţă, ca să nu moară de-adevăratelea. Trăise o viaţă păcălindu-se cu trucuri de magician, dar iată că venise momentul să ia taurul de coarne şi să renască sănătos. Iar asta-i dădea putere să meargă înainte: tunelul avea o ieşire, totul era să reziste marşului forţat care avea să-l ducă acolo.

A renunţat la băutură, intuind că orice evadare într-o consolare iluzorie era de natură să întârzie vindecarea drastică pe care şi-o impusese. Când ajungea la limită invoca imaginea mamei, aşa cum o visase după ce murise, cu braţele întinse spre el şi

zâmbindu-i, iar asta îl liniştea, deşi ştia bine că se agaţă de o iluzie, mama aceea afectuoasă era o creaţie a minţii sale. Nici după femei nu mai umbla; nu-şi impusese o abstinenţă totală — din când în când, dacă dădea peste una dispusă să ia iniţiativa se relaxa două ore —, dar nu mai cădea în capcana fanteziilor romantice, pricepuse că salvarea nu venea de la alţii, depindea doar de el. Rosemary, fosta iubită autoare de cărţi de bucate, îl mai invita să-i guste noutăţile culinare şi uneori îl mângâia, mai curând din bunătate decât din dorinţă, până ajungeau să facă amor fără pasiune, dar cu o bunăvoinţă sinceră. Mike Tong, care continua să-şi folosească abacul cel neverosimil, în ciuda liniei de computere noi-nouţe de la birou, nu reuşise să-i explice şefului său toate tainele registrelor pline de sublinieri cu cerneală roşie, dar măcar îi semănase primele seminţe de prudenţă financiară. Trebuie să faceţi ordine în conturi, altfel intrăm cu toţii în rahat, îi spunea contabilul chinez cu un zâmbet etern şi o plecăciune politicoasă, frecându-şi nervos mâinile. Din devotament pentru şeful său şi necunoaşterea limbii engleze, sfârşise prin a folosi acelaşi vocabular ca Reeves.

Tong avea dreptate, trebuia să facă ordine nu doar în socoteli, dar şi în propria lui viaţă, care era pe punctul de a se scufunda. Corabia lua apă peste tot, mâinile nu-i ajungeau să astupe găurile naufragiului. Şi-a dat seama de prietenia pe care i-o purtau Timothy Duane şi Carmen Morales, care îi suportau cu orele tăcerile şi-l sunau sau încercau să-l vadă săptămânal, cu toate că nu era o companie plăcută. Eşti insuportabil, nu te pot scoate nicăieri, ce naiba e cu tine, ai devenit plicticos, se plângea Timothy Duane, însă şi el începea să nu mai ţină la tăvăleală. Abuzase prea mult de robusta sa constituţie de irlandez, nu mai rezista la bacanalele care până atunci îi umpleau sfârşitul de săptămână de păcate şi remuşcări. Văzând că Reeves nu vorbea despre ce-l frământa şi, pe de altă parte, pentru

că nici el nu pricepea ce era cu el, Duane a avut ideea salvatoare de a-l duce aproape pe sus la cabinetul doctoriţei Ming O'Brien, după ce-l pusese să jure că nu va încerca s-o seducă. O cunoscuse la o conferinţă despre mumii, la care el se dusese ca să afle dacă exista vreo legătură între îmbălsămătorii din Egiptul antic şi patologia modernă, iar ea, ca să vadă ce soi de trăsniţi sunt atraşi de un astfel de subiect. Se întâlniseră într-o pauză, la coadă la cafea. Ea s-a uitat cu coada ochiului la tipul care semăna cu o statuie din Partenon cam hărtănită şi care-şi aprindea pipa la trei metri de afişul care interzicea fumatul, iar Duane a privit-o zicându-şi că tipa mărunţică cu păr negru şi ochi vii trebuie că avea sânge chinezesc în vine. Într-adevăr, părinţii ei erau din Taiwan. La paisprezece ani o îmbarcaseră pentru a pleca în America, unde avea să stea la nişte compatrioţi pe care abia de-i cunoşteau, cu o viză turistică şi instrucţiuni clare: să studieze, să facă o carieră şi să nu se vaite niciodată, căci orice i s-ar fi întâmplat era preferabil vieţii pe care o ducea o femeie în ţara de baştină. La un an după sosire, fata se adaptase atât de bine temperamentului american, încât a scris o scrisoare unui parlamentar în care enumera avantajele Americii şi, cu aceeaşi ocazie, cerea o viză de rezident. O coincidenţă ciudată a făcut ca politicianul să fie colecţionar de porţelanuri Ming, astfel că a fost imediat atras de numele fetei şi, într-un acces de simpatie, i-a aranjat viza de şedere. Numele O'Brien venea de la un soţ din tinereţe, cu care Ming convieţuise zece luni şi pe care apoi îl părăsise jurând să nu se mai mărite câte zile o avea. O privire mai atentă l-a făcut pe Duane să-şi dea seama de frumuseţea discretă a doctoriţei, iar după ce au trecut de la mumii la teme mai interesante, a descoperit că era prima dată după mulţi ani când era fascinat de o femeie. N-au rămas până la sfârşitul conferinţei, s-au dus la un restaurant de pe chei şi, după prima sticlă de vin, Timothy Duane îi recita un monolog

de Brecht. Doctoriţa vorbea puţin şi observa mult. A vrut s-o ducă acasă, dar Ming a refuzat cu amabilitate şi a continuat s-o facă şi în lunile care au urmat, situaţie care s-a prelungit şi a păstrat vie curiozitatea pretendentului. Când în sfârşit au început să trăiască împreună, Timothy Duane era cucerit pe de-a-ntregul.

— În viaţa mea n-am văzut o femeie atât de graţioasă, parcă e o statuetă de fildeş, şi-n plus e amuzantă, nu mă mai satur s-o ascult... Cred că mă place, nu pricep de ce mă respinge.

— Credeam că nu-ţi plac decât târfele.

— Cu ea ar fi altfel, sunt sigur.

— Cum de-l suport, Greg? Cu o răbdare chinezească... În plus, îmi plac nevroticii, iar Tim e cazul cel mai grav din toată cariera mea, avea să-i spună Ming O'Brien lui Reeves, făcându-i cu ochiul ştrengăreşte în timp ce rădea brânză în bucătăria apartamentului pe care-l împărţea cu Duane. Dar asta a fost mult mai târziu.

După multe ezitări am reuşit să trec peste ideea că bărbaţii nu vorbesc despre slăbiciunile şi problemele lor, prejudecată care mi se înrădăcinase încă de pe vremea cartierului hispanic, unde reprezenta una dintre trăsăturile fundamentale ale virilităţii. M-am pomenit instalat într-un cabinet unde totul era într-o armonie perfectă, tablourile, culorile şi trandafirul solitar într-un pahar de cristal. Presupun că ambianţa trebuia să invite la odihnă şi confidenţe, dar nu mă simţeam în largul meu şi în scurt timp cămaşa mi s-a muiat de transpiraţie, în timp ce mă întrebam de ce dracu' urmasem sfatul lui Timothy. Mi se păruse mereu o tâmpenie să plăteşti un profesionist care ia bani pe oră, mai ales când rezultatele nu se pot măsura. Împrejurările mă siliseră s-o fac în cazul lui David, care nu funcţiona fără un astfel de ajutor, dar nu mă gândisem că putea veni şi rândul meu. Pe de altă parte,

prima mea impresie despre Ming O'Brien fusese că făcea parte din altă constelaţie, că n-aveam nimic în comun, mă lăsasem păcălit de chipul ei de păpuşă şi mă gândisem la lucruri de care acum mi-e ruşine. O crezusem incapabilă să înţeleagă toate furtunile prin care trecusem, ce putea ea să ştie de viaţa într-un cartier de săraci, de nefericita mea fiică Margaret, de inenarabilele probleme ale lui David, conectat parcă la un cablu de înaltă tensiune, de îndoielile mele, de fostele mele neveste şi de puzderia de iubite trecătoare, de datoriile mele, de scandalurile cu clienţii şi cu avocaţii firmei, o gaşcă de profitori, de durerile din piept, insomniile mele şi teama de a nu muri în fiecare noapte. Ca să nu mai vorbim despre război. În toţi anii ăştia evitasem grupurile de terapie pentru foştii combatanţi, n-aveam chef să împărtăşesc blestemul amintirilor şi frica de viitor, nu găseam necesar să vorbesc despre acest aspect al trecutului meu, dacă n-o făcusem între bărbaţi, cu atât mai puţin aveam s-o fac acum cu femeia asta imperturbabilă.

— Povesteşte-mi un vis recurent, m-a rugat Ming O'Brien.

Ce mă-sa, numai de un Freud cu fustă n-aveam eu nevoie, mi-am zis eu, numai că după o pauză lungă am socotit cât mă costă fiecare minut de tăcere şi mi-a venit să-i povestesc episodul de pe munte. Recunosc, am început pe un ton ironic, stând picior peste picior şi privind-o cu un ochi expert în evaluarea femeilor, văzusem multe şi pe atunci încă le puneam o notă, de la unu la zece, nu e rea doctoriţa, cred că merită un şapte. Dar, pe măsură ce-i povesteam coşmarul, m-a copleşit aceeaşi groază din vis, mi-am văzut duşmanii îmbrăcaţi în negru venind spre mine, erau cu sutele, tăcuţi, ameninţători, transparenţi, camarazii mei cădeau ca nişte pete stacojii în cenuşiul apăsător din jur, focurile de armă treceau printre atacatori fără să-i oprească, cred că au început să-mi curgă picături de sudoare pe

obraz, mâinile îmi tremurau încleştate pe armă, lăcrimam de efortul de a ţinti în ceaţa deasă şi gâfâiam căutând aerul care devenise ca nisipul. Mâinile lui Ming, care mă scutura de umeri, m-au readus la realitate, eram într-o încăpere plăcută, în faţa unei femei cu trăsături orientale, care-mi râcâia sufletul cu privirea ei inteligentă şi fermă.

— Priveşte duşmanul, Greg. Priveşte-l în ochi şi spune-mi cum arată.

Am încercat, dar nu vedeam nimic în ceaţă, doar umbre. Ea a insistat, iar atunci, treptat, siluetele s-au precizat şi am zărit unul care era mai aproape, constatând năucit că mă priveam într-o oglindă.

— Dumnezeule... unul seamănă cu mine!

— Şi ceilalţi? Priveşte-i pe toţi! Cum sunt?

— Şi ăştia seamănă cu mine... toţi sunt la fel... toţi au chipul meu!

A trecut un timp, mi-am şters transpiraţia şi mi-am revenit cât de cât. Doctoriţa şi-a aţintit ochii negri spre mine, două hăuri adânci în care m-am pierdut, speriat.

— Ti-ai privit duşmanul în faţă, acum poţi să-l identifici, ştii cine şi unde e. N-o să te mai chinuie niciodată coşmarul, pentru că de-acum lupţi conştient, mi-a spus pe un ton autoritar şi n-am avut nici o îndoială că aşa va fi.

Am plecat din cabinet simţindu-mă ca un caraghios, îmi tremurau picioarele şi n-am putut să scot nici un cuvânt de bun rămas. Am revenit după o lună, când am constatat că visul nu se repetase şi am recunoscut în sfârşit că aveam nevoie de ajutorul ei. Mă aştepta.

— Nu cunosc leacuri miraculoase. Am să-ţi fiu alături ca să scapi de obstacolele cele mai grele, dar treaba trebuie s-o faci singur. Este vorba de un drum lung, poate dura câţiva ani, mulţi îl încep, dar foarte puţini ajung până la capăt, pentru că e dureros. Nu există soluţii rapide şi nici permanente, schimbările se fac doar cu multă trudă şi răbdare.

În cei cinci ani care au urmat, Ming O'Brien s-a ţinut de cuvânt, am găsit-o în fiecare marţi, senină şi înţeleaptă între gravurile fine şi florile proaspete, gata să mă asculte. Dacă încercam să mă strecor pe un drum lăturalnic, mă obliga să mă opresc şi să mă uit mai bine pe hartă. Dacă mă izbeam de o barieră de netrecut, îmi arăta cum s-o demontez bucată cu bucată ca să merg mai departe. Cu aceeaşi tehnică m-a învăţat să mă lupt cu demonii mei cei vechi, pe rând. M-a însoţit pas cu pas în călătoria spre trecut, atât de departe, încât mi-am amintit spaima de a mă fi născut şi a fi acceptat singurătatea pe care mi-o menise soarta din clipa în care foarfeca Olgăi mă despărţise de maică-mea. M-a ajutat să trec peste multele feluri de abandon pe care le cunoscusem, de la moartea prematură a tatălui meu, singurul sprijin din anii primei copilării, de la rătăcirea fără drum de întoarcere a bietei mele mame, copleşită prematur de realitate şi evadată pe nişte cărări pe care n-am putut-o urma, până la recentele trădări ale Samanthei, ale lui Shanon şi ale multor altora. Mi-a arătat greşelile, un scenariu des repetat de-a lungul vieţii, şi m-a prevenit că trebuia să fiu atent, căci astfel de crize revin cu încăpăţânare, în faţa ei am putut să vorbesc în fine despre durere, s-o înţeleg şi s-o comentez, ştiind că într-un fel sau altul va fi mereu cu mine, căci face parte din viaţă, iar când am înţeles asta angoasa mi-a cedat ca prin minune. Teroarea mortală a nopţilor a dispărut, puteam sta singur fără să tremur de frică. A venit vremea când am descoperit că mă întorceam cu plăcere acasă ca să mă joc cu fiu-meu, să gătesc pentru noi doi, iar noaptea, când totul se liniştea, să citesc şi să ascult muzică. A fost prima dacă când am putut să stau înconjurat de linişte şi să apreciez privilegiul singurătăţii. Ming O'Brien m-a sprijinit ca să mă ridic din genunchi, să-mi fac inventarul slăbiciunilor şi al limitelor, să mă bucur de puterea mea şi să învăţ să-mi lepăd sacul cu pietre din spate. Nu e doar vina ta,

mi-a spus odată, şi-am început să râd: şi Carmen îmi spusese asta, se pare că am tendinţa de a mă considera vinovat... Nu eu îi dădeam droguri lui Margaret, era decizia ei, şi-ar fi fost inutil s-o implor, s-o cert, să plătesc ca s-o scot pe cauţiune din închisoare, s-o închid într-un spital de psihiatrie sau s-o urmăresc cu poliţia, cum mai făcusem de atâtea ori, fiică-mea alesese acest purgatoriu şi era dincolo de grijile sau dragostea mea. Trebuia să-l ajut pe David să crească, mi-a spus Ming O'Brien, însă fără să-mi dedic toată viaţa pentru asta şi fără să-i suport capriciile ca să compensez astfel afecţiunea pe care nu i-o dădusem lui Margaret, dacă nu voiam să ajungă un monstru. Am verificat împreună agenda mea telefonică, am constatat ruşinat că aproape toate fostele mele iubite erau parcă trase la xerox, dependente şi incapabile de a răspunde la iubire. Am înţeles şi că, în cazul femeilor de alt tip, precum Carmen sau Rosemary, nu putusem închega o legătură serioasă pentru că nu ştiam să mă dăruiesc şi nici să accept dăruirea totală a unei partenere adevărate, habar n-aveam de comuniunea dragostei. Olga îmi spusese că sexul e instrumentul şi amorul e muzica, însă eu nu învăţasem lecţia la timp, am aflat-o de-abia când mă apropii de o jumătate de secol, dar presupun că mai bine mai târziu decât niciodată. Am descoperit că nu-i purtam ranchiună maică-mii, aşa cum credeam, şi am reuşit să mă gândesc la ea cu amabilitatea pe care nici unul din noi nu ştiuse s-o exprime în timpul vieţii sale. Nu mai trebuia să inventez o Nora Reeves după dorinţa mea, oricum, trecutul se tasează şi memoria naşte destule fantezii. Mi-am spus că spiritul ei invincibil mă însoţeşte la fel ca îngerul cu elice al lui Thui Nguyen care îl însoţeşte pe fiul ei Dai, iar asta mi-a dat un fel de siguranţă. Nu le-am mai acuzat nici pe Samantha şi pe Shanon pentru eşecurile noastre: una peste alta, eu le alesesem, problema era mai ales a mea, provenea din straturile profunde ale personalităţii mele, în care

germina sămânţa vechiului abandon. Rând pe rând, mi-am analizat toate relaţiile, inclusiv copiii, prietenii şi angajaţii, iar într-o zi de marţi am avut revelaţia subită că toată viaţa mă înconjurasem de oameni slabi cu speranţa nemărturisită de a primi în schimb ceva afecţiune sau măcar recunoştinţă, dar rezultatul fusese dezastruos, cu cât dădeam mai mult, cu atât aveam parte de mai multe necazuri. Mă apreciau numai oamenii puternici, Carmen, Timothy, Mike, Tina.

— Nimănui nu-i place să fie transformat într-un invalid, mi-a explicat Ming O'Brien. Nu-i poţi lua în grijă pe alţii la nesfârşit, vine clipa când oboseşti şi-i laşi singuri, atunci ei se simt trădaţi şi sigur că te detestă. Aşa ai făcut cu soţiile, cu câţiva prieteni, clienţi, cu aproape toţi angajaţii de la firmă, aşa se poate întâmpla şi cu David.

Primele schimbări au fost cele mai grele, căci, de cum au început să se clatine fundaţiile edificiului strâmb care era viaţa mea, echilibrul s-a rupt şi totul s-a prăbuşit.

Tina Faibich a primit telefonul marţi după-masă, şeful ei era în şedinţă cu doi avocaţi ai companiei de asigurări în cazul King Benedict şi nu trebuia să-l întrerupă, dar necunoscutul care o suna avea un glas atât de speriat, că s-a hotărât să-l anunţe. A fost o decizie bună, care i-a salvat viaţa lui Margaret, cel puţin pentru o vreme. Veniţi imediat, a spus omul şi i-a dat adresa unui motel din Richmond, după care a închis fără să se prezinte. King Benedict răsfoia o revistă de benzi desenate în sala de aşteptare. L-a văzut pe Gregory Reeves ieşind şi l-a prins la lift, întrebându-l unde se ducea atât de grăbit.

— Acolo nu e bine să mergeţi singur, mai ales într-o maşină ca a dumneavoastră, i-a spus şi s-a luat după el.

După trei sferturi de oră ajungeau în faţa unor cocioabe nenorocite mărginite de munţi de gunoaie. Pe

măsură ce se afundau în străduţele acelea, cele mai mizere din oraş, era limpede că Benedict avusese dreptate: nu se zărea picior de alb în zonă. În pragul uşilor, în faţa cârciumilor şi la colţ de stradă adăstau grupuri de tineri care făceau gesturi obscene şi strigau măscări la trecerea lor. Unele străzi nici nu aveau nume şi Reeves a început să se învârtească în cerc, neavând curaj să dea jos geamul portierei şi să întrebe de adresă ca să nu fie scuipat sau să nu primească o piatră în cap, însă King Benedict nu avea aceeaşi problemă. L-a rugat să oprească, s-a dat jos liniştit, a întrebat vreo două persoane şi s-a întors salutându-i pe băieţii care înconjuraseră maşina, strâmbându-se şi dând cu picioarele în apărătorile de noroi. Aşa au găsit-o pe Margaret. Au bătut în uşa camerei cu numărul nouă a unui motel insalubru şi le-a deschis un negru mătăhălos, ras în cap şi cu cinci cercei în ureche, ultimul om pe care Reeves şi l-ar fi dorit alături de fiică-sa, dar n-a fost timp de discuţii, căci omul l-a apucat de braţ cu nişte degete ca de oţel şi l-a tras la patul pe care zăcea fata.

— Cred că moare.

Era un client întâmplător, primul din ziua aceea, care pentru câţiva dolari obţinuse dreptul de a petrece un timp cu fata ciufulită, cunoscută în mahala şi lăsată în pace, deşi era de altă rasă, pentru că oricum trecuse de agresiunile obişnuite, se afla dincolo de pragul durerii. Dar, când îi smulsese rochia cu un gest nerăbdător şi o ridicase ca s-o întindă pe saltea, se pomenise în mâini cu o marionetă dezarticulată, o mână de oase arzând de febră. O scuturase cu intenţia de a o trezi din ameţeala drogurilor, capul i-a căzut moale, cu ochii daţi peste cap şi un firicel de salivă gălbuie curgându-i din gură. Omul a tras o înjurătură şi primul impuls a fost s-o lase acolo şi s-o şteargă înainte să fie văzut şi acuzat că o omorâse, dar când a lăsat-o pe pat i s-a părut atât de jalnică, încât i-a fost milă de ea, o geană de generozitate s-a aprins în viaţa lui la fel de amărâtă, s-a aplecat peste

ea, a strigat-o, a încercat să-i dea apă, a pipăit-o peste tot să vadă dacă nu era rănită şi a constatat că ardea toată. Fata locuia temporar în camera jegoasă, pe jos se îngrămădeau sticle goale, mucuri de ţigară, siringi, resturi de pizza şi tot felul de porcării. Pe masă, printre cosmetice începute, a văzut o pungă de plastic pe care a răsturnat-o, neştiind ce căuta, a găsit o cheie, ţigări, o doză de heroină, un portofel cu trei dolari şi o carte de vizită cu numele unui avocat. Nu i-a trecut prin minte să cheme poliţia, dar s-a gândit că nu degeaba avea ea cartea de vizită, aşa că a alergat la telefonul public de la colţul străzii şi l-a sunat pe Reeves, nebănuind că vorbea chiar cu tatăl nenorocitei prostituate care agoniza pe un pat lipsit de cearşafuri. Iar după ce dăduse alarma băuse o bere la cârciumă, chitit să dea uitării toată povestea şi s-o ia la picior dacă ar fi apărut poliţia, dar într-un cotlon al sufletului a simţit că fata îl cheamă, şi-a zis că nimănui nu-i place să moară singur, că nu pierdea nimic dacă mai stătea un pic cu ea şi, dacă tot era acolo, înşfăca şi banii, şi drogul, oricum ea nu mai avea nevoie de ele. S-a întors în camera numărul nouă cu încă o bere şi un pahar de carton cu gheaţă, a încercat s-o facă să bea, i-a pus gheaţă pe frunte şi a udat un tricou ca s-o răcorească, a uitat să ia banii, timpul a trecut şi a apărut Reeves.

— Bun, eu plec, a spus intimidat în faţa bărbatului alb în costum gri şi cravată, care părea o glumă într-un loc ca acela, dar a mai rămas în prag, mânat de curiozitate.

— Ce s-a întâmplat? Unde e un telefon? Cine eşti dumneata? întreba Reeves în timp ce-şi scotea haina ca să-şi învelească fiica despuiată.

— Eu n-am nici o legătură cu asta, nici n-o cunosc. Dar dumneavoastră cine sunteţi?

— Tatăl ei. Mulţumesc că m-ai sunat, i s-a frânt glasul.

— Porcăria dracului... lăsaţi-mă să vă ajut.

Şi negrul a ridicat-o pe Margaret ca pe un copil mic şi a dus-o la maşina păzită de King Benedict. Reeves a zburat cu toată viteza la spital, strecurându-se prin trafic printr-o perdea de lacrimi, în timp ce fiică-sa abia respira pe genunchii lui King, care-i fredona un vechi cântec de sclavi cu care-l adormea maică-sa când era copil. A intrat în camera de gardă cu fata în braţe. După două ore i s-a permis s-o vadă două minute în sala de terapie intensivă, unde zăcea crucificată pe un pat, cu mai multe sonde şi trecută pe respirator. Medicul de gardă i-a dat prima informaţie: o infecţie generalizată care-i afectase inima. Pronosticul era foarte pesimist, a mai spus, era posibil să scape cu doze masive de antibiotic şi o schimbare radicală a modului de viaţă. Analizele ulterioare au stabilit că organismul lui Margaret era ca de femeie bătrână, organele interne erau afectate de droguri, venele distruse de injecţii, dinţii i se mişcau, pielea i se cojea şi îi cădea părul. Pierdea sânge din cauza avorturilor fără număr şi a bolilor venerice. În ciuda atâtor orori, fata întinsă cu ochii închişi în semiîntuneric parcă era un înger care dormea, aparent nemarcată şi cu inocenţa neştirbită. Iluzia n-a ţinut mult, tatăl a constatat repede cât de abject era abisul în care căzuse. Au încercat s-o ţină departe de dependenţele rele, dar reacţia era înfiorătoare. I-au administrat metadonă, i-au dat gumă de mestecat cu nicotină, dar tot a trebuit să fie legată de pat ca să nu bea spirt medicinal şi să nu fure barbiturice. Gregory Reeves n-a reuşit să dea de Samantha, care era în India pe urmele unui vraci. Disperat, a apelat la Ming O'Brien şi i-a cerut ajutorul, cu toate că-şi pierduse speranţa de a o mai smulge pe Margaret din ghearele unui destin blestemat. Odată depăşite primele crize, doctoriţa O'Brien o vizita în mod regulat şi petrecea cu ea câteva ore. Gregory Reeves venea seara, îşi găsea fata sfâşiată de autocompasiune, cu o expresie înnebunită pe chip şi mâinile tremurându-i

fără control. Se aşeza lângă ea, încerca s-o mângâie neîndrăznind s-o atingă, asculta un pomelnic de reproşuri şi mărturisiri dezgustătoare. Aşa a aflat de groaznicul martiriu pe care-l trăise fiică-sa. A încercat să afle cum ajunsese în Golgota aceea, ce furie necunoscută şi ce singurătate tenebroasă o mânaseră, dar nu ştia nici ea. Uneori plângea şi îi spunea „te iubesc, tati", pentru ca imediat să-l potopească urlând cu o ură viscerală şi să-l învinuiască de toată nenorocirea.

— Priveşte, uită-te la mine, nenorocitule, îşi arunca cearşaful de pe ea, desfăcea picioarele şi îi arăta sexul, plângând şi râzând cu o ferocitate dementă. Vrei să ştii cum îmi câştig traiul în timp ce tu baţi Europa şi le cumperi bijuterii amantelor tale, iar maică-mea meditează în poziţie de lotus? Vrei să ştii ce-mi fac beţivii, cerşetorii, poponarii şi sifiliticii? Dar n-am ce să-ţi spun, doar eşti expert în curve, doar ne plăteşti ca să-ţi facem porcăriile pe care nici o femeie nu ţi le-ar face gratis...

Ming O'Brien a încercat s-o facă pe Margaret să-şi privească în faţă propria condiţie, să accepte că nu se putea salva singură, că avea nevoie de un tratament îndelungat, dar era ca un joc de oglinzi strâmbe. Fata se prefăcea c-o ascultă şi se declara scârbită de viaţa de excese pe care o dusese, dar de cum a fost în stare să facă primii paşi se ducea la telefonul de pe culoar şi-şi suna contactele ca să-i aducă heroină la spital. Alteori se prăbuşea îngrozită de ea însăşi, îşi relata amănunţit existenţa degradantă şi se cufunda într-un noian de remuşcări. Tatăl ei s-a oferit să-i plătească o cură de dezintoxicare într-o clinică privată, fata a acceptat, aparent resemnată. Ming şi-a pierdut o dimineaţă întreagă trăgând sfori ca să fie primită şi Gregory s-a dus să cumpere biletele ca s-o ducă a doua zi în sudul Californiei. În aceeaşi noapte Margaret a furat hainele altei bolnave şi a fugit fără urmă.

— Infecţia nu s-a vindecat, au trecut doar simptomele cele mai grave. Dacă întrerupe antibioticele precis moare, a declarat medicul pe un ton neutru. Era obişnuit cu tot felul de cazuri urgente şi drogaţii nu-i inspirau nici un strop de milă.

— N-o căuta, Gregory. E timpul să accepţi că n-ai ce să mai faci pentru ea. Las-o, e viaţa ei, l-a sfătuit Ming O'Brien pe tatăl deprimat.

În vremea asta se apropia data procesului lui King Benedict. Compania de asigurări refuza în continuare indemnizaţia pentru accident, susţinând că presupusa amnezie era o farsă. Îl supuseseră la analize medicale şi psihiatrice umilitoare ca să demonstreze că nu avea nici o vătămare fizică ce putea fi pusă pe seama căzăturii, îl întrebaseră săptămâni în şir în legătură cu toate evenimentele neimportante din adolescenţă şi din anul în curs, l-au pus să identifice echipe vechi de baseball, l-au întrebat ce se dansa în 1941 şi în ce zi izbucnise războiul în Europa. I-au pus pe urme detectivi şi iscoade, doar-doar o să-l prindă că se preface. Benedict încerca să răspundă cu bună-credinţă chestionarelor interminabile, nu voia să pară prost şi ignorant, dar, în afară de cele reţinute din cititul zilnic al ziarelor la bibliotecă, restul rămânea ascuns în ceaţa netrăitului. Nu ştim nimic despre viitor, poate că nici nu există, în faţa ochilor n-avem decât trecutul, îi repetase adesea mama, numai că în cazul lui trecutul era o umbră fugară în care se pierdeau patruzeci de ani din trecerea sa prin lume. Pentru Gregory Reeves, care trăise torturat de o memorie prea intensă, tragedia clientului său era ceva fascinant. Îi punea şi el întrebări, dar nu ca să-l prindă cu minciuna, ci ca să afle ce simte un om care are posibilitatea să-şi şteargă viaţa şi s-o ia de la început. Îl cunoştea pe King de patru ani, îi ascultase fanteziile de puşti şi visele de mărire, îl văzuse refăcând acelaşi drum, precum un somnambul prins într-un vis recurent.

King nu se schimbase mult, de parcă ar fi mers pe urmele propriilor paşi, urmase ciclul doi la seral, obţinând aceleaşi note proaste ca pe vremuri şi întrerupând şcoala; după doi ani, când mintea i-a ajuns la şaptesprezece ani, s-a prezentat la mai multe centre de recrutare ale forţelor armate, implorând să fie primit, dar fusese respins. Văzuse multe filme de război şi era topit după militărie, astfel că şi-a cumpărat o uniformă de soldat pe care o purta ca să se consoleze.

— Peste vreo doi ani se va însura cu una care seamănă cu prima lui soţie şi-mi va face doi nepoţi aidoma afurisiţilor ălorlalţi, spunea Bel Benedict cuprinsă de amărăciune.

— Mi-e greu să cred că te poţi împiedica de două ori de aceeaşi piatră, a spus Gregory Reeves, care-şi începuse drumul către propriul său trecut şi se întreba adesea ce-ar fi fost dacă ar fi făcut asta în loc de ailaltă.

— Nu poţi trăi de două ori şi nici două destine diferite; viaţa n-are maculator.

— Ba poţi, doamnă Benedict, uite, eu încerc. Îţi poţi schimba direcţia şi poţi trece maculatorul pe curat.

— Ce-a fost a fost. Îţi poţi face mai bun viitorul, dar trecutul e ireversibil.

— Vrei să spui că nu poţi scăpa de greşelile făcute? De exemplu, că nu există speranţă pentru fiică-mea Margaret, care n-are nici douăzeci de ani?

— Speranţă, da, dar cei douăzeci de ani pierduţi n-o să-i mai recupereze.

— Groaznic... Asta înseamnă că tot ce facem intră în viaţa noastră, că ducem mereu în spate tot ce am dorit, am gândit şi am făcut. Taică-meu predica despre consecinţele faptelor noastre şi despre răspunderea pe care o avem în ordinea spirituală a Universului, spunea că tot ce facem se întoarce asupra noastră, mai devreme sau mai târziu, plătim pentru faptele rele şi suntem răsplătiţi pentru cele bune.

— Era un înţelept.

— Era ţicnit şi a murit dement. Teoriile lui erau o învălmăşeală de aiureli, nu le-am înţeles niciodată.

— Dar avea valori limpezi, mi se pare.

— Nu predica prin puterea exemplului. Soră-mea zice că era alcoolic şi pervers, era obsedat să controleze totul şi ne-a distrus viaţa, pe a ei în orice caz. Dar era un tip puternic, mă simţeam bine cu el şi îi păstrez amintiri frumoase.

— Cred că te-a învăţat drumul drept.

— A încercat, dar a murit prea devreme. Drumul meu a fost foarte întortocheat.

Stând de vorbă despre toate astea cu Ming O'Brien, a adus vorba şi despre clientul său, iar ea, care de obicei asculta atent şi comenta rar, l-a întrerupt şi i-a cerut detalii: fusese King Benedict supus unei presiuni puternice, cum îi fusese copilăria, era liniştit şi echilibrat, sau mai curând instabil? Pe urmă i-a spus că genul acela de amnezie era ceva rar, deşi se cunoşteau câteva cazuri. A scos o carte din raft şi i-a dat-o.

— Aruncă-ţi o privire pe ea. E posibil ca în adolescenţă clientul dumitale să fi suferit un şoc emoţional foarte puternic sau să fi primit o lovitură similară celei produse de accident. Iar când experienţa s-a repetat, impactul din trecut a devenit insuportabil şi i-a blocat memoria.

— Aparent, nu e nimic din toate astea.

— Trebuie că există ceva foarte dureros sau ameninţător de care nu vrea să-şi amintească. Întreab-o pe maică-sa.

Gregory Reeves a făcut noapte albă citind cartea, iar la micul dejun avea o idee limpede despre cele sugerate de Ming O'Brien. Şi-a amintit şi de ziua în care King Benedict leşinase în birou când i se ceruse să identifice fotografii din reviste şi de reacţia ciudată a lui Bel. Ea aşteptase afară, dar auzind agitaţie năvălise înăuntru, îl văzuse căzut pe jos şi se aplecase să-l ajute, dar dăduse cu ochii de revista deschisă pe masă şi, cu

un gest reflex, îi acoperise gura cu mâna. Apoi nu-i mai lăsase să continue interogatoriul, chemase un taxi şi de-atunci insistase să fie de faţă la toate şedinţele. Reeves crezuse că era din cauză că era îngrijorată pentru sănătatea fiului, dar acum avea nişte îndoieli. Însufleţit de o portiţă care se întrezărea, s-a dus glonţ la casa părinţilor lui Timothy Duane ca să vorbească cu ea. Bel era în bucătărie şi freca argintăria, majordomul a anunţat vizita, dar ea n-a mai apucat să-i iasă în întâmpinare, pentru că avocatul a dat buzna. Avem de vorbit, i-a spus şi a luat-o pe sus, nici şorţul n-a lăsat-o să şi-l scoată. La birou, între patru ochi, i-a spus că în curând aveau să joace o singură carte în ce priveşte viitorul fiului ei, că victoria depindea de argumentele sale pentru a convinge juriul că King nu se prefăcea.

Până ieri părea ceva improbabil, însă cu ajutorul ei aveau şanse. I-a repetat teoria lui Ming O'Brien şi a rugat-o să-i spună ce păţise King Benedict în adolescenţă.

— Cum să-mi amintesc ceva ce s-a petrecut cu atâta vreme în urmă?

— Sunt sigur că nu trebuie să te străduieşti prea mult, pentru că n-ai uitat nici o clipă, doamnă Benedict — şi i-a pus în faţa ochilor revista care-l făcuse pe fiul ei să leşine. Ce semnificaţie are acest loc?

— Nici una.

— Ai fost cu King într-un loc ca acesta?

— Am fost prin multe locuri, umblam tot timpul căutând de lucru. Am cules adesea bumbac într-o fermă ca aceasta.

— Pe când King avea paisprezece ani?

— Poate că da, nu-mi amintesc.

— Te rog, nu complica lucrurile, nu mai avem mult timp. Vreau să te ajut, suntem în aceeaşi barcă, nu-ţi sunt duşman, cucoană.

Bel Benedict a rămas cu ochii la fotografie, privind-o cu o expresie de demnitate încăpăţânată, în timp ce

Gregory Reeves îşi zicea că în tinereţe trebuie că fusese o frumuseţe şi că dacă s-ar fi născut în altă epocă şi în alte împrejurări poate că s-ar fi măritat cu un mare magnat, care să fi mers la braţ cu această panteră neagră fără ca nimeni să obiecteze împotriva rasei.

— Bine, domnule Reeves, suntem la zid, a suspinat ea în cele din urmă. Dacă tac, aşa cum am făcut-o timp de patruzeci de ani, Baby al meu va rămâne un biet bătrân fără apărare. Dacă spun ce s-a petrecut, ajung la închisoare şi băiatul rămâne singur.

— Pot fi mai mult de două variante. Dacă mă iei avocat, tot ce-mi spui e confidenţial, rămâne între pereţii ăştia, te asigur.

— Adică nu mă daţi în gât?

— Nu.

— Atunci vă numesc avocatul meu, că oricum voi avea nevoie de unul... A fost în legitimă apărare, cum se spune, dar cine să mă creadă? Eram o biată negresă în trecere prin zona cea mai rasistă din Texas, umblam cu băiatul după mine ca să câştig o bucăţică de pâine, n-aveam decât o valiză cu haine şi două braţe de muncă. Iar necazurile se ţineau lanţ, veneau fără să le chem, le atrăgeam precum hârtia de muşte. Nu rămâneam mult timp nicăieri, mereu se întâmpla ceva şi trebuia să plecăm. M-am mirat că fermierul acela mi-a dat de lucru, ceilalţi zilieri erau bărbaţi, aproape toţi mexicani, dar era perioada culesului şi am crezut că avea nevoie de cât mai mulţi. Nu puteam sta în dormitoarele comune, Baby şi cu mine am primit o cabană dărăpănată la marginea proprietăţii, destul de departe, un camion ne culegea în zori şi ne ducea înapoi când se termina ziua de lucru. Munca era bună, dar am înghiţit destule. Nu sunt pretenţioasă, am priorităţile mele, mai întâi să-mi hrănesc copilul, ce conta că mă mai culcam cu câte unul? Zece sau douăzeci de minute şi gata, s-a uitat. Numai că ăla n-o făcea ca toţi bărbaţii, îi plăcea să mă bată, până nu mă vedea plină de sânge nu putea.

Cine-ar fi zis, că părea de treabă, muncitorii îl respectau, plătea corect, duminica se ducea la biserică, un model de patron. Am suportat de câteva ori să mă lovească, să mă facă cioară împuţită şi multe altele, nu era primul, eram destul de obişnuită, ce femeie n-a mâncat bătaie? În duminica aceea Baby se dusese să joace baseball şi omul a venit la cabană cu camioneta, eram singură şi-am văzut imediat ce voia, mirosea a băutură. Nu mai ştiu exact cum s-au petrecut lucrurile, domnule Reeves, îşi scosese cureaua şi dădea în mine cu sete, cred că ţipam, şi tocmai atunci a venit Baby, s-a băgat între noi şi tipul l-a azvârlit cât colo cu un pumn. S-a izbit cu ceafa de colţul mesei. L-am văzut căzut jos şi n-am stat pe gânduri, am apucat bâta de baseball şi l-am lovit pe tip în cap. O singură lovitură, dar dată din toată inima, şi a murit. Când s-a trezit Baby, i-am spălat rana, avea o tăietură adâncă, nu puteam să-l duc la spital, m-ar fi luat la întrebări, i-am oprit sângele cu apă rece şi nişte cârpe. Am pus leşul patronului în camionetă, l-am acoperit cu nişte saci şi am ascuns-o departe de casă. Am aşteptat să se întunece şi am dus-o la vreo douăzeci de mile mai departe, în afara proprietăţii, unde am prăvălit-o într-o râpă. N-a ştiut nimeni. Am mers mai bine de cinci ore înapoi la cabană. Ştiu că am dormit cu conştiinţa împăcată şi că a doua zi stăteam în uşă, aşteptând să merg la lucru, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat. N-am vorbit niciodată despre asta cu băiatul meu. Poliţia a găsit cadavrul şi a crezut că patronul băuse peste măsură şi se răsturnase cu camioneta. Zilierii au fost interogaţi, dar dacă m-o fi văzut careva nimeni nu m-a turnat şi lucrurile au rămas aşa. Puţin mai târziu l-am luat pe Baby şi am plecat şi de-atunci n-am mai pus piciorul în Texas. Ca să vezi cum e viaţa, domnule Reeves, trec patruzeci de ani şi fantoma asta se întoarce să mă chinuie.

— Ai avut mustrări de conştiinţă? a vrut să ştie Reeves, gân-dindu-se la morţii lui.

— Niciodată, ce Dumnezeu! Omul ăla şi-a căutat-o.

— Prietena mea Carmen, care e un izvor nesecat de bun-simţ, mi-a spus odată că nu e cazul să faci mărturisiri dacă nu ţi-o cere nimeni...

— Dar o să se afle la proces, domnule Reeves.

— King mai are cicatricea aia la cap?

— Da, e destul de urâtă, pentru că n-a fost cusută.

— Vom dovedi că la paisprezece ani şi-a spart capul izbindu-se de o masă şi cu ceva noroc nici n-o să fie nevoie să pomenim de toată istoria. Dacă găsesc un expert care să stabilească legătura între prima lovitură şi accidentul de pe şantier, poate că rezolvăm fără să mai fie nevoie de proces, doamnă Benedict.

La audienţă Ming O'Brien a demonstrat că situaţia lui King Benedict se încadra în cazul unei amnezii psihogene şi că, dată fiind absenţa progreselor, era posibil să nu-şi revină niciodată. A explicat că antecedentele ţineau de o cauză obişnuită, King Benedict avusese o copilărie şi o adolescenţă nefericite, avusese un accident grav în adolescenţă, înainte de accident suferise presiuni puternice şi era o fire depresivă. Când căzuse de pe schelă suferise un traumatism similar primului, mintea lui făcuse un salt înapoi şi se refugiase în uitare, apărându-se de necazurile care-l copleşeau. Avocaţii apărării s-au dat peste cap să respingă diagnosticul, dar s-au izbit de fermitatea doctoriţei, care a pus pe masă o jumătate de metru de documente despre cazuri similare. Pe de altă parte, agenţii angajaţi să-l urmărească pe King n-aveau decât fotografii în care suspectul apărea jucându-se cu un trenuleţ electric, citind cărţi de aventuri şi jucându-se de-a războiul deghizat în soldat. Judecătoarea, o matroană la fel de aprigă ca Ming O'Brien, i-a luat la o parte şi le-a sugerat să plătească fără să facă mofturi, că dacă se ajungea la proces aveau să piardă mult mai mult. Din lunga mea experienţă, le-a spus, vă pot spune că orice juriu va fi în favoarea bietului om şi a devotatei

sale mame, iar eu aş face la fel. După încă două zile de hărţuieli, avocaţii au cedat. Gregory Reeves a sărbătorit victoria învitându-i pe Bel, King şi pe fiu-său David la Disneyland, unde s-au distrat într-o lume fantastică de animale care vorbesc, lumini care alungă noaptea şi maşinării care sfidează legile fizicii şi tainele timpului. La întoarcere a ajutat-o pe Bel să-şi cumpere o casă modestă la ţară şi să-şi plaseze banii rămaşi din asigurare într-un cont, pentru ca ea şi King să aibă o rentă pentru cât vor trăi.

Când Dai n-a mai fost interesat de calculator, a început să folosească cremă de ras şi să se privească în oglindă cu un aer dezolat, Carmen Morales l-a invitat la masă în oraş să stea de vorbă, conform vechiului obicei de a-şi da întâlnire cu iubiţii ei când avea de vorbit lucruri importante. Viaţa le complicase obiceiurile, trecerea anilor diminuase intimitatea drăgăstoasă de la început, deşi continuau să fie cei mai buni prieteni. Dai ajunsese un adolescent latino, semăna cu tatăl său, dar era mai întunecat şi mai sumbru. Nu luase nimic din spiritul aventuros al lui Juan José sau din personalitatea explozivă a lui Carmen, era un băiat introvertit şi cam solemn, prea serios pentru vârsta lui. La patru sau cinci ani dovedise un talent ieşit din comun pentru matematică şi de atunci toată lumea îl tratase ca pe un copil-minune, în afară de maică-sa adoptivă. Învăţătoarele l-au dus la diverse concursuri la televizor, unde rezolva în direct şi din memorie ecuaţii complicate. Astfel a câştigat mai multe premii, inclusiv o motocicletă, la o vârstă la care n-avea încă voie s-o călărească. Firea lui orgolioasă ameninţa să-l facă arogant, dar Carmen l-a ţinut din scurt, punându-l să muncească în fabrica ei în timpul vacanţelor, ca să înveţe de mic ce greu e să-ţi câştigi traiul şi să intre în contact cu muncitorii. În acelaşi timp, i-a cultivat curiozitatea şi i-a deschis mintea către alte culturi. La cincisprezece ani Dai

fusese în Orient, în Africa şi în câteva ţări din America de Sud, se descurca în spaniolă şi vietnameză, învârtea pe degete contabilitatea afacerii maică-sii, avea un cont de economii şi mai multe universităţi îi oferiseră burse de studiu. În vreme ce ţara toată dezbătea criza de valori a tineretului şi dezastrul din sistemul educativ, care scosese la iveală o generaţie de ignoranţi şi de blegi, Dai studia de zor, muncea, iar în timpul liber explora biblioteca şi se juca la computer. În cameră avea un mic altar cu fotografia trucată de Leo Galupi a părinţilor, alături de o cruce de lemn, un mic Buddha de ceramică şi o tăietură dintr-o revistă cu imaginea Pământului văzut de pe o navă spaţială. Nu era sociabil, prefera singurătatea, până atunci Carmen îi fusese singura şi marea prietenă. Spre sfârşitul primăverii, băiatul amabil, mulţumit de viaţă şi care se simţea perfect în pielea lui de lup singuratic, s-a schimbat brusc. Stătea cu orele să se dichisească, a început să se îmbrace, să vorbească şi să se mişte precum cântăreţii de rock, ieşea la ore intempestive şi făcea eforturi uriaşe pentru a fi primit printre băieţii a căror companie o dis-preţuise. A lăsat matematica: dorea să fie ca toţi ceilalţi, iar pasiunea aceea îl îndepărta de colegi. Văzându-l chinuindu-se să-şi disciplineze cu gel şuviţele negre, dându-şi cu pastă de dinţi pe coşuri şi pândind telefonul, mama lui a înţeles că perioada de complicitate idilică cu fiu-său era pe sfârşite şi a apucat-o o criză de gelozie pe care n-a îndrăznit să i-o împărtăşească nici măcar lui Gregory în convorbirile lor de fiecare luni. Între timp, magazinele Tamar se răspândiseră prin toată lumea, afacerea era pe mâinile unei echipe eficiente de angajaţi, iar ea se limita să creeze produse noi şi să-şi promoveze imaginea companiei. Îşi cumpărase o casă din lemn înconjurată de copaci înalţi pe o colină din Berkeley în care locuia împreună cu fiul şi mama. Pedro Morales murise de câţiva ani. Presimţindu-şi sfârşitul, refuzase să fie dus la spital ca

să i se prelungească viaţa prin mijloace artificiale, şi-a zis că cheltuielile ar fi dus familia la ruină şi nevastă-sa ar fi rămas pe drumuri. Trudise o viaţă pentru ca micul său trib s-o ducă bine şi nu voia să strice totul la spartul târgului. Era tare mândru de familia lui, mai ales de Carmen şi de micul Dai, în care vedea reîncarnarea lui Juan José. A plecat pe lumea cealaltă lăsând totul în regulă, convins că-şi îndeplinise destinul. Inmaculada i-a fost alături în ultimele clipe, apoi şi-a consolat copiii, nurorile şi nepoţii îndureraţi. La plecarea patriarhului familia nu s-a dezmembrat, a avut ea grijă să nu se destrame legăturile de afecţiune şi întrajutorare. După înmormântare, a stat o vreme cu Carmen, apoi şi-a împărţit bunurile şi a vândut casa. Ani de zile se dăduse peste cap să adune mobilă şi decoraţiuni interioare, dovezi ale prosperităţii, însă după plecarea bărbatului lucrurile materiale nu-i mai spuneau nimic. Avea şi o vorbă: în prima jumătate a vieţii aduni obiecte, în a doua scapi de ele. A păstrat doar patul în care dormise cu Pedro Morales mai bine de o jumătate de veac şi în care voia să moară când i-o veni timpul. Nu prea se schimbase fizic, parcă încremenise la o vârstă nedefinită, soliditatea rasei indigene o apăra parcă de prăbuşirile trupului şi de scăderea memoriei, niciodată nu fusese mai lucidă ca acum. Era tare şi harnică, imună la oboseală, slăbiciune sau boală. A luat în grija ei gospodăria lui Carmen cu o fervoare militărească, doar îşi crescuse cei şase copii în condiţiile unui cartier sărman, iar această casă prevăzută cu tot confortul era floare la ureche. A fost o adevărată luptă să fie împiedicată să-şi rupă spinarea spălând de mână sau să bată ouăle, se obişnuise să aibă întruna mâinile ocupate, trândăvia duce la boală, spunea când era prinsă spălând geamurile urcată pe o scară sau târându-se să pună curse pentru urşii-spălători care se înmulţiseră în subsol. Gătea în continuare feluri mexicane, pe care le savurau doar ea şi Dai, căci

Carmen ţinea regim, se scula în zori să ude grădina cu legume şi ierburi aromatice, să gătească şi să spele, se culca ultima, după ce-şi suna copiii împrăştiaţi prin diverse oraşe din ţară, căci trebuia să fie la curent cu ce făcea fiecare. Obişnuinţa de a munci pe rupte era mult prea înrădăcinată ca să se mai schimbe acum la bătrâneţe, deşi era prima care râdea de aceste corvezi. Cu ani în urmă o admirase în secret pe Carmen, care revenise transformată într-o „americancă eliberată", cum mârâia Pedro Morales. Faptul că fiică-sa câştiga mai mult decât fraţii ei îi producea o bucurie secretă, era o compensaţie pentru propria ei viaţă în care-şi ţinuse capul plecat în faţa bărbaţilor. Carmen a silit-o să folosească aparatele electrocasnice, să cumpere *tortillas* gata făcute şi ambalate în pungi de plastic şi i-a deschis un cont la bancă, pe care Inmaculada îl trata cu respectul pe care-l arăta cărţii de rugăciuni. Inmaculada a fost prima care şi-a dat seama că Dai suferea din amor şi i-a spus fiică-sii.

— Hai, spune tot, l-a îndemnat aceasta la restaurant.

Dai a încercat s-o dea cotită, dar l-au trădat stânjeneala şi roşeaţa din obraji - pielea lui măslinie căpătase nuanţa vinetei. Mama nu i-a lăsat nici o portiţă de ieşire, aşa că la desert a trebuit să mărturisească, luptându-se cu o prăjitură de ciocolată şi foindu-se pe scaun, că nu mai putea să doarmă, să înveţe, să gândească, nici să trăiască, petrecea ore în şir lângă telefon aşteptând un apel care nu mai venea, şi ce mă fac eu, mami, precis că mă dispreţuieşte pentru că nu sunt alb şi nu joc fotbal, de ce m-oi fi născut, de ce m-oi fi luat din Vietnam ca să mă creşti atât de diferit de ceilalţi, nu cunosc numele grupurilor de rock şi sunt singurul dobitoc care le spune „asiatici" orientalilor şi „afro-americani" negrilor, care e îngrijorat de găurile din stratul de ozon, de cerşetorii de pe stradă şi de războiul din Nicaragua, singurul corect politic din

afurisita mea de şcoală, nimeni nu dă doi bani pe toate astea, mami, viaţa asta e de căcat şi dacă nici azi nu mă sună Karen îţi jur că mă urc pe motocicletă şi mă arunc într-o prăpastie, pentru că nu pot trăi fără ea. Carmen Morales i-a întrerupt discursul cu o palmă pe obraz, care a răsunat în calmul ezoteric al restaurantului vegetarian ca o uşă trântită. Nu-l lovise niciodată. Dai şi-a atins obrazul cu mâna, atât de uluit, că pomelnicul de lamentări i-a îngheţat pe buze.

— Să nu te mai aud că vorbeşti de moarte, ai priceput?

— E o vorbă aşa, mami!

— Să n-o mai spui nici în glumă. O să-ţi trăieşti viaţa până la capăt, chiar dacă te doare. Şi-acum spune-mi cine e nenorocita aia care-şi permite să-mi dispreţuiască fiul.

Era vorba de o colegă de clasă, amorezată, la fel ca toate elevele şcolii, de căpitanul echipei de fotbal, cu care Dai nu se putea măsura nici măcar în vis. A doua zi, Carmen şi-a însoţit fiul la şcoală ca s-o vadă la ieşire: era o blonduţă spălăcită cu chip copilăros, pe jumătate ascuns după balonul pe care-l făcuse din guma de mestecat. A suspinat uşurată, convinsă că Dai avea să-şi revină şi va găsi repede ceva mai interesant, şi, chiar dacă nu va fi aşa, oricum era inutil să încerce să-l ajute ferindu-l de rele ca atunci când era mic. Abia mai târziu a înţeles că senzaţia de uşurare avea o cauză mai profundă decât personalitatea insignifiantă a lui Karen sau certitudinea că Dai n-avea să suspine după ea o veşnicie, începea să intuiască avantajele de care se va bucura din clipa când fiu-său va zbura cu propriile sale aripi. Era prima dată după treisprezece ani când se putea gândi la ea ca la o fiinţă separată şi individuală, până atunci Dai era o prelungire a ei şi invers, erau un fel de siamezi cu inimile lipite, cum obişnuia să spună Inmaculada. În seara aceea, maică-sa o găsise în

bucătărie, în faţa unei căni cu ceai de mango, privind umbra copacilor în ultimele licăriri ale asfinţitului.

— Ce zici, mamă, arăt bătrână?

— Mai bătrână decât anul trecut, dat mai tânără decât anul viitor, cu ajutorul Domnului.

— Ştii c-aş putea fi bunică? Ce repede trece viaţa asta, zboară, nu alta.

— La vârsta ta trece repede, crezi că o să trăieşti la nesfârşit? La a mea, orele trec la fel, se topesc, nu le simt.

— Crezi că se mai poate cineva îndrăgosti de mine?

— Întreabă-te mai curând dacă te mai poţi îndrăgosti tu însăţi. Fericirea depinde de dragostea pe care o dai tu.

— Sunt sigură că pot.

— Atunci mă bucur, pentru că eu o să mor curând şi Dai va pleca de lângă tine. Nu trebuie să rămâi singură, de atâtea ori ti-am zis că trebuie să te măriţi.

— Cu cine, mamă?

— Cu Gregory, că e mai bun decât toţi iubiţii pe care ţi i-am cunoscut, care au fost cum au fost. Zău că nu te pricepi la bărbaţi!

— Gregory e fratele meu, ar fi un incest.

— Păcat. Atunci caută-ţi unul de vârsta ta, nu pricep de ce umbli cu tipi mai tineri decât tine.

— Ştii, nu e o idee rea, a zâmbit Carmen cu un aer ştrengăresc, care a pus-o pe maică-sa pe gânduri.

Trei săptămâni mai târziu a anunţat că pleacă la Roma să-şi caute un bărbat. Cu ajutorul unui detectiv privat dăduse de urma lui Leo Galupi în lumea asta largă, sarcină relativ uşoară, căci numele lui figura cu litere mari în cartea de telefon din Chicago. După terminarea războiului se întorsese de unde plecase, la fel de sărac ca atunci, căci îşi pierduse tot bănetul câştigat cu afacerile lui ciudate, dar bogat în experienţă. Anii în care făcuse trafic în Asia îi rafinaseră gustul, ştia de-acum multe despre artă şi avea legături

bune, astfel că a dat formă afacerii pe care o visa de o viaţă. Şi-a deschis o galerie cu obiecte orientale cu un asemenea succes, că după zece ani avea o sucursală la New York şi alta la Roma, unde locuia o mare parte din an. Detectivul a informat-o pe Carmen că Galupi rămăsese burlac şi i-a arătat o serie de fotografii făcute cu teleobiectivul, în care subiectul apărea îmbrăcat în alb plimbându-se pe străzi, urcându-se în maşină sau savurând o îngheţată pe treptele din Piaţa Spaniei, locul în care se aşezase şi ea adesea când îşi inspecta magazinele Tamar din acest oraş. La vederea lor, inima i s-a zbătut în piept. Îi uitase trăsăturile în anii ăştia şi nici nu se gândise prea mult la el, dar pozele uşor neclare i-au iscat un val de dor, şi-a dat seama că amintirea lui rămăsese intactă într-un colţişor tainic din memorie. Ia să mă pun eu în mişcare, că am multe de făcut, şi-a zis ea. Şi-a făcut bagajele cuprinsă de nelinişte, nu era un drum obişnuit, într-un fel era o misiune pe viaţă şi pe moarte, cum i-a şi spus maică-sii, care a prins-o răsturnând şifonierul şi încercând o rochie după alta într-un acces de cochetărie. A lăsat în ordine treburile la fabrică şi acasă, şi-a făcut analizele, şi-a vopsit părul şi şi-a cumpărat lenjerie intimă de mătase. S-a cercetat cu o privire nemiloasă în oglinda mare din baie, şi-a numărat ridurile şi a regretat o clipă faptul că nu făcuse niciodată exerciţii fizice şi că păcălise cu lapte condensat perioadele de regim. Şi-a pipăit braţele şi pulpele şi a constatat că mai erau tari, a încercat să-şi sugă burta, dar acolo era un colac de grăsime încăpăţânat, şi-a privit mâinile distruse de lucrul cu metalele şi sânii grei. Nu mai avea acelaşi corp ca atunci când o cunoscuse Leo Galupi, dar, una peste alta, inventarul nu era rău deloc, cel puţin n-am varice şi nici vergeturi de după naştere, şi-a zis amintindu-şi apoi că nu era mama lui Dai şi că nu născuse niciodată. Acestea fiind rezolvate şi sub control, s-a întâlnit să ia masa cu Gregory Reeves, căruia nu a vrut să-i

împărtăşească planurile, ca să n-o creadă nebună. Dar, mai întâi timid, apoi tot mai însufleţită, i-a relatat cele aflate despre Leo Galupi şi i-a arătat pozele. Mare i-a fost surpriza: prietenul ei a primit extrem de firesc impulsul ei de a pleca în Europa şi a-l cere de bărbat pe cel pe care nu-l mai văzuse de mai bine de zece ani şi cu care nu vorbise niciodată despre dragoste. I s-a părut ceva atât de potrivit firii ei, că a întrebat-o pe Carmen de ce aşteptase atât.

— Eram prea ocupată să-l cresc pe Dai, dar acum băiatul e mare şi n-are atâta nevoie de mine.

— Şi dacă iei ţeapă?

— O să mă gândesc bine până să iau o hotărâre. Nu asta mă îngrijorează... dar, Greg, poate că n-o să-i plac, am cam îmbătrânit.

— Priveşte fotografiile astea, femeie, anii au trecut şi pentru el, i-a împins Reeves fotografiile în faţă, iar atunci a constatat şi ea că Leo Galupi avea mai puţin păr în cap şi mai multe kilograme pe el. A început să râdă mulţumită şi a decis să nu-i scrie sau să-l sune ca să-i anunţe venirea, ci să se ducă direct acolo, ca să-şi confrunte visele cu realitatea şi să vadă imediat dacă extravagantul ei plan avea vreo şansă.

După trei zile, Carmen Morales intra în galeria de artă din Roma, venind direct de la aeroport, cu bagajele în taxi. Se rugase să-l găsească acolo — şi era. Îmbrăcat în nişte pantaloni şi o cămaşă de in şifonată, fără ciorapi în picioare, Leo Galupi discuta detaliile următorului catalog cu un tinerel la fel de rufos ca şi el. Printre covoare din India, obiecte de fildeş din China, sculpturi din Nepal, porţelanuri şi bronzuri din Japonia şi o droaie de obiecte exotice, Carmen părea să facă parte din decor, cu fustele ei de ţigancă şi podoabele din argint învechit care licăreau slab. Văzând-o, el a scăpat catalogul din mână şi a rămas cu ochii la ea ca la o minune. Iar ea s-a temut că iubitul acela improbabil nici n-o recunoscuse.

— Sunt Tamar... Îţi mai aminteşti de mine? a făcut ea doi paşi şovăitori.

— Cum să nu-mi amintesc! a luat-o el de mână şi i-a scuturat-o preţ de câteva clipe, după care şi-a dat seama că era o primire absurdă şi a strâns-o în braţe.

— Am venit să te întreb dacă vrei să te însori cu mine, s-a bâlbâit Carmen aproape sufocându-se, lucrurile nu erau cum plănuise şi-şi spunea că stricase totul de la prima frază.

— Nu ştiu, a fost tot ce-a spus Galupi când i-a revenit glasul şi au rămas uitându-se miraţi unul la altul, în timp ce tinerelul cu catalogul se făcea nevăzut.

— Eşti îndrăgostit de cineva, a bâiguit ea, simţindu-se ca o cretină şi uitând strategia pe care şi-o programase amănunţit.

— În clipa de faţă, cred că nu.

— Eşti homosexual?

— Nu.

— Vrei să bei o cafea? Sunt cam obosită, drumul a fost lung...

Au ieşit pe stradă, unde soarele verii, zarva mulţimii şi zgomotul traficului i-au readus pe amândoi la realitate. În galerie timpul se întorsese ca atunci în Saigon, în odaia de împărătească chineză pe care el i-o pregătise şi unde noaptea o privea adesea pe furiş prin crăpăturile paravanului în timp ce ea dormea. Atunci, la plecare, Galupi simţise pentru prima dată în zbuciumata sa viaţă muşcătuta singurătăţii, dar nu voise să recunoască şi şi-o vindecase cu încăpăţânare, rearuncându-se în agitaţia afacerilor şi a călătoriilor. Cu timpul, tentaţia de a-i scrie dispăruse, apoi se obişnuise să se gândească la ea cu un amestec de dulceaţă şi tristeţe. Sentiment care-l apăra de tentaţia altor iubiri, era un fel de asigurare împotriva încurcăturilor romantice. Încă din prima tinereţe se hotărâse să nu se lege de nimic şi de nimeni, nu era genul familistului sau al angajamentelor de durată, se considera un singuratic,

incapabil să suporte plictisul rutinei sau cerinţele vieţii de cuplu. Nu doar o dată pusese capăt unei relaţii prea intense explicându-i femeii dezamăgite că nu putea s-o iubească pentru că în viaţa lui era loc pentru o singură iubire, pe numele ei Tamar. Şi pretextul acesta, prin repetiţie, a devenit un fel de certitudine tragică. Nu şi-a cercetat sentimentele în profunzime, pentru că-i plăcea libertatea şi pentru că Tamar era doar o fantomă necesară la care apela când trebuia să scape de un angajament incomod. Iar acum, când se credea la adăpost de problemele sentimentale, iat-o că venea să încaseze preţul minciunilor pe care le turnase ani în şir altor femei. Nu-i venea să creadă că în urmă cu o jumătate de oră îi ceruse atât de intempestiv să se căsătorească. Acum era aici şi n-avea curaj s-o privească, în timp ce ochii ei îl cercetau deschis.

— Iartă-mă, Leo, nu vreau să te înghesui, nu aşa planificasem.

— Ce planuri aveai?

— Să te seduc, mi-am adus o cămaşă de noapte din dantelă neagră.

— Nu trebuie să te străduieşti atât, a râs Galupi. Te iau acasă la mine să faci o baie şi să dormi puţin, că eşti frântă. Vorbim după aia.

— Perfect, o să ai timp să te gândeşti, a suspinat Carmen, fără umbră de ironie.

Galupi locuia într-o vilă veche împărţită în mai multe apartamente. Al său avea o fereastră spre stradă, celelalte dădeau spre o mică grădină vetustă în care susura o fântână şi plantele agăţătoare se urcau pe câteva statui înverzite şi roase de timp. Mult mai târziu, savurând pe terasă un vin alb, admirând grădina luminată de luna plină şi respirând parfumul discret al iasomiei sălbatice, şi-au pus sufletul pe tavă. Avuseseră nenumărate amoruri şi probleme, răsuciri şi jocuri înşelătoare din care nu se câştigă nimic în dragoste. Lea făcut bine să vorbească despre ei înşişi şi despre

sentimentele lor fără gânduri ascunse şi fără urmă de tactică, cu o sinceritate brutală. Şi-au povestit în linii mari viaţa, şi-au spus ce doreau de la viitor şi au constatat că vechea alchimie care îi atrăsese pe vremuri unul spre celălalt mai funcţiona, era nevoie doar de un pic de bunăvoinţă ca s-o reaprindă.

— Până acum două săptămâni nici nu-mi trecea prin minte să mă mărit, Leo.

— Şi de ce te-ai gândit la mine?

— Pentru că nu te-am uitat, pentru că-mi placi şi cred că acum o grămadă de ani îţi plăceam şi eu un pic. Dintre toţi bărbaţii pe care i-am cunoscut, doar pe doi aş vrea să-i am alături când sunt tristă.

— Cine e celălalt?

— Gregory Reeves, dar nu e pregătit pentru dragoste şi n-am timp să-l aştept.

— Despre ce soi de dragoste vorbeşti?

— Despre una totală, fără jumătăţi de măsură. Caut un partener care să mă iubească, să-mi fie credincios, să-mi respecte munca şi să mă facă să râd. E cam mult, ştiu, dar eu ofer cam aceleaşi lucruri şi-n plus sunt dispusă să trăiesc unde vrei tu, cu condiţia să-i accepţi pe fiul şi pe mama mea şi să pot călători des. Sunt sănătoasă, îmi câştig singură pâinea şi nu cad în depresii.

— Seamănă cu un contract.

— Chiar e. Ai copii?

— Nu, din câte ştiu, dar am o mamă italiană. Asta ar fi o problemă, că n-a fost de acord cu nici o femeie din câte i-am prezentat.

— Nu ştiu să gătesc şi nu sunt expertă în pat, dar acasă mi se spune că e plăcut să trăieşti cu mine, mai ales că nu sunt văzută prea mult la faţă, stau cu orele închisă în atelier. Nu deranjez...

— Eu, în schimb, nu sunt deloc comod.

— Dar măcar poţi să te străduieşti puţin?

S-au sărutat, mai întâi uşor, apoi curioşi, pe urmă cu toată pasiunea adunată în anii în care păcăliseră cu legături banale nevoia lor de dragoste. Leo Galupi şi-a dus iubita imponderabilă în dormitor, o încăpere înaltă, cu nimfe de ipsos în colţurile tavanului, un pat mare şi perne îmbrăcate în tapiţerie veche. Ei i se cam învârtea capul, era un pic ameţită, nu ştia dacă din cauza drumului lung sau a vinului, dar nici n-a vrut să ştie, s-a abandonat senzaţiei, fără să mai vrea să-l impresioneze pe Leo Galupi cu cămaşa de dantelă neagră sau cu abilităţile amoroase deprinse de la amanţii anteriori. A fost atrasă de mirosul lui de bărbat sănătos, un miros curat, lipsit de arome artificiale, un pic sec, ca de pâine sau lemn, şi-a vârât nasul între gâtul şi umărul lui, amuşinând precum un copoi, mirosurile persistau în amintirea ei mai mult decât orice altă amintire, i-a revenit în minte imaginea unei nopţi la Saigon, când stăteau atât de aproape, că i-a simţit mirosul, neştiind că avea să-l păstreze atâţia ani. A început să-i descheie cămaşa, dar nasturii nu voiau să iasă din butoniere, aşa că i-a cerut, nerăbdătoare, să şi-o scoată singur.

O muzică de coarde se auzea de departe, aducând senzualitatea milenară a Indiei în camera romană scăldată în lumina lunii şi în parfumul de iasomie din grădină. Ani în şir făcuse dragoste cu băieţi viguroşi, iar acum pipăia o spinare uşor gheboşată şi-şi trecea degetele peste o frunte înaltă şi un păr rărit. A cuprins-o o duioşie blândă pentru acest bărbat matur şi, pentru o clipă, a încercat să-şi imagineze toate drumurile şi femeile pe care le străbătuse, dar a preferat să-l îmbrăţişeze fără să se gândească la altceva. Mâinile lui au eliberat-o de bluză, de fusta largă, de sandale, s-au oprit şovăitoare la brăţări. Nu şi le scotea niciodată, erau ultima ei cochetărie, dar şi-a zis că venise clipa să se dezgolească total: s-a aşezat pe marginea patului şi le-a scos una câte una. Au căzut fără zgomot pe covor. Leo Galupi a acoperit-o cu sărutări îndrăzneţe şi mâini

experte, i-a lins sfârcurile încă tari, melcul urechilor şi interiorul pulpelor, făcând ca pielea să palpite, în vreme ce ea începea să nu mai aibă aer şi să gâfâie, sub imperiul unei nevoi fierbinţi care-i cuprindea pântecul şi-o făcea să-şi unduiască şoldurile şi să geamă, până când n-a mai rezistat, l-a dat la o parte şi l-a încălecat precum o amazoană entuziastă, imobilizându-l între coapse printre pernele în dezordine. Nerăbdarea şi oboseala o făceau neîndemânatică, se zbătea căutându-l şi aluneca pe pielea asudată de căldura verii şi umedă de plăcere, a umflat-o râsul şi s-a prăbuşit peste el, învăluindu-l în coama despletită şi zdrobindu-l cu pieptul ei generos, dându-i instrucţiuni ininteligibile în spaniolă. Au rămas îmbrăţişaţi, râzând, sărutându-se şi murmurând prostii în două limbi până când dorinţa a revenit şi Leo Galupi s-a răsucit vioi şi şi-a deschis drumul cu fermitate, oprindu-se după fiecare etapă ca s-o aştepte şi s-o conducă spre grădinile plăcerii, lăsând-o să le exploreze singură şi să ajungă la abisul de umbră care a făcut-o să tresalte într-o explozie fericită. Apoi a fost rândul lui, în timp ce ea-l mângâia recunoscătoare pentru acest orgasm absolut şi lipsit de efort. Pe urmă au adormit într-o învălmăşeală de braţe şi picioare. În zilele care au urmat au descoperit că se simţeau bine împreună, amândoi dormeau pe aceeaşi parte, nici unul nu fuma, le plăceau aceleaşi cărţi, filme şi feluri de mâncare, votau cu acelaşi partid, sportul îi plictisea şi făceau regulat călătorii în locuri exotice.

— Nu ştiu dacă sunt bun de soţ, eu simt nevoia să mă mişc liber, sunt un vagabond, s-a scuzat Leo Galupi într-o seară într-o *trattoria* de pe Via Veneto.

— Tocmai asta-mi place la tine, şi eu sunt la fel. Dar am ajuns la o vârstă la care nu ne-ar strica un pic de linişte.

— O idee care mă înspăimântă.

— Dragostea se aşază în timp... Nu trebuie să-mi răspunzi pe loc, e bine şi mâine, a râs ea.

— Nu c-aş avea ceva personal, dacă vreodată mă hotărăsc să mă însor, va fi numai cu tine, îţi promit.

— Tot e ceva.

— Nu-i mai bine să rămânem amanţi?

— Nu e acelaşi lucru. Nu mai sunt la vârsta experienţelor. Vreau un angajament de lungă durată, vreau să dorm noaptea în braţele unui partener permanent. Crezi că am străbătut o jumătate de lume doar ca să-ţi propun să fim amanţi? O să fie plăcut să îmbătrânim mână în mână, ai să vezi.

— Ce oroare! a exclamat Galupi, albindu-se la faţă.

Posibilitatea de a mă aşeza săptămânal în cabinetul liniştit al lui Ming O'Brien pentru a vorbi despre mine şi a cugeta la faptele mele era o experienţă inedită. La început îmi fusese destul de greu să mă relaxez, dar ea mi-a câştigat încrederea şi, încetul cu încetul, am deschis compartimentele sigilate din trecutul meu. A fost prima dată când am putut vorbi de ziua aceea din cămăruţa cu mături în care Martínez mă violase, iar de atunci am fost în stare să-mi explorez toate secretele vieţii mele. În al doilea an a fost cel mai rău, după fiecare şedinţă plecam umflat de plâns, Ming nu mă minţise atunci când îmi spusese că e vorba de un proces dureros, nu doar o dată fusesem pe punctul de a mă da bătut. Din fericire n-am făcut-o. Trecându-mi destinul în revistă în acei cinci ani am înţeles scenariul vieţii mele şi paşii necesari pentru a-l schimba, treptat am învăţat să-mi domin impulsurile şi să mă opresc brusc când eram gata să repet vechile greşeli. Viaţa mea familială continua să fie coşmarescă şi nici nu prea aveam ce face ca s-o ameliorez, Margaret îmi scăpase din mână, însă m-am străduit să-i dau o oarece structură lui David. Până atunci aplicasem cu el sistemul jocurilor mecanice, cum spunea Ming: fiu-meu avea mereu ultimul cuvânt, iar eu vâram întruna monede în aparat, convins că la un moment dat va veni şi premiul. Îmi cerea ceva, eu

refuzam, el se apuca să-mi toace nervii până cedam nervos. Să-i pun oprelişti n-a fost uşor, nici eu nu le avusesem când eram mic, crescusem liber pe stradă, crezând că aşa cresc oamenii, învăţând din experienţă. Doar că, în ce mă priveşte, primisem disciplină şi valori de la tata, se spune că primii cinci sau şase ani sunt foarte importanţi în formarea unui om, şi-n plus trebuise să mă descurc singur şi să muncesc. Copiii mei, în schimb, au crescut ca nişte sălbatici, fără să se bucure de atenţie şi de o dragoste adevărată, dar nelipsindu-le nimic din punct de vedere material. Încercasem să compensez cu bani dăruirea pe care n-am ştiut să le-o ofer. Proastă idee.

Una dintre deciziile cele mai importante pe care le-am luat a fost să mă eliberez de o serie de sarcini şi să-mi reorganizez biroul. Era cu neputinţă să le schimb firea angajaţilor mei, însă puteam să-i înlocuiesc, doar nu era treaba mea să-i scap de vicii, să plătesc pentru potlogăriile lor sau să le rezolv problemele. Cum de mă înconjuram mereu de alcoolici? Cum de se lipeau de mine doar nevrotici şi caractere slabe? A fost nevoie să-mi revizuiesc acest aspect al personalităţii mele şi să rămân în defensivă. Biroul costa mai mult decât producea, doar eu aduceam cea mai mare parte din venituri, dar eram mai tot timpul cu portofelul gol şi mi se blocaseră aproape toate cardurile de credit. Bunul prieten care era Mike Tong se chinuia de ani de zile să ţină contabilitatea pe linie de plutire, iar Tina îşi răcise gura tot spunându-mi că ceilalţi avocaţi nu numai că-şi neglijau clienţii, dar mai şi soluţionau cazuri în mod privat, nelăsând nici o urmă în contabilitatea firmei, ba mă mai şi încărcau cu cheltuielile personale, facturile de telefon, notele de la restaurant, călătoriile, până şi cadourile făcute amantelor. N-am luat-o în seamă, eram mult prea ocupat cu propriul meu haos. Credeam că n-o să ajung la fund, că mereu va exista o rezolvare, trecusem eu şi peste altele, doar n-o să mă doboare

nişte facturi neplătite şi nişte potlogării meschine, totuşi la un moment dat situaţia a devenit insuportabilă. O vreme m-am zbătut pradă îndoielilor şi sentimentului de culpă, asta până când Mike Tong cu abacul lui imbatabil şi Ming O'Brien cu perseverenţa ei m-au ajutat să-i dau afară pe toţi trântorii ăia şi să închid sucursalele din alte oraşe. I-am păstrat pe Tina, pe Mike şi pe o avocată tânără, inteligentă şi loială, am închiriat o parte din spaţiu ca să uşurez bugetul şi astfel am redus la minimum cheltuielile. Am constatat atunci că activitatea la scară redusă se dovedea mai rentabilă şi mai plăcută, ţineam toate firele în mână şi mă puteam dedica profesiei mele în loc să-mi cheltuiesc energia rezolvând o sumedenie de chestii lipsite de importanţă. Plus că menţineam un contact mai direct cu clienţii, exact aspectul care-mi place mai mult în munca mea. M-am schimbat şi eu, nu numai firma, m-am lepădat de lucrurile superflue şi de aspectele care mă deranjau, am renunţat la arogantele havane, de fapt, m-am lăsat cu totul de fumat şi n-am mai pus picătură de alcool în gură, era unicul mod de a scăpa de alergii. Carneţelul cu lista de iubite a rămas pierdut într-un sertar şi nici că l-am mai găsit. În lipsa banilor am fost nevoit să-mi modific stilul de viaţă, chefurile au rămas în istorie pentru că eram foarte ocupat cu David şi cu treaba - lasă că nici Timothy Duane nu mă mai trăgea în păcat. Ceea ce nu înseamnă că m-am transformat într-un anahoret, nici pe departe, presupun că firea mea de iubitor de viaţă n-o să se schimbe niciodată.

— Perfect, dacă nu te recăsătoreşti, în trei ani scăpăm de datorii, m-a anunţat Mike Tong în ziua în care încasările au depăşit cheltuielile.

În anul acela am vândut o casă pe care o aveam pe malul oceanului şi mi-am încheiat socotelile cu Shanon, care de cum a primit ultimul cec a şi plecat în lume, pregătită să înceapă o viaţă nouă cât mai departe cu putinţă. Am văzut-o depărtându-se şi dispărând pe

autostradă, la fel cum venise, numai că acum nu mergea pe jos, ci într-un automobil de lux. Câteva luni mai târziu i-am văzut poza într-o revistă, făcea reclamă pentru produse cosmetice cu zâmbetul ei sănătos, a trebuit să mă uit de două ori ca s-o recunosc, arăta mult mai bine decât mi-o aminteam. Am decupat fotografia şi i-am dat-o lui David, care a lipit-o pe perete în camera sa. El avea o imagine cam vagă despre maică-sa: o făptură frumoasă şi veselă, care îşi făcea din când în când apariţia ca să-l copleşească cu sărutări şi să-l ducă la cinema, o voce melodioasă la telefon, iar acum un chip seducător care făcea publicitate. Cu ajutorul meu construise un sipet de lemn ca să i-l dăruiască de ziua ei, îi dedica toate desenele de la şcoală şi i le trimitea prin poştă, Shanon era zâna eterică din poveşti, prinţesa în blugi care trecea uneori pe la el ca adusă de o boare de fericire, apoi pleca iar. E drept că în treburile practice nu prea conta, rolul de mamă îl îndeplinea Daisy, care-l pieptăna cu apă sfinţită ca să-l apere de demoni şi era lângă el dimineaţa când se trezea şi seara când adormea.

— Vreau s-o văd pe mama, mi-a spus el într-o zi.

— E departe, deocamdată nu poate veni. Îi e dor de tine, dar munca o ţine în alt oraş. Acum e un model celebru.

— Unde s-a dus?

— Nu ştiu, dar precis c-o să-ţi scrie în curând.

— Nu mă iubeşte, de-aia a plecat.

— Ba te iubeşte mult, dar viaţa e complicată, David. N-ai s-o vezi o vreme, asta e.

— Eu cred că mama a murit şi tu mă minţi.

— Îţi dau cuvântul meu de onoare că e adevărat. N-ai văzut poza din revistă?

— Jură-te.

— Jur.

— Jură-te şi că n-o să te mai recăsătoreşti niciodată.

— Asta nu pot s-o fac, fiule. Doar ţi-am spus că viaţa e foarte complicată.

Câteva zile a fost tăcut şi retras, stătea ore întregi la geam să se uite la mare, un lucru neobişnuit la el, atât de agitat şi de gălăgios, noroc că s-a luat cu pregătirile pentru vacanţă. Îi promisesem că vom merge în munţi cu cortul, împreună cu Oliver, ca să ne ţină tovărăşie, şi că voi cumpăra şi o puşcă cu care să vânăm raţe. Shanon a continuat să fie pentru fiul ei ceea ce fusese mereu, un dulce miraj.

Acuzaţia de malpraxis a căzut peste mine la sfârşitul anului şi mi s-a părut ceva atât de aberant, că nici n-am luat-o în seamă. Era vorba de un fost client pe care firma mea îl reprezentase în urmă cu câţiva ani. Tipul era alcoolic. Totul începuse pe când călătorea într-un autobuz interstatal spre Oregon. Se întrecuse cu băutura şi, la jumătatea drumului, începuse să delireze că e urmărit de nişte monştri. A scos cuţitul şi s-a repezit la pasageri, a rănit doi, un al treilea a scăpat ca prin minune, lama i-a trecut la câţiva milimetri de jugulară. Ajutat de câţiva călători mai curajoşi, şoferul l-a dezarmat, l-a dat jos din autocar, apoi s-a dus glonţ la primul spital ca să lase victimele pline de sânge. Poliţia nu l-a prins pe atacatorul care se ascunsese, dar după patru zile omul a fost cules pe şosea de un camion. Era iarnă, îi degeraseră picioarele, a fost nevoie să i le amputeze. După ce-a ieşit din închisoarea unde şi-a ispăşit pedeapsa, a căutat o firmă de avocatură care să-l reprezinte: voia să dea în judecată societatea de transport pentru că fusese abandonat în pustietate. L-am primit, pe atunci acceptam pe oricine ne bătea la uşă. Trei pasageri înjunghiaţi reprezintă un motiv suficient ca să-l fi dat jos pe smintitul ăla, ghinionul lui că i-au degerat picioarele în timp ce se ascundea de poliţie, a găsit ce-a căutat, a spus şoferul în declaraţia sa. În ciuda antecedentelor, am reuşit să rezolvăm cazul pentru o sumă frumuşică, pentru că reclamatului îi

convenea mai mult să plătească doar o indemnizaţie decât să meargă la proces. După ce-a cheltuit banii, omul s-a adresat altui avocat, care a mirosit posibilitatea de a scoate bani acuzându-mă de rele practici. Eu nu aveam asigurare, dacă pierdeam eram în pom, însă nu-mi imaginam că aşa ceva ar fi fost posibil, nici un complet de judecată din lume nu s-ar fi pronunţat în favoarea lui. Mike Tong nu era de acord, a spus că, dacă l-ar fi acuzat pe şofer, juraţii ar fi fost implacabili, oricine s-ar fi pus în situaţia pasagerilor şi a victimelor ar fi votat împotriva atacatorului, numai că acum era vorba de mine.

— De o parte vor vedea un biet invalid în cârje, iar de cealaltă parte, un avocat cu cravată de mătase. Juraţii vor fi împotriva noastră, domnule Reeves, lumea îi detestă pe avocaţi. Lasă că va trebui să angajăm un apărător şi n-avem bani pentru asta, a oftat contabilul meu şi, lăsând protocolul la o parte, m-a luat de mână şi m-a tras în cămăruţa lui ca să-mi pună în faţă realitatea mai presus de orice îndoială a registrelor sale.

Mike avea dreptate. Trei luni mai târziu, juraţii au hotărât că şoferul n-ar fi trebuit să-l dea jos din autocar pe tip şi că firma mea neglijase clientul, făcând o înţelegere cu societatea de transport în loc să meargă la judecată. Verdictul, care a produs stupoare în lumea legii, a fost condamnarea mea definitivă. Ani în şir făcusem echilibristică pe buza prăpastiei, acum totul se prăbuşea. Dacă nu găsesc comoara lui Francis Drake îngropată în curte, n-am cum să plătesc suma asta, mi-am zis, numai că foarte repede gravitatea situaţiei n-a mai lăsat loc de glume, în doar câteva ore trebuia să iau nişte măsuri drastice. I-am sunat pe Tina şi pe Mike, le-am mulţumit pentru îndelungata lor fidelitate şi le-am spus că trebuia să mă declar falit şi să închid firma, dar să fie siguri că, dacă vreodată o voi lua de la început, vor fi primii la care mă voi gândi. Tina a izbucnit în plâns, însă pe chipul asiatic impasibil al lui Mike nu s-a

citit nici un fel de emoţie. Puteţi conta pe noi, a spus, apoi s-a închis în cămăruţa lui şi s-a vârât cu nasul în hârţoage.

În săptămânile interminabile ale procesului m-am luptat feroce alături de apărătorul meu pentru fiecare detaliu, a fost o perioadă extrem de tensionată, dar la sfârşit am acceptat verdictul cu un sânge-rece de care nu mă credeam în stare. Aveam senzaţia că mai trecusem prin situaţii asemănătoare, mă găseam din nou prins la înghesuială, ca pe vremuri în cartierul hispanic. Mi-am amintit de fuga mea disperată când eram urmărit de gaşca lui Martínez, dacă m-ar fi prins m-ar fi omorât, dar uite că eram încă în viaţă. Aşa cum scăpasem nevătămat şi din războiul din Vietnam, unde alţii şi-au lăsat pielea, aşa cum am supravieţuit şi nopţii de pe munte, când zarurile îmi erau potrivnice. Chelfănelile de la şcoală şi lecţia dură a războiului mă învăţaseră să mă apăr şi să rezist, ştiam că nu trebuie s-o iau razna şi nici să pierd simţul proporţiilor: în comparaţie cu bătăliile din trecut, ceea ce se petrecea acum era doar un hop, viaţa mergea înainte. Puteam să-mi schimb meseria, avocatura implică prea multe aspecte întunecate, mi-am pus la îndoială curajul de a fi mereu cu sabia scoasă, risipindu-mă într-o agresivitate lipsită de sens. Chiar şi acum mai am uneori îndoielile astea, fără să găsesc un răspuns, bănuiesc că nu-mi pot imagina o viaţă în afara luptei.

În duminica aceea mă resemnasem cu gândul de a închide firma. Printre alte posibilităţi, mă gândeam să plec într-o ţară latinoamericană, am legături puternice cu această parte a lumii şi-mi place să vorbesc spaniola, ce-ar fi să mă duc într-un orăşel unde viaţa ar fi mai simplă, unde să fac ceva pentru oameni şi să mă integrez în comunitate, aşa cum făcusem în satul din Vietnam; dar imediat mi-am zis că asta ar fi semănat cu o fugă. Au dreptate Carmen şi Ming, oricât ai fugi, tot în pielea ta rămâi. Mi-a trecut prin minte şi să mă retrag la

ţară. Săptămâna de vacanţă petrecută la cort cu David, vânând raţe şi pescuind, fără altă companie decât câinele, fusese foarte importantă pentru mine şi-mi dezvăluise o faţetă necunoscută a caracterului meu. În pustietatea de acolo îmi regăsisem pacea copilăriei petrecute în natură, pe care o pierdusem atunci când tata se îmbolnăvise şi fuseserăm nevoiţi să ne mutăm la oras. Restul vieţii îmi fusese marcat de zgomot, prea mult zgomot, o bubuială neîncetată în creier cu care mă obişnuisem în aşa măsură, că uitasem liniştea adevărată şi binefăcătoare. Dormitul pe jos, doar sub lumina stelelor, mă readusese la singura perioadă cu adevărat fericită, aceea a drumurilor cu camionul împreună cu ai mei. Îmi amintise de prima imagine fericită, eu la patru ani făcând pipi pe o colină sub bolta portocalie a cerului la asfinţit. Ca să măsor nesfârşirea spaţiului recucerit îmi strigasem numele pe malul lacului, iar ecoul munţilor mi-l întorsese, purificat. Acele zile în aer liber îi făcuseră tare bine lui David, organismul lui întors cu cheia făcuse un pas spre normalitate, nu ne certaserăm deloc, se întorsese la şcoală binedispus şi mai bine de două luni nu avusese nici o criză. Ar fi mult mai bine dacă am pleca din mediul acesta în care tensiunea devine insuportabilă, dar adevărul e că nu mă văd încă făcând pe agricultorul sau pe pădurarul, de ce să mă mint, poate mai târziu... sau niciodată. Îmi plac oamenii, am nevoie să mă simt util celorlalţi, nu cred că aş rezista mult în izolarea asta de eremit. Ştiai că în locul acela sălbatic am aflat de tine? Carmen îmi dăruise cel de-al doilea roman al tău, l-am citit acolo, în vacanţa aia, neştiind că voi ajunge să te cunosc şi că-ţi voi face această lungă confesiune. Cum puteam să-mi imaginez atunci că vom merge împreună în cartierul hispanic în care am crescut? Mai bine de patru decenii nici nu-mi trecuse prin minte să mă întorc acolo, dacă n-ai fi insistat, niciodată n-aş fi revăzut cabana, ruinată, dar încă în picioare, sau salcia, plină de vigoare în ciuda

abandonului şi a gropii de gunoi din jurul ei. Dacă nu m-ai fi dus acolo, n-aş fi recuperat nicicând pancarta scorojită cu Planul Infinit, care mă aştepta cu vopseaua dusă şi lemnul pe jumătate putrezit, dar cu elocvenţa neştirbită. Ca să vezi cât a trebuit să merg ca să ajung aici şi să constat că nu există nici un fel de plan infinit, doar necazurile vieţii, ţi-am spus atunci. Poate că ne purtăm fiecare planul ăsta în noi, numai că e o hartă neclară şi greu de descifrat, de aceea dăm atâtea ocoluri şi ne mai şi rătăcim, ai răspuns tu.

Am pus cruce la maşină şi la casă, singurele bunuri pământeşti pe care le aveam, restul erau datorii, văd eu cum le rezolv. În ultimă instanţă, asta era problema auditorilor şi avocaţilor, care de luni vor năvăli peste mine precum peştii piranha. Ideea mă înfuria, dar nu mă înspăimânta. Mi-am câştigat pâinea încă de la şapte ani, cu tot felul de ocupaţii, sunt sigur c-am să mă descurc, îmi făceam griji pentru angajaţii mei, ce-i drept. Ei sunt familia mea adevărată, dar m-am gândit că Tina şi Mike îşi vor găsi de lucru şi că mai mult ca sigur Carmen o s-o ia pe Daisy, pentru că dona Inmaculada nu mai e la vârsta la care să se ocupe singură de casă.

Seara m-am dus la Timothy şi la Ming ca să le spun ce se întâmplase. De şase luni îmi terminasem terapia, acum Ming şi cu mine eram buni prieteni, nu numai din cauza îndelungatei legături create în cabinetul ei, dar şi pentru că trăia cu Tim, care era alt om de când îi intrase în viaţă, unde făcuse ordine cu multă înţelepciune. Pentru chinuitul meu prieten, Ming fusese un adevărat balsam. Cât despre mine, în cei cinci ani de explorări anevoioase, retrăisem totul, iar când am ajuns de unde pornisem ea a hotărât că ajutorul ei luase sfârşit. A spus că de-acum începea partea cea mai importantă a vindecării mele şi trebuia s-o fac singur: eram ca un invalid care a reînvăţat să meargă şi doar un exerciţiu laborios îmi putea reda echilibrul şi forţa.

Graţie răbdării ei şi străduinţei mele, reuşisem să limpezesc haosul vulcanic în care-mi petrecusem prima parte a vieţii. Cu ea de mână pătrunsesem în încăperea cu maşini dezmembrate şi artefacte neterminate, de care vorbea tata. Încet-încet am făcut ordine acolo, am scos gunoiul, am pus lucrurile cap la cap, am dres stricăciunile şi am terminat ce rămăsese neterminat. Mai era mult de lucru, dar puteam să-l fac singur. Ştiam că trecerea mea prin această lume va fi mereu un covor suprarealist plin de fire dezlegate, dar măcar reuşisem să văd modelul.

— De data asta m-am ars. Nu mai am credit la bănci şi nu-mi pot plăti datoriile. Singura soluţie e să mă declar falit, le-am spus prietenilor mei.

— Esenţialul e salvat din criza asta, Greg, e vorba doar de pierderi materiale, restul e intact, a spus Ming şi, ca de obicei, avea dreptate.

— Presupun că trebuie s-o iau de la început, am mârâit eu, cuprins de o ciudată euforie.

Viaţa e un şir de ironii. După ce familia mea se dezintegrase şi renunţasem la o mare parte dintre cunoştinţele mele, singurătatea nu mă mai apăsase. Pe urmă, când castelul de cărţi de joc al firmei să prăbuşise şi ajunsesem la ruină, avusesem pentru prima dată un sentiment de siguranţă. Iar acum, când renunţasem să mai caut o femeie, ai apărut tu şi m-ai silit să plantez trandafirii în pământ. Mi-am dat seama că, în fond, banii nu m-au interesat niciodată cu adevărat; intenţiile lacome pe care le aveam în spitalul din Hawaii erau greşite şi, în adâncul sufletului, eram conştient de asta. Succesele aparente nu m-au înşelat, adevărul e că am avut mereu o vagă senzaţie de eşec. Cu toate acestea, mi-a trebuit o veşnicie să accept că, pe măsură ce acumulam, deveneam mai vulnerabil, pentru că trăiesc într-un anturaj în care se poartă mesajele inverse. E nevoie de o luciditate teribilă, ca a lui Carmen, ca să nu cazi în cursă. Eu n-o aveam, a fost nevoie să dau de fund

ca s-o dobândesc. În clipa prăbuşirii, când nu mai aveam nimic, am descoperit că nu eram abătut, ci liber. Am înţeles că lucrul cel mai important nu era că scăpasem cu viaţă sau că avusesem succes, aşa cum credeam înainte, ci că-mi căutasem sufletul înnămolit în nisipurile copilăriei. M-am împăcat cu mine însumi, m-am privit cu oarece bunăvoinţă şi am avut o clipă de pace. Cred că acela a fost momentul în care am înţeles cine sunt de fapt şi am simţit că-mi controlez destinul.

Luni m-am dus la birou gata să mă ocup de ultimele detalii; am dat de un buchet de trandafiri roşii pe birou şi de zâmbetele complice ale Tinei Faibich şi ale lui Mike Tong, care mă aşteptau de dimineaţă.

— Nu avem comoara lui Francis Drake, dar am făcut rost de credit, m-a anunţat contabilul, frământându-şi cravata, gestul lui când e nervos.

— Ce tot zici, omule?

— Mi-am permis s-o sun pe prietena dumitale Carmen Morales la Roma. Ne dă o sumă bunicică. Mai am şi un unchi bancher care e de acord să ne dea un împrumut. Cu banii ăştia putem negocia. Dacă declarăm falimentul, ceilalţi nu primesc nimic, preferă să ne ofere scutiri şi să aibă răbdare.

— Dar nu pot prezenta nici un fel de garanţie.

— La chinezi ajunge cuvântul de onoare. Iar Carmen a spus că ai finanţat-o de când aveaţi şase ani, aşa că nu face decât să întoarcă datoria.

— Alte datorii, Mike?

— Păi, suntem obişnuiţi, unde merge mia merge şi suta!

— Adică lupta continuă, am zâmbit, convins că de data asta va fi aşa cum vreau eu.

Ce-a fost mai departe ştii, că le-am trăit împreună. În seara în care ne-am cunoscut m-ai rugat să-ţi povestesc viaţa mea. E lungă, te-am prevenit. Nu contează, am tot timpul, mi-ai spus, nebănuind în ce încurcătură te băgai cu planul ăsta infinit.